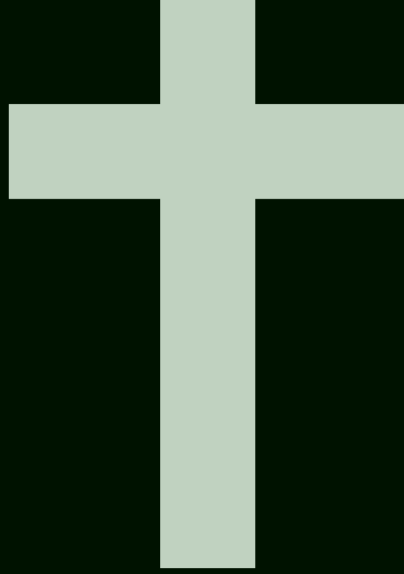

᠒wa' Nyo' Mo᠒kan mo
Monfem

New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

**Nwa' Nyo' Monkan mo Monfem
New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e

Contents

Matio	1
Maaku	54
Luka	87
Jon	143
Nwa' Lemme	183
Lum	234
1Kol εν	259
2Kol εν	283
Galëshia	299
Efesus	308
Filibi	317
Kolose	324
1 Tesalonika	330
2 Tesalonika	335
1 Timatio	338
2 Timatio	345
Taytus	350
Filemun	354
Ibulu	356
Jem	375
1 Bita	382
2 Bita	389
1 Jon	394
2 Jon	400
3 Jon	401
Jut	403
Mwεem mvù Jisos to duηcεε	405

Saaka wvù Jee wvu
εkumε Jisos no
Matio
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Mat
wvun e

Saaka wvù jee wvù nu ê Nwa' Mat wvun e, jemyi le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. Saaka wvù jee wvun nu fô bonyii bocii le yî εkolε ke nshε le. Nwa' wvun dunçi le è nu Jisos Wee N'yεεyi wvu leη wvù kee keelooce enele fiεε fi bonci bo Nyo' le jemyi. N'yεεyi wvu Jisos tfuu ê ηwa' wvun e nu ε bó ε baance bikuu bitin. (1) No Jisos to benεε shii yî kum e no yεεyi εkumε bonyii bò bvunfon bvu fowe nu bvubole. (2) No Jisos to nyaε ntefe ê boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε εkumε lemme di wvù to tumεε bó yî dvú le. (3) Bonjan bò Jisos to maε εkumε bvunfon bvu fowe. (4) N'yεεyi εkumε fiεε fi è nu wee ηgoo Jisos. (5) N'yεεyi εkumε no wonη wvun nu ke eka bò no bvunfon bvu Nyo' le nu ke eto.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

- 1:1-2:23 Kfuu di bo Jisos Klistu le bó no bó to bokεε wvú
 3:1-12 Lemme di Jon Nleseεjoo le
 3:13-4:11 No bó to lesεε Jisos ê joo bó no Satan to momεε wvú
 4:12-18:35 Lemme di Jisos to ghane gee Galilee
 19:1-20:34 ε Jisos nε Galilee, γεν Jelusalem
 21:1-27:66 Kemaa ke Jisos e ke fokemεse Jelusalem bó mbew jó le
 28:1-20 No Tata Jisos to buyεε yî kpwe le, dunçε εkolε kew ê bonyii bew

Kfuu di bo Jisos Klistu le
(Luk 3:23-38)

¹ Eyan nu εdiee ε bo'icee kfuu di bo Jisos Klistu le. Jisos Klistu to nu waa Nfon Dawe wvù to nu waa Abila'am.

² Abila'am to nu icee Aysik, ε Aysik nu icee Yakow, ε Yakow nu icee Judas bò boom bo ice le,

³ ε Judas nu icee Belεs bò Sela bò bwee bó to nu Tama. ε Belεs nu icee Eslon, ε Eslon nu icee Lam.

⁴ ε Lam nu icee Aminada, ε Aminada nu icee Na'shon, ε Na'shon nu icee Salmon.

⁵ ε Salmon nu icee Boas wvù bwee to nu La'ab. ε Boas nu icee Obεd wvù bwee to nu Lut. ε Obεd nu icee Jεεse.

⁶ ε Jεεse nu icee Nfon Dawe.

ε Nfon Dawe nu icee Saamun wvù bwee to nu kpweε Uliaa.

⁷ ε Saamun nu icee Le'ubwam, ε Le'ubwam nu icee Abija, ε Abija nu icee Asa.

⁸ ε Asa nu icee Jε'ushεfat, ε Jε'ushεfat nu icee Jolam, ε Jolam nu icee Usaya.

⁹ ε Usaya nu icee Jotam, ε Jotam nu icee A'as, ε A'as nu icee Esikaya,

¹⁰ ε Esikaya nu icee Manase, ε Manase nu icee Amos, * ε Amo nu icee Josaya.

¹¹ ε Josaya nu icee Jεkonaya bò boom bo bwee bó le. Bó to boke bó ε è to nu kefew kè bonyii bo Babilon to kooyεε bonyii bo Islael γεν dvú wonη wvubo wvù Babilon e.

¹² Ejim jodvu, no bó to kooyεε bonyii bo Islael γεν dvú Babilon, ε Jεkonaya no nu icee Shiltia, ε Shiltia nu icee Sεlubabel,

¹³ ε Sεlubabel nu icee Abiud, ε Abiud nu icee Eliakim, ε Eliakim nu icee Aso,

¹⁴ ε Aso nu icee Sadok, ε Sadok nu icee Akim, ε Akim nu icee Eliyu,

¹⁵ ε Eliyu nu icee Eliεsa, ε Eliεsa nu icee Matan, ε Matan nu icee Yakow.

¹⁶ ε Yakow nu icee Yosεw wvù dwee Maalia, ε Maalia nu wvù to bokεε Jisos wvù bó teηε le Klistu.

¹⁷ Nonεn bo'icee kfuu di bo Jisos e ban ε mum ε no nu yuufe ncow bonεw

1:1 Lum 1:3-4; 2Tim 2:8; Mat 20:30-31 1:2 Kej 21:2-3; 25:26; 29:32-30:24 1:3 Kej 38:29-30; Lut 4:18-22 1:5 Yosh 2:1-24; Lut 1-4 1:6 2Sam 11-12 1:7 2Klo 11:31-13:23 1:8 2Klo 13:23-21:20; 26:1 1:9 1Klo 26:1-28:27 1:10 2Klo 29:1-33:25 * 1:10 Bonwa' bo boyvuum bomew keηke diee din le Amon. 1:11 2Klo 34:1-36:21 1:16 Luk 1:27

keekew yî Ablam e eto ebuy yî Nfon Dawe le, bvuu nu yuufe ncow bonew keekew yî Nfon Dawe le eto ebuy seke bó to kooyee bonyii bo Israel gen dvú Babilon. E keekew seke bó to kooyee bonyii bo Israel eto ebuy seke bó to bokée Klistu nu ten e bo'icee kfuu dihole nu yuufe ncow bonew.

*Ekume no boo di Jisos e to lenee
(Luk 2:1-7)*

18 Boo di Jisos Klistu le to len e je yin e. Bwee wvú Maalia to nu e bó e seyse wase le wvú nu ke enu kpwee Yosew. E bó se keeke etaashé bvujen, nu e fí to ne buy le wvú nu wase bó fue e mvungay mvu Keyoy ke Yuule le.

19 No fí kooyee nonen, e Yosew wvú dweese, no e to nu wee wvu teyete yaa koonke keeshoose wvú ke, mum yen le wen nu egawsen bó wvú e e nu ejim ejim.

20 No wvú to bee kpwaake keege nonen, e fí kooy le nceendaa Tata to nu e ne to fô wvú le e file le seke wvú to leete gay e wvú le, “Yosew, waa Nfon Dawe, fo wo efan keejo Maalia bwee yew wo le ke, njefo fue din di wvú nu bó dí nu e wvú kenke e mvungay mvu Keyoy ke Yuule le.

21 Wvú nu ke eboo wan diemsen e wo ecu diee diew le Jisos, † njefo wvú nu ke eboyse bonyii bew can bibefe bibole.”

22 Mwem mvun mvunciim to kooyi keege e fí eto ekocen no Tata to jemyee wase diuw wee we ntum e le,

23 “Ben eyeke eyuw, wan wvu tfu mvu nu ke eleem bó fue, eboo wan diemsen e bó etenje wvú le Emanwel.” Diee din nu le, “Nyo' nu beene e bó.”

24 No file kie lamee Yosew nonen, e wvú ke kamse mum ge ke no nceendaa Tata gayee e wvú. Wvú to nu e jo Maalia bwee yew we le,

25 geen e bó wvú fanje yaa ecee diewe no wee bó kpwee ké no cee ke. E bó wvú ke ce nonen gen buy no

Maalia to ghanee eboo. E Yosew mum cu diee di wan e le Jisos.

2

E bogoyfee gen keebun Jisos

1 Bó to boke Jisos ntew wvu Betele'em wvu e keba ke won e kè Judea le. E e to nu kefew kedvu le e 'Elod nu Nfon wvu Judea jodvu. E fí kooy le bogoyfee bomew to nu e ne won wvumew e e keba kè diuu sane le, to Jelusalem no biwci le,

2 “Nfon Bojuu wvú bó boke we nu fee? Bese biwci nen njefo bese nu e yen jon ye le e keba kè diuu sane le, e mum e no too keebun wvú.”

3 E Nfon 'Elod dioo yuw saaka wvun e wvú shiw fitele fiew, shiw noo fi bonyii bo Jelusalem e bocii.

4 E wvú tooy bocee ncese bo baay baay bocii bó bonyii bocii bó dunji bonci bo Nyo' le e bonyii, e bó tase. E wvú bife e bó le laa fô bó to nu keeke eboo Mboyse wvú Nyo' to kawee, nu fee le?

5 E bó tfuse le, “Bó to nu keeke eboo ntew wvú Betele'em wvu e keba kè Judea le. Fifi nu no wee ntum Nyo' to sanee le,

6 ‘Wo wvú Betele'em wvu won wvú Juda le,

fo wo ekpwaakè le wo nu fintew fi caan baay won wvú Juda le ke. E kee le wee nu ke ebuy ntew wvun e wvú nu ke esaake bonyii bem bo Israel.’ ”

7 E Nfon 'Elod mum tooy ten bogoyfee ba ejim ejim biwce yuw e bó ntay kefew kè jon yidvu to buyee.

8 No wvú yuw mum tum bó Betele'em gay le, “Ben egen ebosen egom wan wvudvu ntay. Ben dioo e gom e yen, kase to see e me, wvu le e nulo e me ten engen embun wvú.”

9 E bonyii bodvu yuw no Nfon gay nonen, mum buy no gene ngen wvubo. E bó dioo gene, e fí kooy le jon yi bó to yene e keba kè diuu sane le ye to nu e no lene gene e bó fwe dunji bó

1:18 Luk 1:35 1:21 Mben 130:7; Mat 1:25; Luk 1:31; Lem 4:12 † 1:21 Diee di Jisos nu le, “Wvú nu ke eboyse bonyii bew can bibefe bibole.” 1:23 Yesa 7:14 1:25 1:21 2:2 Luk 2:4-7; Mat 27:11 2:6 May 5:2; Jon 7:42

je. E yí ke gen nen buy fò wan wvudvu to nu, mum leem fò.

¹⁰ No bó yeneε jon yidvu le nonen, ε njon yuwye bó baay, ε ye no jee bó.

¹¹ E bó ke gen ley yew yì wan to nu dvú le, yen wan bô bwee wvù Maalia le, mum gbwe ê wan ejise bun wvú. No bó bun mum yene bikele bibole bvuse mwεem mvubole mvu kembunfon e, nya ê wvú. E mwεem mvun to nu ketwaa ke bigew e kè yeεle, bô kfuu jiiin dimew, noo kfuu nfley mvu. *

¹² E Nyo' ke ciise lo ê bó ê εfile le le bó eyene fo bó ebvuu etu jim le bó eyen Nfon 'Elod e ke. E bó ke mum tu wase jim won wvubole ê je mi le jεy.

E Yosεw jo wan ε bô bó sam gen Ijiw

¹³ No bogoyfee ba nen'yεε wase gen, ε fí kooy le nceendaa Tata to nu ε ne to fô Yosεw e ê εfile le gay ê wvú le, “Ja we ejo wan bô bwee é ben ε bó efεε egen won wvù Ijiw e, enù jó egen ebuy kefew kè me nu ηke engay le ben ekase le. Me ηgayte nen njefo Nfon 'Elod nu egomte wan wvudvu keeyu.”

¹⁴ E Yosεw mum ja we, jo wan bô bwee entan ne gen Ijiw,

¹⁵ mum no nu jó gen buy kefew kè Nfon 'Elod to lae le. Fí to kooy nonen keege é fí eto ekocen no Nyo' to jemyεε diuw wee ntum we le le, “Me nteje waa wεm wvú ε buy ε è nu won wvù Ijiw e.”

E Nfon 'Elod yuwye boom Betelε'em

¹⁶ E 'Elod ke dioo yen le bogoyfee ba nu ε lee wen, ε fí ffuw wvú baay. E wvú mum tum bonyii le bó egen Betelε'em noo biba bi mbew jó le bicii, eyuwye boom bolemsε bò nu ε kew bilum bifεε ε tu jim. Wvú to nya bilum bin bii no wvú to biwceε ê bogoyfee ba yuw ntay kefew kè bó to yeneε jon ye le.

¹⁷ E bó gen yuwye boom ba nonen, ε fí mum kocen no wee ntum Nyo' wvù Yelimia to jemyεε wase le,

¹⁸ “Bó nu ε yuw etale ntεw wvù Lama le,

ε wee fuunke kpwe, beele ffule. E è nu Lashel ε wvú beele boom bew. E bó cimse wvú cimse ηkuun, njefo ke boom bew beε ke.”

E bo Yosεw ne Ijiw kase tu jim

¹⁹ E Nfon 'Elod ke dioo la, ε fí kooy le nceendaa Tata to nu ε buynen fô Yosεw e ê εfile le won wvù Ijiw e, gay ê wvú le,

²⁰ “Ja we ejo wan bô bwee é ben ε bó ekase etu jim won wvù Islael e, njefo bó ba bò se gomte keeyu wan wvun nu ε kpweken wase.”

²¹ Nonen ε Yosεw mum ja we jo wan bô bwee ε bó bó no tuu jim won wvù Islael e.

²² Geenεn, ε wvú ke dioo to, yuw le waa Nfon 'Elod wvù Akilius nu ε die kentaw ke ice le Judea ε no saake, ε wvú mum fan keegen jó. E bó bvuu lew ε wvú ê εfile le le fo wvú egen jó ke. E wvú mum beε gen wase ε è nu ê keba ke won e kè Galilee le,

²³ gen no cee ntεw wvù bó teje le Nasalet e. Fí to kooy nonen keekocen no wee ntum Nyo' to jemyεε wase le, “Bó nu ke eteje wvú le Wee wvu Nasalet.”

3

N'yεyεyi Jon Nleseεjoo

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ E to nu kefew kekε le, ε Jon Nleseεjoo ne buy gen ηkpwaante ê keba ke won e kè Judea le no fewci ê bonyii le,

² “Ben ekumen mvuntelem mvunen, njefo bvunfon bvu fowe nu wase nceencee.”

³ Jon wvun nu wvù wee ntum Nyo' wvù Yesaya to jemyεε ekumε wvù seke wvú to gayε le,

“Diεw wee fuunke ηkpwaante le, ‘Bó eseyse je Tata, enεle é yí enù teytey.’ ”

* **2:11** Jiin din ê díεw bala le nu, «frankincense», ε nfley wvun nu, «myrrh». **2:15** Os 11:1 **2:18** Yeli 31:15-16 **2:23** Luk 1:26; 2:39, 51; Jon 1:46 **2:23** Os 11:1 **3:2** 4:17; Luk 3:3 **3:3** Yesa 40:3 **3:4** 2Bfn 1:8

⁴ Jon to jiise ndvú ε bó kene bô yvúw nyam mi yì bó teje λ kamel, seenke kecaw cin ε bó kene bô jew nyam, ε mwεem mwew mvudien nu cúma bô ndon.

⁵ No wvú to fewci nonen, ε bonyii mum no buyte Jεlusalεm bô bontεw bocii bo Judea jodvu le noo biba bi mbew Joo Joodan e bicii, gene fô wvú le.

⁶ No bó gene nonen no seje bibefe bibole, ε wvú mum leese bó ê joo ê Joo Joodan e.

⁷ Geenεn, ε wvú ke dioo yen ε Bofalassii bô Bosadussii bomew nteen too λ wvú elese bó ê joo, ε wvú gay ê bó λ, “Eηgokε ke yó λ, è tefe yεε ben λ ben elewtè shém Nyo' yì ffluuke yì wvú nu ke edunεe ê ben, ε se no too nen?”

⁸ Ben egeè mwεem mvù dunçi λ ben nu ε kumεn wase mvuntelem mvunεn.

⁹ Fo ben emum eduù ke lo ê bikuu binεn λ Abla'am nu icee wene ke. E me ensee ê ben λ è nulo é Nyo' ebanke εta εyan é yó etu boom bo Abla'am e.

¹⁰ Ben ekeè λ bó nu ε gεε wase teme ê binyi bi bite λ. Kete kecii kè baa yumte mvuntam mvù jee, nu ε bó nu egbwo naa eley yì γεη e, eton lo.

¹¹ Me nleese ben ê joo njefo ben nu ε kumεn wase mvuntelem mvunεn. Geenεn ε wee wvù too ê me εjim nu ε wvú kuuke fele me. E bolaba bew nu ε me mbaa ncim ηkpwentεn keentuu ke. Wvú nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le noo ηguy e.

¹² Wvú kenke fiεε fiew εbo fì wvú nu efεεten εgin dvú, eyεse fò wvú fεetene, ebaancε εgin egeε ê ηwaw e, emum ekuu nyiim eton ê ηguy wvù fiee se njimε λ.

*ε Jon lese Jisos ê joo
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ No Jon to leese bonyii ê joo nonen, ε Jisos ke mum nε ê keba ke won e kè Galilee le γεν fô Joo Joodan e λ Jon elese ten wen ê joo.

¹⁴ Geenεn ε Jon no tune gayte λ, “E nu wo wvù be kenke keeese me ê joo, wo ε kaa ε no too fô me le nεε λ?”

¹⁵ E Jisos tfuse ê wvú λ, “Cinε é fì enù nonen keseen. E nu ê yin je le yì bee wo nu ege fiεε ficii fì Nyo' gomte.” Nonen ε Jon mum bee,

¹⁶ lese Jisos ê joo. Ke no Jisos to buyte ê joo nonen, ε fì kooy λ εbulε to nu ε yene, ε wvú yen Keyoy ke Nyo' le no kí shiile too nu diεwε εbembε λ, to mum bεem yì ye λ.

¹⁷ E fì kooy λ diεw to nu ε jeme fowe λ, “Wvun nu Waa wεm. Wvú nu fitele fiem. Me n'yuuke njon bô wvú baay.”

4

*ε dεwle no momte Jisos
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)*

¹ E Keyoy ke Yuule mum nε jo Jisos γεν bô wvú ηkpwaante λ dεwle emom wvú.

² E wvú γεν no nu jó shee too cee, yaa diee fiεε yì εdiuw e mbaanyε. Ejim jodvu ε jen no yuu wvú.

³ E wvú wvuwe wvù ké no momte bonyii mum to gay ê wvú λ, “E wo fεn nu Waa Nyo', é wo gay ε εta εyan tu bontuw bo bvulεm e.”

⁴ E Jisos tfuse λ, “Fì nu ε bó ε san λ, ‘Ke wee cee ke nje bvulεm maan ke. Wee cee ten nje diεw yicii yì buyte diuw Nyo' λ.’ ”

⁵ Nonen ε dεwle mum jo wvú γεν dvú ê kelaante kè yuule λ, leke fô kegoy ke yew ncese λ,

⁶ gay ê wvú λ, “E wo fεn nu Waa Nyo', é wo sele εkuse, njefo fì nu ε bó ε san λ, ‘Nyo' nu ke egay é bonceendaa bew eεyεy wo.’

E fì bvuu nu ε bó ε san λ, ‘Bó nu ke eka wo fo wo ekfun ekalε yì tε λ.’ ”

⁷ E Jisos tfuse ê wvú λ “Bó nu ε san ten λ, ‘Fo wo emomtè Tata wvù Nyo' wo kε.’ ”

8 E dɛwle bvuu jo Jisos fɔ, gɛn wase dvú yí ekolɛ ke kum mvu le ε wvú defe εwe ntay, mum duŋɛ bitum bi yí ekolɛ ke nshɛ le bicii bô bvukukɛ bvú nu hí le ê wvú.

9 No wvú duŋci nonɛn mum gay le, “Me nu enya mwɛɛm mvun mvunciim ê wo, é wo fɛn ε gbwe ê me ejise ε wvum me.”

10 E Jisos gay ê wvú le, “Gɛnɛ eke Satan! Bó nu ε san le, ‘E wvumtè Tata wvú Nyo' wo, lemte kɛ ε è nu wvú le maan.’”

11 Nonɛn ε dɛwle mum cinɛ Jisos e, gɛn. E fí kooy le bonceendaa bo Nyo' le to nu ε nɛ to no taale fô wvú le.

*E Jisos kɛw lemme diw Galilee
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)*

12 E Jisos ke nɛ yuw le bó nu ε koo Jon Nleseɛjoo ε fen yew ncaw e, ε wvú mum nɛ kase tu jim keba kè Galilee le.

13 E wvú gɛn buy Nasalet, nɛ jó gɛn no cee ê kelaante kè Kafana'um e. Kelaante kin nu mbew Mamase yi Galilee le noo mbew biba bi bonyii bo Sɛbulun bô bo Naftali le.

14 Fifi to kooy nɛn keekocɛn no wee ntum Nyo' wvú Yɛsaya to jemyɛɛ wase le,

15 “Keba kè Sɛbulun bô kè Naftali bi nu mbew mamase le Joo Joodan kewvu keki, nshɛ yí Galilee jo bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu,

16 bonyii bô se shee cee ejiwɛ le, nu ε yɛn wase n'yuw wvu baay e. Diu nu ε san wase fô bonyii ban bô se shee cee gbwen ejiwɛ ke kpwe le.”

17 E kɛw kefew kekɛ le, ε Jisos mum kɛw no fewci ê bonyii gayte le, “Ben ekumɛn mvuntelem mvunɛn, njefo bvunfon bvú fowe nu wase nceencee.”

E Jisos tee bonyii bonɛw le bó enù boom bew bo ngoo le

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 E Jisos ke nɛ no lɛne mbew Mamase yi Galilee le, yɛn bonyii bomew e bofɛɛ, ε è nu wee bô waa bwee.

Bonyii ban to nu Semon wvú bó to tenɛ le Bita, bô waa bwee wvú Andulu, ε bó laanɛ kensan ê mamase le, no ŋkɛɛn wvubo to nu byé yi koolɛn.

19 E Jisos gay ê bó le, “Ben ebii me le é me enge é ben ekoole wase ε è nu bonyii.”

20 Kan mwaan ε bó mum cinɛ binsan bibole no bii wvú le.

21 E Jisos ke dioo nɛ fɔ gɛnɛ, bvuu yɛn bonyii bomew e bofɛɛ ε è nu ten wee bô waa bwee. Bonyii ban to nu Jɛm bô waa bwee wvú Jon bô to nu boom bo Sɛbɛdee le, ε bó nu ê kekon e bô bo icee bó wvú Sɛbɛdee tumci binsan. E wvú tee ten bó.

22 Kan mwaan ε bó mum cinɛ kekon e bô icee bó le no bii wvú le.

E Jisos no yɛyi bonyii bvuu fɛle bo bincɛm e

(Luk 6:17-19)

23 E Jisos ke nɛ mum no ghane ê keba kè Galilee le kecii yɛyi bonyii yéw bunle yibole bvuu fewci saaka wvú jee wvu ekumɛ bvunfon bvú Nyo' le. Wvú to fɛle ten kencɛm kecii noo ntum tfuu yí bonyii le.

24 Nonɛn, ε saaka wvu ekumɛ wvú saanɛn gɛn won wvú Silia le tfuu. E bonyii mum no too bô bonyii bocii bô to cɛmkene noo bô to nu yí monlum e fô wvú le, kɛnɛɛ è nu bô bonceendaa bo dɛwle le njɛsene bô bó, kɛnɛɛ bô gbwee kenɛgbwe, kɛnɛɛ bô nu ε kpwe keba kemwaan. E bó too dvú nonɛn ε wvú fɛle bó bocii.

25 Naa fɛɛ fô wvú to gɛnɛ nu ε bi-bombom bi bonyii le bi baay no sh-fumte kɛ ê wvú ejim. Bonyii ban to nɛn'yi ê keba ke won e kè Galilee le, ε bomew nɛn'yi ê Bilaante bi Yuufe le, bomew Jelusalɛm noo bontɛw bo Judea le bomew e. E bomew nɛn'yi Joo Joodan kewvu keki.

5

*Njoŋ wvú è nu wvu baay
(Luk 6:20-23)*

¹ E Jisos ke dioo yɛn kebombom ke bonyii le nonɛn, mum nɛ ben gɛn shii yɪ kum e, ɛ boom bew bo ŋgoo le baance to mbew ye le.

² E wvú mum kɛw no yɛɛyi bó gayte le,

³ “Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò kee le bó fuute yɪ mwɛɛm mvu ê keyoy e, njefo bvunfon bvu fowe nu bvubole.

⁴ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò beele le, njefo Nyo' nu ke ecimse bó.

⁵ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò joo bikuu bibole fokuse, njefo bó nu ke eyow ɛkolɛ ke nshɛ le.

⁶ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò jɛŋ yuu bó ɛ kendon yumte bó ɛkumɛ nce wvu teytoy e, njefo Nyo' nu ke ege é bó effuu.

⁷ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò camte shen fô bomew e, njefo Nyo' nu ke ecam tɛn shen fô bó le.

⁸ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò yuule ê mvuntelem e, njefo bó nu ke eyɛn Nyo' le.

⁹ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò too bô nyɛkeey e, njefo Nyo' nu ke etɛŋe bó le boom bew.

¹⁰ Njoŋ wvu baay nu fô bonyii bò bonyii bone bikaa ê bó ɛjim nje bó cee nce wvu teytoy, njefo bvunfon bvu fowe nu bvubole.

¹¹ Njoŋ wvu baay nu wene, seke bonyii nan'yi ben, bone bikaa ê ben ɛjim, jemyi kfuu mwɛɛm mvù befe mvunciim ê ben yɪ ɛcici le nje ben nu bonyii bem.

¹² Fí ke dioo kooyi nonɛn ɛ ben no yuukè njoŋ lanlanè, njefo mmawcɛ wene wvù kuuke nu woŋ wvu we le. Ben ekeè le è nu ke nonɛn no bonyii

to bone bikaa ɛjim jo bonyii bo ntum Nyo' le bò to yawɛɛ to fwe ê ben e.

Ben nu ŋkauw bô n'yuw wvu yɪ woŋ wvun e

(Mak 9:50; Luk 14:34, 35)

¹³ E nu ben ŋkauw yi yɪ nshɛ yin e. Geenɛn é ŋkauw nɛ lo ɛ cife, é bó ebvuu ege nɛɛ dvú é yí sɛ ebvuu ekase eyeke? Kɛ è nulo é bó ebvuu ege fiɛɛ fi jee dvú ɛfey le bó elan lo é bonyii efele lɛenci bó bikaa kɛ.

¹⁴ E nu tɛn ben n'yuw wvu yɪ woŋ wvun e. Kɛ kelaante kè bó bom yɪ kum e ké no nyiime kɛ.

¹⁵ Kɛ wee ké tfuuke tɛn ken'yeease bvuu jo ŋkaa kfuke dvú kɛ. Wvù ké tome ɛ è nu yɪ fiɛɛ fi bó tomyi ken'yeease yɪ dvú le, ɛ kí mum no yeease wee tfuu wvù nu yew.

¹⁶ E nu ke lɛŋlɛŋ no n'yuw wene kɛŋke keebaa ê bonyii ɛjise, wvu le bó eyɛne lemme dinɛn di jee le emum enyaa mbense ê icee wene wvù nu fowe.

N'yɛɛyi ɛkumɛ bonci bo Muses e

¹⁷ Fo ben ekpwaakè le me nto keenfiwɛ mwɛɛm mvù nu ê Nwa' bonci bo Muses e noo mvù nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le kɛ. Me nto keenge é mvú ekocɛn lo. Kɛ me nto keenfiwɛ lo kɛ.

¹⁸ E me ensee ê ben kecɛɛy le ɛ gɛn ɛ buy naa no ɛbulɛ bô nshɛ nu ke eka, nu ɛ ke fijise fi ŋwa' le ê Nwa' bonci le naa é fí cim doose nɛɛ, nu ke eyuu efey kuse sɛ fiɛɛ fidvu ɛ kocɛn no fí duŋci kɛ.

¹⁹ Fí ɛ mum ɛ no nu le é è nu naa yɛɛ wvù jine nci mvu ê bonci ban e, é wvuwe nci cim doose naa nɛɛ, ɛ no yɛɛyi bonyii le bó ejinè tɛn nonɛn, tu mwɛtɛn nu ke enu lo wee wvu caan ente jo bvunfon bvu fowe. Geenɛn é wee gɛɛle bonci ban, bvuu yɛɛyi tɛn bonyii le bó egɛlè, tu mwɛtɛn nu ke enu lo wee wvu baay ente jo bvunfon bvu fowe.

²⁰ Nonɛn me ɛ no nseŋe ê ben le, é gee dinɛn di teytoy baa fele di bonyii

bò dunɔi bonci bo Nyo' le noo di Bofalassii le, ben saa ke eyuu eley bvunfon bvu fowe le ke.

N'yeyi ekumε shém yì ton'yen

²¹ Ben nu ε yuw wase le bó to nu ε gay ê bonyii bo fwele le, 'Fo wo eyu wee ke. E wee yu lo wee, tu wvú kenke nsaw.'

²² Geenεn me ε no ngayte ê ben le wee tfuu wvù ton'yi shém bô waa bwee, nu ε wvú kenke ten nsaw. Wee é nan waa bwee, é wvú no keè le wvú nu ke eleem fwe dvu bonyii bò saake bonsaw. Wee é tee waa bwee le, 'keyun' é wvú no keè le wvú nu ke eley nguy wvu baay e.

²³ Fí ε mum ε no nu le, é wo leeme keenya nnya yo fô ketan ke ncese le, ε kume le waa bwoo kenke wo fô shem,

²⁴ é wo cinε nnya yo le mbew ketan ke ncese le, gen ε ben ε wvú yaw mance mwεem, ε wo se kase to nya nnya yo.

²⁵ E wee jo wo ε no gene dvú yew nsaw e, é wo mom ε ben ε wvú yanseñ seyse tu wee bô nsan ε è beε ê je, fo wvú ke egen efese wo can wee wvú saake bonsaw e, é wvú efese wo can nci le é bó efen wo yew ncaw e.

²⁶ E me ensee ê wo keceey le ke wo nu ke ebuy dvú se wo ε mese ε law finyinyi ficii fi bó shieele ke.

N'yeyi ekumε kenjan

²⁷ Ben nu ε yuw wase le bó to nu ε gay le, 'Fo wo ejan kpweε wee ke.'

²⁸ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, wee tfuu wvù taale kpwoon kenke shiee we, nu ε wvú ε jan ke wase wvú ê fitele le.

²⁹ E jise diuw di εceey gee ε wo gee kebefε, é wo min jise didvu lan. Fí jee le wo elase keba kuw ke ye le kemwaan, efey fo bó ke elan ye yo yicii nguy wvu baay e.

³⁰ Kebo kuw ke εceey é no gee ten ε wo gee kebefε, é wo sum kebo kedvu lan. Fí jee le wo elase keba kuw ke ye

le kemwaan, efey fo ye yo yicii egen nguy wvu baay e.

N'yeyi ekumε keekun kpwoon (Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

³¹ Bó to nu ε gay ten le 'E wee kun lo kpweε, é wvú san nwa' nya ê kpwoon wvudvu wvù dunɔi le ke wvú beε kpweε wen ke.'

³² Geenεn me no ngayte ê ben le, é wee kun lo kpweε, ε è baa nu le kpwoon wvudvu nu ε ge nsake, tu wvú nu ε ge le wvú egen etu kpwoon nsake. Wee é jo kpwoon wvù buy ê diemsen yew ε gee yew dvu wvú, tu wvú nu ε jo kpweε wee.

N'yeyi ekumε keejeme fiε ekan

³³ Ben nu ε yuw wase ten no bó to gayεε ê bonyii bo fwele le, 'Fo wo ejeme fiε ekan se wo nu ke ege fí ke. Wo kenke keege fiε fi wo nu ε jeme ε kan le wo nu ege fô Tata le.'

³⁴ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, fo wee dioo ε jeme fiε kan naa lo ke. Fo wvú ekan ê diee di fowe le ke, njefo fowe nu kawla Nyo'.

³⁵ Fo wvú ekan nshε ke, njefo nshε nu kedvuushεε ke bikaa bi Nyo' le. Fo wvú ekan Jelusalem ke, njefo Jelusalem nu kelaante ke Nfon wvu baay e.

³⁶ Fo wvú cim ekan naa ekole kew ke, njefo ke wvú nulo ege é yvuw mi-aan etu dibvuu kenεε eyiile ke.

³⁷ E wee beje fiε le "Eε," é fí kocen nonεn. Wvú é tun le, "Aay," é fí kocen nonεn. E wvú bvuu bise lo fiε fó, tu fifiε nε wase fô Satan wvù wee kebefε le.

N'yeyi ekumε keetfuse envuke (Luk 6:29, 30)

³⁸ Ben nu ε yuw wase ten le bó to nu ε gay le, 'E wee bvuse jise di wee le, é bó bvuse ten diw. Wee é baa ege ke wee le, é bó baa ten kew.'

³⁹ Geenεn me ε no ngayte ê ben le, fo wee etεencinè fiε bó wee wvù befe

ke. E wee sun lo kediεw kuw ke εceey, ε wo banke ke εηkoηko ε wvù mεse.

⁴⁰ Wee ε shomse wo le wen efi kekum kuw ke ente, ε wo mεse nya naa noo ke εkfun fó.

⁴¹ Wee ε kan wo le wo elen egen may mwaan, ε wo len buy naa bomay bofεε ben ε wvù.

⁴² Wee ε no lεke fiεε ε wo, ε wo nya. Wee ε no foole fiεε ε wo, fo wo etun keenya ke.

N'yεεyi ekumε no wee egeè bô wee we bvuban
(Luk 6:27, 28, 32-36)

⁴³ Ben nu ε yuw wase le bó to nu ε gay le, 'E kooηkè waa bwoo banè wee wo bvuban.'

⁴⁴ Geenεn me ε no ηgayte ε ben le, ben ekooηkè bonyii bonεn bo bvuban e, ebunleè fô bò bone bikaa ε ben εjim e.

⁴⁵ Nonεn, ε ben emum enu boom bo Icee wene wvù nu fowe le. E nu wvù wvù ké no gee ε diuu sane fô bonyii bò befe le noo bò jee le. Wvù ké no gee ten ε jan too fô bonyii bò gee mwεεm teytey, noo fô bò yaa gee ke mwεεm teytey e.

⁴⁶ Ben kpwaake le ε ben kooηke ke ε ε nu bonyii bò kooηke ben, ε sew wvudvu enu la fô ben e? Ke naa bonyii bò fii shile gee ke ten nonεn e?
*

⁴⁷ E ben fen gayte ke ε ε nu boom bo bwee wene le, tu fiεε fi ben gee fi bonyii bomew yaa gee ke nu la? Ke bonyii bò yaa kee ke Nyo' ké no gee ke lenlen e?

⁴⁸ Fí ε mum ε no nu le ben kenke keejeè gene mεεse no Icee wene wvù nu fowe jee gene mεεse."

6

N'yεεyi ekumε nnya

¹ "Ben eyenè fo ben dioo gee mwεεm mvù jee, no gee fwe dvu bonyii wvu le bó eyenè ke. E ben gee

nonεn, ε icee wene wvù nu fowe saa ke emawce ben ke.

² Nonεn, seke wo nyaa fiεε ε wee wvù fuute, fo wo emum etooηke soη diεwe no bonyii bo kensaa ye le ké no gee yéw bunle le noo jé le, wvu le bonyii ebenseè bó ke. E me ensee ε ben keceey le bó nu ε kenke wase mmawce wvubo.

³ Geenεn, seke wo nyaa fiεε ε wee wvù fuute, fo wo ege ε kebo kuw ke εηkoηko ekiεε fiεε fi ke εceey gee ke.

⁴ Nonεn ε nnya yo enù ε nnyile le, ε Ico wvù ké no yene mwεεm mvù bó gee ε nnyile le ke emawce wo.

N'yεεyi ekumε bunle
(Luk 11:2-4)

⁵ Seke ben bunlee, fo ben egeè diεwe no bonyii bo kensaa ye le ké no gee ke. Bó ké no kooηke keeleemene yéw bunle le, noo ntasen jé le se bunlee, wvu le bonyii eyenè bó le. E me ensee ε ben keceey le bó nu ε kenke wase mmawce wvubo.

⁶ Geenεn seke wo nu keebunle, ε wo ley gen yew ente, faa kembun se no bunlee ε Ico wvù nu ε nnyile le. E Ico wvù ké no yene mwεεm mvù bó gee ε kenyile le ke emawce wo.

⁷ Ben dioo bunlee, fo ben eshe elamtè diεwe no bonyii bò maa Nyo' ké no gee ke. Bó ké no gee nonεn kpwaake le bó nu eyuw bunle yibo nje díew yì bó jemyi nteen.

⁸ Fo ben enù ke diεwe bó le ke. Ben ekeè le Icee wene ké no kee wase fiεε fi ben shieele ε ben se ké no biite.

⁹ E nεε no è nulo ε ben ebunleè εn: 'Icee wese wvù nu fowe, gee ε bonyii ewvumtè diee diuw,
¹⁰ ege ε bvunfon bwuw eto, ege ε fiεε fi wo shieele enù fokuse fen no fí nu fowe.

¹¹ Nya bese bô mwεεm mvudien mvu εben.

¹² Lεεshε bibefε bisese, no bese lεεshi bibefε bì bonyii bomew gee fô bese le.

5:40 1Kol 6:7; Ibu 10:34 **5:43** Lεw 19:18; Mat 22:39; Mak 12:31; Luk 10:27 **5:44** Ksm 23:4-5; Lum 12:20; 1Bi 2:20-23; Luk 6:28; 23:34; Lem 7:60; Lum 12:14; 1Kol 4:12; 1Bi 3:9 **5:45** εfe 5:1 * **5:46** Bonyii bò fii shile nu ε bonyii to yene le ε nu bonyii bò befe. **5:48** Lεw 19:2 **6:1** 23:5 **6:8** 6:32; Luk 12:30 **6:9** Esek 36:23 **6:10** 4:17; 7:21; 12:50; 18:14; 21:31; 26:39-42; Mak 3:35; 14:36; Luk 22:42; Jon 4:34; 6:38-40; Lem 21:14 **6:11** 6:24-34 **6:12** 6:15

13 Fo wo ecine é bese eley mmom yi eghaw bese le ke.

Fi bese can wee kebefε le.' * [Bvunfon nu bwuw, ε mvungay nu mwuw, ε bvukuke nu bwuw sekecii se ηka. Fí enù nonen.]

14 Ben ekeè le é ben læshi bibefε bì bonyii bomew gee fô ben e, é Icee wene wvù nu fowe elæshi ten binen.

15 Geenεn, é ben nu se ben læshi bibefε bì bonyii bomew gee fô ben e, é Icee wene wvù nu fowe saa elæshi ten binen ke.

N'yεεyi ekumε mbam mwεεm mvudien

16 Seke ben bamte mwεεm mvudien, fo ben etaalè nen yvulaa diεwe no bonyii bo kenduεε ye le ké no gee ke. Bó ké kumen monshim mobole sekekiε, wvu le bonyii eyenè le bowen bamte mwεεm mvudien. E me ensee ê ben keceεy le bó nu ε keηke wase mmawce wvubo.

17 Geenεn, seke wo bamte mwεεm mvudien, ε wo yefe ekole kuw, cuke bvushiw bwuw,

18 wvu le fo eyenè bonyii le wo bamte mwεεm mvudien ke, é eyene Ico wvù nu ê nnyile le. E Ico wvù ké no yene mwεεm mvù bonyii gee ê kenyile le ke emawce wo.

N'yεεyi ekumε ntfu
(Luk 12:33, 34)

19 Fo ben egεε ntfu wene fokuse fen fò è nulo é shéw ekan, ε è nulo ten é wvù eduwse, ε bocooη nulo engoy eley econ ke.

20 Ben egεε ntfu wene ε è nu won wvu we le, fò è yaa nulo é shéw ekan ke, ε è yaa nulo ten é wvù eduwse ke, ε bocooη yaa nulo ten engoy eley econ ke.

21 Ben ekeè le fò wee gεke kpaw we nu ke fó fò fitele fiew nu enu.

Ken'yεese ke ye wee le
(Luk 11:34-36)

22 Jise di wee le nu ken'yεese ke ye ye le. Nonen, é jise diuw yuule lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yiηsen bô n'yu.

23 Geenεn, é jise diuw jiime lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yiηsen bô kejiwe. E n'yu wee ne ε tu kejiwe, é kejiwe kedvu ebemte wase neε?

Nyo' taale fô bonyii bew e
(Luk 16:13; 12:22-31)

24 Ke wee nulo elemte bocee ekole le bofεε ke. E wvù lemte nonen, é wvù ebane wvumvu, kooηke wvumvu, kenεε eyuuke wvumvu le ntay, joo wvumvu ekuse. Ke ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke.

25 Nonen, me ε no ηgayte ê ben le fo ben eyanyaηè ekumε nshii wene le laa ben nu ke edie la, kenεε ewu la, kenεε ekumε ye yene laa ben nu ke ejise la le. Ke keyoy ke wee le fele mwεεm mvudien, ε ye wee fele ten ndvú le?

26 Ben etaa eyen no mvunyiim mvù bile we nu. Ke mvù ké no jewyi, kenεε gbweci ηgu baanci gεele ê bigone le ke. Geenεn, Icee wene wvù nu fowe nyanji ke mvù. Ke ben fele mvunyiim e?

27 E nu yeε ê ben enteleη wvù yanyaηe, wvù nulo ebise ke naa kefew caan yí nshii we le?

28 Ben yanyaηe ekumε ndvú nje la? Ben ke etaa eyen no fow kuu ηkpwaante nu. Ke fow ké no lemte kenεε shile ndvú ke.

29 Geenεn, é me ensee ê ben le ke naa Nfon Saamun bô bvukuke bvucii bvù wvù to keηke to ké suute ye no nu ε wvù ε buy fô fow mvu le ke.

30 E Nyo' suute εgay yo ηkpwaante nen, εgay yò kuu eben, buy ntfuu ε bó ε fwεε wase fotaη, tu ke è nulo é wvù esufe ben efey lo nonen e? O oo bonyii bo mbee wvù doose le!

31 Nonen, fo ben eyanyaηè duu le laa ben nu ke edie la, ewu la, kenεε ejise la ye le le.

32 Mwεεm mvun mvunciim nu mvù bonyii bô yaa kee ke Nyo' ké no leese

6:13 10:16-25; 24:3-28; Jem 1:12-15; Jon 17:15; 2Tes 3:3; 2Tim 4:18 * 6:13 Boηwa' bomew keηke fen le, "Bvuse bese ê kebefε ente." 6:14 5:24; Luk 6:37; Efe 4:32 6:15 18:35 6:16 Yesa 58:5; Mat 4:2; 9:14-15; 17:21; Mak 2:18; 9:29; Luk 2:37; 4:2; 5:33; 18:12; Lem 13:2-3; 14:23; 2Kol 6:5; 11:27 6:19 Jem 5:2-3 6:20 19:21; Mak 10:21; Luk 12:33 6:24 6:11 6:25 Fili 4:6; 1Bi 5:7 6:26 10:29-31; Luk 12:6-7 6:29 1Bfn 10 6:30 14:31 6:32 6:8

bvufee yî dvú le. Ben nu finen ε Icee wene wvù nu fowe kee le ben shieele mwεεm mvun mvunciim.

³³ Ben eyaw elese bvufee bvunen ε è nu yî bvunfon bvú Nyo' le noo yî fiεε fi leη fi wvú gomte le, é wvú emum enyaa ten mwεεm mvun mvunciim ê ben.

³⁴ Fí ε mum ε no nu le, fo ben eyanyaηè ekumε ntfuu ke. Bó nu ebuy eyanyaηe yî fiεε fi ntfuu le, ε è nu ntfuu. Ngew wvu yî diuu le ekocen ke yî diuu didvu diε le.”

7

Fo wee elomtè gee di wee mvu le ke (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Fo ben elomtè gee di bonyii bomew e ke, nonen é Nyo' saa ke elom ten dinen ke.

² Ben ekeè le je yî ben lomte gee di wee mvu le jó, nu ke yî Nyo' nu ke elom ten dinen jó. Fiεε fi wee feeke fiεε jó se nyaa ê wee, nu ke fí fi Nyo' nu ke efew jó se nya ê mweten.

³ ε nu nje la wvù wo ké no taale ε è nu sheshe yî nu ê waa bwoo jise, geenen yaa yene kekew kè nu ê diuw jise le ke?

⁴ ε nulo é wo eghan neε se no gayte ê waa bwoo le, ‘Ke leem é me embvuse sheshe ê wo jise,’ geenen ε kekew nu ê diuw jise le?

⁵ Wo nu wee kenduηce ye! Yawε ebvuse kekew kè nu ê diuw jise le se looce eyen sheshe yî nu ê jise di waa bwoo le, emum ebvuse.

⁶ Fo ben ejo fiεε fi Nyo' le enya ê bwé ke. ε ben ge nonen, é yî ebanke ye elumye lo ben. Fo ben ejo ten ejise ε ban eyene enya ê bonkunyam ke. ε ben ge nonen, é bó efoy ke lo bô bikaa.

Ben ebiitè, gomtè, kumci (Luk 11:9-13)

⁷ Ben ebiitè, é Nyo' ke enya ê ben. Ben egomtè, é Nyo' ke ege é ben eyen.

Ben ekumci kembuη, é Nyo' ke eyene ê ben.

⁸ Ben ekeè le wee tfuu wvù biite, nu ke ekeηke, ε wee tfuu wvù gomte, nu ke eyen, ε wvù kumci kembuη nu ε bó nu ke eyene ê wvú.

⁹ ε nu yeε ê ben enteleη wvù waa we bife bvulem, é wvú enya ε è nu te ê wvú?

¹⁰ Keηεε wvú bife bye, é wvú enya ε è nu yo ê wvú?

¹¹ ε ben fen bò è nu bonyii bò befe kee keenya mwεεm mvù jee ê boom bonen, tu ke Icee wene wvù nu fowe nulo enya mwεεm mvù jee ê bonyii bò biite ê wvú efey naa lo nonen e?

¹² Fí ε mum ε no nu le, naa la fi ben shieele le bonyii egeè fô ben e, enù fí fi ben egeè ten fô bó le, njefo fifin nu naa fiεε ficii fi Nwa' bonci bo Muses e noo Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le yeεyi.

Diuw ketaη wvu fiasaa noo wvu gbwuuu

(Luk 13:24)

¹³ Ben eley ê ketaη e ε è nu fô diuw wvu fiasaa le, njefo diuw wvù nu gbwuuu nu wvu cekey keeley fó, ε wvuwe nu wvù gene fô bó nu ke elεse lo bonyii, ε bonyii leyte fô wvuwe le nteen.

¹⁴ Ben ekeè le diuw ketaη wvu fiasaa, bô je yî temyi nu yî gene fô nshii wvù mey lo le. ε bonyii bò yene yí le nu caan.

No è nulo é wee ekiεε bonyii bo ntum Nyo' le bo mbiay e

(Luk 6:43, 44)

¹⁵ Ben eyenè ekumε bonyii bò mbiayte le bó nu bonyii bo ntum Nyo' le. Bó too fô ben e yen'yi ye le le è nu njée, geenen ε ente nu bokuula bò nulo eyεse lo njée.

¹⁶ Ben nu ke ekiεε bó ε è nu yî gee dibole ke leηleη no bó ké kiεε kete yî mvuntam mvù yumte yî dvú le. ε

6:33 1Bfn 3:11-14; Mben 37:4-5 **6:34** Ksm 16:4, 19-20 **7:1** Jem 4:11-12; 1Kol 4:5 **7:2** Mak 4:24; Lum 2:1; 14:10-12 **7:7** Yeli 29:12-14; Mat 18:19; 21:22; Mak 11:24; Jon 14:13-14; 15:7; 16:24; Jem 1:5; 1Jon 5:14-15 **7:11** Jem 1:17 **7:12** 5:17; Lum 13:8-10; Gal 5:14 **7:14** Lem 14:22 **7:15** Dito 13:1-3; Mat 24:11, 24; Lem 20:29; 2Kol 11:13-15; 2Bi 2:1; 1Jon 4:1 **7:16** 12:33 **7:16** Jem 3:12 * **7:16** Fen jemyi é díew yí ejeeje le le, “ε nulo é bó ekoy mvuntam mvu gleb e yí bisafe le, keηεε koy mvuntam mvu fig e yí kete ke bíay e?”

nulo é bó ekoy yon yî bisafe le, kenεε ekoy fimbi yî εwantε le? *

17 Fí nu ε kete kè jee kecii ké no yumte mvuntam mvù jee, ε kete kè befe yumte mvuntam mvù befe.

18 Kε kete kè jee nulo eyum mvuntam mvù befe kε. Ε kε è nulo tεn é kete kè befe eyum mvuntam mvù jee kε.

19 Kete kecii kè yaa yumte mvuntam mvù jee nu ε bó ké gbwo ton lo.

20 Nonεn, ben nu ke ekiεε bonyii bo mbiay e bodvu ε è nu yî gee dibole.

(Luk 13:25-27)

21 Kε è nu wee tfuu wvù teje me le, ‘Tata, Tata’, wvù nu ke eley bvunfon bvù fowe le kε. Ε nu ke eley kε wee wvù gee fiεε fi Icem wvù nu fowe shieele.

22 Ε nu ke enu εbvubwε bvù nsaw wvu fokemεse le, é bonyii nteen ebiite ê me le, ‘Tata, Tata, bese se teete kε bontum bo Nyo’ le yî mvunḡay mvu diee diuw e, bvuuεe bonceendaa bo dεwle le yî bonyii le yî mvunḡay mvu diee diuw e, bvuu gee biḡhaw bi mwεεm e yî mvunḡay mvu diee diuw e?’

23 Ε me emum enḡay lo ê bó le, ‘Kε me ḡke nu ε ḡkiεε wa lo ben kε. Ben enε lo ê me εjise bonyii bò buwyi mwεεm.’

Wee kembom wvù keḡke bvufee bó wvù nu keyuḡ

(Luk 6:47-49)

24 Nonεn, wee tfuu wvù yuuke njeme wεm wvun, gee no wvù gayte nu diεwε wee bvufee wvù to bomεε yew ye yî kεmbaan e.

25 Ε jaḡ ke gbwe, ε jóo yiḡsen buy, ε fwefwe fey ci yew yidvu, geenεn ε yí faḡe yaa ekese kε, njefo wvù to nu ε lese kenffuy kedvu yî kεmbaan e.

26 Geenεn, ε wee wvù yuuke njeme wεm wvun yaa gee no wvù gayte, nu ke diεwε keyuḡ ke wee le wvù to bomεε ye yew ε è nu yî monshεεm e.

27 Ε jaḡ ke gbwe, ε jóo yiḡsen buy, ε fwefwe fey ci yew yidvu, ε yí kesε, shii fokuse yicii nεn wuuu.”

7:17 Gal 5:19-23 7:19 3:10; Luk 3:9; Jon 15:2, 6 7:21 6:10; 7:24-27; 21:28-31; Lum 2:13; Jεm 1:22-25; 2:14-26 7:23 25:12; 2Tim 2:19 7:24 7:21 7:28 Mak 1:22; Luk 4:32 7:28 11:1; 13:53; 19:1; 26:1; Luk 7:1 8:4 Lew 14:2-32; Mat 12:16; Mak 7:36; Luk 17:14

Mvunḡay mvu n'yεεyi le mvù Jisos keḡke

28 Ε Jisos ke jeme mwεεm mvun mvunciim mεse, ε kebombom ke bonyii le kedvu no keḡke lo ḡhaw yî n'yεεyi we le,

29 njefo wvù to yεεyi diεwε wee wvù keḡke mvunḡay mvu n'yεεyi le. Kε wvù to yεεyi diεwε no bonyii bobole bò duḡci bonci bo Nyo’ le to ké no yεεyi kε.

8

Ε Jisos fε wee ntun wvu baay (Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

1 Ε Jisos ke nε yî kum e bow, ε kebombom ke bonyii le ke baay shfum bi wvù le.

2 Ε fí kooy le wee mvu wvù to cemte bó ntun wvu baay, to nu ε nε to tum envuw fwe dvu Jisos gay ê wvù le, “Tata, wo nulo efε me é me en'yuule, é wo fεn koḡke lo.”

3 Ε Jisos mum nεke kebo kum wvù le gay le, “Me ḡkoḡke lo, bonεn le eyuule.” Kaḡ mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum ka yî ye le, ε wvù no yuule.

4 Ε Jisos ciise lo ê wvù le, “Ε yεnè, fo wo esee ê wee kε. Geenεn, geenε duḡce εkolε kuw ê cee ncese, emum enya nnya yí Muses to gayεε le wee keḡke keenya keeduḡce é bonyii le wen nu ε bonεn wase yî ntun wvun e ε no yuule.”

Ε Jisos fε waa lemme εkolε ke bonyii bo nci le

(Luk 7:1-10)

5 Ε Jisos ke nε ḡεn ley kelaante kè Kafana'um e, ε εkolε ke bonyii bo nci le kemew to yεn wvù le no kule can ê wvù gayte le,

6 “Tata, waa wεm lemme jiime yew ḡεyεte lo, ε wvù ε kpwe wase keba kemwaan.”

7 Ε Jisos gay ê wvù le, “Me nu ento enfε wvù.”

⁸ Geenɛn, ɛ ɛkolɛ ke bonyii bo nci le kedvu tfuse ɛ Jisos lɛ, “Tata, kɛ me wvun nu ɛ me ɛ ɛkocɛn wee wvù wo eto ɛ wvù yew kɛ. Jeme kɛ ɛ ɛ nu diɛw ɛ waa wɛm lemme emum ebonɛn.

⁹ Ɛ keɛ lɛ me nu ɛ mvunɔay mvu wee mvu le ɛkuse, ɛ bonyii bo nci le nu tɛn ɛ me ɛkuse. Ɛ me ɛkɛ engay ɛ mvu lɛ, ‘Ɛ gɛnè,’ ɛ wvù no gɛne lo, ɛkɛ engay ɛ mvu lɛ, ‘To,’ ɛ wvù no too lo. Ɛ me ɛkɛ engay tɛn ɛ nƒwa wɛm lɛ, ‘Gee nɛn,’ ɛ wvù no gee lo.”

¹⁰ Ɛ Jisos dioo yuw fiɛɛ fi wvù jeme, ɛ diuw yum lo wvù. Ɛ wvù jeme ɛ bonyii bò to bii wvù le lɛ, “Ɛ me ensee ɛ ben keɛɛy lɛ, me ɛke mbaa n'yɛn wase wee le kɛ naa Islael ɛ wvù ɛ lese kƒuu fin fitele yì yɛm e nɛn kɛ.

¹¹ Ɛ me ensee ɛ ben lɛ bonyii nteen nu ke enɛ biba bicii ɛ kɛw jò diuu sane ɛ gɛn ɛ buy jò dí seeyi, eto eshii ediekene bô bo Abla'am noo Aysik noo Yakow won Nyo' wvu we le,

¹² geenɛn, ɛ boom bò won wvudvu nu wvubo nu ɛ bó ɛ lan ɛ ɛjiwɛ le ɛkƒun fô bonyii nu ke ebeele ɛgeci bigew.”

¹³ No Jisos jeme nonɛn mum gay ɛ ɛkolɛ ke bonyii bo nci le kie lɛ, “Ɛ gɛnè lɛ, fí ege ye fô wo le no wo nu ɛ lese fitele yì yɛm e.” Ɛ waa lemme ɛkolɛ ke bonyii bo nci le wvudvu mum bonɛn lo ke sekedvu.

*Ɛ Jisos fɛ bonyii bo bincɛm e nteen
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Ɛ Jisos ke nɛ gɛn ley yew dvu Bitá, yɛn ɛ mwɛse Bitá jiime cɛmte bô ken'ya'.

¹⁵ Ɛ Jisos kum kebo kew e, ɛ ken'ya' kedvu mum cinɛ wvù le, ɛ wvù mum ja we taa fiɛɛ ɛ Jisos die.

¹⁶ Ɛ ɛ ke no nu ɛkiɛguu, ɛ bonyii no too bô bonyii nteen bò bonceendaa bo dɛwle le to njiɛsene bô bó. Ɛ Jisos no bvuuuse biyoy bidvu ɛ ɛ nu kɛ bô diɛw maan. Ɛ wvù bvuu no fele tɛn bonyii bocii bò to cɛmkene.

¹⁷ Fifin to kooy keege ɛ fí ɛkocɛn no wee ntum Nyo' wvù Yɛsaya to jemyɛɛ

wase lɛ, “Wvù nu ɛ jo wase bontun bosese, ɛ tuu bincɛm bisese.”

*Bonɔew bo wee wvù bii Jisos e
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Ɛ Jisos ke dioo yɛn ɛ kebombom ke bonyii le ke baay ɛ tase wase mbew ye le, ɛ wvù gay ɛ boom bew bo ɛgoo le lɛ, “Beene elente mamase eɛn kewvu keki.”

¹⁹ Ɛ wee mvu wvù to duɛci bonci bo Nyo' le mum bencɛ gay ɛ Jisos lɛ, “Wee n'yɛɛyi, me nu embii wo le naa fɛɛ fô wo gɛne.”

²⁰ Ɛ Jisos tfuse ɛ wvù lɛ, “Nyám yi ɛkpwaante keɛke bibuw bibole, ɛ mvunyiim mvù bile we keɛke yéw yibo, geenɛn kɛ wee wvù diee nu Waawee keɛke naa lo fô wvù ejike ɛkolɛ kew kɛ.”

²¹ Ɛ wee we ɛgoo mvu gay ɛ wvù lɛ, “Tata, yawɛ ecinɛ ɛ me enɛn endwey icɛm nɛe no mbii.”

²² Geenɛn ɛ Jisos tfuse ɛ wvù lɛ, “Ɛ bii me le, ecinɛ ɛ bonyii bò nu lɛ bó nu ɛ kpwekɛn wase edweyte bonyii bobole bò kpwekene.”

*Ɛ Jisos wam nffum
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Ɛ Jisos ke gɛn ley ɛ kekon e, ɛ boom bew bo ɛgoo le bi tɛn wvù le jó.

²⁴ Ɛ fí kooy lɛ nffum mvu wvu baay to nu ɛ nɛ sɛsɛ kɛw ɛ mamase yidvu le no bvuyte joo ɛ yí bene, gomte keeyiɛn ɛ kekon e. Ɛ ɛ to nu ɛ Jisos leete lo fiew.

²⁵ Ɛ boom bew bo ɛgoo le gɛn no kamsee wvù gayte lɛ, “Tata, fiɛ, beene nu ekpwekɛn.”

²⁶ Ɛ wvù kamse gay ɛ bó lɛ, “O oo bonyii bo mbee wvù doose le. Ben fane la?” No wvù gay nonɛn mum ja we wam nffum wvudvu noo joo yi baay, ɛ mvù lu, ɛ mondvuum cife nɛn ndvumm.

²⁷ Ɛ diuw yum bonyii bodvu nɛn kaww. Ɛ bó ghay lɛ, “Kƒuu wvuwwun wee nu wvu nɛɛ wvù naa nffum noo joo yuuke wvù le?”

Ɛ Jisos bvuse bonceendaa bo dɛwle le yî bonyii bofɛɛ le

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Ɛ Jisos ke lente buy kewvu keki ê keba ke bonyii bo Gadala le. * Ɛ bô bonyii bofɛɛ taseɛ ɛ bonceendaa bo dɛwle le nu yî bó le. Bonyii bodvu to buy ê ditfum di bó dweyte bonyii jó le, ɛ bó to ké no cɛwkene baay, ɛ wee yaa nulo efey lo je jó kɛ.

29 Ɛ fí kooy ɛ bó to nu ɛ kɛw no wamte foweɛwe biite le, “Waa Nyo', wo fii la ê bese? Wo to fɛn keenya ɲɛw ê bese se kefew ɛ kpwen e?”

30 Ɛ to nu ɛ ɲɔo bonkunyam bomew diekene kelen kedvu le ɛ bó duule lo.

31 Ɛ bonceendaa bo dɛwle le bodvu mum lɛkɛ Jisos le, “Kee wo, é wo bvuse lo bese, é wo ciinse bese yî bonkunyam boba le.”

32 Ɛ Jisos mum gay ê bó le, “Ben egen lo.” Ɛ bó mum buy, ɲɛn ley yî bonkunyam bodvu le. Ɛ fí kooy ɛ ɲɔo bonkunyam yidvu yicii to nu ɛ sɛn bow ê ɲkoɲ e, shii ê mamase yidvu le kpweken jó.

33 Ɛ bonyii bò to cɛyte bonkunyam bodvu fɛɛ lo, ɲɛn elaanɛte, see fɛɛ ficii naa noo fii kooyɛɛ bô bonyii bò bonceendaa bo dɛwle le to nu yî bó le.

34 Ɛ fí kooy ɛ kelaante kedvu kecii to nu ɛ buy lo keeto yɛn Jisos e. No bó toɛ yɛn wvú le, lɛkɛ ɛ wvú enɛ gbwen bowene.

9

Ɛ Jisos fɛ wee ɛ wvú ɛ kpwe wase keba kemwaan

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Ɛ Jisos ley ê kekoɲ e, kase lente ɲɛn ê kelaante kew e.

2 Ɛ fí kooy ɛ bonyii bomew to nu ɛ to bô wee mvu fô wvú le ɛ wvú ɛ kpwe wase keba kemwaan, ɛ bó ɛ tuu ê fikɛɛy e. Ɛ Jisos yɛn no bonyii bodvu nu ɛ lese fitele yî ye le, ɛ wvú gay ê wee wvú to kpwe keba kemwaan wɛ le, “Nsaa yɛm, jice fitele le. Me nu ɛ nɛɛshe wase bibefe biuw.”

3 Ɛ fí kooy ɛ bonyii bomew bò to duɲci bonci bo Nyo' le to nu ɛ kɛw no wvukene ɛbonɛbon gayte le, “Wee wvun joo bvudvuu bvú Nyo' le.”

4 Ɛ Jisos kɛɛ fɛɛ fii bó kpawwci, bife ê bó le, “Ben keɲke ɲkpawwɛ wvù befe ê mvuntelem mvunen e ɲɛn nje la?”

5 Fɛɛ fii nu cekey keegay nu fii la? Keegay ê wee wvun ɛ me nu ɛ nɛɛshe wase bibefe biew, nuu ɛ wvú eja we elɛne le?”

6 Geenɛn, me nu enge é ben ekiɛɛ ɛ wee wvù dieɛ nu Waawee keɲke mvunɲay fokuse fɛn keelɛɛshe bibefe.” No wvú gay nonɛn mum gay ê wee wvù to kpwe keba kemwaan wɛ le, “Ja we, ejo fikɛɛy fiuw egene fô yew e.”

7 Ɛ wvú mum ja we no ɲɛne fô yew e.

8 Ɛ kebombom ke bonyii le yɛn fɛɛ fii kooyɛ le, ɛ nfan koo bó, ɛ bó no tumte monkum mo Nyo' wvù nu ɛ nya kfuu mvumvun mvunɲay ê wee wvú wum.

Ɛ Jisos tee Matio

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Ɛ Jisos ke nɛ fô dioo lɛne ɲɛne yɛn wee mvu le ɛ bó teɲɛ le Matio, ɛ é nu wee wvù to fii shile, ɛ wvú ɛ shii fô bvudvuu bwew bvú lemme le. Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ biì me le.” Ɛ wvú mum nɛ we no bii wvú le.

10 Ɛ Jisos ke ɲɛn shii dioo diekene yew dvu Matio, ɛ fí kooy ɛ bonyii bomew nteen bò to fii shile, noo bonyii bò befe bomew tɛn to nu ɛ to shii no diekene bô bo Jisos noo boom bew bo ɲɔo le.

11 Ɛ Bofalasii dioo yɛn no bô bó diekene nonɛn mum bife ê boom bew bo ɲɔo le le, “Ɛ nu nje la wvù wee wene n'yɛɛyi diekene bô bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew?”

12 Ɛ Jisos yuw no bó bife, gay ê bó le, “Kɛ bonyii bò tɛmyi ké no gomte wee ɛfuwɛ kɛ. Ɛ ké no gomte bò cɛmkene.”

13 Ben egen ekpawwɛ, eyɛn laa kenyi ke fɛɛ fii bó saɲ fin ɛ Nyo' jemyi le, ‘Me nshieele ɛ bonyii ecamtè ɛ è nu

* **8:28** Bonwa' bo boyvuum bomew teɲɛ le, “Gadalen, bomew ɛ Gelgesen.” **8:29** Mak 3:11; 1Kol 15:24 **9:2** Luk 7:48; Mben 103:3; Jon 9:2 **9:6** Jon 5:36 **9:9** 8:21-22 **9:10** 11:19; Mak 2:15; Luk 5:29; 7:34; 15:1-2; 19:7 **9:13** Os 6:6; Mat 12:7; Luk 19:10

shen fô bonyii le, ke me nshieele le bó egeè boncese fô me le ke', nu le la le? Ben ekeè le ke me nto keentee bonyii bò nu teytey ke. Me nto keentee e è nu bò befe."

E bonyii bife ekume keebamte mwεεm mvudien
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

14 E boom bo ηgoo le bo Jon Nleseεjoo le ke ne to bife ê Jisos le, "E nu nje la wvù bee Bofalasii ké no bamte mwεεm mvudien, ε boom buw bo ηgoo le yaa bamte ke?"

15 E Jisos tfuse ê bó le, "Ben kpwaake le è nulo é bó ebe bonyii bô bvujen, é bó egen enu yii yii ε cee bvujen nu bó bó? Geenεn, diuu too lo di bó nu ke efi cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekεw ebamte mwεεm mvudien.

16 Ke wee nulo ejo njaw ndvu yi fiε, etumce ndvu yi yvum dvú ke. E wvú ge lo nonεn, é njaw ndvu yidvu emεse esaa ndvu yi yvum yidvu, é kebuw kè nu fó emεse ekuw efey lo no kí be shee nu.

17 E ke wee nulo ten ejo mbvuum mo monfεm egεε ê gham mbvuum wvù bó kene bô jew nyam e, * ε wvú ε yvumεn wase ke. E wvú ge lo nonεn, é mbvuum mo monfεm modvu ke ekoo, é gham wvudvu ebvuyε etawse lo, é mbvuum modvu emum egen kuse. Fi leη nu le bó keηke keegεε mbvuum mo monfεm ε è nu ê gham wvu fwε le. Nonεn, é mbvuum bô gham emum enù."

E kpwoon mvu kum Jisos e bonεn, ε Jisos yemmke waa wee wvu baay
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Ke no Jisos to bæε jemyi ê bó nonεn, ε fí kooy le wee wvu baay mvu to nu ε to ley tum εnvuw ê wvú ejise lekε le, "Waa wεm wvù kpwoon nu ε kpwe ke keseen nεn, geenεn, to ekum wvú le bô kebo kuw é wvú ekase etu dvú."

19 E Jisos mum ne we ε bó wvú no gene, ε boom bew bo ηgoo le bii ten wvú le.

20 E fí kooy le kpwoon mvu wvù to nu ε cεm wase bó kεncεm ke bokεnε le bilum yuufe ncow bifεε to nu ε to ê Jisos ejim kum ηgem ndvu ye le.

21 Wvú to kum nonεn, ε wvú to jeme wase fô fitele fiew e le, "E me encim εηkum ke naa ε è nu ndvu ye le, tu me ε mbonεn wase."

22 No wvú kumεε nonεn, ε Jisos banke ye yen wvú le, gay ê wvú le, "Bwεεm, fô wo efanè ke. Fitele fiuw fí wo lese yí yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn." Ke sekedvu, ε kpwoon wvudvu mum bonεn lo.

23 E Jisos ke gen fεse fô yew e fo wee wvu baay wε, yen bonyii bò to ké no toonke bondon bo kpwe le noo kebombom ke bonyii le. E fó ffule lo bó kpwe.

24 E Jisos gay ê bó le, "Ben etawse, wan wvudvu baa kpwe ke, wvú leete lo." E bonyii bodvu no kiele lo wvú.

25 E bó ke dioo bvuse bonyii bodvu εkfuη, ε wvú mum ley gen yew, jice wan wvudvu yí kebo le, ε wvú mum ja we.

26 E saaka wvu ekumε fiεε fidvu ghan gen ê keba ke wonj e kedvu le keci.

E Jisos yene ejise binfefe bifεε

27 E Jisos ke ne fô yew e fε, dioo lenε gene, ε binfefe bimew bifεε, ε è nu bolemse no kuηene bii wvú le wamte foweεwe gayte le, "Waa Nfon Dawe, camε shen fô bese le."

28 E Jisos ke gen ley yew, ε binfefe bidvu bi wvú le, ε wvú bife ê bó le, "Ben nu ε bee le è nulo é me εηge fiεε fí ben beele fin e?" E bó bee le, "Eε Tata."

29 E Jisos mum kum ejise εbole gay le, "Bii fitele fí ben lese yí yεm e, fí ege le ye nonεn fô ben e."

9:14 6:16-17; 11:18-19; Luk 7:33-34 9:15 22:2; 25:10; Jon 2:1-12; 3:29; Mwm 19:7 * 9:17 Bojuu to ké kene gham mbvuum ε è nu bó jew nyam. 9:20 Lew 15:25-27; Mat 14:36; Mak 5:27; 6:56; Luk 6:19; 8:44 9:22 8:13; Mak 5:34; 10:52; Luk 7:50; 8:48; 17:19; 18:42; Lem 3:16 9:24 Jon 11:11-13 9:25 Mak 5:41 9:27 20:29-34 9:29 8:13 9:30 12:16; Mak 7:36 9:31 Mak 7:36

30 E ejise ebo mum yene. E Jisos looce lew lo ê bó gay le, “Ben eyenè fo ben emom ege é wee ekiεε ke.”

31 Geenεn, ε bó kaa γεν no sanse lo saaka εκumε lemme di Jisos e ê keba ke wonj e kedvu le kecii.

E Jisos fε kencife

32 No bonyii bodvu to nen'yεε wase eγεne, ε fí kooy le bonyii to nu ε ne to bô kencife kemew fô Jisos e ε nceenda daa dεwle nu yî ye le.

33 E Jisos dioo bvuse nceenda daa dεwle wvudvu yî wee wvudvu le ε wvú mum kew no jemyi. E kebom-bom ke bonyii le yen nonεn no ghayte gayte le, “Ke bó ke nu ε yuu wase eyen fiεε le diεwε fin e wonj wvù Islael e ke.”

34 Geenεn, ε Bofalasii gay fibole le, “Wvú bvuse bonceenda bo dεwle le ban nen ε è nu bô mvungay mvu nfon bonceenda bo dεwle le bodvu.”

Ngbwele duule baay, ε bonyii bo ngbwele le nu caan

35 E Jisos ke ne no ghane ê bilaante le bicii noo ê bontεw e γεεyi bonyii yéw bunle yibole, bvuu fewci ten saaka wvù jee εκumε bvunfon bvú Nyo' le. Wvú to ghane nonεn fele ten kencem kecii noo ntun tfuu.

36 E wvú ké eyen kebombom ke bonyii le, é shen koo wvú bô bó njefo bó to nu yî monlum e, se wee wvù efi bó, diεwε njée yî nu se wee ncey e.

37 E wvú ke mum ne gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Ngbwele duule baay, geenεn ε bonyii bo ngbwele le nu caan.

38 Nonεn, ben ebunleè le Tata wvù Cee wεε eciinse bonyii bo ngbwele le wene dvu wvú.”

10

E Jisos tum boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 E Jisos ke ne tee boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε ε bó to. E wvú nya mvungay ê bó mvù bó ebvuse

biyoy bì yiile yî bonyii le bvuu fele kencem kecii noo ntun tfuu dvú.

2 Eyan nu εdiee ε boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε le bodvu: Wvu fwe nu Semon wvù bó to bvuu tenje le Bita, bô Andulu wvù waa bwee. E bomew nu Jεm wvù waa Σεβεdee bô waa bwee wvù Jon noo

3 Filew bô Batolomu, Toma bô Mat wvù to fii shile, Jεm wvù waa Alfiyus, Tadio bô

4 Semon wvù to nu ηgoo Boselot e * bô Judas Iskaliot wvù to gesεε Jisos.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 E Jisos tum bonyii bo yuufe ncow bofεε ban, gay ê bó le, “Ben dioo gene, fo ben eγεν bvudvuu le se è nu bvú wee Juu le ke. Fo ben eγεν bilaante bì è nu bi bonyii bo Samalia le ke.

6 Ben eγεν ε è nu fô boom bo Islael e bô nu ε laken wase diεwε njée le.

7 Ben dioo gene no fewci ê bó gayte le, ‘Bvunfon bvú fowe nu wase nceencee.’

8 Ben efelè ten bonyii bô cemkene, geè ε bonyii bô kpwekene tuu dvú, felè bonyii bô kenke ntun wvu baay, bvusè bonceenda bo dεwle le yî bonyii le. Me nu ε nya mvungay ê ben εcici. Ben eγεν le efi ten bonyii dvú εcici.

9 Ben dioo gene, fo wee ejo bigew suu yî kecaw e ke, kenεε è nu bì bó kene bô ketwaa ke bigew e kè γεεle, kenεε è nu kè baa, kenεε kè bó kene bô kfuu ketwaa kè nεε.

10 Fo wee ejo εκεε. Fo wee ejo bikum bifεε kenεε bolaba bomew, kenεε kemban ke. Ben ekeè le é wee lemte lemme, tu è nu fò wvù kenke keediekene.

11 Ben dioo ε γεν ε ley ê kelaante le, kenεε ntεw e, gom yen wee wvù nu ε kocεn e, ε ben ε bó no cee γεν buy kefew kè ben ke enεnε jó le.

12 Ben ke dioo ε γεν, ε dioo leyte yew dvu wee, gay yew e.

9:32 12:22-24 9:34 10:25; 12:24, 27; Mak 3:22; Luk 11:15, 19 9:35 4:23 9:36 Ktj 27:17; Esek 34:5; Saka 10:2; Mat 14:14; 15:32; Mak 8:2 10:2 Jon 1:40-44; Lem 1:13 * 10:4 Boselot to nu Bojuu bô to tomte wonj, diuu keebvuse yî ηγεw e can bonyii bo Lum e. 10:5 Luk 10:4-12 10:5 Luk 10:33 10:6 Yeli 50:6; Mat 15:24; Lem 13:46 10:7 4:17 10:10 1Kol 9:14; 1Tim 5:18 10:13 Luk 2:14

13 Ɛ yew yidvu nu ɛ yí ɛ kocɛn, é kembonɛn kenɛn eto yew dvudvu. Ɛ yew yidvu baa nu ɛ yí ɛ kocɛn, é kembonɛn kenɛn ekase etu ê ben.

14 Ɛ wee fan keefiɛn ben kenɛɛ keeyuw fiɛ fi ben jemyi le, é ben dioo buyte yew dvudvu kenɛɛ kelaante kedvu le kucɛ kebvu ke yí bikaa binɛn e.

15 Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemɛse le, é mwɛɛm ebonɛn yí kelaante kè Sodom bô kè Gomola le efey kelaante kekɛ.

Bongɛw bo boom bo ntum e bo Jisos

e (Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Ben eyekɛ yuw, me ntumte ben ɛ ben nu egen enu diɛwɛ njée le ente jo bokuula. Nonɛn ben dioo ghane no feefenè diɛwɛ yó le, enù tɛn nyɛkeey diɛwɛ bibembɛ le.

17 Ben dioo ghane no yɛnè ekumɛ bonyii. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bô saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle yibole.

18 Bó nu ke egufe ben egen dvú fwe dvu bonyii bô saake biba bi wonj e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben emum ejeme ê bó noo ê bonyii bô yaa nu ke Bojuu ekumɛ me.

19 Bó ke dioo ɛ nya ben ê bó nonɛn, fo ekolɛ ekfumtè ben le laa ben nu ke egen ejeme naa la ê je yí nɛɛ le le, njefo Nyo' nu ke enya fiɛ fi ben ejeme kefew kedvu le.

20 Ben ekeè le kɛ è bɛɛ ke ejemyi ben kɛ. Ɛ nu ke ejemyi Keyoy ke Icee wene le diuw wene le.

21 Wee nu ke enɛ ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó eyu. Boom nu ke enɛ ebone bikaa ê bo'icee bobole ejim, gee ɛ bó yuwyi bó.

22 Bonyii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenɛn wee wvù nu ke ekuu shém egen ebuy fokemɛse nu wvù nu ke eboy.

23 Seke bonyii ɛ bon bikaa ê ben ejim ê kelaante kemew e, ɛ ben fiɛ gen ê kemew e. Ɛ me ensee ê ben kecɛɛy le, kɛ ben nu ke elɛn bilaante bi Islael e bicii sɛ wee wvù diee nu Waawee ɛ to kɛ.

24 Kɛ waa ŋwa' ké no fele wee wvù yɛɛyi wvù kɛ, ɛ kɛ waa lemme ké no fele tɛn cee ekolɛ we kɛ.

25 Fí nu lɛŋ le waa ŋwa' nulo enu diɛwɛ wee wvù yɛɛyi wvù le, ɛ waa lemme nu tɛn diɛwɛ cee ekolɛ we le. Ɛ bó tenje cee yew le wvù nu Belsebu, é bó saa ke etee boom bo yew e bô diee di bɛmte fele lo didiɛ?

(Luk 12:2-7)

26 Nonɛn fo ben efanè wee kɛ. Ben ekeè le kɛ fiɛɛ nu dvú fi bó banji fi nu ke enu sɛ fi ɛ buy ɛmwa kɛ. Ɛ kɛ fiɛɛ nu dvú tɛn fi bó nyile fi nu ke enu sɛ bó ɛ kiɛɛ kɛ.

27 Fiɛɛ fi me nseŋe ê ben ɛntan, ɛ ben no jemyi ê bonyii ɛmvunsheŋ. Ɛ fi me ntfumtfume lo ê ben, ɛ ben jan ɛ è nu fô ekolɛ ke yew e.

28 Fo ben efanè bonyii bô nulo eyu kɛ ɛ è nu nyam ye maan sɛ è nulo é bó eyu tɛn keyoy kɛ. Ben efanè ɛ è nu Nyo' wvù nulo elɛse keyoy ke wee le bó ye ye ŋguy wvu baay e.

29 Kɛ bó geese mvunsha mvunfɛɛm kɛ yí finyinyi le maan? Geenɛn, kɛ fimwaan ké gbwe fokuse sɛ Icee wene nu ɛ bee kɛ.

30 Finɛn nu ɛ Nyo' kee naa yvúw yicii yí nu ê ben efa.

31 Nonɛn fo ben efanè kɛ. Ben fele lo mvunsha fô nteen.

(Luk 12:8-9)

32 Ɛ wee beŋe ê bonyii fwe le wen kee me, tu wee wvù diee nu Waawee nu ke ebee tɛn mwɛtɛn fwe dvu Ice wvù nu fowe.

33 Geenɛn naa yɛɛ wvù ma lo me fwe dvu bonyii, nu ɛ me nu ŋke ema lo tɛn wvù fwe dvu Icɛm wvù nu fowe.

Jisos to bô kenɣawsɛn

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Fo ben ekpwaakè le me nto ε è nu bô nykeey yî nshε le fεn κε. Ke è nu fifiε fi me nto dvú κε. Me nto ε è nu bô jem.

³⁵ Ben ekeè le me nto keenge é wan wvù diemsen ediuu bô ice, ε wan wvù kpwoon diuu bô bwee, ε kpweεε wan diuu bô bwee dweese.

³⁶ Bonyii bo bvuban e bo wee le nu ke enu κε bonyii bo é wvú yew.

³⁷ E wee koonke ice kenεε bwee fele me, tu wvú baa ekpwenten keenu wee wεm κε. Wee é no koonke ten waa we wvù diemsen kenεε wvù kpwoon fele me, tu wvú baa ekpwenten ten keenu wee wεm κε.

³⁸ E wee baa etuu kew kentam ebii me le, tu wvú baa ekpwenten keenu wee wεm κε.

³⁹ E wee hawci nshii we, é wvú ke elase κε nshii wvudvu. Geenεn é wee lase nshii we nje me, é wvú ke ekenke nshii wvù mεy lo.

(Mak 9:41)

⁴⁰ E wee fiisene ben, tu wvú fiisene ε è nu me. Wee é fiisen me, tu wvú fiisene ε è nu wee wvù tum me.

⁴¹ E wee fiisene wee ntum Nyo' njefo wvú kee le è tum Nyo' wvú, tu wvú nu ke ekenke mmawce wvù Nyo' mawci bonyii bew bo ntum e dvú. E wee fiisene wee wvu teytey njefo wvú kee le mweten nu wee wvu teytey, tu wvú nu ke ekenke mmawce wvù Nyo' mawci bonyii bo teytey dvú.

⁴² E me ensee é ben kecεεy le, é wee nya κε naa fiko fi joo yî leε le é wee mwaan ηgoo bonyii bo caan caan ban e njefo wvú kee le è nu wee wεm ηgoo, tu κε mweten nu ke efufe mmawce we κε.”

11

E Jon Nleseεjoo tum boom bew bo ηgoo le fô Jisos e

(Luk 7:18-35)

¹ E Jisos ke mεse tefe boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε mum nε

fó no ghane é bilaante bi jó le yeεyi bonyii bvuu fewci saaka wvù jee.

² E to nu kefew kedvu le, ε Jon Nleseεjoo nu yew ncaw e. E wvú ke nε yuw ekumε mwεεm mvù Klistu to gee, mum tum boom bew bo ηgoo le le bó egen,

³ ebife é wvú le laa, è nu wvú wvù to nu keeke eto, nuu bó ecεytè wee mvu le.

⁴ E bó gen bife, ε Jisos tfuse é bó le, “Ben ekase egen esee é Jon mwεεm mvù ben nu ε yuw bô mvù ben yen e.

⁵ Binfele yene wase mwεεm e, ε bontεne lene teytey, ε bonyii bò cemkene bô ntun wvu baay bonene, ε bincife yuuke mwεεm, ε bonyii bò kpweken kaase tuu dvú, ε bó bvuu fewci ten saaka wvù jee wvù wvu Nyo' é bonyii bo kefufe le.

⁶ Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa manene me κε.”

⁷ E boom bo Jon e bo ηgoo le ba ke nε, ε Jisos mum kew no jemyi é ke-bombom ke bonyii le ekumε Jon biite le, “Ben se shee buyte gene ηkpwaante keegen yen ε è nu la le? Gayi di fwefwe fele shiike?

⁸ No é baa nu nonεn, ben ε se ε no buyte gene jó nje la? Ben se gene keeyen wee le ε wvú ε sufe ye bô ndvú yî bonene? Ben eyeke eyuw, bonyii bò suute ye bô ndvú yî bonene ké no nu ε è nu é bontow e.

⁹ No é baa nu nonεn, ben ε se ε no buyte gene jó nje la? Keegen yen wee ntum Nyo' le nuu? 'Eε, é me ensee é ben le è nu wee ε wvú fele wee ntum Nyo'.

¹⁰ E nu wvú wvù bó to sanεε ekumε wvù ε Nyo' gayte le,

‘Yeke eyuw, me nu ηke enciense wee wεm ntum é wvú esa fwe dvu wo,

eseyse je yo é wo se no too.’

¹¹ E me ensee é ben kecεεy le, ente jo bonyii bò bokεε nu ε boo wase, nu ε bó baa boo wase wee wvù kuuke fele

Jon Nleseεjoo κε. Geenεn, ε wee wvù nu naa wee wvu caan εnte jo bvunfon bvù fowe nu ε wvù kuuke fele wvù.

12 Ε κεw yì kefew kè Jon Nleseεjoo to κεwεε lemme diew e ε to ε buy keseen e, nu ε bonyii taanke bvunfon bvù fowe, * ε bonyii bo mvunγay e lole bô mvunγay.

13 Ε fì nu nonεn njefo bonyii bo ntum Nyo' le bocii noo bonci bo Muses e to jemyi εκumε bvunfon bvù fowe ke ghan to buy kefew ke Jon Nleseεjoo le.

14 Ε ben nu ε yεn λε ben nulo ebee, ε ben bee λε Jon wvun nu Εlayja wvù to nu keeke eto.

15 Wee wvù κεηκε bitem ε wvù yuw.”

16 Ε Jisos nε ghay ye λε, “Ε nulo é me enfewsεn εηγοκε ke keseen kin ε è nu bô la? Bó nu κε lo diεwε boom bo caan caan e bô shiiyεn mondvuum mo way e, ε bomew teηe bomew biite λε,

17 ‘Bese toonke ndon sε ben bine lo le? Nyaa ηkiee kpwe sε ben beηe lo le?’

18 Me njemyi nonεn njefo Jon to nu ε to fanε yaa diekene κεnεε wukene κε, ε ben no jemyi λε wvù κεηκε nceendaa dεwle yì ye le.

19 Wee wvù diee nu Waawee ε dioo to, diekene bvuu wukene, ben λε bó etaa eyεn, wvù ghane wuwte mwεεm mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bô fii shile noo bonyii bô befe bomew. Ben ekeè λε bvufee ké no dunçi ye ε è nu yì fiεε fì bvù lemte le.”

Ε Jisos no shaanke gee di bilaante bimew e
(Luk 10:13-15)

20 Ε Jisos mum nε κεw no shaanke gee di bilaante bimew bì wvù to yamεε ge binghaw bi mwεεm e bí le, njefo wvù to nu ε ge nonεn, ε bonyii bo jó fanε yaa cim kumεn nce wvubo κε.

21 Ε wvù no shaanke nonεn, jemyi λε, “Nγεw wvu baay nu wene ben

bonyii bo Kolasen, ε ηγεw wvu baay nu ten wene ben bonyii bo Βεsayda. Ben ekeè λε, é me nto ndioo ηγε binghaw bi mwεεm e bì me nto ηγεε jo ben ε è nu Taya bô Sidon, tu bó to nu ε jise wase bimbamkpwe, kfum taan ye le ncekε keedunçe λε bó nu ε kumεn wase mvuntelem mvubole.

22 Ε me ensee ê ben λε, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεεm ebonene fô bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

23 Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake λε bó nu ke ebense ben é ben eben we? 'Aay! Bó nu ke eshike lo ben é ben eshii eγεn wonη bonkfu le. Ben ekeè λε, é me nto ndioo ηγε binghaw bi mwεεm e bì me nto ηγεε jo ben ε è nu Sodom, tu kelaante kedvu be bεε dvú ε to ε buy εben e.

24 Geenεn, é me ensee ê ben λε, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεεm ebonene fô bonyii bo Sodom e fele ben.”

Kemmbun ke Jisos e yaatene lo
(Luk 10:21-22)

25 Κε kefew kedvu le, ε Jisos nε gay λε, “Me nyaa keyoone ê wo Icεm Nfon εbulε bô nshε λε wo nu ε nyile mwεεm mvun ê bogoyfee noo bonkiefiεε, ε dunçe ε è nu ê mvunley mvu boom e.

26 Ε nu no fì nu Icεm, njefo è nu no wo to shieele λε fì enù.

27 Icεm nu ε nya wase mwεεm mvunciim ê me. Κε wee nu dvú wvù kee Waa Nyo' efey Ice κε. Ε κε wee nu dvú wvù kee Ice efey Waa we noo bonyii bô Wan nu ε caw keedunçe Ice ê bó κε.

28 Ben bocii bô nu εκuse jo bvujite ε bvù ghaake ben, ben eto fô me le, é me enge é ben elεεten.

29 Ben ejo ε è nu kemmbun kem esh-fumε, ebii n'yεεyi wεm e, njefo me nu fiem wee wvu nyεkeey, ηκεηκε fitele fì lεεtene, é ben ke eκεηκε nλεεten fô mvuntelem mvunεn e.

* 11:12 Κεnεε λε, “... nu ε bvunfon bvù fowe too bô mvunγay,” 11:14 1Bfn 17:1; Mala 3:23; Mat 17:12-13; Mak 9:13 11:15 13:9, 43; Mak 4:9, 23; 7:16; Luk 8:8; 14:35 11:18 9:14; Mak 2:18; Luk 5:33 11:19 9:10; 11:2 11:21 15:21; Yεsa 23:1-16; Amo 1:9-10; Lem 12:20 11:23 Yεsa 14:13, 15 11:24 10:15; Luk 10:12 11:25 Yεsa 29:14; 1Kol 1:18-29 11:27 28:18; Jon 1:18; 3:35; 10:15; 13:3; 17:2 11:28 Yεsa 28:12 11:29 Yεli 6:16

30 Kε kemmbun kem ghaake nsh-fumε le κε, ε κε bvujite bwem jite κε.”

12

Ε Jisos nεle saaka wvu ekumε diuu di mbam e

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Ε ε no nu κε kefew kedvu le, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le no læne fele wεε εγιη wvumew e, ε ε nu diuu di mbam e. Ε to nu ε jen yuu boom bew bo ηgoo le, ε bó mum nε κew no sumyi bicεε diee.

2 Ε Bofalassii yεn, gay ε Jisos le, “Taa eyεn, boom buw bo ηgoo le gee fiεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e κε.”

3 Ε wvú bife ε bó le, “Ben ke baa tan wase ε Nwa' Nyo' le no jen to yuu Nfon Dawe bô ηgoo ye, ε wvú ge le?”

4 Wvú to nu ε ley yew Nyo' le, die blεεd wvú bó to gee ncese dvú fô Nyo' le, ε ε to nu nci fo wvú κενεε bonyii bô to nu bô wvú edie. Ε to nulo edie κε bocee ncese.

5 Nuu le ben ke baa tan wase tεn ε bonci bo Muses e no ε ké dioo nu diuu di mbam e, ε bocee ncese ηgoy nci mbam ge lemme dibole yew ncese le, geenεn ε nsaw saa nu κε?”

6 Ε me ensee ε ben le fiεε nu dvú fεn keseen fi kuuke fele yew ncese.

7 Bó nu ε san ε Nwa' Nyo' le ε Nyo' je-myi le, ‘Me nshieele le bonyii ecamtε ε ε nu shen fô bonyii le, κε me nshieele le bó egeε boncese fô me le κε.’ Ε ben fεn be kee fiεε fi bvudvuu bvudvu bvun gayte, ben saa esaake bonyii se bó κενεε jay κε.

8 Fí nu le wee wvú diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam.”

Ε Jisos fε wee diuu di mbam e ε kebo ε kpwe

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

9 Ε Jisos ke nε fó, γεν ley yew bunle yibole.

10 Ε fí kooy le wee mvu to nu dvú ε kebo kew kemew ε kpwe wase. Ε bonyii bomew nε bife ε Jisos le, “Nci nu ε bee le ε nelo ε bó efε wee diuu di

mbam e?” Ε bó to biite nonεn gomte ε ε nu fiεε fi bó etey yí ye le.

11 Ε Jisos tfuse ε bó le, “Ε nu yεε ε ben εnte wvú κενεε njee, yí ε gbwe ε fwεη diuu di mbam e, ε wvú enu se wvú ε jicε ε gufe ε bvuse?”

12 Kε wee wvu wum fele naa lo njee baay e? Nonεn tu nci nu ε bee le wee ege lemme di jee diuu di mbam e.”

13 Ε wvú mum gay ε wee wvú kebo to nu ε kpwe wε le, “Nεke kebo kuw.” Ε wee wvudvu nεke. Ε kí mum bonεn no nu κε diεwε kemew κie le.

14 Geenεn ε Bofalassii buy γεν mum jo nsey no bó nu ege se yu Jisos.

Jisos nu wee lemme wvu Nyo' wvú wvú nu ε caw

15 Ε Jisos κieε ekumε nsey wvú bó joe, mum nεnε fó. Ε bonyii nteen bi wvú le. Ε wvú fε bó bocii bô to κενεε bincεm,

16 ciise ε bó le fo bó ege ε bonyii ekieε wen κε.

17 Fí to nu nonεn keege ε fí ekocεn no wee ntum Nyo' wvú Yεsaya to jemyeε le,

18 “Ben etaa eyεn, wvun nu waa wεm lemme wvú me nu ε ncaw. Me ηkooηke wvú, ε fitele fiem yuuke njon bô wvú.

Me nu ηke enya Keyoy kem ε wvú, ε wvú efewci ε bitum ekumε je yi teyey yí me nsumtene bonsaw jó.

19 Kε wvú nu ke ewaale bô bonyii, κενεε kumte diuw κε.

Ε κε wee nu ke eyuw diεw ye bifian bi jé le κε.

20 Kε wvú nu ke emεse engoy gayi di ηgeyte wase κε.

Ε κε wvú nu ke ejimse ken'yeese kε bεenci jiwejiwe κε.

Wvú nu ke ege nonεn eγεν ebuy no je yi teyey yí wvú sumtene bonsaw jó nu ke eso.

21 Ε bitum bicii nu ke etaale fwe ε bí ε gεε bvufee yí ye le.”

Mvunḡay mvu Jisos e nen'yi fiε?
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² E bonyii bomew ke ne to bô wee mvu ε wvú ε fefe, nu kencife, ε nceenda daa dεwle nu yî ye le. E Jisos fε wvú ε wvú no jemyi bvuu yene mwεεm e.

²³ E diuw yum bonyii bô to nu fô bocii, ε bó no biite le, “E nulo é wee wvun enu waa Nfon Dawe?”

²⁴ Geenεn ε Bofalasi dīoo yuw no bô biite nonεn gay le, “Wee wvun bvuu use bonceenda bo dεwle le nen ε è nu ke bô mvunḡay mvu Belsebu wvú nfon bonceenda bo dεwle le.”

²⁵ E Jisos kiεε fiεε fi bó kpawwci mum gay ê bó le, “E ketum ne ε gawsen ε no diuu ekinεkin, tu kí nu ke enε etu binffuy. Kelaante kenεε yew ε ne ε gawsen ε no diuu eyinεyin, yí saa ke eleem ke.

²⁶ Nonεn, é Satan bvuuuse Satan mvu yî wee le, tu wvú nu ε gawsen wase ye ye. E fí nu nonεn, bvunfon bwew saa ke eleem ke.

²⁷ E è nu le me mbvuuse bonceenda bo dεwle le nen ε è nu bô mvunḡay mvu Belsebu le, tu bonεn boom bvuuuse bô mvu yεε le? Fiεε fi boom bonεn bodvu gee nu edunḡε le ben nu ε gbwe wase nsaw.

²⁸ Geenεn é me mbvuuse bonceenda bodvu ε è nu bô mvunḡay mvu Keyoy ke Nyo' le, tu bvunfon bvuu Nyo' le nu ε to wase fô ben e.

²⁹ Ben kpwaake le è nulo é wee eley yew dvu ntemmvunḡay, ekuu mwεεm mwew ebuy dvú, se wvú ε yaw ε koo ntemmvunḡay wvudvu ε kay e? Seke wvú ε kay nonεn se kuu mwεεm mwew keεεy buy dvú.

³⁰ E wee baa nu ê keba kem e, tu wvú bane me. Wee é no nu se wvú fici me keebaanci lo, tu wvú tawse lo.

³¹ Nonεn, é me nsee ê ben le Nyo' nulo elεεshε mwεεm mvù befe noo díεw yî befe yicii yî bonyii jemyi. Geenεn é wee jeme díεw yî befe ekumε Keyoy ke Yuule, tu ke è nu naa lo é Nyo' elεεshε ke.

³² E wee jeme díεw yî befe ekumε wee wvù diee nu Waawee, tu Nyo'

nulo elεεshε. Geenεn é wee jeme díεw yî befe ε è nu ekumε Keyoy ke Yuule, tu ke è nu naa lo é Nyo' ke eyuu elεεshε é è cim nu kefew kin e kenεε kefew kè too le ke.

Bó ke kiεε kete yî mvuntam mwew e
(Luk 6:43-45)

³³ E wee kenḡke kete kè jee, é wvú ekenḡke mvuntam mvù jee mvù yumte yî dvú le. Wee é no kenḡke kete kè befe, é wvú ekenḡke ten mvuntam mvù befe mvù yumte yî dvú le. Bó ké kiεε kete ε è nu yî mvuntam mvù yumte yî dvú le.

³⁴ Eḡgokε ke yó le kin. Ben nulo ege neε se no jemyi njeme wvù jee ε ben nu bonyii bô befe? Ben ekeè le fiεε fi nu ε yinḡen ê fitele fi wee le nu fí fi ké no buyte diuw we le.

³⁵ Wee dīoo nu wee wvù kenḡke ntfu mwεεm mvù jee yî ye le, ε wvú no bvuuuse mwεεm mvù jee. E dīoo nu wvù kenḡke ε è nu ntfu mwεεm mvù befe, ε wvú no bvuuuse mwεεm mvù befe.

³⁶ E me ensee ê ben le è nu ke edīoo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é wee ekenḡke keetaḡe diuw yî díεw yî ncεwncew yî wvú ke nu ε jeme wase le.

³⁷ Ben ekeè le bó nu ke edīoo esaake wee, é enu díεw yî buyte diuw we le yî nu ke ege é wvú eyuu, ε è nu ke ten díεw yî buyte diuw we le yî nu ke ege é wvú eley ḡεw e.”

E bonyii bomew no gomte le Jisos edunḡε kenḡhaw ke fiεε le
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

³⁸ E bonyii bomew bô to dunḡi bonci bo Nyo' le noo Bofalasi mum ne gay ê Jisos le, “Wee n'yεεyi, bese gomte le wo ege fiεε fi dunḡi mvunḡay mwuw é bese eyen.”

³⁹ E Jisos tfuse ê bó le, “Eḡgokε kè befe kè nu ε cinε wase Nyo' le ε tu díεwε kpwoon nsake le, gomte keeyen fiεε fi dunḡi mvunḡay mwem e! Ke è nulo é me endunḡε fiεε ê eḡgokε

12:22 9:32-34 12:23 20:30-31 12:24 10:25
9:40; Luk 9:50 12:31 12:24 12:33 7:16-18
8:11-12 12:38 Jon 6:30; 1Kol 1:22

12:28 Luk 17:21 12:29 Yεsa 49:24 12:30 Mak
12:34 3:7 12:36 Jεm 3:6-10 12:38 16:1-4; Mak

kin efey fi wee ntum Nyo' wvù Jona le ke.

⁴⁰ No Jona to ceε ê shem jo bye yi baay ediuw eta, nu ke læŋlæŋ no wee wvù diee nu Waawee nu ke enu ente jo nshε ediuw eta.

⁴¹ Ε nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemεse le, ε bonyii bo Ninive eleem bô εŋgokε ke keseen kin ege ε bó elese kí ηγεω e, njefo bó, bonyii bo Ninive to nu ε yuw fiεε fi Jona to fewci, kumεn nce wvubo. Geenεn ben eyekε eyuw, wee nu fεn bô fiεε ε fí kuuke fele fi Jona le.

⁴² Yaa wvù to saake ketum kè Sheba nu ke eleem tεn diuu di nsaw wvu fokemεse le bô εŋgokε ke keseen kin ege ε bó elese kí ηγεω e, njefo wvù to nu ε nε ketum kew e ê kendvuse ke won e keeto eyuw bvufee bvù Nfon Saamun e. Geenεn ben eyekε eyuw, wee mvu nu fεn bô fiεε ε fí kuuke fele fi Saamun e.

(Luk 11:24-26)

⁴³ Keyoy kè yiile ké buyte yî wee le mum γεν ηkpwaante no gomte fô kí ecee. Geenεn ke dioo ε gom ηkuuη,

⁴⁴ mum jeme ê εkolε kew le, 'Me nu enkase entu ê me yew fô me nse mbuyεε.' Seke kí ε kase ε to ε yεn ε yew nu sε fiεε dvú, ε bó ε yεse ε seyse yí ε no yuule,

⁴⁵ nonεn ε kí mum kase γεν, to bô biyoy bimew bisooshwiyy bì befe fele kí, ε bô bí mum to ley no cee dvú. Ε mwεεm mum mεse fo yî mwεtεn e sekedvu fey no mvú se shee nu. Ε nu ke læŋlæŋ no fí nu ke enu fô εŋgokε kè befe ke keseen kin e."

*Bonyii bô ε nu kfuu di Jisos e
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Ke no Jisos to bεε jemyi ê bonyii nonεn, ε fí kooy le bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e to nu ε to leem εkfuη no gomte le bô bó ejeme.

⁴⁷ Ε wee mvu gay ê Jisos le, "Bwoo bô boom bo bwoo le leeme εkfuη gomte le ben ε bó ejeme." *

⁴⁸ Ε wvù bife ê wvù le, "Bwεεm nu yεε, ε boom bo bwεεm e nu baa?"

⁴⁹ No wvù bife nonεn, mum no lomte bonyii bew bo ηgoo le, gayte le, "Bwεεm bô boom bo bwεεm e ban.

⁵⁰ Ben ekeè le wee tfuu wvù gee fiεε fi Icεm wvu fowe shieele nu ε wvù nu waa bwεεm bô jεme yεm no bwεεm."

Bonġan εkumε bvunfon bvù fowe

13

(13:1-50)

*Ngan εkumε wee wvù to tfumyi ηgow
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Ke εbvubwε, ε Jisos ke nε buy yew, γεν shii mbew mamase le.

² Ε kebombom ke bonyii le ke baay tase mbew ye le nεn ghemm. Ε wvù mum nε wase ley shii ε ε nu ê kekon ε ê joo, ε kebombom kedvu no leeme ε ηkpwaante ηgem joo le.

³ Ε wvù no jemyi mwεεm nteen ê bó ê bonġan e. Wvù to nu ε gay le, "Wee to nu ε laa keegen etfume ηgow.

⁴ Ε wvù ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε mvunyiim to tacε die.

⁵ Ε yimi ηgow gbweken fô bvudvuu bvù eta le ε nshε yaa nu fó ntay ke, ke mum yanŋεn buy njefo ke nshε to nu fó ntay ke.

⁶ Ε mvum ke dioo kew ebaa mum suη ηgow yidvu. No yí to baa cime γεν ntay ke, ε yí mum yowlen.

⁷ Ε yimi ηgow gbweken ê bisafe le. Ε bisafe bidvu ke ku mum ban ηgow yidvu.

⁸ Ε yimi ηgow gbweken ε ε nu yí nshε yí jee le, ke buy, ku yum ntay. Ε binyi bimew no nu ejise gbwee, bimew mbanŋsoocaan, bimew mbaanshe.

⁹ Wee wvù keŋke bitem, ε wvù yuw."

*Shiee wvù Jisos jemyi ê bonġan e
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Ε boom bo ηgoo le bo Jisos e nε bence γεν bife ê wvù le, "Ε nu nje la wvù wo jemyi ê bonyii ban ε ε nu ê bonġan e?"

¹¹ Ε wvù tfuse ê bó le, "Ε nu ben bô Nyo' nu ε ge wase le ε nulo ε ben

ekieε mwεem mvu bvunfon bvu fowe le mvù nu ê kenylie le. Geenεn wvù baa ge le è nulo é bonyii ban ekieε ke.

12 Ben ekeè le wee wvù keηke fieε nu ε bó nu ke ebise é wvù ekeηke ε fi duule. E wee wvù yaa keηke ke fieε nu ε naa fi caan fi wvù keηke nu ε bó nu ke efi lo ê wvù.

13 E neε fieε fi me njemyi ê bó ê bonjan e, njefo bó taale mwεem yaa yene ke. Bó yeke mwεem, yaa yuuke keεε kee mvù ke.

14 Fieε fi wee ntum Nyo' wvù Yesaya to jemyεε nu ε looce naa ε kocεn bó fieε fi bonyii ban gee. Wvù to nu ε gay le, 'Ben nu ke eyeke naa mwεem, geenεn yaa yuuke ke.

Ben nu ke etaale naa mwεem, geenεn yaa yene ke.

15 E è ge njefo mvuntelem mvu bonyii ban e nu ε le wase,

ε bitem bibole nu ε bí ε cin wase, ε bó ε kfuke wase ejise εbo.

E bó ge nonεn wvu le fo bó eyenè mwεem e bó ejise εbo, yuuke mwεem bó bitem bibole, é mvuntelem mvubole eyvuwsee, é bó emum ekase etu jim fô me le, é me enfε bó.'

16 Geenεn, njon wvu baay nu wene njefo ejise eyene nu yò yene mwεem e, ε bitem binεn nu bì yuuke mwεem.

17 E me ensee ê ben keceey le, bonyii bo ntum Nyo' le nteen bó bonyii bo teyey bomew to shee beele keeyen mwεem mvù ben yene le, ke fanε yaa eyen ke. No beele ten keeyuw mwεem mvù ben yuuke, ke fanε yaa eyuw ke.

Fieε fi ngan wvu ekumε wee wvù to tfumyi ngow dunji

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ben eyuw le fieε fi ngan wε wvu ekumε wee wvù to tfumyi ngow dunji.

19 Wee ké yuuke fieε fi ekumε bvunfon bvu fowe se wvù ε kieε kenyi kedvu, ε Satan wvù wee kebefε mum to cun diεw yì bó jewe fô fitele fiew e bvuse. Fifn nu ngow yì bó to dioo tfumyi ε yì gbweken ê je.

20 E ngow yì bó to tfumyi ε yì gbweken fô bvudvuu bvu εta le nu wee wvù yuuke diεw Nyo' mum fiisen lo kan mwaanη bó njon.

21 Geenεn, ε yì baa cime geη yì ye le ke. E yì moocε ke caan. E ngεw ke dioo ε kew keεε bó bone ε è nu bikaa ê wvù ejim nje diεw yidvu, ε wvù mum tfuw bikaa kan mwaanη.

22 E ngow yì bó to tfumyi ε yì gbweken ê bisafe le, nu wee wvù yuuke diεw Nyo', ε ken'yanjan ke ekumε mwεem mvu yì won wvun e, noo shiee bvukuke mum tase ban diεw yidvu ε yì laayε lo εcici.

23 E ngow yì bó to tfumyεε yì nshε yì jee le mum nu wee wvù yuuke diεw yidvu, yuw naa ntay no gee no yì gomte diεwε ngow yì yum yimi ε nya ejise gbwee, yimi ejise mbansoocan, yimi mbaanshε le."

Ngan ekumε ngow εginη bó yi εgay

24 E Jisos bvuu ma ngan mvu ê bó le, "Bvunfon bvu fowe nu ε è nulo é bó efewsεn bó wee mvu wvù to geεε tfume ngow yì jee yì è nu εginη è wvù wεne.

25 E bonyii ke dioo eleete wase, ε wee we bvuban geη tfume ngow εgay yò fieesene εginη ente dvudvu mum nenε. *

26 E εginη yodvu ke dioo eku wase ekεw etfumyi, ε ngow εgay ye mum yene ten.

27 E bonyii bo lemme le bo wee wεε wvudvu le to bife ê wvù le, 'Cee ekole, wo to dioo tfume ngow wεne ε è nu yì εginη, yì εgay yin ε ghan neε le ε se no nu ente dvudvu?'

28 E wvù tfuse ê bó le, 'E ge ke wee wεm bvuban fifie fieε.' E bonyii bo lemme le bodvu bife ê wvù le, 'Wo gomte le bese egeη edvun'yε?'

29 E cee ekole wvubo tun gay ê bó le, 'E nelo é ben dioo dvun'yi enε ebaale ten εginη ente dvudvu.

30 Ben ecinε é mvù ekuu mvunciim egeη ebuy kefew ke ngbwele le. E ke dioo enu kefew ke ngbwele le, é me engay ê bonyii bo ngbwele le le bó

13:12 25:29 13:14 Yesa 6:9-10; Jon 12:40; Lem 28:26-27 13:17 1Bi 1:10-12 13:22 1Tim 6:9-10

* 13:25 εgay εyan nu ε bó teje ê diεw bala le le «darnel» ε ngow yidvu nu njiw. 13:30 3:12; Mwm 14:14-15

eyaw edvun'yε egay yodvu ebaance eyile egεε bijiw e bijiw e, é bó ke eton, emum ebaance egin egεε ê ηwaw wεm e.' ”

Ngan ekumε kfuu ηgow fintam fimew (Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31 Ε Jisos bvuu ma wvumvu ηgan ê bó λε, “Bvunfon bvυ fowe nu diεwε jise di ηgow fintam fimew e, † fi wee to joε tfume ê wvú wεne.

32 Ngow yin nu ε yí ηoynene baay fele ηgów mi yicii. Geenεn, seke yí ε buy, ε yí ku kuw fey ten mwεεm mvunciim, mum nε tu wase kete wvu λε è nulo é mvunyiim mvù bile we eyoote yí tíεw yidvu le.”

Ngan ekumε fintunλεεn (Luk 13:20-21)

33 Ε wvú bvuu ma wvumvu ηgan ê bó λε, “Bvunfon bvυ fowe nu diεwε fintunλεεn fi kpwoon to fewεε mvuum hintee bi baay baay bitete, jo fysen dvú, tow gεε, ε fí mum ge ε mvuum modvu ben.”

(Mak 4:33-34)

34 Jisos to jemyi mwεεm mvun mvunciim ê kebombom ke bonyii le ε è nu ke ê bongan e. Kεεεy, ke wvú to ké jeme fiεε ê bó se è nu ê ηgan e ke.

35 Wvú to gee nonεn keege é fi ekocεn no wee ntum Nyo' mvu to jemyεε wase λε,

“Me nu ηke endioo enawse diuw wεm é ebuyte ke bongan.

Me nu ηke embwaashε mwεεm mvù to nu ê kenyile le

ε κεw no bó to bomεε wonη.”

Fiεε fi ηgan wvu ekumε ηgow egin bó yi egay dunçi

36 Ε Jisos ke nε cine kebombom ke bonyii le ley gen yew. Ε boom bew bo ηgoo le bi wvú le bife ê wvú λε, “Κε yuuse ê bese fiεε fi ηgan wvu ekumε egay yo wεne εya dunçi.”

37 Ε wvú mum gay λε, “Wee wvù tfumyi ηgow yí jee nu wee wvù diee nu Waawee.

38 Ε wεε nu wonη wvun. Ε ηgow yí jee dunçi boom bó è nu bo bvunfon bvυ Nyo' le. Ε egay nu boom bó è nu bo wee kebefε wε le.

39 Ε wee bvuban wvù to tfumyεε ηgow yidvu nu dεwle. Kefew ke ηgbwele le nu kefew kè wonη wvun nu ke eka. Ε bonyii bo ηgbwele le nu bonceendaa bo Nyo' le.

40 Κε no bó ké baayi egay baance ton bó ηguy, nu ke ληληη no fí nu ke enu kefew kè wonη kaa wase le.

41 Wee wvù diee nu Waawee nu ke eciinse bonceendaa bew, é bó eghan ebaance mwεεm mvunciim mvù too bó kebefε noo bonyii bó gee bibefε bocii ebvuse é bvunfon bwew e,

42 elan η kembvuwlεn ke ηguy e. Ε nu fó fò bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.

43 Nonεn é bonyii bo teytey ebaa diεwε diuu le é bvunfon bvυ Icee bó le. Wee wvù κεηke bitem ε wvú yuw.

Ngan ekumε ntfu noo jise di banje le

44 Bvunfon bvυ fowe nu diεwε ntfu mvu wvù wee to joε gen nyile wεne le. Ε wee mvu ke to yen mum kase banje, no kfuuyi ε njon yuu lo wvú. Ε wvú mum gen gese mwεεm mvunciim mvù wvù to κεηke, gen guy wεε wvudvu.

45 Ε bvunfon bvυ fowe bvuu nu ke diεwε wee way mvu wvù to ghane gomte εjise ε ban yò jee nen ntay.

46 Ε wvú ke dioo egomte, gen yen dimew e ε è nu naa di lumte. Ε wvú mum gen gese mwεεm mvunciim mvù wvù to κεηke gen guy jise di banje le didvu.

Ngan ekumε kensanη ke byé le

47 Bvunfon bvυ fowe bvuu nu ke diεwε kensanη e kè bó to tfumyεε ê joo, ε dikfuu di byé le dicii tase jó,

48 ε kí yinεn. Ε bonyii mum gufe bvuse é ηkpwaante, shii fokuse, caw byé yí jee gεε ê ηkáa le, lan yí befe.

49 Ε nu ke no fí nu ke enu kefew kè wonη kaa le. Bonceendaa bo Nyo' le nu

ke ebuy eto egawsen bonyii bò befe fò bo teyete e,

⁵⁰ emum elan bò befe ê kemb-vuwlæn ke nguy e, fò bonyii nu ke ebeele ngeci bigew.”

⁵¹ E Jisos mum bife ê boom bew bo ngoo le le, “Ben nu e yuw mwεem mvun mvunciim ntay e?” E bó bee le, “Eε.”

⁵² E wvú mum gay ê bó le, “Fí e mum e no nu le, wee tfuu wvù dunçi bonci bo Nyo' le wvù bó nu e yeeyi wase wvù ekumε bvunfon bvu fowe nu diεwe cee yew wvù kenke ntfu, e wvù nulo ebvuse mwεem mvu mvunfem kenεε mvu mvuyvuum jó.”

*E bó ma lo Jisos ntew we le
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ E Jisos ke mεse ma bongan ban, mum nε jó,

⁵⁴ gen ntew we le, gen ley no yeeyi bonyii yew yibo yi bunle le. E bó yuw n'yeeyi we no kenke lo nghaw, mum kew no ghayte le, “Wee wvun jo fεε bvun bvufee bvu baay bò mvun gay mvù wvù gee binghaw bi mwεem e dvú nen?”

⁵⁵ E nu ke waa cee la wvun wvù kane bite? Ke bwee nu Maalia le? Ke boom bo bwee le nu Jεm bò Yosεw noo Semon noo Judas e?

⁵⁶ Ke jεme ye yicii nu beene e bó fen e? Wee wvun e ja fεε bò mwεem mvun mvunciim nen?”

⁵⁷ No bó ghay nonen mum ma lo wvù. Nonen e Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' mond-vuum e monciim, εfuw ke wonj we le noo ê kfuú diew e.”

⁵⁸ E Jisos fanε yaa ebvuu ege binghaw bi mwεem e jó nteen ke, njefo bó to baa elese fitele yí ye le ke.

14

*Ekumε kpwe Jon Nlesejoo
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ E to nu kefew kedvu le, e Nfon 'Elod wvù to saake keba ke wonj e kè Galilee yuw ekumε lemme di Jisos e.

² E wvú gay ê bocee wonj bew le, “Wee wvun nu Jon Nlesejoo e wvù e kase e buy yí kpwe le. E nu fiεε fi ge wvù e se no kenke mvun gay keege binghaw bi mwεem e bin nen.”

³ Fí nu e 'Elod to gay e bó koo Jon, kay, fen yew ncaw e nje 'Elodia wvù kpweε Filew wvù waa bwee 'Elod, e 'Elod to jo kpwe le.

⁴ E Jon no tune gayte le nci baa bee le wvù ejo wvù kpwe le ke.

⁵ E 'Elod mum no gomte le wen eyu Jon, geenεn no fane bonyii, njefo bonyii to kenke Jon diεwe wee ntum Nyo' le.

⁶ E è ke no nu diuu di Nfon 'Elod to gee nkaw keekume diuu di bó to bokεε wvù, e waa 'Elodia wvù kpwoon ley cen bine fwe dvu bonyii bò to nu fò nkaw wvudvu le, e 'Elod yen e ye yvuwe wvù.

⁷ E wvù mum kaw wan wvudvu, die kelewe le wen nu efene wvù e è cim nu naa bò la fi wvù e bife le wen efene wvù dvú.

⁸ E bwee wan mum beyse wan le wvù egay le wvù enya ekole ke Jon Nlesejoo le ê juy e ê wvù.

⁹ E wvù gay, e Nfon 'Elod yuw nonen e ye keeshe lo wvù. Geenεn nje kelewe kè wvù to dieε wase fwe dvu bonyii bò to nu fò nkaw e, e wvù mum gay le bó ege no wan gay.

¹⁰ E wvù mum tum bonyii e bó gen yew ncaw e bvuse ekole ke Jon e,

¹¹ to dvú ê juy e nya ê wan kpwoon wvudvu, e wvù mum gen dvú nya ê bwee.

¹² E boom bo Jon e bo ngoo le ke gen jo gvune di Jon e dwey, gen see saaka wvudvu ê Jisos.

*E Jisos nyaεe bonyii bontfuke botin
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)*

¹³ E Jisos ke dioo yuw fiεε fi kooy bò Jon, mum ley ê kekonj e lewse ye gen fò bonyii yaa nu ke. Geenεn e bibombom bi bonyii le yuw, mum

buy ê bilaante le len bô bikaa bi wvú le.

¹⁴ E wvú ke buy ê kekon e dioo fεεse ê ηkpwaante, yen kebombom ke bonyii le nen ghemm. E shen koo wvú bô bó, ε wvú mum no fεle bonyii bò to cemkene.

¹⁵ E è ke dioo nu ekiεguu, ε boom bew bo ηgoo le bence gay ê wvú le, “Fen nu ηkpwaante, ε diuu ε gen wase, gaye le bonyii ban egen bontεw e eguy mwεem mvubole mvudien.”

¹⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke shiee nu dvú wvú bó enene ke. E nu enya ben fiε ε bó edie.”

¹⁷ E bó tfuse ê wvú le, “Bese keηke ke ε è nu bontuw bo bleed e botin bô byé yifiεε maan.”

¹⁸ E wvú gay ê bó le, “Ben eto dvú enya ê me.”

¹⁹ E bó to dvú, ε wvú fi, mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse yî εgay e. E wvú jo bontuw bo bleed e bo botin ba bô byé yi yifiεε ye, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushe bontuw bodvu nya ê boom bew bo ηgoo le, ε bó mum gawce ê kebombom kedvu.

²⁰ E bonyii bocii die ffuu. E boom bo Jisos e bo ηgoo le baance bimbεke bi to sheεεε ε bí yiηsen ηkâa yuufe ncow fiεε.

²¹ Bonyii bò to dieε mwεem mvudien mvudvu to nu bolemsε diεwε bontfuke botin e, ε se jo bokεεε bô boom.

*E Jisos len yî joo le
(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)*

²² E Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le bó eley ê kekon e esaa fwe kewvu keki é wen eshεε egay kebombom ke bonyii le é kí ekfuuyi.

²³ E wvú ke sheε gay bó le, mum ne ben yî kum e wvú emben keegen ebunle. E ekfuη ke jiiim ε wvú nu ke fó wvú emben.

²⁴ Geenεn è to nu kefew kedvu le, ε kekon nu wase ê joo ncejole, ε joo kale kí, njefo fwefwe to too je fwe cile kí.

²⁵ E è ke no nu wase εn'yulem, ε Jisos ne no too fô bó le lene yî joo le.

²⁶ E boom bew bo ηgoo le dioo yen no wvú lene yî joo le, ε kedvum gbwo bó. E bó no gayte le “E nu ηkfusay.” E bó mum no wamte foweεwe bô nfan.

²⁷ Kan mwaan ε Jisos mum jeme ê bó le, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè ke.”

²⁸ E Bitay gay ê wvú le, “Tata é è fen nu wo, é wo gay ε me nlen ten yî joo le nto fô wo le.”

²⁹ E Jisos gay ê wvú le, “E toò le.” Nonεn ε Bitay mum buy ê kekon e no lene yî joo le gene fô Jisos e.

³⁰ No wvú to lene gene, dioo yen no fwefwe gee, ε wvú mum no fane, mum kew no shiile ê joo. No wvú shiile mum bee le, “Tata fi me!”

³¹ Kan mwaan ε Jisos lan kebo jice wvú le gay ê wvú le, “O oo, mbee wo doose baay! Wo be keηke kemaηen nje la?”

³² E bô wvú mum ben ley ê kekon e, ε fwefwe wvudvu mum lu.

³³ E boom bew bo ηgoo le bò to nu ê kekon e mum nya n'wvum ê wvú gay le, “Kεεεy, wo nu Waa Nyo'.”

*E Jisos fe bonyii bo bincem e
Genεsalet
(Mak 6:53-56)*

³⁴ E bó ke lente mamase buy keba kè Genεsalet e.

³⁵ E bonyii bo jó yen wvú le kieε wvú, mum ciinse ntum ê keba kedvu le kecii, ε bonyii no too bô bonyii bo bincem e bocii fô Jisos e,

³⁶ leke le wvú ecine é bó ekum ke naa ε è nu ηgem ndvu ye le. E wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

15

*Ekumε nce won bô diεw Nyo'
(Mak 7:1-13)*

¹ E Bofalasii bô bonyii bomew bò to dunçi bonci bo Nyo' le ke mum ne Jelusalem to fô Jisos e bife ê wvú le,

² “E nu nje la wvú boom buw bo ηgoo le beete bô nce won bo'icee

bosεεbeene bo fwele? Ke bó cuke can ê je yì nci gomte le se diekene ke.”

³ E Jisos tfuse ê bó le, “E nu nje la wvù ben beete finen bô bonci bo Nyo' le bii ε è nu nce wene won e?”

⁴ Me njemyi nen, njefo Nyo' to nu ε gay le, ‘Wvumε ico bô bwoo.’ Bvuu gay ten le, ‘E wee nan lo ice kenεε bwee, é bó yu lo mwεten.’

⁵ Geenεn, ben ε no gayte finen le, ‘E wee nε ε gay ê ice kenεε bwee le, “Fieε fi wo bee keekεnke can yem e nu ε me ε nya wase ê Nyo',” tu ke è nulo é wvù ebvuu ejo fieε fidvu efi ice kenεε bwee dvù ke.’

⁶ E nεε no ben bii nce wene won e nen mum gee ε diεw Nyo' tuu fieε fi εcici.

⁷ Bonyii bô jemyi jεεy gee jεεy ban! Fieε fi wee ntum Nyo' wvù Yεsaya to jemyεε ekumε ben nu naa lo kecεεy, no wvù to gayεε le,

⁸ ‘Bonyii ban wvumte me ke fomvu fomvu, ε mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

⁹ Bó bunlee me ε è nu ke εcici, njefo bó joo mwεεm mvù è kpawci bonyii yεεyi le è nu diεw yem.’ ”

*Fieε fi nulo ebefe bô wee
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ E Jisos ke nε tee kebombom ke bonyii le ε kí to. E wvù gay ê kí le, “Ben eyeke eyuw, ekiεε ntay.

¹¹ Ke fieε fi leyte ê wee εmvu nulo ebefe bô wvù ke. E nu fieε fi buyte lo ê wee εmvu fi nulo ebefe bô wvù.”

¹² E boom bo Jisos e bo ηgoo le ke nε to gay ê wvù le, “Wo kee ke le Bofalasi be ε yuw fieε fi wo be jeme fieε fi ε gbwe bó?”

¹³ E wvù tfuse ê bó le, “Kete kecii kè è nu se è yele Icεm wvù nu fowe nu ε bó nu ke ebaa.

¹⁴ Ben edaayε ê bó le, è nu binfefe bì dunçi je ê bonyii. E kenfefe dunçi je ê kemew, é bó bocii ke egeεn egbweken ê kentuke le.”

¹⁵ E Bitá gay ê Jisos le, “Ke yuuse ê bese fieε fi ηgan wε jemyi.”

¹⁶ E Jisos bife le, “Ke ben ten kee mwεεm e?”

¹⁷ Ke ben kee le fieε ficii fi leyte ê wee εmvu booke ê shem ké ghan buy lo le?”

¹⁸ Geenεn, ε fieε fi buyte diuw wee le nen'yi ε è nu fô fitele le. E è nu fifie fi beete bô wee.

¹⁹ Fí ké nε ε è nu fô fitele le, ε wee se no kenke ηkpawcε wvù befe, mum yu wee, jo kpweε wee kenεε dwee wee, jan kenjan, con bvucōn, ben jim nsaw mbiay kenεε befe bô diee di wee le.

²⁰ Mvun nu mwεεm mvù nulo ebefe bô wee. Ke keedieken bô can se bó ε cuke nulo ebefe bô wee ke.”

*E kpwoon mvu wvù to nu wee ketum lese fitele yi Jisos e
(Mak 7:24-30)*

²¹ E Jisos ke nε fó lewse ye geεn keba ke Taya bô Sidon e.

²² E fí kooy le kpwoon mvu wvu Kaanan wvù to nu jó to nu ε nε to yeεn Jisos e, bee fô wvù le le, “O Tata, waa Nfon Dawe, camε ke shen fô me le. Waa wεm wvù kpwoon nu ε nceεn-daa dεwle mvu njinsene naa lo bô wvù baay.”

²³ Geenεn ε Jisos yuw fanε yaa ghay lo ke. E boom bew bo ηgoo le bence to lekε wvù gay le, “Gayε ke ê kpwoon wvun le wvù egeεn. Wvù bii nya njeεεε ê beene.”

²⁴ E Jisos tfuse le, “Bó to tum me ε è nu fô bonyii bo Islael e maan bô nu diεwε njée yì nu ε nε wase ε no bvuyte lo le.”

²⁵ Geenεn ε kpwoon wvudvu to ke tum εnvuw ê Jisos εjise gay le, “Tata, fi ke me.”

²⁶ E Jisos tfuse ê wvù le, “Ke fí nu leη keejo ηgu boom elan fô bwé le ke.”

²⁷ E kpwoon wvudvu gay le, “E nu kecεεy icεm. Geenεn naa bwé ké no bonyi ke tfúw yì iceε bó dioo diekene ε yì no gbwekene.”

²⁸ E Jisos mum tfuse ê wvù le, “O kpwoon wvun, mbee wo temyi lo. Fí ekooy fô wo le no wo shieele.” Ke nonεn ε waa we mum bonεn lo.

Ɛ Jisos nyanje bonyii bontfuke bonew

29 Ɛ Jisos ke ne fó no gene, gen fey mbew Mamase yì Galilee le, ben gen yì kum e, shii fó.

30 Ɛ kebombom ke bonyii le ke baay to fô wvú le nen ghemm. Ɛ bomew to too bô bonyii bô nu bontenge, noo bô kenke bonfiaw ye le, noo bô nu bincife, noo bomew bo bincem e nteen. No bó too bô bó, no jiwse ê wvú ejise Ɛ wvú fele bó.

31 Ɛ kebombom kedvu no kenke lo nghaw no bó to yene Ɛ bincife jemyi, Ɛ bonyii bô kenke bonfiaw ye le bonene, Ɛ bontenge lene ten teyey, Ɛ bincife yene mwem e. Ɛ bó tum monkum mo Nyo' bonyii bo Islael e.

(Mak 8:1-10)

32 Ɛ Jisos mum tee boom bew bo ngoo le gay ê bó le, “Me kenke shen fô kebombom kin e, njefo bó nu wase bee bó ediuw eta, Ɛ fi fi bó edie yaa bvuu nu ke. Ɛ ke me ngomte le me encine bó le é bó egene jen ke, njefo è nulo é bó egen egbwe jen ê je.”

33 Ɛ boom bew bo ngoo le gay ê wvú le, “Ɛ nulo é beene ejo fee mwem mvudien nkpwaante jan mvù ekpwenten keenyanje kfuu kin kebombom ke bonyii le dvú?”

34 Ɛ Jisos bife ê bó le, “Ben kenke bontuw bo bled e bomew?” Ɛ bó tfuse le, “Ɛ nu bosooshiwiy bô mvubyetele nen caan.”

35 Ɛ Jisos mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse.

36 Ɛ bó shii, Ɛ wvú jo bontuw bo bled e bo bosooshiwiy ba noo byé yidvu, nya keyoone ê Nyo', mum guushé nya ê boom bew bo ngoo le, Ɛ bó mum gawce ê bonyii bodvu.

37 Ɛ wee tfuu die, ffuu. Ɛ bó baance bimbake bì to shete, Ɛ bí yinsen nkáa yisooshiwiy.

38 Bonyii bô to die to nu bolemse bontfuke bonew, Ɛ se jo bokene noo boom.

39 Ɛ wvú mum cine kebombom kedvu le Ɛ kí no kfuuyi. Ɛ wvú ley ê kekonj e gen ê keba kè Magadan e. *

16

Ɛ bonyii bomew no gomte le Jisos ege kenghaw ke fi le

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 Ɛ Bofalasi bô Bosadusi ke ne to fô Jisos e keemom wvú, mum gay le wvú ege fi fi dunji mvungay mvù ne fowe.

2 Ɛ Jisos gay ê bó le, “Ɛ ke dioo nu seke diuu seeyi Ɛ ebule ye, Ɛ ben no gayte le, ‘Ekfu nu ebuy ejon,’ njefo ben nu Ɛ yen Ɛ ebule ye.

3 Ɛ ke dioo nu seke diuu sane Ɛ ebule ye Ɛ kembew Ɛ suu, Ɛ ben no gayte le, ‘Nffum nu ke efey eben,’ njefo ben nu Ɛ yen Ɛ ebule ye Ɛ kembew Ɛ suu. Ben kee keetaa ebule mum kie no ekfu nu enu, geen yaa ke ke bonciise bô mwem mvù kooyi yì kefew kin e dunji nje la?

4 Engoke kè befe kè nu Ɛ cine wase Nyo' le Ɛ no nu diwe kpwoon nsake le kin, gomte fi fi dunji mvungay mvù ne fowe. Ke è nulo é me endunje fi è kí efey fi wee ntum Nyo' wvù Jona le ke.” No wvú gay nonen mum cine bó le ne no gene.

Ɛ Jisos tefe boom bew le bó eyenè ekume gee di Bofalasi bô Bosadusi le
(Mak 8:14-21)

5 Ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le ke dioo fese kewvu keki yen le bó be Ɛ daaye keejo bled.

6 Ɛ Jisos ke ne gay ê bó le, “Ben eyenè, bvuu joo kefew yì fintunjen fi Bofalasi noo fi Bosadusi le.”

7 Ɛ boom bew bo ngoo le mum kew no jemyi ebonebon ekume fi fidvu, gayte le, “Wvú jemyi fintunjen fin nen njefo beene baa to bô bled ke.”

8 Ɛ Jisos kie fi fi bó jemyi ekume fí mum gay le, “O oo bonyii bo mbee wvù doose le ban! Ben jemyi ebenen Ɛ è nu ekume bled wvù ben baa kenke ke nje la?”

15:32 14:13-21 15:32 9:36 * 15:39 Bonwa' bo boyyuum bomew teje bvudvuu bvun le «Magdala». 16:1 12:38-39; Luk 11:16, 29-30 16:1 Jon 6:30 16:6 Luk 12:1 16:7 Mak 6:52 16:8 14:31 16:9 14:20

9 Ben baa yene wase mwεem e le? Ke ben kumyi bontuw bo bleed e bo botin bō bonyii se dieε bontfuke botin e? Bimbεke bi ben se baance se nu nkāa yimiεε?

10 E ke ben bvuu kumyi ten bontuw bo bleed e bo bosooshwi y bō bonyii be die bontfuke bonεw e? Ben be baanci bimbεke bi ε buy nkāa yimiεε?

11 E ge la wvū ben baa kiεε le ke me njemyi ε è nu ekumε bleed ke? Me mbvuu ngayte ke le ben ejod kefew ekumε fintunλεen fi Bofalasi bō Bosadusi le.”

12 No wvū jeme nonen ε bó mum kiεε le ke wvū jemyi le bó ejoo kefew ε è nu ekumε fintunλεen fi bó towte ê bleed e ke, le wvū jemyi ε è nu ekumε n'yεyi wvu Bofalasi bō Bosadusi.

E Bita cεε le Jisos nu Mboyse wvū Nyo' to kawεε

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 E Jisos ke gen buy ê keba ke won e kē Kaysalia Filibi le, ke ne bife ê boom bew bo ngoo le le, “Bonyii duu le wee wvū diee nu Waawee nu yεε?”

14 E bó tfuse ê wvū le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseεjoo, bomew le Elayja, ε bomew duu le wo nu Yelimia kenεε wee ntum Nyo' wvumvu.”

15 E wvū bife ê bó le, “Ben duu finen le me nu yεε?”

16 E Semon Bitā tfuse le, “Wo nu Mboyse wvū Nyo' to kawεε wvū Waa Nyo', Nyo' wvū kenke nshii.”

17 E Jisos tfuse ê wvū le, “Semon waa Jona, Nyo' nu ε buw wo, njefo ke fin nu ε è seje wee wvu wum ê wo ke, è seje Icem wvū nu fowe ê wo.

18 Me ε no ngayte ê wo le wo nu Bitā, * ε è nu yī kεmbaan kin e wvū me nu nke en'yoo kentaashε kem ke bonyii bo mbee le. E ke mvunγay mvu kpwe le nu ke eyuu eghaw kentaashε kedvu ke.

19 Me nu nke enya ken'yene ke bvunfon bvū fowe le † ê wo. Fiεε fi wo ε ke ε suu fokuse fen, tu bó nu ε suu wase fowe. Fiεε fi wo ε ke ε fay fokuse fen, tu bó nu ε fay wase fowe.”

20 No Jisos gayεε nonen, mum loocε ciise lo ê boom bew bo ngoo le le bó eyene fo bó ke emom esee ê wee le wen nu Mboyse wvū Nyo' to kawεε ke.

E Jisos jeme ekumε kfuu kpwe yi wvū nu ke ekpwe

(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)

21 E kew yī kefew kekε le, ε Jisos mum kew no dunci ê boom bew bo ngoo le le wen kenke ke keegen Jelusalem. E wen nu egen eyen bonγew nteen can bonyii bō saake won e bō bocee ncese bo baay baay noo bonyii bō dunci bonci bo Nyo' le. Bó nu ke eyu wen, é εdiuw ebuy εta é wen ekase ebuy yī kpwe le.

22 E Bitā mum jo wvū ε bō wvū lewse ye. E wvū mum kew no saake wvū yī fiεε fidvu le, gayte le, “Tata, Nyo' elεwseè. Ke fin fiεε nu ke eyuu ekooy bō wo ke.”

23 E Jisos banke ye gay ê Bitā le, “Ja ê me εjim Satan! Wo jewsee lo me njefo ke wo leeme ê keba ke Nyo' le ke. Wo leeme ε è nu ê ke wee wvu wum e.”

24 No Jisos jeme nonen, mum gay ê boom bew bo ngoo le le, “E wee gomte keenu wee wεm ngoo, tu wvū kenke keetun εkolε kew, etuu kentam kew ebii me le.

25 Ben ekeè le wee wvū bawci nshii we fo wvū elase nu ke elase ke lo. Geenεn ε wee wvū lase nshii we nje me nu ke ekenke nshii.

26 E bó baanci naa won wvun nen tfuu, ε nya ê wee wvū ε die, ε ke ε lase nshii we, é sεw wvudvu enu la? Nuu le fiεε nu dvú fi è nulo é wee esum keyoy kew dvú le?

27 Ben ekeè le wee wvū diee nu Waawee nu ke eto bō bonceendaa

16:10 15:37 16:14 14:2; 17:10-13; Mat 21:11 16:16 14:33; Jon 1:49; 11:27 16:18 Luk 22:32; Jon 1:42; 21:15-17; Efe 2:20 * 16:18 Diee di Bitā din nu le, «Te». 16:19 Luk 11:52; Mat 18:18; Jon 21:15-17 † 16:19 Fen nu teyey le, bin'yene bi bvunfon bvū fowe le. 16:20 17:9 16:21 17:22-23; 20:17-19; 26:2 16:24 10:38-39; Luk 14:27; 17:33; Jon 12:25-26; 1Bi 2:21 16:27 Mben 62:12; Job 34:11; Mat 7:23-27; 13:41; 25:31-46; Luk 13:27; Jon 5:29; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 1Bi 1:17; 2Tim 4:14; Mwm 22:12

bew ê bvukukε bvu Ice le, emum elaw wee tfuu yî fiεε fi wee nu ε ge le.

²⁸ Ε me ensee ê ben keceεy le bonyii bomew leeme fεn bò yaa nu ke eyuw wvunη kpwe σε bó ε yεn no wee wvù diee nu Waawee too bô bvunfon bwew κε.”

17

Ε Jisos dunçε bvukukε bwew bvù wvù to keηke fowe

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Ε εdiuw ke fey εsoocaan, ε Jisos jo Bita bô Jεm noo Jon wvù waa bwee Jεm, ε bó bó ben yî kum wvumew e ε wvù defe εwe, no nu fó εbonebon.

² Ε bó ke nε yεn ε nfieesen ye ε kumen ê bó εjise, bvushiw bwew ε no baa lawkene diεwε diuu le, ε ndvú ye baa ten lawkene nεn mwawmwawmwaw.

³ Ε fí kooy le Muses bô Elayja to nu ε nε buyεn fô bó le, no jemyi bô bo Jisos.

⁴ Ε Bita mum nε bvumten gay ê Jisos le, “Tata, fi jee no beene nu fεn. Ε wo fεn koonke lo é me en'yoo cún fεn shε, é yimi enu yo, yimi yi Muses, yimi yi Elayja.”

⁵ Κε no wvù to bεε jemyi, ε fí kooy le kembεw kè baa nεn bvuuu to nu ε nε to baη bó, ε diεw jeme ê kembεw kedvu le le, “Wvun nu Waa wεm, wvù nu fitele fiem. Me n'yuuke njonη bô wvù baay. Ben eyuukè ε ε nu wvù le.”

⁶ Ε boom bew bo ηgoo le dioo yuw diεw yidvu ε kedvum gbwo bó, ε bó gbweken tum monshim fokuse.

⁷ Geenεn ε Jisos γεn kum bó le gay le, “Ben eja we. Fo ben efanè κε.”

⁸ Ε bó dioo cake εjise we fanε yaa bvuu yεn wee mvu le εfey Jisos κε.

⁹ Ε bó ke nε yî kum wvudvu le dioo booke, ε Jisos lew ê bó le, “Fo ben ke esee fiεε fi εjise εyene be yεn ê wee σε wee wvù diee nu Waawee ε buy wase yî kpwe le κε.”

¹⁰ Ε boom bew bo ηgoo le bife ê wvù le, “Ε nu nje la wvù bonyii bò dunçi

bonci duu le Elayja keηke keeke eyaw eto é Mboyse wvù Nyo' to kawεε σε to?”

¹¹ Ε Jisos tfuse le, “Ε nu keceεy le Elayja keηke keeyaw eto ekene mwεεm mvunciim.

¹² Geenεn é me ensee ê ben le Elayja nu ε to wase bó fanε yaa kiεε wvù κε, ε mum ε ge fiεε fi bó koonke bô wvù. Ε è nu κε leηleη no wee wvù diee nu Waawee nu ke eyεn ηγεw can yibole.”

¹³ No wvù gay nonεn, ε boom bew bo ηgoo le mum kiεε le wvù jemyi ε è nu εkumε Jon Nleseεjoo.

Ε Jisos fε wan mvu wvù to gbwee keηgbwe

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke bow fεse fô kebombom ke bonyii le to nu. Ε wee mvu nε to tum εnvuw ê Jisos fwe, gay ê wvù le,

¹⁵ “Tata, camε κε shen fô waa wεm e. Wvù gbwee keηgbwe, yεne ηγεw baay. Wvù nεn'yi gbwe fotan, ké nε gbwe ê joo le.

¹⁶ Me mbe ε nto bô wvù fô boom buw bo ηgoo le bó ε mom ηkuuη keefe wvù.”

¹⁷ Ε Jisos gay le, “O oo! Εηgokε ke εcici kè baa lese fitele yî Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene εγγεn embuy nεε? Me nu ηke εηkuu shém bô ben εγγεn embuy nεε? Ben eto bô wan wvudvu fεn enya ê me.”

¹⁸ Ε bó to dvú, ε Jisos wam nceendaa dεwle wvù to nu yî wan wvudvu le ε wvù buy, ε wvù mum bonεn lo kaη mwaanη.

¹⁹ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le ke nε γεn fô wvù le εjim εjim, bife ê wvù le, “Ε nu nje la wvù bese be mom ηkuuη keebvuse nceendaa dεwle wvudvu?”

²⁰ Ε wvù tfuse ê bó le, “Ε nu njefo mbee wene doose lo. Ε me ensee ê ben keceεy le, é ben be keηke mbee ε wvù nu κε naa diεwε shem nsusu le, * tu ben nulo egay ê kum wvun le wvù emvuw ye fεn εγγεn eleem fofe, é wvù

16:28 10:23; 24:34; Mak 9:1; 13:30; Luk 9:27; 21:32 17:1 5:1 17:2 2Bi 1:16-18; Mwm 1:16 17:5 3:17 17:9 16:20 17:10 Mala 3:23-24; Mat 16:14 17:12 11:14; Luk 1:17; Jon 1:21 17:17 Dito 32:5, 20 17:20 13:31; 14:31; 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6 * 17:20 Nsusu yin nu ê díεw bala le le, «mustard».

mvuwε, fiεε saa nu dvú fi nulo eghaw ben κε.

²¹ [Geenen, κε kfuu wvuwvun nceendaa dεwle nulo ebuy σε wee ε bunle ε she mbam mwεεm mvudien κε.]†

Ε Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yì wvù nu ke ekpwe

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² No Jisos bô boom bew bo ηgoo le to taashεε Galilee, ε wvú gay ê bó le, “Wee wvù diee nu Waawee nu ε bó nu ke enya wvú can bonyii le,

²³ ε bó eyu wvú, ε ke edioo enu εdiuw εta, ε wvú ebuy yì kpwe le.” Ε bó yuw nonεn, ε ye keeshε bó baay.

Ekumε shile wvu yew ncese

²⁴ Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke γεν buy Kafana'um, ε bonyii bò to fii shile wvu yew ncese ke to yen Bita le sow ê wvú le, “Wee wene n'yεεyi ké no laanke κε shile wvu yew ncese?” ‡

²⁵ Ε wvú bee le, “Εε.” Ε Bita ke dioo tu fô yew e, ε ε yaw Jisos jike fiεε fidvu fokuse, bife ê wvú le, “Semon, wo yεne fiuw le la? Bonfon bo fokuse fεn ké no fii shile bô kensuw ε ε nu ê baa? Bó ké no fii ê boom bo won e, nuu ê botolo le?”

²⁶ Ε Bita tfuse le, “Bó ké no fii ε ε nu ê botolo.” Ε Jisos gay ê wvú le, “Tu κε boom bo won e yaa κεηκε keelaanke κε.

²⁷ Geenen, wvu le fo bee wo eteensen mvuntelem mvu bonyii bodvu le, γενε elan fincaw ê mamase le, bye yì wo ε yaw ε koo, ε wo yene diuw wvudvu, ε wo eyεn jise di bigew e jó, emum ebvuse eγεν enya ê bó keelan shile wesebeewo dvú.”

18

Wee wvù kuuke εnte jo bvunfon bvù fowe

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ε ε no nu κε kefew kedvu le, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le to bife ê

wvú le, “Wee wvù kuuke fele wee tfuu ê bvunfon bvù fowe le nu wvù la?”

² Ε Jisos mum tee wan caan leke ê bó εntelen,

³ gay le, “Ε me ensee ê ben keceey le, ε ben baa ekumεn etu diεwe boom bo caan caan e, tu κε ben nu ke eyuu eley naa lo bvunfon bvù fowe le κε.

⁴ Naa yεε wvù nu ε jo ekole kew caan ε no nu diεwe wan wvun e, nu ε wvú nu wee wvù kuuke εnte jo bvunfon bvù fowe.

⁵ Ε wee fiisene wan diεwe wvun e ê diee diem e, tu wvú fiisene ε ε nu me.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ε ε nu le wee ege ε wee wvù nu ε lese fitele yì yεm e diεwe boom bo caan caan ban e ege kebefε, ε fì ejee fô wvuwee wee le le bó esheηke kebwee ke diene le ê kendorη kew e, edomse wvú ε wvú eshii eγεν ê joo yi baay e.

⁷ Nγεw wvu baay nu fô bonyii bo yì won wvun e. Mwεεm mvù teeyi bonyii ε bó gee bibefe κεηκε κε keenu. Geenen ε ηγεw wvu baay nu fô wee wvù teeyi wee mvu ε wvú gee kebefε le.

⁸ Ε kebo kuw κενεε εκale kuw gee ε wo gee kebefε, ε wo sum kebo kedvu κενεε εκale kedvu lan. Fì jee le wo ke eley nshii wvù mεy lo le bô kebo κενεε εκale κεηkfuyte, εfey keekeηke can yicii κενεε bikaa bicii ε bó ke ejo wo etfume ηguy wvù mεy lo le.

⁹ Ε jise diuw gee ε wo gee kebefε, ε wo min jise didvu lan. Fì jee le wo ke eley nshii wvù mεy lo le bô jise dimwaan, εfey keekeηke ejise εcii, ε bó ke elan wo ηguy wvu baay e.”

Ngan ekumε njee yì to lae

(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Ben eyεnè fo ben ejoò mvu boom bo caan caan ban e ekuse κε. Ε me ensee ê ben le fowe nu ε bonceendaa bo Nyo' le bò shee bô bó ké no nu κε sekecii ejise jo Icεm wvù nu fowe.

† 17:21 Κε boηwa' bo boyvuum bomew bò bó to yawεε san diεw Nyo' jó κεηκε kencim kin κε. 17:22 16:21 17:24 Ksm 30:13 ‡ 17:24 Shile wvun to nu diεwe κεηgawten ke nlawma wee lemme le yì diuu le. 18:1 Luk 22:24 18:3 19:14; Mak 10:15; Luk 18:17 18:4 23:12 18:5 Luk 10:16 18:8 5:29-30 18:10 Jon 10:11-15 * 18:11 Κε boηwa' bo boyvuum bomew bò bó to yawεε san diεw Nyo' jó κεηκε kencim kin κε.

11 [E wee wvù diee nu Waawee to to keeboyse bonyii bò nu ε laken wase.]
*

12 Ben kpwaake le la? E wee kenke njée gbwee, yimiaaη ε la ente dvudvu, wvù saa eyaw ecine yi mbaη bvooke ncow bvooke le ε kum, egen egom njee yimiaaη yi la yidvu?

13 E me ensee ε ben keceey le, ε wvù gom ε yen, ε wvù eyuuke njoη bò njee yimiaaη yidvu fele yi mbaη bvooke ncow bvooke yi baa la ke.

14 E nu ke lenlen ten no Icen wvù nu fowe baa shieele le wee mwaan ηgoo boom bo caan caan ban e ela ke.

No è nulo é wee emancé mwεem bô waa bwee

15 E waa bwoo ge fiεε fí ε befē fô wo le, ε wo gen yen wvù le duηce jay we ε wvù ke ben ε wvù bofεε. Wvù ε yuw fiεε fí wo jeme, tu wo ε kase wase ε kenke waa bwoo jim.

16 Wvù ε no nu se wvù ε yuw fiεε fí wo jeme, ε wo jo wee mwaan kenεε bofεε ε ben ε bó kase gen fô wvù le, wvu le njeme wemen ekenke bonyii bofεε kenεε botete bò eben jim nsaw wvudvu.

17 Wvù ε gen ε faη keeyuw fiεε fí bó jemyi, ε wo jo keseen gen dvù fô kentaashe ke bonyii bo mbee le. Wvù ε faη keeyuw naa noo kentaashe ke bonyii bo mbee le, ε wo jo wvù diewe wee wvù yaa kee ke Nyo' kenεε diewe wee wvù fii shile le.

18 E me ensee ε ben keceey le fiεε fí ben ε ke ε suu fokuse fen, tu bó nu ε suu wase fowe, fiεε fí ben ε ke ε fay fokuse fen, tu bó nu ε fay wase fowe.

19 Me ε mbvuu ε no ηgayte ε ben le, ε bonyii bofεε ε ben ente bene yî fiεε le fokuse fen, ε lεke ε bunle le, ε Icem wvù nu fowe ege fimweten fô bó le.

20 Ben ekeè le fô bonyii bofεε kenεε botete nu ε taashe ε diee diem e, nu ε me nu ε bó entelen.”

Ngan ekumε wee fioo wvù yaa koole ke shen

21 E Bita mum bence bife ε Jisos le, “Tata, ε nu bokaη bomεε bò waa bwεem gee mwεem mvù befē fô me le, ε me enlεeshi ke lo? E nulo ε ke egen ebuy bokaη bososhwi y e?”

22 E Jisos tfuse ε wvù le, “Ke ε nelo ε me engay ε wo le ε nelo enu ke bokaη bososhwi y maan ke. E nelo enu mbaηsooshwi y bokaη bososhwi y.

23 E nεε fiεε fí bó nelo efewsen bvunfon bvú fowe bó nfon mvu wvù to gomte keekpwanen bò bonyii bew bo lemme le bò kpaw we to nu can yibole.

24 No wvù to kewεε keetaasse, ε bó to bó wee mvu ε ye fioo nu bikele bi bigew e bontfuke yuufe.

25 No ke ε to nulo ε wvù elaw, ε nfon wvudvu mum gay le bó ejo wvù bó kpwee noo boom noo mwεem mwew mvunciim egese eto bó bigew bidvu elaw fioo ye dvù.

26 No nfon gay nonen, ε wee wvudvu gbwe ε wvù ejise ku can ε wvù gay le, “Tata, kuu ke shém bee wo, me nu ηke enlaw fiεε ficii.”

27 E shen ge ε cee ekole we cine wvù le daaye lo ε fioo yidvu le.

28 Geenεn, ε wee we kebeε ke buy dioo gene, buynen yî wee mvu wvù bó bó lemte nfon e, ε wvù to kenke wvù fioo ekεle ke bigew e ke kemwaan. † E wvù mum jice wvù yî sew e gay le, ‘Lawε fioo yo.’

29 E wee lemme wvudvu mum gbwe ten ε wvù ejise, lεke wvù gay le, ‘Kuu ke shém bee wo, ε me ηke enlaw wo.’

30 E wvù tun, jo wvù gen fen yew ncaw e le wvù enù dvù egen ebuy no wvù ke elaw fioo ye.

31 E bonyii bomew bò bó to lemte dioo yen fiεε fí kooy le, ε fí ley bó baay. E bó mum gen see fiεε ficii fí be kooy ε nfon.

32 E nfon tooy wvù ε wvù to, ε wvù gay ε wvù le, ‘Wo nu fiεε fí ecici. Me mbe ε ndaaye ε yo fioo le yicii njefo wo be ε ku can ε me.

³³ Kε è be nulo tɛn é wo ecam shen fô wee wvù ben ε bó lemte le no me mbe ε ncam tɛn fô wo le?"

³⁴ Ε nfon ton'yε shém, nya wvú le bó efen yew ncaw e, enyεwle bô wvú egeɛn ebuy no wvú ke elaw fioo ye yicii.

³⁵ Nonɛn, è nu kɛ lɛɲlɛɲ no Icɛm wvú nu fowe nu ke ege bô wee mwaan mwaan ben e, fɛn é wee baa elɛshɛ bô fitele fiew ficii fiεε fi befe fi waa bwee nu ε ge fô wvú le."

19

N'yεyi ekumε keekuj kpwoon (Mak 10:1-12)

¹ Ε Jisos ke jeme mwεem mvun mεse, mum nɛ ê keba ke won e kè Galilee le geɛn ê kè Judea le Joo Joodan wvuke.

² No wvú geɛn, ε kebombom ke bonyii le shfum bi wvú le, ε wvú fɛ bó bocii bô to cɛmkene jó.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

³ Ε Bofalasii ke nɛ to fô wvú le keemom wvú, mum bife le, "Nci nu ε beε le è nulo é wee ekuj kpwεse yî fiεε le kɛnɛε è nu naa fi la?"

⁴ Ε Jisos tfuse ê bó le, "Ben ke baa tan wase fiεε fi bó san le, 'Fonkew nu ε wee wvú to bomεε bonyii to bom bó ε bó no nu diemsɛn bô kpwoon' e?"

⁵ Wvú to bom nonɛn mum gay le, "Ε nu nje fifin wvú diemsɛn nu ke ecinε ice bô bwee le etaashɛ bô kpwεse, é bó bofεε emum etu wase wee mwaan."

⁶ Nonɛn, kɛ bó beε bonyii bofεε kɛ, bó nu wase wee mwaan. Fí ε mum ε no nu le, fiεε fi Nyo' nu ε taashɛ wase, fo wee emom egawsɛn kɛ."

⁷ Ε bonyii bodvu mum bife ê Jisos le, "Ε no nu nje la wvú Muses to gayεε le wee nulo esan ηwa' enya ê kpwεse wvú duɲci le wen nu ε kuj wase wvú, emum ekuj wvú?"

⁸ Ε Jisos tfuse le, "Ε to nu nje bikuu binɛn bì tɛmyɛn wvú Muses to cin'yεε le wee nulo ekuj kpwεse. Geenɛn, kɛ è nu no fí to nu fonkew kɛ.

⁹ Me ε no ηgayte fiem ê ben le, é wee nɛ ε kuj kpwεse ε jo wvumvu, é è baa nu le kpwoon wvudvu nu ε nɛ ε no ghane gee nsake, tu wvú nu ε ge kebefε kɛ diεwε keejan kpwoon mvu."

¹⁰ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw fin gay ê wvú le, "Ε è fɛn nu no fí nu ekumε diemsɛn bô kpwoon, é fí ejee le wee emɛy fiew nonɛn sɛ wvú ε taashɛ bvujɛn."

¹¹ Ε Jisos gay ê bó le, "Kɛ è nu wee tfuu wvú nulo ebee fifin fiεε kɛ. Ε nulo ebee kɛ bonyii bô Nyo' nu ε ge le bó ebee.

¹² Ben ekeè le bonyii bomew nu dvú ε bó yaa ké no kɛɲke shiee kpwoon kɛ, ε è nu no bó to bokεε wase bó ε bó nu. Ε bomew nu nonɛn ε è ge bonyii bô can le bó enu nonɛn. Ε bomew nu fibole nonɛn ε è ge bó bô bikuu bibole le bó enu nonɛn nje bvunfon bvu fowe. Wee wvú nulo ebee fifin ε wvú bee."

Ε Jisos lan kembonɛn yî boom bo caan caan e

¹³ Ε bonyii ke nɛ no too bô boom fô Jisos e le wvú ekum bó le, ebunle fô bó le, ε boom bew bo ηgoo le mum no saake lo bonyii bodvu.

¹⁴ Ε Jisos gay fiew le, "Ben ecinε é boom bodvu etoo fô me le. Fo ben ejewsè bó kɛ, njefo bvunfon bvu fowe nu ε è nu fô bonyii diεwε boban e."

¹⁵ No wvú gay nonɛn, mum gεε can ye yî bó le mum nɛ no geɛnɛ.

Jisos bô cee kpaw

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Ε fí kooy le wee mvu to nu ε nɛ to fô Jisos e, bife ê wvú le, "Wee N'yεyi, fiεε fi jee fi me ηkɛɲke keejɛ nɛ ηkɛɲke nshii wvú mɛy lo nu la?"

¹⁷ Ε Jisos bife ê wvú le, "Wo biite ε è nu ê me ekumε fiεε fi jee nje la? Wee wvú jee mɛy kɛ mwaan. Ε wo gomte keeke eley nshii wvú mɛy lo le, é wo no gɛɛlè bonci bo Nyo' le."

¹⁸ Ε wee wvudvu bife ê Jisos le, "Bonci bo Nyo' le nu bô la?" Ε Jisos tfuse le, "Fo wo eyu wee, fo wo ejan

18:34 5:26

18:35 6:12, 15; Efe 4:32; Kolo 3:13; Jem 2:13

19:1 7:28; Luk 9:51

19:4 Keɲ 1:27

19:5 Keɲ 2:24; Efe 5:31

19:7 5:31

19:9 5:32; Luk 16:18

19:10 1Kol 7:1

19:14 18:3

19:18

Ksm 20:12-16; Lɛw 19:18

kpwee wee, fo wo econ bvucou, fo wo eben jim nsaw mbiay,

¹⁹ È wvumtè ico bô bwoo, noo le, è koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

²⁰ È cuwee wvudvu mum gay ê wvù le, “Bonci ban bocii nu ε me nse ηγεεle wase. È bvuu sheke la?”

²¹ È Jisos tfuse ê wvù le, “È wo fen gomte keenu wee wvù jee gene mεese, è wo gen gese mwεem mvù wo kenke, gaw bigew bidvu ê bo kefufe le, è wo ke emum ekenke ntfu ε è nu fowe. È wo dīoo ε ge nonen emum eto ebii me le.”

²² È cuwee wvudvu yuw nonen, mum ne no gene nu lo shen shen, njefo wvù to kenke kpaw baay.

²³ È Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le, “È me ensee ê ben keceey le fī nu ke etemyi fô wee kpaw e keeley bvunfon bvū fowe le.

²⁴ È me embvuu ensee ê ben le, fī nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpaw e keeley bvunfon bvū Nyo' le.” *

²⁵ È boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw fifin, ε diuw yum bó baay. È bó bife le, “È è fen nu nonen, è ke yuu eboy γεε?”

²⁶ È Jisos taa bó nen, gay ê bó le, “È è nu fô wee wvu wum e, tu fī nulo eghaw. Geenεn ε fô Nyo' le nu ε ke fīε yaa nulo eghaw wvù ke.”

²⁷ È Bitā gay ê wvù le, “Taa eyen, bese nu ε cinε wase fīε fīcī le ε no bīi wo le. Bese nu ke ekenke la?”

²⁸ È Jisos gay ê bó le, “È me ensee ê ben keceey le seke wee wvù diee nu Waawee ε shīi wase yī kawla we bvukuke le won wvu fwε le, è ben ban bò se bīi me le, eshīi ten yī bokawla le yuufe ncow bofεε esaake dikfu di Islael di yuufe ncow difεε.

²⁹ Wee tfuu wvù nu ε cinε la diew e, kenεε boom bo bwee le, kenεε jēme ye le, kenεε ice le, kenεε bwee le, kenεε boom e, kenεε ηεε le, ε wvù cin'yi nje yem, nu ke ekenke bonyii bô mwεem

bokan gbwee fele no wvù se kenke. È wvù nu ke ekenke ten nshii wvù mεy lo.

³⁰ Geenεn, bonyii nteen bò nu fwe keseen nu ke enu ejim, è nteen bò nu ejim keseen enu fwe.”

20

Ngan ekumε wee wvù to joε bonyii bo lemme le lese wεne

¹ È Jisos bvuu gay le, “Bvunfon bvū fowe nu diεwε cee la mvu wvù to buyεε ja fontanentan gen keejo bonyii bo lemme le elese ê wvù wεne.

² No wvù to γεεε yen bó le, ε bó mum kamεn le wvù nu ke elaw bó danali danali yī diuu le. * È wvù mum ciinse bó ε bó gen no lemte ê wvù wεne.

³ È è ke no nu diεwε didiuu bvuu ke le, ε wvù buy gen yen bomew bonyii le ε bó leeme fô way laame.

⁴ È wvù gay ê bó le, ‘Ben egen ten elemtè è me wεne, è me ηke enlaw ben no bó ké no laake.’ È bó mum gen.

⁵ È wvù ke bvuu buy ke diεwε emvunsheen entelen e, bvuu kase buy ke diεwε didiuu ditete le, joo ke bonyii bo lemme le.

⁶ È è ke no nu diεwε didiuu ditin e ekiεguu, ε wvù bvuu buy gen yen bonyii bomew e ε bó leemene. È wvù bife ê bó le, ‘È nu nje la wvù ben to ε she leemene fen diuu dicile εcici?’

⁷ È bó tfuse le, ‘È nu njefo wee baa jo bese lemme le ke.’ È wvù mum gay ê bó le, ‘Ben egen le ten elemtè è me wεne.’

⁸ È è ke no nu ekiεguu, ε cee wεε mum to gay ê cee ekole bonyii bew bo lemme le le wvù etee bonyii bo lemme le, enya nlawma wvubo, keεke yī bonyii bò be to ejim e, egen emεse yī bò be to fwe le.

⁹ È wvù mum kew no laake. È bonyii bò bó to joε bó yī lemme le didiuu ditin to ε wvù law bó danali danali.

19:19 22:39 **19:21** 6:20; 8:21-22; Luk 12:33 **19:22** Mben 62:10 * **19:24** Nyambala yin nu ε bó tenje è díεw bala le le «camel». **19:26** Saka 8:6; Luk 1:37 **19:28** 25:31; Luk 22:30; 1Kol 6:2; Mwm 3:21

19:29 10:37 **19:30** 20:16; Mak 10:31; Luk 13:30 * **20:2** Danali mwaan nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvū yī lemme di yī diuu le. **20:8** Lεw 19:13; Dito 24:15

10 E bonyii bò bó to yawεε ejo ke dioo to mum no kpwaake le bó nu elaw bó efey bomew ba. Geenεn, ε bó law ke tεn bó danali danali.

11 E bó fi nlawma wvubo mum ke w no wvukene cee la wε,

12 gayte le, 'Bonyii ban bò wo be jo ejim lem ke ntam kefew mwaan maan, geenεn wo ε law bee bó leηleη, ε bese nu bò be she ε ηgvuse yí lemme le diuu dicile ε mvum sheyte yí yese le.'

13 Geenεn ε cee wεε wvudvu tfuse ε wee mvu bó le le, 'Nsaa yεm, ke me mbaa njay fiεε bee wo ke. Bee wo be kamene ke lemme din yí danali le?'

14 Joo nlawma wo egeñè. E kon me le me enlaw wee wvu ejim leηleη diεwε no me nlaw wo.

15 Ke me ηkeηke mvunγay keenje fiεε fi me ηkoonke bó fiεε fi è nu fiem e? Nuu le wo bene kendon njefo me nu ε n'yene can yεm fô bonyii le le?" "

16 No Jisos jeme nen, mum mase le, "E nu ke no bonyii bò nu ejim keseen nu ke enu bo fwe, ε bo fwe nu bo ejim."

E Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yí wvú nu ke ekpwe

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 E Jisos ke no bene Jelusalεm, ε bó boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε buy ε je, ε wvú tee bó ε bó le wse ye, ε wvú gay ε bó le,

18 "Ben eyekε eyuw, beene bene wase gene Jelusalεm, ε bó nu egeñ enya wee wvú diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò duñci bonci bo Nyo' le, é bó esaw wvú esumtεn le bó eyu wvú,

19 emum enya wvú can bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, é bó esεwse wvú, tamte wvú bó bongbwan, emum eta wvú yí kentam e, é ke edioo enu ediuw eta é Nyo' ekase ebvuse wvú yí kpwe le."

E bwee Jon bó Jεm leke bintaw bi boom bew e ε Jisos

(Mak 10:35-45)

20 E bwee boom bo Sebεdee le ke ne to fô Jisos e bó boom bew, tum envuw ε wvú ejise keelεke fiεε.

21 E Jisos bife ε wvú le "Wo be gomte le la?" E wvú gay ε wvú le, "Kawε le è nu ke edioo enu seke wo saake wase bvunfon bwuw, é boom bem bo bofεε ban eshii mbew yo le, wvumvu ε εbo kuw ke elemse le, wvumvu ε ke ekεne le."

22 E Jisos tfuse ε boom bodvu le, "Ke ben kee fiεε fi ben biite ke. E nulo é ben ke ewu fiko fi ηgew e fi me nu ηke en'wu?" E bó tfuse le, "Bese nulo ke ewu."

23 E wvú gay ε bó le, "E nulo é ben ke ewu fiko fiem keceey. Geenεn keeshii ε εbo kem ke elemse bó ke ekεne le yaa nu bvudvuu bwem keenya ε ben ke. Mondvuum modvu nu ε è nu fô bonyii bò Icεm nu ε seyse wase ε gεε fô bó le."

24 E kebese ke boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe dioo yuw ekumε fiεε fidvu, ε shém ton'yε bó bó boom bo bofεε bodvu.

25 Geenεn ε Jisos tee bó bocii, ε bó to ε wvú gay ε bó le, "Ke ben kee le bonyii bò saake bitum ké no shiile lo yí bonyii bobole, ε bonyii bo baay baay bobole duñci mvunγay mvubole ε we jo bó?

26 Ke fifiε keηke keenu ε ben enteleη ke. Wee wvú gomte keenu wee wvu baay ε ben enteleη keηke keenu wvú lemte lo ben e.

27 Wee é no gomte keenu wee wvu fwe ε ben enteleη, tu wvú keηke keenu nfwawene.

28 E nu ke leηleη no ke wee wvú diee nu Waawee to to le bonyii elemte lo wvú le ke. Wvú to to keelem lo fô bonyii le, enya nshii we keesum wee nteen yí kpwe le."

E Jisos yene ejise binfefe bifεε

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

29 E Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke gen dioo fele Jeliku, ε kebombom ke bonyii le no shfumte ε wvú ejim.

³⁰ E fí kooy le binfefe bimew bifee, e è nu bolemsè bì to ké no shiile diuw je le, to nu e dioo yuw le Jisos fele lo, e bí mum no wamte gayte le, “Tata, Waa Nfon Dawe, camè shen fô bese le.”

³¹ E kebombom ke bonyii le no wamene bó gayte le bó eban lo. Geenèn e bó bvuu wam gen lo fwe fwe le, “Tata, Waa Nfon Dawe camè shen fô bese le.”

³² E Jisos mum leem, tee bó, e bó to, e wvú bife le, “Ben gomte le me enge la fô ben e?”

³³ E bó tfuse le, “Tata, gee é ejise eyese eyene ye.”

³⁴ E shen koo Jisos, e wvú kum ejise ebole. Kan mwaan e bó mum no yene mwem e, mum ne no bii Jisos e.

21

*E Jisos ley Jerusalem diwe Nfon e
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke dioo feñene Jerusalem, e bó nu wase ntew wvù Betfaj e yî Kum Bite bi Olif e, e wvú mum tum boom bew bo ngoo le bomew bofee,

² gay ê bó le, “Ben egen ntew wvu fwe we le. Ben nu dioo e gen, emum eyen lo bwee kembey e e bó e suu e waa we nu mbew ye le, é ben efay, eto dvú ê me.

³ E wee bife lo fièè ê ben, é ben tfuse le Cee Ekole kenke shiee wvudvu, é wvú emum ecinè lo kan mwaan é ben eto dvú.”

⁴ Fifi to kooy nonen keege é fí eto ekocen no wee ntum Nyo' mvu to jemye, gayte le,

⁵ “Wee egay ê kelaante kè Sayon le, ‘Ben etaa eyen, Nfon wene too ê ben e. Wvú nu e shike ekole kew, e ben yî kembey e, e è nu waa kembey e kí bee caan.’ ”

⁶ E boom bo Jisos e bo ngoo le ba gen, ge ke no wvú to jemye.

⁷ E bó to bô kembey kedvu noo wan, yey bikum bibole yî dvú le, e Jisos ben shii yî kemew e, no gene.

⁸ E kebombom ke bonyii le nteen no yeyte ten bikum bibole ê je, e bomew faasshi tíew bite yeyte.

⁹ E kebombom kè to gene fwe dvu Jisos bô kè to bii ejim no wvuuyi le, “Eeeee, mbense enù fô waa Nfon Dawe le leee! Nyo' nu e lan kembonen yî wee wvù too ê diee di Tata le leee! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le leee!”

¹⁰ E Jisos ke gen fese Jerusalem, e kelaante kedvu keci shiw. E bonyii no ghayte, biite le, “Wvun se nu yee le?”

¹¹ E kebombom tfuse le, “E nu wee ntum Nyo' wvù Jisos wvù ne ntew wvù Nasalèt e, Galilee.”

*E Jisos kuñ bonyii e bó kamene way
fô yew ncese Nyo' le*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² E Jisos ke gen fô yew ncese Nyo' le, kuñ bonyii bocii bô to geese bô bô to guyte mwem fó, baashè bidan bi bonyii bô to kumene bigew e, bô bintaw bi bonyii bô to geese bibembè le.

¹³ Wvú to kuñke gayte le, “Fí nu e bo e san e Nyo' gayte le, ‘Bó nu ke etene yew yem le yew bunle.’ Ben e banke e tu tfum bocoon.”

¹⁴ E Jisos no nu fô yew ncese le, e binfefe bô bontenè too e wvú fele bó.

¹⁵ Geenèn, e bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le ke dioo yen binghaw bi mwem e bì wvú to gee, bô no boom bo caan caan wvuuyi fô yew ncese le, gayte le, “Eeeee, mbense enù fô waa Nfon Dawe le leee,” e fí no ton'yi lo bó.

¹⁶ E bó mum waa lo Jisos le, “Ke wuuke fièè fí boom ban gayte le?” E wvú tfuse ê bó le, “Ee, me n'yuuke lo. Fí nu le ben ke baa tan wase fièè fí bó san le, ‘Nyo' nu e ge mbense wvù

jee gene mēese ε no buyte dew boom bo caan caan e, noo dew boom bō bēe yamte emben e?”

17 Ε Jisos ke ne cine bó le, buy ê ke-laante kedvu le, gen ntew wvù Betani le, ce jó.

*Ε Jisos low kete kemew
(Mak 11:12-14, 20-24)*

18 Ε è ke no nu entanentan, no Jisos to kaase tuu jim elaante, ε jen no yuu wvù.

19 Ε wvù yen kete kemew e mbew je le ε bó ké no diee, * mum gen fó, geenen fanε yaa yen fiεε le yí dvú le ke, yen ke ε è nu bibε yí dvú le maan. Ε wvù mum low kete kedvu gay le, “Fo fintam bεε ke ebvuu eyuu eyum lo yí yo le ke!” Kan mwaan, ε kete kedvu mum yowlen lo.

20 Ε boom bo ηgoo le bo Jisos e dioo yen nonen, ε diuw yum bó. Ε bó no ghayte le, “Kete kedvu ghan nεε ε se yowlen lo kan mwaan nen?”

21 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ε me ensee ê ben kecεεy le, é ben lese fitele yí Nyo' le, yaa kenke naa lo kemañen ke, ben saa ge ke ε è nu fiεε fi me ηge bō kete kin maan ke. Ben é cim ε gay ê kum wvun le, ‘Mvuwe ye fen egen egbwe ê joo yi baay e,’ é fi ekooy nonen.

22 Ε naa la fi ben bunlee leke, nu ε ben nu ke ekenke fen é ben nu ε lese fitele yí Nyo' le.”

*Ε bó bife fō mvungay mvu Jisos e ne
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Ε Jisos ke bvuu kase ley fō yew ncese le, ε bocee ncese bo baay baay bō bonyii bō saake won Bojuu ke to yen no wvù yeeyi bonyii, mum bife ê wvù le, “Wo jo fεε mvungay ε se no gee mwεεm mvun? Ε nya yeε mvungay mvudvu ê wo?”

24 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Me ten nu embife fiεε ê ben. Ε ben tfuse lo, é me emum ensee ê ben wee wvù nya mvungay le me engeè mwεεm mvun.

25 Jon to leese bonyii ê joo ε mvungay mvudvu ne fεε? Ε to nya

Nyo', nuu wee wvu wum ε?” No wvù bife nonen, ε bó no kenene εbonεbon gayte le, “Ε beene tfuse le è to nya Nyo', é wvù ebife ê beene le laa ε è ge la fo beene ebee Jon e le?”

26 Geenεn, ε è yaa nulo é beene etfuse le, ‘Ε to nya wee wvu wum,’ ke, njefo beene fane kebombom ke bonyii le, no bó bocii nu ε bee le Jon to nu wee ntum Nyo'.”

27 Nonen, ε bó mum tfuse ê Jisos le, “Ke bese kee ke.” Ε Jisos mum gay ê bó le, “Tu ke me nu ensee ten ê ben wee wvù nya mvungay ê me le me engeè mwεεm mvun ke.”

Ngan ekumε boom bolemε bofεε

28 Ε Jisos gen fwe bife le, “Ben kp-waake le la ekumε fin? Wee mvu to kenke boom bolemε bofεε. Ε wvù ke ne gen fō wan wvu fwe le, gay ê wvù le, ‘Waa wεm, gene eshe elemte wene εben.’

29 Ε wvù tfuse le, ‘Ke me nu engen ke.’ Geenεn ke ne kase kumen fitele fiew mum gen wene dvudvu.

30 Ε wee wvudvu gen fō wvu ejim e gay ke fiεε fi wvù be gay wase ê wvu fwe. Ε wvù tfuse ê wvù le, ‘Me nu engen icεm.’ Geenεn, fanε yaa gen ke.

31 Tu entelen jo boom bo bofεε ban, nu ε wvù to gee fiεε fi ice shieele nu wvù la?” Ε bó tfuse le, “Ε nu wvu fwe.” Ε Jisos mum gay ê bó le, “Ε me ensee ê ben kecεεy le, bonyii bō fii shile noo bokεε bo nsake le nu ε bó leyte wase bvunfon bvυ Nyo' le fwe ê ben e.

32 Me njemyi nen njefo Jon Nlesejoo to nu ε to keedunεe je yi teyten ê ben, ε ben fanε yaa bee wvù le ke, geenεn ε bonyii bō fii shile bō bokεε bo nsake le bee wvù le. Ε ben ke dioo cim yen no bó beje nonen, fanε yaa ekumen mvuntelem mvunen ebee ten wvù le ke.”

*Ngan ekumε bonyii bō wee to tεεε
wεε ê bó
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

33 Ε Jisos bvuu jeme le, “Ben ebvuu eyuw ngan mvu. Wee mvu to nu ε lem

21:19 Luk 13:6 * 21:19 Kete kin to nu kè bó teñe é díew bala le le, «fig». 21:21 17:20; Luk 17:6
21:22 7:7 21:26 14:5 21:28 7:21 21:28 Luk 15:11 21:31 6:10 21:32 Luk 7:29-30 21:33
Yesa 5:1-2

wεε mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú, gem bô ketaan̄ keεkeε, cim fò bó nu ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ε mbvuum buyte, tum ketaale ke wee n̄c̄y e wene dvudvu, mum t̄ese wεε wvudvu ê bonyii, mum n̄e gen ketum kemew e.

³⁴ Ε kefew kè bó ké no koyte mvuntam mvudvu ke to koc̄en, ε wvú tum bonyii bew bo lemme le fô bonyii bô wvú to t̄εσεε wεε ê bó le, le bó egen efi mwuwene mvuntam.

³⁵ Ε bó gen, ε bonyii bô wvú to t̄εσεε wεε wvudvu ê bó koo bó, sun̄ mvu, yu mvu, tumyε mvu bô eta.

³⁶ Ε wvú bvuu tum bomew bonyii bo lemme le ε bó duule fele bo fwe ba, ε bonyii ba bvuu ge ke len̄len̄ no bó gee bô bo fwe ba.

³⁷ Ejim jodvu ε wvú tum wase ε è nu waa we, kpwaake le bó nu egen ewvum waa wen wvun.

³⁸ Geen̄en, ε wvú gen, ε bonyii bodvu dioo ȳen wvú le, jeme εbon̄bon̄ le, ‘Wvun nu ndiela wee wεε wvun. Ben eto é beene eyu wvú emum eyow bvush̄ew bvudvu.’

³⁹ Ε bó mum koo wvú bvuse wene, mum yu.”

⁴⁰ No Jisos f̄e n̄en, mum bife le, “Wee wεε wvudvu nu ke edioo ε to ege n̄eε bô bonyii bodvu?”

⁴¹ Ε bó tfuse le, “Wvú nu ke eto el̄ese lo mvunyaame mvudvu, et̄ese wεε wvudvu ê bonyii bomew bô nu ke enyaa mwew mvuntam seke nkoy e.”

⁴² Ε Jisos bife ê bó le, “Ben ke baa tan̄ wase ê Nwa' Nyo' le le, ‘T̄ε didvu dīe dī bonyii bo kembom e to tun̄εε,

to nu ε kase n̄e tu t̄ε di buu di yew e.

Ε fifin nu ε è ge ke Tata, bonyii ε no taale ken̄ke n̄ghaw' e?

⁴³ Me ε mum ε no n̄sēje ê ben le, Nyo' nu ke efi bvunfon bwew can yene le, enya ε è nu ê ketum kè nu ke egee no wvú gomte le.”

⁴⁴ [“T̄ε didvu din nu é wee gbwe ȳi dvú le, ecaaf̄ie lo, é dí gbwe ȳi wee le, efoon̄ce lo mw̄eten.”] †

⁴⁵ No Jisos ma n̄gan wvun n̄en, ε bo-
cee n̄cese bo baay baay noo Bofalasii
dioo yuw, mum kīεε le wvú ma ε è nu
εkum̄ε bowen.

⁴⁶ Ε bó mum no gomte keekoo
wvú, geen̄en, kase fan kebombom ke
bonyii le, njefo kebombom kedvu to
ken̄ke Jisos le è nu naa wee ntum Nyo'.

22

Ngan εkum̄ε nkaw bvujen

(Luk 14:15-24)

¹ Ε Jisos bvuu no jemyi ê bó ê bon̄gan
e, ε wvumvu no nu le,

² “Bvunfon bv̄u fowe nu ε è n̄ulo
é bó efewsen̄ bô n̄fon mvu wvú to
seys̄εε nkaw bvujen bv̄u waa we wvú
diems̄en e.

³ Ε wvú ke tum bon̄ceendaa bew le
bó egen etooy bonyii bô wvú to beε
bó bô nkaw bvujen wvudvu le bó etoó.
Geen̄en, ε bon̄ceendaa bodvu gen ε
bonyii bodvu fan̄ε yaa to ke.

⁴ Ε wvú tum bomew bon̄ceendaa
gay é bó le, ‘Ben egen ejeme ê bonyii bô
me n̄se mbeε bô nkaw bvujen wvun
le bó eyeke eyuw, me nu ε n̄seyse
wase mw̄εem mvudien, ε n̄gbwo bin-
son̄ bi nyám e bô boom bo bona' le bô
fan̄ken. Me nu ε n̄seyse wase mw̄εem
mvunciim, le bó etoó le fô nkaw e.’

⁵ Geen̄en, ε bó gen ε bonyii bodvu
case lo, n̄e fibole no gene. Ε wee mvu
laa wene dvu wvú, ε wee mvu laa way
we.

⁶ Ε keb̄ese ke bonyii le kooyε bon-
ceendaa bodvu nȳwle bô bó, mum
yuwyε bó.

⁷ Ε fitele b̄ente n̄fon wvudvu, ε wvú
ciin̄se bonyii bew bo jem e, ε bó gen
l̄ese lo bonyii bô yuwȳεε bon̄ceendaa
bew, mum ton kelaante kebole.

⁸ No wvú ge non̄en, mum gay ê
bon̄ceendaa bew bomew le, ‘Me nu
ε n̄seyse wase nkaw bvujen. Geen̄en
bonyii bô me n̄se mbeε ba se baa nu
naa lo bonyii ke.

⁹ Ben egen n̄tas̄en j̄é le yic̄ii, ebe
bonyii boc̄ii bô ben ε ȳen, le bó eto fô
nkaw bvujen wvun e.’

21:35 22:6 **21:39** Ibu 13:12 **21:41** 22:7 **21:42** Mben 118:22-23 **21:43** Dan 2:34-35, 44-45

† **21:44** Ke bon̄wa' bo boyvuum bomew bô bó to yaw̄εε san̄ dīew Nyo' jó ken̄ke kencim kin ke. **21:46**
21:11; 26:4-5 **22:2** 9:15 **22:6** 21:35 **22:7** 21:41

10 Ε bonceendaa bodvu mum buy gen jé le yicii, kum bonyii bocii bô bó to yενεε, bonyii bô jee bô bô befε to dvú. Ε yew bvujen mum yiηsen bô bonyii.

11 Ε nfon ke nε ley yew bvujen yidvu le keeyen bonyii bô to toε fô ηkaw e, mum yen wee mvu le dvú ε wvú baa jise ndvú ηkaw bvujen κε.

12 Ε wvú bife ê wvú le, ‘Nsaa yem, wo ghan nεε ε sε ley dvun sε ndvú ηkaw?’ Ε wee wvudvu mεy diuw tfu.

13 Nonεn, ε nfon mum gay ê bonceendaa bew le, ‘Ben ekay can ye noo bika, etfume wvú ê εjiwε le εκfun, jò bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.’ ”

14 No Jisos jeme nonεn, mum gay le, “Ben ekeè le Nyo' nu ε be bonyii nteen, geenεn ε caw κε caan.”

Ε bó telε Jisos εκumε shile wvù lanηεν

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

15 Ε Bofalassii mum nε gen seyse no bó nu ege é Jisos sε lowsεn njeme é bó ekoo wvú.

16 Ε bó mum tum boom bobole bo ηgoo le noo ηgoo bonyii bo Nfon 'Elod e fô Jisos e. Ε bó gen jeme ê wvú le, “Wee n'yεεyi bese kee naa le wo nu wee keceεy, ε wo yεεyi bonyii bô je yi yi Nyo' ê je yi keceεy e. Ke wo ké no joo le wee mvu nu jεεy κε, njefo κε wo taale laa mwεten nu naa la le.

17 Ke see ê bese wo ηkpawwε. Nci nu ε bee le beene elaanke shile ê Kaysa, nuu fo bó elaanke le?”

18 Ε Jisos kiεε fiεε fi bó wεentene bô fí, mum gay ê bó le, “Ben bonyii bô jemyi jεεy, gee jεεy ban, ben teeyi me nje la?”

19 Ben eto bô bigew bì ben ké no laanke shile dvú é me en'yen.” Ε bó to bô danali, nya ê wvú.

20 Ε Jisos bife ê bó le, “Ekole kin kè nu yí dvú le nu ke yεε le? Ε diee nu di yεε le?”

21 Ε bó tfuse le, “Ε nu ke Kaysa le, ε diee nu κε ten diew.” Ε wvú mum gay ê bó le, “Ben emum enyaà le ê Kaysa

fiεε fi è nu fi Kaysa le, nyaà ê Nyo' fi è nu fi Nyo' le.”

22 Ε bó yuw nonεn, ε diuw yum lo bó. Ε bó mum cinε wvú le nε no gene.

Ε bó telε Jisos εκumε mbuy wvu yí kpwe le

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Ke εbvubwε, ε Bosadusii nε to fô Jisos e. Bosadusii nu ηgoo bonyii bô to ké no duu le κε bonyii nu ke ebuy yí kpwe le κε. No bó toε, mum bife ê Jisos le,

24 “Wee n'yεεyi, Muses to nu ε gay le, ‘Ε wee kpwe lo sε wan, tu waa bwee κεηκε keεεε kpwεε ε bô wvú eboo boom ê diee di ηkfu waa bwee wvudvu le.’

25 Keseen, boom bo wee mvu le to cee bee bó jan bosooshwi. Ε wvu ηgaywee ke jo kpwoon, ke ghan kpwe ε bô wvú baa κεηκε wan κε, cinε kpwεε le ê εjimε kew.

26 Ε fí kooy κε nonεn bô εjimε kew noo εjimε ke wvuwe le, gen buy yí wvu bosooshwi e.

27 Ejim jodvu, ε kpwoon wvudvu ten kpwe.

28 Nonεn keseen no bó bocii bosooshwi to nu ε jo kpwoon wvudvu, è nu ke edioo enu seke bonyii buyte yí kpwe le, é kpwoon wvudvu enu kpwεε yεε?”

29 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ben nu ε jay baay, ε è nu njefo κε ben kee fiεε fi bó san ê Nwa' Nyo' le κε. Ε ben yaa kee ten mvunηay mvu Nyo' le κε.

30 Ben ekeè le è nu ke enu seke bonyii buyte yí kpwe le, κε bolemse bô bokεnε bεε ke ebvuu etaashi bvujen κε, ε bonyii yaa bεε ke ebvuu enyaa boom ε bó taashi bvujen κε. Bó nu ke enu wase κε diεwε bonceendaa bo Nyo' le fowe.

31 Ε dioo nu fi εκumε mbuy wvù bonyii nu ke ebuy yí kpwe le, ben ke baa tan wase Nwa' Nyo' yuw fiεε fi wvú jemyi ê ben e? Nyo' to nu ε gay le,

32 ‘Ε nu me Nyo' Aba'am bô Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow.’ Fì nu le κε

Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, è nu Nyo' bonyii bò nu dvú.”

³³ E kebombom kè to leeme fó yuw ntfuse wvù Jisos nya, ε diuw yum lo bó bô n'yεεyi we.

*Nci wvù fele bonci bocii
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ E Bofalasii ke dioo yuw le Jisos nu ε ban lo diuw Bosadusii, ε bó mum baance ye to fô wvù le.

³⁵ E wee mvu bó le wvù to looci kee bonci bo Nyo' le, mum tele wvù bô mbife mvu le,

³⁶ “Wee n'yεεyi, nci wvù kuuke fele bonci bocii nu wvù la?”

³⁷ E Jisos tfuse ê wvù le, “Nci wvù kuuke nu wvù gayte le, ‘E koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiuw ficii, enya εkolε kuw ê wvù kecii, egeεε bvufee bwuw yî ye le bvucii.’

³⁸ Wvuwvun nu nci wvu fwe wvù kuuke fele bonci bocii.

³⁹ E wvù bii wvù le nu ke diεwε wvuwe le. E wvù nu le, ‘E koonkè waa bwoo no wo koonke εkolε kuw.’

⁴⁰ Mwεεm mvunciim mvù nu ê Nwa' bonci le, noo mvù nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le, leeme ε è nu yî bonci bo bofεε ban e.”

Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa yεε?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ No Bofalasii to nu ε bó taashε fó, ε Jisos mum nε bife mbife mvu ê bó le,

⁴² “Ben kpwaake le la εkumε Mboyse wvù Nyo' to kawεε? Ben kpwaake le è nu waa yεε?” E bó tfuse ê wvù le, “E nu waa Nfon Dawe.”

⁴³ E Jisos kase bife ê bó le, “No è nu waa Nfon Dawe, ε fí ghan nεε ε Keyoy ke Yuule se ge ε Dawe no teje wvù le Tata wen? Dawe to nu ε jeme le,

⁴⁴ ‘Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wεm le wvù eshii ê εbo kew ke εceεy e, egen ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

é wvù etome bikaa biew yî bó le.’

⁴⁵ E Dawe fεn teje wvù le Tata wen, é wvù ebvuu eghan nεε se no nu waa we?”

⁴⁶ No Jisos jeme nεn, ε wee fanε yaa nu dvú mwaan wvù etfuse fiεε ê wvù ke. E kεw tεn εbvubwε le, ε wee fanε yaa ke ebvuu emom lo ebife fiεε ê wvù ke.

23

E Jisos cεεyε kenyi ke bonyii bò duñci bonci noo ke Bofalasii le

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ E Jisos mum nε jeme ê kebombom ke bonyii le bô boom bew bo ηgoo le le,

² “Bonyii bò duñci bonci bô Bofalasii nu bonyii bò nu ε jo kentaw ke Muses e.

³ Fí ε mum ε no nu le, ben eyuukε fiεε ficii fi bó seje ê ben, mum geè. Geenεn, fo ben egeè fiεε fi bó gee ke, njefo bó fewci jεεy, gee jεεy.

⁴ Bó nεn'yi yile bvujite ε bvú fele mvunγay mvu bonyii le yike bonyii dvú, ε è yaa nu naa lo é bó kebεε emom keelaw ke naa lo kpwan εbo keefice bó ke.

⁵ Mwεεm mvù bó gee mvunciim nu ke keege le bonyii eyεnè bó le. Mvunγkuw mvubole mvu Nwa' Nyo' le nu naa mvù kukene. * E mvunjεεnken mvu ηgem ndvú yibo le nu naa mvù dewkene.

⁶ Bó ké gene fô ηkaw e no koonke keeshii ke ε è nu fô bonyii ewvumte bó, ké gen yéw bunle le no koonke ke keeshii ε è nu yî bintaw bi fwe le.

⁷ Bó ké no koonke tεn keelεne ê way ε bonyii gayte bó le, bvuu koonke le bonyii etεnè bó le Bolabay.

⁸ Geenεn, fo wee ebenè ε bonyii teje wvù le Labay ke, njefo ben keñke Wee N'yεεyi ke mwaan maan, ε ben bocii nu boom bo bwee wan e.

⁹ Fo ben etεnè wee mvu yî nshε le fεn le è nu icee wene ke, njefo

22:37 Dito 6:4-5 **22:39** Lεw 19:18; Mat 5:43; 19:19; Lum 13:9; Gal 5:14; Jεm 2:8 **22:40** 5:17; Lum 13:10 **22:41** 20:30-31 **22:44** Mben 110:1; Lem 2:33-35; 1Kol 15:27; Ibu 1:13; 8:1 **22:46** Mak 12:34; Luk 20:40 **23:3** Lum 2:21-23 **23:5** Ksm 13:9; Dito 6:8; Ktnj 5:38-39; Mat 6:1 * **23:5** Mvunγkuw mvun nu mvù bó to gεεle bonci bo Nyo' le bomew jó, jiise yî monshim bô ηkenkenj e. **23:8** Jon 13:13

ben keŋke Icee wene mwaan wvù nu fowe.

¹⁰ Fo wee ebenè ε bó teŋe wvù le Cee Ekole ke, njefo Cee Ekole wene nu ke mwaan wvù è nu Klistu.

¹¹ Wee wvu baay ê ben entelen keŋke keenu wee wvù lemte lo ben e.

¹² Naa yee wvù bensee ekole kew, nu ε Nyo' nu ke eshike lo wvù, ε naa yee wvù shiwse ekole kew, nu ε Nyo' nu ke ebense lo wvù.

É Jisos tooshe bonyii bò duŋci bonci bô Bofalasi

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duŋci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jeyy, gee jeyy! Ben leeme ejise jo bonyii banji je yì leyte bvunfon bvufowe le. Ke ben koonke keeley bvù le ke, ε bvuu ε no baanke je fo bonyii bò koonke keeley e.

[¹⁴ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duŋci bonci noo ben Bofalasi. Ben looci shiwse lo boke' bo bonkfu le, gee dibunle di dewkene keeduunke ye. Ben ekeè le wene ngew nu ke efo lo.] †

¹⁵ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duŋci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jeyy, gee jeyy! Ben nen'yi len won tfuu bvuu lente jóo yi baay baay ke le ben gomte wee mwaan wvù ebanke etu wee wene mbee. É wvù ké tu wase wee wene mbee, ε ben kase ge ε fiew mese folo, ε wvù no nu wase wee nguy wvu baay ke diewe ben e.

¹⁶ Ngew wvu baay nu wene. Ben nu binfefe duu le ben duŋci je ê bonyii! Ben nu bonyii bò duu le, 'É wee jeme fiεε, ε kan diee di yew ncese le, tu ke è nu fiεε ke. Geenεn, é wee jeme fiεε ε kan ε è nu diee di ketwaa ke bigew e kè yeεle ke yew ncese le, tu wvù keŋke keege no wvù jeme ε kan.'

¹⁷ Binfefe bin! Ben nu biyuj! Fiεε fi kuuke fele fimew nu fi la? É baay kuuke ketwaa ke bigew e kè yeεle, nuu yew ncese yì gee ε ketwaa kedvu se nu fiεε fi è nu fi Nyo' le le?

¹⁸ Ben jemyi ten le, 'É wee jeme fiεε ε kan diee di ketan ke ncese le, tu ke è nu fiεε ke. Geenεn é wee jeme fiεε ε kan ε è nu diee di fiεε fi wee nya ncese dvù, tu wvù keŋke keege no wvù jeme ε kan.'

¹⁹ Binfefe bin! Fiεε fi kuuke fele fimew nu fi la? É baay nya yidvu kuuke, nuu ketan ke ncese le kè gee ε nya yidvu se nu fiεε fi è nu fi Nyo' le le?

²⁰ Fiεε fi nu, nu le é wee kan diee di ketan ke ncese le, tu wvù kan nonεn ε kan noo mweem mvunciim mvu yì dvù le.

²¹ É wee kan diee di yew ncese le, tu wvù kan nonεn ε kan noo Nyo' wvù cee dvù.

²² É wee kan won wvu we, tu wvù kan ε è nu kawla Nyo' noo wvù wvù Nyo' wvù shiile yì dvù le.

²³ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duŋci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jeyy, gee jeyy! Ben ké no nyaa keba kemwaan ê Nyo' ente jo biba yuufe bi mbáse yicii yì ben keeke naa noo mweem jeyy jeyy mvù ben keeke geele ê mbáse le le yì eshumte, geenεn laanke fiεε fi jite fi nci jemyi ekume fi le ben egeè, fi è nu keege mweem len fô bonyii le, camte shen fô bonyii le noo keeese fitele yì Nyo' le. Ben be keŋke keege mweem mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

²⁴ Binfefe bi duŋci je ê bonyii! Ben kunyi yeεguu bvuuuse ê mbvuum e, geenεn kaa mii nyam yi baay eshem! ‡

²⁵ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duŋci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jeyy, gee jeyy! Ben cuke mvunjom bô shúw

23:11 20:26-27; Mak 9:35; 10:43-44; Luk 9:48; 22:26 **23:12** Mben 75:8; Mat 18:4; Luk 1:52; 14:11; 18:14 † **23:14** Ke bonwa' bo boyvuum bomew bò bó to yawee san diew Nyo' jó keŋke kencim kin ke. **23:16** 5:34-37 **23:16** 15:14 **23:18** Ksm 29:37 **23:21** 1Bfn 8:13 **23:23** Lew 27:30; May 6:8; Luk 18:12 **23:24** 15:14 ‡ **23:24** Nyam yi baay yin nu è diew bala le le, «camel». **23:25** Mak 7:4

ye le, geenɛn ε mwεem mvù nu ε yĩnsɛn jó nu mvù ben loci ê bonyii noo mvù ben yεle ejise dvú.

²⁶ Binfele bi Bofalasii le, ben eyaw ecuke mvunƙom bô shúw ente, wvu le mvú emum eyuule ten ye le.

²⁷ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bô duƙci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bô jemyi jεy, gee jεy! Ben nu diεwε jém yì bó nu ε seyse ε yefe yì ε no baa yen'yi ejise jee, geenɛn ε ente jodvu nu ε jó ε yĩnsɛn bô bikufe bi biƙpwe bi bonyii le noo mwεem mvunciim mvu nyene.

²⁸ ε nu ke lenlen no ben yen'yi ejise le ben nu bonyii bo teyey, geenɛn ε ente nu ε ben ε yĩnsɛn bô kenleema noo gee di befe.

(Luk 11:47-51)

²⁹ Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bô duƙci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bô jemyi jεy, gee jεy! Ben bomte jém bonyii bo ntum Nyo' le, feele ten jém bonyii bô to kenke nce wvu teyey seyse ε yì jee.

³⁰ Ben gee nonɛn gayte le, 'ε bese to bee nu wase dvú kefew ke bo'icee bosese le, tu bese to baa leem fisese fô fiε fi bó to gee keeyuwyi bonyii bo ntum Nyo' le ke.'

³¹ Ben jemyi nonɛn, jemyi ε è nu ekumε bikuu binɛn mum tomte bô dew yene le ben nu naa boom bo bonyii bô to yuwyεε bonyii bo ntum Nyo' le.

³² Ben emum egen lo fwe emεse lemme di bo'icee bonɛn to kewεε!

³³ Yó yin! Engokε ke yó le kin! Ben kpwaake le ben nu ke enu se bó ε lese ben nguy wvu baay e?

³⁴ No fí nu nonɛn, me ε mum ε no ntumte bonyii bo ntum Nyo' le fô ben e noo bonyii bo bvufee le bô bonyii bô duƙci bonci. Ben nu ke eyuwyε bomew, etawyε bomew yì bintam e, etam bomew yéw yene bunle le, ebone bikaa ê bomew ejim bilaante bicii bì bó gene bí le.

³⁵ Ben nu ke egeè nonɛn wvu le elεmε ke bonyii bocii bô to cee nce wvu teyey yì nshε le bô bó yuwyεε enù fô ben εfa. Elεmε kin nu ke enù fô ben εfa ε kew yì ke Abel wvù bó yuε se wvú kenke jay e, ε to ε buy yì ke Sakalia wvù waa Belekaya wvù ben to yuε entelen jo yew ncese bô ketan ke ncese le.

³⁶ ε me ensee ê ben kecey le, lon mwεem mvun mvunciim nu ke ekoo engokε ke keseen kin."

*ε Jisos bεm bonyii bo Jelusalεm
(Luk 13:34-35)*

³⁷ No Jisos jeme nɛn, mum bεm le, "Ebeey Jelusalεm! Ebeey Jelusalεm! Wo wvù yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvuu tumyi bonyii bô Nyo' tumte fô wo le bô εta! ε nu wase bokan bomεε no me mom keembaance boom buw ke diεwεε no bweeshie ké baance boom bew kfuke ê bibε biew e, wo ε fan?

³⁸ Taa eyen, bó nu ε lan wase yew yo, ε yì nu etu binffuy.

³⁹ Me nseje lo ê wo le ke wo beε ke ebvuu eyen me le ke, egen ebuy kefew kè wo ke egay le, 'Nyo' nu ε lan kembonɛn yì wee wvù too ê diee di Tata Nyo' le.' "

24

*ε Jisos see le bó nu ke ebvuw yew ncese
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ ε Jisos ke buy yew ncese le, ke dioo gene, ε boom bew bo ngoo le bence to mbew ye le no duƙci yéw yi fô yew ncese le ê wvú.

² Geenɛn, ε Jisos jeme ê bó le, "Ben yene yéw yin e? ε me ensee ê ben kecey le ke te dimwaan nu ke eshεε yì dimew e se bó ε base fokuse ke."

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ ε Jisos ke dioo gen ben shii yì Kum Bite bi Olif e, ε boom bew bo ngoo le bence to εbonεbon fô wvú le bife le, "Kε see ê bese kefew kè fiεε fidvu fin nu ke ekooy, noo nciise wvù nu ke

edunƆe kefew kè wo nu ke ekase eto noo le woŋ kaa wase?”

⁴ E Jisus tfuse ê bó le, “Ben eyenè fo wee ke elɛɛ ben é ben ejay je.

⁵ Ben ekeè le bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem tɛɛke fojise, e wee duu le è nu wen wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ. E bó dioo gee nonen emum elɛɛle bonyii nteen e bó jayte je.

⁶ Ben nu ke eyuuke le bó tumte jem, bvuu yuuke ten bosaaka le jem nu enu. Fo ben ke dioo eyuuke nonen, e finteem no buyte ben ke. Mvumvun nu mwɛɛm mvù keŋke keeke ekooy. Geenɛn e mvù yaa mum dunƆi le woŋ kaa wase ke.

⁷ Ketum nu ke etumte jem bô kemew, e nfon mvu tumte jem bô wvumvu. Jen nu ke ekoole, e nshe shiike mondvuum e mondvuum e.

⁸ E mvumvun mvunciim bæe ke lo mvun'yaŋ ke diɛwe seke kpwoon e kew lume.

⁹ Bonyii nu ke enya ben é bó enyɛwle bô ben, eyuwye ben. Bitum bicii nu ke ebane ben nje diee diem.

¹⁰ Nonen é bonyii nteen emum etfuw bikaa ê me ejim, banene, geese bikuu bibole.

¹¹ E bonyii nteen bô mbiayte le è tum Nyo' bó nu ke ebuynɛn emum elɛɛle bonyii nteen.

¹² No kebefɛ nu ke eduule ke gene lo fwe, nu e fí nu ke ege é keŋkoŋen ke bonyii le nteen emum ewɛɛ.

¹³ Geenɛn, wee wvù nu ke ekuu shém egen ebuy fokemɛse nu wvù nu ke eboy.

¹⁴ E bó keŋke ke keeke efewɛɛ saaka wvù jee wvun wvu ekumɛ bvunfon bvù Nyo' le egen ebuy yí ekole ke nshe le kecii é bitum bicii eyuw, nonen é woŋ se keeke eka.

N'yɛyi ekumɛ kefew ke ŋɛw wvu baay e

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Nonen seke ben e yɛn e kemaante ke fiɛɛ le kè nulo ejin bvudvuu kè wee ntum Nyo' wvù Dania to jemyɛɛ ekumɛ kí, e kí leeme wase yew ncese le, (wee wvù taanƆe ŋwa' wvun eyuw fin ntaɣ.)

¹⁶ E bonyii bô nu Judea mum fɛɛ ben yí dikum e.

¹⁷ Fo wee wvù nu ê yew we dioo e shii bvuu ley keejo fiɛɛ fi nu yew ke.

¹⁸ Fo wvù nu wɛne ebvuu ekfulɛ le wen egen ejo ndvu ye yi bulɛɛn ke.

¹⁹ Ngɛw wvu baay e diuw yoya le nu ke enu wvu bokɛɛ bô nu bô difue, noo bô yamsee boom e.

²⁰ Ben ebunleè le fo kenlewtɛ kin ke enu e è nu kefew ke nɔfɔm e, keɛɛ diuu di mbam e ke,

²¹ njefo ŋɛw wvu baay nu ke enu kefew kekiɛ le, e kfuu wvuwe ŋɛw ke baa yuu nu wase e kew no woŋ to kewɛɛ e to e buy keseen e, e ke kfuu wvuwe bæe ke ebvuu eyuu enu dvú ke.

²² E Nyo' to baa fafe e diuw e ŋɛw wvudvu, tu ke wee wvu wum mwaan bee ke eboy ke. Geenɛn Nyo' nu e fafe e diuw yodvu nje bonyii bew bô wvù nu e caw.

²³ E nu ke edioo enu sekekiɛ wee é jeme é ben le, ‘Ben etaa eyɛn, Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ wvun fɛn!’ Keɛɛ le, ‘Wvuwe fofe!’ Fo ben ebee ke.

²⁴ Ben ekeè le bonyii nu ke etoo mbiayte le bowen nu bomboyse bô Nyo' to kawɛɛ, e bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwɛɛm mvù tɛmyi mvù dunƆi mvunƆay mvubole, egee ten mwɛɛm mvu diuw wvù yumɛɛn e wvu le bó elɛɛ bonyii é bó ejay je, leɛ naa noo bonyii bô Nyo' nu e caw, fɛn é je nu dvú.

²⁵ Ben eyekɛ eyuw, me nu e nsee wase mwɛɛm mvun é ben é mvù se keeke ekooyi.

²⁶ Nonen, é bonyii ne e no gayte é ben le, ‘Ben etaa eyɛn, Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ we ŋkpwaante,’ fo ben egen jó ke. Keɛɛ le, ‘Ben etaa eyɛn,

wvuwe yew ente,' fo ben ebee bó le ke.

²⁷ Ben ekeè le no jan ké lawte we ê keba ke diuu sane le, ba gen buy jò diuu seeyi, nu ke lenlen no nto wee wvù diee nu Waawee nu ke enu.

²⁸ 'Naa fεε fò kenkpwe ke fiεε le nu, nu ke fò fò bongulun nu etaashi.'

Ekumε no Jisos nu ke eto

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Kan mwaan seke kefew ke ηγεw wvu baay wvun e ε to wase ε fey, é diuu ne esεε ejimε, kpwee saa ebvuu ebaa ke, é jón enε fowe egbweken, é mwεem mvu fowe mvunciim mvù kenke mvungay eshiike.

³⁰ E nciise wee wvù diee nu Waawee emum ebuynen yî ebule le. E bitum bicii bi yî nshε le emum ekew effule lo bô kpwe. Bonyii nu ke eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembew e fowe bô mvungay noo bvukuke bvu baay.

³¹ Son yi baay nu ke edioo ε jeme foweεwe, é wvù emum eciinse bonceendaa bew é bó egen ebuw ε won yo εna le noo fowe, ebaance bonyii bew bô wvù nu ε caw.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Ben eyεyi fiεε yî kengvum e. Tíew ye ké bocí, é bibε ekew etεεke yî dvù le, é ben mum kiεε le ekfun kumene wase.

³³ E nu ke lenlen no ben nu ke edioo ε yen mwεem mvun e mvunciim, é ben emum ekiεε le wvù nu wase nceencee naa wase ê yew fwese.

³⁴ E me ensee ê ben keceey le ke engoke ke keseen kin nu ke eka se mwεem mvun mvunciim ε kooy wase ke.

³⁵ Ebule bô nshε nu ke eka, geenεn ke diew yem nu ke eyuu eshiw ke.

Ke wee nu dvù wvù kee diuu di Jisos nu ke eto ke

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Ke wee nu dvù wvù kee diuu didvu kenεε kefew ke. Ke naa bonceendaa bo Nyo' le bo fowe kenεε Waa Nyo' kee ten ke. E kee ke Nyo' Ice wvù emben.

³⁷ Ke lenlen no fí to nu kefew ke Noa' le nu ke no fí nu ke enu seke wee wvù diee nu Waawee kaase too.

³⁸ E to nu ε joo baa yinsen wase yî ekole ke nshε le, ε bonyii nu fibole diekene bvuu wukene, ε bokεne bô bolemsε taashi bvujen, ε bonyii nyaa boom ε bolemsε taashi bvujen bô bó, ke gen buy diuu di Noa' to leyεε ê ηguw e,

³⁹ ε bonyii bodvu yaa kee fiεε fi nu ekooy ke, gen buy seke joo to yinsenεε yî nshε le, kuu bó bocii gen dvù. E nu ke lenlen no fí nu ke enu diuu di wee wvù diee nu Waawee nu ke eto le.

⁴⁰ Bolemsε bofεε nu ke enu wεne, é bó ejo mwaan é mwaan eshεε.

⁴¹ E bokεne bofεε nu ke egooke bvulem fodien, é bó ejo mwaan é mwaan eshεε.

⁴² Nonεn, ben emum ecytè njefo ke ben kee diuu di Tata wene nu ke eto ke.

⁴³ Ben ekeè le é cee yew kee kefew kè coon nu ke eto entan, é wvù ecyte, wvù saa ke ecine é bó eto engoy yew ye ke.

⁴⁴ Fí ε mum ε no nu le, ben ten kenke keecytè njefo wee wvù diee nu Waawee nu ke eto ê kefew kè ben yaa kee ke le.

Nyεyi ekumε waa lemme wvu keceey noo wvù yaa nu ke wvu keceey

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ Waa lemme wvù nu wvu keceey bvuu kenke bvufee nu wvù la? Ke è nu wvuwe wvù cee ekole we nu ε gee wvù le wvù etaalè fô yew ye le, le kefew ke edioo ε kocεn, ε wvù nya mwεem mvudien mvu boom bo lemme le ê bó le?

⁴⁶ Njon wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuwe wvù cee ekole

24:27 24:30, 37; 25:31; 1Kol 15:23; 1Tes 3:13; 4:15; 2Tes 2:1, 8; Jem 5:7-8; 2Bi 3:4; 1Jon 2:28 **24:28**
Job 39:30; Mwm 19:17-18 **24:29** Yesa 13:10; 34:4; Aga 2:6, 21; 2Bi 3:10, 12; Mwm 6:12-14 **24:30**
Saka 12:10-14; Dan 7:13-14; Mat 24:27; 26:64; Mak 14:62; Mwm 1:7 **24:31** 13:41; 1Kol 15:52; 1Tes
4:16 **24:34** 16:28 **24:36** Lem 1:7 **24:37** Kenj 6:11-13; 7:7-13; 2Bi 3:6 **24:42** 24:44, 50; 25:13;
Mak 13:33, 35; Luk 12:40; 21:36 **24:43** 1Tes 5:1-2; 2Bi 3:10; Mwm 3:3 **24:45** 25:21-23

we nu ke edioo etoo eyen ε wvú gee lemme lenlenj no wvú bee keegee.

47 Ε me ensee ê ben keceey le cee ekole we nu ke ebense wvú é wvú etaale fô mwem mwew e mvunciim.

48 Geenεν é waa lemme wvudvu ne ε no nu wvú kenke kenje kè befe, ε jeme ê ekole kew le, 'Ke cee ekole wem nu ke eyanjen ekase eto ke',

49 ε mum ε kew ε no suunke boom bo lemme le bomew bò bò bó lemte, diekene bvuu wukene bò bonyii bò wuwte mbvuum,

50 tu cee ekole we nu ke enε esεε ebuynen diuu dimew di wvú yaa be kpwaake le noo ê kefew kè wvú yaa be kee le ke.

51 Wvú nu ke edioo ε buynen nonen, emum enya ηgew ê waa lemme wvudvu, eciinse wvú é wvú egen enu ηgoo bonyii bò jemyi jεy, gee jεy e, ε é nu fó fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew."

25

Ngan ekume ηgón bokene bomew yuufe

1 "Ε nulo é bó emum efewsεν bvunfon bvú fowe bò ηgón bokene bomew yuufe bò to joε bin'yeese bibole, buy keegen efiisen cee bvujen mvu.

2 Bó to nu nonen ε bo botin nu biyuj, ε bo botin feefene.

3 Fí nu le bò to nu biyuj to dioo jo bin'yeese bibole fanε yaa jo mem momew ke,

4 geenεν ε bò to feefene jo bibole bin'yeese jo mem momew mbew yí dvú le.

5 Ε bó γεν no ceyte cee bvujen wvudvu, ε wvú no dvuyte keeto, ε nyii mum ne no yeεke bó, ε bó mum lefe.

6 Ε é ke no nu entan entelen, ε bó ne yuw ε wee wvule le, 'Eeeee, ben etaa eyen, cee bvujen wvun εεε! Ben ebuy eto efiisen wvú leεε.'

7 Ε ηgón bokene ba bocii mum ja we bense bin'yeese bibole.

8 Ε ηgón bokene bò to nu biyuj ba gay ê bò to feefene ba le, 'Ben enya

ke bese bò mem monen momew. Bin'yeese bisese shiile wa lo.'

9 Geenεν ε bò to feefene ba tfuse le, 'Ke è nelo é mó ekocen fô beene le bocii ke. Ben egen ε è nu fô bonyii bò geese le, eguy monen.'

10 No bó to gene keeguy, ε cee bvujen mum shεε fεse. Ε ba bò to nu ε seyse wase ye ε no ceyte, mum γεν ley bò wvú yew ηkaw bvujen e, ε bó mum faa kembuj.

11 Ejim jodvu ε ηgón bokene bomew ba bò to γενεε keeguy mem fεse, leem ê yew fwese no gayte le, 'Cee ekole, cee ekole, yene kembuj é bese eley.'

12 Geenεν, ε wvú tfuse ê bó le, 'Ε me ensee ê ben keceey le ke me ηkee ben ke.'

13 Fí ε mum ε no nu le, ben eseyse ye, ecεytè, njefo ke ben yaa kee diuu keneε kefew kè me nu ηke enkase nto ke.

Ngan ekume boom bo lemme le botete

(Luk 19:11-27)

14 Kefew kedvu nu ε fí nu ke enu diεwe wee mvu wvú to nu keegen ghane, tee boom bew bo lemme le gee kpaw we can yibole.

15 Wvú to nu ε nya mvu waa lemme bikele bi bigew e bitin, nya mvu bikele bifεε, nya mvu ekεε ke bigew e kemwaan. Wvú to nyaa ke bii no mvungay mvu wee le nu. No wvú nyaε nonen, mum laa ghane diew.

16 Ε waa lemme wvú to fiε bikele bi bigew e bitin mum γεν lo kan mwaan ge way dvú, die sεw bikele bitin.

17 Ε wvú to fiε bikele bifεε ge ten way, die sεw bikele bifεε.

18 Geenεν, ε waa lemme wvú to fiε ekεε kemwaan we, γεν fiew cim fokuse nyile bigew bi cee ekole we le bidvu fó.

19 Ε cee ekole boom bo lemme le bodvu ke laa ghane diε, γεν ce jó baay. Ε wvú ke dioo kase to, mum tee boom bew bo lemme le le bò bó ekpwanjen mwem.

20 Ε waa lemme wvú to fiε bikele bi bigew e bitin mum to wase bò bikele

yuufe, gay le, 'Cee ekole, wo to nya me bikele bi bigew e bitin, taa eyen me nu ε nshεε ε nge way dvú, ε ηκηκε bimew bikele bitin ê we jodvu.'

21 Ε cee ekole we gay ê wvú le, 'Key-oone baay. Wo nu waa lemme wvù jee bvuu nu wvu kecεεy! Wo se nu ε shεε ε kiεε keetaa fô fiεε fi caan e ntay. Nonen, me nu enγεε wo keseen é wo etaale wase ε è nu fô fi baay e. Leyε le ente jo bvujonke bvu cee ekole wo le.'

22 Ε waa lemme wvù biew bigew to nu bikele bifεε to ten, gay le, 'Cee ekole, wo to nya me bikele bi bigew e bifεε. Taa eyen, me nu ε nshεε ε nge way dvú, ε ηκηκε bimew bikele bi bigew e bifεε ê we jodvu.'

23 Ε cee ekole we gay ê wvú le, 'Key-oone baay. Wo nu waa lemme wvù jee bvuu nu wvu kecεεy! Wo se nu ε shεε ε kiεε keetaa fô fiεε fi caan e. Nonen, me nu enγεε wo keseen é wo etaale wase ε è nu fô fi baay e. Leyε le ente jo bvujonke bvu cee ekole wo le.'

24 Ε waa lemme wvumvu wε wvù to fiε εκεε ke bigew e kemwaan to ten, gay le, 'Cee ekole, me ηkee le wo nu wee wvù temyi ejim. Wo ké no gbweci ε wo baa jewe ke, baanci εgin ε wo baa le ke.

25 Nonen me nse ε mum ε nfan ε ηgen ε nyile bigew biuw fokuse. Taa eyen, bigew biuw bin, jicε.'

26 Ε cee ekole we tfuse ê wvú le, 'Wo nu waa lemme wvù befe, nu kenkpwen! Wo se kee le me ηké no ηgbweci ε me mbaa njewe ke, mbaanci εgin ε mbaa nle ke.

27 No wo se kee nonen, tu wo se beε egεε bigew biem ntfu wvu le seke me ε ηkase enfi bigew biem bidvu bô sεw ê we jodvu.'

28 No wvú gay nonen, mum gay le bó efi εκεε ke bigew e kedvu ê wvú, enya ê wvù kenke bikele bi bigew e yuufe.

29 Le bó ekeè le wee wvù kenke nu ε bó nu ke ebise é wvú ekenke nteen. Geenε ε wee wvù baa kenke, nu ε naa

fi caan fi wvú kenke nu ε bó nu ke efi lo ê wvú.

30 No wvú gay nonen mum gay le, 'Ben etfume kenεε ke waa lemme le kin ê εjiwε le εκfun, fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.'

N'yεεyi ekumε nsaw wvu fokemεse

31 Ε nu ke edioo enu kefew kè wee wvù diee nu Waawee kaase too ê bvukuke bwew e, ε wvú too bô bonceendaa bo Nyo' le bocii, é wvú emum eshii yí kawla we bvukuke le.

32 Bitum bicii bi yí ekole ke nshε le nu ke ebaance ê wvú fwe, é wvú emum egaw bó diεwε no wee nεy ké gaw njée bvuse ê bía tewe le.

33 Wvú nu ke egεε njée εbo εcεεy, gεε bía tewe εbo εηkonko.

34 Wvú wvù Nfon nu ke emum egay ê ba bô nu εbo εcεεy le, 'Bonyii bô Icεm nu ε laη kembonen yí bó le, ben eto ekenke bvudvuu ente jo bvunfon bvù wvú to seyseε fô ben e ε κεw no bó to bomεε won,

35 njefo jen to yuu me, ε ben nya me bô mwεεm mvudien. Kendon to yumte me, ε ben nya me bô fiεε ε me η'wu. Me nto nu tolo, ε ben fiisen me.

36 Me nto nu kenyi kencimte, ε ben jise ndvu yí yεm e. Me nto nεmte ε ben to gay me le. Me nto nu yew ncaw e, ε ben to gay me le.'

37 Wvú nu ke edioo ε gay nonen, é bonyii bo teytey bodvu emum ebife ê wvú le, 'Tata, è nu seke la wvù bese to yεnεε wo le ε jen yuu wo, ε bese nya mwεεm mvudien ê wo, kenεε seke la wvù kendon to yumte wo ε bese nya fiεε ε wo wu?

38 Ε nu seke la wvù bese to yεnεε wo le ε wo nu tolo, ε bese fiisen wo, kenεε kenyi kencimte, ε bese jise ndvu yí yo le?

39 Ε è nu seke la wvù bese to yεnεε wo le ε wo cεmte kenεε nu yew ncaw e, ε bese to gay wo le?'

40 Nfon nu ke emum etfuse ê bó le, 'Ε me ensee ê ben kecεεy le no ben to gεε mwεεm mvun, ke naa fô wee wvu

caan boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to ge ε è nu fô me le.'

⁴¹ Nonen, wvú nu ke emum egay ê ba bò nu εbo εηκοηκολε, 'Ben bò lon nu ε koo, ben enε lo ê me εjise, egen eley ηguy wvù mεy lo wvù bó to seysεε fô dεwle bò bonceendaa bew e,

⁴² njefo jen to yuu me, ε ben fanε yaa enya me bò fiεε fidien κε. Kendon to yumte me, ε ben fanε yaa enya me bò fiεε é me en'wu κε.

⁴³ Me nto nu tolo, ε ben fanε yaa efisen me κε. Me nto nu kenyi kencimte, ε ben fanε yaa εjise ndvu yí yεm e κε. Me nto ncεmte, mbvuu no nu yew ncaw e, ε ben fanε yaa eto egay me le κε.'

⁴⁴ Bó tεn nu ke emum bife ê wvú le, 'Tata, è nu seke la wvù bese to yεnεε wo le ε jen yuu wo, kenεε ε kendon yumte wo, kenεε ε wo nu tolo, kenεε kenyi kencimte, kenεε cεmte, kenεε yew ncaw e, ε bese fanε yaa efi wo κε?'

⁴⁵ Wvú nu ke emum etfuse ê bó le, 'E me ensee ê ben kecεεy le, no ben to baa ege mwεem mvun, κε naa fô wee wvu caan boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to baa ege ε è nu fô me le κε.'

⁴⁶ Boba bonyii nu ke emum egen eley ηγεω wvù mεy lo le. Geenεn, é ba bò nu teytey egen eley fibole ε è nu nshii wvù mεy lo le."

26

Ε bó kaa mvunanη ê Jisos εjim

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Ε Jisos ke jeme mwεem mvun mvunciim mεse, gay ê boom bew bo ηgoo le le,

² "Ben ekeè le è shεεte wase εdiuw εfaa, é emum enu Nkaw Danεfey, ε bó nu ke emum enya wee wvù diee nu Waawee can bonyii le é bó eta yí kentam e."

³ Ke kefew kedvu le, ε bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò saake wonj mum γεν baance ye ê ntow Kayfas wvù to nu εkolε ke bocee ncese le,

⁴ mum cu ntaj no bó nu ke ewεεntεn σε koo Jisos, eyu.

⁵ Ε bó dioo cu nonen, gay le, "Fo beene emom fiεε fin kefew ke Nkaw e κε, njefo é beene mom lo, é fí eto bò diuw ê bonyii entelεη."

Ε kpwoon mvu yefe Jisos bò nfiey wvù shfuunjkene Betani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Ε Jisos ke no nu ntεw wvù Betani le, yew dvu Semon wvù wee ntun wvu baay.

⁷ Ε bó ke shii no diekene, ε kpwoon mvu nε ley bò fikaa fimew ε bó kene bò tε,* ε è nu fi nfiey mvu wvù sh-fuunjkene le, ε wvú lumte naa baay, mum fuce yí εkolε ke Jisos e.

⁸ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le yεn nonen ε fiεε fidvu ton'yε lo bó. Ε bó gay le, "Wvú nyεw bò nfiey wvun nεn nje la?"

⁹ Bó be nεlo egese nfiey wvun bigew nteen, enya bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le."

¹⁰ Geenεn, ε Jisos kiεε ηkpawcε wvubo, gay ê bó le, "Ben nyaa ηγεω ê kpwoon wvun nje la? Wvú nu ε ge ε è nu fiεε fi jee fô me le.

¹¹ Ben ekeè le bonyii bo kefufe le nu ke enu κε ben ε bó sekecii, geenεn κε me nu ηke enu beene sekecii κε.

¹² Wvú fuci nfiey wvun yí yεm e nεn seysee lo me no bó nu ke edwey me.

¹³ Ε me ensee ê ben kecεεy le naa fεε fô bó nu ke efewci saaka wvù jee wvun yí εkolε ke nshε le kecii nu ε fiεε fi kpwoon wvun ge nu ε bó nu ke esεηε tεn, keekumyi wvú."

Ε Judas gese Jisos

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

¹⁴ Ε wee mvu ηgoo boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε wvù bó to teηε le Judas Iskaliot mum nε γεν fô bocee ncese bo baay baay,

¹⁵ bife ê bó le, "E me nya Jisos can yene le, é ben enya la ê me?" Ε bó

25:46 Dan 12:2; Jon 5:29; Jεm 2:13 **26:1** 7:28 **26:2** 16:21 **26:4** 21:46 **26:6** Luk 7:37-38 * **26:7** Fikaa fin nu ε bó to kene bò tε di bó teηε le «alabaster». **26:11** Dito 15:11 **26:15** Ksm 21:32; Saka 11:12; Jon 11:57; 13:2

mum tanj bigew mbaanshe bi bó kene bô ketwaa kè baa, nya ê wvú.

16 E kew sekekie le, e wvú mum kew no gomte je yì wvú nu enya Jisos jó can yibole.

E Jisos bô boom bew bo ηgoo le die Nkaw Danɛfey

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jon 13:21-30)

17 E è ke dioo nu diuu di fwe di Nkaw Bled wvù bó baa gee Fintunleɛn jó, e boom bo ηgoo le bo Jisos e to fô wvú le, bife ê wvú le, “Wo gomte le bese egen eseyse fô wo nu edie Nkaw Danɛfey e è nu fɛɛ?”

18 E wvú tfuse ê bó le, “Ben egen elante, eyen key e, egay ê wvú le, ‘Wee N'yɛɛyi gayte le kefew kewene nu e kocɛn wase. Wen nu edie le Nkaw Danɛfey bô boom bowene bo ηgoo le e è nu ê wvú yew.’ ”

19 E boom bo ηgoo le bodvu gen ge ke no Jisos be gay ê bó, mum seyse mwɛɛm mvudien mvu Nkaw Danɛfey e dvú.

20 E è ke no nu ekiɛguu, e wvú shii bô boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofɛɛ keedikene.

21 E bó dioo diekene, e wvú ne gay ê bó le, “E me ensee ê ben keɛɛy le, wee mvu ben e nu egese me.”

22 No wvú gay nonɛn, e boom bew bo ηgoo le ne no nu yii yii baay, mum kew no biwci ê wvú mwaan mwaan le, “E nu me le Tata?”

23 E wvú tfuse ê bó le, “Wee wvù nu egese me nu wvù nu e lese ebo ê shuw e bee wvú.

24 Wee wvù diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to saɛɛ ekumɛ wvú. Geenɛn, ηgew wvu baay nu fô wee wvù gese wee wvù diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwee wee le baay fɛn é bó to baa eboo wvú ke.”

25 E Judas wvù to nu keegese Jisos bife tɛn ê wvú le, “E nu me le Wee N'yɛɛyi?” E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu e jeme bô diuw wo.”

E Jisos bô boom bew die ntaashe

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1Kol 11:23-25)

26 No bó to diekene, e Jisos ne jo bled, nya keyoone ê Nyo', mum guushe nya ê boom bew bo ηgoo le gay le, “Ben eko edie, fin nu ye yem.”

27 E wvú mum jo tɛn fiko, nya keyoone ê Nyo' mum nya fiko fidvu ê bó gay le, “Ben ewu bocii.

28 Fin nu elɛmɛ kem kè Nyo' gbwo monkan dvú kí e buy nje wee nteen, wvu le wvú elɛshɛ bibefɛ bibole.

29 E me ensee ê ben le ke me mbɛɛ ηke embvuu en'wu mbvuum mo twɛn kete kè lane le man e kew keseen e, e gen e buy diuu di me nu ηke en'wu mó monfɛm beene ente jo bvunfon bvu Icɛm e ke.”

30 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke mɛse, yem ηkieɛ mbense, mum buy ben gen yì Kum Bite bi Olif e.

E Jisos gay le Bitu nu ke ema wen

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 No Jisos bô boom bew bo ηgoo le to gene, e wvú ne gay ê bó le, “Entan jo eɛɛn nu e ben bocii nu ke etfuw bikaa ê me ejim nje fiɛɛ fi nu ke ekooy bó me. E nu no bó nu e san e Nyo' gayte le, ‘Me nu enke en'yu nɛɛy njée é ηgoo njée esaanɛn.’

32 Geenɛn, seke Nyo' e bvuse me yì kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee.”

33 E Bitu mum gay lo fiew ê wvú le, “E bonyii bocii cim tfuw lo bikaa ê wo ejim nje fiɛɛ fi nu ke ekooy bó wo, tu ke è nulo é me ηke en'yuu entfuw bikaa ê wo ejim ke.”

34 E Jisos gay ê wvú le, “E me ensee ê wo keɛɛy le entan jo eɛɛn jan, nu e nyimshie nu ke enu le yì eton, e wo e ma wase me bokaɛ botete.”

35 E Bitu gay ê wvú le, “E è cim nu naa le me nu enkpwe lo bee wo, tu ke è nulo é me en'yuu ma wo ke.” No wvú gay nonɛn, e boom bo ηgoo le bo Jisos e bomew ba bocii gay ke tɛn nonɛn.

*Ɛ Jisos bunle Gεεεmane
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

36 Ɛ Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke gen ley fô wεε ketaan wvumew e, ε bó teηe le Gεεεmane, ε Jisos gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Ben eshii fεn é me en'wawce eceη nene embunle.”

37 Ɛ wvú jo Bitá bô boom bo Sebεdee le bo bofεε, ε bó bó gen. Ɛ wvú kεw no nu yii yii, ε fitele fiew buuke.

38 Ɛ wvú mum gay ê bó le, “Fitele fiew nu yii yii baay naa fi me enkpwe lo. Ben eshεε fεn é beene eceyte.”

39 No wvú gay nonen, mum bence gen fwe caan, gbwe tum bvushiw fokuse mum bunle le, “Icεm, é je nu dvú yì è nulo é wo ege é fiko fi ηgew e fin efey se me ε η'wu, é wo ge. Geenεn, fo wo ege no è shieele me kε, gee no è shieele wo.”

40 Ɛ wvú ke nε kase tu jim fô boom bew bo ηgoo le, yen ε bó leete. Ɛ wvú bife ê Bitá le, “Fí nu le kε è nulo é ben eshii we ebuy ntam kefew mwaan e?”

41 Ben enù we, bunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben. Ɛ nu keceey le fitele koonke lo, geenεn ε nyam ye wεeyi.”

42 Ɛ wvú bvuu kase gen yí bokaη bofεε le bunle le, “Icεm, é è fεn nu le kε fiko fin nulo efey se me ε η'wu, é wo ge kε no wo koonke.”

43 Ɛ wvú dioo ekase etu jim bvuu yen ε boom bew bo ηgoo le leete njefo nyii to nu ê bó ejise.

44 Ɛ wvú bvuu cinε bó le, kase gen bvuu bunle yí bokaη e botεte, bunlee jemyi kε ε è nu fiεε fi wvú be shee jemyi wase.

45 Ɛ wvú bvuu kase tu jim fô boom bew bo ηgoo le gay ê bó le, “Ben fεn bεε kε leete leεtene finεn e? Ben etaa eyen, kefew nu ε kocεn wase. Bó nu ε gese wase wee wvù diee nu Waawee ê bonyii bô befe.

46 Ben enε we é beene egeηè. Ben etaa eyen, wee wvù gese me wvun ε wvú too wase.”

*Ɛ bó koo Jisos
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon*

18:3-12)

47 Kε no Jisos to bεε jemyi nonen, ε Judas wvù to nu wee ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum buynen. Wvú to too bô kebombom ke bonyii le ke baay, ε bó kεηke nyó bô bibuse, ε è to tum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô saake won.

48 Ɛ to nu ε wee wvù to gesεε Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay le, “Wee wvù me nu ηke engay wvù le, embam enoce, nu wvù, é ben emum ekoo.”

49 No bô bó toε, ε wvú mum gen lo fô Jisos e kaη mwaan gay wvù le le, “Me ηgayte wo le Wee N'yεeyi.” No wvù gay nonen, mum bam wvù ηoce.

50 Ɛ Jisos gay ê wvù le, “Nsaa yem, gee lo fiεε fi wo to keege.” Ɛ bonyii ba mum gen lo fô Jisos e koo wvù, ghen.

51 Ɛ fí kooy le wee mvu wvù to nu bô Jisos to nu ε mum dvun nyo ye jem, cun kentunηη ke nfwa εkolε ke bocee ncese le dvú, sum.

52 Ɛ Jisos gay ê wee wvudvu le, “Kase etfuse nyo yo jim fô bvudvuu bwew e. Ɛ keè le wee tfuu wvù cawse nyo we, nu ke ekpwe yí nyo le.

53 Wo kpwaake le kε è nulo é me engay é Icεm eciinse bonceendaa bew fεn kaη mwaan bontfuke le, ε bó fele ηgóo yuufe ncow fεε le?”

54 Geenεn, é me nε ε ηge nonen, é fí ke eghan nεε se kooy no bó saη ê N'wa' Nyo' le le fí kεηke keenu?”

55 Sekekiε, ε Jisos mum bife ê kebombom kiε le, “Ben to keekoo me ε no too bô nyó noo bibuse kε diεwe ben too keekoo ε è nu coon e? Me nse nshee no diuu nu, ε me ε nshii yew ncese le n'yεeyi bonyii se ben koo me nje la?”

56 Geenεn, fifin ficii jo bvudvu keege ε fí eto ekocεn kε no bonyii bo ntum Nyo' le to saηεε.” Ɛ boom bo Jisos e bo ηgoo le bocii mum laη wvù fó, fεε lo.

Ɛ Jisos leem yew nsaw e
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ɛ bonyii bô to koolɛɛ Jisos mum jo wvú ɣɛn bô wvú fô Kayfas wvù cee ɛkolɛ ke bocee ncese le. Ɛ bonyii bô duŋci bonci bo Nyo' le bô bonyii bô saake wonj to taashɛ wase fô.

⁵⁸ Bó to ɣɛne bô Jisos ɛ Bita bii lo ɛjim ncejole. Ɛ wvú ɣɛn buy naa lakfulɛɛɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le, mum ley ɣɛn shii bô bonyii bô to cɛyte la didvu keeyɛn no fí nu ke eghan eleem.

⁵⁹ Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bocii bô saake bonsaw mum no gomte fiɛɛ fi mbiay e fi bó etey yí Jisos e wvu le bó eyu wvú.

⁶⁰ Geenɛn, faŋɛ yaa keŋke fiɛɛ ke, naa no bonyii nteen to cim too fwe bene jim nsaw mbiay. Ɛ fí ke ghan nɛn, ɛ bonyii bomew bofɛɛ to leem fwe,

⁶¹ gay le, “Mbwe wvun se gayte le wen nulo esâw yew ncese Nyo' ekase ebom yí ɛdiuw e ɛta.”

⁶² Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le mum ja we bife ê Jisos le, “Kɛ wo keŋke fiɛɛ keetfuse le? Wo yuuke ke mwɛɛm mvù bonyii ban jemyi yí yo le?”

⁶³ Ɛ Jisos mɛy diuw tfu. Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le kase gay ê wvú le, “Ɛ diee di Nyo' wvù keŋke nshii le, é wo fɛn nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ wvù Waa Nyo', é wo see ê bese.”

⁶⁴ Ɛ Jisos tfuse le, “Fí nu no wo gay. Geenɛn é me ensee ê wo le, ɛjim jo kefew kin nu ɛ ben nu ke eyɛn wee wvù diee nu Waawee le, ɛ wvú ɛ shii ê ɛbo ke ɛcɛy ke Wee wvù keŋke Mvunɣay e, ke ebvuu eyɛn no wvú too ê kembew e fowe.”

⁶⁵ Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le yuw nonɛn, mum saayɛ ndvú ye le, gay le, “Wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le. Shiee nu dvú wvù beene ebvuu egomte wee le wvú eleem fɛn ejeme fiɛɛ le? Ben nu ɛ yuw wase no wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le.

⁶⁶ Ben ɛ sumtɛn le la?” Ɛ bó tfuse le, “Ɛ nu wee wvù bó eyu lo.”

⁶⁷ Ɛ bó mum kɛw no cuyte ncɛɣ yí bvushiw bvú Jisos e, kfunɛ wvú bô mvunɣo, suunke bô can gayte ê wvú le,

⁶⁸ “Wo wvù nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, kɛ geɛ kewee ntum Nyo' kuw keseen fô bese le. Kɛ see wee wvù sun wo.”

Ɛ Bita ma Jisos

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ɛ to nu ɛ Bita ɛ shii ɛkfunɣ lakfulɛɛɛ e. Ɛ wan kpwoon mvu wvù to lemte fô, nɛ to mbew ye le gay ê wvú le, “Wo tɛn bee ben ɛ Jisos wvu Galilee wvudvu.”

⁷⁰ Geenɛn, ɛ Bita tun fwe dvu bonyii bocii gay le, “Kɛ me ŋkee fiɛɛ fi wo jemyi kɛ.”

⁷¹ Ɛ Bita mum nɛ buy ɣɛn no nu diuw kebuw e. Ɛ wvumvu wan kpwoon wvù to lemte tɛn fô, yɛn wvú le, mum jeme ê bonyii bô to leemene fô le, “Wee wvun bee bô Jisos wvu Nasalɛt wvudvu.”

⁷² Ɛ Bita bvuu tun, lew lo gay le, “Kɛ me ŋkee wee wvudvu kɛ.”

⁷³ Ɛ kefew ke dioo bvuu ɣɛncɛ caan, ɛ bonyii bô to leemene fô bencɛ ɣɛn mbew Bita le gay ê wvú le, “Kecɛy, kecɛy wo nu tɛn wee mvu bó le, njefo njeme wo ɣɛne diɛwɛ wvubole.”

⁷⁴ Ɛ Bita mum kan, tee lon yí ɛkolɛ kew e gay le, “Kɛ me ŋkee wee wvun kɛ.” Kan mwaan ɛ nyimshie mum tonj.

⁷⁵ Ɛ Bita kume njeme wvù Jisos be jeme ê wvú le, “Nyimshie ke enu le yí etonj, ɛ wo ɛ ma wase me bokan botete.” Ɛ wvú nɛ fô buy ɛkfun, bee kpwe baay.

27

Ɛ Judas shiim

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Ɛ ɛkfun ke dioo yuule too, ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô

saake won, shii cu ntaŋ ekumε Jisos keeyu wvú.

² Ε bó mum kay wvú, jo γεν nya can Baylet wvù wee sa' wvu ê keba kedvu le.

³ Ε Judas wvù to gesεε Jisos ke dioo yen le bó nu ε leke le bó nu eyu wvú, ε wvú kumεn fitele fiew, jo bigew bi mbaanshe biε kase γεν dvú keetfuse ê bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won.

⁴ No wvú γεν, gay ê bó le, “Me nu ε ηγε kebefε keengese wee ε wvú baa keŋke jay κε.” Ε bó tfuse ê wvú le, “Fifiε keŋke la keege bô bese? Ε kee wo fifiε.”

⁵ Ε Judas mwase bigew bidvu fokuse yew ncese le, mum buy, γεν shiim.

⁶ Ε bocee ncese bo baay baay tace bigew bidvu gay le, “Bin nu bigew bi ελεμε le, ε nci baa bee le bó egeε bibin ntfu wvu yew ncese le κε.”

⁷ Ε bó shii cu ntaŋ, γεν guy gbwen wee mvu wvù bomte nsháan dvú le bó ke edweyte botolo fó.

⁸ Ε nu fiεε fi bó teŋe gbwen wvudvu ε to ε buy εben e le, “Gbwen ελεμε.”

⁹ Fí to kooy nonεn ε fiεε fi wee ntum Nyo' wvù Yelimia to jemyεε mum to kocεn no wvú to gayεε le, “Bó to nu ε jo bigew bi mbaanshe bì è to nu kpawaw we no boom bo Islael to seysεε yí ekole kew e,

¹⁰ guy gbwen wee wvù bomte nsháan dvú, κε no Tata Nyo' to gayεε ê me.”

Ε Jisos leem fwe dvu Baylet wvù wee sa' bala wvu Lum

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ No Jisos to leemεε fwe dvu Baylet wvù wee sa', ε Baylet bife ê wvú le “Ε nu wo wvù Nfon Bojuu le?” Ε Jisos tfuse le, “Ε nu no wo gay.”

¹² Geenεn, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won ke dioo kew keeteyte mwεεm yí ye le, ε wvú fanε yaa bvuu tfuse fiεε κε.

¹³ Ε Baylet mum bife ê wvú le, “Κε wo yuuke kfuu mwεεm mvun mvù bó jemyi yí yo le le?”

¹⁴ Geenεn, ε Jisos fanε yaa tfuse fiεε ê wvú naa κε fimwaan ê mvù bó teyεε yí ye le κε. Ε wee sa' wvudvu taa nεn ε diuw yum wvú baay.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

¹⁵ Ε to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danefey e, ε wee sa' wvun bvuse wee mwaan yew ncaw e wvù bonyii gomte le wvú ebvuse.

¹⁶ Ε to nu kefew kedvu le, ε wee mvu nu yew ncaw e, ε bó ké no kee wa lo wvú yí gee di befe le, ε diee diew nu le Balabas.

¹⁷ Ε bonyii ke dioo to tase, ε Baylet bife ê bó le, “Ben gomte le me embvuse ε è nu yεε yew ncaw e? Ben gomte le me embvuse Balabas, nuu Jisos wvù bó teŋe le è nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε le?”

¹⁸ Wvú to biite nonεn njefo wvú to kee lo le bó to nya Jisos can wen e ε è nu njefo bó to bene kendoŋ bô wvú.

¹⁹ Ε keebvuu bise fó nu ε seke wvú to shiileε wase fô bó ké no saake bon-saw, ε kpwεεε tum ntum fô wvú le gay le, “Fo wo ege fiεε bô wee we κε. Ε nu wee wvu teyey. Me njemyi nεn njefo εfile nu ε njinεn bô me entaŋ εben baay ekumε wvú.”

²⁰ No Baylet bifεε nonεn, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won beyse bonyii le bó egay le wvú ebvuse ε è nu Balabas, elεse lo Jisos.

²¹ Ε wee sa' bvuu nε bife ê bó le, “Wee wvù ben gomte le me encinε ente jo bonyii bô bofεε ban nu wvù la?” Ε bó tfuse le, “Balabas.”

²² Ε Baylet bvuu bife ê bó le, “Ε me ndioo ε ncinε nonεn, enge nεε bô Jisos wvú bó teŋe le Klistu?” Ε bó bocii gay le, “Bó eta lo wvú yí kentam e.”

²³ Ε wvú kase bife le, “Bó eta wvú nje la? Fiεε fi befe fi wvú ge nu la?”

Ɛ bó bvuu no wamte gene ke lo fwe le, “Bó eta lo wvú yí kentam e.”

24 Ɛ Baylet ke dioo yen le ke je nu ke, le é wen lumtene bô fiεε fin, é diuw ke enε ebuy. Ɛ wvú fi joo, cukε can ye dvú fwe dvu kebombom ke bonyii le gay le, “Ke εbo kem nu fô kpwe wee wvun e ke. Ɛ kee ben dvú.”

25 Ɛ bonyii bocii tfuse ê wvú le, “Ɛε, cinε é εlεmε kew enu yí bikuu bisεse le noo yí boom bosεse le.”

26 Ɛ Baylet mum bvuse Balabas no bó to gomte, gay ε bó tam Jisos, mum nya le bó egen eta yí kentam e.

*Ɛ bonyii bo nci le no sεwse Jisos
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

27 Ɛ bonyii bo nci le bo wee sa' le mum jo Jisos ley dvú entow we le fô bó to teje le Bletolium, mum kum kebεse ke ηgoo bonyii bo nci le kecii ε kí tase gem Jisos keεkεε.

28 Ɛ bó baayε ndvú ye, jo ndvu bvunfon yi yeεle shfuse yí ye le,

29 mum lu kefo ke bvunfon e ε kí nu bíay bíay bon ê wvú εfa, mum nya ηkêw ê εbo kew ke εεεy e le è nu ke-toome. Ɛ bó mum no too ηgvuumene ê wvú fwe sεwse wvú gayte le, “Biaa kembangan! Nfon Bojuu!”

30 No bó gee nonεn, no cuyte ncεη yí ye le, fii ηkêw wε shele wvú dvú fofa.

31 Ɛ bó ke sεwse wvú nonεn mεse, mum baa ndvu bvunfon ye, jise wase ε è nu ndvú ye yí ye le, mum jo wvú keegen eta yí kentam e.

*Ɛ bó ta Jisos yí kentam e
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

32 No bó to gene, buynεn yí wee mvu wvu ê kelaante kè Sεlin e ε diee diew nu le Semon. Ɛ bó kan wee wvun ε wvú tuu kentam ke Jisos e.

33 Ɛ bó ke gen buy bvudvuu bvumew e ε bó teje le Golgota, (ε diee din nu le Ngbwow Ekolε,)

34 ε bó mum nya mbvuum ê wvú ε bó ε fiysen bô fiεε fimew ε fí cewcewe

diεwε lele le wvú ewu. Geenεn ε wvú dioo mom, fan keewu.

35 Ɛ bó mum ta wvú yí kentam e, jo ndvú ye tum kan dvú keegaw ê bikuu bibole.

36 No bó ge nonεn mum shii fó no ceyte wvú.

37 Ɛ bó san ηwa' wvú duηci fiεε fi bó taε wvú yí kentam e nje fí, mum ta yí kentam e ê we jo εkolε kew ε wvú nu le, “Wvun nu Jisos, Nfon Bojuu.”

38 Ɛ bó ta ten bocooη bofεε yí bintam e bô bo Jisos, wvumvu εbo εεεy, wvumvu εbo εηkoηko jo Jisos.

39 Ɛ bonyii no fele yεne Jisos e mεεke lo bikuu, baale wvú bô boncun,

40 gayte le, “Wo wvú se nu keeke esâw yew ncεse ekase eyoo yí εdiuw e eta, ke fi le εkolε kuw! Ɛ wo fen nu Waa Nyo', é wo shii yí kentam kíε le.”

41 Ɛ bocee ncεse bo baay baay bô bonyii bô duηci bonci noo bonyii bô saake woη no sεwse ten wvú gayte le,

42 “Wvú se fii bonyii bomew sε wvú nulo efi kew εkolε ηkuuη. Ke wvú nu Nfon bonyii bo Islael. Wvú eshii le yí kentam e keseen é bese emum ebee wvú le.

43 Wvú se gεεle εkolε yí Nyo' le. Ɛ Nyo' fen kooηke wvú, é wvú fi le wvú keseen no wvú se duu le wen nu Waa Nyo'.”

44 Ɛ bocooη ba bô bó to taε yí bintam e bô bo Jisos, no baale ten wvú bô boncun ke nonεn.

Ɛ Jisos kpwe

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

45 Ɛ diuu ke ben leke, ε ekfuη ne jiim woη tfuu gen buy didiuu ditεte εmvunsheen.

46 Ɛ è ke no nu ke diεwε didiuu ditεte le, ε Jisos nε fuη foweεwe le, “Eli, Eli, lama sabaktani.” Fi nu le, “Nyo' wεm, Nyo' wεm, wo lan me nεn nje la?”

47 Ɛ bonyii bomew bô to leeme fó dioo yuw, gay le, “Wee wvudvu teje Elayja.”

⁴⁸ E wee mvu bó le mum lewte lo kan mwaan jo kuca, ffum ê mbvuum mo ngbwayngbwayi le, bon yî fite le nêke le wvú ewu.

⁴⁹ Geen en e bomew bonyii gay le “Ke leem nen é beene eyen laa Elayja nu eto efi wvú le!”

⁵⁰ E Jisos bvuu wam foweewe, e keyoy kew mum buy.

⁵¹ E fi ne kooy le, ndvu yi to gawsene yew ncese ente to nu e sele entelê kew fowe bow buy fokuse biba bifee. E nshê shiw, e eta wamken,

⁵² E jem ten yene ye e bonyii bò è to nu bo Nyo' le nteen bò to kpwekenee wase mum kase buy yî kpwe le.

⁵³ E Jisos ke dioo buy yî kpwe le, e bonyii bodvu ne gen ê kelaante kè yuule le Jêlusalêm, e bonyii nteen yen bó le.

⁵⁴ E cee êkolê bonyii bo nci le bô bonyii bò bô bó to nu fó ceyte Jisos ke dioo eyen no nshê shiw, bô fiêe ficii fi to kooyee, e nfan koo bó baay. E bó gay le, “Kecêey, kecêey wee wvun se nu Waa Nyo'.”

⁵⁵ Bokene nteen to leeme ten fó ntamndwee taale. E bokene ban nu bò to nen'ye Galilee no bii Jisos e fici wvú.

⁵⁶ Ngoo bó le to nu Maalia Magdalen noo Maalia wvú bwee jem bô Yosew, noo bwee boom bo Sebêdee le.

E bó dwey Jisos

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ E è ke no nu êkiêguu, e cee kpaw mvu wvu Alimatia ne to e diee diew nu le Yosew. Wvú ten to nu wee ngoo Jisos mvu.

⁵⁸ E wvú gen yen Baylet e lekê le wvú enya gvune di Jisos e ê wen é wen egen edwey. Nonen e Baylet mum gay le bó egen enya ê wvú.

⁵⁹ E Yosew fi gvune didvu mum kule ê ndvu yi yuule le,

⁶⁰ mum gen jike ê jem yi ye le e yî bæe fiê, e wvú to cow jem yidvu yî kemaan e, mum binse kebwee ke

te le ban diuw jem yidvu dvú, mum nenê.

⁶¹ Maalia Magdalen bô Maalia wvumvu we to nu fó, e bó e shii mbew jem yidvu le keba keki.

E bó no ceyte jem Jisos

⁶² E êkfun buy yuu, e diuu di bó to ké no seysee mwêem mvu mbam wvubole e fey wase, e bocee ncese bo baay baay bô Bofalasiî gen yen Baylet e,

⁶³ gay ê wvú le, “Wee wvu baay, bese kumyi fiêe fi wee mbiay we to jemye seke wvú to bæe dvú. Wvú to nu e gay le, è nu ke edioo e buy ediuw eta é wen ekase ebuy yî kpwe le.

⁶⁴ No fi nu nonen, gaye é bonyii egen eceyte jem egen ebuy ediuw eta, njefo bese fane le è nelo é boom bew bo ngoo le ke ene egen econ gvune diew enene dvú emum esene ê bonyii le, ‘Wvú nu e buy yî kpwe le.’ E bó ge nonen, é yiyin mbiay yi keseen efo efey lo yi fwe.”

⁶⁵ E Baylet gay ê bó le, “Ben ejo bonyii bo nci le é ben e bó egen, é ben egay é bó eceyte jem yidvu ntay no è nulo é ben eceyte.”

⁶⁶ Nonen e bó mum gen looce fen diuw jem, mum ge nciise yî te di bó to banee diuw jem dvú, mum gee bonyii bo nci le bò eceyte.*

28

E Jisos buy yî kpwe le

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ E diuu di mbam e ke fey, e êkfun ke no gbwekene too, e è nu diuu di fwe yî kemaa le, e Maalia Magdalen bô Maalia wvumvu we gen keetaa jem.

² E fi kooy le, nshê to nu e ne shiw bô mvungay, njefo nceendaa Tata to nu e shii we to binse kebwee ke te die di bó to banee diuw jem dvú mum shii yî dvú le.

³ Nceendaa wvudvu nu e bvushiw bwew to lawkene diewe jan e, e ndvú ye baa nen bvuuu.

⁴ Ɛ bonyii bò to cɛyte jem ba yen wvú le fan baay, ciŋ nen kikikiki, gbweken fokuse no jiimene diewe binƙpwe bi bonyii le.

⁵ Ɛ nceendaa Nyo' wvudvu gay ê bokene ba le, “Fo ben efanè ke. Me nkee lo le ben gomte ɛ è nu Jisos wvú bó se taɛ yî kentam e.

⁶ Ke wvú bæɛ fɛn ke, wvú nu ɛ buy wase yî kpwe le no wvú to gayɛɛ. Ben eto eyen fô wvú se jiime.

⁷ Ben emum egen cekey esee ê boom bew bo ngoo le le wvú nu ɛ buy wase yî kpwe le, le wvú nu ɛ sa wase fwe dvunen Galilee. Ben nu ke eyen wvú le jó. Ben eyeke eyuw, ben nu ɛ yuw wase no me nseje ê ben.”

⁸ Ɛ bokene ba mum ja fô jem cekey cekey bô nfan, geenen kenke ten njon wvu baay, no lewte gene keegen see ê boom bo Jisos e bo ngoo le.

⁹ No bó to gene, ɛ fí kooy le bô bo Jisos to nu ɛ tasen, ɛ wvú gay bó le le, “Me ngayte ben e.” Ɛ bó mum to mbew ye le, gbwe bam bika a biew, wvum wvú.

¹⁰ Ɛ Jisos gay ê bó le, “Fo ben efanè ke. Ben egen egay ê boom bo bwɛɛm e le bó egenè Galilee eyen me le jó.”

Ɛ bonyii bò to cɛyte jem see fiɛ fi to kooyɛɛ

¹¹ Ɛ bokene ba ke ne dioo egene, ɛ fí kooy le bonyii bo nci le bò to cɛyte jem bomew to nu ɛ ne gen elaan te gen see fiɛ ficii fî to kooyɛɛ ê bocee ncese bo baay baay.

¹² Ɛ bocee ncese bo baay baay bodvu mum kum bonyii bò saake won ɛ bô bó shii cu ntaŋ, mum ban diuw bonyii bo nci le ba bô bigew nteen,

¹³ gay ê bó le, “Ben egaytè ê bonyii le ben se leete boom bew bo ngoo le ɛ se ɛ to ɛ con gvune diew ɛ gen dvú.

¹⁴ Ɛ ben seje nonen, fí ɛ ley bitem bi wee sa' le, wvú ɛ no gomte keenya

ngew ê ben, é bese eseyse wvú, wvú saa ebvuu enya ngew ê ben ke.”

¹⁵ Nonen ɛ bó mum fi bigew bidvu mum no seje ke no bó to gayɛɛ ê bó. Kenfe kedvu kin ɛ mum ɛ lam ente jo Bojuu ɛ to ɛ buy eben e le bó to con lo gvune di Jisos e.

Ɛ Jisos tum bonyii bew yî won e tfuu (Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Lem 1:6-8)

¹⁶ Ɛ boom bo ngoo le bo Jisos e bo yu-ufe ncow mwaan mum ne gen Galilee, ben gen yî kum wvú Jisos to gayɛɛ ê bó le.

¹⁷ Ɛ bó dioo yen wvú le, wvum wvú. Geenɛ ɛ bomew no maŋene wvú.

¹⁸ Ɛ Jisos bence to gay ê bó le, “Bó nu ɛ nya wase mvunɔgay mvunciim mvu fowe noo mvu fokuse ê me.

¹⁹ Nonen, ben egen le bitum e bicii, egeè ɛ bonyii nu bonyii bem bo ngoo le, eleesè bó ê joo ê diee di Nyo' Ice bô Wan noo Keyoy ke Yuule le.

²⁰ Ben eyeyi bó le bó egeè fiɛ ficii fi me nu ɛ n'yeyi ben dvú. Ben eyeke eyuw, me nu enu beene sekecii enɔgen embuy naa kefew kè won nu ke eka.”

Saaka wvù Jee wvu
εkumε Jisos no
Maaku
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Mak
wvun e

Saaka wvù jee wvù Mak to saηεε wvun duηci le Jisos nu wee wvù to gee mwεεm bvuu keηke mvuηgay kee-jeme fiεε é fi enù no wvù jeme. Wvù to duηci mvuηgay mvun yí n'yεεyi we le bô keebvuuse bonceendaa bo dεwle le, noo keelεεshi bibefε bi bonyii le. Jisos to teηe εkolε kew le wen nu wee wvù diee nu Waawee, ε wvù ε to keenya εkolε kew keeboyse bonyii. Diee din nu di nu ê ηwa' Dania le 7:3-14.

Mak yam ε saη ε è nu εkumε mwεεm mvù Jisos to gee efey mvù wvù to jemyi. Biba bi fokemεse ke ηwa' wvun e jeme εkumε mwεεm mvù to kooyεε bô Jisos yí kema kew ke fokemεse le, efey mvunciim no bó to taε wvù yí kentam e, bô no wvù to buyεε yí kpwe le, ben we.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-13 Keηkεwce ke saaka wvù jee εkumε Jisos e

1:14-9:50 Lemme di Jisos e ê keba kè Galilee le

10:1-52 ε Jisos ne Galilee γεν Jεlusalεm

11:1-15:47 Kema ke Jisos e ke kemεse le mbew Jεlusalεm e noo Jεlusalεm

16:1-8 Mbuy wvu Jisos yí kpwe le

16:9-20 Ekumε no Jisos to duηcεε εkolε kew no wvù to buyεε yí kpwe le bô no wvù to benεε we

Saaka wvù Jon Nleseεjoo to fewci

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Wvun nu saaka wvù jee wvu εkumε Jisos Klistu wvù Waa Nyo'.

² Wvù to kεw ke no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to saηεε ε Nyo' gayte le,

“Yekε eyuw, me nu ηke enciinse wee wεm ntum é wvù esa fwe dvu wo,

wvù nu eγεν eseyse je yo.

³ Diεw wee fuηηke ηkpwaante le bó eseyse je Tata, enεle é yí enù teyey.”

⁴ Nonεn, ε wee mvu wvù bó to teηe le Jon Nleseεjoo ke mum ne buyneη ηkpwaante, no fewci é bonyii le bó ekumεn mvuntelem mvubole, é wen elese bó ê joo wvu le Nyo' elεεshe bibefε bibole.

⁵ ε bonyii mum no buyte ê bontεw bo won wvù Judea le tfuu noo ê ke-laante kè Jεlusalεm e kecii gene fô Jon e, seηe bibefε bibole, ε wvù mum leese bó ê joo ê Joo Joodan e.

⁶ Jon to jiise ndvú ε bó kene bô yvúw nyam mi yí bó teηe le kamel, seenηe kecaw cin ε bó kene bô jew nyam, diee ε è nu cúma bô ndon.

⁷ Wvù to fewci, gayte le, “Wee mvu too ê me εjim kuuke fele me, ε me mbaa ncim εηkocεn keengvuwce fokuse enfay laba we ke.

⁸ Me nleese ben ε è nu ê joo, geenεn, ε wvù nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le.”

No bó to lesεε Jisos ê joo bô no Satan to momte wvù

(Mat 3:13-4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Kε εdiuw yoya le, ε Jisos ne Nasalet ê keba ke won e kè Galilee le, to ε Jon lese wvù ê joo ê Joo Joodan e.

¹⁰ Kε no Jisos to buyte ê joo nεn, mum yen ε εbulε yene ye, ε Keyoy ke Yuule no shiile too yí ye le diεwe εbembε le.

¹¹ ε diεw jeme fowe le, “Wo nu Waa wεm, nu fitele fiem, ε me n'yuuke njon bô wo baay.”

¹² ε Keyoy ke Yuule mum ge lo kan mwaan ε Jisos γεν no cee ηkpwaante.

¹³ ε wvù no nu jó yí εdiuw e mbaanyε, ε Satan momte wvù. Wvù to nu jó nonεn bô nyám yi ηkpwaante,

ε bonceendaa bo Nyo' le taale fô wvù le.

Ε Jisos tee bonyii bonεw ε bó enù boom bew bo ηgoo le

(Mat 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Ε bó ke ne koo Jon lese yew ncaw e. Ε è no nu εjim jodvu, ε Jisos γεν Galilee, no fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' jó.

¹⁵ Ε wvù no fewci, gayte ε, “Ke-few nu ε to wase ε kocεn, ε bvunfon bvù Nyo' le nu wase nceencee. Ben ekumεn mvuntelem mvunεn, ebee saaka wvù jee wvun e.”

¹⁶ Ε Jisos ke no fele mbew Mamase yì Galilee le, yen Semon bô waa bwee wvù Andulu le ε bó laanke kensan ε mamase le, no ηkien wvubo to nu byé yì koolεn.

¹⁷ Ε Jisos gay ε bó ε, “Ben ebii me le é me enge é ben ekoole wase ε è nu bonyii.”

¹⁸ Kan mwaan, ε bó mum cine binsan bibole, no bii wvù le.

¹⁹ Ε Jisos ke dioo kençi gene fwe, yen Jεm bô waa bwee wvù Jon e, bô to nu boom bo Sebεdee le, ε bô bó nu ε kekon e tumci binsan.

²⁰ Ε Jisos mum tee lo ten bó. Ε bó cine icee bó le ε kekon e bô bonyii bô bó to joε é bó elemte bó le, mum no bii wvù le.

Ε Jisos bvuse keyoy kè yiile yì wee le
(Luk 4:31-37)

²¹ Ε bô bo Jisos ne γεν ε kelaante kè Kafana'um. Ε è ke no nu diuu di mbam e, ε Jisos mum γεν lo yew bunle le no γεεyi bonyii dvú.

²² Ε bonyii no yuuke kenke lo nghaw yì n'γεεyi we le, njefo wvù to γεεyi diewe wee wvù kenke mvunγay mvu n'γεεyi le. Ke wvù to γεεyi diewe no bonyii bô duñci bonci bo Nyo' le to ké no γεεyi ke.

²³ Ke sekedvu, ε wee mvu ne fεse yew bunle yidvu le, ε è to nu wee ε keyoy kè yiile nu yì ye le.

²⁴ No wvù ley dvú, mum wam ε, “Jisos wvu Nasalet, wo fii la ε bese? Wo to keelεse bese le? Me ηkee naa

wo. Ε nu wo wvudvu wvù yuule wvù ne fô Nyo' le.”

²⁵ Ε Jisos kan keyoy kè yiile kedvu, gay ε, “Ban lo, buy yì wee wvun e.”

²⁶ Ε keyoy kedvu mum ge ε wvù gbwe fokuse no taake, ε kí fun foweεwe, mum buy yì ye le.

²⁷ Ε bonyii yen nonεn, ε diuw yum bó, ε bó no ghayte εbonεbon biite ε, “Fin nu la? Ε nu n'γεεyi mvu wvu fwe le? Wee wvun kenke mvunγay kane naa noo biyoy bì yiile ε bí yuuke wvù le.”

²⁸ Kan mwaan, ε saaka wvu ekumε Jisos saanken γεν bontεw bocii bo ε keba kè Galilee le.

Ε Jisos fε bonyii bo bincεm e nteen
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Ε Jisos ke buy yew bunle yidvu le, γεν yew dvu Semon bô Andulu, ε Jεm bô Jon nu bô bó.

³⁰ Ε to nu ε mwεse Semon jiime, cemte bô ken'ya'. Ke no Jisos ley yew, ε bó mum see lo ε wvù ekumε kpwoon wvudvu.

³¹ Ε Jisos γεν fô wvù to jiime, jice wvù le yì kebo le, cake wvù we. Ε ken'ya' kedvu mum cine wvù le, ε wvù ja we, taa fiεε ε bó die.

³² Ε è ke no nu ekiεguu εbvubwε no diuu to seeyi, ε bó no too bô bonyii bocii bô to cemkene noo bonyii bô bonceendaa bo dεwle le to njinsene bô bó fô Jisos e.

³³ Ε kelaante kedvu keci tase ε fwεse.

³⁴ Ε wvù fε bonyii nteen bô to kenke bincεm jεεy jεεy, bvuu bvuse bonceendaa bo dεwle le nteen yì bonyii bomew e. Ε wvù dioo bvuse, saa ebee ε bonceendaa bodvu ejemyi lo ke, njefo bó to kee wee wvù è nu wvù.

Ε Jisos fewcε diεw Nyo' Galilee
(Luk 4:42-44)

³⁵ Ε è ke no nu kebitele, ε Jisos ja we, buy γεν bvudvuu bvumew e wvù emben no bunlee.

³⁶ Ε Semon bô bonyii bô bó to nu, shεε buy γεν keegom wvù.

³⁷ Ɛ bó yɛn wvú le, gay ê wvú le, “Bonyii bocii nu ɛ shɛɛ ɛ no gomte wo.”

³⁸ Ɛ Jisos tfuse fiew ê bó le, “Beene edanɛn eɛn bontɛw bomew e wvu le è nulo é me enfewcɛ tɛn diɛw Nyo' jó. Ɛ nu fiɛɛ fi me nto nje fi.”

³⁹ Ɛ wvú mum no ghane keba kè Galilee le kecii fewci diɛw Nyo' yéw bunle yibole, bvuuɛ bonceendaa bo dɛwle le yí bonyii le.

Ɛ Jisos fɛ wee ɛ wvú cɛmte bô ntun wvu baay

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Ɛ wee mvu wvú to cɛmte bô ntun wvu baay ke nɛ to, tum ɛnvuw ê Jisos ɛjise, lɛkɛ wvú gay le, “Wo nulo efɛ me é me en'yuule, é wo fɛn koonke lo.”

⁴¹ Ɛ shen koo Jisos, ɛ wvú nɛke kebo kum wvú le, gay ê wvú le, “Me nkoonke lo, bonɛn le, eyuule.”

⁴² Kan mwaan, ɛ ntun wvu baay wvudvu mum cinɛ wvú le, ɛ wvú bonɛn mum no yuule.

⁴³ Ɛ Jisos mum gay le wvú eɛnè lo, loocɛ ciise lo ê wvú,

⁴⁴ gay le, “Ɛ yɛnè fo wo esee ê wee kɛ. Geenɛn, gɛnɛ edunɛɛ ɛkolɛ kuw ê cee ncese, emum enya nnya yí Muses to gayɛɛ le wee kɛnke keenya keedunɛɛ ê bonyii le wen nu ɛ bonɛn wase yí ntun wvun e ɛ no yuule.”

⁴⁵ No Jisos ciise nonɛn, ɛ wee wvudvu kaa no gɛne bwaashi lo fiɛɛ fidvu. Ɛ saaka wvudvu saanɛn, ɛ je fanɛ yaa bvuu nu dvú yí è nulo é Jisos eley kelaante le endan kɛ. Ɛ wvú mum mɛy kɛ wase no nu nkpwaaante, ɛ bonyii nɛn'yi mondvuum e mondvuum e, too fô wvú le.

2

Ɛ Jisos fɛ wee ɛ wvú ɛ kpwe keba kemwaan

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Ɛ diuw ke dīoo gɛnci, ɛ Jisos kase tu jim Kafana'um. Ɛ bonyii yuw le wvú nu wase fô yew e,

² Ɛ bó mum to tase fô nteen, ɛ je fanɛ yaa nu dvú fô yí è nulo é wee tome

ɛkalɛ naa noo ê yew fwese kɛ. Ɛ wvú no fewci diɛw Nyo' ê bó.

³ Ɛ bonyii bomew ke nɛ no too bonɛw bô wee mvu fô wvú le ɛ bó ɛ shfumɛ ê fikɛɛy e, ɛ wvú ɛ kpwe wase keba kemwaan.

⁴ Ɛ fí ghaw keeley gɛn bô wvú fô wvú le njefo bonyii to faci baay. Ɛ bó mum ben ɛ è nu ê yew we, too keyɛy. No bó tolɛɛ nonɛn, mum shike wee wvudvu ê fiɛɛ fi wvú to jiime jó le.

⁵ Ɛ Jisos yɛn no bó nu ɛ lese fitele yí ye le, ɛ wvú mum gay ê wee wvú to nu ɛ kpwe keba kemwaan wɛ le, “Nsaa yɛm, me nu ɛ nɛɛshɛ wase bibefe biuw.”

⁶ Ɛ bonyii bomew bô to dunɛi bonci bo Nyo' le bô to nu fô yuw nonɛn, mum no wvukene ê mvuntelem e, biite le,

⁷ “Wee wvun jemyi nɛn nɛɛ le? Wvú joo bvudvuu bvuu Nyo' le. Ɛ nu yɛɛ dvú wvú nulo elɛɛshɛ bibefe ɛfey Nyo' maan?”

⁸ Ɛ Jisos mum kiɛɛ lo ê fitele fiew e fiɛɛ fi bó to kpwaake, mum bife ê bó le, “Ben sɛ kɛnke kfuu ban bonkpawacɛ ê mvuntelem mvunɛn e nɛn nje la?”

⁹ Fi cekey keegay ê wee wvun nu fi la? Keegay le me nu ɛ nɛɛshɛ wase bibefe biew, nuu le wvú ejo fikɛɛy fiew eɛne le?”

¹⁰ Geenɛn, me nu enge é ben ekiɛɛ le wee wvú diee nu Waawee kɛnke mvunɛnɛy fokuse fɛn keelɛɛshɛ bibefe.” Ɛ wvú mum gay ê wee wvú to nu ɛ kpwe keba kemwaan wɛ le,

¹¹ “Me njemyi ê wo, ja we ejo fikɛɛy fiuw eɛne fô yew e.”

¹² Ɛ wvú mum ja we, jo no buyte ɛ bonyii bocii taale wvú. Ɛ bó taa nɛn, ɛ diuw yum bó, ɛ bó no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le, “Bese ke baa yɛn wase kfuu fin fiɛɛ le kɛ.”

Ɛ Jisos tee Lɛwe le wvú enù waa we ngoo

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Ɛ Jisos ke bvuu nɛ gɛn mbew mamase le, ɛ kebombom ke bonyii le to fô, ɛ wvú no yɛɛyi bó.

14 E wvú ke ne dīoo gene, yen Lewe wvú waa Alfīyus e, e wvú e shii fô bvudvuu bwew bvū lemme le, e no fii shile. E Jisos gay ê wvú le, “E biì me le.” E wvú mum ne we no bii wvú le.

15 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke gen no diekene yew dū Lewe bô bonyii bô to fii shile noo bonyii bomew bô befe ten. Kfuu ban bonyii to ké no bii wvú le naa nteen.

16 E Bofalasii bô to duñci bonci bo Nyo' le yen no Jisos diekene bô bonyii bô befe noo bô to fii shile, mum bife ê boom bew bo ηgoo le le, “E nu nje la wvú wvú diekene bô bonyii bô fii shile noo bonyii bô befe bomew?”

17 E Jisos yuw no bó bife, gay ê bó le, “Ke bonyii bô tēmyi ké no gomte wee efuwe ke. E ké no gomte bô cemkene. Ke me nto keentee bonyii bô nu teytey ke. Me nto keentee e è nu bô befe.”

*Ekume keebamte mwεem mvudien
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 E è ke no nu, e boom bo Jon e bo ηgoo le, noo bo Bofalasii le bamte mwεem mvudien. E bonyii bomew mum to bife ê Jisos le, “E nu nje la wvú boom bo ηgoo le bo Jon e, noo bo Bofalasii le bamte mwεem mvudien, e boom buw bo ηgoo le yaa bamte ke?”

19 E Jisos tfuse ê bó le, “E nulo é bó ebe bonyii bô bvujen é bó egen ebvuu ebamte mwεem mvudien e cee bvujen nu bô bó? Ke è nulo é bó ebamte mwεem mvudien e wvú nu bô bó ke.

20 Geenēn, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekew eshee mbam mwεem mvudien kefew kedvu le.

21 Ke wee nulo ejo njaw ndvu yi fiε, etumce ndvu yi yvum dvú ke. E wvú ge nonēn, é njaw ndvu yidvu ke emese esaa lo ndvu yi yvum yidvu, é kebuw kè nu fó emese ekuw efey lo no kí be shee nu.

22 Ke è nulo ten é wee ejo mbvuum mo monfem, egεε ê gham mbvuum wvú bó kene bô jew nyam e, * e wvú e yvumēn wase ke. E wvú

ge nonēn, é mbvuum mo monfem modvu ke ekoo, esawye gham wvu yvum wvudvu, é mbvuum bô gham ela ecici. Fi len nu le, bó keñke keegεε mbvuum mo monfem ke e è nu ê gham wvu fwε le.”

*Ekume diuu di mbam e
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 E to nu diuu di mbam e dimew, e Jisos bô boom bew bo ηgoo le no lenē fele wεε egin wvumew e. E boom bew bo ηgoo le kew no sumyi bicεε diee.

24 E Bofalasii yen, bife ê Jisos le, “Tata, taa eyēn, è nu nje la wvú boom buw bo ηgoo le gee fiε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e?”

25 E Jisos bife ten ê bó le, “Ben ke baa tan wase ê Nwa' Nyo' le no jen to yuu Nfon Dawe bô ηgoo ye e wvú ge le?”

26 E to nu kefew kè Abiata to nu ekole ke bocee ncese le, e Dawe ley yew Nyo' le jo bled wvú bó to gee ncese dvú fô Nyo' le, die bvuu nya ten ηgoo ye dvú, e è to nu nci fo wee edie bled wvudvu efey bocee ncese.”

27 E Jisos mum mēse gay ê bó le, “Nyo' to gēke diuu di mbam e nje wee. Wvú to baa bom wee nje diuu di mbam e ke.

28 Nonēn, wee wvú diee nu Waawee nu Cee Ekole naa noo wvu mbam.”

3

*E Jisos fe wee e kebo kew e kpwe
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 E Jisos ke bvuu gen ley yew bunle le. E wee mvu nu dvú e kebo kew e kpwe.

2 E bonyii bomew bô to nu dvú no gomte fiε fi bó etey yî Jisos e, mum lun ejise yî ye le no taale laa wvú nu efε wee wvudvu diuu di mbam e le.

3 E Jisos gay ê wee wvú kebo to nu e kpwe wε le, “Ja we eto fen.”

4 No wvú toε, e Jisos bife ê bonyii le, “Fiε fi nci nu e bee le wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiε fi jee, nuu

fi befe le? Keeboyse wee, nuu keeyu lo le?" E bó cife.

⁵ E Jisos ton'ye shém bô bó, taa bó bocii kɛnɛn, ε shen koo wvú yî mvuntelem mvubole mvù yiile le. E wvú gay ê wee wvù kebo to nu ε kpwe we le, "Nɛke kebo kuw." E wvú nɛke ε kí mum bonɛn.

⁶ E Bofalasii mum buy, gɛn lo kan mwaan ε bô bo ngoo bonyii bo Nfon 'Elod e jo nsey no è nulo é bó ege se yu Jisos.

E bonyii no nɛn'yi biba bicii too fô Jisos e

⁷ E Jisos bô boom bew bo ngoo le mum nɛ jó gɛn fô Mamase yî Galilee le. E kebombom ke bonyii le ke baay bi wvú le. E bomew bonyii to nɛ keba kè Galilee bô kè Judea le.

⁸ E bomew to nɛ Jelusalɛm, bomew keba kè Idumea le, bomew Joo Joodan wvuke, bomew biba bì Taya bô Sidon e. Kebombom kedvu to to nonɛn njefo bó to yuuke mwɛɛm mvù wvú to gee mvunciim.

⁹ E Jisos nɛ gay le boom bew bo ngoo le egom kekon eseyse egɛɛ é wen eley jó fô kebombom ke enɛ eface wen.

¹⁰ Wvú to gay nonɛn njefo wvú to nu ε fɛ wase bonyii nteen, ε bonyii bo bincɛm e bɛɛ kɛ too keekum wvú le.

¹¹ E bonyii bô biyoy bì yiile to njiɛsene bô bó ké yɛn Jisos e mum no gbwekene fwe dvu wvú wamte gayte le, "Wo nu Waa Nyo'."

¹² No bó wamte nonɛn, ε Jisos loocɛ ciise lo ê bó le fo bó ege é bonyii kíɛ wen kɛ.

E Jisos baa bonyii yuufe ncow bofɛɛ le è nu boom bew bo ntum e (Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E wvú ke nɛ ben gɛn yî kum e, tee bonyii bô wvú to shieele ε bó to fô wvú le.

¹⁴ E wvú baa bonyii yuufe ncow bofɛɛ, tee bó le boom bew bo ntum e,

* wvu le bô bó enù, é wen etumte bó ε bó ghane fewci diɛw Nyo',

¹⁵ bvuu kɛɲke mvunɲgay keebvuuse bonceendaa bo dɛwle le yî bonyii le. †

¹⁶ Bonyii bodvu to nu: Semon, wvù wvú to nyaɛ diee diɛw dimew le Bitá.

¹⁷ Jɛm bô waa bwee wvù Jon bô to nu boom bo Sɛbɛdee le, bô wvú to nyaɛ diee ê bó le "Boanɛgɛs" di nu le, "Boom bo jan yî baykene le."

¹⁸ E bomew nu Andulu, Filew, Batolomu, Matio, Toma, Jɛm wvù waa Alfiyus, Tadio, Semon wvù to nu wee ngoo Bosɛlot, ‡

¹⁹ noo Judas Iskaliot wvù to ghanɛɛ gese Jisos.

E bonyii no duu le Belsebu wvù nfon bonceendaa bo dɛwle le nu yî Jisos e (Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ E Jisos ke nɛ gɛn fô wvú to cee, ε kebombom ke bonyii le bvuu tase fô, ε bô boom bew bo ngoo le fanɛ yaa kɛɲke naa lo je keediekɛn kɛ.

²¹ E kfuu diɛw ke dioo yuw, mum gɛn keejo wvù njefo bonyii to duu le wvù ghaanene lo.

²² E bonyii bô to duɲci bonci bo Nyo' le bô to nɛn'yɛɛ Jelusalɛm bow jó no gayte le, "Belsebu nu yî ye le, ε wvù bvuuuse bonceendaa bo dɛwle le nɛn ε è nu bô mvunɲgay mvu nfon bonceendaa bodvu le."

²³ E Jisos bɛn bó, bife ê bó ê ngan e le, "E nulo é Satan ebvuu ebvuuuse ekole kew yî wee le nɛɛ le?"

²⁴ E ketum nɛ ε gawsɛn ε no diuu ekinɛkin, kí saa ke eleem kɛ.

²⁵ Yew é nɛ ε gawsɛn ε no diuu eyinɛyin, yí saa ke eleem kɛ.

²⁶ Nonɛn, é Satan nɛ ε gawsɛn bô ngoo ye ε no diuu ebɔnɔn, wvù saa ke eleem kɛ, é emum enu kemɛse kew.

²⁷ Geenɛn, ben ekeè le kɛ wee nu dvú wvù nulo eley yew dvu ntɛmemvunɲgay, ekuu mwɛɛm mwew

3:6 Jon 5:16, 18 **3:11** 1:24; 5:7; Mat 8:29; Luk 4:34, 41; 8:28 **3:12** 1:34; Luk 4:41 * **3:14** Kɛ boɲwa' bo boyvuum bomew kɛɲke njeme wvù le, "Tee bó le boom bew bo ntum e" kɛ. † **3:15** Boɲwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fɛn le, "E bó efele tɛn bonyii bo bincɛm e." **3:16** Lem 1:13; Jon 1:40-44 ‡ **3:18** Bosɛlot to nu Bojuu bô to tomte won, diuu keebvuse yî ngɛw e can bonyii bo Lum e. **3:21** 3:31; Jon 7:5 **3:22** Mat 9:34; 10:25 **3:27** Yɛsa 49:24

keceey elewte dvú, se wvú ε yaw ε kay ntememvunḡay wvudvu ε se kuu ke.

²⁸ E me ensee ê ben keceey le, Nyo' nulo elεshε mwεem mvù befe noo díew yì befe yicii yì bonyii jemyi. §

²⁹ Geenen, é wee jeme díew yì befe ekumε Keyoy ke Yuule, tu ke è nu naa lo é Nyo' elεshε ke, njefo wvú nu ε ge kebefε ε è nu kè mεy lo.”

³⁰ Jisos to jemyi nonen njefo bonyii bodvu to duu le keyoy kè yìile nu yì ye le.

Bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e (Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ E bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e mum fεse, leem ekfuḡ, tum wee le wvú etee wvú.

³² E to nu ε kebombom ke bonyii le ε shii ε gem wvú ε tase. E bó gay ê wvú le, “Bwoo bô boom bo bwoo le gomte wo ekfuḡ.”

³³ E Jisos bife le, “Bwεem bô boom bo bwεem e nu baa?”

³⁴ No wvú bife nonen mum jñe bonyii bô to shiεε gem wvú ba, gay le, “Bwεem bô boom bo bwεem e ban.

³⁵ Wee tfuu wvù gee fiεε fi Nyo' gomte, nu wvú wvù nu waa bwεem bô jeme yem noo bwεem.”

4

Nḡan ekumε wee wvù to tfumyi ḡgow (Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ E Jisos ke bvuu kew no yeeyi bonyii mbew mamase le, ε kebombom ke bonyii le ε tase fó nen ghemm. E wvú mum nε wase ley shii ε è nu ê kekoḡ e ê joo, ε kebombom kedvu no leeme ḡgem joo le ê ḡkpwaante.

² E wvú no yeeyi bó bô mwεem nteen ê bonḡan e. E wvú nε ma ḡgan mvu ê bó le,

³ “Ben eyekε eyuw, wee to nu ε laa keegen etfume ḡgow.

⁴ E wvú ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε mvunyiim to tacε die.

⁵ E yimi ḡgow gbweken fô bvudvuu bvυ eta le ε nshε yaa nu fó ntay ke. E yì

mum yanḡen buy njefo ke nshε to nu fó ntay ke.

⁶ E mvum ke dioo ekεw ebaa, mum sun ḡgow yidvu ε yì yowlen, njefo yì to baa cime geḡ ke.

⁷ E yimi ḡgow gbweken ê bisafe le. E bisafe bidvu ke ku mum ban ḡgow yidvu ε yì fanε yaa eyum mvuntam ke.

⁸ E yimi ḡgow gbweken ε è nu yì nshε yì jee le, ke buy, ku yum, duu fey no bó to tfumyεε, ε jise di ḡgow e yumte ejise mbaanshε, dimew ejise mbanḡsoocaan, dimew ejise gbwee.”

⁹ No Jisos ma nonen mum mese le, “Wee wvù keḡke bitem ε wvú yuw.”

Shiεe wvù Jisos to jemyi ê bonḡan e (Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ E Jisos ke dioo nu wase wvú emben, ε bonyii bomew bô bô bó to nu noo boom bew bo ḡgoo le bo yuufe ncow bofεε bife ê wvú ekumε ḡgan wvudvu.

¹¹ E wvú tfuse ê bó le, “E nu ê ben bô Nyo' nu ε duḡce wase kenyiε ke bvunfon bwew e. Geenen, fô bonyii bomew e nu ε fiεε ficii nu ke ε è nu ê bonḡan e,

¹² wvu le bó ke etaale naa ntay, geenen yaa yene ke, ke eyeke naa ntay, yaa yuuke ke. E fí nu nonen wvu le fo bó ke ekumen mvuntelem mvubole, é Nyo' elεshε bibefε bi-bole.”

Fiεε fi ḡgan wvù Jisos to maε duḡci (Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ E Jisos nε bife ê bonyii ba le, “Fí nu le ben baa kiεε fiεε fi ḡgan wvun jemyi le? E ben baa kiεε wvun, é ben ke ekiεε bomew bonḡan nεε le?

¹⁴ ḡgow yì wee wvudvu tfumyεε nu díew Nyo'.

¹⁵ ḡgow yì gbweε ê je nu bonyii bô yuuke díew Nyo', ε Satan mum to lo kaḡ mwaan bvuse díew yidvu fô mvuntelem mvubole.

¹⁶ E ḡgow yì gbweε fô bvudvuu bvυ eta le nu bonyii bô yuuke díew Nyo', fiisen lo kaḡ mwaan bô njoḡ,

§ 3:28 Bonyii nteen yeene le mwεem mvù befe noo díew yì befe yin nu ε bó jemyi ekumε Nyo'. 3:30 Jon 7:20 3:31 3:21 3:35 Mat 6:10 4:1 3:9 4:9 Mat 11:15 4:12 Yεsa 6:9-10; Mat 13:14-15

17 geenen, ε γί baa cime γει fô mvuntelem mvubole κε. Ε γί mooce κε fô caan, έ ηγεω ke dioo ε to, κενεε bonyii bon ε έ nu bikaά έ bó ejim nje diεw yidvu, ε bó mum tfuw lo bikaά kaη mwaan.

18 Ε ηgow yì to gbweε έ bisafe le nu bonyii bò yuuke diεw Nyo',

19 ε ken'yanyan ke ekumε mwεem mvu yì won wvun e, bó shiee bvukuke noo shiee mwεem mvumew mum tase baη diεw yidvu ε γί laaye εcici.

20 Ngow yì gbweε yì nshε yì jee le ε mum ε no nu bonyii bò yuuke diεw Nyo', fiisen, no gee no γί gomte gene lo fwe fwe, κε diεwe ηgow e fò γί ε yum ejise mbaanshe, yimi ejise mbansoocaa, yimi ejise gbwee."

*Ekumε ken'yeese
(Luk 8:16-18)*

21 Ε Jisos ne bife le, "Wee ké leyte bó ken'yeese yew kfuke bó ηkaa, κενεε lese εgaaku le? Ke wee ké leyte dvú tome ε έ nu γί fiεε fi bó tomyi ken'yeese yì dvú le le?"

22 Ben ekeè le fiεε ficii fi nu έ nnyile le nu ε bó to nyile le bó ke ege έ fi eyene, έ fi nu ejim ejim ficii έ bó ege έ fi ebuy emwa.

23 Wee wvù κειke bitem, ε wvú yuw."

24 Ε Jisos bvuu gay le, "Ben dioo yeke diεw Nyo' no yeke ntay, ekeè le je yì wee yeke jó nu no Nyo' nu ke efew se nya έ mweten, ε wvú nu ke enya naa fesen lo.

25 Wee wvù κειke fiεε nu ε bó nu ke ebise. Ε wee wvù yaa κειke κε fiεε nu ε naa fi caan fi wvú κειke nu ε bó nu ke efi lo έ wvú."

Ngan ekumε ηgow no γί ké no kuu

26 Ε Jisos bvuu jeme le, "Bvunfon bvu Nyo' le nu diεwe ηgow fò wee ε tfume wene.

27 Ε ké dioo nu entaη ε wvú no leete, έ εκfunj ké yuu ε wvú ne we. Ε ηgow

yidvu ké buy no kuu, ε wvú yaa cim kee laa γί gee neε se kuu le,

28 ε έ gee κε nshε ε γί se kuu. Ε γί ké ne yaw low, ne fô nya bikem, ké ne fô tum ejise.

29 Ε γó ké dioo ε be, έ wvú mum jo finyo ley wene, njefo kefew ke ηgbwele le nu ε kocen wase."

*Ngan ekumε kfuu ηgow fintam fimew
(Mat 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)*

30 Ε Jisos bvuu ne gay le, "Ε nulo έ beene efewsen bvunfon bvu Nyo' le bó la? Ε nulo έ beene efewsen bó ηgan wvù la?"

31 Bvú nu κε diεwe kfuu ηgow fintam fimew, * fi ηoynene ejise fele mvunηgoke mvunciim fokuse fen. Ε wee ké tfume wene,

32 ε γί ku, yij fey bite bicii bì bó tfumyi wene, ε tíεw ye fanken no nyaa kendvun, ε mvunyiim mvù bile we nulo eyoote yéw yì dvú le έ kendvun kedvu le."

33 Ε neε no Jisos to fewci diεw Nyo' έ bonyii έ bonjan e diεwe ban e, έ je yì έ nulo έ bó eyuw e.

34 Ke wvú to ké jeme fiεε έ bó se έ nu έ ηgan e κε. Geenen, έ wvú ké dioo nu wase bó boom bew bo ηgoo le εbonebon, mum mese yuuse bonjan bodvu bocii έ bó.

*Ε Jisos wam nffum
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

35 Ε Jisos yeεyi bonyii εbvubwe, ε έ ke dioo nu fokieguu, ε wvú gay έ boom bew bo ηgoo le le, "Beene elente mamase egeη kewvu keki."

36 Ε bó mum cine kebombom ke bonyii le kè to nu fô le, ley έ kekoη kè Jisos to nu wase jó kie le, ε bó bó no leenci, ε bikoη bimew bii bó le.

37 No bó to leenci, ε nffum wvu baay ne sese κew no bvuyte joo ε γί leyte έ kekoη e gomte keeyiηsen.

38 Jisos to nu έ kekoη e ejim leete, ε wvú ε jike εκole yì mbwaan e. Ε bó geη no kamsee wvú gayte le, "Wee n'yεεyi,

4:19 1Tim 6:9-10

4:21 Mat 5:15; Luk 11:33

4:22 Mat 10:26; Luk 12:2

4:23 Mat 11:15

4:24

Mat 7:2; Luk 6:38

4:25 Mat 25:29

4:27 Jem 5:7; Mwm 14:14-15

*

4:31 Fintam fin nu έ diεw bala

le le, «mustard».

4:32 Esek 17:23

4:39 Mben 89:9; Mak 6:51

kpwe gomte keejo beene nɛn ɛ wo yaa ghayte kɛ le?"

³⁹ Ɛ Jisos kamse, wam nffum wvudvu, gay ê joo ɛ, "Ɛ nù nyɛkeey." Ɛ nffum wvudvu mum lu, ɛ mond-vuum cife nɛn ndvumm.

⁴⁰ Ɛ wvú mum bife ê boom bew bo ηgoo le ɛ, "Ben fane la? Ben baa lese wase fitele yî yɛm e le?"

⁴¹ Ɛ ye bɛm bó, ɛ bó no ghayte ɛbonɛbon ɛ, "Wvun wee nu wvù nɛɛ, wvù naa nffum bô joo yuuke wvù le?"

5

Ɛ Jisos bvuse bonceendaa bo dɛwle le yî wee le

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Ɛ Jisos bô boom bew bo ηgoo le lente mamase yidvu buy wvuke, keba ke bonyii bo Gɛlasen e.

² No wvú to buyte ê kekon e, ɛ bô wee mvu tasɛn ɛ keyoy kè yiile njiɛsene bô wvù, ɛ wvù buy ê ditfum dî bó to dweyte bonyii jó le.

³ Wee wvudvu to ké no cee ê ditfum didvu le. Ɛ wee yaa to nu dvú wvù nulo ebvuu ekay wvù ɛ è cim nu naa bô ncaw kɛ.

⁴ Bokan nteen nu ɛ bó to ké leese wvù ê difwan e, kay can ye bô boncaw, ɛ wvù sumyɛ boncaw bodvu, sawyɛ difwan. Kɛ wee to nu dvú wvù nulo ejice wvù le kɛ.

⁵ Wee wvudvu to ké no kale ê ditfum didvu le bene buyte yî dikum e entan bô emvunsheen, wamte, kaashi ye ye bô eta.

⁶ No wvù yɛnɛɛ Jisos e bɛɛ ncejole, lewte to tum envuw ê wvù ejise,

⁷ wam foweewe ɛ, "Jisos Waa Nyo', Nyo' wvù nu Ɛkolɛ ke Mwɛɛm Mvunciim e, wo fii la ê me? Me nleke lo wo ê diee di Nyo' le ɛ fo wo enya ηgɛw ê me kɛ."

⁸ Wvù to jemyi nonɛn, njefo Jisos to nu ɛ wam wase ɛ, "Keyoy kè yiile kin, buyɛ lo yî wee wvun e."

⁹ Ɛ Jisos bife ê wvù ɛ, "Diee diuw nu yɛɛ." Ɛ wvù tfuse ɛ, "Diee diem nu kebombom, njefo bese duule lo."

¹⁰ No wvù tfuse nonɛn, mum lɛkɛ Jisos shiee le ɛ fo wvù ekun bowen keba kedvu le kɛ.

¹¹ Ɛ to nu ɛ ηgoo bonkunyam diekene yî mbɛke le fó.

¹² Ɛ biyoy bì yiile bidvu mum lɛkɛ Jisos ɛ, "Ciinse bese ɛ è nu ê bonkunyam boba le é bese eley yî bó le."

¹³ Ɛ Jisos bee. Ɛ biyoy bidvu mum buy yî wee wvudvu le, gɛn ley yî bonkunyam e. Ɛ ηgoo yidvu to nu bonkunyam diɛwɛ bontfuke bofɛɛ le. Ɛ bó sɛn, bow ê ηkon e, shii ê mamase yidvu le, ɛ jó.

¹⁴ Ɛ bonyii bô to cɛyte bonkunyam bodvu ja fó, fɛɛ lo, gɛn see saaka wvudvu ɛlaante bô ê bontɛw bo jó le. Ɛ bonyii no yuuke, buyte keeto eyɛn fiɛɛ fi to kooyɛɛ le.

¹⁵ Ɛ bó to fô Jisos to nu, yɛn wee wɛ wvù kebombom ke bonceendaa bo dɛwle le to shee njiɛsene bô wvù, ɛ wvù ɛ shii fó, ɛ jise ndvú, ɛ bvufee bwew ɛ kase wase ɛ tu fó. Ɛ bó fan baay.

¹⁶ Ɛ bonyii bô to yɛnɛɛ fiɛɛ fi to kooyɛɛ le, mum no seɲɛ ê bó no fí to kooyɛɛ bô wee wɛ noo ηgoo bonkunyam ba.

¹⁷ No bó yuw nonɛn, kɛw no lɛke Jisos ɛ wvù enɛ gbwen bowene.

¹⁸ Ɛ Jisos dioo leyte ê kekon e, ɛ wee wvù bonceendaa bo dɛwle le to buyɛɛ yî ye le wɛ mum no lɛke Jisos ɛ bô wen egɛne.

¹⁹ Ɛ Jisos tun, gay ê wvù ɛ, "Ɛ gɛnè ɛ è nu fô yew e, egɛn esee ê bonyii buw fiɛɛ fi Tata ge fô wo le, bô no wvù nu ɛ cam shen fô wo le."

²⁰ Nonɛn, ɛ wee wvudvu mum nɛ, gɛn no ghane won wvudvu le tfuu wvù bó to teɲɛ ɛ Bilaante bi Yuufe le, seɲɛ fiɛɛ fi Jisos ge fô wvù le. Ɛ bonyii no yuuke, kɛnke lo ηghaw.

Ɛkumɛ waa Jaylus noo kpwoon mvu wvù to kumɛɛ ndvu Jisos e bonɛn

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Ɛ Jisos kase lente ê kekon e tu kewvu keki no nu mbew mamase le, ɛ kebombom ke bonyii le bvuu tase fó.

22 Ε cee ekole yew bunle mvu mum ne to fó, ε diee nu Jaylus. No wvú yen Jisos e, γεν gbwe ê wvú ejise,

23 Iεke wvú shiee le gay le, “Waa wem wvu caan wvù kpwoon kpwee lo. Kee wo, to ke ekum wvú le é wvù ebonen fo wvù ekpwe.”

24 Ε Jisos mum ne ε bô wvú no gene, ε kebombom ke bonyii le shfumte bii faci Jisos.

25 Kpwoon mvu to nu ente jo kebombom kedvu ε wvú ε cem wase bô kencem ke bokene le bilum yuufe ncow bifεε.

26 Wvú to nu ε yen wase ηgew can bonyii bo bifuu le nteen, jewse fiεε ficii fi wvú to kenke, ε mwεem foo ke gene lo.

27 No wvú to nu ε yuw wase ekume Jisos, ε wvú mum to ê wvú ejim ê kebombom ente, kum ndvu ye le,

28 njefo wvú to gayte fô fitele fiew e le, “E me ncm enkum ke naa ε è nu ndvu ye le, tu me ε mbonen wase.”

29 No wvú to kumεε nonen, ε kencem kew mum semε lo kan mwaan. Ε kpwoon wvudvu yuw ten ye ye le le wen nu ε bonen.

30 Ε Jisos dioo yuw ye ye le le mvungay nu ε buy yî wen e, ε wvú banke ye kan mwaan, bife ê bonyii le, “E kum yeε ndvu yem e?”

31 Ε boom bew bo ηgoo le tfuse ê wvú le, “Wo yene ε kebombom ke bonyii le faci wo, ε wo bvuu biite wee wvù kum wo le le?”

32 Ε Jisos mey ke no taale kenene keeyen wee wvù kum wvú le.

33 Nonen, ε kpwoon wvudvu no wvú to kee fiεε fi to kooyεε bô wvú, ε wvú mum to, fane, ciinke, tum envuw ê Jisos ejise see kecεεy kew kecii ê wvú.

34 Ε Jisos gay ê wvú le, “Waa wem, fitele fiuw fi wo lese yî yem e nu ε ge wase wo ε bonen. Ε γενè ntay. Kencem kuw ka wa lo nen.”

35 Ke no Jisos to bæε jemyi ê kpwoon wvudvu nonen, ε bonyii bomew fεse fó ε bó ne fô yew e fo Jaylus wvù cee ekole yew bunle we, gay ê wvú le,

“Waa wo nu ε mese wase. Wo bvuu shee nyaa ηgew ê wee n'yεεyi ε è nu wvù la?”

36 No bó gay nonen, ε Jisos yuw, geenen ge ke diewe wvú baa yuw ke, gay ê Jaylus le, “Fo wo efanè ke, lese ke ε è nu fitele yî yem e maan.”

37 Ε bó no gene ke lo, ε Jisos fanε yaa bee le wee mvu ebi wen e efey Bitá bô Jem noo Jon wvù waa bwee Jem ke.

38 Ε bó ke γεν fεse fô yew e fo Jaylus, ε Jisos yen ε bonyii beele ffule lo fó, ε kpwe ghamte lo.

39 Ε wvú ley yew, bife le, “Ben beele, ffule mondvuum nen nje la? Wan baa kpwe ke, wvú leete lo.”

40 Ε bó no kiele lo wvú. Ε wvú ne bvuse bonyii bocii ekfun, jo ke ε è nu cee wan bô bwee wan noo bonyii bew bo ηgoo le bo botete ba, ε bô bó ley γεν fô wan wvudvu to jiime.

41 Ε wvú jicε wan wvudvu le yî kebo le jeme ê díew yibole le, “Talita kum!” Fì nu le, “Wan kpwoon, me njemyi ê wo le, ja we.”

42 Kan mwaan nonen, ε wvú mum ja we no lene. Ε bó yen nonen ε diuw yum bó. Wan kpwoon wvudvu to nu bilum yuufe ncow bifεε.

43 Ε Jisos ciise lo ê bó le fo bó ege é wee ekiεε fiεε fi be nu ke, mum gay le bó enya fiεε é wvú edie.

6

*Ε bó ma Jisos ntew we le
(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)*

1 Ε Jisos ke ne fó, ε bô boom bew bo ηgoo le γεν ntew wvubole.

2 Ε è ke no nu diuu dibole di mbam e, ε wvú γεν yew bunle le kew no yeεyi bonyii. Ε bonyii nteen no yuuke no wvú yeεyi kenke lo nghaw. Ε bó mum ne no ghayte gayte le, “Wee wvun yeεyi mvun mwεem fεε nen? Wvú jo bvun bvufee fεε? Wvú ghan neε ε se no gee bin binghaw bi mwεem e?”

3 Ε nu ke wvú we wvù kane bite wvù waa Maalia le? Ke è nu waa bwee Jem bó Yosεs noo Judas bô Semon e? Ε ke

jéme ye nu jan beene ε bó le?” No bó ghay nonen mum ma wvú.

⁴ Nonen ε Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' naa mondvuum e monciim. ε nu ke won we le bó ê kfuu diew e noo ê wvú yew dvù bó yaa ké no wvumte wvú ke.”

⁵ No bó ma Jisos nonen, ε fí mum ghaw wvú keebvuu ege binghaw bi mwεem e jó nteen, efey ke le wvú to nu ε kum bonyii bo bincem e caan ε bó bonen.

⁶ ε wvú kenke lo nghaw no bó to baa lese fitele yí ye le ke.

ε Jisos tum boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofeε

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

ε Jisos ke ne fó no ghane bontew bo jó le yeeyi bonyii.

⁷ ε wvú ke ne tee boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofeε, no tumte bó ekfun bofeε bofeε, nyaa mvungay ê bó mvù bó ebvuuuse biyoy bì yiile yí bonyii le dvú.

⁸ ε wvú dioo tumte bó gay le fo bó ejo naa lo fiε efey kembang ke. Fo bó ejo mwεem mvudien ke. Fo bó ejo ekεle kenεε bigew ê bicaw bibole ke. *

⁹ Bó elese bolaba, geenen fo bó etfume bikum bifεε ke.

¹⁰ ε wvú bvuu gay ê bó le, “Ben ke dioo ε gen ntew e, ε ley yew, no cee ke ε è nu dvú gen buy diuu di ben ke ene jó.

¹¹ ε ntew mvu tun keefiisen ben, eyuw fiε fi ben jemyi, é ben nenε jó, dioo nen'yi kuce kebvu ke yí bikaa binen e, é enu nciise fiε fi bó mom.”

¹² Nonen, ε bó mum ne gen no ghane fewci le bonyii ekumen mvuntelem mvubole.

¹³ ε bó bvuu no bvuuuse ten bonceendaa bo dewle le nteen yí bonyii le, yeefe bonyii bo bincem e nteen bō mεem ε bó bonene.

No bó to yuε Jon Nleseεjoo
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ ε Nfon 'Elod ke yuw saaka wvu ekumε Jisos, no bonyii to yuuke wase diee diew mondvuum e monciim, ε bonyii bomew no gayte le, “Jisos wvun nu Jon Nleseεjoo ε wvú ε kase ε buy yí kpwe le. ε nu fiε fi ge wvú ε se no kenke mvungay keegeε binghaw bi mwεem e bin nen.”

¹⁵ ε bomew gayte le, “ε nu Elayja ε wvú ε kase ε to.” Bomew le, “Wvú nu wee ntum Nyo' mvu ke diewe bo fwele fwele le.”

¹⁶ ε 'Elod dioo yuw mwεem mvun nen gay fiew le, “ε nu Jon Nleseεjoo wvù me nto mbvuseε ekole kew ε wvú ε kase ε buy yí kpwe le.”

¹⁷ Jon nu ε 'Elod to tum bonyii ε bó gen koo wvú, kay fen yew ncaw e nje 'Elodia wvù kpweε Filew wvù waa bwee 'Elod, ε 'Elod to jo kpweε le.

¹⁸ ε Jon no tune gayte ê wvú le, “Nci baa bee le wee ejo kpweε waa bwee kpweε le ke.”

¹⁹ No Jon to gayte nonen, ε 'Elodia mum no kenke wvú fô fitele le gomte keeyu wvú, geenen yaa kenke je ke,

²⁰ njefo 'Elod to fane Jon le wvú nu wee wvu teyey bvuu nu wee Nyo'. ε wvú mum no yene fo bó eyu wvú. 'Elod to ké dioo yeke fiε fi Jon jemyi, ε fitele fiew no saake wvú baay, geenen ε wvú no yuuke ke njon keeyeke fiε fi wvú jemyi.

²¹ ε je ke mum yene fô 'Elodia le diuu dimew di 'Elod to gee nkaw bó bocee won noo bikuu bi nci le noo bonyii bo baay baay bo Galilee keekume diuu di bó to bokεε wvú.

²² ε waa 'Elodia wvù kpwoon ke ley cen bine, ε fí jon 'Elod bó bonyii bew bo nkaw e. ε wvú mum gay ê wan wvudvu le, “Bife naa fiε fi wo koonke, é me enfene wo dvú.”

²³ ε wvú bvuu die kelew gay le, “ε wo bife naa la ê me, ε è cim nu naa kenkawten ke won wem e, é me enya ê wo.”

²⁴ ε wan kpwoon wvudvu mum

6:4 Jon 4:44 * **6:8** Bó to shee leese bigew fwele ê bicaw e. † **6:11** Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “ε me ensee ê ben keceey le è nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemese le, é mwεem ebonen fô kelaante kè Sodom bó kè Gomola le efey ntew wvudvu.” **6:13** Jem 5:14 **6:14** 8:28 **6:15** Luk 7:16 **6:17** Lεw 18:16; 20:21; Luk 3:19-20 **6:23** Est 5:3, 6; 7:2

buy gen bife ê bwee le, “Me engay le bó efene me bô la?” E bwee tfuse le, “Gen e egay le bó enya ekole ke Jon Nleseejoo le ê wo.”

25 E wvú mum yanşen tu jim kan mwaan, gay ê Nfon 'Elod le, “Me ngomte le wo enya ekole ke Jon Nleseejoo le ê me keseen ê juy e.”

26 E Nfon yuw nonen, e ye keeshe wvú baay. Geenen nje kelew kè wvú to diee wase fwe dvu bonyii bò to nu fô nkaw e, e wvú fan e yaa egomte keebvuu ekumen diew ye yì wvú to jemyeê ê wan ke.

27 E wvú mum tum lo nceendaa kan mwaan le wvú egen eto bô ekole ke Jon e. E wvú mum gen yew ncaw e, bvuse ekole ke Jon e,

28 gee ê juy e, to dvú nya ê wan wvudvu. E wvú fi, buy dvú gen nya ê bwee.

29 E boom bo ngoo le bo Jon e ke dioo yuw, mum gen jo gvune di Jon e dwey.

E Jisos nyañe bonyii bontfuke botin (Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

30 E boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim fô wvú le, see mwem mvunciim mvù bó to gee bô mvù bó to yeeyee bonyii dvú ê wvú.

31 E wvú mum ne gay ê bó le, “Ben eto ke ben ben é beene egen bvudvuu bvù bonyii yaa nu ke fó le, eleten caan.” Wvú to gay nonen njefo bonyii nteen to too fô bó to nu, é bomew dioo nen'yi, é bomew no too. E bó yaa cim kenke naa lo kefew keediken ke.

32 E bô bó mum ley ê kekon e base ye ebonon no gene fô bvudvuu bvù bonyii yaa nu ke le.

33 Geenen, e bonyii nteen yen ke bó le no bó gene, kiee bó, mum ne ê bilaante le bicii no lewte sumtene bó. E bó gen fese fó, e Jisos bô boom bew bo ngoo le se ke fese.

34 E Jisos ke dioo feese ê nkpwante, yen kebombom ke bonyii le nen ghemm, e shen koo wvú bô bó, njefo bó to nu diewe njée yì nu se wee ncay

e. E wvú mum kew no yeeyi bó, ke yeeyi bó bô mwem nteen.

35 E diuu ke dioo seeyi, e boom bew bo ngoo le bence gay ê wvú le, “Fen nu nkpwante e kefew e gen wase,

36 ke cine bonyii ban e é bó egen bontew bô ela yo nceence le, eguy mwem mvubole mvudien.”

37 E Jisos tfuse fiew le, “E nu enya ben fi e bó edie.” E bó bife ê wvú le, “Wo gomte le bese egom bodanali gee fee eguy mwem mvudien dvú eto enya ê bó?”

38 E Jisos bife ê bó le, “Ben kenke bontuw bo bleed e bomee? Ben ke gen taa.” E bó gen taa, to see le, “Bontuw bo bleed e nu botin bô byé yiffee.”

39 E Jisos mum gay le boom bew bo ngoo le egay le bonyii eshiyen ngoo le ngoo le, yì nkfunfun e.

40 Nonen, e bonyii bodvu mum shiyeen fokuse ngoo le gbwee gbwee bomew mbaanshen mbaanshen.

41 E Jisos jo bontuw bo bleed e bo botin ba bô byé yi yiffee ye, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushe nya ê boom bew bo ngoo le, e bó nya ê bonyii. E wvú gawce ten byé yi yiffee ye ê bó bocii.

42 E bonyii bocii die ffuu.

43 E boom bo Jisos e bo ngoo le baance bimbake bi bleed e bô bi byé yì shete le, e bí yinşen nkáa yuufe ncow fi.

44 Bonyii bò to diee mwem mvudien mvudvu to nu bolems bontfuke botin.

E Jisos len yì joo le (Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)

45 E Jisos mum gay le boom bew bo ngoo le eley ê kekon e kan mwaan esaa fwe Besayda é wen eshe egay bonyii le é bó ekfuuyi.

46 E wvú ke shee gay bó le, mum ne ben yì kum e keebunle.

47 E ekfun ke jiim, e kekon nu wase ê joo entelen, e Jisos bee ke nkpwante wvú emben.

48 E wvú yɛn no boom bew bo ŋgoo le katene bô kekonɔ keekey, njefo fwe-fwe to too je fwe cile kí. E è ke no nu ke diɛwɛ ɛn'yulem e e wvú nɛ no too fô bó le, lɛne yî joo le. E wvú to too gomte keefey mbew bó le.

49 E bó dioo yɛn wvú le no wvú lɛne yî joo le, no kpwaake lɛ è nu ŋkfusay. E bó wam foweɛwe,

50 njefo bó bocii to nu e yɛn wvú le e kedvum gbwo bó. Kaɲ mwaan, e Jisos mum jeme ê bó gay lɛ, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè ke.”

51 No wvú gay nonɛn, mum ley shii ê kekonɔ e bô bó, e fwefwe wvudvu mum lu. E bó taa nɛn, e diuw yum bó nɛn kaww,

52 nje bvufee bvubole to kfufene lo, e bó to baa cim kiiɛ tɛn fiɛɛ fi bontuw bo blɛɛd e ba to duɲci ekumɛ Jisos ke.

E Jisos fɛ bonyii bo bincɛm e Genɛsalet

(Mat 14:34-36)

53 E bó ke lente mamase buy keba kè Genɛsalet e, wow kekonɔ ŋgem joo le.

54 No bó buyɛɛ ê kekonɔ e, e bonyii mum kiiɛ lo Jisos kaɲ mwaan,

55 no lewte gene bontɛw bo jó le bocii, bvuuse bonyii bo bincɛm e too bô bó ê mvunkeɛy e naa fɛɛ fô bó to yuuke lɛ Jisos nu fô le.

56 E Jisos ké gen naa fɛɛ kɛnɛɛ wvú gen ntɛw e, kɛnɛɛ elaanɛ, kɛnɛɛ ŋkpwaante, e bonyii no gɛɛle ke bonyii bo bincɛm e fô bonyii ké no taashi. E Jisos ké dioo fele, e bó no lɛke lɛ wvú ecinɛ é bó ekum ke naa ŋgem ndvu ye le. E wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

7

Bonci bo wee wvu wum e

(Mat 15:1-9)

1 Diuu dimew e Bofalasii bô bonyii bomew bô to duɲci bonci bo Nyo' le nɛ Jelusalɛm to tase mbew Jisos e.

2 E bó ke nɛ yɛn e boom bo ŋgoo le bo Jisos e bomew diekene bô can yile, fi nu lɛ bó to baa cukɛ can ke. *

3 Bojuu bocii, sɛ bvuu ge Bofalasii to bii ke e è nu nce won wvu bo'icee bobole bo fwele le, lɛ ke è nulo é wee edie fiɛɛ sɛ wvú e cukɛ can lɛɲlɛɲ no bó to ké cukɛ ke.

4 Ke è nulo tɛn é wee ke ekfulɛ fô way edie fiɛɛ sɛ wvú e cukɛ ye ê yiye je le ke. E bó bvuu gee mwɛɛm mvumew mvu nce won e nteen, ke diɛwɛ keecuke mvunkom noo bibɛɛɲ noo bonton. †

5 E Bofalasii bô bonyii bô duɲci bonci bodvu mum bife ê Jisos lɛ, “E nu nje la wvú boom buw bo ŋgoo le yaa bii nce won bo'icee bosɛɛbeene bo fwele le ke? E nu nje la wvú bó diekene bô can yile?”

6 E Jisos tfuse ê bó lɛ, “Yɛsaya wvú wee ntum Nyo' to nu e jeme keceɛy le ben nu bonyii bô jemyi jɛɛy gee jɛɛy. Ben gee ke e è nu fiɛɛ fi wvú to sanɛɛ lɛ, Nyo' gayte lɛ,

‘Bonyii ban wvumte me ke fomvu fomvu, e mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

7 Bó bunlee me e è nu ke ecici, njefo bó joo mwɛɛm mvú è kpawwci bonyii, yɛɛyi lɛ è nu diɛw yɛm.’

8 E nu ke tɛn no ben cin'yi bonci bo Nyo' le, gɛɛle e è nu bô è gɛke bonyii.”

9 E Jisos gay ê bó lɛ, “Ben looci naa kee keetun bonci bo Nyo' le wvu lɛ ben ebii e è nu bonɛn e.

10 Fí nu e Muses to gay lɛ, ‘Wvumɛ ico bô bwoo.’ Bvuu gay tɛn lɛ, ‘E wee nan lo ice kɛnɛɛ bwee, é bó yu lo mwɛtɛn.’

11 Geenɛn, ben e no gayte finɛn lɛ, ‘E wee keɲke fiɛɛ fi è be nɛlo é wvú efi ice kɛnɛɛ bwee dvú, e nɛ e gay ê ice kɛnɛɛ ê bwee lɛ fiɛɛ fidvu nu wase Koban,’ fi nu lɛ è nu wase fi Nyo' le,

12 tu ben baa bvuu bee lɛ wvú ejo fiɛɛ fidvu efi ice kɛnɛɛ bwee dvú ke.

6:49 Luk 24:37 6:51 4:39 6:52 8:16-18; Mat 16:7-9 6:56 Mat 9:20; Lem 5:15 7:2 Mat 23:25; Luk 11:38-39; Kolo 2:21-22 * 7:2 Bó to keɲke keecuke can yin ê je yî nce wvubo won gomte le. † 7:4 Bon'wa' bo boyvuum bomew nu e bise lɛ, “... noo bintaw bi bó to ké no jiime yî dvú le sɛ diekene.” 7:6 Yɛsa 29:13 7:10 Ksm 20:12; 21:17

13 Ben gee nonen, gee ε diew Nyo' tuu fiεε fi εcici nje nce wene won wvù ben γεγι bonyii dvú. Ε mwεεm mvumew bvuu nu ten dvú nteen diewe mvun e mvù ben gee."

Fiεε fi nulo ebefe bô wee
(Mat 15:10-20)

14 Ε Jisos bvuu tee bonyii ε bó to, ε wvú gay ê bó le, "Ben bocii eyeke eyuw fiεε fi me njemyi, ekiεε ntay.

15 Κε fiεε fi wee diee ε fí bow ê shem nulo ebefe bô wvú κε. Ε nu fiεε fi buyte diuw wee le fi beete bô wvú. [

16 Wee wvù κεηκε bitem keeyuw, ε wvú yuw."] ‡

17 Ε Jisos ke cinε bonyii bodvu le, ley yew, ε boom bew bo ηgoo le bife ê wvú εκυμε ηgan wvudvu.

18 Ε wvú tfuse ê bó le, "Κε ben ten kee mwεεm e? Κε ben kee le fiεε ficii fi wee leese ê wvú εmvu yaa nulo ebefe bô wvú κε le?

19 Fí nu nonen, njefo fí ké leyte saa γεν ε è nu fô fitele fiew e κε, bow ε è nu ê shem, ke mum ghan buy lo." (No Jisos to gayεε nonen, ε fí mum no nu le mwεεm mvudien mvunciim yuule lo.)

20 Ε wvú bvuu γεν fwe gay le, "Ε nu fiεε fi buyte yí wee le fi beete bô wee,

21 njefo mwεεm mvù befe mvù wee gee nen'yi fô fitele fiew e. Mwεεm diewe bonkpwawce bô befe, keejan kenjan, keecon bvucou, keeyu wee, keejo kpwεε wee κεηεε dwee wee,

22 keedewkene ejise yí mwεεm e, keebuwyi mwεεm, keelele kenleema, keege nnyen, keebene kendon, keebeete bô εdiee ε bonyii, keebense ye noo keeyunεene keyunεε.

23 Mwεεm mvù befe mvun mvunciim nen'yi ε è nu fô fitele fi wee le se beete bô mweten."

Fitele fi kpwoon mvu ε è nu wee ketum to leσεεyí Jisos e
(Mat 15:21-28)

24 Ε Jisos ke ne jó, γεν keba ke bilaante bi Taya bô Sidon e. No wvú γεν jó, ley yew dvumew fanε yaa gomte le

wee ekiεε le wen nu jó κε. Geenεn, ε bonyii kiεε κε lo.

25 Kpwoon mvu to nu jó ε keyoy kè yiile nu yí waa we wvù kpwoon e. Kan mwaan no wvú yuw εκυμε Jisos, mum to gbwe bikaa biew e.

26 Kpwoon wvudvu to nu wee Glek, κε è to nu wee Juu κε. Bó to boke wvú Fonishia won wvù Silia le. No wvú gbwe nonen, mum leke Jisos le wvú ebvuse nceendaa dewle wvudvu yí waa wen e.

27 Ε Jisos tfuse ê wvú le, "Cinε é bó eyaw enyanε boom, njefo κε fí nu lan keejo ηgu boom elan fô bwé le κε."

28 Ε kpwoon wvudvu tfuse ê wvú le, "Ε nu keceey icεm. Geenεn, boom ké dioo diekene ε bwé no bonyi κε tfúw yí gbwekene fokuse."

29 Ε Jisos mum gay ê wvú le, "Nje fiεε fi wo tfuse fin, wo nulo egene fiuw, nceendaa dewle wvudvu nu ε cinε wase waa wo le."

30 Ε kpwoon wvudvu mum ne no gene fô yew e, dioo γεν yen ε waa we jiime fontaw ε nceendaa dewle wvudvu ε buy wase.

Ε Jisos ge ε kencife no yuuke mwεεm jemyi

31 Ε Jisos ne ê keba kè Taya le, fey Sidon bvuu fey keba kè Bilaante bi Yuufe le, mum tu je fô Mamase yi Galilee le.

32 Ε bonyii bomew ke ne to bô wee mvu ε è nu kencife ε wvú yaa kee keejeme κε. Ε bó leke Jisos le wvú egεε can ye yí ye le, efε wvú.

33 Ε Jisos mum jo wvú ε bô wvú buy ê kebombom ente no nu εbonebon. Ε wvú lese boom bew bo can e ê bintunεun bi wee wvudvu le, cuy nceη kum leme di wee wvudvu le dvú,

34 taa we, shom, § jeme ê wvú le, "Efata," fi nu le, "Yene."

35 Ε bintunεun bi wee wvudvu le mum yene kan mwaan, ε leme diew yaaten, ε wvú mum no jemyi naa ntay.

7:15 Mat 15:11 ‡ 7:16 Κε bonwa' bo boyvuum bomew κεηκε kencim ke 16 kin κε. 7:21 Gal 5:19-21

7:33 8:23 § 7:34 Jisos to shom nen koole ε è nu shen fô wee wvudvu le. 7:36 Mat 8:4; 9:30-31; 12:16; Mak 1:44-45; 5:43; 9:9; Luk 5:14-15; 8:56

36 Ε Jisos mum ciise lo ê bonyii le fô bó ke esee ê wee κε. Geenεn, no wvú to ciise, ε ε̄ kaa no nu κε no bó nu esene gene dvú fwe fwe.

37 Ε diuw no yumte bonyii naa baay. Ε bó no ghayte, gayte le, “Jisos kee keege mwεεm mvunciim naa ntay. Wvú gee ε bincife yuuke mwεεm, ε bindvumεm jemyi.”

8

Ε Jisos nyanε bonyii bontfuke bonεw

(Mat 15:32-39)

1 Κε ε̄ diuw yoya le, ε kebombom ke bonyii le bvuu to tase nen ghemm. Ε ε̄ ke no nu ε bó yaa bvuu kenke mwεεm mvudien κε, ε Jisos tee boom bew bo ηgoo le gay ê bó le,

2 “Me ηkenke shen fô kebombom kin e, njefo bó nu wase bee bó ε̄ diuw ε̄ta, ε fιεε fi bó edie yaa bvuu nu κε.

3 Ε me ncine lo bó ε no gene ε̄la ε̄bole, ε̄ bó egen ε̄gbwe jen̄ ε̄ je no bomew bó le ne ncejole.”

4 Ε boom bew bo ηgoo le tfuse le, “Ε nulo é wee ejo fεε mwεεm mvudien ηkpwaante jan keenyanε kfuu ban bonyii dvú?”

5 Ε wvú bife ê bó le, “Ben kenke bontuw bo bleed e bomεε?” Ε bó tfuse le, “Ε̄ nu bosooshwi.”

6 Ε Jisos mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse. Ε bó shii, ε wvú jo bontuw bo bleed e bo bosooshwi ba, nya keyoone ê Nyo', guushε, nya ê boom bew bo ηgoo le bó egawcē ε̄ bó. Ε bó mum gawcē.

7 Bó to kenke ten mvubyetele nen caan. Ε wvú bvuu jo, nya keyoone ê Nyo', gay ε̄ bó gawcē ê bonyii bodvu.

8 Ε wee tfuu die ffuu. Ε bó baancē bimbεke bì to sheeteε, ε̄ bí yin̄sen ηkáa yimieε?” Ε bó tfuse le, “Yuufe ncow fιεε.”

9 Bonyii bò to dieε to nu diewε bontfuke bonεw e.

10 Ε wvú mum cine bó le ε̄ bó no kfuuyi. Ε wvú ley lo ê kekon̄ e kan mwaan̄ bó boom bew bo ηgoo le mum ne gen keba kè Dalmanuta le.

Ε Bofalasii no gomte le Jisos edun̄cē ken̄ghaw ke fιεε le

(Mat 12:38-42; 16:1-4)

11 Ε Bofalasii ke ne to fô Jisos e, κεw mbew bó wvú, gay le wvú ege fιεε fi dun̄ci mvun̄gay mvù ne fowe. Ε bó to gayte nonεn momte lo wvú.

12 Ε Jisos shom naa baay, gay le, “Ε̄ngokē kin gomte fιεε fi dun̄ci mvun̄gay mvù ne fowe keege la dvú? Ε me ensee ê ben kecēey le κε̄ ε̄ngokē kin nu eyen fιεε le κε̄.”

13 Ε wvú mum cine bó le, kase ley ê kekon̄ e, no gene kewvu keki.

Ε Jisos tefe boom bew bo ηgoo le le bó eyene ekumε gee di Bofalasii bó di 'Elod e

(Mat 16:5-12)

14 Jisos to gene ε boom bew bo ηgoo le ε daayε keejo bleed, kenke κε ε̄ nu ntuw mwaan̄ ê kekon̄ e.

15 Ε wvú no teete bó gayte le, “Ben eyenè, bvuu joo kefew yí fintun̄leen̄ fi Bofalasii noo fi 'Elod e.”

16 Ε boom bew bo ηgoo le mum κεw no jemyi ε̄bonεbon ekumε fιεε fidvu, gayte le, “Wvú jemyi fintun̄leen̄ fin nen njefo beene baa kenke bleed κε̄.”

17 Ε Jisos kieε fιεε fi bó jemyi ekumε fí, mum bife ê bó le, “Ben jemyi ε̄ nu ekumε bleed wvú ben baa kenke κε̄ nje la? Κε ben yene wase mwεεm e kenεε kee mwεεm e? Fí nu le bvufee bvunen̄ baa yene wase le?”

18 Ben kenke ejisē yaa yene mwεεm e le? Ben kenke bitem yaa yuuke mwεεm e? Κε ben kumyi mwεεm e?

19 Seke me nto ηguushεε bontuw bo bleed e botin ε̄ bonyii die bontfuke botin, ben to baanci bimbεke bì to sheeteε ε̄ bí yin̄sen ηkáa yimieε?” Ε bó tfuse le, “Yuufe ncow fιεε.”

20 Ε wvú bvuu bife le, “Ekumε bontuw bo bosooshwi bò bonyii be die bontfuke bonεw, ben be baanci bimbεke bì be sheke bí ε̄ yin̄sen ηkáa yimieε?” Ε bó tfuse le, “Yisooshwi.”

21 Ε wvú mum bife ê bó le, “Κε ben kee wase mwεεm e?”

Ɛ Jisos yene ejise kenfefe ntew wvú Bessayda le

22 Ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le ke lente buy Bessayda, ɛ bonyii bomew to bô kenfefe kemew fô wvú le lekɛ le wvú ekum wvú le efɛ wvú.

23 Ɛ Jisos jicɛ wvú le yî kebo le, jo ɛ bô wvú buysɛn ntew wvudvu. Ɛ wvú cuy ncɛŋ yî ejise eye le, gɛɛ can yî ye le mum bife ê wvú le, “Wo yene fiɛ le?”

24 Ɛ kenfefe kedvu cake ejise we, taa gay le, “Me n'yene bonyii le jiwejiwe ɛ bó lɛne nu diɛwɛ bite le.”

25 Ɛ Jisos bvuu gɛɛ can yî ejise ɛ wee wvudvu le, ɛ wvú taa nɛn tunɲ, ɛ ejise eye mum yuu, ɛ wvú no yene mwɛɛm mvunciim e ntay.

26 Ɛ Jisos mum gay ê wvú le, “Ɛ genè fô yew e, dīoo genɛ fo wo ebvuu eley ntew e kɛ.”

Ɛ Bita cɛɛ le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le nɛ fô no gene bontew bo keba kè Kaysalia Filibi le. Ɛ bó dīoo gene, ɛ wvú bife ê bó le, “Bonyii duu le me nu yɛɛ?”

28 Ɛ bó tfuse le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseejoo, bomew le Elayja, ɛ bomew duu le wo nu wee ntum Nyo' mvu.”

29 Ɛ wvú mum kase bife ê bó le, “Ben duu finɛn le me nu yɛɛ?” Ɛ Bita tfuse le, “Wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ.”

30 Ɛ Jisos mum ciise lo ê bó le fo bó ke emom esee fifin ê wee ekumɛ wen kɛ.

Ɛ Jisos jeme ekumɛ kfuu kpwe yì wvú nu ke ekpwe

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Ɛ wvú mum kɛw no yɛɛyi boom bew bo ngoo le jemyi ekumɛ ekolɛ kew le, “Wee wvú diee nu Waawee kɛŋke keeke eyɛn bonɲɛw nteen, é bonyii bô saake won bô bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô duŋci bonci bo Nyo' le ema lo wvú. Bó nu ke emum

eyu wvú, é ediuw ke ebuy eta é wvú ekase ebuy yî kpwe le.”

32 Wvú to jemyi mwɛɛm mvun ê bó endan. Ɛ Bita mum jo wvú ɛ bô wvú lɛwse ye, mum kɛw no saake wvú yî fiɛɛ fidvu le.

33 Ɛ Jisos banke ye, taa boom bew bo ngoo le, wam Bita gay le, “Ja ê me ejise Satan! Wo jewsee lo me njefo kɛ wo leeme ê keba ke Nyo' le kɛ. Wo leeme ɛ è nu ê ke wee wvu wum e.”

34 Ɛ wvú mum tee kebombom ke bonyii le bô boom bew bo ngoo le, gay ê bó le, “Ɛ wee gomte keenu wee wɛm, tu wvú kɛŋke keetun ekolɛ kew, etuu kentam kew ebii me le.

35 Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase kɛ lo. Geenɛn, wee wvú lase nshii we nje me noo nje saaka wvú jee nu ɛ wvú ɛ bawcɛ lo nshii wvudvu.

36 Ɛ bó baanci naa won wvun nɛn tfuu ɛ nya ê wee wvú ɛ die, ɛ ke ɛ lase nshii we, é sɛw wvudvu enu la?

37 Fiɛɛ fi è nulo é wee esum keyoy kew dvú nu la?

38 Ben ekeè le é wee wuumene keebii me le noo diɛw yɛm e ente jo ɛngokɛ kè buwyi mwɛɛm kin kè nu diɛwɛ kpwoon wvú nu ɛ cinɛ wase dweese le ɛ no gee ɛ è nu nsake le, é wvú no keè le wee wvú diee nu Waawee nu ke ewuumɛn tɛn mwɛtɛn seke wvú ɛ kase ɛ to ente jo bvukukɛ bvú Ice bô bonceendaa bo Nyo' le bô yuule le.”

9

1 Ɛ Jisos bvuu gay ê bó le, “Ɛ me ensee ê ben keceɛy le, bonyii bomew leeme fɛn ɛ bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe sɛ bó ɛ yɛn ɛ bvunfon bvú Nyo' le ɛ to bô mvunɲgay mvumwew kɛ.”

Ɛ nfieesɛn Jisos kumɛn

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

2 Ɛ ediuw ke fey ɛsoocaa, ɛ Jisos jo Bita bô Jɛm noo Jon ɛ bô bó ben yî kum wvumew e ɛ wvú defɛ ɛwe, no nu fô ɛbonɛbon. Ɛ bó ke nɛ yɛn ɛ nfieesɛn ye ɛ kumɛn ê bó ejise,

³ ε ndvú ye baa lawkene naa fele lo no è nulo é wee ecukε fokuse fεn é yí ebaa.

⁴ Ε bó ke nε yεn ε Εlayja bô Muses ε buynεn fô bó le, ε no jemyi bô bo Jisos.

⁵ Ε Bita nε bvumtεn gay ê Jisos le, “Cee Εkolε, fí jee no beene nu fεn. Cine é bese eyoo cún shε, é yimi enu yo, yimi yi Muses, ε yimi nu yi Εlayja.”

⁶ Wvú to jeme nonεn njefo kedvum to nu ε gbwo bó baay ε wvú fanε yaa bvuu kíεε fíεε fí wvú ejeme kε.

⁷ Kε no wvú jeme nonεn, ε kembεw nε to ban bó, ε diεw jeme ê kembεw kedvu le le, “Wvun nu Waa wεm, ε wvú nu fitele fiem. Ben eyuukè ε è nu wvú le.”

⁸ Ε bó nε sεsε dīoo taa fanε yaa bvuu yεn bonyii ba le kε, yεn kε wase ε è nu Jisos e maan.

⁹ Ε bó ke nε yí kum wvudvu le dīoo booke, ε Jisos ciise ê bó le fo bó ke esee fíεε fí bó be yεn e ê wee sε wee wvú diee nu Waawee ε buy wase yí kpwe le kε.

¹⁰ Ε bó yuw kε nonεn gεε ê bó εshem, geenεn no ghayte kε εbonebon le laa mbuy wvu yí kpwe le wvun sε nu la le.

¹¹ Ε bó nε bife ê Jisos le, “Ε nu nje la wvú bonyii bò dunçi bonci duu le Εlayja kεnke keeke eyaw eto é Mboyse wvú Nyo' to kawεε sε to?”

¹² Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ε nu kecεεy le Εlayja nu ke eyaw eto ekene mwεεm mvunciim é mvú etu no mvú to nu. Geenεn, è no nu nje la wvú bó nu ε san le wee wvú diee nu Waawee kεnke keeke eyεn bonjεw nteen, é bonyii ema wvú?”

¹³ Geenεn é me ensee ê ben le Εlayja nu ε to wase, bonyii ε ge fíεε fí bó koonke bô wvú. Ε è nu kε no bó to sanεε εkumε wvú.”

Ε Jisos bvuse keyoy kè yiile yí wan mvu le

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke bow to buy fô boom bew bo ηgoo le bomew to nu, yεn ε kebombom ke

bonyii le ke baay ε gem bó, ε bonyii bomew bò to dunçi bonci bo Nyo' le beeke mbew bô bó.

¹⁵ Kan mwaan no kebombom kecii yεnεε Jisos e, mum sεsε wvú baay, lewte gen gay wvú le.

¹⁶ Ε wvú bife ê bó le, “Ben beeke mbew ε è nu εkumε la?”

¹⁷ Ε wee tfuse ê wvú ê kebombom ente le, “Wee n'yεεyi, me mbe ntoo bô waa wεm fô wo le njefo keyoy kemew nu yí ye le, ε è nu kè ké ge ε wee tu kεncife.

¹⁸ Keyoy kedvu ké cuute wvú tufe fokuse, ε diffuw no buyte ê wvú εmvu ε wvú ηgeci bigew, nεn'yi taame. Me ε ηgay le boom buw bo ηgoo le ebvuse keyoy kedvu, bó ε mom ηkuuη.”

¹⁹ Ε Jisos yuw nonεn, gay ê bó le, “O oo! Εηgokε kè baa lese fitele yí Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene εnjen embuy nεε? Me nu ηke εnkuu shém bô ben εnjen embuy nεε? Ben eto bô wan wvudvu fεn enya ê me.”

²⁰ Ε bó mum jo wan wvudvu no too bô wvú fô Jisos e. No keyoy kedvu yεnεε Jisos e, mum cufe wan wvudvu kan mwaan ε wvú gbwe fokuse no binlene fó, ε diffuw buyte εmvu.

²¹ Ε Jisos bife ê cee wan wvudvu le, “Fíεε fin to kεw seke la?” Ε wvú tfuse le, “Fí to kεw ε wvú bεε caan.

²² Keyoy kedvu nu ε tufe wase wvú bokan e bokan e ηguy e noo ê joo le gomte keeyu wvú. Ε wo nulo ege fíεε, kee wo, é wo cam kε shen fô bese le, fí bese.”

²³ Ε Jisos bife ê wvú le, “Le laa è nulo é me ege fíεε le le? Nyo' nulo ege fíεε ficii fô wee wvú nu ε lese fitele yí ye le.”

²⁴ Kan mwaan ε cee wan wvudvu mum fun foweεwe le, “Me nu ε nlese fitele yí Nyo' le. Geε é me embvuu enlese enfey lo nonεn.”

²⁵ Ε Jisos dīoo yεn ε kebombom ke bonyii le lewte too taashi fô wvú to nu, ε wvú wam keyoy kè yiile kedvu gay le, “Wo, keyoy kè yiile kin kè gee ε wan wvun yaa jemyi kε yaa yuuke tεn mwεεm kε, me ηgayte ê wo, buyε yí

wan wvun e, egen lo. Fo wo ke ebvuu eley yî ye le ke.”

²⁶ E keyoy kedvu fun foweewe, bvuu cufe wan wvudvu, tufe ê je yî befe le, mum buy yî ye le. E wvú no jiime fokuse ke diewe kenkpwe ke wee le. E wee nteen yen nonen, mum no duu le, “Wvú nu e kpwe wase.”

²⁷ E Jisos jice wvú le yî kebo le cake e wvú leem we.

²⁸ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke dioo gen ley yew, e bó bife ê wvú ejim ejim le, “E nu nje la wvú bese be mom nkuan keebvuse nceendaa dewle wvudvu?”

²⁹ E wvú tfuse ê bó le, “Fiεε fi nulo ebvuse kfuw wvun nceendaa nu ke bunle yî temyi maan. Ke è nulo é fiεε fimew jεey ebvuse ke.”

E Jisos bvuu jeme ekumε kfuw kpwe yî wvú nu ke ekpwe

(Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ E bó ke ne fó fey je yî Galilee le, e Jisos yaa gomte le wee ekiεε ke,

³¹ njefo wvú to lene yεeyi boom bew bo ngoo le. Wvú to yεeyi bó le bonyii nu ke enya wee wvú diee nu Waawee can bonyii le é bó eyu wvú. E bó dioo e yu wvú nonen, é ke edioo enu ediuw eta, é wvú ebuy yî kpwe le.

³² No wvú gay nonen, e bó fanε yaa kiεε fiεε fi wvú jemyi ke, geenen, no fane keebife.

Wee wvu baay nu yεε?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ E bó ke gen buy Kafana'um, ke dioo ley nu yew e Jisos bife ê bó le, “Ben be beeke mbew ê je e è nu ekumε la?”

³⁴ E bó mεy diuw tfu, njefo bó to lene ê je beeke mbew ebonεbon le laa wee wvu baay se nu yεε le.

³⁵ E Jisos shii fokuse, tee bó bo yu-ufe ncow bofεε gay ê bó le, “E wee gomte keenu wee wvu fwe, tu wvú kenke keejo ekole kew le wen nu ken-cilεjimε noo wee wvú lemte fô bonyii bocii le.”

³⁶ No wvú gay nonen, mum jo wan caan leke ê bó entelen, mum kase jo koyce gay ê bó le,

³⁷ “E wee fiisene wan diewe wvun e ê diee diem e, tu wvú fiisene e è nu me. Wee é fiisen me, tu ke wvú fiisene e è nu ke me ke, tu wvú fiisene ten e è nu wee wvú tum me.”

E wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo

(Luk 9:49-50)

³⁸ E Jon gay ê wvú le, “Wee n'yεeyi, bese se nu e yen wee mvu le e wvú tenje diee diuw se bvuuuse bonceendaa bo dewle le yî bonyii le, bese e kan, njefo wvú baa nu wee wesebeene ngoo ke.”

³⁹ Geenε e Jisos tfuse ê bó le, “Fo ben ecilè kfuw wvuwe wee ke. Ben ekeè le é wee gee kenghaw ke fiεε le tenje diee diem, tu ke è nulo é wvú ebvuu ejeme fiεε fi befe ekumε me ke.

⁴⁰ E wee baa kicine beene, tu wvú tomte beene.

⁴¹ E me ensee ê ben keceey le, é wee nya ke naa fiko fi joo le ê ben njefo bó tenje ben le bonyii bo Klistu le, tu ke è nu naa lo é wvú ke efufe mmawce we ke.”

Mwεem mvú nelo egee e bonyii gee bibefe

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² E Jisos bvuu gay le, “E è nu le wee ege é wan mwaan ngoo boom bo caan ban bò nu e lese fitele yî yem e ege kebefε, é fi ejee fô wvuwe wee le le bó eshenke kebwee ke diene le ke baay ê kendon kew e, edomse wvú ê joo yî baay e.

⁴³⁻⁴⁴ Fí e bvuu è no nu le, é kebo kuw gee e wo gee kebefε, é wo sum kebo kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mεy lo le bó kenkfuyte ke kebo le, efey keekenke can yicii egen nguy wvu baay e wvú fiee sekeci se njimε. *

⁴⁵⁻⁴⁶ E ekale kuw gee e wo gee kebefε, é wo sum ekale kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mεy lo le nu ntenε,

9:27 5:41 **9:30** 8:31 **9:33** Luk 22:24 **9:35** 10:43-44; Mat 20:26-27; Luk 22:26 **9:37** Mat 10:40;

Luk 10:16; Jon 13:20 **9:40** Mat 12:30; Luk 11:23 **9:43-44** Mat 5:30 * **9:43-44** Bonwa' bo boyvuum bomew nu e bise fen e bvuu e bise ten ejim jo 46 le, “Bvudvu bvun nu bvú yin yî yaa kpwekene ke diee bonyii fó, e nguy yaa ké jimε fó ke.”

efey keekεηke bikaa bicii é bó elañ wo ηguy wvu baay e wvù fiee sekecii se njime.

47 Ε jise diuw gee ε wo gee kebefε, é wo min jise didvu. Fí jee le wo eley bvunfon bvυ Nyo' le bô jise dimwaan, efey keekεηke εjise ecii, é bó elañ wo ηguy wvu baay e.

48 Bvudvuu bvun nu bvù yín yì diee bonyii fó yaa ké kpweken κε, ε ηguy yaa ké jime fó κε.

49 Ben ekeè le bó nu ke eseyse wee tfuu bô ηguy lenlen no bó ké seyse fieε bô ηkauw.

50 Nkauw nu fieε fi jee, geenεn é yí nelo ε cife, é wo ebvuu ege neε dvú é yí se ebvuu ekase eyeke? Ben enù diewe ηkauw yì yeke le, é wee noo wee enù yì nyεkeye e.”

10

Ekume keekun kpwoon (Mat 19:1-12; Luk 16:18)

1 Ε Jisos ke ne jó, γεν keba ke won e kè Judea le, lente Joo Joodan γεν wvuke. Ε bibombom bi bonyii le bvuu no taashi too fô wvú le, ε wvú no yeeyi bó κε no wvú to ké no yeeyi.

2 Ε Bofalasii ke ne to keemom wvú, mum bife é wvú le, “Nci nu ε bee le é nulo é wee ekun kpwece?”

3 Ε Jisos kase bife ten é bó le, “Muses to nya nci le ben egeè neε?”

4 Ε bó tfuse le, “Muses to nu ε cine le è nulo é wee ekun kpwece. Ε wvú dioo kuηke, san ηwa' wvú dunçi le wen nu ε kun wase wvú nya é wvú.”

5 Ε Jisos tfuse é bó le, “Ε to nu nje bikuu binen bì temyεen wvù Muses to sanε nci wvun.

6 Geenεn, è to nu fonkew seke Nyo' to bomte mwεem, ε wvú bom ε è nu diemsen bô kpwoon. No wvú bom nonεn gay le,

7 ‘Ε nu nje fifin wvù diemsen nu ke ecine ice bô bwee le etaashε bô kpwece,

8 é bó bofεε emum etu wase wee mwaan.’ Nonεn, κε bó bee bonyii bofεε κε, bó nu wase wee mwaan.

9 Fí ε mum ε no nu le, fieε fi Nyo' nu ε taashε wase, fo wee emom egawsen κε.”

10 Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke dioo nu yew, ε bó bvuu bife é wvú ekume fieε fidvu.

11 Ε wvú tfuse é bó le, “Naa yeε wvú kun kpwece ε jo wvumvu, nu ε wvú ε ge kebefε κε diewe keejan kpwoon mvu.

12 Ε kpwoon buy dweese le, ε γεν é diemsen mvu le, tu wvú nu ε ge kebefε fô dweese le keejim bô diemsen mvu.”

Ε Jisos lan kembonen yì boom bo caan caan e (Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Ε bonyii ke ne no too bô boom fô Jisos e le wvú ekum bó le, ε boom bew bo ηgoo le no saake lo bó.

14 Ε Jisos dioo yen nonεn, ε shém ton'ye wvú, ε wvú gay é bó le, “Ben ecine é boom bodvu etoo fô me le, fo ben ejewsè bó κε, njefo bvunfon bvυ Nyo' le nu ε è nu fô bonyii diewe boban e.

15 Ε me ensee é ben keceey le é wee baa efiisen bvunfon bvυ Nyo' le κε diewe wan caan e, wvú saa ke eley bvunfon bvudvu le κε.”

16 No wvú gay nonεn, mum no joo bó koyci, geele can yì bó le, laanke kembonen yì bó le.

Jisos bô cee kpaw (Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Ε Jisos ke ne le wen egene, ε wee mvu lewte to tum envuw é wvú ejise bife é wvú le, “Wee n'yeeyi, wo wvú wee wvù jee, fieε fi me ηkeηke keeηge nse ηkeηke nshii wvù mey lo nu la?”

18 Ε Jisos tfuse é wvú le, “Wo teηe me le wee wvù jee nje la? Ke wee nu dvú wvù jee κε. Ε nu κε Nyo' maan wvù jee.

19 Κε wo kee bonci bò le, ‘Fo wo eyu wee, fo wo ejan kpweε wee, fo wo

ecorj bvucon, fo wo eben jim nsaw mbiay, fo wo efiw kenfiw, noo le è wvumtè ico bô bwoo?" "

20 E wee wvudvu tfuse ê Jisos le, "Wee n'yeyi, bonci ban bocii nu e me nto nkew wase no ngeele naa e me mbεε cuwee."

21 E Jisos taa wvú nen tunj, konj wvú, mum gay ê wvú le, "Tu fiεε nu e shεε fimwaan fi wo bεε ege. Gene egese mwεem mvù wo kenke, egaw bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le, é wo ke emum ekεjke ntfu e è nu wonj wvu we le. E wo dioo e ge nonen, emum eto ebii me le."

22 No Jisos jeme nonen, e wee wvudvu yuw e bvushiw tfuse lo wvú, e wvú banke ye no gene nu lo shen shen, njefo wvú to kenke kpaw baay.

23 E Jisos ne banke ye taa boom bew bo ngoo le nen, gay ê bó le, "Fí nu ke etemyi baay fô bonyii bo kpaw e keeke eley bvunfon bvú Nyo' le."

24 E njeme wvudvu ffumse boom bew bo ngoo le. E Jisos bvuu gay ê bó le, "Boom bem, fí temyi baay fô wee le * keeley bvunfon bvú Nyo' le!

25 Fí nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le."

26 E bó yuw nonen e fí ghaw bó baay, e bó no ghayte le, "E è fen nu nonen, é ke eyuu eboy yεε?"

27 E Jisos kase taa bó nen, gay le, "Fifin nulo eghaw wee wvu wum, geenen yaa nulo eghaw Nyo' ke, njefo Nyo' nulo ege fiεε ficii."

28 E Bitá mum ne gay ê Jisos le, "Taa eyen, bese nu e cine wase fiεε ficii le e no bii wo le."

29 E Jisos tfuse ê wvú le, "E me ensee ê wo kecεy le, ke wee nu dvú wvù nu e cine yew e, kenεε boom bo bwee le, kenεε jéme ye le, kenεε bwee le, kenεε ice le, kenεε boom e, kenεε ηεε le, e wvú cin'yi nje yem noo saaka wvù jee wvù wvu Nyo',

30 wvù nu ke enu se wvú e kenke yéw noo boom bo bwee le, noo jéme, noo bobwee, noo boom, noo ηεε yí nshii wvu keseen e bokan gbwee ke. E bonyii nu ke ebone ten bikaa ê wvú ejim, é ke dioo enu kefew ke nshii wvù too le, é wvú ekεjke nshii wvù mey lo.

31 Geenεn, bonyii nteen bò nu fwe keseen nu ke enu ejim, é nteen bò nu ejim keseen enu fwe."

E Jisos bvuu jeme yí bokan e botete ekumε kpwe ye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke ne jo je, no bene Jelusalém e wvú saa fwe. E boom bew bo ngoo le kenke lo nghaw. E bonyii bò to bii ten no kenke nfan. E Jisos bvuu jo boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofεε e bó bó lewse ye e wvú no seje ê bó fiεε fi nu ke ekooy bô wvú.

33 E wvú gay ê bó le, "Ben eyeke eyuw, beene bene wase gene Jelusalém, e bó nu egen enya wee wvù diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò duñci bonci bo Nyo' le, é bó esaw wvú esumten le bó eyu wvú, emum enya wvú can bitum e,

34 é bó esεwse wvú, cuyte nceñ yí ye le, suunke wvú, emum eyu wvú, é ke dioo enu ediuw εta, é wvú ebuy yí kpwe le."

E Jem bô Jon leke bintaw bi baay baay ê Jisos

(Mat 20:20-28)

35 E Jem bô Jon bò to nu boom bo Sebεdee le ne bence to fwe dvu Jisos gay ê wvú le, "Wee n'yeyi, fiεε nu dvú fi bese gomte le wo ege fô bese le."

36 E wvú bife ê bó le, "Ben gomte le me enje la fô ben e?"

37 E bó tfuse le, "Bese gomte le seke wo nu yí bvukuke bwuw e, é bese eshii yí bintaw bi baay baay e, wee mvu ê εbo kuw ke ecey e, wvumvu ê εbo ke εjkonko le."

10:21 Mat 19:21 10:22 Mben 62:10 * 10:24 Bonjwa' bo boyvuum bomew kenke fen le, "fô wee wvù nu e gεε bvufee yí kpaw e ..." 10:27 Mat 19:26 10:29 Mat 10:37 10:31 Mat 19:30 10:32 8:31 10:34 15:15-20 10:38 Mat 26:39; Mak 14:36; Luk 12:50; 22:42; Jon 18:11

38 E Jisos tfuse ê bó le, “Kε ben kee fiεε fi ben biite ke. E nulo é ben ke ewu fiko fi ηγεω e fi me nu ηke en'wu, kenεε eley kfuu ηγεω wvu baay wvù me nu ηke enley wvù le?”

39 E bó tfuse ê wvù le, “Bese nulo ke ege.” E Jisos gay ê bó le, “Ben nulo ewu fiko fi ηγεω e fi me nu ηke en'wu, eley ten kfuu ηγεω wvu baay wvù me nu ηke enley e,

40 geenεn ε keeshii ê εbo kem ke εεεy e kenεε ke ηηκοηko le yaa nu bvudvuu bwem keenya ê wee ke. Mondvuum modvu nu fô bonyii bò bó nu ε seyse wase fô bó le.”

41 E kebεse ke boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe dioo yuw εkumε fiεε fidvu mum no ton'yi shém bô Jεm noo Jon.

42 E Jisos tee bó bocii ε bó to, ε wvù gay ê bó le, “Kε ben kee le bonyii bò è nu bò saake bitum ké no shiile lo yí bonyii bobole, ε bonyii bo baay baay bobole dunçi mvunγay mvubole ê we jo bó?”

43 Kε fifie keηke keenu ê ben entelen ke. Wee wvù gomte keenu wee wvu baay ê ben entelen keηke keenu wvù lemte lo ben e.

44 Wee é no gomte keenu wee wvu fwe ê ben entelen, tu wvù keηke keenu nfwa wee tfuu.

45 Ben ekeè le ke wee wvù diee nu Waawee to to le bonyii elemte lo wvù le ke. Wvù to to keelem lo fô bonyii le, enya nshii we keesum wee nteen can kpwe le.”

*E Jisos yene ejise Batimayus
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)*

46 E bó ke len to buy ntew wvù Jeliku le. E Jisos ke dioo nen'yi jó bô boom bew bo ηgoo le noo kebombom ke bonyii le, ε kenfefe kemew ε shii diuw je le leke mwεεm ε diee nu le Batimayus, wvù waa Timayus.

47 E wvù dioo yuw le è nu Jisos wvu Nasalet, ε wvù mum kew no wamte foweεwe le, “Jisos, Waa Nfon Dawe, came shen fô me le.”

48 E bonyii nteen ne kew no wamene wvù gayte le wvù eban lo. Geenεn ε wvù bvuu mεse wam lo foweεwe le, “Waa Nfon Dawe, came shen fô me le.”

49 E Jisos leem, gay le bó etee wvù. E bó mum tee kenfefe kedvu gay le, “Ekole kuw ε jon wase, ja we, wvù tenje wo.”

50 E kenfefe kedvu mum mwase ndvu ye fokuse, may we γεν fô Jisos e.

51 E Jisos bife ê wvù le, “Wo gomte le me enge la fô wo le?” E kenfefe kedvu tfuse le, “Wee N'yεyi, me ηgomte keen'yεne mwεεm e.”

52 E Jisos mum gay ê wvù le, “E gene fiuw. Fitele fi wo lese yí yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn.” Kan mwaan nonεn ε ejise eye mum yuu ε wvù no yεne mwεεm e, mum no bii Jisos e jò wvù to gene.

11

E bó fiisen Jisos Jelusalem diewe Nfon e

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

1 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le len ke dioo feηene Jelusalem, nu wase mbew ntew wvù Betfaj bô wvù Betani le bò nu mbew Kum Bite bi Olif e, ε wvù baa boom bew bo ηgoo le bofεε tum,

2 gay ê bó le, “Ben egen ntew wvu fwe we le. Ben nu ke eleyte jó nen kan mwaan, eyen waa kembεεbey e ε bó ε suu, ε wee ke baa ben wase yí dvù le ke, é ben efay eto dvù.

3 E wee bife ê ben laa ben fayte nje la le, é ben tfuse le Cee Ekole keηke shiie wvudvu, ε wvù nu ekase etfuse jim ke keseen keseen.”

4 E bó mum ne γεν yen waa kembεεbey wvudvu le ε bó ε suu diuw fwese yew mi le diuw je le. E bó mum fay.

5 E bó dioo fayte ε bonyii bomew bò to leeme fó bife ê bó le, “Ben gee ε è nu la? Ben fayte waa kembεεbey we nje la?”

⁶ E bó mum see ê bó fiεε fi Jisos be gay. E bó mum cinε ε bó no gene dvú.

⁷ E bó to dvú fô Jisos e, yey ndvú yibo yî nyam yidvu le, ε Jisos mum ben.

⁸ E bonyii nteen no yeyte ndvú ê je, ε bomew faasshi tíεw bite ηkpwaante, yeyte ten ê je.

⁹ E bonyii bò to gene fwe dvu Jisos noo bò to bii εjim no wvuuyi le, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le leεε! Nyo' nu ε laη kembonen yî wee wvù too ê diee di Tata le leεε!”

¹⁰ Nyo' nu ε laη kembonen yî bvunfon bvú icee wesebeene wvù Dawe le bvù too le! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le leεε!”

¹¹ E Jisos gen fεse Jelusalem, ley fô yew ncese le, taa no mwεεm mvunciim nu. E wvú dioo mεse ε kefew ε gen wase ε bô boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε nε gen Betani.

E Jisos jin kete kemew

(Mat 21:18-19)

¹² E εkfuη buy yuu ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le nε Betani bvuu no gene Jelusalem, ε jen no yuu wvú.

¹³ E wvú laη jise yen kete kemew e ncejole ε kí tεεke ε bó ké no diee. * E wvú mum no gene fó keeyen laa è nulo é wen ekoy fiεε yî dvú le edie le. E wvú dioo gen buy fó fanε yaa yen fiεε le yî dvú le ke, yen ke ε è nu bibε le maan, njefo è to baa nu kefew kè kí ké no yumte ke.

¹⁴ E wvú mum gay ê kete kedvu le, “Fo wee bεε ke ebvuu eyuu edie fiεε yî yo le ke.” No wvú gay nonen ε boom bew bo ηgoo le yuw.

E Jisos kuη bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ E bó ke gen fεse Jelusalem, ε Jisos gen fô yew ncese le kew no kuunke bonyii bò to kamene way fó. E wvú no

kuunke nonen baashi bidan bi bonyii bò to kumene bigew e, noo bintaw bi bonyii bò to geese bibembε le.

¹⁶ E wvú fanε yaa bvuu beε ten le wee etuu fiεε elen edanηsen dvú fô yew ncese le ke.

¹⁷ E wvú no yεεyi bó gayte le, “Kε bó nu ε san le Nyo' gayte le,

‘Yew wen nu ε bó nu ke etenje le yew bunle fô bitum e bicii?’

Geenen ben ε banke ε tu tfum bo-coon.”

¹⁸ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò to duηci bonci ke yuw mum no gomte je yî bó eyu wvú jó. Bó to keηke nfan εkumε wvú njefo ke-bombom ke bonyii le to yuuke wase n'yεεyi we ε diuw yumte lo bó.

¹⁹ E è ke dioo nu fokieguu, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le buy ê kelaante kedvu le.

N'yεεyi wvù nen'yi yî kete kè Jisos to jinε le

(Mat 21:20-22)

²⁰ E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke buy no fele fontanηentan, yen kete kie le ε kí ε yowlen wase kecii ε shii ε buy yî gen e.

²¹ E Bita kume fiεε fi se kooyεε, jeme ê Jisos le, “Wee N'yεεyi, yen no kete kie kè wo se jinεε ε yowlen wase.”

²² E Jisos jeme ê bó bocii le, “Ben elese fitele yî Nyo' le.

²³ E me ensee ê ben keceεy le, é wee gay ê kum wvun le, ‘Mvuwe ye fan egen egbwe ê joo yi baay e’, ε wvú gayte nonen yaa manene ke ê fitele le, ε wvú ε bee le fiεε fi wvú gay nu ekooy, é wvú emvuwe.

²⁴ Nonen é me ensee ê ben le, fiεε ficii fi ben leke ê bunle le, ε ben ε bee le ben nu ε keηke wase, nu ε ben nu ekeηke.

²⁵ Ben dioo leem ten keebunle, é è nu le wee keηke wee mvu fô fitele le, é wvú leεshe nya ê wvú. Ben egeè nonen wvu le Icee wene wvù nu fowe elεεshi ten binen bibefe. [

11:8 2Bfn 9:13 **11:9** Mben 118:26 **11:10** Mben 148:1; Mat 20:30-31 **11:13** Luk 13:6 * **11:13** Kete kin nu kè bó teηe ê diεw bala le le «fig». **11:17** Yεsa 56:7; Yeli 7:11 **11:18** 12:12; 14:1-2 **11:23** Mat 17:20; Luk 17:6 **11:24** Mat 7:7; Luk 11:9 **11:25** Mat 7:1; Luk 6:37 † **11:26** Kε bonwa' bo boyvuum bomew bò bó to yawεε san diεw Nyo' jó keηke kencim kin ke.

26 *Ɛ ben baa elɛɛshi bibefɛ bi bonyii bomew e, Icee wene wvù nu fowe saa elɛɛshi ten binen kɛ.]” †*

Ɛ bó bife fô mvungay mvu Jisos e ne (Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 *Ɛ Jisos bô boom bew bo ngoo le bvuu gen ley Jelusalem. Ɛ wvù ke dioo ghanci fô yew ncese le, ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô dunçi bonçi bo Nyo' le noo bonyii bô saake won nɛ to yen wvù le,*

28 *bife ê wvù le, “Wo jo fɛɛ mvungay ɛ sɛ no gee mwɛɛm mvun? Ɛ nya yɛɛ mvungay mvudvu ê wo le wo egeɛ mwɛɛm mvun?”*

29 *Ɛ Jisos gay ê bó le, “Me nu embife fiɛ ê ben fimwaan, é ben dioo ɛ tfuse, é me emum ensee ê ben wee wvù nya mvungay le me engeè mwɛɛm mvun.*

30 *Ɛ to nya yɛɛ mvungay ɛ Jon sɛ no leese bonyii ê joo? Ɛ to nya Nyo' nuu wee wvu wum ɛ? Ben kɛ tfuse é me en'yuw!”*

31 *Ɛ bó nɛ no kenjene ebonɛbon le, “Ɛ beene tfuse le è to nya Nyo', é wvù ebife ê beene le laa ɛ è ge la fo beene ebee Jon e le?”*

32 *Beene ɛ tfuse le è to nya wee wvu wum, é fí ecem jó?” Bó to fane bonyii njefo bonyii bocii to nu ɛ bee le Jon to nu naa wee ntum Nyo'.*

33 *Nonɛn, ɛ bó mum tfuse ê Jisos le, “Kɛ bese kee kɛ.” Ɛ Jisos mum gay ê bó le, “Tu kɛ me nu ensee ten ê ben wee wvù nya mvungay ê me le me engee mwɛɛm mvun kɛ.”*

12

Ngan ɛkumɛ bonyii bô wee to tɛsɛɛ wɛɛ ê bó (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

1 *Ɛ Jisos mum nɛ no jemyi ê bó ê bonɛn e le, “Wee mvu to nu ɛ lem wɛɛ mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvù, gem bô ketaan kɛɛkɛɛ, cim fô bó nu ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ɛ mbvuum buyte, tum ketaale ke wee nɛy e wɛne dvudvu, mum tɛse wɛɛ wvudvu ê bonyii, mum nɛ gen ketum kemew e.*

2 *Ɛ kefew kè bó ké no koyte ke to kocɛn, ɛ wvù tum waa we lemme mvu fô bonyii bô wvù to tɛsɛɛ wɛɛ ê bó le le bó enya mvuwene mvuntam é wvù eto dvù.*

3 *Ɛ wvù gen ɛ bó kaa koo lo sun, kun ɛ wvù tu jim cancan.*

4 *Ɛ wee wɛɛ wɛ bvuu tum wvumvu waa lemme, ɛ wvù gen ɛ bó bvuu sun kay ɛkolɛ, shoose wvù.*

5 *Ɛ wvù bvuu tum wvumvu, ɛ bó yu wvuwe. Ɛ wvù bvuu tum bomew mwaan mwaan ɛ bó duule lo, ɛ bó sun bomew, yuwyɛ bomew.*

6 *Ɛ wvù ke tum, ɛ è to kɛ wase wee mwaan shɛɛ, ɛ wee wvun nu waa we, ɛ è nu fitele fiew. Ɛ wvù mɛse tum wvù fô bó le kpwaake le bó nu egen ewvum waa wɛn wvun.*

7 *Ɛ wvù gen, ɛ bonyii bodvu jeme ebonɛbon le, ‘Wvun nu ndiela wee wɛɛ wvun, ben eto é beene eyu wvù é bvushɛw bvudvu enu wase bvuseɛbeene.’*

8 *Ɛ bó mum koo wvù, yu, bvuse lan ɛkfun jo ketaan.”*

9 *No Jisos jeme nɛn, mum bife le, “Fiɛ fi è nulo é wee wɛɛ wvun ege nu la? Wvù nu ke eto elɛse lo bonyii bodvu, etɛse wɛɛ wvudvu ɛ è nu wase ê bonyii bomew.*

10 *Ben ke baa tan wase bvudvu bvun ê Nwa' Nyo' le le? Bó nu ɛ san le, ‘Tɛ didvu diɛ di bonyii bo kembom e to tunɛɛ,*

to nu ɛ nɛ kase tu tɛ di buu di yew e.

11 *Fifin nu ɛ è ge kɛ Tata, bonyii ɛ no taale kenke nghaw’ ”*

12 *Ɛ bonyii ba yuw ngan wvun, mum kiɛɛ le Jisos ma ɛ è nu ê bó. Ɛ bó mum no gomte keekoo wvù, sɛ fan ɛ è nu kebombom ke bonyii le kè to nu fó. Ɛ bó mum cinɛ wvù le nɛ no gene.*

Ɛ bó telɛ Jisos ɛkumɛ shile wvù lanɛn

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 *Ɛ bikuu bi won e ke nɛ tum Bofalassii noo bonyii bomew bo ngoo Nfon 'Elod e le bó egen etelɛ Jisos ekoo wvù yî njeme we le.*

14 E bó to, gay ê Jisos le, “Wee n'yeyi, bese kee le wo ké no jemyi ke e è nu kecemy, njefo ke wo fane jise di wee le ke, kenene mweten nu naa la. Wo yeyi kecemy e è nu je yi yi Nyo'. Ke see ê bese laa nci nu e bee le bó elaanke shile ê Kaysa, nuu wvú baa bee le? *

15 Beene elaanke, nuu fo bó elaanke le?” E Jisos kiese fi fi bó to wwentene dvú, tfuse le, “Ben teeyi me nje la? Ben ke eto bó danali é me en'yen.”

16 E bó to dvú, e wvú fi, bife le, “Ecole kin kè nu yi dvú le nu ke yee le, e diee din nu di yee le?” E bó tfuse le, “E nu ke Kaysa le, e diee nu ke ten diew.”

17 E Jisos mum gay ê bó le, “Ben enyaà fi fi è nu fi Kaysa le ê wvú, nyaà fi Nyo' le ê Nyo'.” E bó yuw nonen, e diuw yum lo bó ekume wvú.

E bó tele Jisos ekume kentaashe ke kpwoon bó diemsen e seke bó e buy yi kpwe le

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 E Bosadusii bomew ke ne to keebife fi fi ê Jisos. Bosadusii to nu bonyii bó to duu le ke bonyii nu ke ebuy yi kpwe le ke.

19 No bó to nonen, gay le, “Wee n'yeyi, Muses to nu e sanj ê beene ê bonci le le, ‘E waa bwee wee kpwe e gee kpwoon se wan,

tu wee wvudvu kenke keege kpwee nkfu

é bó wvú eboo boom ê diee di nkfu waa bwee wvudvu le.’

20 Nonen, wee mvu to kenke boom bolemse bosooshwi, e wvu ngaywee ke jo kpwoon, ke kpwe se bó wvú e boo wan.

21 E ejime kew gee kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan. E fi ke kooy ke ten lenlen bó ejime ke wvuwe le.

22 E bó ghan gee wvú bocii, e wee fanje yaa nu dvú ente jo bonyii bo bosooshwi bodvu wvú eboo wan bó kpwoon wvudvu ke. Ejim jodvu e kpwoon wvudvu kpwe ten.

23 No bonyii bo bosooshwi bodvu to nu e jo kpwoon wvudvu bocii, è nu ke enu seke bonyii buyte yi kpwe le, é wvú enu kpwee yee?”

24 E Jisos gay ê bó le, “Ben jemyi nen jayte lo njefo ke ben kee fi fi bó sanj ê Nwa' Nyo' le ke, yaa kee ten mvungay mvu Nyo' le ke.

25 Fi fi nu, nu le è nu ke enu seke bonyii e buy wase yi kpwe le, ke bolemse bó bokene bee ke ebvuu etaashi bvujen ke, e bonyii yaa bee ke ebvuu enyaa boom e bó taashi bvujen ke. Bó nu ke enu wase ke diewe bonceendaa bo Nyo' le fowe.

26 Fi fi ekume le bonyii nu ke ebuyte yi kpwe le, ben ke baa tanj wase bvudvuu ê Nwa' Muses e ekume kete kè to beenci e Nyo' jemyi ê Muses gayte le, ‘E nu me Nyo' Abla'am bó Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow e?’

27 Fi nu le ke Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, è nu Nyo' bonyii bó nu dvú. Ben nu e jay baay.”

Nci wvú fele bonci bocii

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 E wee mvu wvú to dunji bonci bo Nyo' le ke to, dioo yuw no Jisos bó bonyii ba beeke mbew, bvuu yen no wvú nu e tfuse fi fi bó bife ê wvú ê je yi jee le, e wvú mum bife ten ê Jisos le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvú la?”

29 E Jisos tfuse ê wvú le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvun wvú duu le, ‘O bonyii bo Israel ben eyuw, Tata Nyo', wvú Nyo' wesebeene, Tata Nyo' wvudvu nu ke mwaan.

30 E koonkè Tata wvú Nyo' wo bó fitele fiuw ficii, enya ekole kuw ê wvú kecii, egee bvufee bwuw yi ye le bvucii, elemte fô wvú le bó mvungay mwuw mvunciim.’

31 E nci wvú bii wvun e nu le, ‘E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.’

Ke wvumvu nci bvuu nu dvú wvú fele boban ke.”

32 E wee wvú to dunji bonci bo Nyo' le we gay ê Jisos le, “Wee N'yeyi, wo nu

* **12:14** Kaysa nu Nfon wvu baay wvu Lum. **12:17** Lum 13:7 **12:18** Luk 20:27 **12:19** Dito 25:5-6; Kenj 38:8 **12:26** Ksm 3:2, 6 **12:29** Dito 6:4-5 **12:31** Lew 19:18; Mat 22:39 **12:32** Luk 20:39

ε tfuse naa leη. Wo jemyi ε è nu keceey le Nyo' nu ke mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvú efey wvú ke.

³³ Ε keekoηke wvú bô fitele ficii, gεεle bvufee yî ye le bvucii, lemte fô wvú le bô mvunγay mvunciim bô keekoηke waa bwoo no wo koηke εkole kuw, nu ε fî fele naa lo keegee boncese bô nyám yi tonεen noo boncese bomew.”
³⁴ Ε Jisos dioo yen no wvú tfuse diewe wee bvufee le, ε wvú mum gay ê wvú le, “Ke wo nu ncejole keeley bvunfon bvú Nyo' le ke.” Ejim jodvu, ε wee fanε yaa ke ebvuu emom eto keebife fiεε ê wvú ke.

Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu waa yεε

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Ε Jisos ke no yeeyi bonyii fô yew ncese le, ke ne bife ê bó le, “Bonyii bô duηci bonci ghan neε le ε se no duu le Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu waa Nfon Dawe?”

³⁶ Ε Keyoy ke Yuule to ge wase ε Nfon Dawe wvun jeme ekumε Mboyse wvudvu gayte le, ‘Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wεm le wvú eshii ê εbo kew ke εceey e, egeη ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

é wvú etome bikaa biew yî bó le.’

³⁷ Ε Dawe kebεε teηe wvú le Tata wen, é wvú ebvuu eghan neε se no nu waa we?” No Jisos to jemyi mwεεm mvun nen ε kebombom ke bonyii le kè to nu fó, no yeke ε njoη yuu lo bó.

Ε Jisos tooshε gee di bonyii bô duηci bonci bo Nyo' le

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸ Ε wvú dioo yeeyi bonyii ne gay ê bó le, “Ben ejod wεε ben ε bonyii bô duηci bonci bo Nyo' le. Bó ké no koηke keetfumyi ndvú yi baay baay ghanci dvú mondvuum mò bó kamene diwaci le, le bonyii egaytè bó le bô n'wvum.

³⁹ Ε bó ké gen yéw bunle le, kenεε fô ηkaw e, caw ke ε è nu bintaw bi baay baay se shii yî dvú le.

⁴⁰ Bó shiwse lo mwεεm mvu bokε' bo bonkfu le, mum buwse bó bô dibunle di dewkene. Ngew wvubo nu ke eyuu ekuuke baay.”

Nnya kpwεε ηkfu (Luk 21:1-4)

⁴¹ Ε Jisos ke ne gen shii keba keki fô fiηkuw fi nnya le fô yew ncese le, no taale no bonyii too gεεle bigew ê fiηkuw fidvu le. Ε bonyii bo kpawaw nteen no too gεεle bigew jó ε bí duule.

⁴² Ε kpwεε ηkfu mvu ke ne to ε è nu wee kefufe, gεε mvunyinyi jó mvunfεεm mvù gee jise di bigew e ε dí baa buy fiεε le ke.

⁴³ Ε Jisos ben boom bew bo ηgoo le gay ê bó le, “E me ensee ê ben keceey le kpwεε ηkfu wvun wvù nu wee kefufe nen, nu ε nya ε fey bonyii bocii bô gεεle fiεε ê fiηkuw fi yew ncese le fin e.

⁴⁴ Bonyii bocii bô be nyaa, be too ε è nu bô tfúw kpawaw wvubo wvù nu ε yiηsen wase ε no fuci kuse. Geenεn wvú ε to bô kefufe kew kecii ε nya fiεε ficii fi wvú keηke, ε è nu fî fi wvú bee keecee yî dvú le.”

13

Binghaw bi mwεεm e bì nu ke ekooyi seke woη nu keeke eka

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Ε Jisos ke dioo nen'yi fô yew ncese le, ε waa we ηgoo mvu ghay ê wvú le, “Wee N'yeeyi taa eyen bibwee bi εta le bì nu yî yéw yin e. Ε nu naa lo binghaw bi yéw e!”

² Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Wo yene binghaw bi yéw e bin e? Ke te dimwaan nu ke esheε yî dimew e se bó ε base fokuse ke.”

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Ε Jisos ke gen ben shii yî Kum Bite bi Olif e ê keba kè taale yew ncese le, ε Bitá bô Jεm noo Jon noo Andulu gen εbonεbon bife ê wvu le,

⁴ “Ke see ê bese kefew kè fiεε fidvu fin nu ke ekooy, ebvuu esee nciise wvù nu ke eduηce kefew kè mwεεm

mvudvu mvun mvunciim nu ke ekooy.”

⁵ E Jisos mum gay ê bó le, “Ben eyenè fo wee ke elè ben é ben ejay je.

⁶ Bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem tæke fojise, ε wee duu le, ‘E nu me wvudvu.’ * E bó dioo gee nonen emum elèle bonyii nteen ε bó jayte je.

⁷ Ben ke dioo ε yuw le bó tumte jem kenè le jem nu enu, fo finteem ebuyte ben ke. Mvumvun nu mwεem mvù kεjke keeke ekooy. Geenε ε mvú yaa mum dunji le wonj kaa wase ke.

⁸ Ketum nu ke etumte jem bô kemew, ε nfon mvu tumte jem bô wvumvu. Nshε nu ke eshiike mondvuum e mondvuum e, ε jen koole. E mvumvun mwεem bæε ke lo mvun'yanj ke diεwε seke kpwoon ε kεw lume.

⁹ Ben dioo nu no yenè. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bô saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle le. Ben nu ke eleemen fwe dvu bonyii bô saake biba bi wonj e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben ejeme ê bó ekumε me.

¹⁰ Geenε ε bó kεjke ke keeyaw efewcε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bitum bicii.

¹¹ Seke bó ε koo ben ε no gεne dvú keenya yew nsaw e, fo ekolε ekfumtè ben le laa ben nu ke egeen ejeme le la le. Seke ben ε gen, no jemyi ke ε è nu fiεε fi buyte diuw wene le kefew kekiε le, njefo ke è bæε ke ejemyi ben ke. E nu ke enya Keyoy ke Yuule njeme diuw wene le.

¹² Wee nu ke enε ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó eyu. Boom nu ke enε ebone bikaa ê bo'icee bobole ejim, gee ε bó yuwyi bó.

¹³ Bonyii bocii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenε, wee wvù nu ke ekuu shém egeen ebuy fokemεse nu wvù nu ke eboy.

Ekumε mwεem mvù bemte mvù nu ke ekooyi

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ (Wee wvù taanjke ηwa' wvun eyuw fin ntay,) seke ben ε yen ε ke-maante ke fiεε le kè nulo ejinj bvudvuu leeme wase fô kí yaa be kεjke keenu ke, ε bonyii bô nu Judea mum fεε ben yí dikum e.

¹⁵ Fo wee wvù nu ê yew we dioo ε shii bvuu ley yew le wen ejo naa lo fiεε elewte dvú ke.

¹⁶ Fo wee wvù nu wene ebvuu ekfulε le wen too ejo ndvu ye yi bulεen ke.

¹⁷ Ngεw wvu baay εdiuw yoya le nu ke enu wvu bokεε bô nu bô difue, noo bô yamsee boom e.

¹⁸ Ben ebunleè le fo fiεε fin ke ekooy ε è nu kefew ke nffum e ke.

¹⁹ Bonyii nu ke eyen ngεw εdiuw yoya le, ε kfuw wvuwe ngεw ke baa nu wase dvú ε kεw no Nyo' bomεε wonj ε to ε buy keseen e ke. E ke kfuw wvuwe bæε ke ebvuu eyuu enu dvú ke.

²⁰ E Tata to baa fafe εdiuw ε ngεw wvudvu, tu ke wee wvu wum mwaanj bee ke eboy ke. Geenε, nje bonyii bew bô wvù to cawεε wase gεε, wvù nu ε fafe εdiuw yodvu.

²¹ E wee ke egay lo ê ben εdiuw yoya le le ‘Ben etaa eyen, Mboyse wvù Nyo' to kawεε wvun fen!’ Kenεε le, ‘Ben eyen wvuwe fofe!’ Fo ben ebee ke.

²² Ben ekeè le bonyii nu ke etoo mbiayte le bowen nu bomboyse bô Nyo' to kawεε, ε bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwεem mvù dunji mvunjay mvubole, gee ten mwεem mvu diuw wvù yumεen e, momte fen é je nu dvú, keelεε bonyii bô Nyo' nu ε caw é bó ejay je.

²³ Ben eyenè. Me nu ε nsee wase mwεem mvun mvunciim ê ben é mvù sε keeke ekooyi.

No fi nu ke enu seke wee wvù diee

* **13:6** “... me wvudvu,” jemyi ε è nu ekumε Mboyse wvù Nyo' to kawεε. **13:8** 2Klo 15:6; Yεsa 19:2

13:9 Mat 10:17-22; Jon 16:1-4 **13:11** Luk 12:11-12 **13:12** May 7:6; Mat 10:35; Luk 12:52-53 **13:13** Jon 15:21; Mwm 13:10 **13:14** Dan 9:27 **13:15** Luk 17:31 **13:19** Dan 12:1; Mwm 7:14 **13:21** Luk 17:23-24 **13:22** Mat 24:24 **13:24** Mat 24:29

nu *Waawee kaase too*

(*Mat 24:29-31; Luk 21:25-28*)

²⁴ E nu ke edioo enu ediuw yoya le seke bongew bodvu e fey wase, é diuu ene esese ejime, é kpwee saa bvuu baa ten ke,

²⁵ é jón enen'yi fowe gbwekene, é mwem mvu fowe mvunciim mvù kenke mvungay eshiike.

²⁶ Nonen é bonyii emum eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembew e kenke mvungay mvu baay noo bvukuke.

²⁷ E wvù emum eciinse bonceenda bew é bó egen ebuw e won yo ena le yî nshé le noo fowe, ebaance bonyii bew bò wvù nu e caw.

(*Mat 24:32-35; Luk 21:29-33*)

²⁸ Ben eyeyi fié yî kengvum e. Tíew ye ké bocí, é bibe ekew eteke yî dvú le, é ben mum kié le ekfuñ kumene wase.

²⁹ E nu ke lenlen no ben nu ke edioo e yen e mwem mvun kooyi, é ben emum ekié le wvù nu wase nceencee naa wase é yew fwese.

³⁰ E me ensee é ben keceey le ke engoke ke keseen kin nu ke eka se mwem mvun mvunciim e kooy wase ke.

³¹ Ebule bò nshé nu ke eka, geenen ke diew yem nu ke eyuu eshiw ke.

(*Mat 24:36-44*)

³² Geen en ke wee nu dvú wvù kee diuu didvu kené kefew kedvu ke. Ke naa bonceenda bo Nyo' le bo fowe kené Waa Nyo' kee ten ke. E kee ke Ice wvù emben.

³³ Nonen ben eyenè bvuu ceytè, † njefo ke ben kee kefew kedvu ke.

³⁴ Fí nu ke enu diewé wee fò wvù gene ghane, e dioo nen'yi, e gee yew ye can boom bew bo lemme le, wee bò diew lemme, wee bò diew lemme, e gay é wee wvù ceyte diuw ketaan le wvù eshé ecéytè ntay.

³⁵ Nonen ben emum ecéytè, njefo ke ben kee kefew kè cee yew nu ke ekase eto ke. E nelo é wvù ke eto ekiéguu,

kené entan entelen, kené seke nyimshie yi fwe le, kené entanentan.

³⁶ Fo wvù ke ene esese ebuynen eyen e ben leete ke.

³⁷ Fié fi me njemyi é ben fin nu e me njemyi ten é wee tfuu le, 'Wee wem en ecéytè.' "

14

E bonyii cu ntañ keekoo Jisos eyu

(*Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53*)

¹ E to shéte wase ediuw efaa é emum enu diuu di Nkaw Danefey noo Nkaw Bled wvù bó baa gee Fintunlen jó ke. E bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò dunçi bonci bo Nyo' le no gomte je yî bó ekoo Jisos jó é kenyile le, eyu.

² E bó cu ntañ ebonebon le, "Fo beene emom fié fin kefew kè bó gee Nkaw e ke, njefo é beene mom lo, é fí eto bò diuw é bonyii entelen."

E kpwoon mvu yefe Jisos bò nfiey wvù shfuunjkene

(*Mat 26:6-13; Jon 12:1-8*)

³ E Jisos ke no nu ntew wvù Betani le, yew dvu Semon wvù wee ntun wvu baay, e bó ke shii no diekene,* e kpwoon mvu ne ley bò fikaa† fi nfiey mvu wvù shfuunjkene le. Nfiey wvudvu to lumte naa ntañ, e bó kene bò naad ewvunewvun. No wvù ley, mum koy diuw fikaa fidvu fuce nfiey wvudvu yî ekole ke Jisos e.

⁴ E bonyii bomew kaa ne no wvukene ebonebon gayte le, "Wvù nyew bò nfiey wvun nen nje la?"

⁵ E be nelo é bó egese nfiey wvun é wvù efey lo bigew bodanali gee te, enya bigew bidvu é bonyii bo kefufe le." E bó mum no nasene lo yî ye le.

⁶ Geen en, e Jisos jeme é bó le, "Ben ecine wvù le nyakeey. Ben nyaa ngew é wvù nje la? Wvù nu e ge e è nu fié fi jee fò me le.

13:26 Mat 24:30 **13:30** Mat 16:28 **13:32** Lem 1:7 **13:33** Mat 24:36 † **13:33** Bonwa' bo boyvuum bomew nu e bise fen le, «bunleè».

13:34 Mat 25:14-15; Luk 19:12-13 **14:1** 11:18 **14:3** Luk 7:37-38 * **14:3** E diew Glek e nu le: "Jiim no diekene", e è nu no bó to ké no diekene kefew kekíe le. † **14:3** Fikaa fin nu e bó to kene bò te dimew di bó teñe é diew bale le le «alabaster».

7 Ben ekeè le bonyii bo kefufe le nu ke enu ke ben e bó sekecii. E ben nulo efici bó seke ben koonke. Geen en, ke me nu nke enu beene sekecii ke.

8 Kpwoon wvun nu e ge e è nu fi ee fi wvú nulo ege. Wvú yefe me bô nfiey wvun nen seysee e è nu no bó nu ke edwey me.‡

9 E me ensee e ben keceey le, naa fee fô bó nu ke efewci saaka wvú jee yí ekole ke nsh e le kecii nu e fi ee fi kpwoon wvun ge nu e bó nu ke esenje ten, keekumyi wvú.”

*E Judas gen keegese Jisos
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

10 E Judas Iskaliot wvú to nu wee ngoo boom bo ngoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofee, mum ne gen fô bocee ncese bo baay baay e wvu le wen egese Jisos e bó.

11 E bó dioo yuw nonen yuw njon baay, mum kaw wvú le bó nu enya bigew e wvú. E wvú mum ke w no gomte je yí wvú nu enya Jisos jó can yibole.

*E Jisos bô boom bew dieken yi kemese le
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

12 E diuu di fwe di Nkaw Bleeed wvú bó baa gee Fintunleen jó di bó to ké no seele waa keyaw wvu Nkaw Danefey ke to kocen, e boom bo Jisos e bo ngoo le bife e wvú le, “Wo gomte le bese egen eseyse e è nu fee fò wo nu edie Nkaw Danefey?”

13 E wvú mum tum boom bew bo ngoo le bomew bofee, gay e bó le, “Ben egen e laante, ben nu dioo gene, eyen wee le e wvú e tuu joo e nshaan e, e ben ebi wvú le.

14 Seke wvú e gen e ley yew yí wvú ley dvú le, e ben gay e wee wvú kenke yew yidvu le Wee N'yeyi biite le laa kebuw ke bonyii bo ghane le kewene kè bô boom bowene bo ngoo le nu edie Nkaw Danefey dvú nu fee le?”

15 Wvú nu ke emum edunce kebuw ke baay yew yi ewe le e bó e looce wase e seyse kí e no nu lo, e ben emum eseyse mwem mvudien dvú.”

16 E boom bo ngoo le bodvu mum ne gen e laante, gen yen mwem e ke lenlen no Jisos to jemye e bó. E bó mum seyse mwem mvudien mvu Nkaw Danefey e dvú.

17 E e ke no nu eki eguu, e Jisos bô boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofee taashe dvú.

18 E bó ke shii no diekene, e Jisos ne gay e bó le, “E me ensee e ben keceey le wee mvu ben e nu egese me, e wee wvun nu wvú diekene bee wvú.”

19 E bó yuw nonen, ne no nu lo yii yii, mum no biite e wvú wee mwaan mwaan le, “E nu me le?”

20 E wvú tfuse le, “E nu ke wee mvu ben bo yuufe ncow bofee le wvú bee wvú cuwte bleed e shuw e.

21 Wee wvú diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to sanee ekume wvú. Geen en, nge wvu baay nu fô wee wvú gese wee wvú diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwe wee le baay fen e bó to baa eboo wvú ke.”

*E Jisos bô boom bew die ntaashe
(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20)*

22 No bó to diekene, e Jisos ne jo bleed, nya keyoone e Nyo', guush e, nya e boom bew bo ngoo le gay le, “Ben eko, fin nu ye yem.”

23 E wvú mum jo ten fiko, nya keyoone e Nyo', mum nya fiko fidvu e bó, e bó wu bocii.

24 E wvú gay e bó le, “Fin nu elem e kem kè Nyo' gbwo monkan dvú kí e buy nje wee nteen.

25 E me ensee e ben keceey le ke me mbee nke embvuu en'wu mbvuum mo twej kete kè lane le man ke e gen e buy diuu di me nu nke en'wu mó monfem ente jo bvunfon bvú Nyo' le.”

26 E Jisos bô boom bew bo ngoo le ke mese, yem nkiee mbense, mum buy ben gen yí Kum Bite bi Olif e.

‡ 14:8 Wee Juu to ké kpwee, e bó yefe gvune diew bô nfiey se dwey. 14:12 Ksm 12:1-14 14:12 Ksm 12:15-20 14:17 Jon 13:2, 21-30 14:18 Mben 41:9 14:22 1Kol 11:23-25 14:23 1Kol 10:16 14:24 Mat 26:28 14:26 Luk 22:39; Jon 18:1

Ɛ Jisos gay ƙ Bita nu ke ema wen
(*Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38*)

27 Ɛ Jisos ke ne gay ê bó ƙ, “Ben bocii nu ke etfuw bikaa ê me ejim. Ɛ nu no bó nu ƙ saŋ ƙ Nyo' gayte ƙ, ‘Me nu enke en'yu ncey njée é njée esaanken.’

28 Geenɛn, seke Nyo' ƙ bvuse me yí kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee.”

29 Ɛ Bita tfuse ê Jisos ƙ, “Ɛ bonyii bocii cim tfuw lo bikaa ê wo ejim, tu ƙ è nulo é me nke en'yu entfuw ƙ.”

30 Ɛ Jisos gay ê wvú ƙ, “Ɛ me ensee ê wo kecey ƙ entan jo eɛen jan, nu ƙ nyimshie nu ke enu ƙ yí eton bokaŋ bofɛɛ, ƙ wo ƙ ma wase me bokaŋ botete.”

31 Ɛ Bita jeme tɛme lo gay ƙ, “Ɛ è cim nu ƙ me enkpwe lo bee wo, tu ƙ è nulo é me en'yu ema wo ƙ.” No wvú gay nonɛn, ƙ bó bocii gay ƙ ten ƙenƙen no wvú gay.

Ɛ Jisos bunle Geɛɛmane
(*Mat 26:36-46; Luk 22:39-46*)

32 Ɛ bó ke gen ley fô weɛ ketaan wvumew e, ƙ bó teje ƙ Geɛɛmane, ƙ Jisos gay ê boom bew bo ngoo le ƙ, “Ben eshii fɛn, é me enɛen embunle.”

33 Ɛ wvú mum jo Bita bô Jɛm noo Jon, ƙ bô bó ne fô. Ɛ wvú ne no kpwaake mwɛɛm ƙ monlum koole wvú.

34 Ɛ wvú gay ê bó ƙ, “Fitele fiem nu yii yii baay naa fi me enkpwe lo. Ben eshɛɛ enù fɛn cepte.”

35 Ɛ Jisos ne fô bence gen fwe caan, gbwe fokuse, bunle ƙ é je be nu dvú, é kefew ke nɛw e kedvu efey ƙ lo.

36 Ɛ wvú bunle ƙ, “Abba, Icɛm, wo nulo ege fiɛɛ ficii. Cake fiko fi nɛw e fin fo me en'wu. Geenɛn, geɛ ƙ no wo koonke. Fo wo ege no me nkoonke ƙ.”

37 Ɛ Jisos kase tu jim fô bó le, yɛn ƙ bó leete. Ɛ wvú bife ê Bita ƙ, “Semon, wo leete lo le? Ƙ è nulo é wo ecey egen ebuy yí nta kefew e ƙ mwaan e?”

38 Ben enù we bunlè fo mmom ke eto fô ben e eghaw ben. Ɛ nu kecey

ƙ fitele koonke lo, geenɛn ƙ nyam ye weɛyi.”

39 No wvú jeme nonɛn bvuu kase gen bunle ƙ no wvú be bunle wase.

40 Ɛ wvú dioo kase tu jim bvuu yɛn ƙ boom bew bo ngoo le leete njefo nyii to nu ê bó ejise baay. Ɛ bó fanɛ yaa ƙiɛ fiɛɛ fi bó etfuse ê wvú ƙ.

41 Ɛ wvú kase tu jim yí bokaŋ bo botete le, bife ê bó ƙ, “Ben fɛn beɛ ƙ leete leetene finɛn e? Dí nu ƙ kocɛn. Ɛ nu wase kefew. Bó nu ƙ gese wase wee wvú diee nu Waawee ê bonyii bô befe.”

42 Ben enɛ we é beene eɛenè. Ben etaa eyɛn, wee wvú gese me wvun ƙ wvú too wase.”

Ɛ bó koo Jisos

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12*)

43 Ƙ no Jisos to beɛ jemyi nonɛn, kaŋ mwaan ƙ Judas wvú to nu wee ngoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ mum buynɛn. Wvú to too bô ke-bombom ke bonyii le ƙ bó ƙenke nyó bô bibuse, ƙ è to tum bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô duŋci bonci noo bonyii bô saake won.

44 Ɛ to nu ƙ wee wvú to gesɛɛ Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay ƙ, “Wee wvú me nu nke enɛay wvú le, embam enoce, nu wvú, é ben emum ekoo, ejo eɛene dvú eyɛnè fo wvú elewte.”

45 No Judas to nonɛn, mum gen lo kaŋ mwaan fô Jisos e, gay wvú le ƙ, “Wee N'yɛɛyi.” No wvú gay nonɛn, mum bam wvú noca.

46 Ɛ bonyii ba mum koo Jisos, ghen wvú.

47 Ɛ wee mvu wvú to leeme bô bo Jisos mum dvun nyo ye jem, cun kuntuŋ ke nfwa ekole ke bocee ncese le dvú, sum.

48 Ɛ Jisos bife ê bonyii bodvu ƙ, “Ben to keekoo me ƙ no too bô nyó noo bibuse ƙ diɛwe ben to keekoo ƙ è nu coon e?”

49 Me nse nshee nu beene no diuu nu fô yew ncese le, n'yɛɛyi bonyii se

ben koo me nje la? Geenɛn, fiɛn kooyi keseen nɛn le fiɛɛ fi bó to saɲɛɛ ê Nwa' Nyo' le eto ekocɛn.”

⁵⁰ E boom bo Jisos e bo ɲɔo le bocii mum laɲ wvú fó, fɛɛ lo.

⁵¹ E cuwee mvu no bii wvú le, ɛ wvú baa tfume fiɛɛ ye le kɛ, ɛ wvú bu kɛ ɛ è nu waa ndvu ye le. E bó ɣɛn le bó koo tɛn wvú,

⁵² ɛ ndvu yidvu fɛyɛ, ɛ wvú cinɛ dvú lewɛ kenyi kencimte.

E bó saw nsaw Jisos

(*Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24*)

⁵³ E bó mum jo Jisos, ɣɛn bô wvú fô ɛkolɛ ke bocee ncese le. E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake wonɲ noo bonyii bô duɲci bonci nu ɛ bó to tase wase fó.

⁵⁴ Bó to ɣɛne bô Jisos ɛ Bita bii lo ɛjim ncejole. E wvú ɣɛn buy naa lakfulɛɛɲ yi ɛkolɛ ke bocee ncese le, mum shii bô bonyii bô to cɛyɛ la didvu no yosene ɲguy.

⁵⁵ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bocii bô saake bonsaw mum no gomte fiɛɛ fi bó etey yî Jisos e, ege é bó eyu wvú. Geenɛn, faɲɛ yaa yɛn fiɛɛ le kɛ.

⁵⁶ E bonyii nteen mum ben jim nsaw mbiay ɛkumɛ Jisos. Geenɛn, ɛ wee no jemyi fiɛɛ ɛ fí yaa too kpwentene bô fi wee mvu le kɛ.

⁵⁷ E bonyii bomew ke nɛ mum leem we, cu yibo mbiay yî ye le gay le,

⁵⁸ “Bese se nu ɛ yuw ɛ wvú gayte le wen nu ke esâw yew ncese yin yi bó bom bô can, ejo ɛdiuw ɛta ekase bom yimi ɛ è yaa nu bô can kɛ.”

⁵⁹ Naa no bó to jemyi nonɛn, ɛ njeme wvubo faɲɛ yaa etoo kpwentene kɛ.

⁶⁰ E ɛkolɛ ke bocee ncese le mum nɛ leem we fwe dvu bonyii, bife ê Jisos le, “Kɛ wo kɛɲke fiɛɛ keetfuse le? Wo yuuke kɛ mwɛɛm mvù bonyii ban jemyi yî yo le?”

⁶¹ E Jisos mɛy diuw tfu, faɲɛ yaa tfuse fiɛɛ kɛ. E ɛkolɛ ke bocee ncese le bvuu bife ê Jisos le, “E nu wo Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ wvù Waa Nyo', Nyo' wvù bó bensee?”

⁶² E Jisos tfuse le, “E nu me. Ben nu ke eyɛn no wee wvù diee nu Waawee ɛ shii ê ɛbo ke ɛcɛy ke Wee wvù kɛɲke Mvunɲay e, ke ebvuu eyɛn no wvù shiile too we ê kembɛw e.”

⁶³ E ɛkolɛ ke bocee ncese le yuw nonɛn, mum saayɛ ndvú ye le, bife le, “Shiie nu dvú wvù beene ebvuu egomte wee le wvù eleem fɛn ejeme fiɛɛ le? §

⁶⁴ Kɛ ben nu ɛ yuw wase no wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le? Ben ɛ gay le la?” E bonyii bocii mum sumtɛn le wvú nu wee wvù bó eyu lo.

⁶⁵ E bonyii bomew mum kɛw no cuyte ncɛɲ yî Jisos e, kay ɛjisɛ eyɛ, no kfunɛ wvú bô mvunɲko, gayte le, “Kɛ ɣɛɛ kewee ntum Nyo' kuw keseen.” E bonyii bo nci le ke nɛ jo Jisos mum kɛw no suunɲke.

E Bita ma Jisos

(*Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ No Bita to nu je ɛkuɛku lakfulɛɛɲ e, ɛ wan kpwoon mvu ɲɔo boom bokɛnɛ bô to lemte ɛkolɛ ke bocee ncese le nɛ to mbew ye le.

⁶⁷ No wvú yɛn Bita le ɛ wvú yosene ɲguy, ɛ wvú taa wvú nɛn tunɲ, gay le, “Wo tɛn be nu ben ɛ Jisos Wee wvu Nasalet wɛ.”

⁶⁸ E Bita tun, gay le, “Kɛ me ɲkee fiɛɛ fi wo jemyi fin kɛ. Kɛ me ɲkee kɛ.” No wvú gay nonɛn, mum nɛ fó ɣɛn fô diuw ketaaɲ e, ɛ nyimshie mum toɲ.*

⁶⁹ E wan kpwoon wɛ bvuu yɛn wvú le, gay ê bonyii bô to leeme fó le, “Wee wvun nu mvu bó le.”

⁷⁰ E Bita bvuu tun. E kefew ke dioo ɣɛncɛ caan, ɛ bonyii bô to leemene fó ba bvuu gay ê Bita le, “E nu kecɛy le wo nu mvu bó le, njefo wo nu tɛn wee wvu Galilee.”

14:50 14:27 **14:56** Mben 35:11 **14:58** 15:29; Mat 26:61 **14:61** Yɛsa 53:7; Mak 15:3-5; 15:39

14:62 Dan 7:13; Mat 22:44; 24:30; Mak 13:26; Luk 21:27 **14:63** Mat 26:65 § **14:63** Wvú to saayi

ndvú ye le nonɛn, njefo fí to nu ɛ sase wvú le. **14:65** Yɛsa 50:6; 53:5; Luk 7:16 * **14:68** Kɛ bonɲwa' bo boyvuum bomew kɛɲke njeme wvu le, “E nyimshie mum toɲ” kɛ.

⁷¹ E Bitá mum kan, tee lon yí ekole kew e gay le, “Ké me nkee wee wvun wvù ben jemýi ekumε wvú kε.”

⁷² Kan mwaan ε nyimshie bvuu ton le bokañ bofεε. E wvú yuw mum kume njeme wvù Jisos be jeme ê wvú le, “Nyimshie ke enu le yí eton bokañ bofεε, ε wo ε ma wase me bokañ botεte.” E wvú mum kεse kpwe no beele.

15

E bó nya Jisos can Baylet wee sa' wvu Lum e

(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ E ekfun ke gen le jó eyuule too nen, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won noo bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le, bô è nu bonyii bocii bô saake bonsaw mum shii jo ntañ, kay Jisos, jo wvú gen nya can Baylet e.

² E Baylet bife ê Jisos le, “E nu wo wvù Nfon Bojuu le?” E Jisos tfuse ê wvú le, “E nu no wo gay.”

³ E bocee ncese bo baay baay mum kew no teyte mwεem yí Jisos e nteen.

⁴ Nonen ε Baylet bvuu bife ê Jisos le, “Ké wo kenke fiεε keetfuse le? Wo yuuke ke mwεem mvù bó cuci yí yo le?”

⁵ Geenεn ε Jisos fanε yaa ebvuu et-fuse lo fiεε ê wvú kε. E diuw yum Baylet.

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

⁶ E to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danefey wvun e, ε Baylet bvuse wee ncaw mwaan yew ncaw e wvù bonyii nu ε lekε.

⁷ E to nu kefew kedvu le, ε wee mvu nu yew ncaw e ε diee nu Balabas, ε wvú nu ngoo bonyii bô to nu yew ncaw e bô to kewεε mvunlaa elaante yuwye bonyii le.

⁸ E kebombom ke bonyii le mum to kew no biite le Baylet ege no wvú to ké no gee fô bowen e.

⁹ E Baylet bife ê bó le, “Ben gomte le me embvuse ε è nu Nfon Bojuu le?”

¹⁰ Wvú to biite nonen njefo wvú to nu ε kiεε le bocee ncese bo baay baay to nya Jisos can wen e ε è nu njefo bó to bene kendon bô wvú.

¹¹ Geenεn, ε bocee ncese bo baay baay beyse kebombom ke bonyii le le bó egay le wvú ebvuse ε è nu Balabas.

¹² E Baylet bvuu bife ê bó le, “E me ndioo ε mbvuse nonen, enge nεε bô wee wvun wvù ben tenje le Nfon Bojuu?”

¹³ E bó mum wam lo foweεwe le, “Bó eta lo wvú yí kentam e.”

¹⁴ E Baylet bife ê bó le, “Bó eta wvú nje la? Fiεε fi befe fi wvú ge nu la?” E bó bvuu no wamte gene ke lo fwe le, “Bó eta wvú yí kentam e.”

¹⁵ Nonen ε Baylet mum bvuse Balabas njefo wvú to gomte keege no kebombom shieele. E wvú gay ε bó tam Jisos, mum nya le bó egen eta yí kentam e.

E bonyii bo nci le no sεwse Jisos
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

¹⁶ E bonyii bo nci le mum jo Jisos ley gen dvú entow fô bó to tenje le Ble-tolium. No bó ley, mum kum kebese ke ngoo bonyii bo nci le kecii ε kí tase.

¹⁷ E bó mum jo ndvu bvunfon sh-fuse yí ye le, bvuu lu kefo ke bvunfon e ε kí nu bíay bíay bon ê wvú εfa.

¹⁸ E bó mum kew no bune wvú gayte le, “Biaa kembaan. Nfon Bojuu.”

¹⁹ No bó gee nonen mum no suunke wvú bô kemañ yí ekole le, cuyte nceñ yí ye le, too tumte εnvuw ê wvú ejise, bune wvú.

²⁰ E bó ke sεwse wvú nonen mεse, mum kase baa ndvu bvunfon ye yí ye le, jise ndvú ye yí ye le, mum jo wvú no gene dvú keegen eta yí kentam e.

E bó ta Jisos yí kentam e
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ E bó dioo gene, ε bô bo wee mvu tasen ε wvú kfuuyi nkpwaante ε diee nu Semon, ε è nu wee wvu Selin. Wvú to nu icee Eleksanda bô Lufus. E bó

mum kan wvú ε wvú tuu kentam ke Jisos e.

22 Ε bó no gene bô Jisos gen buy bvudvuu bvù bó teje le Golgota le, (ε diee din nu le Ngbwow Ekole.)

23 mum nya mbvuum ê wvú le wvú ewu ε bó ε fiysen bô εfuwe kemew ε bó teje le mεel. Geenεn ε Jisos fanε yaa wu ke. *

24 Ε bó mum ta wvú yî kentam e. Ε bó jo ndvú ye keegaw ê bikuu bibole mum tum kan bô ndvú yidvu keekieε no wee nu ejo.

25 Kefew kè bó to taε Jisos yî kentam e to nu didiuu bvuuε fontanεtan.

26 Ε bó san fiεε fi bó taε wvú yî kentam e nje fí ε fí nu le, wvú nu, “Nfon Bojuu.”

27 Bó to nu ε ta ten bocoon bofεε yî bintam e, wvumvu ê εbo ke Jisos e ke εεεy e, wvumvu ê εbo kew ke εηkonko le. [

28 Ε fí mum kocen no bó to sanεε wase ê Nwa' Nyo' le le,

“Bó to nu ε tan wvú ηgoo bonyii bò nu ε buw mwεεm e.”] †

29 Ε bonyii no fele yεne Jisos e mεeke lo bikuu, baale wvú bô boncun gayte le, “En'gheee! Wo wvù se nu keeke esâw yew ncese ekase eyoo yî εdiuw e εta,

30 ke fi le εkolε kuw eshii yî kentam kiε le.”

31 Ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò duñci bonci bo Nyo' le no buu ten wvú εbonεbon gayte le, “Wvú se fii bonyii bomew se wvú nulo efi kew εkolε ηkuuñ.

32 Wvú wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε, wvú wvù nu Nfon bonyii bo Islael ke eshii le yî kentam e keseen é bese eyen emum ebee wvú le.” Ε bonyii ba bò bó to taε yî bintam e bô bo Jisos no baale ten wvú bô boncun.

Ε Jisos kpwe

(*Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

33 Ε diuu ke dioo ben leke, ε εkfun nε jiim won tfuu gen buy didiuu ditεte emvunsheen.

34 Ε è ke no nu didiuu ditεte, ε Jisos nε fun foweεwe le, “Eloy, Eloy lama sabaktani,” fi nu le, “Nyo' wεm, Nyo' wεm, wo lan me nen nje la?”

35 Ε bonyii bomew bò to leeme fó dioo yuw, gay le, “Ben eyekε eyuw, wvú teje Elayja.”

36 Ε wee mvu bó le nε lewte jo kusha, ffum ê mbvuum mo ηgbwayηgbwayi le, bon yî fite le nεke le wvú ewu, mum gay le, “Kε leem nen é beene eyen laa Elayja nu eto eshike wvú yî kentam kin e le.”

37 Ε Jisos nε wam foweεwe mum yoy n'yoy wvu fokemεse.

38 Ε ndvu yî to gawsene yew ncese ente sele entelen kew fowe bow buy fokuse biba bifεε.

39 Ε cee εkolε bonyii bo nci le wvú to leeme fwe dvu Jisos dioo yen je yî Jisos kpwe jó le, mum gay le, “Kεεεy, wee wvun se nu Waa Nyo'.”

40 Bokεεε bomew to leeme fó ntam-ndwee taale. Ngoo bó le to nu Maalia Magdalen bô Maalia wvù bwee Jem wvu caan bô Yosεs, ε wvumvu nu Salome.

41 Bokεεε ban nu bò to bii Jisos e Galilee fici wvú. Bó to nu fó bô bokεεε bomew ten nteen bò to bie Jisos e ε bô bó to Jelusalem.

Ε bó dwey Jisos

(*Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

42 Ε è ke no nu wase ekiεguu εbvubwε, no è to nu Diuu di Nseyse le keeley yî diuu di mbam e,

43 Ε wee mvu wvu Alimatia wvù bó to teje le Yosεw, kuu fitele gen yen Baylet e keeleke gvune di Jisos e egen edwey. Yosεw wvun to nu ηgoo bonyii bò saake won e, ε bonyii to wvumte naa wvú ntay. Ε wvú kebεε to cεyte

* 15:23 Mbvuum man to nu keege le wvú eciwle saa ebvuu eyuuke nsase ke. 15:24 Mben 22:18
15:26 Mat 27:11 15:27 Yesa 53:12 † 15:28 Ke bonwa' bo boyvuum bomew kenke kencim kè 28 ke.
15:29 Mben 22:7-8; 109:25 15:29 14:58 15:32 Mat 27:11 15:33 Amo 8:9 15:34 Mben 22:1
15:36 Mben 69:21 15:38 Ksm 26:31; Ibu 10:19-20 15:39 1:1; 3:11; 14:61; Mat 27:54 15:40 Luk
8:1-3

ten kefew kè bvunfon bvú Nyo' le nu ke eto.

⁴⁴ E Baylet yuw, ε diuw yum lo wvú le Jisos be ε kpwe wase. E wvú tee ekole ke bonyii bo nci le kie ε kí to, ε wvú bife ê wvú laa Jisos be ε kpwe wase le.

⁴⁵ E wvú dioo yuw ê ekole ke bonyii bo nci le kedvu le Jisos be ε kpwe wase, ε wvú mum nya gvune didvu ε Yosεw.

⁴⁶ E Yosεw mum nε gen guy ndvu yí jee, gen shike gvune di Jisos e, baance jó, gen jike ê jem e ε bó cow yí kembaan e, mum biñse kebwee ke te le to ban diuw jem yidvu dvú.

⁴⁷ E Maalia Magdalen bô Maalia wvú bwee Yosεs yen bvudvuu bvú bó dwey Jisos fó le.

16

E Jisos buy yí kpwe le

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ E diuu di mbam e ke dioo fey wase, ε Maalia Magdalen bô Maalia wvú bwee Jem, noo Salome guy bonfey bô shfuun̄kene wvu le bó egen eyefe gvune di Jisos e dvú.*

² E è ke no nu ε è bεε naa lo fontañantañ ke no diuu bεε san lo yí diuu di fwe yí kema le, ε bó nε no gene fô jem.

³ E bó dioo gene nonen no jem̄yi εbonεbon le laa è nu ke ebiñse yεε te di bó ban diuw jem dvú é bó se ley ε?

⁴ Geenεn ε bó dioo lan̄ jise, yen ε bó ε biñse wase te didvu. Te din to nu naa lo kebwee ke te le.

⁵ E bó dioo ley gen ê jem, yen cuwee mvu le ε wvú ε shii εbo εcεy ε tfume ndvu ε yí defe, baa. E ye kufe bó nen wuu.

⁶ E cuwee wvudvu gay ê bó le, “Fo diuw eyumtè ben ke. Me ñkee lo le ben gomte ε è nu Jisos wvu Nasalet wvú bó se taε yí kentam e. Ke wvú bεε fen ke.

Wvú nu ε buy wase yí kpwe le. Ben etaa eyen fô bó se jikεε wvú.

⁷ Ben egen esee ê boom bew bo ñgoo le noo ê Bita le wvú nu ε sa wase fwe dvunen Galilee. Ben nu ke eyen wvú le jó no wvú to gayεε ê ben.”

⁸ E bokεε ba buy ê jem ciñke nen kikikiki, nε fεε lo, ε diuw ε loocε ε yum bó nen kaww. E bó fan̄ε yaa jeme fice ê wee ke, njefo bó to fane lo.†

E Jisos dun̄ce ye ye ê bonyii

(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)

[
⁹ Jisos to buy yí kpwe le diuu di fwe yí kema le ε è bεε kebitele, yaw buynεn ε è nu fô Maalia Magdalen wvú wvú to bvuseε bonceendaa bo dεwle le yí ye le bosooshwiw.

¹⁰ E Maalia mum gen see ê bonyii bô bô bo Jisos to ké no nu. Bonyii ban to nu ε shii beele soo bikuu.

¹¹ E bó dioo yuw no kpwoon we gayte le wen be ε yen Jisos e ε wvú nu dvú, ε bó fan̄ε yaa bee naa lo ke.

(Luk 24:13-35)

¹² Ejim jodvu ε Jisos bvuu dun̄ce ye ye ê bonyii bew bomew bo ñgoo le bofεε ε bó gene ntεw mvu le ε nfieesεn ye ε kumεn wase.

¹³ E bó tu jim, gen see ê kebese ke bonyii bo ñgoo le, ε bó fan̄ε yaa bee bó le ke.

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁴ Ejim jodvu ε Jisos dun̄ce ye ye ε è nu wase ê boom bew bo yuufe ncow mwaan̄ e kebεε ε bó diekene. E wvú saw bó, njefo bó to baa keñke mbee ke, tεmyi bikuu keebε bonyii bô to yenεε wvú le seke wvú to buyεε yí kpwe le.

¹⁵ E wvú mum gay ê bó le “Ben egen won̄ e tfuu egen efewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo' ê bonyii bocii.

¹⁶ Wee wvú é bee saaka wvudvu le, bó ε lese wvú ê joo, é wvú ke eboy. Wee wvú ε fan̄ keebε, nu ε wvú nu ke eley ñgεw e.

* **16:1** E nce Bojuu le nu ε diuu to ké ka fokieguu. Fi nu le bokεε ban to guy bonfey ban ε diuu di mbam e ε fey wase se buy gen fô jem. **16:6** 8:31 **16:7** 14:28; Luk 24:34 † **16:8** Ke bon̄wa' bo boyvuum bomew keñke bincim bi 16:9-20 ke. **16:14** Lem 1:6-8 **16:15** Mat 28:19 **16:16** Lem 2:38 **16:17** Lem 8:7; 16:17; Lem 2:4; 10:46; 19:6; 1Kol 14

17 Bonyii bò nu ε bee nu ke egee mwεεm mvù duŋci mvuŋgay mvu Nyo' le diεwε mvun e: bó nu ke ebvu-use bonceendaa bo dεwle le yî bonyii le ê diee diem e. Bó nu ke ejemyi díεw yi fiε.

18 Bó nu ke ejici yó le bô can. ε bó cim wu lo njiw, wvú saa ege fiεε bô bó kε. Bó nu ke egεεle can yî bonyii bò cemkene le, ε bó bonene.”

ε Jisos ben we

(Luk 24:50-53)

19 ε Tata Jisos jeme ê bó nonεn mεse, ε Nyo' mum jo wvú ε wvú ben we shii ê εbo ke εcεεy ke Nyo' le.

20 ε boom bew bo ηgoo le ke mum buy no ghane fewci saaka wvù jee mondvuum e monciim. ε Tata lemte bô bó tomte fiεε fi bó to fewci le è nu kecεεy bô mwεεm mvù duŋci mvuŋgay mvu Nyo' le mvù bó to gee.]

**Saaka wvù Jee wvu
εkumε Jisos no
Luka
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Luk
wvun e**

Nwa' Luk wvun duηci le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε bonyii bo IsraeI dvú, bvuu nu Mboyse εηgokε ke bonyii bocii le. Wvú jemyi mwεεm mvumew εkumε Jisos ε mvú nu ke ε è nu ê ηwa' wvudvu wvun e maan. Wvú jemyi no bó to bokεε Jisos ε bonceenda bo Nyo' le no yemte, ε boncey njée gen taa wan, jemyi ten no wan wvù Jisos to shεεteε yew ncese le, jemyi ηgan wvù Jisos to maε εkumε wee wvù jee wvu Samalia bó wvu εkumε wan wvù to laε. Wvú jemyi baay εkumε bunle ê ηwa' wvun e bó εkumε Keyoy ke Yuule noo εkumε bokεne. Wvú jemyi no Nyo' leεshi bibefe bi bonyii le, fi è nu shiee wvù Jisos to toε fokuse fen e.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-4 Keηkεwce

1:5-2:52 No bó to bokεε Jon Nleseejoo bó no bó to bokεε Jisos ε bó no kuu

3:1-20 Lemme di Jon Nleseejoo le

3:21-4:13 No bó to lesεε Jisos ê joo bó no Satan to momte wvú

4:14-9:50 Ekumε lemme di Jisos e Galilee

9:51-19:27 No Jisos to nen'yεε Galilee no gene Jelusalem

19:28-23:56 Ekumε kema ke Jisos e ke kemεse le Jelusalem

24:1-53 No Jisos to buyεε yí kpwe le, buynen ê bonyii εjise, ke ben we

Keηkεwce

¹ Wee wvu baay wvù Teofilus, bonyii nteen nu ε mom wase keesan εkumε mwεεm mvù to koyεε entelen jo bese.

1:3 Lem 1:1 1:5 1Klo 24:7-19 1:5 1Klo 24:10
Biku 13:4-5; Luk 7:33

² Bó to saanke mwεεm ke lenlen mvù bese to yuwεε ê bonyii bó to yenεε bó εjise εbo bvuu no fewci saaka wvudvu no mvù to kεwεε.

³ No me nu ε njo wase kefew ε ntasse mwεεm mvun mvunciim ε kεw fonkεw, ε mum ε n'yen le fí jee le me embaance ensan ten ê je yi len e ê wo.

⁴ Me ηge fin le wo ekiεε keceey ke mwεεm mvù bó nu ε fewce wase ê wo le.

ε nceendaa Nyo' tefe le bó nu ke eboo Jon Nleseejoo

⁵ Seke Nfon 'Elod to saake won wvù Judea, cee ncese mvu to nu ε bó teje le Sakalia. Wvú to lemte ê ηgoo bocee ncese bo Abija le, ε bwee yew we to buy ten ê kfuu di Elon e, ε bó teje wvù le Elisaben.

⁶ Bonyii bo bofεε ban to nu bonyii bo teyteny ê Nyo' εjise, gεεle bonci bo Tata le bocii, yaa keηke jay ke.

⁷ Geenεn, bó to baa keηke wan ke, njefo Elisaben to nu kase, ε bó bocii to nu ε bó ε lunkεn wase.

⁸ ε kefew ke to kocεn, ε ηgoo Sakalia no lemte yew ncese Tata le. ε to nu wvù cee ncese ê Nyo' εjise εbvubwe,

⁹ ε bó to baa wvú bii no bó to ké no baale bocee ncese ê nce wvubole. ε wvú mum ley yew ncese le keeton jiin.

¹⁰ ε kefew ke kocεn keeton jiin, ε bonyii bocii bó to nu ekfuη no bunlee.

¹¹ ε nceendaa Tata seεε buynen ê wvú εjise leem ê εbo ke εceey ke ketan ke jiin e.

¹² Seke Sakalia to yenεε wvú le, ε kedvum gbwo wvú, ε wvú keηke nfan baay.

¹³ Geenεn, ε nceendaa wvudvu gay ê wvú le, “Fo wo efanε ke. Nyo' nu ε yuw wase bunle yo. Bwee yew wo wvù Elisaben nu ke eboo wan diemsen é wo ecu diee le Jon.

¹⁴ Wvú nu ke eto bó nlanlan fô wo le, ε bonyii nteen nu ke eyuuke njon nje boo diew.

¹⁵ Wvú nu ke enu wee wvu baay ê Nyo' εjise. Fo wvú ke ewuù mbvuum

1:9 Ksm 30:7-8 1:13 1:60, 63 1:15 Ktrj 6:3;

ke, se ge mò temyi. Keyoy ke Yuule nu ke eyiñsen yî ye le seke bó ε boo wvú.

¹⁶ Wvú nu ke ege é bonyii bo Israe nteen ekumen mvuntelem mvubole ekase etu bô bo Tata wvù Nyo' wvubo.

¹⁷ Wvú nu ke egen fwe jo Tata bô fitele noo mvungay mvu Elayja le, keekumen mvuntelem mvu bo-cee boom e, é mvú enu yî boom bobole. Wvú nu ke ege é bonyii bô temyi bikuu ecine bikuu bì temyeen e, ekumen bonce bobole, ekenke bonkpawce ε è nu bo bonyii bo len e. Wvú nu ke ege nonen wvu le bonyii enù ε bó ε seyse keecyete Tata.”

¹⁸ E Sakalia bife ê nceendaa Nyo' le, “Fiee fi nu ke ege é me enkiee ε bee bwee yew wem nu ε bó ε lunken wase nen nu la?”

¹⁹ E nceendaa Nyo' tfuse le, “E nu me wvù Gabliya, ε me nleeme ê Nyo' ejise sekecii, ε è tum wvú me le me ento ensee saaka wvù jee wvun ê wo.

²⁰ Taa eyen, no wo baa ebee saaka wvun e, ε kefew nu ke eto ekocen é fí ekenke keekooy, wo nu etu kencife, saa ejemyi ke, egen ebuy seke fiee fin nu ke ekooy.”

²¹ No fí to kooyi nonen, ε bonyii bô to nu ekfun cyete Sakalia no kenke lo nghaw laa è se kooyi la fí wvú she dvú baay nen ε.

²² Seke wvú to buyee dvú, wvú to baa kiee keejeme ê bó ke. E bó mum kiee le Nyo' nu ε dunce fiee fi nghaw e ê wvú dvú. E wvú mum no feeke lo mwem ê bó bô can, yaa jemyi ke.

²³ E Sakalia ke mese lemme diew yew ncese le mum kase tu jim fô yew e fo wvú.

²⁴ E ediuw ke fey, ε kpwee wvù Elisaben leem bô fue, mum no nu ke ε è nu yew yî kee le tin.

²⁵ E Elisaben mum gay le, “Keseen Tata nu ε koo wase shen fô me le, ε cake ken'wuumen yî ekole kem e.”

E nceendaa Nyo' tefe le bó nu ke eboo Jisos

²⁶ E fue di Elisaben e ke buy kee soocan, ε Nyo' tum nceendaa we wvù Gabliya ntew mvu wvu Galilee le ε bó tenje le Nasalet.

²⁷ Wvú to gen bô ntum fô ngon kpwoon mvu le ε bó tenje le Maalia, ε è bεε wan wvu tfu. Wvú to nu ε bó ε seyse wase le wvú nu ke enu kpwee Yosεw wvu ê kfu di Nfon Dawe le.

²⁸ E nceendaa Nyo' wvudvu gen yen Maalia le gay wvú le le, “Me ngayte wo le. Nyo' nu ε buw wase wo ε no nu ben ε wvú.”

²⁹ E Maalia yuw ε fí ghaw wvú baay, ε wvú no maa laa kfu wvun ngayma se nu wvù nee le.

³⁰ Geenεn, ε nceendaa Nyo' gay ê wvú le, “Maalia fo wo efanè ke. Nyo' nu ε buw wase wo.

³¹ Taa eyen, wo nu ke eleem bô fue, eboo wan diemsen, ecu diee le Jisos.

³² Wvú nu ke enu wee wvu baay, ε bó nu ke etenje wvú le Waa Nyo', Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e. Tata wvù Nyo' nu ke eshike wvú yî kawla Nfon Dawe wvù icee kfu dibole.

³³ Wvú nu ke esaake kfu di Yakow e sekecii, ε ke bvunfon bwew nu ke ekenke kemese ke.”

³⁴ E Maalia bife ê nceendaa Nyo' le, “Fifin nu ke eghan nee le, ε me mbee wan wvu tfu.”

³⁵ E nceendaa Nyo' tfuse ê wvú le, “Keyoy ke Yuule nu ke eto yî yo le, é mvungay mvu Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e eyiñsen yî yo le. Nonen, wan wvù wo nu ke eboo nu ke enu wvù yuule, é bó emum etenje wvú le Waa Nyo'.

³⁶ Taa eyen, wayco wvù Elisaben wvù nu ε wvú ε looce wase ε lun ε bó se tenje wvú le kase, nu keseen bô fue kee soocan, ε wvú nu ke eboo wan diemsen.

³⁷ Ke fiee nu dvú fí nulo eghaw Nyo' ke.”

³⁸ E Maalia mum gay le, “Me wvun fen wvù waa lemme Nyo'. Wvú ege é fí ekooy bô me no wo gay.” No wvú

jeme nonen, ε nceendaa Nyo' mum ne.

ε Maalia laa ghane ε Elisaben e

³⁹ Ke ediuw yodvu le, ε Maalia seyse ne no yansene gene ntew mvu wvu won kum wvu Judea le,

⁴⁰ gen buy jó, ley yew dvu Sakalia gay bwee yew we wvu Elisaben e.

⁴¹ No Elisaben to yuwεε ngayma wvu Maalia, ε wan seεε ε wvu eshem baay. ε Keyoy ke Yuule yinzen yi ye le.

⁴² ε wvu mum wvule foweεwe, gay le, “Kembonen ke Nyo' le nu yi yo le fele bokεε bocii, ε kembonen kew nu yi wan wvu wo nu ke eboo le.

⁴³ Fin fiεε fi baay nen ghan neε le, le bwee Tata wεm nu ε laa ghane ε me le?

⁴⁴ Taa eyen, seke me mbe n'yuw ngayma wo, wan ε seεε ε me eshem bō nlanlan wvu baay.

⁴⁵ Njon wvu baay nu fō wo le, njefo wo nu ε bee le nkawma wvu Nyo' to kawεε wo dvu nu ke eto ekocεn.”

ε Maalia bense Nyo'

⁴⁶ ε Maalia gay le, “Fitele fiem bensee Tata Nyo',

⁴⁷ ε me n'yuuke njon nje Nyo' wvu nu Mboyse wεm.

⁴⁸ Wvu nu ε kume me, ε me nu ke lo waa we lemme wvu ncεw. ε kew yi keseen e ε gen lo, εngoke kecii nu ke egayte le,

Nyo' nu ε lan kembonen yi yem e,

⁴⁹ njefo Nyo' Mvungay Mvunciim nu ε ge wase mwεεm

mvu baay baay nteen fō me le.

Ke diee diew kenke kenfewsεn ke.

⁵⁰ Wvu camte shen fō bonyii bō wvumte wvu le.

ε shen yin nu yi εngoke kecii le.

⁵¹ Wvu nu ε dunce mvungay mvu εbo kew e,

ε tawse bonyii bō saale ye, bontan bobole ε bvun.

⁵² Wvu nu ε shwaw wase bonfon bo baay baay yi bokawla le,

ε bense ε ε nu bonyii bo ncεw.

⁵³ Wvu nu ε nyanje wase bonyii bō jen yuu bō,

bō ε ffuu bō mwεεm mvu jee, ε kun bo kpaw e cancan.

⁵⁴⁻⁵⁵ Wvu nu ε ficε wee we lemme wvu Islael,

ε kume keecam shen fō Abla'am bō kfuu diew e,

egen emεse ke no wvu to kawεε ε bo'icee cee bosεse.”

⁵⁶ No Maalia jeme nonen, ce bō Elisaben kee te mum kase tu jim fō yew e.

ε Elisaben boo Jon Nleseejoo

⁵⁷ ε kefew kē Elisaben ke eboo ke to kocεn, ε wvu boo wan diemsεn.

⁵⁸ ε kfuu diew noo bonyii bō to cee kelen kedvu le yuw le Nyo' nu ε dunce shen fō wvu le naa baay, ε bō mum no lanlanje.

⁵⁹ ε ediuw ke to buy nyan, ε bō to keetfuse wan yew, mum no gomte keecu diee le Sakalia ke diewe di ice le, ⁶⁰ geenεn ε bwee ma lo, gay le bō etenε wvu le Jon.

⁶¹ ε bō gay ε wvu le, “Ke wee nu dvu ε kfuu dinεn e bō diee din ke.”

⁶² ε bō mum ne no feeke bō can ε cee wan, keekiεε laa wvu be gomte le bō ecu diee di wan e le yeε le.

⁶³ ε wvu mum few ten le bō eto bō fiεε ε wen esan yi dvu le. ε bō to dvu ε wvu mum san le, “Diee diew nu Jon.” ε bō yen nonen ε dew yum bō.

⁶⁴ Kan mwaan, ε diuw Sakalia mum yene ye, ε leme diew yaaten, ε wvu bvuu kase no jemyi. ε wvu mum kew no tumte monkum mo Nyo' le.

⁶⁵ ε bonyii bo ntew wvudvu le kenke nghaw baay. ε saaka mwεεm mvun mvunciim saanken gen won kum wvu Judea wvudvu le tfuu.

⁶⁶ ε bonyii bocii bō to yuwεε mwεεm mvun mvunciim kenke nghaw mum no biite laa wvun wan nu ke enu wvu neε le, njefo fi to looci dunji le kembonen ke Nyo' le nu yi ye le.

ε Sakalia tefe ntum Nyo'

67 ϵ Keyoy ke Yuule ne yiṅsen yi Sakalia wvù icee Jon e, ϵ wvù mum ne no jemyi ke diewe wee ntum Nyo' le, gayte le,

68 “Beene ebenseè Tata wvù nu Nyo' bonyii bo Islael.

Wvù nu ϵ to wase keesum bonyii bew yi ṅgew e.

69 Wvù nu ϵ gee wase ntememvungay wvù nu ke eboyse beene, ϵ wvù buy $\hat{\epsilon}$ kfuu di wee we lemme wvù Nfon Dawe le.

70 Fifin nu no wvù to kawee diuw bonyii bew bo ntum e bò yuule ϵ è bee lo bvuyvuum e bò wvù to gekee,

71 le wen nu ke eboyse beene can bonyii bò gomte keefwse beene le, noo bonyii bosεbeene bo bvuban e.

72 Wvù to nu ϵ kaw le wen nu ke ecam shen fò bo'icee cee bosεbeene le mum no shee kumyi kelew kew kè wvù wvù Nyo' to die.

73 Wvù to nu ϵ kaw $\hat{\epsilon}$ icee bo'icee bosεbeene wvù Abla'am lew le,

74 wen nu ke ebvuse beene can bonyii bosεbeene bo bvuban e, wvu le è nulo é beene elemte wvù le se nfan,

75 eceè nce wvù yuule bô wvu teyey $\hat{\epsilon}$ wvù ejise ϵ diuw ecii yi nshii wesebeene le.

76 ϵ wo waa wem nu ϵ bó nu ke eteṅe wo le wee ntum Nyo',

Nyo' wvù nu Ekole ke Mwem Mvunciim e, njefo wo nu ke esa fwe dvu Tata keeseyse je ye.

77 Wo nu ke efewci $\hat{\epsilon}$ bonyii bew je yi è nulo é bó ekeṅke mboyma jó, wvù è nu nleeshε wvù Nyo' nu ke eleeshε bibefε bibole,

78 nje shen yi baay yi wvù koole fò bonyii le.

Wvù nu ke eciinse Mboyse é wvù eshiile too we ke diewe diuu fò dí ϵ san e.

79 Wvù nu ke enya n'yu $\hat{\epsilon}$ bonyii bò nu yi ejiwε le

noo bò nu diuw kpwe le, emum eleke beene $\hat{\epsilon}$ je kembonen e.”

80 ϵ waa Sakalia wvudvu mum no kuu yi nyam ye le, kuu ten $\hat{\epsilon}$ keyoy e. Ke mum ne gen no cee ϵ è nu ṅkpwaante, gen buy diuu di wvù to buyε keedunε ekole kew $\hat{\epsilon}$ bonyii bo Islael.

2

ϵ Maalia boo Jisos (Mat 1:18-25)

1 ϵ to nu kefew kekiε le, ϵ sa' buy le bó etan bonyii bocii bò nu yi bitum bi won wvù Lum e. Yi to buy $\hat{\epsilon}$ Kaysa Augustus wvù to nu Nfon wvu baay wvu jó.

2 Kentan kin to nu ke fwe seke Kpwilinus to nu wee sa' wvu Lum saake keba ke won e kè Silia.

3 Nonen, ϵ bonyii bocii mum no tuu jim bontew bobole, le bó esan ϵ diee εbo ebvuu etan bó.

4 ϵ Yosεw ten ne Nasalet nte w mvu wvu Galilee le, ben gen Betel'em $\hat{\epsilon}$ keba ke won wvù Judea le jò bó to bokεε Nfon Dawe. Wvù to gen jó njefo wvù to nu wee kfuu di Nfon Dawe le.

5 Yosεw to gene bô Maalia wvù wvù to leyte le è nu ke enu kpwe se, ϵ wvù nu bô fue.

6 No bó to genεε buy jó, ϵ kefew kè wvù eboṅ ke to kocen.

7 ϵ wvù boo waa we bvucile ϵ è nu wan diemsen, kule $\hat{\epsilon}$ ndvu le, jike $\hat{\epsilon}$ kekon ke nyám e, njefo bó to nu ϵ tan fò nce yew bonyii bo ghane le.

ϵ nceendaa Tata see boo $\hat{\epsilon}$ boncεy njée

8 ϵ to nu kefew kedvu le, ϵ boncεy njée bomew nu mbew nte w wvudvu le, cεyte njée yibo entan.

9 ϵ nceendaa Tata ne se se buynen $\hat{\epsilon}$ bó ejise, ϵ n'yu Nyo' ba fò bó to nu, ϵ bó keṅke nfan baay.

¹⁰ Geenen, ε nceendaa Tata wvudvu gay ê bó le, “Fo ben efanè ke. Ben eyuw, me ntoo ε è nu bô saaka wvù jee fô ben e, ε wvù nu ke enya njon wvu baay ê bonyii bocii.

¹¹ Yî diuu di εben e nu ε bó ε boo Mboyse ê ntew Nfon Dawe le wvù è nu Klistu wvù Tata.

¹² Fin nu ke enu nciise keedunçe wan wvudvu ê ben. Ben nu ke egen eyen wvù le ε bó ε kule ê ndvu le ε jike ê kekon ke nyám e.”

¹³ Ke nonen, ε bó ne sese yen nceendaa Nyo' wε le bô ngoo bomew e nteen ε bó tumte monkum mo Nyo' le gayte le,

¹⁴ “Mbense enù fô Nyo' wvù nu fowe le

é kembonen enu fokuse fen fô bonyii bô Nyo' yuuke njon bô bó le.”

¹⁵ Seke bonceendaa bo Nyo' le ba to cin'yee bó le kase ben we, ε boncey njée bodvu jeme ê bikuu bibole le, “Beene egen keseen wvun Betel'em, egen eyen fiε fin fi kooy le fi Nyo' nu ε ge beene ε kieε.”

¹⁶ Kan mwaan, ε bó mum ne yanşen gen, gen yen Yosew bô Maalia le noo wan e, ε wvù jiime ê kekon ke nyám e.

¹⁷ No bó yen nonen, mum kew no fεle mwεem mvunciim mvù nceendaa Nyo' be senje ê bó ekumε wan wvudvu.

¹⁸ E dew yum bonyii bocii bô yuwεε mwεem mvù boncey njée ba jemyεε ê bó.

¹⁹ Geenen, ε Maalia yuw fiew gεε fô fitele le no kpawwci sekeci.

²⁰ E boncey njée ba kase no tuu jim bensee Nyo' tumte monkum mew njefo bó to nu ε gen yen mwεem mvunciim e ke lenlen no nceendaa Nyo' to senεε.

ε bó gen nya wan wvù Jisos yew ncese le ê Nyo'

²¹ E wan wvudvu ke buy εdiuw nyan, ε bó tfuse wvù yew, mum cu diee le Jisos, ε diee din nu ke dí di

nceendaa Nyo' to senεε ê bwee ε wvù se ke leem bô fue.

²² E kefew ke to kocen kè bó ege ncese keekfum bikuu bibole no nci Muses to gomte. E bó mum jo wan ben dvú Jelusalem keenya ê Nyo'.

²³ Fifi nu no bó to sanεε ê Nwa' bonci bo Nyo' le le,

“E wee boke waa bvucile ε è nu wan diemsen,

é wvù nya ε è no nu wvu Nyo'.”

²⁴ Bó to gen ten keege ncese wvun bô bibembε bifεε, keεεε bô boom bo nyin e bofεε bii no fi to nu ê Nwa' bonci bo Nyo' le.

²⁵ E to nu kefew kedvu le, ε cee la mvu nu Jelusalem ε bó tenje le Semeon. Wvù to nu wee wvu teyey gee no Nyo' gomte, ε wvù to ceyte wee wvù ke eto eleεε mvuntelem mvu bonyii bo Israel e. Keyoy ke Yuule to nu yî ye le,

²⁶ E kí to ge wase ε wvù kieε le ke kpwe nu ke ejo wvù se wvù ε yen Mboyse wvù wvu Tata wvù wvù to kawεε le ke.

²⁷ E Keyoy ke Yuule ke ne ge ε Semeon gen yew ncese le. E Yosew bô Maalia ke dioo to bô wan yew ncese le keege no nci gomte,

²⁸ E Semeon fi wan koyceε mum kew no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le,

²⁹ “Tata, no wo nu ε ge wase nkawma wo ε to ε kocen,

joo le wee wo lemme yî nyεkeey e.

³⁰ Ejise eyem nu ε yen wase Mboyse

³¹ wvù wo ciinse le, ε bonyii bocii nu ke eyen wvù le.

³² Wvù nu ke enu ken'yεese fô bonyii bô yaa nu ke bo Israel e,

wvu le bó ten ekee wo, ege é bó ecake diee di bonyii buw bo Israel e we.”

³³ E cee wan bô bwee wan yuw mwεem mvù Semeon jemyi ê wan wvun we, ε dew yum bó.

³⁴ E wvù mum lan kembonen yî bó le, gay ê Maalia wvù bwee le, “Nyo' nu

ε caw wase waa wo wvun, ε nto we nu ke ege ε bonyii bo Islael nteen egbweken, ε bomew enηken lo we. Wvú nu nciise fiεε ε bonyii nu ke ejemyi mwεεm yí ye le.

³⁵ Nonεn, ε fifin emum eduñci mwεεm mvù bonyii nyile ε mvuntelem mvubole. Mwεεm mvun mvunciim nu ke ege ε fitele fiuw enu ke diεwε bó bon bó finyo.”

³⁶ Ε to nu ke kefew kedvu le, ε kpwoon mvu nu ε bó teñe le Anna, ε è nu wee ntum Nyo'. Wvú to nu waa Fanuwel wvù wee kfuu di Ashel e. Kpwoon wvudvu to nu ε lun wase baay. Wvú to nu bó dweese ke bilum bisooshwiy mεy, ε dweese mum kpwe.

³⁷ Ε wvú mum no nu ke wase fiew kpwεε ηkfu, shee yew ncese le bensee Nyo' entañ bó emvunsheen, bamte mwεεm mvudien, bunlee. Bilum biew to nu wase mbañ nyañ ncow binεw (84).

³⁸ Ke kefew kedvu kè bó to toε bó wan yew ncese le, ε kpwoon wvudvu to yεn bó le, mum nya keyoone ε Nyo', jeme ekumε wan wvun ε bonyii bocii bó to cεyte kefew kè Nyo' ke esum bonyii bo Jelusalēm can ηgew e.

³⁹ Seke Yosεw bó Maalia to mεσεε mwεεm mvunciim no nci Nyo' to gomte, mum kase tu jim ntεw wvubo wvù Nasalet e ε keba ke won e kè Galilee le.

⁴⁰ Ε wan mum no nu kuu keñke mvunγay, ε wvú ε yiñsen bó bvufee bvυ baay, ε bonyii yεne kembonen ke Nyo' le yí ye le.

Ε Jisos γεν shεε yew ncese Nyo' le

⁴¹ Icee Jisos bó bwee to ké no bene Jelusalēm bilum bicii fô Nkaw Danεfey e.

⁴² Ε Jisos ke buy bilum yuufe ncow bifεε, ε bó bvυu ben fô Nkaw wvudvu le ke no bó to ké no bene.

⁴³ No bó to dieε wase Nkaw mεσε, dioo tuu jim, ε wan wvù Jisos shεε εjim Jelusalēm, geenεn ε ice bó bwee fañe yaa kiεε ke.

⁴⁴ Ε bó ke len diuu dicile, kpwaake ke le wvú nu ente jo ηgoo bonyii bó bó bó to lene le. Ε bó ke mum kεw no gomte wvú ente jo kfuu dibole bó nsán,

⁴⁵ ke gom ηkuuñ, mum kase tu jim Jelusalēm keegom wvú jó.

⁴⁶ Ε è dioo nu εjim jo εdiuw εta no bó to kεwεε keegomte, ε bó yεn wvú le ε è nu fô yew ncese le, ε wvú ε shii fó bó bonyii bo n'yεεyi le, yeke bon'yεεyi, biwci bombife.

⁴⁷ Ε bonyii bocii bó to yeke no keñke ηghaw baay njefo wvú to kee mwεεm baay bvυu tfuuse bombife leñ.

⁴⁸ No bwee bó ice yεnεε wvú le, ε dew looε yum bó. Ε bwee ben wvú gay le, “Wan wo njiñsene la bó bese nen? Taa eyen, bee ico nu ε gom wase wo ε no wεwte lo.”

⁴⁹ Ε wvú tfuse le, “Ben be gomte me nje la? Ke ben be kee le me ηkeñke keenu yew dvυ Icem fen e?”

⁵⁰ Geenεn, ε bó fañe yaa kiεε fiεε fi wvú jeme ke.

⁵¹ Ε wvú mum nε ε bó bó no booke Nasalet. Ε wvú γεν no yuuke bó le ntaγ. No mwεεm mvun to kooyi nen, ε bwee gεε fô fitele fiew e no kpawwci sekeci.

⁵² Ε Jisos mum no kuu, keñke bvufee bvυ baay, ε Nyo' koonke wvú, ε bonyii ten koonke wvú.

3

N'yεεyi wvu Jon Nleseεjoo

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

¹⁻² Ε to nu kefew kè Jon wvù waa Sakalia to nu ηkpwaante, ε Nyo' tum wvú. Kelum kekiε to nu ε Tibelius ε saw wase diεwε Nfon wvu baay wvu Lum e bilum yuufe ncow bitin. Ε Bontus Baylet saake keba ke won e kè Judea, ε 'Elod saake Galilee. Filew wvù waa bwee 'Elod to saake keba kè Itulea bó kè Telakoniti, ε Lisania saake Abilen. Ε to nu ten kefew kè Annas bó Kayfas to nu bikuu bi bocee ncese le.

³ No Jon yuw ntum Nyo', mum ne gen biba bi won e bicii bì mbew Joo Joodan e, no fewci ê bonyii le bó ekumen mvuntelem mvubole, é wen elese bó ê joo wvu le Nyo' eléshé bibefé bibole.

⁴ Fifi nu no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to sanéé ê Nwa' we le le, “Diéw wee fuunke nkpwante le, bó eseuse je Tata, enle é yí enù teyey,

⁵ ekéshé le dikum di baay baay bó di caan caan dicii, eyinšen bilonje bicii, enle jé yì ngoonḡoo é yí enu teyey, eyinšen bintuke é je enu nen fém, ⁶ é bonyii bocii emum eyen no Nyo' boyse bonyii.”

⁷ No Jon fewci nonen, é bibombom bi bonyii le mum no too le wvù elese bó ê joo. É wvù mum ne gay ê bo le, “Éngoke ke yó le, è tefe yéé ben le ben elewté shém Nyo' yì ffuuke yì wvù nu ke edunçé ê ben, é se no too nen?”

⁸ Ben egeè mwéem mvù dunçi le ben nu é kumen wase mvuntelem mvunen. Fo ben emum kéw eduù ké lo ê bikuu binen le Aba'am nu icee wene ké. É me ensee ê ben le è nulo é Nyo' ebanke eta eyan é yó etu boom bo Aba'am e.

⁹ Ben ekeè le bó nu é géé wase teme é binyi bi bite le. Kete kecii kè baa yumte mvuntam mvù jee, nu é bó nu egbwo naa eley yí gey e, eton lo.”

¹⁰ É bibombom bi bonyii le bié yuw, bife é Jon le, “Bese nu ege néé keseen?”

¹¹ É wvù tfuse le, “Wee wvù kenke bikum bifé enya kemew é wee wvù yaa kenke ké, é wvù kenke mwéem mvudien egaw bó wee wvù yaa kenke ké.”

¹² É bonyii bomew bò to fii shile to fô wvù le le wvù elese bó ê joo, bife é wvù le, “Wee n'yeyi, bese ege néé fisese?”

¹³ É wvù tfuse é bó le, “Fo ben efii shile fesene no nci gomte ké.”

¹⁴ É bonyii bo nci le to fô wvù le bife le, “Fisese nu é bese nu ege néé?”

É wvù tfuse le, “Ben eyenè fo ben ebemseè bonyii lole bigew noo keegowtè mwéem yì bonyii le ecici ké. Ben eyuukè njon bó fié fi bó laake ben dvù.”

¹⁵ No bonyii to nu ké wase ceyte Mboyse wvù Nyo' to kawéé, é bó mum no ghayte mwéem mvu Jon e, bvuu no kpwaake le sekemew é è nu wvù wvù Mboyse wvudvu.

¹⁶ É Jon mum kéé gay é bó le, “Me nleese ben é è nu ké é joo le maan, geenen wee wvù kuuke fele me béé too ejim, é me mbaa nci nkpwenten keengvuwce nfay bolaba bew ké. Wvù nu ke elese fiew ben é è nu can Keyoy ke Yuule le noo nguy e.

¹⁷ Wvù kenke fié fiew ébo fi wvù nu eféeten egin dvù, eyése fô wvù féetene, ebaance egin egeé é nwaw e, emum ekuu nyiim eton é nguy wvù fié se njim le.”

¹⁸ É néé no Jon to fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' é bonyii nen bvuu nyaa bó bó bontefe jé le nteen.

¹⁹ Geenén, é wvù no jemyi ekumé 'Elod wvù wee sa' kaci lo, njefo 'Elod to nu é jo 'Elodia wvù kpweé waa bwéé kpweé le, bvuu no jemyi ekumé mwéem mvù befe nteen mvù 'Elod to buwyéé.

²⁰ É 'Elod ke mum mèse foose lo gee diéw gay le bó ekoo Jon efen yew ncaw e.

É Jon lese Jisos é joo

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Seke Jon to béé leese bonyii é joo, ke lese diuu dimew mèse é Jisos ten to é wvù lese wvù é joo. É Jisos dioo bunlee, é ebule yene ye,

²² É Keyoy ke Yuule shii to yì ye le fieesene ebembé. É diéw jeme fowe le, “Wo nu Waa wém, nu fitele fiem, é me n'yooke njon bó wo baay.”

Kfuu di bo Jisos e

(Mat 1:1-17)

²³ Jisos to nu diéwé bilum mbaanshé le seke wvù to kéwéé

lemme diew. Bonyii to kpwaake le wvú nu waa Yosew wvú waa Eli.

²⁴ Eli to nu waa Mata't, wvú waa Lewe, wvú to nu waa Nelki wvú waa Jannay, wvú to nu waa Yosew.

²⁵ Yosew wvun to nu waa Mata-tia, wvú waa Amos, wvú to nu waa Na'um, wvú waa Esli, wvú to nu waa Nagay.

²⁶ Nagay to nu waa Maat wvú waa Matatia, wvú to nu waa Semein, wvú waa Yosek, wvú to nu waa Joda.

²⁷ Joda to nu waa Joanan, wvú waa Lesa, wvú to nu waa Selubabel, wvú waa Shiltia, wvú to nu waa Neli.

²⁸ Neli to nu waa Nelki wvú waa Adi, wvú to nu waa Kosam, wvú waa Elmadam, wvú to nu waa El.

²⁹ El to nu waa Yoshua wvú waa Eliesa, wvú to nu waa Yolem wvú waa Mata't wvú to nu waa Lewe.

³⁰ Lewe to nu waa Semeon wvú waa Juda, wvú to nu waa Yosew, wvú waa Yonam, wvú to nu waa Eliakim.

³¹ Eliakim to nu waa Melia wvú waa Mena, wvú to nu waa Matata wvú waa Natan, wvú to nu waa Dawe.

³² Dawe to nu waa Jese, wvú waa Obéd, wvú to nu waa Boas, wvú waa Sala wvú to nu waa Na'shon.

³³ Na'shon to nu waa Aminada, wvú waa Admin, wvú to nu waa Alni, wvú waa Eslon, wvú to nu waa Beles wvú waa Judas.

³⁴ Juda to nu waa Yakow wvú waa Aysik, wvú to nu waa Aba'am, wvú waa Tela, wvú to nu waa Na'ol.

³⁵ Na'ol to nu waa Selug wvú waa Leu, wvú to nu waa Beleg wvú waa Ebe, wvú to nu waa Shela.

³⁶ Shela to nu waa Kaynan wvú waa Alfasad, wvú to nu waa Shem wvú waa Noa', wvú to nu waa Lamék.

³⁷ Lamék to nu waa Metusela wvú waa Enok, wvú to nu waa Jaled wvú waa Ma'alalél, wvú to nu waa Kaynan.

³⁸ Kaynan wvun to nu waa Enosh wvú waa Set wvú to nu waa Adam, e Adam nu wvú Nyo' to bomεε.

4

É dεwle no momte Jisos (Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Jisos to nu ε ne fô Joo Joodan e, ε wvú ε yinsen bô Keyoy ke Yuule. É kí ge ε wvú ne gen no cee ηkpwaante.

² É wvú no nu jó yí εdiuw mbaanyε ε dεwle momte wvú. Wvú to nu jó nonen yaa diekene ke. É εdiuw yodvu ke fey, ε jen no yuu wvú.

³ É dεwle mum to gay ê wvú le, “É wo fen nu Waa Nyo', é wo gay ε te din tu bvulem.”

⁴ É Jisos tfuse ê wvú le, “Fí nu ε bó ε san le,

‘Ke wee cee ke nje bvulem maan ke.’ ”

⁵ É dεwle jo wvú ben dvú bvudvuu bvumew e, dunce bitum bi yí ekole ke nshε le bicii ê wvú. É Jisos yen nen mwanη.

⁶ É dεwle mum gay ê wvú le, “Bó nu ε nya wase ekole ke nshε le kin ê me kecii, ε è nulo é me nya ê naa yεε wvú me ηkoonke. Me nu nya é wo esaake, kenke bvukuke bô mvunγay mvudvu mvunciim.

⁷ Fí nu ke le wo egbwe ê me εjise ewvum me, é me emum enya fiεε ficii ê wo.”

⁸ É Jisos tfuse ê wvú le, “Fí nu ε bó ε san le,

‘É wvumtè Tata wvú Nyo' wo, elemtè ke ε è nu wvú le maan.’ ”

⁹ É dεwle mum jo wvú gen dvú ê ke-laante kè Jelusalém e, leke fô kegoy ke yew ncese le, gay ê wvú le, “É wo fen nu Waa Nyo', é wo sele ekuse,

¹⁰ njefo fí nu ε bó ε san le,

‘Nyo' nu ke egay é bonceendaa bew eεyεy wo.’

¹¹ É fí bvuu nu ε bó ε san le,

‘Bó nu ke eka wo fo wo ekfun ekale yí te le.’ ”

¹² É Jisos tfuse ê wvú le, “Nwa' Nyo' gayte ten le,

‘Fo wo emomtè Tata wvú Nyo' wo ke.’ ”

13 Seke dɛwle to mɛsɛɛ wase jé yicii yì wvú to nulo emom Jisos jó, mum nɛ gɛn no cɛyte diuu dimew.

*Ɛ Jisos kɛw lemme diw Galilee
(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)*

14 Jisos to nu ɛ nɛ tu jim Galilee, ɛ wvú ɛ yinɛn bô mvunɔay mvu Keyoy ke Yuule le. Ɛ saaka wvu ɛkumɛ wvú saanɔen gɛn biba bi won ɛ bî jó le bicii.

15 Wvú to nu ɛ no yɛɛyi bonyii yéw bunle le, ɛ bonyii bocii bɛnsee wvú.

*Ɛ bó ma Jisos ntɛw wvubo wvú Nasalet e
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)*

16 Ɛ Jisos ke mum nɛ gɛn ntɛw wvú Nasalet e jò wvú to kuɛ. Ɛ è ke no nu diuu dibole di mbam e, ɛ wvú gɛn yew bunle le kɛ no wvú to ké no gɛne. Ɛ wvú ke nɛ leem we keetan Nwa' Nyo'.

17 Ɛ bó nya nwa' wvú Yesaya wvú wee ntum Nyo' to sanɛɛ è wvú. Ɛ wvú fay taa bvudvuu bvumew bvú bó sanɛɛ jó le,

18 “Keyoy ke Tata Nyo' le nu yî yem e, njefo wvú nu ɛ yefe wase me le me ento enfewcɛ saaka wvú jee è bonyii bo kefufe le.

Wvú nu ɛ tum me le me ento entefe è bonyii bò nu yî ncaw e le bó nu ke ebvuse bó, embvuu entefe è binfefe le bó nu ke eyene ejise ebo.

Wvú tum ten me le me nto embvuse bonyii bò bó nyɛwle bô bó yî ncaw e,

19 embvuu enfewcɛ le kelum kin, nu kè Tata Nyo' nu ke ebuw bonyii.”

20 No Jisos tan nɛn, kase kɛwe nwa' wvudvu nya è wee wvú to ké no gɛɛle mum shii fokuse. Ɛ bonyii bocii bò to nu yew bunle yidvu le lun ejise yî ye le.

21 Ɛ wvú mum kɛw no nyɛyte è bó le, “Fiɛɛ fin fi ben yuw è Nwa' Nyo' le nu ɛ fí to wase ɛ kocɛn ɛbɛn.”

22 Ɛ bonyii yekɛ ɛ fí jon bó le baay, ɛ bó kɛnɔke nɔhaw yî njeme wvú jee wvú

buyte diuw we le. Geenɛn, kaa nɛ no ghayte, biite le, “Wvun nu kɛ waa Yosɛw nɛn e?”

23 Ɛ Jisos mum gay è bó le, “Kɛ è nu kemaɔen le ben nu ema nɔan è me le, ‘Wee wvú fɛle bonyii, fɛle ɛkolɛ kuw.’ Ben nu egay le me enɔge ten mwɛɛm fɛn mvú ben se yuuke le me nɔge Kafana'um.”

24 Ɛ Jisos bvuu gay è bó le, “Ɛ me ensee è ben kecɛɛy le, kɛ è nulo é bó ewvum wee ntum Nyo' won we le kɛ.

25 Yî kecɛɛy e, é me nsee è ben le è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvú Elayja le, jan to nu ɛ mɛy we yî bilim e bitete bô kee soocaa, ɛ jen koo won tfuu. Boke' bo bonɔkfu le to nu won wvú Israeɛl e kefew kedvu le nteen.

26 Geenɛn, Nyo' to baa tum Elayja fô mvu bó le kɛ, tum fiew ɛ è nu fô kpwɛɛ nɔkfu wvú to nu Salafat, won wvú Sidon e.

27 Ben ekumyì ten le, è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvú Elisha le, ɛ bonyii nu Israeɛl nteen kɛnɔke ntun wvu baay, kɛ mvu bó le to nu ɛ bonɛn kɛ. Ɛ to mɛy kɛ Naaman wvú embɛn wvu won wvú Silia le wvú bó to fɛlɛɛ.”

28 No Jisos jeme nonɛn, ɛ bonyii bocii bò to nu yew bunle le yuw, ɛ mvuntelem bɛnte lo bó.

29 Ɛ bó ja we, domten wvú, buy dvú ɛlaante jodvu, ben buy yî diuw nɔkon yì to nu yî kum ntɛw wvubole, njefo bó to gomte keedomse wvú é wvú egbwe jó.

30 Geenɛn, ɛ wvú fey è bó entelɛn no gɛne fiew.

*Ɛ Jisos bvuse keyoy kè yiile yî wee le
(Mak 1:21-28)*

31 Ɛ Jisos ke mum nɛ bow Kafana'um, ntɛw mvu wvu Galilee jodvu le. Ɛ è ke no nu diuu di mbam e, ɛ wvú gɛn no yɛɛyi bonyii yew bunle le.

32 Ɛ bonyii bodvu bocii no yuuke kɛnɔke lo nɔhaw yî n'yɛɛyi we le, njefo n'yɛɛyi we to kɛnɔke mvunɔay.

³³ Wee mvu to nu yew bunle yidvu le, ε keyoy kè yiile nu yî ye le. Ε wvú mum nε no wante le,

³⁴ “Abaay Jisos wvu Nasalet, wo fi la ê bese? Wo to keelεse lo bese le? Me ηkee naa wo. Ε nu wo wvudvu wvù yuule wvù nε fô Nyo' le.”

³⁵ Ε Jisos wam keyoy kè yiile kedvu, gay le, “Baη lo, ebuy yî wee wvun e.” Ε kí mum shinεn, bense wee wvudvu tum fokuse ê bonyii εjise, mum buy yî ye le, geenεn fanε yaa lemse wvú ke.

³⁶ Ε bonyii taa, ε diuw yum bó. Ε bó no ghayte, biite le, “Wvun njeme nu wvù nεε wvù wee wvun keηke? Wvú keηke mvunγay kane biyoy bì yiile e ε bí buyte yî bonyii le.”

³⁷ Ε saaka wvu ekumε Jisos len bontεw bocii bo ê keba ke jó le.

Ε Jisos fε bonyii nteen
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-39)

³⁸ Ε Jisos buy yew bunle yidvu le, γεν ley yew dvu Semon. Ε mwεse Semon cemte bô ken'ya'. Ε bó lekε le Jisos efi wvú.

³⁹ Ε wvú γεν fô wvú to jiime, leem ê wvú ê we, kan ken'ya' kedvu. Ε kí mum cinε wvú le ε wvú bonεn. Kan mwaan, ε kpwoon wvudvu mum ja we taa fiεε ε bó die.

⁴⁰ Ε diuu ke dioo seeyi, ε bonyii bô to keηke bonyii bô cemkene bô bincem jεy jεy mum no joo too dvú fô Jisos e. Ε wvú mum no kumte bó le bocii, ε bó bonene.

⁴¹ Bonceendaa bo dewle le ten to buyte yî bonyii bomew e nteen wante le, “Wo nu Waa Nyo'.” Geenεn, ε Jisos kan le fo bó ejemyi ke, njefo bó to kee Jisos le è nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.

⁴² Ε ekfuη ke buy yuu, ε Jisos buy γεν bvudvuu bvumew e wvú embeη. Ε bonyii ke shεε kew no gomte wvú. Ke dioo to yen wvú le, ε wvú gomte wase le wen enε ntew wvudvu le. Ε bó mum no momte jé le wvú emεy bô bó.

⁴³ Geenεn, ε wvú tun gay le, “Me ηkeηke keenfewce saaka wvù jee wvu ekumε bvunfon bvú Nyo' le bontεw

bomew e ten, njefo è nu fiεε fi Nyo' tum me le me ento enge.”

⁴⁴ Ε wvú mum nε γεν no ghane fewci saaka wvudvu yéw bunle le, wonη wvudvu le tfuu.

5

Ε Jisos tee boom bew bo ηgoo le bo fwe

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Ε to nu diuu dimew, ε Jisos no leeme mbew Mamase yî Genεsallet e, ε bonyii ε gem wvú ε face ε no yuuke diεw Nyo'.

² Ε wvú nε yen bikoη e bifεε ηgem joo le, ε bonyii bô to keηke ε buce wase jó ε no cuke binsaη bibole bi byé le.

³ Ε wvú γεν ley ê kemew e, ε è nu ke Semon e, gay le wvú edomse é kí eley eγεν ê joo caan. Ε wvú domse, ε Jisos mum shii jó ε bonyii no nu ê ηkpwaante ε wvú yeεyi bó.

⁴ Ε wvú ke yeεyi mεse, mum gay ê Semon le, “Keyε kekoη eley eγεν ê joo fô shiiyine, é ben etfume binsaη binεn ekoo byé.”

⁵ Ε Semon tfuse le, “Cee ekole, bese se ce lo we tfumyi binsaη bvú ε yuu, ε fanε yaa koo lo fiεε ke. Geenεn, no è gay wo, me nu entfume ke lo.”

⁶ Ε bó γεν tfume, koo byé jó nteen, dioo bvuuse, ε binsaη no gomte keesemken.

⁷ Nonεn, ε bó lawce bonyii bobole bo ηgoo le ê kekoη kemew e le bó eto efice bó. Ε bó to bvuse byé yidvu ε yî yiηsen bikoη bibole, ε bí mum no gomte keeshiile ê joo.

⁸ Ε Semon Bita yen fiεε fi kooy le, mum γεν tum envuw ê Jisos εjise gay le, “Kee wo Tata, nenε fiuw fen ecine me le, me nu fiem wee wvù befe.”

⁹ Wvú to jeme nonεn, njefo bô bonyii bew bo ηgoo le to nu ε yen byé yî bó to koolεε, ε ye bem bó.

¹⁰ Ε yî bem ten jem bô Jon boom bo Sebεdee le bô to nu ten ηgoo Semon e. Ε Jisos gay ê Semon le, “Fo wo efané ke. Ε kew yî keseen e ε γεν lo, wo nu ke ekoolε wase ε è nu bonyii.”

11 No bó yuw nonen, mum bvuse bikonj bibole ê ñkpwaante, cinε mwεεm mvunciim e mum no bii Jisos e.

Ɛ Jisos fε wee ntun wvu baay

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

12 Ɛ è ke no nu kefew kemew e, ε Jisos nu ê kelaante kemew e, ε wee mvu nu jó ε ntun wvu baay ε die wase lo wvú. Ɛ wee wvudvu yen Jisos e, to gbwe ê wvú ejise, lekε wvú gay le, “Tata, wo nulo efε me é me en'yuule, é wo fen koonke lo.”

13 Ɛ Jisos mum nεke kebo kum wvú le gay le, “Me ñkoonke lo, bonen le eyuule.” Kan mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum cinε wvú le.

14 Ɛ Jisos ciise lo ê wvú le, “Ɛ yenè fo wo esee ê wee. Geenεn, genε edunçε ekole kuw ê cee ncese, emum enya nnya yì Muses to gayεε le wee kenke keenya keedunçε ê bonyii le wen nu ε bonen wase yì ntun wvun e ε no yuule.”

15 No Jisos ciiseε ê wee wvudvu nonen, ε saaka wvu ekumε Jisos kaa bvuu saanken fey lo, ε bibombom bi bonyii le no baanci too keeyuuke n'yεeyi we, bô le wvú efelè bincem bibole.

16 Geenεn, é Jisos ké ja cinε bó le gen no bunlee ñkpwaante.

Ɛ Jisos fε wee ε wvú ε kpwe keba kemwaan

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 Ɛ è ke no nu diuu dimew ε Jisos yεeyi bonyii, ε mvunçay mvu Nyo' le nu yì ye le, ε wvú fele bincem. Ɛ Bofalasi noo bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le ε shii fó, ε bó to buy bontεw bocii bo Galilee le noo biba bi Judea bô Jelusalem e.

18 Ɛ fí kooy le bonyii bomew to nu ε nε no too ε bó ε shfumε wee ê fikεey e, ε wvú ε kpwe wase keba kemwaan. Bó to too keeley dvú yew ejike fwe dvu Jisos.

19 Geenεn, fanε yaa kenke je ke, njefo bonyii to faci baay. Ɛ bó mum

ben ε è nu ê yew we, too keyey, shike wee wvudvu fwe dvu Jisos ê fiεε fi wvú to jiime jó le.

20 No Jisos to yenεε le bonyii bodvu nu ε lese mvuntelem mvubole yì ye le, ε wvú mum gay ê wee wε le, “Nsaa yem, me nu ε nλεshe wase bibefe biuw.”

21 Ɛ bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le bô bo ñgoo Bofalasi le ba, mum kεw no wvukene gayte le, “Wvun se nu yεε wvú joo bvudvuu bvu Nyo' le? Ɛ nu yεε dvú wvú nulo elεshe bibefe efey Nyo' maan?”

22 Ɛ Jisos kiεε fiεε fi bó wvukene, bife ê bó le, “Ben se kenke kfuu ban bonkpawçε ê mvuntelem mvunen e nen nje la?”

23 Fi cekey nu fi la, keegay le me nu ε nλεshe wase bibefe bi wee wvun e, nuu le wvú eja we elene le?

24 Geenεn, me nu endunçε ê ben keseen le wee wvú diee nu Waawee kenke mvunçay fokuse fen keelεshe bibefe.” Ɛ wvú mum gay ê wee wvú to kpweε wase keba kemwaan wε le, “Ɛ jemyi me ê wo, ja we, ejo fikεey fiuw egεnè fô yew e.”

25 Kan mwaan, ε wvú mum ja we leem ê bonyii ejise, mum jo fiεε fi wvú to jiime yì dvú le no genε fô yew e fo wvú, tumte monkum mo Nyo' le.

26 Ɛ bonyii yen nonen, ε dew yum bó ε bó kenke ñghaw, no tumte monkum mo Nyo' le gayte le, “Bese nu ε yen binçhaw bi mwεεm e εben.”

Ɛ Jisos tee Lεwe

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 Ɛ Jisos ke nε buy fó no ghane. Ɛ wvú dioo genε, yen wee mvu wvú to fii shile le ε bó tenje le Lεwe, ε wvú ε shii fô bvudvuu bwew byu lemme le. Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ bii me le.”

28 Ɛ Lεwe nε we, cinε fiεε ficii le mum no bii Jisos e.

29 Nonen, ε Lεwe ke mum ge ñkaw wvu baay yew dvu wvú keekieekie

Jisos. E bonyii bô to fii shile ñeyte lo fó noo bonyii bomew e bô bó diekene.

³⁰ E Bofalasii noo bonyii bobole bo ñgoo le bô to ðunçi bonçi bo Nyo' le kɛw no wvukene, bife ê boom bo ñgoo le bo Jisos e le, “E nu nje la wvù ben diekene, wukene ben e bonyii bô fii shile noo bô befe bomew.”

³¹ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke bonyii bô tɛmyi ké no gomte wee eƒuwɛ ke. E ké no gomte bonyii bô cɛmkene.

³² Ke me nto keetee bonyii bô nu teytey ke. Me nto keentee e è nu bonyii bô befe le bó ekumen mvuntelem mvubole.”

E bó bife ê Jisos ekumɛ mbam mwɛɛm mvudien

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ E bó ke ne ghay ê Jisos le, “Boom bo ñgoo le bo Jon e ké jaa no bamte mwɛɛm mvudien bvuu bunlee ɛfonɛfon, e è nu ke no bo Bofalasii le ké no gee, geenɛn e buw nu ke fibole diekene lo wukene.”

³⁴ E Jisos maw diɛw ê bó le, “E nulo é bó ebe bonyii bô bvujen é bó egeɛn, é wee ebvuu ege é bó ebamte mwɛɛm mvudien e cee bvujen nu bô bó?”

³⁵ Geenɛn, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ê bó, é bó emum ekɛw embamte mwɛɛm mvudien kefew kedvu le.”

³⁶ E wvù bvuu ma ñgan mvu ê bó le, “Ke wee nu dvù wvù nulo esaa ndvu yi fiɛ etumcɛ yi yvum dvù ke. E wvù ge nonɛn, tu wvù e befe wase bô ndvu yi fiɛ yidvu. E ke è cim nulo é fincake fi fiɛ fidvu egeɛn leɲleɲ bô ndvu yi yvum yidvu ke.

³⁷ Ke è nulo tɛn é wee ejo mbvuum mo monfɛm, egeɛn ê gham mbvuum e,* e wvù e yvumen wase ke. E wvù ge nonɛn, é mbvuum mo monfɛm modvu ke ekoo, esawyɛ gham wvu yvum wvudvu, é mbvuum bô gham ela ɛcici.

³⁸ Fi leɲ nu le, bó keɲke keegeɛn mbvuum mo monfɛm ke e è nu ê gham wvu fwɛ le.

³⁹ Ben kee tɛn le ke wee nu dvù wvù ké no wuu mbvuum mò nu e koo wase wvù nulo ebvuu ekooɲke mo monfɛm ke. Wvù ké no bɛnsee ke wase e è nu mo koo wa ma.”

6

E Jisos ñele ekumɛ diuu di mbam e (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ E to nu diuu di mbam e dimew, e Jisos bô boom bew bo ñgoo le no læne fele wɛɛ egin wvumew e. E boom bew bo ñgoo le ne kɛw no sumyi bicɛɛ diee.

² E Bofalasii yɛn, bife le, “E nu nje la wvù ben gee fiɛ fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e?”

³ E Jisos bife tɛn ê bó le, “Fí nu le ben ke baa taɲ wase ê Nwa' Nyo' le no jɛɲ to yuu Nfon Dawe bô ñgoo ye e wvù ge?”

⁴ Wvù to nu e ley yew Nyo' le jo blɛɛd wvù bó to gee ncese dvù fó Nyo' le, die bvuu nya tɛn ñgoo ye dvù, e è to nu nci fo wee edie blɛɛd wvudvu eƒey bocee ncese.”

⁵ E Jisos mum mɛse gay ê bó le, “Wee wvù diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam.”

E Jisos fɛ wee diuu di mbam e

⁶ E è ke bvuu no nu diuu di mbam e dimew, e Jisos gɛn ley yew bunle mi le no yeɛyi bonyii. E wee mvu nu dvù e kebo kew ke ɛcɛɛy e kpwe wase.

⁷ E bonyii bô to ðunçi bonçi bo Nyo' le noo Bofalasii mum no gomte fiɛ fi bó etey yí Jisos e. E bó mum bon ejise yí ye le no taale laa wvù nu eƒe wee diuu di mbam e le.

⁸ E Jisos kiɛɛ fiɛ fi bó fiɛwsene bô fí, gay ê wee wvù kebo to nu e kpwe we le, “Ja we, eto eleem fɛn.” E wvù mum ja we leem.

⁹ E Jisos bife ê bó le, “Me mbiite e è nu ê ben, fiɛ fi nci nu e bee le wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiɛ fi jee, nuu fi befe le? Keeboyse wee, nuu keeyu lo le?”

¹⁰ E wvù taa bó ejise ejise keɛnɛn, mum gay ê wee we le “Neke kebo kuw.” E wvù neke, e kí mum bonɛn.

5:32 19:10 5:33 Mat 6:16-17; 11:18-19; Luk 7:33-34 5:34 Mat 9:15 * 5:37 Gham mbvuum wvun nu e bó kene bô jew nyam. 6:1 Dito 23:24-25 6:2 Ksm 20:8-10 6:3 1Sam 21:1-6; Lew 24:5-9 6:6 Mak 2:27-28

11 Geenɛn, ε fi kaa loocε ton'yε lo bonyii ba, ε bó mum κεw no joo nsey no è nulo é bó ege bô Jisos.

ε Jisos caw boom bew bo ntum e yuufe ncow bofεε

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

12 Ε è no nu κε εdiuw yodvu le, ε Jisos nε ben yî kum e keegɛn bunle, ke ce bunlee Nyo' εntan jocii.

13 Ε εkfun buy yuu, ε wvú tee bonyii bô to bii wvú le, ε bó to. Ε wvú cawce bomew yuufe ncow bofεε tee bó le boom bew bo ntum e.

14 Εdiee ε bonyii bodvu to nu: Semon, wvú wvú to nyaε diee diew dimew ε Bita, bô Andulu wvú waa bwee Semon wvudvu. Ε bomew nu Jεm, Jon, Filew, Batolomu,

15 Matio, Toma noo Jεm wvú waa Alfiyus, Semon wvú to nu wee ηgoo Boselot, *

16 Judas wvú waa Jεm noo Judas Iskaliot wvú to ghanεε gese Jisos.

ε Jisos no yεεyi bvuu fεle bonyii

(Mat 4:23-25)

17 No wvú cawεε bó nonɛn, ε bó bó bocii mum nε no booke. Ke bow, ε wvú leem yî bale le, ε bonyii bew bo ηgoo le to nu wase fó nteen noo kebombom ke bonyii le ε kí ta lo ye fó kè nεn'yεε Judea bô Jelusalεm. Bomew bonyii to nεn'yi mondvuum mo mbew joo yi baay e κε diewe Taya bô Sidon e.

18 Bó to to keeyuw n'yεεyi wvu Jisos, é wvú ebvuu efε bincεm bibole. Bonyii bô biyoy bì yiile to jewsee bó to too tεn ε wvú bvuuuse biyoy bidvu.

19 Ε bonyii bocii mum no momte keekum wvú le, njefo mvungay mvù to buyte yî ye le to fεle bonyii bocii bô to kumte wvú le.

Bvujonke bô ηgew

(Mat 5:1-12)

20 Ε Jisos ke nε taa bonyii bew bo ηgoo le, gay le,

“Njon wvu baay nu wene, ben bô fuute,
njefo bvunfon bvú Nyo' le nu fô ben e.

21 Njon wvu baay nu wene, ben bô beele jen keseen,
njefo Nyo' nu ke ege é ben effuu.
Njon wvu baay nu wene, ben bô beele keseen,
njefo ben nu ke ekpwaake dikie.

22 Njon wvu baay nu wene, seke ben bii wee wvú diee nu Waawee le, ε bonyii bane ben, kuunke ben, nan'yi ben bvuu nyaa ben εdiee yò befe.

23 Fí ke dioo kooyi nonɛn, ε ben no lanlanè, binè, yuukè njon, njefo mmawce wene wvú kuuke nu won wvu we le. Ben ekeè le è nu κε no bo'icee cee bonyii boba to nyεwle bô bonyii bo ntum Nyo' le bo fwele.

24 Geenɛn, ηgew wvu baay nu wene, ben bonyii bo bvukukε le,
njefo kensamεn kenεn ka κε wase ε è nu fεn.

25 Ngew wvu baay nu wene, ben bô etew nu ε yijsen keseen,
njefo ben nu ke ebeele jen.

Ngew wvu baay nu wene, ben bô kieele keseen,
njefo ben nu ke ebeele soo bikuu.

26 Ngew wvu baay nu wene, seke bonyii bocii bensee ben. Ben ekeè le è nu κε no bo'icee cee bonyii boba to bensee bonyii bo mbiay e bô to mbiayte le bó nu bonyii bo ntum Nyo' le.

Wee ekoonkè wee we bvuban

(Mat 5:38-48)

27 Geenɛn me ε no ηgayte ê ben ban bô yuuke fiεε fi me njemyi le, le ben ekoonkè bonyii bonεn bo bvuban e, egeè ε è nu mwεεm mvù jee fô bonyii bô bone bikaa ê ben ejim e.

28 Ben elékè le Nyo' elan ε è nu kem-bonεn yî bonyii bô bunlee le lon eto fô ben e, ebvuu ebunleè fô bonyii bô nvuwse ben e.

6:11 Jon 5:16, 18 6:12 5:16 6:14 Lem 1:13; Jon 1:40-44 * 6:15 Boselot to nu Bojuu bô to tomte won wvubo, diuw keebvuse won wvudvu yî ηgew e can bonyii bo Lum e. 6:19 Mat 9:20 6:20 Mat 5-7 6:20 Jεm 2:5 6:21 Mwm 7:16-17; Yeli 31:25; Mben 126:5; Yεsa 61:3 6:22 Mat 5:11; Jon 16:2; Lem 5:41; 1Bi 4:14 6:23 Mat 5:12 6:24 Mat 19:23-24; Jεm 5:1 6:25 1Kol 4:8 6:26 Jεm 4:4; Yeli 5:31 6:29 Lum 12:17; 1Kol 6:7

29 E wee sun wo yi kediew e, e wo banke kemew e wvu mese sun. Wee e baa kekum kuw ke ekfun, e wo cine e wvu jo ke ente fo.

30 E wee leke fi e wo, e wo nya. Wee e cim e jo lo mweem mvuw, fo wo ebvuu eshe ebiite ke.

31 Naa la fi ben shieele e bonyii ege e fo ben e, enu fi fi ben ege e ten fo bo le.

32 E ben koonke ke e e nu bonyii bo koonke ben, e fi fi bo ebensee ben yi dvu le enu la? Ke bonyii bo befe gee ke nonen e? Bo koonke ke ten e e nu bonyii bo koonke bo.

33 E ben gee mweem mvu jee e e nu ke fo bonyii bo gee ten fo ben e, e fi fi bo ebensee ben yi dvu le enu la? Ke bonyii bo befe gee ke lenlen e?

34 E ben foose bonyii bo mweem e e nu ke e bo ben taale e bo nulo ekase etfuse, e fi fi bo ebensee ben yi dvu le enu la? Ke bonyii bo befe ke no foose ke mweem e nsaa yibo njefo bo ke e bo nu ke ekase etfuse fi fi cii le?

35 Fi nu len e ben ekoonke bonyii bonen bo bvuban e, ege e e nu mweem mvu jee fo bo le, efoose bonyii bo mweem yaa taale e bo ke ekase etfuse ke. Nonen, e ben ke emum ekenke nlawma wvu kuuke e e nu e Nyo' wvu nu Ekole ke Mweem Mvunciim e, ebvuu enu boom bew, njefo e nu ke ten no Nyo' gee mweem mvu jee fo bonyii bocii bo ye e ejise noo bo mvuntelem yiile le.

36 Ben ecamte shen fo bonyii le ke lenlen no Icee wene camte.

Fo wee elomte gee di wee mvu le ke (Mat 7:1-5)

37 Fo ben elomte gee di bonyii bomew e, nonen Nyo' saa ke elom ten dinen ke. Fo ben ebonè bikaa e bonyii ejim e bo eley ngew e, nonen Nyo' saa ke ebon ten e ben ejim ke. Ben eleshi bibefe bi bonyii bomew e, e Nyo' ke eleshi ten binen.

38 Ben enyaa nnya e bonyii e Nyo' ke enya ten e ben. Wvu nu ke

edioo enyaa elooc e few ntay, eshiwse, ecince e fi eyinsen efuci fokuse. Fi fi wee feeke fi jo se nyaa e wee, e nu ke fi fi Nyo' nu ke few jo se nya e mweten."

39 E Jisos bvuu ma ngan mvu e bo le, "Ke kenfefe nulo edunji je e kemew ke. E wvu mom lo, bo saa gbweken e kentuke le bocii le?"

40 Ben eke e ke waa nwa' ke no fele wee wvu ye yi wvu ke, geenen, e e nu seke wvu e ye yi wase e mese, e wvu eke ke diwee wee wvu ye yi wvu le.

41 E nu nje la wvu wo ke no taale e e nu sheshe yi nu e waa bwoo jise, geenen yaa yene kekew ke nu e diuw jise le ke?

42 E nulo e wo eghan ne se no gayte e waa bwoo le, 'Waa bweem, ke leem e me embvuse sheshe e wo jise,' geenen yaa yene ke kekew ke nu e diuw jise le? Wo nu wee kendunce ye! Yawe ebvuse kekew ke nu e diuw jise le se looc e yen sheshe yi nu e jise di waa bwoo le, emum ebvuse."

Bo ke kice kete yi mvuntam e (Mat 7:16-20)

43 E Jisos bvuu gay le, "Ke e nulo e kete ke jee eyum mvuntam mvu befe ke. E ke e nulo ten e kete ke befe eyum mvuntam mvu jee ke.

44 Bo ke kice kete e e nu yi mvuntam mvu yumte yi dvu le. Ke e nulo e wee ekoy fimbii yi bisafe le ke, e ke e nulo ten e wee ekoy yon yi ewante le ke.

45 Wee dioo nu wee wvu kenke ntfu mweem mvu jee e fitele fiew e, e wvu mum no bvuuuse e e nu mweem mvu jee. E dioo nu wee wvu we ntfu nu mweem mvu befe e fitele fiew e, e wvu no bvuuuse ke e e nu mweem mvu befe. Fi nu nonen njefo fi fi nu e yinsen fo fitele fi wee le nu ke fi fi ke no buyte diuw we le."

Kenffuy ke jee bo ke befe (Mat 7:24-27)

46 E Jisos mum bife le, "E nu nje la wvu ben teje me le, 'Tata, Tata', yaa gee fi fi me ngayte ke?"

⁴⁷ Wee wvù too, eyuw n'yeyi mum gen no gee no wvù gayte, nu ε me nu endurɔe ê ben keseen no wvuwee wee nu.

⁴⁸ Wvù nu ke diewe wee wvù to nu keebom yew, yaw cim shii, gen kum kemaan e se lese kenffuy, mum bom. E joo ke yinɛn, buy to kfun yew yidvu, ε yí fanɛ yaa shiw ke, njefo wvù to nu ε looce bom ntaɣ.

⁴⁹ Geenɛn, wee wvù too, yuw n'yeyi dioo gen fanɛ yaa egee no wvù gayte, nu ke diewe wee wvù to nu keebom yew, taashe lo bvudvuu mum bom se kenffuy. E joo ke buy to kfun yew yidvu, kan mwaan ε yí shii nen wuuu, tawse lo.”

7

E cee ekole bonyii bo nci le lese fitele yí Jisos e
(Mat 8:5-13)

¹ No Jisos to mɛɛɛ wase yeyi bonyii bô mwɛm mvun mvunciim, mum nɛ gen ê kelaante kè Kafana'um e.

² E ekole ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Lum nu jó kenke nfa we mvu, koonke wvù baay. E nfa wvudvu cemte nu wase diuw kpwe le.

³ E ekole kedvu dioo yuw ekume Jisos, mum coonken bonyii bô saake won Bojuu tum le bó egen elɛke Jisos le wvù eto efɛ nfa wen.

⁴ E bó mum gen yen Jisos e ku can ê wvù gay le, “Kee wo gene ke efi wee wese wvun, è nu wee wvù è nulo é wo efi wvù.”

⁵ Wvù koonke won wesebeene baay, ε è nu wvù wvù to bomɛ yew yese bunle.”

⁶ E Jisos mum nɛ ε bô bó no gene. E bó ke dioo fenene wase yew cee ekole ke bonyii bo nci le, ε wvù tum nsáa ye yimew le yí egen eci Jisos. E yí gen, ε bó bó tasɛn, ε yí tefe ê wvù le, “Tata, ekole ke bonyii bo nci le gayte le fo wo eshe yenɛ ngɛw too ke. Le wen baa kocɛn wee wvù è nulo é wo eley ê wvù yew e ke.

⁷ E è nu le fiɛ fi be ge ten le fo wen eto bô bikaa biwene yen wo le. Geenɛn, le wo ebvuse ke ε è nu diɛw diuw wo le é nfa wen emum ebonɛn.

⁸ Le wen ten nu wee ê mvungay mvu wee mvu le ekuse, ε bonyii bo nci le nu ten ê wen ekuse. E wen ké egay ê mvu le, ‘E genè,’ é wvù no gene lo, ké egay ê mvu le, ‘To,’ é wvù no too lo. E wen ké egay ten ê nfa wen le, ‘Geenɛn,’ é wvù no gee lo.”

⁹ E Jisos yuw ntum wvudvu nonɛn, ε diuw yum lo wvù, ε wvù banke ye gay ê kebombom ke bonyii le kè to bii wvù le le, “E me ensee ê ben le me mbaa n'ɣɛn wase wee le ke naa Israɛl ε wvù le lese kfu fin fitele yí yɛm e nen ke.”

¹⁰ E bonyii ba bô cee ekole ke bonyii bo nci le to tumɛ dioo kase tu yew, yen ε nfa wvudvu ε bonɛn wase.

E Jisos yemmke cuwee yí kpwe le

¹¹ Ejim jodvu, ε Jisos bô boom bew bo ngoo le nɛ no gene ntɛw mvu le ε bó teɛ le Nayin, ε kebombom ke bonyii le shfumte ê wvù ejim.

¹² No bó to gene, dioo buy diuw ketaan wvù to leɣte ntɛw wvudvu le, yen ε bó ε tuu gvune di wee le ε no buyte dvú. Wee wvudvu to ka ke wvù can bwee le. E bwee to nu kpweɛ nkfu. E bó to buyte dvú nonɛn, ε kebombom ke bonyii bo ntɛw wvudvu le shfumte bii bwee wan e.

¹³ E Tata dioo yen kpwoon wvudvu le, ε shen koo wvù, ε wvù gay ê wvù le, “Fo wo ebvuu bee ke.”

¹⁴ No wvù gay nonɛn, mum fey gen kum fikɛy fi bó to tulɛ gvune didvu jó. E bonyii bô to tulɛ mum leem. E wvù gay le, “Cuwee, me njemyi ê wo, nenɛ we!”

¹⁵ E wvù mum nɛ we shii, keɛw no jemyi. E Jisos jice wvù le mum nya ê bwee.

¹⁶ E bonyii bocii yen nonɛn, ε diuw yum bó. E bó no tumte monkum mo Nyo' le gayte le, “Wee ntum Nyo' wvu

baay nu ε buynen ê beene entelen. Nyo' nu ε to wase keefi bonyii bew.”

17 Ε saaka wvun wvu ekume Jisos saanken gen won wvù Judea le tfuu noo bitum bi mbew jó le.

Ε Jon Nlesejoo tum boom bew bo ηgoo le fô Jisos e (Mat 11:2-19)

18 Ε boom bo ηgoo le bo Jon e yuw ten mwem mvun mvunciim, gen see ê wvù. Ε wvù tee bomew bofεε,

19 tum fô Jisos e le bó egen ebife ê wvù le laa è nu wvù wvù to nu keeke eto, nuu bó ecεytè wee mvu le.

20 Ε bó gen yen Jisos e, gay ê wvù le, “Jon Nlesejoo nu ε tum bese keebife ê wo le laa è nu wo wvù to nu keeke eto, nuu bó ecεytè wee mvu le?”

21 Bó to biite nonen, ε Jisos nu sekedvu fele bincem bô bontun, bvuu bvuuuse biyoy bi befe yî bonyii le, yen'yi ejise ε binfefe nteen.

22 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ben ekase egen esee ê Jon mwem mvù ben yen noo mvù ben yuw e. Binfefe yene wase mwem e, ε bontenε lene teyey, ε bonyii bô cemkene bô ntun wvu baay bonene. Bincife yuuke wase mwem, ε bonyii bô kpweken kaase tuu dvú, ε bó bvuu fewci ten saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bo kefufe le.

23 Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa manene me ke.”

24 Ε bonyii bô Jon to tumεε ba ke ne, ε Jisos mum kew no jemyi ê ke-bombom ke bonyii le ekume Jon biite le, “Ben se shee buyte gene ηkpwaante keegen eyen ε è nu la le? Gayi di fwefwe fele shiike?”

25 No è baa nu nonen, tu ben se buyte gene yene ε è nu la le? Wee ε wvù ε sufe ye bô ndvú yì bonene? Ben eyeke eyuw, bonyii bô suute ye bô ndvú yì lumte bvuu diee bikuu bibole ké no nu ε è nu ê bontow e.

26 Ben ε se ε no gene nonen keeyen ε è nu la le? Wee ntum Nyo' nuu? 'Eε,

tu ben se nu ε yen. Ε me ensee ê ben le, wvù fele wee ntum Nyo'.

27 Ε nu wvù wvù bó sanεε ekume wvù ε Nyo' gayte le,

‘Yeke eyuw, me nu ηke enciinse wee wem ntum é wvù esa fwe dvu wo,

wvù nu egen eseyse je yo é wo se no too.’

28 Ε me ensee ê ben le, ente jo bonyii bô nu ε no nu wase yî ekole ke nshε le ε to ε buy keseen e, nu ε ke wee nu dvú wvù kuuke fele Jon ke. Geenεn, ε wee wvù nu naa wee wvu caan ente jo bvunfon bvù Nyo' le nu ε wvù kuuke fele wvù.”

29 Ε bonyii bocii naa noo bonyii bô to fii shile yuw no Jisos jemyi le Jon to nu wee ntum Nyo' bense le bvunfon bvù Nyo' le nu bvù teyey, njefo bó ten to nu ε bee ε Jon lese bó ê joo.

30 Geenεn, ε Bofalasi noo bonyii bô to looci kee bonci bo Nyo' le tun fibole ntaη wvù Nyo' to too dvú njefo bó to nu ε fan fo Jon lese bó ten ê joo.

31 Ε Jisos ne ghay le, “Fieε fi è nulo é me nfewsεn ηngoke ke bonyii bo keseen e dvú nu la? Bó nu ke diεwe la?”

32 Me nu nsee ê ben fieε fi bó nu diεwe fi. Bó nu ke diεwe boom bo caan caan bô nu ε shiiyen mondvuum mo way e, ε bomew teje bomew biite le, ‘Bese toonke ndon se ben bine lo le? Nyaa ηkieε kpwe se ben beje lo le?’

33 Ε nu ke no Jon Nlesejoo se toε, shee jej yaa wvu ke ten mbvuum, ben le wvù kenke nceendaa dewle yî ye le.

34 Wee wvù diee nu Waawee ε dioo to, diekene bvuu wukene, ben le bó etaa eyen, wvù ghane wuwte mwem mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bô fii shile noo bonyii bô befe bomew.

35 Geenεn, bonyii bocii bô bense bvufee bvù è nu bvù Nyo' le dunçi le è nu bvù len.”

Ε Jisos leεshε bibefe bi kpwoon nsake le yew dvu wee Falasii

36 E wee Falasii mvu ke ne tee Jisos le wvú eto ediekɛn ê wen yew. E Jisos bee gen e bó no diekene.

37 E kpwoon nsake mvu to nu ntew wvudvu le. E wvú yuw le Jisos diekene ê wee Falasii wvudvu yew, mum jo fikaa * fi nfiey mvu wvù shfuunjkene le, gen dvú fò.

38 E wvú gen ley leem mbew Jisos e, ne kew no beele, e misem cemceme yí bikaa bi Jisos e. E wvú mum ngvuwce, ngvuse ekole kew no shole bikaa bi Jisos e bó yvuw ekole, noci mum yeefe bó nfiey we.

39 E wee Falasii we wvù to tenɛɛ Jisos le wvú eto ediekɛn yen nonɛn, kpawwce fò fitele fiew e le, “E wee wvun fen be nu wee ntum Nyo', tu wvú be ekieɛ fieɛ fi è nu kpwoon wvun wvù kumte wvú le, le è nu kpwoon nsake.”

40 E Jisos ne gay ê wee Falasii wvudvu le, “Semon, me nkenke fieɛ keenjeme ê wo.”

E wvú tfuse le, “Wee n'yeyi, jeme.”

41 E Jisos mum kew le, “Wee mvu to nu e foose bonyii bofɛɛ bó bigew, foose wee mvu bó bodanali gee tin, foose mvu bodanali mbaanshen.

42 E fi ke ghaw bó bocii keekase elaw, e wvú mum cine bigew bidvu le ê bó. Keseen, wo yene le ente jo bonyii bo bofɛɛ ban, wee wvù nulo ekoonke wvú baay nu wvù la?”

43 E Semon tfuse le, “E nulo enu wee wvù bó to cin'yee fioo ye le e yí duule.”

E Jisos bee le, “Wo nu e jeme lenj.”

44 No wvú beje nonɛn, banke ye taa kpwoon we, mum gay ê Semon le, “Wo nu e yen kpwoon wvun e? No me mbe nto ê wo yew, wo be baa cim nya me joo ncuke bikaa ke. Geenɛn, kpwoon wvun nu e cuke wase bikaa biem e è nu bó misem, e sho bó yvuw ye ekole.

45 Wo be baa gay me le noce ke. Geenɛn, e kew no me mbe nto fen, nu ke no kpwoon wvun noci bikaa biem.

46 E wo be baa cim yefe ekole kem ke naa bó mem ke. Geenɛn, kpwoon wvun nu e yefe wase bikaa biem e è nu bó nfiey wvù shfuunjkene.

47 Nonɛn, é me ensee ê wo le, kpwoon wvun nu e duɛɛ kenkonɛn ke baay njefo bó nu e leɛshe wase bibefe biew bì duule baay. Geenɛn, e wee wvù bó leɛshi bibefe biew e bí nu caan duɛɛ kenkonɛn ke caan.”

48 E Jisos mum gay ê kpwoon we le, “Bó nu e leɛshe wase bibefe biuw.”

49 E bonyii bó bó bó to diekene mum kew no diomene gayte le, “E se nu yee wvun wvù mum leɛshi lo bibefe bi bonyii le?”

50 E Jisos mum mese gay ê kpwoon wvudvu le, “E genè fiuw ntay, fitele fi wo lese yí yem e nu e ge wase wo e boy.”

8

Bokene bò to ghane bó bo Jisos fici wvú

1 Ejim jodvu, e Jisos ne no ghane ê bilaante bó ê bontew e fewci saaka wvù jee wvu ekumɛ bvunfon bvú Nyo' le. Boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofɛɛ to bii wvú le,

2 noo bokene bomew bó wvú to feleɛ bontun bobole bó bomew bó wvú to bvuseɛ biyoy bì befe yí bó le. Bokene ban to nu Maalia wvù bó to tenɛ ten le Magdalen, wvù wvú to bvuseɛ bonceendaa bo dewle le yí ye le bosooshwiy.

3 E è nu Joana wvù dweese to nu Cusa lemte 'Elod e, noo Susana bó bokene bomew nteen. Bó to ghane nonɛn, bvuseɛ mwem ê bikele bihole, fici Jisos bó boom bew bo ngoo le dvú.

Ngan ekumɛ wee wvù to tfumyi ngow (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 E bonyii ke ne bontew e bontew e no too fò Jisos e. E kebombom ke bonyii le ke yinɛn fò, e wvú ma ngan ê bó le,

* **7:37** Fikaa fin nu e bó to kene bó te dimew di bó tenɛ ê díew bala le le «alabaster». **7:39** 7:16 **7:42** Mat 18:27 **7:44** Kenj 18:4; 1Tim 5:10 **7:46** Mben 23:5 **7:48** 5:20; Mat 9:2; Mak 2:5 **7:50** Mat 9:22 **8:2** 23:49, 55-56; 24:1-10; Mat 27:55-56, 61; 28:1, 8-10; Mak 15:40-41, 47; 16:1, 8

5 “Wee to nu ε laa keegen etfume ηgow. Ε wvú ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε bonyii læencε bô bikaa, ε mvunyiim mvù bile we to tacε die.

6 Ε yimi gbwe fô bvudvuu bvυ eta le, ke buy mum yowlεn njefo bvudvuu bvudvu to nu bvuyeem.

7 Ε yimi ηgow gbweken ê bisafe le, ke buy dioo kuu bô bisafe bidvu, ε bí mum ban ηgow yidvu fo yí eku.

8 Ε yimi gbweken ε è nu yí nshε yí jee le, ke buy, ku, ε bó ke gbwele ε yí buy bokaη gbwee fey no bó to tfumyεε.” No Jisο ma nεn, mum fun η, “Wee wvù keηke bitem, ε wvú yuw.”

Shiee wvù Jisο jemyi ê bonḡan e (Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

9 Ε boom bew bo ηḡoo le ke nε bife ê wvù η laa ηḡan wvudvu duηci η la η?

10 Ε wvù tfuse η, “Ε nu ben ban bô Nyo' nu ε ge wase η è nulo é ben ekiεε mwεεm mvυ bvunfon bwew e mvù nu ê nnyile le. Geenεn, ε bonyii bomew yuuke fibole ke η me maa ε è nu bonḡan, wvu η fí enù no fí to nu wase η, ‘Bó nu ke etaale ke lo mwεεm yaa yεne ke, ke eyeke ke lo yaa yuuke fiεε ke.’

Fiεε fi ηḡan ekumε wee wvù to tfumyi ηḡow duηci (Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

11 Ben eyuw η fiεε fi ηḡan wvudvu duηci. ηḡow yidvu nu diεw Nyo'.

12 ηḡow yí gbweε ê je, nu bonyii bô yuuke diεw Nyo' ε δεwle mum to bvuse saaka wvudvu fô mvuntelem mvubole, wvu η fo bó ebee ke eboy.

13 Ε ηḡow yí gbweε fô bvudvuu bvυ eta le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', mum fiisen bô njon, geenεn ε yí baa cime ḡεη fô mvuntelem mvubole ke, ε bó beηe ke fomvu fomvu. Ε mmom ke dioo ε to, ε bó mum tfuw bikaa.

14 ηḡow yí gbweε ê bisafe le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', dioo ḡεne, ε ken'yanḡan bô bvukuke noo njon mwεεm mvυ yí nshε le to yike diεw yidvu ε yí laaye lo saa ku ke.

15 ηḡow yí gbweε yí nshε yí jee le, ε mum ε no nu bonyii bô keηke mvuntelem mvù jee, bô yuuke diεw Nyo', loocε lese mvuntelem yí dvú le, mum kuu shém, no gee no yí gomte ḡεne lo fwe fwe.

Ken'yeeε kè bó ε kfuke bô ηkaa (Mak 4:21-25)

16 Ke wee ké tfuuke ken'yeeε bvuu jo ηkaa kfuke dvú ke. Ε ke è nulo é wvù elese ten εḡaaku ke. Wvú ké tfuuke, tome ε è nu yí fiεε fi bó tomyi ken'yeeε yí dvú le, η bonyii dioo leyte yew eyεne n'yuu le.

17 Fiεε ficii fi nu ê nnyile le nu ke eyεne, é mwεεm mvυ εjim εjim ebuy εmwa.

18 Nonεn, ben dioo yeke diεw Nyo' no yeke nḡay, ekeè η wee wvù keηke fiεε nu ε bó nu ke ebise. Ε wee wvù yaa keηke ke fiεε nu ε naa fi caan fi wvù kpwaake η wen keηke lo nu ε bó nu ke efi lo ê wvú.”

Bonyii bô nu kfuu di Jisο e (Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 No Jisο to yeeyi bonyii nonεn, ε bwee Jisο bô boom bo bwee Jisο e nε to η bó eyεn wvú le. Ε fí ḡhaw keeley njefo bonyii to duule dvú baay.

20 Ε wee ḡay ê wvù η “Bwoo bô boom bo bwoo le leeme ekfun gomte keeyen wo le.”

21 Ε wvú tfuse fiεw η, “Bwεεm bô boom bo bwεεm e nu bonyii bô yuuke diεw Nyo' gee no yí gomte.”

Jisο keηke mvunḡay ê we jo nffum bô joo

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 Ε è ke no nu diuu dimew, ε Jisο ḡay ê boom bew bo ηḡoo le η, “Beene elente mamase eḡεn kewvu keki.” Ε bó mum ley ê kekoη e no leenci.

23 No bó to leenci, ε Jisο nε no leete. Ε nffum nε seεε, shii no bvuyte joo bô mvunḡay ε yí leyte ê kekoη e gomte keeyiηsen, ε bó nu wa lo diuw kpwe le.

24 Ε bó γεν no kamsee Jisos gayte λε, “Cee εκολε, Cee εκολε, beene nu ekpweken.” Ε Jisos kamse wam nffum bó joo yì to bvuyte yidvu. Ε nffum wvudvu lu, ε joo mum cife nen ndvumm.

25 Ε wvú bife ê bó λε, “Ben σε lese fitele ε è nu yì γεε le?” Ε ye bem bó, ε bó κηκε nfan no ghayte λε, “Wvun wee σε nu wee wvú νεε wvú wamte naa nffum bó joo ε mvú yuuke wvú le?”

Jisos κηκε mvungay ê we jo bonceendaa bo dewle le
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Ε bó lente mamase yidvu buy wvuke ê keba ke Gelasen e, ε bó ε cine wase keba ke won e kè Galilee le. *

27 Ε Jisos dioo buyte ê kekon e, κε λε wen efεεσε ηκpwante, ε bó wee mvu wvu ê kelaante ke jó le tasen ε bonceendaa bo dewle le njnsene bó wvú. Ε bó ε ce wase yì ye le baay ε wvú ghane kenyi kencimte, cee ε è nu ê ditfum e jò bó to dweyte bonyii. Κε wvú to bvuu cee fô yew e κε.

28 No wvú γεεεε Jisos e, mum san εταλε, γεν gbwe ê wvú εjise, wam bó mvungay λε, “Jisos, Waa Nyo', Nyo' wvú nu Εκολε ke Mwεεm Mvunciim e, wo fii la ê me? Kee wo fo wo enya ηγεω ê me κε.”

29 Wvú to jemyi nonen njefo Jisos to nu ε wam wase keyoy kè yiile kedvu le kí ebuy yì wee wvudvu le. Κί to ké no cuute wvú bokan e bokan e ε bó koole lo, ké koo kay can noo bikaa bó ncaw σε no cεyte. Ε bó ké ekay nonen, ε wvú sumyε κε lo, ε keyoy kedvu mum cufe wvú ε wvú no lewte gene ηκpwante.

30 Ε Jisos mum bife ê wee wvudvu λε, “Diee diuw nu γεε?” Ε wvú tfuse λε, “Diee diem nu kebombom.” Wvú to tfuse nonen njefo bonceendaa bo dewle le to nu ε cin lo yì ye le.

31 Ε bonceendaa bodvu λεκε Jisos λε fo wvú eciinse bowen ε è nu ê kentuke kè shiile nen ηoonη e κε.

32 Ε to nu ε ηgoo bonkunyam diekene yì mbεke le fó, ε bonceendaa bo dewle

le bodvu mum λεκε Jisos λε wvú ecine é bowen eγεν eley ε è nu yì bonkunyam bodvu le. Ε wvú bee.

33 Ε bó mum buy yì wee wvudvu le, danσεν γεν ley yì bonkunyam bodvu le. Ε bó σεν, bow ê ηkon e, shii ê mamase yidvu le, λε jó.

34 Ε bonyii bò to cεyte bonkunyam bodvu γεn fiεε fi kooy le, ja fó, fεε lo, γεν see saaka wvudvu εlaante bó ê bontew bo jó le.

35 Ε bonyii no yuuke, buci gene keeyen ten fiεε fi kooy le. Ε bó to fô Jisos to nu, γεn wee we λε, ε bonceendaa bo dewle le ba ε cine wase wvú le, ε wvú ε shii mbew Jisos e, ε jise ndvú, ε bvufee bwew ε kase wase ε tu fó. Ε bó fan baay.

36 Ε bonyii bò to γενεε fiεε fi to kooyεε le no σεγε ê bó no fi to ghanεε é wee we wvú to κηκε bonceendaa bo dewle le σε bonen.

37 Ε bonyii bocii bo ê biba bì Gelasen e κηκε nfan, mum λεκε Jisos λε wvú ene eγενε. Ε Jisos mum νε fiew, ley ê kekon e λε wen eγενε,

38 ε wee we wvú bonceendaa bo dewle le to buyεε yì ye le mum no λεκε Jisos λε bó wvú eγενε. Ε Jisos tun, tfuse wvú jim gay λε,

39 “Ε γενε ε è nu fô yew e, eγεν esee κηghaw ke fiεε le kè Nyo' nu ε ge fô wo le.” Nonen, ε wee wvudvu mum tu jim γεν no ghane ê kelaante kedvu le kecii, σεγε κηghaw ke fiεε le kè Jisos ge fô wvú le.

Jisos κηκε mvungay εwe jo bincem bó kpwe

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 Ε Jisos lente mamase kase tu jim keba keki. Ε kebombom ke bonyii le kè be she cεyte wase wvú fó fiisen wvú.

41 Ε cee la mvu to fó ε bó τεγε λε Jaylus, ε è nu cee εκολε yew bunle yi jó. No wvú to, fey γεν tum ενvuw ê Jisos εjise, kuu can λε wvú eto κε λε ê wen yew,

42 λε waa wen kpwee lo. Wvú to κηκε wan ε è ka κε wvú, ε è nu wan

* 8:26 Bonwa' bo boyvuum bomew τεγε λε Gadalen, bomew λε Gelgesen. 8:28 Mak 3:11

kpwoon ε wvú nu bilum yuufe ncow bifεε.

Ε bô Jisos nε no gene ε kebombom ke bonyii le faci Jisos.

43 Ε kpwoon mvu nu ente jodvu ε wvú ε cem wase bô kencem ke bokεnε le bilum yuufe ncow bifεε. Ε wvú ε jewse wase fiεε ficii fi wvú to κεηκε can bonyii bo bifuu le, kí ε ghaw bó keefε. †

44 Ε wvú bence to ejim jo Jisos, kum ηgem ndvu Jisos e. Kan mwaan ε kencem kew mum seme.

45 Ε Jisos bife le, “Ε kum yeε me le?” Ε bonyii bocii maηen lo. Ε Bitanε bife le, “Cee ekole, ke wo yene le kebombom ke bonyii le faci wo le?”

46 Ε Jisos no duu ke le, “Wee nu ε kum me le. Me nu ε n'yuw no mvunγay nu ε buy yí yeε e.”

47 Ε kpwoon wε yen le ke je nu dvú yí è nulo é wen enyiim ke, mum ciηciη gen gbwe ê Jisos ejise mum see ê bonyii bocii yuw fiεε fi be ge wvú ε se kum Jisos e, bvuu see no wvú be kum nonen kencem kew ε seme lo kan mwaan.

48 Ε Jisos gay ê wvú le, “Waa wεm, fitele fiuw fi wo lese yí yeε e nu ε ge wase wo ε bonen. Ε γενε ntay.”

49 Κε no Jisos to bεε jemyi ê kpwoon wvudvu nonen, ε wee mvu fεse fó nen'yi fó yew e fo Jaylus wvú cee ekole yew bunle wε, gay ê wvú le, “Waa wo nu ε mεse wase. Fo wo ebvuu eshe enyaa ηγεw ê wee n'yeεyi ke.”

50 Ε wvú dioo jeme nonen, ε Jisos yuw, gay ê Jaylus le, “Fo wo efanε ke, lese ke ε è nu fitele yí yeε e maη, é waa wo eluη.”

51 Ε bó mum nε no gene fô yew e fo Jaylus, ke gen fεse fó, ε Jisos tun fo wee eley yew. Ε wvú jo ke ε è nu Bitanε bô Jεm noo Jon noo cee wan bô bwee wan ε bô bó ley.

52 Ε to nu ε bonyii tonene, ε kpwe ghamte lo fó. Ε Jisos gay le, “Ben elu bô kpwe, wan baa kpwe ke, wvú leete lo.”

53 Ε bonyii nε no kiele lo wvú fó, njefo bó to kee ntay le wan wvudvu nu ε kpwe wase.

54 Ε wvú gen fô wan wvudvu to jiime, jicε yí kebo le tee le, “Wan kpwoon, ja we!”

55 Ε wvú mum kase tu dvú, ja we kan mwaan. Ε Jisos gay le bó etaa fiεε é wvú edie.

56 Ε bwee bô ice yen fiεε fi kooy le, ε dew yum bó. Ε Jisos lew lo le fo bó esee ê wee fiεε fi kooy ke.

9

Ε Jisos tum boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε

(Mat 10:1-15; Mak 6:7-13)

1 Ε Jisos ke nε tee boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε, ε bó baance to. Ε wvú nya mvunγay ê bó mvù bó ebvuisse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le bvuu fele bincem dvú,

2 mum tum bó le bó egen efewci ê bonyii ekume bvunfon bvú Nyo' le bvuu fele bonyii bo bincem e.

3 Ε wvú bvuu gay ê bó le, “Ben dioo gene, fo wee ejo fiεε ke. Fo wee ejo kemaη, keεε ekεle, keεε fiεε fidien, keεε bigew ke. Fo wee ejo bikum bifεε ke.

4 Ben dioo gen ε ley ntεw e, yew yí bó ε gεε ben dvú, ε ben no ceε ke ε è nu dvú gen buy seke ben ke nenε ntεw wvudvu le.

5 Ε ntεw mvu tun keefiisen ben, é ben nenε jó, dioo nen'yi kuce kebvu ke yí bikaa binen e, é ke enu nciise fiεε fi bó mom e.”

6 Ε bó mum nε no gene, gen no ghane bontεw e bontεw e, fewci saaka wvú jee wvu ekume bvunfon bvú Nyo' le, bvuu fele bonyii bo bincem e bocii.

Ε saaka wvu ekume Jisos ffumse 'Elod

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

7 Ε 'Elod wvú to saake keba ke won ε kè Galilee yuw mwεem mvunciim

8:43 Lew 15:25-27 † 8:43 Ke boηwa' bo boyvuum bomew κεηκε njeme wvú le, “Ε wvú ε jewse wase fiεε ficii fi wvú to κεηκε can bonyii bo bifuu le” ke. 8:44 Mat 9:20 8:48 Mat 9:22 8:52 Jon 11:11-13 8:54 Mak 5:41 8:56 Mak 7:36 9:1 10:1-12 9:2 11:2 9:3 22:35 9:5 Lem 13:51 9:7 9:19

mvù to kooyi, ε mvú ffumse wvú njefo bonyii bomew to nen'yi duu le Jisos wvun nu Jon Nleseejoo ε wvú ε kase ε buy.

⁸ Ε bomew duu le è nu Elayja ε wvú kase ε to. Ε bomew duu fibole le è nu wee ntum Nyo' wvu fwele mvu ε wvú ε kase ε buy yî kpwe le.

⁹ Ε 'Elod mum ghay le, “Jon nu ε me se nu ε mbvuse wase ekole kew. Wvun wee ε bvuu ε no nu yee keseen wvù me n'yuuke kfuu mvun mwεεm ekumε wvú?” Ε wvú mum no gomte le wen bee keyen Jisos wvudvu le.

Ε Jisos nyanje bonyii bontfuke botin (Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)

¹⁰ Ε boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim, see mwεεm mvunciim mvù bó gee ê wvú. Ε wvú mum nejo bó ε bô bó lewse ye, buy gen je ê kelaante kè Besayda le.

¹¹ Geenεn, ε bonyii kiεε ke lo kuηen bi wvú le, ε wvú fiisen bó mum kew no fewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le bvuu fele bonyii bo bincem e.

¹² Ε diuu ke dīoo gen le dí eseeyi, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε bence to gay ê wvú le, “Gayε ê bonyii ban le bó egen bontεw bô εla yo nceencee le, egom mwεεm mvubole mvudien bô fô bó nu ece, njefo fen nu ηkpwaante.”

¹³ Ε Jisos tfuse fiew le, “Ε nu enya ben fiεε é bó edie.” Ε bó gay le, “Fiεε fi bese keηke mey ke bontuw bo bleed e botin bó byé yifiεε. Wo gomte le bese egen eguy mwεεm mvudien to enya ê bonyii ban bocii le?”

¹⁴ Bó to gayte nonen njefo bonyii to nu fó nteen, ε bolemse maan nu bontfuke botin. Ε Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Ben egay é bonyii eshiyen fokuse mondvuum e mondvuum e, mbaanshen mbaanshen.”

¹⁵ Ε bó gay, ε bó shiien.

¹⁶ Ε Jisos jo bontuw bo bleed e bo botin ba bô byé yi yifiεε ye, taa we,

nya keyoone ê Nyo', mum guushε nya ê boom bew bo ηgoo le le bó egawce ê bonyii bodvu.

¹⁷ Ε bó gawce, ε bonyii bocii die ffuu, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le baance bimbeke bi sheεεε, ε bí yiηsen ηkáa yuufe ncow fiεε.

Ε Bitá cεε le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε

(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Ε è ke no nu diuu dimew, ε Jisos no bunlee wvú emben, ε boom bew bo ηgoo le nu mbew ye le. Ε wvú ne bife ê bó le, “Bonyii duu le me nu yee?”

¹⁹ Ε bó tfuse le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseejoo, bomew le Elayja, ε bomew duu le wo nu wee ntum Nyo' wvu fwele mvu ε wvú ε kase ε buy yî kpwe le.”

²⁰ Ε wvú mum bife ê bó le, “Ben duu finen le me nu yee?” Ε Bitá tfuse le, “Wo nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.”

²¹ Ε Jisos mum looce ciise lo ê bó le fo bó ke emom lo esee fifin ê wee ke.

Ε Jisos jeme ekumε bongew bew noo kpwe ye

(Mat 16:21-23; Mak 8:31-33)

²² Ε wvú mum no jemyi ê bó le, “Wee wvù diee nu Waawee keηke keeke eyen bongew nteen, é bonyii bô saake won bô bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô duηci bonci bo Nyo' le ema lo wvú. Bó nu ke emum eyu wvú, é εdiuw ke ebuy εta, é Nyo' ekase ebvuse wvú yî kpwe le.”

Kentam ke wee wvù bii Jisos e

(Mat 16:24-28; Mak 8:34-38)

²³ Ε Jisos mum no jemyi wase ε è nu ê bonyii bocii le, “Ε wee gomte keenu wee wεm, tu wvú keηke keetun ekole kew, etuulè kentam kew εdiuw ecii bii me le.

²⁴ Ben ekeè le wee wvù bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase ke lo. Geenεn, wee wvù lase nshii we nje me, nu ε wvú ε bawce lo nshii wvudvu.

25 Ε bó baanci naa wonj wvun tfuu ε nya ê wee, wvú ε die, ε ke ε lase kenεε ε jim nshii we, é sεw wvudvu enu la?

26 Ben ekeè le é wee wuumene keebii me le noo diεw yem e, é wvú no kee le wee wvù diee nu Waawee nu ke ewuumen ten mwεten seke wvú ε kase ε to ente jo bvukuke bwew bvuu nu ten bvú Nyo' Ice bó bonceendaa bew bò yuule le.

27 Ε me ensee ê ben keceey le, bonyii bomew leeme fen ε bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe se bó ε yen no Nyo' saake bvunfon bwew ke.”

*Ε nfiεsen Jisos kumen
(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)*

28 Ε è ke no nu ke diεwε εdiuw nyan e, no Jisos jemyεε mwεem mvun, ε wvú jo Bitá bó Jon noo Jem ε bó bó ben yí kum wvumew e le wen egen ebunle.

29 Ε wvú gen dioo bunlee, ε nfiεsen ye ne kumen, ε ndvú ye ten kumen no baa lawkene nen mwawmwawmwaw.

30 Ε fí kooy le bonyii bofεε, ε è nu Muses bó Elayja to nu ε ne buynen fó no jemyi bó bo Jisos.

31 Ε n'yuú Nyo' baa yí bó le. Ε bó bó jemyi ekumε kpwe yí Jisos to kenke keegen ekpwe Jelusalem keege é fí eto ekocen no Nyo' gεkeε.

32 Bó to jemyi nonen, ε Bitá bó Jon noo Jem nu ε nyii gooke lo bó. Ε bó dioo kamse, yen no n'yuú Nyo' baa yí Jisos e, bvuu yen bonyii bo bofεε ba le ε bó leeme bó wvú.

33 Ε bonyii bo bofεε bodvu dioo baase ekale, ε Bitá ne bvumten gay ê Jisos le, “Cee Ekole, fí jee no beene nu fen. Cine é bese eyoo cún she, é yimi enu yo, yimi yí Muses, ε yimi nu yí Elayja.” Wvú to jemyi nonen, yaa cim kee fiεε fí wvú jemyi ke.

34 Ke no wvú to beε jemyi nonen, ε kembew ne to ê bó we banje bó. Ε bó no kenke nfan no bó nu ê kembew e.

35 Ε diεw jeme ê kembew kedvu le le, “Wvun nu Waa wem wvù me nu ε ncaw. Ben eyuukè ε è nu wvú le.”

36 No diεw yidvu jeme nonen ε mase, ε bó ne yen ε Jisos leeme fó wvú embenj. Ε bó ke fanje yaa see lo ê wee kefew kedvu le fiεε fí bó yenεε yí kum wvudvu le ke.

*Ε Jisos bvuse nceendaa dεwle yí wan diεmsen e
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)*

37 Ε εkfunj ke buy yuu, ε bó bo Jisos ne yí kum e no booke. Ε bó dioo bow, tasen bó kebombom ke bonyii le ke baay.

38 Ε wee mvu mum ne no wante ê kebombom ente le, “Wee n'yεεyi, kee wo taa ke fô waa wem e. Ε ka ke waa wem nonen.

39 Keyoy kemew jaa cufe wvú tufe, ε wvú nu taake, dvúmte, ε diffuw buyte emvu. Kí gene lo bó wvú, yaa benje lo le wvú eyoy ke.

40 Me mbe ε nleke wase le boom buw bo ηgoo le ebvuse keyoy kedvu bó ε mom ηkuunj.”

41 Ε Jisos yuw nonen, gay le, “O oo! Engokε ke εcici kè baa lese fitele yí Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene engen embuy neε, enkuu shém bó ben engen embuy neε?” Ε wvú mum gay ê cee wan wvudvu le, “To bó waa wo fen.”

42 Ε wvú jo dioo too dvú, ε nceendaa dεwle wvudvu bvuu cufe wan wvudvu tufe fokuse, ε wvú no taake. Ε Jisos kan keyoy kè yiile kedvu ε kí buy yí wan wvudvu le, ε wvú mum bonen. Ε Jisos mum nya wvú ê ice.

43 Ε bonyii bocii yen mvunjay mvu è nu mvu Nyo' le, ε diuw yum bó.

*Ε Jisos bvuu jeme ekumε bonjεw bew bó kpwe ye
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)*

No bó to beε kenke nghaw yí mwεem mvunciim mvù Jisos to gee le, ε wvú ne gay ê boom bew bo ηgoo le le,

44 “Ben eloocε enya bitem binen yí fiεε fí me nu enjeme ê ben e. Wee wvù diee nu Waawee nu ε bó nu ke elese wvú can bonyii le.”

45 Ε wvú jeme nonen, ε bó fanje yaa kiεε fiεε fí wvú jeme ke, njefo

fiεε fimew to nu ε banjεε fo bó ekiεε, geenεn ε bó no fane keebife ê wvú εkumε njeme wvudvu.

ε nu yεε wee wvu baay?

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Ε bó ke nε κεw mbew εbonεbon le laa bó se nu nεn ε wee wvu baay ê bó enteleη nu yεε le.

⁴⁷ Ε Jisos kiεε fiεε fi bó kpawwci fô mvuntelem mvubole, mum jo wan wvu caan leke mbew ye le,

⁴⁸ gay ê bó le, “Ε wee fiisene wan diεwε wvun e ê diee diem e, tu wvú fiisene ε è nu me. Wee é fiisen me, tu wvú fiisene ε è nu wee wvú tum me. Fí ε mum ε no nu le, wee wvú joo εkolε kew caan ê ben enteleη nu wvú wvú nu wee wvu baay.”

ε wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Ε Jon mum nε tee Jisos, be wvú le, “Cee εkolε, bese be ε yen wee mvu le ε wvú teje diee diuw se bvuuse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le, bese ε kan, njefo ke wvú yaa nu mvu ηgoo yesebeene le ke.”

⁵⁰ Ε Jisos tfuse le, “Fo ben ecilè kfuu wvuweε wee ke, njefo é wee baa ekicine ben, tu wvú tomte ben.”

ε Jisos lese lo keegen Jelusalem, ε bonyii bo Samalia tun keefiisen wvú

⁵¹ Ε kefew kè Nyo' to nu ke ejo Jisos é wvú eben we ke no too wase keekocen, ε Jisos lese lo keegen Jelusalem, mum nε no gene.

⁵² Ε wvú dioo nε, tum bonyii bomew fwe. Ε bó gen ley ntεw mvu wvu Samalia le le bó eseyse bvudvuu jó ê wvú.

⁵³ Ε bonyii bo jó ku wvú bô bvudvuu fanε yaa fiisen wvú ke, njefo bó to kee lo le wvú fele gene ε è nu Jelusalem.

⁵⁴ Ε Jem bô Jon bò nu boom bo Jisos e bo ηgoo le ke yuw fiεε fidvu, bife ê Jisos le, “Bese etee ηguy we é wvú eshii elεse bonyii bodvu?”*

⁵⁵ Ε Jisos kaa banjε ye wam lo bó, †

⁵⁶ mum nε ε bô boom bew bo ηgoo le mum no gene wase je ntεw mvu le jεεy.

Fo wee ηgoo Jisos etaalè ejim ke

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Ε bó bó dioo gene, ε wee mvu to gay ê Jisos le, “Me nu embii wo le naa fεε fô wo gene.”

⁵⁸ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Nyám yi ηkpwaante κεηke bibuw bibole, ε mvunyiim mvù bile we κεηke yéw yibo, geenεn ke wee wvú diee nu Waawee κεηke naa lo fô wvú ejike εkolε kew ke.”

⁵⁹ Ε Jisos nε gay ê wee mvu le, “Ε bìi me le.” Ε wee wvudvu tfuse le, “Tata, yawε ecine é me engen endwey icem nse no mbii.”

⁶⁰ Geenεn ε Jisos tfuse ê wvú le, “Cine é bonyii bò nu le bó nu ε kpweken wase edweyte bonyii bò kpwekene, é wo egen fiuw efewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le.”

⁶¹ Ε wee mvu bvuu gay le, “Tata, me nu mbii wo le, geenεn yawε ecine é me engen engay kfuu diem e nse no mbii.”

⁶² Ε Jisos tfuse ê wvuweε wee le, “Ε wee ηgvuume bô jiw keelem lemme, ε bvuu ε no lemte taale ejim, tu mwεten baa kpwentεn keenu ente jo bvunfon bvú Nyo' le ke.”

10

ε Jisos tum bonyii mbanjoosshwiw ncow bofεε

¹ Ejim jodvu, ε Tata baayε bonyii bomew mbanjoosshwiw ncow bofεε * tum fwe, bofεε bofεε le bó egen bontεw e, egen eghan mondvuum mò wen nu ke efey mó le monciim.

9:46 22:24-26 **9:48** 10:16; 22:26; Mat 10:40; 20:26-27; Mak 10:43-44; Jon 13:20 **9:50** 11:23; Mat 12:30 **9:51** 24:50-51; Mat 19:1; Mak 10:1; Lem 1:9 **9:52** 10:33 **9:54** 2Bfn 1:10, 12 * **9:54** Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “... ke no elayja to tenεε le?” † **9:55** Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “Ke ben kee kfuu mvuntelem mvù è κεηke ben ke. Ben ekeè le keε wee wvú diee nu Waawee to keeyuwεε lo bonyii ke. Wvú to keeboyse lo bó. **9:61** 1Bfn 19:20 **9:62** 11:2; Fili 3:13 **10:1** 9:1-6 * **10:1** Bonwa' bo boyvuum bomew teje le mbanjoosshwiw (70).

² E wvú dioo tumte bó gay le, “Ngbwele duule baay, e bonyii bo ngbwele le nu caan. Nonen, ben ebunleè le Tata wvú Cee wee eciinse bonyii bo ngbwele le wene dvu wvú.

³ Ben egenè le. Ben dioo gene no kee le me ntumte ben e ben nu egen enu diewe boom bo njée le ente jo bokuula.

⁴ Ben dioo gene, fo wee ejo bigew, kenee ekela, kenee bolaba bomew ke. Ben dioo e buy e je, fo ben elemenè gayte bonyii le ke.

⁵ Ben dioo e gen e ley yew yi ben ley dvú le, yaw gay yew e le, ‘Kembonen enu yew fen.’

⁶ E wee wvú koonke kembonen nu dvú, e kembonen emey yi ye le. E wvú fen baa nu, e kembonen kedvu ekase etu jim e ben.

⁷ Seke ben e ley yew, mum no ceè ke e è nu dvú. Fo ben ekumenè yew ke. Fièe fidien ficii fi bó nya e ben, e ben die, kenee è nu fiwuun, e ben wu, njefo e wee lemte lemme, tu wvú keñke keekñke nlawma we.

⁸ E ben ley nte w e, bó e fiisen ben, e nya naa la le ben edie, e ben no diee lo.

⁹ Ben dioo nu jó, no felè bonyii bo hincem e, ebvuu efewci e bonyii bocii le bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee fò bó le.

¹⁰ Geenèn, ben e ley nte w e, bó e fan keefiisen ben, e ben buy gen bifian bi jé le jan le,

¹¹ ‘Kebvu ke nte w wene le kè bese jo yi bikaa bisese le kin fen no bese kuci, e fièe ficii kaase tuu yi bikuu binen e. Geenèn, ben ekeè le bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee.’

¹² E me ensee e ben le, e nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, e mweem ebonene fò kelaante kè Sodom efele kelaante kekiè.”

*Nge w bontew bò tunee keekumen
mvuntelem mvubole
(Mat 11:20-24)*

¹³ E Jisos ne gay le, “Nge w wvu baay nu wene ben bonyii bo Kolasen, e nge w wvu baay nu ten wene ben bonyii bo Besayda. Ben ekeè le, e me nto ndioo nge binghaw bi mweem e bi me nto nge jo ben e è nu Taya bô Sidon, tu bó to nu e jise wase bim-bamkpwe, kfum taan ye le nceke keedunje le bó nu e kumen wase mvuntelem mvubole.

¹⁴ Ben ekeè le e nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, e mweem ebonene fò bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

¹⁵ Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake le bó nu ke ebense ben e ben eben we? 'Aay. Bó nu ke eshike lo ben e ben eshii egen won bonkfu le.”

¹⁶ E Jisos mum gay e bonyii bò wvú to tumee ba le, “E wee yuw ben e, tu mweten yuw e è nu me le. Wee e ma ben, tu wvú ma e è nu me. Wee e ma me, tu mweten ma e è nu wee wvú tum me.”

*Fièe fi wee ngoo Jisos eyuukè njon yi
dvú le*

¹⁷ E bonyii bo mbansooshwiw ncow bofee ba ke ghan tu jim yuuke njon, mum gay e Jisos le, “Tata, bese se teje diee diuw, e è cim nu naa bonceendaa bo dewle le, e bó yuw ke bese le.”

¹⁸ E Jisos tfuse e bó le, “Me nse nu e n'yen e Satan e gbwe ke diewe jan fò yi e law we e ley fokuse.

¹⁹ Me nu e nya wase mvungay e ben mvú è nulo e ben elenci yó bó bongam dvú. E mbvuu e nya mvungay mvú ben eso mvungay mvú Satan wvú wee bvuban e dvú mvunciim. Ke è nulo e fièe eshiw ben ke.

²⁰ Geenèn, fo ben eyuukè njon le bonceendaa bo dewle le yuuke ben e ke. Ben eyuukè njon e è nu le edie eyene nu e Nyo' e san wase e nwa' we le fowe.”

*E Jisos yuw njon
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

10:4 22:35; 2Bfn 4:29 **10:5** 2:14 **10:7** 1Tim 5:18; 1Kol 9:6-14 **10:9** 11:2 **10:11** Lem 13:51; 18:6 **10:12** Mat 10:15 **10:13** Yesa 23:1-16 **10:15** Yesa 14:13, 15 **10:16** 9:48; Mat 18:5; Mak 9:37; Jon 13:20 **10:17** 9:10; Mak 6:30 **10:18** Jon 12:31; Mwm 12:9 **10:19** Mben 91:13 **10:20** Ksm 32:32; Fili 4:3; Mwm 3:5 **10:21** 4:18; Mat 11:25

21 Kε sekedvu, ε Keyoy ke Yuule ge ε njon no yuu lo Jisos. Ε wvú mum gay le, “Me nyaa keyoone ê wo Icεm Nfon εbulε bô nshε le wo nu ε nyile mwεεm mvun ê bogoyfee noo bonkiefiεε, ε dunce ε è nu ê mvunley mvu boom e. Ε nu no fí nu Icεm, njefo è nu no wo to shieele le fí enù.”

22 Ε Jisos bvuu jeme le, “Icεm nu ε nya wase mwεεm mvunciim ê me. Ke wee nu dvú wvù kee Wan wvù me ke, è mey ke Icεm wvù kee. Ε wee yaa nu dvú wvù kee Icεm ke, è mey ke me wvù Wan noo bonyii bô Wan nu ε caw keedunce Ice ê bó.”

23 Ε wvú ne banke ye jeme wase ε è nu ê boom bew bo ηgoo le εbonεbon le, “Njon wvu baay nu wene le εjise eyene yene mwεεm mvun e.

24 Ben ekeè le bonyii bo ntum Nyo' le nteen bô bonfon to shee beele keeyen mwεεm mvù ben yene le, ke fanε yaa eyen ke. No beele ten keeyuw mwεεm mvù ben yuuke, ke fanε yaa eyuw ke.”

Ngan ekume wee wvù jee wvu Samalia

25 Ε wee mvu wvù to looci kee bonci bo Nyo' le, ke ne to keemom Jisos, mum bife ê wvú le, “Wee n'yeyi, fiεε fí me ηkenke keenge nse ηkenke nshii wvù mey lo nu la?”

26 Ε Jisos bife ê wvú le, “Bó sanj ê Nwa' Nyo' le le wee egeè neε? Wo taanke yuuke le la?”

27 Ε wvú tfuse le, “Bó sanj le, ‘Ε koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiuw ficii, enya εkolε kuw ê wvù kecii, elemtè fô wvú le bô mvunjay mwuw mvunciim, egεε bvufee bwuw bvucii yí ye le, ebvuu ekoonkè waa bwoo no wo koonke εkolε kuw.’ ”

28 Ε Jisos gay le, “Wo nu ε tfuse lej. Ε geè nonen ke emum ekenke nshii wvù mey lo.”

29 Ε wee wvudvu mum ne wowlεn bife ê Jisos le, “Waa bwεεm nu yeε?”

30 Ε Jisos tfuse ε è nu ê ηgan e le, “Wee mvu to nu ε ne Jelusalem no booke Jεliku, dioo gene ley can bo-coon e. Ε bó sunj wvú, ε wvú citen, ε bó baayε ndvú ye jo bô mwεεm mwew mvunciim, mum lanj wvú fó lewte.

31 Ε fí ke ne kooy le wee mvu to booke ê je yidvu le ε è nu cee ncese, yen wee wvudvu le, wεm lo fey.

32 Ε wee mvu ten ke ne no too, ε è nu wee wvu ê kfuu di Lεwe le, ke to buy fó, yen wvú le, wεm lo ten fey.

33 Geenεn, ε wvumvu wee ke no lene ten too, ε è nu wee wvu Samalia. Ε wvú ke to buy fó, yen wvú le ε shen koo wvú.

34 Ε wvú gen mbew ye le, gεε mbvuum bô mεεm yí bilεmte biew e, kuu bilεmte bidvu bô ndvu, mum tuu wvú yí nyam yí wvú to lene yí dvú le, gen dvú yew bonyii bo ghane le no taale fô wvú le.

35 Ε bô wvú ce, ε bvú buy yuu, ε wvú bvuse bodanali bofεε nya ê wee yew yidvu gay ê wvú le, ‘Shεε etaalè fô wee wvun e. Ε wo shεke lo ε jewse bigew bí ε fesεn, é me ηke endioo ε ηkase entfuse.’ ”

36 No Jisos ma nonen, mum bife ê wee wε wvù to looci kee nci le, “Ente jo bonyii bo botete ban, wo yen fiuw le wee wvù to dunceε le wen nu waa bwee wee wvù bocoon to sunεε nu wvù la?”

37 Ε wvú tfuse le, “Ε nu wee wvù to koolεε shen fô wee wvudvu le.” Ε Jisos mum gay ê wvú le, “Ε genè, egεn egeè ten nonen.”

Ε Jisos bεε fô yew e fo Maata bô Maalia

38 Ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke ne no gene, gen ley ntεw mvu le ε kpwoon mvu nu jó ε bó teje le Maata. Ε wvú fiisen Jisos ê wvú yew.

39 Wvú to kenke waa bwee mvu ε bó teje le Maalia. No Jisos to genεε ley dvú, ε Maalia mum gen shii mbew ye le no yeke fiεε fí wvú yeεyi.

⁴⁰ E Maata nu fiew buuke ε è nu bô ntêw. E wvú ke ne to bife ê Jisos le, “Tata, wo yene le waa bwεem nu ε cine me le me ε no ntawtene me ember se wo ghayte lo le? Gaye ke é wvú eto efice me.”

⁴¹ E Tata tfuse le, “Maata, Maata, wo buuke, baysee ekole kuw yí mwεem e nteen,

⁴² ε fiεε fi nu shiee le baay nu ke fimwaan. Maalia nu ε caw wase fifie, ε ke wee yaa nu ke efi ê wvú ke.”

11

E Jisos yεyεi no è nulo é bó ebunlee (Mat 6:5-15)

¹ E to nu diuu dimew, ε Jisos no bunlee bvudvuu bvumew e, ke bunle mεse, ε wee we ηgoo mvu to gay ê wvú le, “Tata, yεyεi bese no è nulo é bese ebunlee, leηleη no Jon to yεyεε bonyii bew bo ηgoo le no bó ebunlee.”

² E Jisos mum gay ê bó le, “Ben dioo bunlee no gaytè le, ‘Icee wese, geε é bonyii ewvumtè diee diuw, ege é bvunfon bwuw eto.

³ E nyaà bese mwεem mvudien εdiuw εcii,

⁴ Lεεshe bibefe bisese, no bese lεεshi bibefe bi bonyii bomew gee fô bese le.

Fo wo ecine é bese eley mmom yi eghaw bese le ke.’ ”

⁵ No wvú gay nonen mum fewsen ê bó le, “Ben ejo le wee mvu ben e be ne ε gen ε kumce yew nsaa ye entan enteleη ε gay le, ‘Nsaa yem, nenε ke we efoose me bô bontuw bo bvulem e botete.

⁶ Nsaa yem yimi nu ε ne ε buynen gbwen ghane le, ε me n'yaa ηkeηke fiεε fi me nu entêw wvú dvú ke.’

⁷ Bó ejo le nsaa yo yi wo be kumci ye ε kaa ε tfuse fiew yew le, ‘Fo wo ejewseè me ke. Bee boom bem nu ε bó ε jiim wase ε fen kembuη. Ke è nulo é me embvuu ene we le me enjom fiεε enya ê wo ke.’ ”

⁸ No Jisos fewsene nonen, bvuu gay le, “E me ensee ê ben le é wvú fen baa ene we enya bvulem bvù wo biite njefo wvú nu nsaa yo, tu wvú nu ke eghan ke ene we enya fiεε ficii fi wo shieele seke wo ε mey ke fó ε no kumci.

⁹ Me ε no ηgayte ê ben le, ben ebiitè, é Nyo' ke enya ê ben. Ben egomtè, é Nyo' ke ege é ben eyen. Ben ekumci kembuη, é Nyo' ke eyene ê ben.

¹⁰ Ben ekeè le wee tfuu wvù biite, nu ke ekeηke, ε wee tfuu wvù gomte, nu ke eyen, ε wvù kumci kembuη nu ε bó nu ke eyene ê wvú.

¹¹ E nu cee wan wvù la ê ben enteleη wvù waa we bife bye, é wvù enya ε è nu yo ê wvú?

¹² Nuu le é wan be bife gee, é wo enya ε è nu ηgam ê wvú le?

¹³ E ben fen bò è nu bonyii bò befe kee keenya mwεem mvù jee ê boom bonen, tu ke è nulo é Icee wene wvù nu fowe enya ten Keyoy ke Yuule ê bonyii bò biite ê wvù efey naa lo nonen e?”

Jisos bó Belsebu

(Mat 12:22-30, 43-45; Mak 3:20-27)

¹⁴ E Jisos ke no bvuu nceendaa dεwle yí wee mvu le ε è nu kencife. No nceendaa dεwle wvudvu to buyεε, ε wee wvudvu mum kew no jemyi. E kebombom ke bonyii le yen no keηke lo ηghaw.

¹⁵ E bonyii bomew no duu le, “Wvù bvuu bonceendaa bo dεwle le nen ε è nu bô mvunγay mvu Belsebu wvù nfon bonceendaa bo dεwle le.”

¹⁶ E bomew bonyii no teeyi keekoo wvù gayte le wvù ege fiεε fi duηci mvunγay mvù ne fowe.

¹⁷ E Jisos kiεε bonkpwawce bobole mum gay le, “E ketum ne ε gawsen ε no diuu ekinekin, kí saa ke eleem ke. Kfuu é ne ε gawsen ε no diuu edinedin, tu dí ε bvun wase.

¹⁸ E nu ke leηleη no Satan bô ηgoo ye ne ε gawsen ε no diuu εbonebon, bvunfon bwew saa ke eleem ten ke. Me ηgayte nonen njefo ben duu le me

mbvuuse bonceendaa bo dɛwle le ε è nu bô mvunɔgay mvu Bɛlsebu le.

19 ε è fɛn nu le me mbvuuse bonceendaa bo dɛwle le ε è nu bô mvunɔgay mvu Bɛlsebu le, tu bonɛn boom bvuuuse ε è nu bô mvu yɛɛ le? Fiɛɛ fi boom bonɛn bodvu gee nu eduɔɔɛ le ben nu ε gbwe wase nsaw.

20 Geenɛn é me mbvuuse bonceendaa bodvu ε è nu bô kebo ke Nyo' le, tu bvunfon bvuu Nyo' le nu ε to wase fô ben e.

21 Ben kee le é ntememvunɔgay seyse mwɛɛm mwew mvu jem e ε shii ε no cɛyte la diew dvú, wee saa ke eshiw fiɛɛ fiew kɛ.

22 Geenɛn, é ntememvunɔgay mvu wvù fele wvù nɛ ε to ε diu ε so wvù, emum eloo mwɛɛm mwew mvu jem e mvù wvù se gɛɛle ekole yî dvú le, ebvuu ekuu mwɛɛm mwew mvunɔciim eɔɛn dvú é bô nsáa ye egaw.

23 Ben ekeè le é wee kicine me, tu mwɛɛn bone ε è nu bikaa é me εjim. Wee wvù baa efici me keebaanci lo, tu wvù tawse lo.

24 Keyoy kè yiile ké buyte yî wee le mum gɛn nkpwaante no gomte fô kí ecee. Geenɛn ké dioo ε gom nkuun, mum jeme é ekole kew le, 'Me nu enkase entu é me yew fô me nse mbuyɛɛ.'

25 Seke kí ε kase ε to ε yɛn ε yew nu ε bó ε yɛse ε seyse yí ε no yuule,

26 nonɛn ε kí mum kase gɛn, to bô biyoy bimew bisooshwi yî bî befefe fele kí, ε bô bí mum to ley nocee dvú. E mwɛɛm mum mɛse fo yî mwɛɛn e sekedvu fey no mvú se shee nu."

Njɔn wvu baay nu wvu baa?

27 No Jisos to bɛɛ jemyi mwɛɛm mvun nɛn, ε kpwoon mvu nɛ sɛsɛ é kebombom ke bonyii le ente jeme le, "Njɔn wvu baay nu wvù kpwoon wvù to bokɛɛ wo, bvuu yamse le."

28 E Jisos tfuse fiew le, "Njɔn wvu baay nu ε è nu wvu bonyii bô yuuke diɛw Nyo' gee no yí gomte."

ε bonyii no gomte keeyɛn kenɔhaw ke fiɛɛ le kè duɔci fô mvunɔgay mvu Jisos e nɛ

(Mat 12:38-42; Mak 8:12)

29 No bibombom bi bonyii le to taashi too mbew ye le, ε wvù nɛ gay le, "Eɔgokɛ ke keseen kin nu kè befefe. Kí gomte keeyɛn kenɔhaw ke fiɛɛ le kè duɔci mvunɔgay mwem, ε bó yaa nu eduɔɔɛ é kí kɛ. Geenɛn, ε kenɔhaw ke fiɛɛ le baa fey ke wee ntum Nyo' wvù Jona le kɛ.

30 No fiɛɛ fi Jona to gee to nu kenɔhaw ke fiɛɛ le fô bonyii bo Ninive le, nu kɛ lɛnɛn no fiɛɛ fi wee wvù diee nu Waawee gee nu ke enu kenɔhaw ke fiɛɛ le fô eɔgokɛ ke keseen kin e.

31 E nu ke enu diuu di nsaw wvu fokemɛse le, é Yaa wvù to saake ketum kè Sheba eleem bô eɔgokɛ ke keseen kin ege é bó elese kí nɔgɛw e, njefo wvù to nu ε nɛ ketum kew e é kendvuse ke won e keeto eyuw bvufee bvuu Nfon Saamun e. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, wee mvu nu fɛn bô fiɛɛ ε fí kuuke fele fi Saamun e.

32 E bonyii bo Ninive nu ke elomte ten eɔgokɛ ke keseen kin ebvubwɛ le kí to nu ε jay baay, njefo bó to nu ε yuw fiɛɛ fi Jona to fewcɛɛ, kumɛn mvuntelem mvubole. Wee mvu wvun fɛn bô fiɛɛ fi fele fi Jona le, ε ben yaa kumene mvuntelem mvunɛn kɛ.

Ken'yeese ke ye le

(Mat 5:15)

33 Kɛ wee ké tfuuke ken'yeese lese egaaku kɛ. Kɛ è yaa nulo ten é wvù ebvuu ejo nkaa ekfuke dvú kɛ. Wvù ké tfuuke, tome ε è nu yî fiɛɛ fi bó tomyi ken'yeese yî dvú le, le bonyii dioo leyte yew eyene n'yuule.

34 Jise diuw nu ken'yeese ke ye yo le. E jise diuw yuule lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yiɔnsɛn bô n'yuule. Geenɛn, é jise diuw baa yuule, é ye yo yicii enu ε yí ε yiɔnsɛn lo bô εjiwɛ.

35 Fí mum è no nu le, wee etaalè le laa wen lɛne ε è nu ente jo n'yuule nuu ente jo εjiwɛ le.

36 Ɛ wo ɔene ente jo n'yuɔ ɛ keba kemew yaa nu ɛ ejiwe le ke, ɛ mweem mvunciim emum eyuule ke diwe no ken'yeese ké baa no nyaa n'yuɔ yí yo le.”

Ɛ Jisos tooshe Bofalasií bô bonyii bô dunɔi bonci

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

37 Ɛ Jisos ke mese njeme we, ɛ wee Falasií mvu tee wvú ɛ wvú eto ɛ bô wen egen ediekɛn. Ɛ Jisos mum gen, ley, shii ɛ bó no diekene,

38 ɛ wvú baa yaw ecuke can ke. * Ɛ wee Falasií we taa ɛ fí ghaw wvú.

39 Ɛ Tata kiese fiɛ fi wvú kpawwci mum jeme ɛ wvú ɛ, “Ben Bofalasií cuke mvunɔkom bô shúw ye le, geenɛn ɛ mweem mvù befe bô ken'yee ejise ɛ cin lo fô mvuntelem mvunen e.

40 Biyuɔ bin! Ke Nyo' wvù to bomɛ ekfuɔ nu wvù to bomɛɛ ente ten e?

41 Fi ben bee keegeè nu ɛ, ben enyaà mweem mvù ben kenke ɛ mweem mwe le ɛ bonyii bo kefufe le, ɛ mweem mvunciim emum eyuule fô ben e.

42 Ngew wvu baay nu wene Bofalasií. Ben nyaa keba kemwaan ɛ Nyo' ente jo biba yuufe bi mbáse yí ben keeke naa noo mweem mvù ben keeke geele ɛ mbáse le ɛ yí eshumte, geenɛn kaa cin'yi keege mweem mvu ɛ fô bonyii le bô keekoɔke Nyo'. Ben be kenke keege mweem mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

43 Ngew wvu baay nu wene Bofalasií. Ben ké no kooɔke ke keeshiile ɛ è nu fwe yéw bunle le, bvuu kooɔke ɛ bó egayte ben e ɛ way bô n'wvum.

44 Ngew wvu baay nu wene, njefo ben nu ke diwe jem yí yaa yen'yi ke, ɛ bonyii ɔene yí dvú le yaa kee ke.”

45 No Jisos to jemyi nen, ɛ wee mvu wvù to looci kee bonci bo Nyo' le gay ɛ wvú ɛ, “Wee n'yeyi, wo kee ke le fiɛ fi wo jemyi nu ɛ kum bese le ten e.”

46 Ɛ Jisos tfuse ɛ, “Ngew wvu baay nu ten wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nen'yi yike bonyii bô bvujite ɛ bvú fele mvunɔay mvubole se è nulo ɛ ben elaw ke naa lo kpwan ɛbo keefice bó dvú nkuuɔ.

47 Ngew wvu baay nu wene. Ben bomte jem bonyii bo ntum Nyo' le bô bo'icee cee bonɛn to yuwyɛɛ.

48 Fifin dunɔi ɛ ben tomte gee di bo'icee cee bonɛn e. Bó to nu ɛ yuwyɛ bonyii bo ntum Nyo' le, ben ɛ mum ɛ shɛɛ ɛ no seysee bomte jem yibo.

49 Ɛ nu fiɛ fi to gee ɛ Nyo' bô bvufee bwew se jeme ɛ, ‘Me nu nke enciɛse bonyii bem bo ntum e fô bó le, ɛ bó ke eyuwyɛ bomew ebvuu ekun bomew.’

50 Nonɛn, Nyo' nu ke ebife ɛ engoke ke keseen kin ekumɛ elemɛ ke bonyii bew bo ntum e bocii bô bó to yuwyɛɛ ɛ kew no wonɔ to kewɛɛ.

51 Wvú nu ke bife ɛ kew yí elemɛ ke Abel e egen ebuy yí ke Sakalia wvù bó to yue entelɛɔ jo ketan ke ncese bô yew ncese le. Me nseɔe lo ɛ ben kecey ɛ Nyo' nu ke ebife ɛ engoke ke keseen kin ekumɛ kpwe bonyii bodvu ba bocii.

52 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nu ɛ nyile ken'yene ke diuw fwese wvù è nulo ɛ wee eley dvú se kiese fiɛ fi nu ɛɛ e. Ben nu ɛ tun keeley, ɛ bvuu ɛ no baanke bonyii bô gomte keeley fo bó eley.”

53 Ɛ Jisos ke ja ɛ wen egenɛ, ɛ Bofalasií bô bonyii bô to dunɔi bonci bo Nyo' le kew no leeshi wvú bô díew biwci mweem ɛ wvú nteen nteen,

54 ɛ bó to gee nonɛn teeyi lo wvù keeyuw fiɛ diuw we le emum ekoo wvú.

12

Fo wee ejemyi jey gee jey ke

1 No Jisos to jemyi, ɛ bibombom bi bonyii le no taashi fô bontfuke le bontfuke le faanene. Ɛ bomew ɛenci

11:37 7:36 11:38 Mak 7:2-4; Mat 15:2 * 11:38 Wvú to kenke keecuke can yin ɛ je yí nce wvuboo wonɔ gomte le. 11:41 12:33 11:42 Mat 23:23; Luk 18:12 11:43 20:46; Mak 12:38-39 11:47 Lem 7:52 11:49 6:13 11:51 Kenj 4:8-10; 2Klo 24:20-22 11:52 Mat 16:19 11:53 20:20 12:1 Mat 16:6; Mak 8:15

bikaa bi bomew e. E Jisos ne kew no jemyi e è nu ê boom bew bo ngoo le gayte le, “Ben ejoð kefew yî fintun]leen fi Bofalasiî le fi è nu gee dibole di bó jemyi jeyy, gee jeyy e.

² Ben ekeè le ke fiEE nu dvú fi bó banji fi nu ke enu se fi e buy emwa ke. E ke fiEE nu dvú ten fi bó nyile fi nu ke enu se bó e kiEE ke.

³ Ben ekeè le fiEE ficii fi ben jemyi entan nu e bó nu ke eyun]en emvunsheer]. E fiEE ficii fi ben ké faale yew se no tfumtfume nu e bó nu ke ejan e è nu fô ekole ke yew e.

*Wee wvù bó efanè
(Mat 10:28-31)*

⁴ Nsáa yem, me e no njemyi ê ben le fo ben efanè bonyii bò nulo eyu ke e è nu nyam ye maan] se è nulo é bó ebvuu ege fiEE fimew ke.

⁵ Ben eyeke eyuw wee wvù ben efanè. Ben efanè e è nu Nyo' njefo è nu wvú wvù ke]ke mvun]gay keeyu wee, ebvuu elese mweten nguy wvu baay e. Me mbvuu ngayte ê ben le ben efanè e è nu wvú.

⁶ Ke ben kee le bó ké no geese mvunsha mvuntin ke yî mvunyinyi le mvunf]em maan]? Geen]en, ke finsha fimew nu dvú fimwaan] fi Nyo' ké daaye ê fi le ke.

⁷ Fin]en nu e Nyo' kee naa yvúw yicii yî nu ê ben efa. Fo ben efanè ke. Ben fele lo mvunsha fó nteen.

*Wee wvù be]e bó wee wvù tune
Jisos*

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ E me embvuu ensee ê ben ten le, é wee be]e ê bonyii ejise le wen kee me, tu wee wvù diee nu Waawee nu ke ebee ten mweten ê bonceendaa bo Nyo' le fwe.

⁹ Geen]en, é wee ma lo me ê bonyii ejise, tu me nu]ke ema ten mweten ê bonceendaa bo Nyo' le ejise.

¹⁰ Fí e bvuu è no nu le, Nyo' nu ke el]esh]e díew yî bef]e yî wee jemyi ekum]e wee wvù diee nu Waawee, geen]en ke è nu naa lo é Nyo' ke eyuu

el]esh]e díew yî bef]e yî wee jemyi ekum]e Keyoy ke Yuule ke.

¹¹ Seke bó e gen dvú yéw bunle le, kenEE fwe d]u bonyii bò saake won] kenEE fwe d]u bonyii bò ke]ke mvun]gay mvu sa' le, le bó egen esaw ben, fo ekole ekfumtè ben le laa ben nu ke egen etan]e diuw egay le la le, kenEE ejeme nee le.

¹² E nu ke enu kefew ked]u le é Keyoy ke Yuule esee fiEE fi ben ejeme.”

Ngan ekum]e keyun] ke cee kp]aw e

¹³ No Jisos to teete boom bew bo ngoo le non]en, e wee mvu ne jeme ente jo kebombom ke bonyii le, gay ê wvú le, “Wee n'yeyi, gaye ê waa bw]em le wvú egaw bvush]ew bvuse]e]beew]u enya bwem.”

¹⁴ E Jisos bife ê wvú le, “Diems]en, è g]eke yee me le me ensumtenè bon-saw bon]en, mbvuu ngaakè bvush]ew bvun]en?”

¹⁵ No wvú bife non]en mum gay ê wee tfuu le, “Ben eyenè fo ben eye]elè ejise yî mw]em e, njefo ke nshii wee yaa nu nje mw]em mvù wvú ke]ke ke, wee ejo naa e mw]eten ke]ke nee.”

¹⁶ No wvú jeme non]en, mum ma ngan] le, “Cee kp]aw mvu to ke]ke wee we, e mw]em ke jon] dvú baay.

¹⁷ E wvú mum ke]w no kp]awci le laa wen nu ke ege nee le? Wen nu ke ege]e ngu wen f]e le?

¹⁸ E wvú mum ne cu ntan] le, ‘FiEE fi me nu en]e nu fin. Me nu ensaw bigone biem, en]kase en]ku]wse, emum en]ge]e ngu bó mw]em mwem dvú mvunciim.

¹⁹ E me]ke endioo e]ge non]en, emum en]gay ê ekole kem le me nu wee keshi. Me]ke]ke mw]em mvù me nu]ke endie embuy bilum e nteen. Ke me mb]e ebvuu embu]ke ke. Me nu endiekene ke wase lo, mbvuu]'wukene n'y]u]ke n]on].’

²⁰ No wvú sey]e non]en, e Nyo' mum tee wvú le, ‘Keyun] kin! Entan] e]an nu e me nu]ke en]kase en]o keyoy

kuw. Mwεεm mvun mvunciim mvù wo seyse ε γεε nu ke enu mvu γεε le?" "

21 No Jisos jeme nen mum gay le, "E nu ke lenlen no fi nu ke enu fô wee wvù baanci bvukuke fô ekole kew e yaa kenke bvukuke ê keba ke Nyo' le ke."

Bó elese mvuntelem ε è nu yî Nyo' le (Mat 6:25-34)

22 E wvù bvuu ne no jemyi wase ε è nu ê boom bew bo ngoo le le, "Fo ben eyanyanè ekume nshii wene le laa ben nu ke edie la le, kenεε ekume ye yene laa ben nu ke ejise la le.

23 Ben ekeè le keyoy ke wee le fele mwεεm mvudien, ε ye wee fele ndvù.

24 Ben etaa eyen binjaanja, ke bí ké no jeyi bvuu gbweci ngu ke. Ke bí yaa kenke bigone ke. E Nyo' nyanyi ke bí bicii. Ke ben kee le ben fele mvunyiim e?

25 E nu γεε ê ben entelen wvù yanyane, wvù nulo ebise ke naa kefew caan yî nshii we le?

26 No è nu se è nulo é ben ege naa fi caan fin nkuan, è ge la wvù ben soo bikuu ekume mwεεm mvumew?

27 Ben etaa yen no fow ké no kuu nu. Ke fow ké no lemte kenεε shile ndvù ke. Geenε, é me ensee ê ben le ke naa Nfon Saamun bô bvukuke bvucii bvù wvù to kenke to ké suute ye no nu ε wvù ε buy fô fow mvu le ke.

28 E Nyo' suute egay yo nkpaante nen, egay yò kuu eben, buy ntfuu ε bó ε fwεε wase fota, tu ke è nulo é wvù esufe ben efey lo nonen e? O oo bonyii bo mbee wvù doose le!

29 Fí mum è no nu le fo ben eyanyanè, bvuu kpwaake le laa ben nu ke ediee la bvuu wuu la le,

30 njefo mvumvun mwεεm ké no kpawwci ke bonyii bo yî nshε le bò yaa kee Nyo' ke. Ben ekeè le Icee wene kee lo le ben shieele mwεεm mvun mvunciim.

31 Ben elese bvufee bvunen ε è nu yî bvunfon bvù Nyo' le, é wvù emum enyaa ten mwεεm mvun mvunciim ê ben.

32 Ngoo yem, no ben nu caan nen, fo ben efanè ke, njefo Nyo' wvù Icee wene nu ε caw keenya bvunfon ê ben.

33 Ben egese mwεεm mvù ben kenke, egaw bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le, egomtè bobuuncuu ε è nu bò yaa nulo esεεken ke. Ben egεεlè kpaww wene ε è nu won Nyo' le, fô è yaa nulo é wvù eka ke, ε coon yaa nulo efey fó ke, ε shéw yaa nulo ekan ke.

34 Ben ekeè le fô wee geke kpaww we nu ke fó fò fitele fiew nu enu.

Bonyii bo Jisos e ecyètè wvù (Mat 24:45-51)

35 Ben ekay bicaw binen, etfuw bin'yeese ecyètè lemme,

36 ke diewe boom bo lemme le bò ceyte cee ekole wvubo ε wvù nu gbwen bvujen e. E wvù nu ke edioo ekaase ekumce kembun é bó eyene lo é wvù eley.

37 Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò cee ekole wvubo nu ke edioo efεεse eyen ε bó nu we ceyte. E me ensee ê ben keceey le wvù nu ke esen ndvu ye é bó shiiyen fokuse é wvù eto bô mwεεm mvudien egawce ê bó.

38 Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò wvù nu ke edioo efεεse eyen ε bó nu ceyte. Kenεε wvù nu ke eto entan entelen, kenεε seke nyimshie ε ton.

39 Ben ekeè le é cee yew kee kefew kè coon nu ke eto, é wvù ecyètè. Wvù saa ke ecinε é bó engoy yew ye ke.

40 Ben ten kenke keecyètè, njefo wee wvù diee nu Waawee nu ke ekase eto ε è nu ê kefew kè ben yaa kee ke le."

41 E Bitá mum ne bife ê wvù le, "Tata, wo ma ngan wvun ε è nu ê bese, nuu ê bonyii bocii le?"

42 E Tata tfuse le, "Waa lemme wvù nu wvu keceey bvuu kenke bvufee nu wvù la? Ke è nu wvuε wvù cee ekole we nu ε γεε wvù le wvù etaalé fô yew ye le, é kefew ke dioo ε kocen ε wvù nya mwεεm mvudien mvu boom bo lemme le é bó le?"

⁴³ Njon wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuwe wvù cee ekole we nu ke edioo etoo eyen e wvù gee lemme lenlen no wvù bee keege.

⁴⁴ E me ensee ê ben keceey le cee ekole we nu ke ebense wvù é wvù etaale fô mwem mwew e mvunciim.

⁴⁵ Geen, é waa lemme wvudvu ne e jeme ê ekole kew le, 'Ke cee ekole wem nu ke eyansen ekase eto ke', e mum e kew e no suunke boom bo lemme le bô bolemsen noo bô bokene, diekene bvuu wuu mbvuum e mó koole wvù,

⁴⁶ tu cee ekole we nu ke ene esese ebuynen diuu dimew di wvù yaa be kpwaake le ke noo ê kefew kè wvù yaa be kee le ke. Wvù nu ke edioo e buynen nonen, emum enya ngew ê waa lemme wvudvu, eciinse wvù é wvù egen enu bô bonyii bô yaa jemyi keceey ke.

⁴⁷ Waa lemme wvù kee fi fi cee ekole we gomte le wvù egeè, e fan e yaa eseyse egee, nu e bó nu ke etam wvù bonjgbwan nteen.

⁴⁸ E waa lemme wvù yaa kee ke fi fi cee ekole we gomte le wvù egeè, ge fi fi è nulo é bó etam wvù bonjgbwan nteen, nu e bó nu ke ewewce ke lo wvuwe caan. Wee wvù bó nu e nya mwem ê wvù nteen nu e bó nu ke eshieele nteen ê wvù. E wee wvù bó nu e gee mwem can ye le nteen nu e bó nu ke ebife ê wvù nteen."

Jisos to bô kenjawsen
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ E Jisos bvuu gay ê boom bew bo ngoo le le, "Me nto keenfwee e è nu nguy yî nsh e le. Wee ejo e wvù be beenci wase.

⁵⁰ Me njenje kfuu ngew wvu baay keenley wvù le, e fitele fiem nu ke elaten ke seke me e nley wase wvù le.

⁵¹ Ben kpwaake le me nto e è nu bô nykeey yî nsh e le fen e? Naa lo. Ben ekeè le me nto e è nu bô kenjawsen.

⁵² E kew yî keseen e, yew yî nu bonyii botin nu ke egawsen. Bonyii bo botete nu ke egawsen bô bo bofese, é bo bofese egawsen bô bo botete.

12:47 Jem 4:17 12:50 Mak 10:38 12:51 2:14
May 7:6 13:3 Mben 7:12

⁵³ Cee wan nu ke egawsen bô waa we wvù diemsen, é wan wvù diemsen egawsen bô ice. Bwee wan nu ke egawsen bô waa we wvù kpwoon, é wan wvù kpwoon egawsen bô bwee. Bwee diemsen nu ke egawsen bô kpwee waa we, é kpwee wan egawsen bô bwee dweese."

Bonyii kee kefew
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ E Jisos gay wase e è nu ê kebom-bom ke bonyii le le, "Ben ké yene seke kembew bene je ekuaku, e ben mum no duu le, 'Jan nu ke egbwe.' E yî ke mum gbwe.

⁵⁵ E ben ké yen ten e fwefwe e banke wase ye e no booke lo je ewewe, é ben mum no duu le, 'Kenjkwum ke baay nu ke enu.' E kí mum ke no nu.

⁵⁶ Ben bonyii bô jemyi jee, gee jee ban, no ben taale ebule bô nsh e mum kiee no ekfun nu ke enu, ke è nulo ten é ben ekiee mwem mvù Nyo' dun ci yî kefew kin e nje la?

⁵⁷ E ke è nulo ten é ben ekpwawce fi fi len fi è nulo é ben egeè le?

⁵⁸ E wee jo wo e no gene dvú yew nsaw e, é wo mom e ben e wvù seyse e è bee ê je, fo wvù ke egufe wo egen efese can wee wvù saake bonsaw e, é wvù efese wo can nci le é bó efen wo yew ncaw e.

⁵⁹ E me ensee ê wo le ke wo nu ke ebuy dvú se wo e mese e law finyinyi ficii fi bó shieele ke."

13

Wee tfuu ekumen fitele fiew fo wvù ke ekpwe

¹ E to nu kefew kedvu le, e bonyii bomew ke ne be Jisos kumte bonyii bo Galilee bomew bô to genee keege ncese fô Nyo' le, e Baylet tum bonyii e bó gen gbwoce bó, e billem bibole taash e bô bi nyám yî bó to gee ncese dvú.

² E Jisos yekene, bife ê bó le, "Ben kpwaake le bonyii bodvu to kpwe kfuu yiy e kpwe nonen njefo bibefe

12:52 14:26; 21:16; Mat 24:10; Mak 13:12 12:53

bibole to fele bi bonyii bo Galilee bomew e nuu?

³ Kε è nu nonεn κε. Ε me ensee ê ben λε, é ben baa ekumεn mvuntelem mvunεn, é ben bocii ke ekpweken κε nonεn.

⁴ Ben kumyi bonyii bo yuufe ncow nyan bò yew yì defe ê we to kesεε Siloam yuwyε bó? Ben kpwaake λε bonyii bodvu to kpwekene nonεn njefo bibefε bibole to fele bi bonyii bo Jεlusalεm bomew e nuu?

⁵ Kε è nu nonεn κε. Ε me ensee ê ben λε, é ben baa ekumεn mvuntelem mvunεn, é ben bocii ke ekpweken κε nonεn.”

Ngan kete kè yaa to yumte mvuntam kε

⁶ Ε Jisos mum ma ngan mvu ê bó λε, “Ε to nu kefew kemew e, ε wee mvu yee kete kemew * ê wvú wεne. Ε kefew ke kocεn, ε wvú to keekoy, fanε yaa yεn ε mvuntam ε yum yì dvú le κε.

⁷ Ε wvú mum gay ê wee wvù to taale fò wεε we le λε, ‘Taa eyεn, è nu wase bilum bitεte kesεen no me ntoo keenkoy mvuntam yì kete kin e, n'jaa yεne fiεε le yì dvú le κε. Gbwolε lo. Kí banji bvudvuu εcici.’

⁸ Ε wee we lemme wvudvu tfuse λε, ‘Cee εkolε, κε bvuu cinε κε dvú kelum kin, é me encεwce kenyi kedvu εngεε binfo fó.

⁹ Ε è ke edioo enu kelum kè too le kí ε yum, é fí ejon, kí ε fan keeyum ee, é me emum egbwó.’ ”

Ε Jisos fε kpwoon mvu diuu di mbam e

¹⁰ Ε è ke no nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos no yεεyi bonyii yew bunle mi le.

¹¹ Ε kpwoon mvu nu dvú ε keyoy kemew nu yì ye le, ε è nu kè ké ge ε wee tu wee gon. Kí to nu ε ge wase wvú ε cεm bilum yuufe ncow nyan jim ε ngvuse, ε è yaa nulo é wvú ebvuu eleem we teyey κε.

¹² Ε Jisos yεn kpwoon wvudvu le, tee wvú ε wvú to. Ε wvú gay ê wvú λε,

“Bwεεm, wo nu ε boy wase εbo jo ntun wo wvun.”

¹³ No wvú gay nonεn, mum neke kebo kum wvú le. Kan mwaan, ε jim ye kase nεle ye, ε wvú leem we teyey, mum no tumte monkum mo Nyo' le.

¹⁴ Ε cee εkolε yew bunle yidvu yεn no Jisos fε kpwoon wvudvu ε è to nu diuu di mbam e, ε fiεε fidvu ton'ye wvú baay. Ε wvú mum no saake bonyii gayte λε, “Eduw ε lemme nu εsoocaan. Ben etod ε bó fele bincεm binεn ε è nu εdiuw yoya le. Fo wee ebvuu emom eto diuu di mbam e κε.”

¹⁵ Ε Tata tfuse ê wvú λε, “Ben bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy ban. Ε ké dioo nu diuu di mbam e, wee saa ejo na' we kenεε kembεεbey kew egeen enya joo dvú?”

¹⁶ Kpwoon wvun ε no nu waa Ablam, ε Satan ε lese wase yì ncaw e bilum yuufe ncow nyan, tu κε fí baa jee λε bó ebvuse wvú yì ngεw e diuu di mbam e?”

¹⁷ No Jisos jeme nonεn, ε bonyii bew bo bvuban e wuumen, ε bonyii nteen no lanlanε lo fibole nje birghaw bi mwεεm e bicii bì Jisos to gee.

Ngan ekumε ngow fintam fimew (Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Ε Jisos nε ghay λε “Bvunfon bvυ Nyo' le nu κε diεwε la? Fiεε fi è nulo é me enfewsεn dvú nu la?”

¹⁹ Bvú nu κε diεwε ngow fintam fimew † fi wee to tfumyεε wεne dvυ wvú, ε yì ke buy, ku yin tu kete ε mvunyiim mvù bile we no yoote yì dvú le.”

Ngan ekumε fintunlεen (Mat 13:33)

²⁰ Ε wvú bvuu nε ghay λε, “Ε nulo é me embvuu enfewsεn bvunfon bvυ Nyo' le bô la?”

²¹ Bvú nu κε diεwε fintunlεen fi kpwoon to fewεε mvuum ê bintee bi baay baay e bitεte jo fysεn dvú, tow gεε, ε fí mum ge ε mvuum modvu ben.”

13:6 Mat 21:19; Mak 11:13 * **13:6** Kete kedvu nu ε bó teje ê díεw bala le λε, «Fig». **13:8** 2Bi 3:9, 15 **13:10** Mak 2:27-28 **13:14** Ksm 20:9-10 **13:15** 14:5; Mat 12:11-12 **13:16** 1:54-55, 73; 3:8; 19:9 **13:19** Esek 17:23; Mat 13:31 † **13:19** Ngow yin nu è díεw bala le λε, «mustard». **13:21** Mat 13:33

Diuw fwese wvu fiasaa
(Mat 7:13-14, 21-23)

22 E Jisos ke mum ne no gene Jelusalem. No wvú to gene no fele ê bilaante bô ê bontew e yeyi bonyii.

23 E wee mvu ne bife ê wvú le, "Tata, è nu ke bonyii caan bô nu ke eboy e?" E Jisos mum tfuse wase ê bonyii bocii le,

24 "Ben elumtè ntay keeley e è nu fô diuw fwese we wvú nu fiasaa le. Ben ekeè le bonyii nteen nu ke egomte keeley yaa kenke je ke.

25 Kefew nu ke ekocen, é cee yew eja we efaa kembun. Wvú nu ke edioo e faa, é ben emey ekfun ekumci kembun leke le, 'Cee ekole, yene ke yew é bese eley.' E wvú emum etfuse ê ben le, 'Ke me n'yaa nkee jò ben ne ke.'

26 E ben emum ekew etanyi le, 'E nu bese bô beene se shee diekene bvuu wukene. E wo se ghane yeyi bonyii bontew bosese le.'

27 E wvú ebvuu ekase etfuse ke le, 'Me nseje lo ê ben le ke me n'yaa nkee ben ke. Ben enene lo ê me efwese ben bô ghane buwyi mwem ban.'

28 Ben nu ke eyen Abla'am bô Aysik noo Yakow noo bonyii bo ntum Nyo' le bocii ente jo bvunfon bvuu Nyo' le, e ben nu e bó e ban ekfun, é ben emum ebeele ngeci bigew.

29 Bonyii nu ke ene biba bicii e kew jò diuu sane e gen e buy jò dí seeyi noo ewewe bô ekuaku jo won, eto eshii ediekene ente jo bvunfon bvuu Nyo' le.

30 Ben ekeè le bonyii bomew bô nu ejim keseen nu ke enu bo fwe, e bomew bô nu fwe keseen nu ke enu bo ejim."

E Jisos bem Jelusalem
(Mat 23:37-39)

31 E è nu ke kefew kedvu le, e Bofalasi to gay ê Jisos le, "Buy fiuw jan egen keba kemew e njefo Nfon 'Elod gomte keeyu wo."

32 E Jisos tfuse ê bó le, "Ben egen egay ê dikfu didvu le me mbvuse bonceendaa bo dewle le yí bonyii le

eben, mbvuu nfele bincem, e è nu ke no me nu embuy engee ntfuu, é ke edioo enu foeshentfu, é me emum emese lemme diem.

33 Geen, e me nu enkew lene diem di Jelusalem eben, embuy enen ntfuu engen embuy foeshentfu. Ke fí baa kocen le bó eyu wee ntum Nyo' bvudvuu bvumew e se è nu Jelusalem ke."

34 No Jisos jeme nen, mum bem le, "Ebey Jelusalem! Ebeey Jelusalem! Wo wvú yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvuu tumyi bonyii bô Nyo' tumte fô wo le bô eta. E nu wase bokañ bomé no me mom keembaance boom buw ke diewe no bweeshie ké baance boom bew kfuke, wo e fan?"

35 Taa eyen, yew yo nu ke etu binfuy. E me ensee ê ben le ke ben nu ke ebvuu eyen me le ke, egen ebuy kefew kè ben ke egay le, 'Nyo' nu e lan kembonen yí wee wvú too ê diee di Tata le.' "

14

E Jisos bvuu fe wee diuu di mbam e

1 E è ke no nu diuu di mbam e dimew, e Jisos gen keediekén yew dvu wee wvu baay mvu. E wee wvudvu to nu wee Falasii. E bonyii bô to nu fó no gbwetene Jisos keeyen fié fi wvú nu ege.

2 E to nu e wee mvu leeme fó e Jisos ejise cemte bô ntun e wvú e ge wase can bô bikaa e mvuwken.

3 E Jisos bife ê Bofalasi noo bonyii bô to looci kee bonci bo Nyo' le, bô to nu fó le, "Nci wesebeene nu e bee le è nulo é bó efe wee diuu di mbam e?"

4 E bó fan e yaa tfuse fié ke. E Jisos jice wee wvudvu le, fe wvú, mum gay le wvú egene.

5 E Jisos mum kase bife ê bonyii ba le, "E wee mvu ben e kenke wan * kené na', wvú e gbwe ê fwen diuu di mbam e, mweten saa ebvuse lo kan mwaan e?"

6 E bó ma fié fi bó etfuse.

Wee ejoo ekole kew caan

13:25 Mat 25:11-12 13:27 2Tim 2:19 13:30 Mat 19:30 13:35 Mben 118:26; Esek 10:18-19 14:1

Mak 2:27-28 14:5 13:15-16; Mat 12:11 * 14:5 Bonwa' bo boyvuum bomew teje le "kembey."

14:7 20:46

7 E Jisos ke taa yen no bonyii too cawci ε è nu mondvuum mo fwe se shiiyine fó, ε wvú maw díew ê bó le,

8 “Seke bó ε see wee bô nkaw bvujen, wvú ε gen, fo wvú eshii ε è nu fô bvudvuu bvu fwe le ke, njefo è nelo enu ε bó ε see ten wee mvu wvu baay wvú fele wvú dvú.

9 E cee bvujen wvú se senεε bó dvú bocii ke enε eto emum egay ê wvú le, ‘Nεnε we enya bvudvuu bvun ê wee wvu baay wvun.’ E wvú emum enε bô keη'wuumen egen shii wase ε è nu ejim.

10 Seke bó ε see wee bô nkaw bvujen, wvú ε gen, shii ε è nu ejim, wvu le cee bvujen ke enε eto egay lo ê wvú le, ‘Nsaa yem, nεnε we fen egen shii ε è nu fwe.’ Nonεn, é wvú emum ekeηke n'wvum fwe dvu bonyii bocii fó.

11 E nu ke lenηη no wee tfuu wvú bensee ekole kew nu ε bó nu ke eshike lo wvú. E wee wvú shiwse ekole kew nu ε bó nu ke ebense lo wvú.”

Wee etaalè ε è nu fô bonyii bo ηgew e

12 E Jisos mum nε kase gay ê cee yew wvú to tenεε wvú yew dvu wvú le, “Seke wo gomte keete bonyii le bó eto ediekεn, fo wo etee ε è nu nsáa yo bô boom bo bwoo le noo kfuu diuw kenεε bonyii bo kpaw e bo ntεw wo le ke. E wo tenε boba bonyii, é bó ke ekase ten etee wo yéw yibole, é fí emum enu le bó nu ε tfuse wase kebo kuw.

13 Seke wo gee nkaw, tee ε è nu bonyii bo kefufe le, bonkewle bô bontεηε noo binfefe.

14 E wo ge nonεn, é wo emum ekeηke kembonεn, njefo ke boba bonyii keηke fiεε fi è nulo é bó ekase etfuse ê wo ke. E ke enu Nyo' wvú nu ke elaw wo diuu di bonyii bew nu ke ebuyte yí kpwe le.”

Ngan ekumε nkaw wvu baay (Mat 22:1-10)

15 No Jisos jeme nonεn, ε wee mvu wvú bô bó to diekene mum gay ê wvú le, “Njon wvu baay nu wvú wee wvú nu ke ediekεn ente jo bvunfon bvun Nyo' le.”

16 E Jisos mum fe ê wvú le, “E to nu kefew kemew e, ε wee mvu seyse nkaw wvu baay, be bonyii nteen.

17 E diuu ke to kocεn, ε wvú tum waa we lemme le wvú eghan esee ê bonyii bocii bô wvú to beε le bó etoð, le mwεεm mvunciim nu ε bó ε seyse wase.

18 E waa lemme wvudvu mum gen yen bó le, ε bó kew no camte ye mwaanη mwaanη. E wee wvu fwe wvú wvú to yenεε gay ê wvú le, ‘Me nse nu ε ηguy wεε wεm wvu fwe, ε me ηkeηke keεgen etaa. Kee wo, fo ben ecεytè me ke.’

19 E wvú bvuu yen wvumvu le, ε mwεten gay le, ‘Me nse nu ε ηguy bona' bem bo lemme le yuufe, ε me ηεne keseen keemom bó. Kee wo, fo ben ecεytè me ke.’

20 E wvú yen wee mvu le, ε wvú gay fiew le, ‘Me nse nu ε ηkooy bwee yew, ε ke kefew yaa nu dvú kè è nulo é me ento ke.’

21 No bó tfuse nonεn, ε waa lemme wε mum tu jim gen see fiεε ficii ê cee ekole we. E cee nkaw wvudvu yuw, ε fitele bente lo wvú. E wvú mum kase tum waa we lemme wε gay le, ‘Buy cekey, egen εlaante eghan ntasen jé bô mvujetele mvunciim e, ekum bonyii bo kefufe le, bontεηε, bô binfefe noo bonkewle eto dvú.’

22 E wvú gen kase to gay le, ‘Cee ekole, me nu ε ηge wase no wo be gay, geenεn, yew baa yiηsen ke.’

23 E cee ekole we gay ê wvú le, ‘Buyε keseen egen ghan jé le bô mvujetele le mvunciim, ekan wa lo bonyii é bó eto, é yew yem eyiηsen.

24 E keè le ke wee mwaanη ente jo bonyii ba bô me nse n'yawεε mbe nu ke emom lo fiεε fíem fidien ê wvú emvu ke.’”

No è nulo é wee eseyse se ley ηgoo Jisos e

(Mat 10:37-38; 5:13; Mak 9:50)

25 E Jisos bvuu nε no gene, ε bibombom bi bonyii le shfumte bii wvú le. E wvú ke nε banke ye gay ê bó le,

26 “Κε è nulo é wee enu wee wem ngoo se wvú koonke me fele bwee bô ice, bvuu koonke me fele kpwese bô boom noo boom bo bwee le bô jême ye κε. Ε wvú κηκε naa ten keekoonke me fele no wvú koonke εκολε kew.

27 Κε è nulo ten é wee enu wee wem ngoo se wvú nu ε tuu kew kentam ε no bii me le κε.

28 Ε nu γεε ê ben εντελη wvú gomte keebom yew yì defe ê we, wvú saa eyaw eshii ekpwawce le laa wen κηκε bigew ε bí ε kocen bì wen nu ke ebom dvú emese le?

29 Ε wvú baa eyaw ege nonen ηkuun é wvú ke ene elese kenffuy é yew eghaw wvú keebom. Ε bonyii edioo efele emum ebuu wvú gayte le,

30 ‘Κεκεε kin se nu ε κew yew yí ε ghaw wvú keemese.’

31 Κε ληλη ten, è nu nfon wvú la wvú gomte keetum jem bô nfon mvu, wvú saa eyaw eshii fokuse ekpwawce le laa è nulo é wen bô bonyii bowene bo jem e bo bontfuke yuufe etum jem bô nfon wvumvu wε bô bew bonyii bo jem e bô nu bontfuke mbaanfιεε le?

32 Wvú ε kpwawce ε yen le fí nu ke eghaw, é wvú emum etum bonyii bew bomew é bó egen eyen nfon wvumvu wε le ε wvú beε ncejole, eleke wvú le nyεkeey enù ê bô wen εντελη.

33 Fí mum è no nu le, é wee baa ecine mwεem mwew e mvunciim, wvú saa enu wee wem ngoo κε.

34 Νkauw nu fιεε fi jee. Geenεn, é yí nelo ε cife, é bó ebvuu ege neε dvú é yí se ebvuu ekase eyeke?

35 Κε tu yí ε la wase εcici. Ε κε shiee yaa bvuu nu dvú wvú bó elese wene, κενεε yí binfo le κε. Yí nu κε wase le bó elan lo. Wee wvú κηκε bitem keeyuw ε wvú yuw.”

15

Ngan ekume njee yì to laε (Mat 18:10-14)

14:27 9:23; Mat 16:24; Mak 8:34
Esek 34:11, 16 15:11 Mat 21:28

1 Bonyii bô to fii shile noo bonyii bô befe bomew to too fô Jisos e keeyeke fιεε fi wvú to γεεyi.

2 Ε Bofalasi bô bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le κew no wvukene, gayte le, “Wee wvun fiisene bonyii bô befe bvuu diekene bô bó.”

3 Nonεn, ε Jisos ma ηgan wvun ê bó le,

4 “Ε nu γεε ê ben εντελη wvú κηκε njée gbwee, yimiaaη ε la, é wvú ke elaame? Wvú saa eyaw ecine yi mbaη bvuuκε ncow bvuuκε le ηkpwaante egen egomte yimiaaη yidvu egen ebuy seke wvú ke eyen yí le?

5 Wvú é gom ε yen yí le, emum eyuuke njon, etuu fô gbwee,

6 ekfuuyi dvú fô yew e. Ε wvú dioo ε kfulε dvú, emum ekum nsáa ye bô bonyii bô cee mbew ye le gay le, ‘Ben eto é beene elanlan ηjee yem ε yí be ε la, me ε ηkase ε n'yen yí le.’

7 Ε me ensee ê ben le, è nu κε ληλη no nlanlan wvu baay nu ke enu won wvu we le, nje wee wvú befe mwaan wvú nu ε kumen fitele fiew. Bó nu ke elanlane wvuwe wee fele bonyii bo mbaη bvuuκε ncow bvuuκε bô nu teytey yaa shieele ηkumen κε.

Ngan ekume jise di bigew e di to laε

8 Nu le è nu kpwoon wvú la wvú κηκε bigew yuufe, jise ε la fó é wvú ke elaame? Wvú saa etfuw ηguy eyeese, eyeese yew, eloocε etasse egen ebuy seke wvú ke eyen e?

9 Wvú é tasse ε yen, emum ekum nsáa ye bô bonyii bô cee mbew ye le egay le, ‘Ben eto é beene elanlan jise diem di bigew e, ε dí be ε la, me ε ηkase ε n'yen.’

10 Ε me ensee ê ben le, è nu κε ληλη no bonceendaa bo Nyo' le lanlane nje wee wvú befe mwaan wvú nu ε kumen fitele fiew.”

Ngan ekume wan wvú to laε

11 Ε Jisos bvuu jeme le, “Wee mvu to κηκε boom bolemse bofεε.

15:1 Mat 9:10 15:3 Jon 10:11-15 15:4

12 E wvu ejim ke mum nε gay ê wvú le, 'Icεm, gawε bwεm bvushεw enya ê me keseen.' Nonεn, ε ice mum gaw bvushεw bvudvu ê bó.

13 E wan wvu ejim wvudvu fi bwew bvushεw, ε è ke dioo nu ejim jo εdiuw caan, ε wvú baance bvucii gese mum laa bala won wvumew e ncejole, mum gεn no gbwayte bvooke bigew bidvu yî nce wvu εcici le.

14 E wvú ke dioo bvuw ε bi ka, ε jen yî tεmyi nε koo won wvudvu le, ε wvú no tane fiεε fidien.

15 Nonεn, ε wvú mum gεn gom lemme fô wee mvu wvu won wvudvu le keelemte wvú le. E wee wvudvu mum ciinse wvú le wvú egeen ecεyte bonkunyam bew.

16 E wvú mum gεn no cεyte, ε wee yaa nu dvú wvú enya wvú bó fiεε fi wvú edie kε. E wvú mum no kenke shiee le wen bee ediee mwεεm mvudien mvú bonkunyam ké no diee.

17 E wvú ke nε kεw no kpawci mwεεm, tee bvufee bwew jim, mum gay le, 'Bonyii bo lemme le bo icεm e kenke mwεεm mvudien nteen ε mvú ghaake bó, ε me nu fεn ηkpwee jen.

18 Me nu enε we, engeen fô icεm e, engay ê wvú le, "Icεm, me nu ε ηge kebefε fô Nyo' le noo fô wo le.

19 Me mbaa mbvuu ηkocεn le bó etenje me le waa wo kε. Joo kε wase me diεwε wee wo lemme le." '

20 Nonεn, ε wvú mum nε no tuu jim fô ice le. E wvú ke dioo too buyte wase mbew la le, ε ice lan jise yen wvú le. E shen koo wvú bó wan, ε wvú ja we, lewte gεn, bam wvú, bvuu ηocε.

21 E wan wvudvu mum gay ê wvú le, 'Icεm, me nu ε ηge kebefε fô Nyo' le noo fô wo le. Me mbaa mbvuu ηkocεn le bó etenje me le waa wo kε.'

22 Geenen, ε ice kaa tee lo bonyii bew bo lemme le gay le, 'Ben egeen cekey, egom kekum naa kè jee ntay, eto etfume yî ye le, ebvuu elese fincaw yî εbo kew e noo bolaba yî bikaa biew e.

23 Ben egeen ekoo waa na' wvú fan, sεε é beene ediee lanlanje,

24 njefo waa wεm wvun se nu ε kpwe wase ε kase ε tu dvú. Wvú se nu ε la, ε kase ε yenε.' Nonεn, ε bó mum kεw no lanlanje.

25 Fiεε fin to kooyi, ε wan wvu ηgaywee nu ηkpwaante. E wvú ke dioo kfuuyi, ke to buy mbew yew e, yuw no bine gbwee.

26 E wvú tee wee lemme mvu bife laa bó sε bine ε è nu la le.

27 E wvú tfuse ê wvú le, 'Waa bwoo nu ε tu jim εben. Nonεn, icen ε sεε waa na' wvú fan, njefo wvú be ε yen waa bwoo le ε wvú nu dvú bvuu tεmyi.'

28 E wvú yuw nonεn ε shém kaa ton'yε lo wvú, ε wvú mum fan keeley yew. E ice buy gεn no booyi wvú le wvú eley kε yew.

29 Geenen, ε wvú tfuse ê ice le, 'Taa eyen, me nse nlemte fô wo le diεwε nfwa le yî bilum bin e bicii, ε me ηke mbaa nfan wase keenge fiεε fiuw fimew kε. Wo ke baa nya wase me kε naa bó waa bie le me enlanlan dvú bee nsáa yεm kε.

30 Waa wo wvun wvú se gεnεε bvuw bvushεw bó bokεnε bo nsake le ε dioo to, wo mum ε koo lo waa na' wvú fan ε sεε nje ye.'

31 E ice tfuse ê wvú le, 'Waa wεm, bee wo se nu fεn sekecii, ε fiεε ficii fi me ηkenke nu kε fiuw.

32 Geenen, fi be jee keelanlanje njefo waa bwoo wvun se nu ε kpwe wase, ε kase ε tu dvú, wvú se nu ε la, ε kase ε yenε.' "

16

Waa lemme wvú to fiwεε kenfiw

1 E Jisos bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le le, "Wee kpaw mvu to kenke waa we lemme wvú wvú to gekεε le wvú etaale fô kpaw we le. E wvú ke nε yuw le waa we lemme wε bvooke lo bigew biew.

2 E wvú mum tee waa we lemme wvudvu bife ê wvú le, 'Fin fi me n'yooke ekumε wo nu la? Baance bonwa' bocii bó wo saanke kpaw wεm jó eto etfuse ê me. Kε wo yaa bεε ebvuu elemte me le kε.'

³ Ɛ waa lemme we gen shii kpawwe le, 'No cee ekole wem kuɔŋke wase me fô lemme le, me nu enge nee? No me nu se me ŋkenke mvunɔgay keenlem bô jiw, ɛ me mbvuu ŋ'wuumene keenleke elekee.'

⁴ Ɛ wvú mum ne kpawwe le, 'Me nu ɛ ŋkiee wase fiɛ fi me nu enge, wvu le seke bó ɛ kuɔ me fô lemme le, é me enkenke nsán yì nulo efiisene me yéw yibole.'

⁵ Nonen, ɛ wvú mum tee bonyii bô to kenke fioo cee ekole we mwaan mwaan. Ɛ wvu fwe to ɛ wvú bife ê wvú le, 'Wo laake cee ekole wem nee?'

⁶ Ɛ wvú tfuse le, 'Ɛ nu bokolo bo mem e bo baay baay gbwee.' Ɛ wvú gay le, 'Ko ŋwa' wo fioo wvun eshii fokuse cekey, ekumen esan le mbaan-shen.'

⁷ Ɛ wvú kase bife ê wvumvu le, 'Wo laake yo nee?' Ɛ wvú tfuse le, 'Ɛ nu bikele bi egin e gbwee.' Ɛ wvú gay le, 'Ko ŋwa' wo fioo wvun ekumen san le bikele mbanɔyan.'

⁸ Ɛ cee ekole waa lemme wvun ke yen no wvú fiwse wvú nonen, kaa bense lo wvú le wvú nu ɛ feefen baay." Ɛ Jisos mum mese le, "Bonyii bo fokuse fen feefene yì mwem mvù bó gee le fele no bonyii bo n'yuule feefene yì mvubole mvu n'yuule.

⁹ Nonen, me ɛ no ŋgayte ê ben le, ben ejoð kpaw wene wvu fokuse fen koole nsán dvú, wvu le seke wvú ɛ ka, é Nyo' efiisen ben ê wvú yew fô ben nu ke enu sekeci.

¹⁰ Wee wvù nulo ekiɛ keetaa fô fiɛ fi caan e ntaɔ, nulo ekiɛ keetaa ten fô fi kuuke le. Ɛ wee wvù fiike kenfiw yì fiɛ fi caan e, nulo efw ten yì fi kuuke le.

¹¹ Ɛ ben nu se ben nulo ekiɛ keetaa fô kpaw wvu fokuse fen e, é ke enya yeɛ ê ben kpaw wvù kpaw?

¹² Ɛ ben nu se ben nulo ekiɛ keetaa fô fiɛ fi wee mvu le ntaɔ, é ke enya yeɛ ê ben finen?

¹³ Ke é nulo é waa lemme elemte bocee ekole le bofee ke. Ɛ wvú lemte nonen, é wvú ebane wvumvu, koonke wvumvu, kenɛ eyuuke wvumvu le

ntay, joo wvumvu ekuse. Ke ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke."

¹⁴ No Jisos jeme nonen, ɛ Bofalasii yuw ne no buu lo wvú, njefo bó to koonke bigew baay.

¹⁵ Ɛ Jisos mum gay ê bó le, "Ɛ nu ben ban bô duɔci ye le ben nu bonyii bô jee fwe dvu bonyii, geenɛ ɛ Nyo' kee mwem mvunciim mvù nu é mvuntelem mvunɛ e. Ben ekeè le mwem mvù bonyii bense le é nu mwem, nu mvù Nyo' taale ɛ mvù bemte lo fô wvú le."

Nci bô bvunfon bvú Nyo' le

¹⁶ Ɛ Jisos bvuu gay le, "Ɛ to nu fwele ɛ bó fewci ɛ é nu bonci bo Muses e bô mwem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to saanke. Geenɛ, ɛ kew no Jon to toɛ, nu ɛ bó fewci wase ɛ é nu saaka wvú jee wvu ekume bvunfon bvú Nyo' le. Wee tfuu ɛ mum ɛ no taanke keeley ente jo bvunfon bvú Nyo' le bvudvu le.

¹⁷ Fí nu cekey fô ebulɛ bô nshɛ le keeka, efey fo fijise fi ŋwa' le ela ecici é Nwa' bonci le.

¹⁸ Fí ɛ no nu le, é wee kuɔ kpweɛ, ɛ jo wvumvu, tu wvú nu ɛ ge kebefɛ ke diewe keejan kpwoon mvu. Wee é jo kpwoon wvù buy wase é wee yew, tu mweten nu ɛ jo kpweɛ wee."

Laasalus bô wee kpaw

¹⁹ Ɛ Jisos ke bvuu ne gay le, "Wee kpaw mvu to nu dvú, suute ye bô ndvú yì jee, diee ekole kew ediuw ecii.

²⁰ Ɛ wee kefufe mvu nu ten dvú, ɛ diee nu Laasalus. Ɛ binoken ɛ kooye wvú ye yicii. Ɛ bó to gee ɛ wvú no shee jiime diuw fwese wee kpaw we le,

²¹ ceyte le laa wvú nu ke edioo ediekene é fiɛ eshete ɛ wen bonci diee le. No wvú to jiime fô nonen, ɛ bwé bvuu mese too laci binoken biew.

²² Ɛ é ke no nu kefew kemew e, ɛ wee kefufe wvudvu kpwe, ɛ bonceenda bo Nyo' le to tuu wvú gen gee bvudvuu bvú njon e mbew Abla'am

e. E wee kpwaw wε ke kpwe tεn ε bό dwey wvú.

²³ E wvú γεν ε è nu won bonkfu le no nu fó yí ηγεw wvu baay e. E wvú ke nε lan jise, yen Abl'am e ncejole bό Laasalus mbew ye le.

²⁴ E wvú tee λε, 'Icem Abl'am, koo shen fō me le eciinse Laasalus é wvú elese kpwan εbo kew é joo le eto λεεε leme diem dvú. Me nu lo yí monlum mo baay e ηguy wvun e.'

²⁵ E Abl'am tfuse fiew λε, 'Waa wεm, kume seke wo to bεε cee yí nshε le. Wo to kenke mweem mvù jee mvunciim sekekiε, ε Laasalus yene fiew ε è nu ηγεw. Keseen nu ε Laasalus nu yí njon e ε wo nu yí monlum e.

²⁶ Ke è mey ke fifin ke. E keè tεn λε kenseen ke baay nu ε bó ε seyse wvu λε fo è nulo é wee enε fen edanzen eto fō wo nu ke, ε è yaa nulo tεn é wee enε fō wo nu edanzen eto fen ke.'

²⁷ E wee kpwaw wε bvuu λεke λε, 'Kee wo icem, ciinse ke Laasalus fō yew e fosese.

²⁸ Me ηkenke boom bo bwεem e botin, é wvú egen etefe bó λε bó eyenè fo bó ke eto tεn fō bvudvuu bvυ ηγεw e bvun e ke.'

²⁹ E Abl'am tfuse fiew λε, 'Boom bo bwoo le bodvu kenke bonwa' bό Muses bό bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε, bó eyuukè mweem mvù bó gayte.'

³⁰ E wee kpwaw wε tun gay λε, 'Aay icem Abl'am, é è be buy wee mvu yí kpwe le ε γεν ε fewce é bó, é bó se yuw ekumen mvuntelem mvubole.'

³¹ E Abl'am tfuse é wvú λε, 'E bó tun keeyuw fiεε fi Muses bό bonyii bo ntum Nyo' le gayte, bó saa ke eyuw naa lo tεn fi è gayte wee wvù buy yí kpwe le ke.' "

17

N'yeyi Jisos ekume kebefε bό mbee noo lemme

¹ E Jisos gay é boom bew bo ηgoo le λε, "Ke mweem mvù teeyi bonyii ε bó gee bibefε nu ke eyuu enu se mvú nu

lo ke. Geenεn, ηγεw nu dvú fō wee wvù teeyi bonyii λε bó egeè bibefε le.

² Fí nu ke ejee fō wvuwee wee le λε bó eshenke kebwee ke diene le é kendon kew e, edomse wvú é joo yi baay e, efey fo wvú egeè ε boom ban gee bibefε.

³ Ben edioo nu no yenè.

E waa bwoo ge fiεε fi befe, é wo jeme é wvú. Wvú é kumen, é wo λεshe nya é wvú.

⁴ E wvú cim ge mweem mvù befe fō wo le bokan bososhwiyy yí diuu le, ké ge kase ke to ku can λε wen nu ε jay, tu wo kenke ke keefoose wvú."

⁵ E boom bo Tata le bo ntum e ke nε gay é wvú λε, "Geε é mbee wese etemyi ntaf."

⁶ E Tata tfuse λε, "E me ensee é ben kecey λε, é ben be kenke mbee ε wvú nu ke naa diewe shem nsusu le, tu è nulo é ben egay é kete ke baay kin λε kí emvuw ye fen egen eleem é joo yi baay e, é kí emum eyuw lo ben e.

⁷ Ben ejo λε wee ηgoo yene le kenke waa we lemme, wvú ε she lemte wene, kenεε wvú be taale ε è nu fō njée le, é wvú ke dioo ε kfulε, é wvú emum egay λε waa we lemme wvudvu egen lo ejo mweem mvudien mwew eshii ediee le?

⁸ Ke è nulo é fí enu nonεn ke. Fiεε fi wvú nulo egay nu ke λε wvú egen ekumen ndvú, eseyse mweem mvudien mvuwene eto dvú, emum eceyte, é wen dioo ε dieken, ε wuken, é wvú ebaance mweem se γεν edieken.

⁹ Waa lemme wvudvu é ge mweem mvun mvunciim, é wvú ke eshe enyaa keyoone é wvú?

¹⁰ E nu ke lenlen no finen nu. Ben ke dioo ε ge lemme di bó nya é ben dí ε ka, é ben egay ke λε, 'Bese nu ke lo fisese boom bo lemme le, ε bese ge ke ε è nu lemme disese.' "

E Jisos fe bonyii bo ntun wvu baay e yuufe

¹¹ No Jisos to gene Jelusalem, no fele é kedwee ke won wvù Samalia bό wvù Galilee le.

12 Ε wvú ke γεν διοο eleyte ntew mvu le, ε bolemσε bomew yuufe bò to cemte bô ntun wvu baay yen wvú le ncejole,

13 mum tee bô diew yì temyi le, “Jisos cee bonyii, camε ke shen fô bese le.”

14 No Jisos yen bó le, gay le, “Ben egen edunçe bikuu binen ê bocee ncese.” No bó ne ε no gene mum bonen no yuule beε ê je.

15 Ε wee mvu ente jo bó yen le wen nu ε bonen wase, mum kase no tuu jim fô Jisos e bensee Nyo' foweεwe.

16 No wvú to, mum gbwe ê Jisos ejise beεle wvú. Ε wee wvudvu to nu wee wvu Samalia.

17 Ε Jisos gay le, “Bonyii bee yuufe bò me mbe nfe bó ε no yuule, bo bvuu ke ε feε?”

18 Fí nu le wee baa nu dvú wvú eyen le wen ekase etu jim enya keyoone ê Nyo' efey ke tolo wvun e?”

19 Ε Jisos mum gay ê wvú le, “Ja we egenè fiuw. Fitele fi wo lese yì yem e nu ε ge wase wo ε bonen.”

Bvunfon bvú Nyo' le bvú keseen bô bvú too

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 Ε Bofalasii ke ne bife ê Jisos le laa bvunfon bvú Nyo' le nu ke ekew seke la le. Ε wvú tfuse le, “Ke nciise yaa nu dvú wvú nu ke edunçe seke Nyo' nu ke ekew esaake bvunfon bwew ke.

21 Ke wee yaa nu dvú wvú nu ke eduu le, ‘Ben etaa eyen, Nyo' wvun ε wvú saake fen’, kenεε le, ‘Wvuwe ε wvú saake fofe’ ke. Ben eyeke eyuw, bvunfon bvú Nyo' le nu ê mvuntelem mvu bonyii le.” *

22 Ε wvú mum kase jeme wase ε è nu ê boom bew bo ηgoo le le, “Kefew too lo kè ben nu ke egomte keeyen wee wvú diee nu Waawee le ke naa diuu dimwaan, saa eyen ke.

23 Ε nu ke enu kefew kekie le ε bonyii bomew eduu le, ‘Ben etaa yen, wvuwe fofe’, kenεε le, ‘Ben etaa yen,

wvuwwun fen.’ Bó dioo jemyi nonen fo ben egenè keetaa ke.

24 Ben kee no jan ké lawte we nen mwaww, ε ebuw ε won yo εna ecii yuu nen mwanη, ε bonyii bocii yen. Ε nu ke lenληη no bonyii bocii nu ke eyen wee wvú diee nu Waawee le diuu di wvú kaase too.

25 Geenεn, no wvú ke egen, se kase eto, nu ε wvú kenke keeyaw yen bongew nteen é ηngoke ke keseen kin ema lo wvú.

26 Ke lenληη no fí to nu kefew ke Noa' le nu ke no fí nu ke enu kefew ke Wee wvú diee nu Waawee le.

27 Bonyii to nu diekene, wukene, ε bokεne bô bolemσε taashi bvujen, ε bonyii nyaa boom ε bolemσε taashi bvujen bô bó, γεν buy diuu di Noa' to leyεε ê ηguw e ε joo ke buy to lese bó bocii.

28 Fí nu ke enu ten lenληη no fí to nu kefew ke Lot e. Bonyii to diekene, wukene, kamene way, lemte ηεε, bvuu bomte yéw.

29 Ε Lot ke dioo buy Sodom, ε Nyo' mum shike ηguy we ε wvú no shiile beenci ke diewe mvunkan e, shii mum lese bonyii bo Sodom bocii.

30 Ε nu ke no fí nu ke enu diuu di wee wvú diee nu Waawee nu ke esεε ebuynen e.

31 Ε nu ke edioo enu ebvubwe, fo wee wvú nu ê yew we ε mwεεm mwew nu yew, ebvuu eshii eley yew le wen ejo se no lewte ke. Lenληη ten, fo wee wvú nu wene ebvuu ekfuuyi le wen egen ejo fiεε ke.

32 Ben ekume fiεε fi to kooyεε bô kpwεε Lot.

33 Wee wvú gomte keebawci nshii we fo wvú elase nu ke elase ke lo. Ε wee wvú lase nshii we nu ε wvú bawce lo nshii wvudvu.

34 Ε me ηngay ê ben le, è nu ke enu entan jodvu, bonyii nu ke eji-ime fontaw bofeεε, é bó ejo mwaan é wvumvu eshεε.

35 Bokεneε bofeεε nu ke egooke

17:14 Lew 14:2-32; Mat 8:4; Mak 1:44; Luk 5:14

17:16 10:33

17:19 Mat 9:22

17:21 11:2, 20;

Mat 12:28

* 17:21 Kenεε le, “bvunfon bvú Nyo' le nu ê ben ente.”

17:22 21:7-24

17:23 Mat

24:23-25; Mak 13:21-23

17:25 9:21-22

17:28 Kenη 19:24-25

17:31 Mat 24:17-18; Mak 13:15-16

17:32 Kenη 19:26

17:33 9:24; Mat 16:25; Mak 8:35

bvulɛm fodien, é bó ejo mwaan é wvumvu eshɛɛ.

³⁶ [Bolemsɛ bofɛɛ nu ke enu wɛne, é bó ejo mwaan é wvumvu eshɛɛ.] †

³⁷ É boom bew bo ɲgoo le mum bife é wvú lɛ, “Tata, fiɛɛ fidvu nu ke ekooy é è nu fɛɛ?” É wvú tfuse é è nu é ɲgan e lɛ, “Fò kenkpwe ke fiɛɛ le nu, nu kɛ fò fò bonḡulun nu etaashi.”

18

Ngan ekumɛ kpwɛɛ ɲkfu bô wee wvù saake bonsaw

¹ É Jisos mum ma ɲgan mvu keeyɛyi boom bew bo ɲgoo le lɛ bó kenke keebunlee sekecii yaa doose kɛ.

² É wvú gay lɛ, “Wee wvù saake bonsaw mvu to nu é kelaante kemew e, é wvú yaa fane Nyo', yaa yɛne tɛn jise di wee le kɛ.

³ É kpwɛɛ ɲkfu mvu nu tɛn é kelaante kedvu le. É wvú ké no gene sekecii kule can é wee wvù saake bonsaw wɛ lɛ wvú efi kɛ wen esumtɛn nsaw wen bô wee wen bvuban.

⁴ É wee wvudvu yaa leese gvune entuntun kɛ, é kpwɛɛ ɲkfu wɛ mɛy kɛ no cine fò. É fí ke ghaw, é wee wvudvu gay lɛ, ‘No me nu sɛ me nfane Nyo', sɛ me nɛim n'yɛne jise di wee le,

⁵ geenɛn no kpwɛɛ ɲkfu wvun too kɛ jewsee me nɛn, me nu en'yɛn lɛ me nu é nsumtɛn nsaw we no wvú gomte, efuw kɛ nonɛn, é wvú ke emɛy kɛ etoo jewsee me nɛn, é wee ke enɛ ekpwe lo é wvú ɛbo.’ ”

⁶ No Tata ma nonɛn, mum gay lɛ, “Ben eyuw fiɛɛ fi wee kenḡe ke ɛcici wvù saake bonsaw wvun to jemyɛɛ.

⁷ No wvú to fiɛɛ kpwɛɛ ɲkfu wɛ nɛn, tu kɛ Nyo' nulo efi tɛn bew bonyii bô wvú nu é caw bô beele fô wvú le entan bô emvunsheɛn e? É nulo é wvú ebvuu eguute lo ye?

⁸ É me ensee é ben lɛ Nyo' nu ke esumtɛn nsaw wvubo naa cekey. Geenɛn wee wvù dieɛ nu Waawee nu ke edioo kaase too eyɛn é bonyii nu dvú bô nu é lese fitele yí Nyo' le fokuse fɛn nonɛn e?”

Ngan ekumɛ wee Falasii bô wee wvù fii shile

⁹ É Jisos bvuu nɛ ma wvumvu ɲgan é è nu é bonyii bô to yɛne bikuu bibole lɛ bowen nu bonyii bo teytey, mum nyensee lo bomew bonyii.

¹⁰ É wvú gay lɛ, “Bonyii bomew bofɛɛ to nu é ben gen yew ncese le keebunle. Wvumvu to nu wee Falasii, é wvumvu nu wee wvù fii shile.

¹¹ É bó gen ley, é wee Falasii wɛ gen leem fiew wvú emben bunle lɛ, ‘Nyo', me nyaa keyoone é wo njefo kɛ me nu diɛwɛ bonyii bomew e kɛ. Kɛ me n'yɛle ejise yí mwɛɛm e kɛ. Kɛ me nfiike kenfiw kɛ. Kɛ me njaanḡe bokɛnɛ bo bonyii le kɛ, é kɛ me nu naa kɛ diɛwɛ wee wvù fii shile we le kɛ.

¹² Me ɲké no mbamte mwɛɛm mvudien ɛdiuw ɛfaa yí kema le. Me ɲké no nyaa keba kemwaan é wo ɛnte jo biba yuufe bi mwɛɛm mvunciim mvù me ɲkenḡe le.’

¹³ Geenɛn, é wee wvù to fii shile wɛ leem fiew ncejole, fanɛ yaa cim taa we kɛ, so' ekolɛ, lan wɛm mum bunle lɛ, ‘O Nyo', me nu fiew wee wvù befe, camɛ kɛ shen fô me le.’ ”

¹⁴ No Jisos fɛ nɛn, mum gay lɛ, “É me ensee é ben lɛ wee wvù to fii shile wɛ to buy no booke é wvú yew nu teytey é Nyo' ejise ɛfey wee Falasii wɛ. É nu kɛ lenlɛn no wee tfuu wvù bensee ekolɛ kew nu é bó nu ke eshike lo wvú, é wee tfuu wvù shiwse ekolɛ kew, nu é bó nu ke ebense lo wvú.”

Jisos koonḡe boom bo caan caan (Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ É bonyii ke nɛ no too bô boom bo caan caan fô Jisos e lɛ wvú ekum bó le. É boom bew bo ɲgoo le yɛn nonɛn, no saake lo bó.

¹⁶ Geenɛn, é Jisos tee boom bodvu lɛ bó etoò, mum jeme é boom bew bo ɲgoo le lɛ, “Ben ecinɛ é boom bo caan caan etoo fô me le. Fo ben ejewsè bó kɛ, njefo bvunfon bvú Nyo' le nu é è nu fô bonyii diɛwɛ boban e.

† 17:36 Kɛ bonḡa' bo boyvuum bomew kenḡe kencim kin kɛ. 17:37 Job 39:30 18:1 11:2; Lum 12:12; Fili 4:6; Kolo 4:2; 1Tɛs 5:17 18:5 11:7-8 18:12 11:42; Mat 6:16-17; 23:23 18:13 5:8; Mben 51:1-5 18:14 Mat 23:12 18:17 Mat 18:3

17 Ɛ me ensee ê ben keceey ƙe, é wee baa efiisen bvunfon bvú Nyo' le ke diewe wan wvu caan e, wvú saa ke eyuu eley bvunfon bvudvu le ke."

Jisos bô wee kpaw

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Ɛ wee wvu baay mvu bife ê Jisos ƙe, "Wee n'yeyi, wo wvù wee wvù jee, fiƙe fi me ƙeƙe keenge nse ƙeƙe nshii wvù meƙe lo nu la?"

19 Ɛ Jisos bife ê wvú ƙe, "Wo teƙe me ƙe wee wvù jee nje la? Ke wee nu dvú wvù jee ke. Ɛ nu ke Nyo' maƙ wvù jee.

20 Geenen, keetu jim yí fiƙe fi wo be bife le, wo kee ke bonci bô duu ƙe, 'Fo wo eƙe kpwee wee, fo wo eyu wee, fo wo eƙe bvucƙe, fo wo eben jim nsaw mbiay', bô wvù ƙe, 'Ɛ wvumtè ico bô bwoo' le?"

21 Ɛ wvú tfuse ƙe, "Bonci ban bocii nu ƙe me nto ƙeƙe wase no ƙeƙe naa ƙe me mbƙe cuwee."

22 Ɛ Jisos yuw nonen, gay ê wvú ƙe, "Tu fiƙe nu ƙe shee fimwaƙ fi wo beƙe ege. Gene egeƙe mwem mwuw mvunciim, egaw bigew bidvu ê bonyii bô fuute, é wo ke emum eƙeƙe bvukuke ƙe é nu won Nyo' le. Ɛ wo dioo ƙe ge nonen, emum eto ebii me le."

23 Ɛ wvú yuw nonen, ƙe ye keeshe lo wvú, njefo wvú to ƙeƙe kpaw baay.

24 Ɛ Jisos taa wvú nen, gay ƙe, "Fí temyi baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le.

25 Ɛ fí temyi naa baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le fele no fí temyi fô nyambala le * keeley ê jise di tase le."

26 Ɛ bonyii bô to nu fó yuw nonen, mum bife ƙe, "Ɛ è fen nu nonen, é ke eyuu eboy yee?"

27 Ɛ Jisos tfuse ƙe, "Ke fiƙe fi ghaake bonyii keege nulo eghaw Nyo' keege ke."

28 Ɛ Bitá gay ê wvú ƙe, "Taa eyen, bese nu ƙe cine wase mwem mvuseƙe le, ƙe no bii wo le."

29 Ɛ Jisos tfuse ê bó ƙe, "Ɛ me ensee ê ben keceey ƙe ke wee yaa nu dvú wvù nu ƙe cine la dieƙe e, keƙe kpweƙe bô boom e, keƙe boom bo bwee le, keƙe ice bô bwee le nje bvunfon bvú Nyo' le,

30 wvù nu ke enu se wvú ƙe keƙe bonyii bô mwem nteen yí nshii wvun e mvù fele mvù wvú cine le ke. Ɛ è nu ke edioo enu keƙe ke nshii wvù too le, é wvú eƙeƙe nshii wvù meƙe lo."

Ɛ Jisos bvuu jeme ekume kpwe ye
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Ɛ Jisos ke ne jo boom bew bo ƙeƙe le bo yuufe ncow boƙe ƙe bô bó base ye. Ɛ wvú gay ê bó ƙe, "Ben eyeke eyuw, beene bene wase Jelusalƙe, ƙe beene nu eben ebuy jó é fiƙe ficii fi bonyii bo ntum Nyo' le to saƙe ekume wee wvù diee nu Waawee eto ekocƙe.

32 Fí ƙe mum ƙe no nu ƙe bó nu ke enya wvú can bitum e, é bó ebuu wvú, nan'yi wvú, cuyte nƙe yí ye le.

33 Bó nu ke etam wvú bô bonƙeƙe, eyu wvú, é ke edioo enu ediuw eta, é wvú ebuy yí kpwe le."

34 Ɛ Jisos jeme nonen, ƙe fí ffumse bó, ƙe bó faƙe yaa cim ƙe laa wvú jeme le la ƙe, njefo fiƙe fimew to nu ƙe ge ƙe fo bó eƙeƙe ke.

Ɛ Jisos yene ejise kenfefe

35 Ɛ Jisos ke dioo feƙe kelaante kè Jeliku, ƙe kenfefe kemew ƙe shii diuw je le leke mwem.

36 Ɛ wvú yuw no keƙeƙe ke bonyii le kfunfe fele, mum bife ƙe laa è se nu la ƙe.

37 Ɛ bó tfuse ê wvú ƙe è nu Jisos wvu Nasalƙe ƙe wvú fele.

38 Ɛ wvú mum keƙe no wamte ƙe, "Jisos, Waa Nfon Dawe, came ke shen fô me le."

39 Ɛ bonyii bô to saa fwe wam ƙe wvú eƙe lo. Geenen ƙe wvú bvuu meƙe wam lo foweƙe ƙe, "Waa Nfon Dawe, came shen fô me le."

40 Ɛ Jisos yuw, leem gay ƙe bó eto bó wvú. Ɛ bó to bó wvú, ƙe Jisos bife ê wvú ƙe,

41 “Wo gomte ƙe me enge la fô wo le?” Ɛ wvú tfuse ƙe, “Tata, gee é me en'yene mwεem e.”

42 Ɛ Jisos mum gay ê wvú ƙe, “Ɛ yènè ƙe mwεem e. Fitele fiuw fi wo lese yí yem e nu ƙe ge wase ejise eyo ƙe yene.”

43 Kaŋ mwaan nonen, ƙe wvú mum kase ƙew no yene mwεem e. Ɛ wvú mum ne no bii Jisos e tumte monkum mo Nyo' le. Ɛ bonyii bocii bò to nu fó yen, nya mbense ê Nyo'.

19

Jisos bó Sakio

1 Ɛ Jisos gen ley ê kelaante kè Jelikulu, no fele.

2 Ɛ wee mvu to nu jó ƙe diee nu ƙe Sakio, ƙe è nu cee ekole bonyii bò to fii shile, nu ten cee kpawaw.

3 Ɛ wvú no gomte keeyen Jisos e no wvú to fele. Geen, ƙe fí ghaw njefo wvú to kfufene lo, ƙe kebombom ke bonyii le banji wvú.

4 Ɛ wvú mum lewte gen fwe, gen ben yí kete kemew e ƙe Jisos ke edioo efele é wen eyen wvú le.

5 Ɛ Jisos ke gen buy fó, laŋ jise yen wvú le fowe, tee ƙe, “Sakio, shiile cekey eto, njefo me nkenke keence ê wo yew εben.”

6 Ɛ wvú mum son shii yí kete kie le, fiisen Jisos bó nlanlan.

7 Ɛ bonyii bocii bò to yenne no Jisos to gene bó wvú mum ƙew no wvukene gayte ƙe, “Wee wvun gene wase keegen ce bó wee wvú befe.”

8 Ɛ bó gen dioo nu, ƙe Sakio ke ne leem we gay ê Jisos ƙe, “Tata, taa eyen, me nu engaw mwεem mwem entelen enya ê bonyii bò fuute. Ɛ è nu ƙe me nke nu ƙe nfiw wase wee, é me enkase entfuse bokan bonew ê mweten.”

9 Ɛ Jisos yuw nonen, gay ƙe, “Eben nu ƙe bonyii bo yew fen ƙe boy wase, no cee la wvun nu ten waa Aba'am.

10 Wee wvú diee nu Waawee to keegom bonyii bò nu ƙe laken wase, eboyse bó.”

Ngan ekume bigew (Mat 25:14-30)

11 No bonyii to yeke no Jisos jemyi mwεem mvun, ƙe wvú ke ne ma ngan mvu ê bó, njefo è to shete wase caan é wvú eley Jerusalem, ƙe bonyii kpwaake ƙe sekemew ƙe è shete wase caan é Nyo' ekew esaake bvunfon bwew.

12 Ɛ wvú gay ƙe, “Ɛ to nu kefew kemew e, ƙe waa nfon mvu ne won wvubole no gene won wvumew e ncejole ƙe bó egen eghaa wvú nfon e, é wvú se kase eto esaake bvunfon bwew.

13 Ɛ wvú ke dioo nen'yi, tee boom bew bo lemme le yuufe, gaw bigew ê bó ekole ekole, gay ƙe, ‘Ben eko eshee egeè way dvú fô me ntoo.’

14 Ɛ wvú mum ne, ƙe bonyii bo won we le to bane wvú baay. Ɛ bó mum shete tum bonyii ê wvú ejim ƙe bó egen egay ƙe ke bowen koonke wee wvudvu le wvú enu nfon bowen ke.

15 Ɛ bó ke gen ke ghaa wvú. Ɛ wvú ke tu jim, tee boom bew bo lemme le ba bó wvú to gawεε bigew ê bó ƙe wen eyen laa bó se nu ƙe shete ge way ƙe die seW ε.

16 Ɛ wvu fwe to gay ƙe, ‘Cee ekole, ekole kuw ke bigew e kè wo to nyaε ê me nu ƙe me ε nshete ndie seW jó bikele yuufe.’

17 Ɛ wvú yuw njon, beele wvú gay ƙe, ‘Wo nu waa lemme wvú jee. No wo se nu ƙe shete keetaa fô fiεε fi caan e nta, me nu engeε wo é wo esaakè bontew yuufe.’

18 Ɛ wvumvu ten to gay ƙe, ‘Cee ekole, ekole kuw ke bigew e kè wo to nyaε ê me nu ƙe me ε nshete ndie seW jó bikele bitin.’

19 Ɛ wvú gay ê wvú ƙe, ‘Me nu engeε wo é wo esaakè bontew botin.’

20 Ɛ wvumvu waa lemme to gay fiεε ƙe, ‘Cee ekole, ekole kuw ke bigew

e kin fɛn ɛ me ɛ nshɛɛ ɛ nkule ê njaw ndvu le ɛ nɔɔɛ.

21 Me nse nɔɔke njefo wo tɛmyi ɛjim, ɛ me nfane wo. Wo ké nu sɛ wo nu ɛ gɛɛ nkũũ, mum to no joo lo. Ɛ ké dioo nu sɛ wo nu ɛ jewe fiɛɛ, mum to no gbweci lo.'

22 Ɛ cee ɛkolɛ we gay ê wvú lɛ, 'Wo nu wan wvú befe. Njeme wvú buy diuw wo le nu wvú me nu enjo ensaw wo dvú. Wo se kee lɛ me ntɛmyi ɛjim, é me ndioo nu sɛ me ɛ nɔɔɛ fiɛɛ nkũũ, mum nto no joo lo, nké ndioo nu sɛ me nu ɛ njewe fiɛɛ mum nto no nɔɔweci lo.'

23 Wo se kee nonɛn, ɛ se ɛ ge la fo wo ejo bigew biem eɛn eɛɛ ntfu, wvu lɛ seke me ɛ nkase enfi bô sɛw?'

24 Ɛ wvú mum gay ê bonyii bô to leeme mbew ye le lɛ, 'Ben efi ɛkelɛ ke bigew e kedvu ê wvú, enya ê wvú kɛnkɛ bikele bi bigew e yuufe.'

25 Ɛ bô kacɛ lo, gay lɛ, 'Cee ɛkolɛ, wvú kɛnkɛ wase bikele bi bigew e yuufe.'

26 Ɛ wvú gay lɛ, 'Ɛ me ensee ê ben lɛ wee wvú kɛnkɛ fiɛɛ nu ɛ bô nu ke ebise. Geenɛn ɛ wee wvú baa kɛnkɛ, nu ɛ naa fi caan fi wvú kɛnkɛ nu ɛ bô nu ke efi lo ê wvú.'

27 Yí keseen e, bonyii ba bô se bane me, tune lɛ fo me enu nfon wvubo kɛ, ben eɛn eto bô bô eyuwye ê me ejise.' "

Ɛ bô fiɛn Jisos Jelusalɛm kɛ diɛwɛ Nfon e

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

28 Ɛjim jodvu no Jisos to jemyɛɛ mwɛɛm mvun, mum nɛ no saa fwe bene gene Jelusalɛm.

29 Ɛ wvú ke dioo feɛne ntɛw wvú Betfaj bô wvú Betani bô nu mbew Kum Bite bi Olif e, mum baa boom bew bo nɔɔ le bomew bofɛɛ tum,

30 gay lɛ, "Ben eɛn ntɛw wvu fwe we le. Ben nu ke edioo eleyte jó, eyɛn waa kembɛɛbey e ɛ bô ɛ suu ɛ wee ke baa ben wase yí dvú le kɛ, é ben efay eto dvú fɛn.

31 Ɛ ben gen ɛ no fayte, wee ɛ no biite lɛ laa ben fayte nje la lɛ, é ben tfuse lɛ Cee Ɛkolɛ kɛnkɛ shiee wvudvu."

32 Ɛ boom bo nɔɔ le ba gen yɛn fiɛɛ ficii le kɛ lɛnɛn no wvú to jemyɛɛ.

33 Ɛ bô ke dioo fayte waa kembɛɛbey wvudvu, ɛ bonyii bô to kɛnkɛ bife lɛ, "Ben fayte waa kembɛɛbey wɛ nje la?"

34 Ɛ bô tfuse lɛ, "Cee Ɛkolɛ kɛnkɛ shee wvudvu."

35 Ɛ bô mum jo to dvú fô Jisos e, yɛy bikum bibole yí kembɛɛbey kedvu le, mum bense Jisos yí dvú le.

36 Ɛ wvú no gene, ɛ bonyii yeyte bikum bibole é je, ɛ wvú fele yí dvú le.

37 Ɛ wvú ke gen lɛ wen efeɛne fô je booke yí Kum Bite bi Olif e, ɛ kebombom ke bonyii bew bo nɔɔ le sɛsɛ no wvuuyi bensee Nyo' foweɛwe nje binghaw bi mwɛɛm e bicii bi bô to yɛnɛɛ.

38 Ɛ bô no wvuuyi gayte lɛ, "Nyo' nu ɛ laɲ kembonɛn yí Nfon wvú too é diee di Tata le. Nyɛkeey nu fowe, ɛ bvukukɛ nu bvú Nyo' wvu fowe le."

39 Ɛ Bofalasií bomew bô to nu é kebombom ente mum nɛ gay ê Jisos lɛ, "Wee n'yɛɛyi, kanɛ bonyii buw bo nɔɔ le ban lɛ bô eban lo."

40 Ɛ Jisos tfuse lɛ, "Ɛ me ensee ê ben lɛ, é bô ecim eban lo, naa é eta eyan ewvuuyi."

41 Ɛ Jisos ke dioo buy mbew Jelusalɛm e, taa jo nɛn, kɛse bô kpwe,

42 no taanɛ lɛ, "O Jelusalɛm, é ben ban be kee kɛ naa fiɛɛ fi nulo eto bô nyɛkeey fô ben e yí diuu di ɛben e. Geenɛn keseen sɛ ben kee lo nkũũ.

43 Nonɛn, ben ekeè lɛ kefew too lo kè bonyii bonɛn bo bvuban e nu ke eto ebom ketaan egem ben dvú ekɛɛkɛɛ, eban ben ente.

44 Bô nu ke eley efiwɛ lo ben naa noo boom bonɛn, ebvuw yéw yene, é tɛ saa eshɛɛ yí dimew e kɛ. Ɛ fí nu ke ekooy nonɛn njefo ben to baa kɛɛ kefew kè Nyo' to toɛ é ben e kɛ."

Ɛ Jisos kunj bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Ɛ Jisos ke gen fô yew ncese le, no kuunke bonyii bò to geese mwεem fô

⁴⁶ gayte ê bó Ɛ, “Fí nu ε bo ε san Ɛ Nyo' gayte Ɛ,

‘Yew yem nu ke enu yew bunle.’

Geenen ben ε banke ε tu

‘Tfum bocoon.’”

⁴⁷ Ɛ Jisos no shee yeyi bonyii fô yew ncese le εdiuw εcii. Ɛ bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò to dunji bonci bo Nyo' le noo bonyii bo baay baay bo jó no wεentene keeyu wvú.

⁴⁸ Geenen fanε yaa kenke je ke, njefo bonyii bocii to shee ke lo mbew Jisos e yaa gomte keesoy lo fiεε fimwaan fô mwεem mvù wvú to yeyi le ke.

20

Ɛ bonyii bo wonj e bife fô Jisos jo mvungay

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Ɛ è ke no nu diuu dimew ε Jisos no yeyi bonyii, bvuu fewci saaka wvú jee wvù wvu Nyo' ê bó fô yew ncese le. Ɛ bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò dunji bonci bo Nyo' le noo bonyii bò saake wonj to,

² bife ê wvú Ɛ, “Ke see ê bese wee wvù nya mvungay Ɛ wo egee mwεem mvun? Ɛ nya yεε mvungay mvudvu ê wo?”

³ Ɛ Jisos tfuse Ɛ, “Me ten nu embife fiεε ê ben. Ben esee ê me keseen.

⁴ Mvungay mvù Jon to leese bonyii dvú ê joo to nya Nyo' nuu wee wvu wum ε?”

⁵ Ɛ bó mum koo ntfum εbonεbon Ɛ, “Ɛ beene tfuse Ɛ è to nya Nyo', é wvú ebife ê beene Ɛ laa ε è ge la fo beene ebee Jon e Ɛ?”

⁶ Ɛ beene tfuse Ɛ è to nya wee wvu wum, é bonyii etumyε beene bò εta, njefo bó nu ε bee cεy cεy Ɛ Jon to nu wee ntum Nyo'.”

⁷ Nonen, ε bó mum tfuse Ɛ, “Ke bese kee wee wvù to nyaε ke.”

⁸ Ɛ Jisos mum gay ê bó Ɛ, “Tu ke me nu ensee ten ê ben wee wvù nya mvungay ê me Ɛ me engee mwεem mvun ke.”

Ngan ekumε bonyii bò bó to lesεε wεne

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ɛ Jisos mum nε kew no maa ngan ê bonyii Ɛ, “Wee mvu to nu ε lem wεε mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú. Ke tεse wεε wvudvu ê bonyii, mum nε gen ketum kemew e, gen ce jó baay.

¹⁰ Ɛ kefew kè bó ké no kooyte ke to kocen, ε wvú tum waa we lemme Ɛ wvú egen efi mvuwene mvuntam. Ɛ wvú gen, ε bonyii bò wvú to tεseε wεε ê bó, kaa san lo wvú kunj ε wvú tu jim cancan.

¹¹ Ɛ wee wvudvu bvuu tum wvumvu waa lemme, ε bó bvuu san wvuε, shoose wvú, kunj ε wvú tu jim cancan.

¹² Ɛ wvú bvuu tum wvumvu Ɛ botete, ε bó lemse wvú, tfume ekfunj.

¹³ Ɛ wee wvudvu kpawwε Ɛ, ‘Me nu enge nεε? Me nu ntum wase keseen ε è nu waa wem wvù nu fitele fiem. Sekemew é bó egen ewwum wvú.’

¹⁴ Ɛ wan wε gen ley wεne, ε bonyii ba bò bó to tεseε wεε ê bó yen wvú le, tfumtfum εbonεbon Ɛ, ‘Wvun nu ndiela wee wεε wvun. Beene eyu wvú emum eyow wεε wvun.’

¹⁵ Ɛ bó mum koo wvú, bvuse wεne, yu.”

No Jisos fε nonen, mum bife Ɛ, “Ben kpwaake Ɛ wee wεε wvudvu nu ke eto ege nεε bò bonyii ba?”

¹⁶ Ɛ me ensee ê ben Ɛ wvú nu ke eto elεse lo bonyii bodvu, etεse wεε wvudvu ε è nu wase ê bonyii bomew.” No bonyii yuw nonen, kacε lo Ɛ, “Nyo' elεwsè.”

¹⁷ Ɛ Jisos taa bó nen, bife Ɛ, “Tu fiεε fin fi bó san ê Nwa' Nyo' le jemyi Ɛ la, fi nu Ɛ,

‘Tε didvu diε di bonyii bo kembom e to tunεε,

to nu ε kase nε tu tε di buu di yew e?’

19:46 Yεsa 56:7; Yεli 7:11

19:47 21:37; 22:53; Mat 26:55; Mak 14:49; Jon 18:20

19:48 20:19; 22:2

20:6 Mat 14:5

20:9 Yεsa 5:1-2

20:10 2Klo 36:15-16

20:13 3:22

20:16 21:20-24

20:17

Mben 118:22

18 Ε τε didvu din nu, ε wee gbwe yî dvú le ecaafie lo, ε dí gbwe yî wee le, ε mwεten efoonce lo.”

Mbife ekume shile

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

19 No Jisos ma ngan wvudvu nonen, ε bonyii bò to dunji bonci bo Nyo' le bò bocee ncese bo baay baay mum no gomte le bó ekoo wvú ke fò. Bó to gomte keekoo wvú njefo bó to nu ε kίεε le wvú ma ngan wvudvu ε è nu ê bó, geenen fan bonyii.

20 Ε bó mum no bii bikaa biew e, kew bonyii, tum ε bó gen no keele wvú buwse le bó nu bonyii bò jee. Ε bó to gee nonen keeyuw fieε diuw we le emum ekoo wvú enya can wee wvu Lum wvú saake keba kekie le.

21 Ε bonyii bodvu mum ne bife ê wvú le, “Wee n'yεεyi, bese kee le mwεem mvù wo jemyi noo mvù wo yεεyi nu mvu len, ε ke wo taale jise di wee le ke. Wo ké no yεεyi keceey ε è nu fieε fi Nyo' gomte le bonyii egeé.

22 Bese ε mum ε no biite le laa nci nu ε bee le beene elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum ε?”

23 Ε Jisos kίεε fieε fi bó wεentene bó fí gay le,

24 “Ben ke eto bò danali mwaan ε me en'yen.” Ε bó to dvú ε wvú bife le, “Ekole kin kè nu yî dvú le nu ke yεε le, ε diee din nu di yεε le?” Ε bó tfuse le, “Ε nu ke Kaysa le, ε diee nu ke ten diew.”

25 Ε Jisos mum gay le, “Ben emum enyaà le ê Kaysa fieε fi è nu fi Kaysa le, enyaà ê Nyo' fi è nu fi Nyo' le.”

26 Ε bonyii ba yuw ε fí ffumse bó, ε bó mεy diuw tfu fanε yaa kenke fieε fi bó ekoo wvú yî dvú le ê bonyii ejise ente jo mwεem mvù wvú to jemyi le ke.

Mbife ekume mbuy wvu yî kpwe le

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Ε bonyii bomew ngoo Bosadusii le ke ne to keebife fieε ê Jisos. Bosadusii ban to nu bonyii bò to duu le ke bonyii nu ke ekase ebuy yî kpwe le ke.

28 Ε bó to bife ê wvú le, “Wee n'yεεyi, Muses to nu ε sanj ê nci wesebeene le le,

‘Ε wee kenke kpwoon ε ke ε kpwe se bò wvú nu ε boo wan, tu waa bwee kenke keegeε kpwoon wvudvu

ε bò wvú eboo boom ê diee di nkfu waa bwee le.’

29 Keseen, boom bo wee mvu le to nu bososhwi, ε wvu ngaywee ke kenke kpwoon, ke kpwe se bò wvú ε kenke wan.

30 Ε ejime kew gee kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan.

31 Ε ejime ke wvuε le bvuu gee ten kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan. Ε fí ke kooy ke nonen bò boom bo bososhwi bodvu bocii, ε mvu bó le fanε yaa boo wan bò kpwoon wvudvu ke.

32 Ejim jodvu ε kpwoon wvudvu kpwe ten.

33 No bonyii bo bososhwi bodvu to nu ε jo kpwoon wvudvu bocii, è nu ke enu seke bonyii kaase buyte yî kpwe le, ε wvú enu kpweε yεε?”

34 Ε Jisos tfuse le, “Yî won wvu keeseen e nu ε bolemse bò bokεε taashi bvujen.

35 Geenεn, ε bonyii bò nu ε kocεn keeke ekenke bvudvuu yî won wvú too le seke bó ε kase ε buy yî kpwe le yaa nu ke etaashi bvujen ke, ε bonyii yaa beε ke enyaa boom ε bó taashi bvujen ke.

36 Ke bó beε ke ebvuu ekpweken ke, njefo bó nu ke enu wase ke diewe bonceendaa bo Nyo' le. Bó nu ke enu wase boom bo Nyo' le, njefo bó nu ε kase wase ε buy yî kpwe le.

37 Keceey kedvu nu le Muses kebeε to nu ε yuuse le bonyii nu ke ekase ebuy yî kpwe le no wvú to sanεε ekume keté kè wvú to yεεε ε kíβεenci. Wvú teje Tata ê bvudvuu bu njawa' le bvudvu le wvú nu Nyo' Abla'am, nu Nyo' Aysik bvuu nu Nyo' Yakow.

38 Ε wvú teje nonen, tu bonkfu ban nu bonyii ε bó nu dvú, ke Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, è nu Nyo' bonyii bò nu dvú,

njefo fô Nyo' le nu ε bonyii bocii nu boyuum.”

³⁹ No Jisos jeme nonεn ε bonyii bò to dunçi bonci bo Nyo' le bense wvú gay le, “Wee n'yεεyi, wo nu ε looce ε tfuse leη.”

⁴⁰ Kε nonεn, ε wee fanε yaa ebvuu emom lo ebife fiεε ê wvú kε.

Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa yεε

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ε Jisos mum nε bife fiew ê bó le, “Bonyii ghan nεε ε se no gayte le Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa Nfon Dawe?”

⁴² Kε ben kee le Dawe kebεε to nu ε san ε Nwa' Mbense le le,

‘Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wεm le wvú eshii ê εbo kew ke εεεy e,

⁴³ egeη ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

é wvú etome bikaa biew yî bó le diεwε kedvuushεε ke bikaa biew e.’

⁴⁴ Ε Dawe teηε wvú le Tata wen, é wvú ebvuu eghan nεε se no nu waa we?”

Ε Jisos gay le bonyii eyεnè ekumε bonyii bò dunçi bonci

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ε Jisos mum nε no jemyi wase ε è nu ê boom bew bo ηgoo le ε bonyii bocii yuuke. Wvú to nu ε gay ê bó le,

⁴⁶ “Ben eyεnè ekumε bonyii bò dunçi bonci bo Nyo' le. Bó koonke keetfumyi bikum bì dewkene kale dvú, koonke le bó egayte bó le ê way bò n'wvum. Ε bó bvuu koonke keeshiile yî bintaw bi fwe le yéw bunle le. Ε bó ké egeη fô ηkaw e, no koonke ke keeshii ε è nu fwe.

⁴⁷ Ε è bvuu nu ke bó bò shiwse boke' bo bonkfu le, leεle bó fii mwεεm mvubole, mum gee dibunle di dewkene keedunçi ye. Bonyii bodvu ban nu ε wvubo ηγεw nu ke efo lo.”

21

Nnya kpwεε ηkfu wvù wee kefufe (Mak 12:41-44)

¹ Ε Jisos ke nε lan jise, yεn no bonyii bo kpwaw e gεεle nnya yibo ê finkuw fi nnya le fô yew ncese le.

² Ε wvú yεn ten kpwεε ηkfu mvu le ε è nu wee kefufe, ε wvú ε to ε gεε mvunyinyi mvunfεεm ê finkuw fidvu le.

³ Ε wvú mum gay le, “Ε me ensee ê ben keεεy le kpwεε ηkfu wvun wvù nu naa wee kefufe nεn, nu ε nya ε fey bonyii bocii bò be nyaa.

⁴ Bonyii bocii bò be nyaa, be too ε è nu bò tfúw kpwaw wvubo wvù nu ε yiηsen wase ε no fuci kuse. Geenεn ε kpwoon wvun no wvú nu kefufe kefufe nεn nu ε wvú ε nya naa fiεε ficii fi wvú bee keecee yî dvú le.”

Ε Jisos see le bó nu ke ebvuw yew ncese

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le bomew ke nε no kumte εtalε ekumε yew ncese, benseε εta yò jee yò bó to bomεε dvú bò mwεεm mvù bonyii to nyaa ε bó seyse dvú. Ε wvú gay ê bó le,

⁶ “Ben yεne mwεεm mvun e? Diuu too lo di kε tε dimwaan nu ke eshεε yî dimew e se bó ε base fokuse kε.”

Bonγεw bò bvuban

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Ε bó bife le, “Wee N'yεεyi, fifeη fiεε nu ke ekooy seke la? Ε nciise wvù nu ke edunçe le fí nu wase keekooy nu la?”

⁸ Ε Jisos tfuse le, “Ben eyεnè fo wee ke elεε ben é ben ejay je. Ben ekeè le bonyii nu ke etoo nteen, joo diee diem tεke fojise, ε wee duu le, è nu wen wvù Mboyse, ε kefew too wase ncee. Bó dioo duu nonεn, fo ben eyekè kε.

⁹ Seke ben ε yuw ε bó tumte jem mondvuum e mondvuum e, ε bonγεw nu won e, fo ben efanè kε. Mwεεm mvun keηke ke keeyaw ekooy. Geenεn, ε mvú yaa mum dunçi le won nu eka sekedvu kε.”

¹⁰ Ε Jisos bvuu gay ê bó le, “Ketum nu ke etumte jem bò kemew, ε nfon mvu tumte jem bò wvumvu.

¹¹ Bingham bi mweem e nu ke ekooyi mondvuum e mondvuum e. Nshε nu ke eshiike bō mvungay. Jen nu ke ekoole, ε bincem nu ke enu mondvuum e monciim. Bonciise bō bemte nu ke eduŋci ye yî εbulε le nyaa nfan ê bonyii.

¹² Ben ekeè le é mweem mvudvu se keeke ekooyi nu ε bó nu ke ekooyε ben, enyεwle dvú. Bó nu ke egeŋ bō ben, esaw yéw bunle le, eciinse ben yéw ncaw e. ε bó nu ke ebvuu ejo ben egeŋ dvú fwe dvu bonfon bō bonyii bō saake wonj nje diee diem,

¹³ ε sekekiε emum enu kefew fō ben e keejeme ê bó ekumε me.

¹⁴ Seke bó ε jo ben nonεn, ε ben lese lo le ke ben nu ebuuke le laa ben nu egeŋ etanje diuw le la le,

¹⁵ njefo è nu me wvù nu ke enya njeme diuw wene le, noo bvufee ê ben. Ke bonyii bonεn bo bvuban e yaa nu ke eleem, ekicεn ben ke.

¹⁶ Bonyii bō nu ke egese ben nu ke enu ke bo'icee bonεn bō bo bwee bonεn, noo boom bo bwee wene le, noo kfuu dinεn bō nsáa yene. ε nu ke enya ke bó ben é bó se yuwye ben bomew.

¹⁷ Bonyii bocii nu ke ebane ben, nje diee diem.

¹⁸ Geenεn, naa ke yvuw yimiaaŋ nu ke ela ê ben εfa ke.

¹⁹ Ben ekuu ke ε è nu shém, é ben ke emum ekeŋke nshii.

ε Jisos see le bō nu ke efiwse Jelusalem

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Seke ben ε yen ε bonyii bo jem e ε gem wase kelaante kè Jelusalem ε tase, ε ben mum no kee le kefew nu ε kocεn wase kè bó nu ke efiwse kí.

²¹ Fí ke dioo ε kooy nonεn, ε bonyii bō nu Judea mum fεε ben yî dikum e, ε bō nu εlaante jodvu buy. Fo wee wvù nu njkpwaante ebvuu etoò keeley jó ke.

²² Eɗiww yoya nu yò Nyo' nu ke elanj ngew yî Jelusalem e nje gee dibole,

keege é fí eto ekocεn no bó nu ε sanj ê Nwa' we le.

²³ Ngew wvu baay εdiuw yoya le nu ke enu wvu bokεnε bō nu bō difue, noo bō yamsee boom e. Nyo' nu ke eton'yε shém bō bonyii ban, elanj ngew wvu baay yî wonj wvun e.

²⁴ Bó nu ke egbwoce lo bonyii bomew, ekooyε bomew egawce é bó egeŋ enu bonfaw bitum e. Bonyii bō yaa kee ke Nyo' nu ke eben lo yî Jelusalem e, egeŋ ebuy no kefew kebole nu ke ekocεn.

ε Jisos see bonciise bō nu ke enu seke wvú kaase too

(Mat 24:29-35; Mak 13:24-31)

²⁵ Bonciise bō bemte nu ke eduŋci ye yî diuu le bō yî kpwee le noo yî jón e. Fí yî nshε le nu ε bitum nu ke enu yî monlum e, ngeŋtene no joo yi baay nu ke ekfune yole.

²⁶ Nfan nu ke ege é bonyii egule, ciŋke nεn kikikiki. Bó nu ke ekpwaake mweem mvù bemte mvù nu ke ekooy yî nshε le, njefo mweem mvu fowe mvunciim mvù keŋke mvungay nu ke eshiike.

²⁷ Nonεn é bonyii emum eyen no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembew e keŋke mvungay noo bvukuke bvū baay.

²⁸ Seke mweem mvun ε kew ε no kooyi, ε ben leem we, cake bikuu we, njefo kefew kè Nyo' nu eboyse ben nu wase nceencee."

²⁹ No Jisos jeme nonεn, mum fewsεn le, "Ben eyεyi fiεε yî keŋgvum bō bite bimew bi ké yele le.

³⁰ Bí ké keεke keecomte, ε ben mum kiεε le ekfuŋ kumene wase.

³¹ ε nu ke leŋleŋ no ben nu ke edioo ε yen ε mweem mvun kooyi, é ben emum ekiεε le bvunfon bvū Nyo' le nu wase nceencee.

³² ε me ensee ê ben keceey le ke εŋgokε ke keseen kin nu ke eka se mweem mvun mvunciim ε jo bvudvuu ke.

³³ Ebulε bô nshε nu ke eka, geenεn ke diεw yεm nu ke eyuu eshiw ke.

³⁴ Ben eyεnε fo ben eghanε diee ε ε nu bikuu binεn, wukene jewte, leese bvufee ε ε nu yî nshii wvu fokuse fεn e, ε diuu didvu ke enε esεε ekoo ben ke diεwε ketam e.

³⁵ Fiεε fi yî diuu didvu din e nu ke eto yî bonyii bocii bô nu yî εkolε ke nshε le.

³⁶ Ben emum eleemè tεmyi, ebunleè Nyo' sekecii, wvu le mvumvun mwεεm ke edioo ekooyi, ε wvú enya ben bô je yî ben elεw efey jó sε leem fwe dvu wee wvú diee nu Waawee.”

³⁷ E Jisos mum no shee yεεyi bonyii yew ncese le εdiuw yoya le εcii. E ké dioo nu fokiεguu, ε wvú ben gen ce yî Kum Bite bi Olif e.

³⁸ E bonyii bocii ké buy saa bvutfuu mum gen fô yew ncese le no yuuke n'yεεyi we.

22

E Judas bee keegese Jisos

(Mat 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11)

¹ E kefew ke Nkaw Bleeεd wvú bô baa gεε Fintunλεεn jó, wvú bô teje le Nkaw Danεfey e, ke no too wase nceencee.

² E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to duηci bonci bo Nyo' le, no gomte je yî bô eyu Jisos jó ε ε nu ε nnyilε le, njefo bô to fane bonyii.

³ E Satan ley ε fitele fi Judas wvú bô to teje le Iskaliot e, ε ε nu wee ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε.

⁴ E wvú mum gen fô bocee ncese bo baay baay e bô bikuu bi nci le bi to cεyte yew ncese. E bô bô mum seyse no wvú nu ke eghan sε gese Jisos ε bô.

⁵ E bô yuw njoη mum kaw keelaw wvú bô bigew.

⁶ E wvú bee, mum gen kew no gomte je yî wvú nu enya Jisos jó can yibole ε nnyilε le seke bonyii yaa nu ke.

Nseyse Nkaw Danεfey

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21)

21:36 Mat 24:42; Mwm 6:17 **21:37** 19:47; 22:39 10:18; 22:31, 53 **22:7** Ksm 12:6 **22:14** 6:13

⁷ E diuu di Nkaw Bleeεd wvú bô baa gεε Fintunλεεn jó di bô ké no sεεle waa keyaw wvu Nkaw Danεfey wvun e ke to kocεn,

⁸ E Jisos mum tum Bitā bô Jon gay le, “Ben egen eseyse mwεεm mvú beene nu ke edie Nkaw wvun dvú.”

⁹ E bô bife ε wvú le, “Wo gomte le bese egen eseyse ε ε nu fεε?”

¹⁰ E wvú tfuse le, “Ben eyuw, seke ben leyte gene εlaante, ben nu ke eyεn wee le ε wvú ε tuu joo ε nshaan e, ε ben ebi wvú le yew dvú wvú nu egen eley e.

¹¹ Ben dioo ε bi, gay ε cee yew wvudvu le Wee N'yεεyi biite le laa kebuw ke bonyii bo ghane le kè bô boom bowene bo ηgoo le nu edie Nkaw Danεfey dvú nu fεε le?”

¹² Wvú nu ke emum eduηce kebuw ke baay yew yi εwe le ε bô ε looce wase ε seyse, ε ben emum eseyse mwεεm mvudien dvú.”

¹³ Nonεn, ε bô ke gen yen mwεεm e ke leηleη no Jisos to jemyεε ε bô. E bô mum seyse mwεεm mvudien mvu Nkaw Danεfey e dvú.

E Jisos bô boom bew die ntaashε

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26)

¹⁴ E kefew ke to kocεn, ε Jisos to ε bô boom bew bo ntum e shii no diekene.

¹⁵ E wvú nε gay ε bô le, “Me nse ηkooηke naa baay keendie Nkaw Danεfey wvun beene nse n'yεn ηgew wvú too le.

¹⁶ Ben ekeè le ke me mbεε ηke endie Nkaw wvun ke engen ebuy no fi nu ke ekocεn seke Nyo' nu ke esaake bvunfon bwew.”

¹⁷ E wvú jo fiko, nya keyoone ε Nyo' gay le, “Ben eko ewu ben bocii ekenεn.

¹⁸ Me nseηe lo ε ben le ε kew keseen ε gen lo, nu ε ke me mbεε ηke embvuu en'wu mbvuum mo twenη kete kè lane le man ke, egen ebuy seke bvunfon bvū Nyo' le nu ke eto.”

¹⁹ E wvú jo bleeεd, nya keyoone ε Nyo', guushε nya ε bô gay le, “Fin nu ye yεm ε me ε nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me.”

22:1 Ksm 12:1-20 **22:2** 19:48 **22:3** 4:2, 13;

20 Kε λη nonen no bó mεσεε mwεεm mvudien, ε wvú jo fiko jeme λε, “Fiko fin nu fi monkan mo monfem mò Nyo' gbwo bô ελεμε kem kí ε buy nje ben.

21 Geenεn, ben eyeke eyuw wee wvù nu egese me diekene fen bee wvú.

22 Ben ekeè λε wee wvù diee nu Waawee nu ke egen ke no Nyo' to seyseε. Geenεn, ηγεw wvu baay nu fô wee wvù gese wvú le.”

23 Ε bó mum kew no biite ê bikuu bibole λε laa wee wvù nulo ege nonen ê bó enteleη nu yeε λε.

Ε Jisos yeeyi no bonyii bew κηκε keejò bikuu bibole

24 Ε bó ke nε kew mbew εbonεbon λε laa bó σε nu nen ε wee wvu baay ê bó enteleη nu yeε λε?

25 Ε Jisos gay ê bó λε, “Bonfon bo fokuse fen κηκε mvunγay ê we jo bonyii bobole, ε bonyii bô saake won gayte λε bó etenè bowen λε bibaw bi bonyii le.

26 Geenεn, ke è nulo é fí enu nonen bô ben ke. Wee wvu baay ê ben enteleη ejò λε wen nu wan wvu caan, ε wee wvù nu εkolε nu diεwε wee wvù lemte fô ben bocii le.

27 Wee wvu baay nu wvù la, wee wvù yeeme diekene lo, nuu wee wvù dεεle λε? Ke è nu wee wvù yeeme diekene lo le? Geenεn ε me nu ê ben enteleη diεwε wee wvù lemte fô ben e.

28 No me nshee n'yene bonγew sekeci, è nu ke ben ban bô ké no nu beene.

29 Fí mum è no nu λε, ke ληληη no Icem nu ε nya me bô bvunfon λε me ensaake, nu ε me ε nya ten mvunγay ê ben keesaake.

30 Me nya wvu λε beene ke ediekene, wukene bvudvuu bvumwaan ê ntow wem e, é ben eshii yî bokawla le, esaake dikfuu di Islael di yuufe ncow difεε.”

Ε Jisos see λε Bita nu ke ema wen (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:35-38)

31 Ε Jisos mum ja tee Bita λε, “Semon, Semon è keè λε Satan nu ε fi mvunγay keεκεen ben bocii ebvuse bomew ke diεwε no wee ké fεεten εγιη bvuse nyiim.

32 Geenεn me nu ε mbunle fô wo le, λε fo fitele fiuw emum ebuy lo yî yeμ e ke. Seke wo ε kase ε tee bvufee bvuw jim, ε wo nya mvunγay ê boom bo bwo le.”

33 Ε Bita gay λε, “Tata, é è cim nu keεgen ncaw keεε keεkpwe lo, tu me nu ke bee wo.”

34 Ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Bita, yuw é me ensee ê wo, nyimshie nu ke enu λε yí eton eben, ε wo ε ma wase bokan botete λε ke wo kee me ke.”

Ε Jisos tefe no boom bew bo ηgoo le eseyse mvuntelem

35 Ε wvú nε bife ê bó λε, “Ben kumyi seke me nto ntumεε ben σε bigew, σε bikele noo σε bolaba, no ben to ghane, ben to nu ε tan fiεε le?” Ε bó tfuse λε, “Aay, bese to baa tan fiεε ke.”

36 Ε wvú mum gay ê bó λε, “Yî keseen e, é wee κηκε bigew, keεε εκελε, é wvú jo. Ε wee baa κηκε nyo jem, é wvù gese kekum kew guy nyo.

37 Me njemyi fin njefo fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le λε, ‘Bó to nu ε tan wvú bô bonyii bô befe’, κηκε keekooy bô me keseen. Ben ekeè λε mwεεm mvù bó to sanεε εκumε me nu ε mvú too wase keεkocεn mvunciim.”

38 Ε bó mum σεσε λε, “Cee εkolε, bese κηκε nyó jem yifiεε.” Ε wvú tfuse λε, “Ben elu dvú nonen.”

Ε Jisos bunle yî Kum Bite bi Olife (Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Ε Jisos ke nε buy εlaante bô boom bew bo ηgoo le, mum kew no bene Kum Bite bi Olif e, ε è nu no wvú to ké no gee.

22:20 Ksm 24:8; Yeli 31:31; Saka 9:11; Lum 11:27; 2Kol 3:6; Gal 4:24; Ibu 8:6; 9:12 22:21 Jon 13:2, 21-30 22:24 9:46-48 22:24 Mat 18:1; Mak 9:33-34 22:26 9:48; Mat 23:11; Mak 9:35 22:27 Jon 13:4-5, 12-17 22:30 Mat 19:28 22:31 22:3 22:32 Mat 16:18; Jon 21:15-17 22:34 22:61; Mat 26:75; Mak 14:72 22:35 9:2-3; 10:4 22:37 Yesa 53:12 22:39 5:16 22:39 21:37; Mat 26:30; Mak 14:26; Jon 18:1

40 Ε bó ke ben buy fô bó to gene, ε wvú gay ê bó le, “Ben ebunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

41 No wvú gay nonen, mum bence gen buy ke no è nulo é wee etfume te é dí egen ebuy, mum tum envuw fokuse bunle le,

42 “Icem, é fí fen nu ε kpwen wo le, é wo cake fiko fi ηgew e fin fo me en'wu. Geen en geε ke no wo koonke, fo wo ege no me ηkoonke ke.” [

43 No wvú bunle nonen, ε nceendaa Nyo' shii we to fô wvú le, nya wvú bô mvun gay.

44 Ε Jisos nu, ε fitele fiew buuke baay. Ε wvú bvuu bunle lo shiee le jimtene, ε njimten cemceme fokuse ke diewe bitewte w bi eleme le.]*

45 Ε wvú bunle mese, tu jim fô boom bew bo ηgoo le, yen ε yii ε ge wase bó ε dose ε no leete.

46 Ε wvú bife ê bó le, “Ben kaa leete lo le? Ben eja we ebunleè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

Ε bonyii bo won e koo Jisos

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

47 Ke no wvú to beε jemyi, ε ηgoo bonyii buynen ε è kaa nu Judas wvú to nu wee ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofeε wvú to saa fwe wvudvu. Ε wvú gen mbew Jisos e keenoce wvú.

48 Geen en, ε Jisos bife ê Judas le, “Wo fen gomte keenoce wee wvú diee nu Waawee nen keedunce le bó ekoo le?”

49 Ε boom bew bo ηgoo le bò to nu mbew ye le yen fieε fi to nu keekooy e, bife le, “Cee ekole, bese egbwoce bonyii ban e?”

50 Ε wee mvu bó le dioo gbwoo, mum cun kentunton ke εceey ke nfwa ekole ke bocee ncese le.

51 Ε Jisos kan le, “Fo wee ebvuu emom ke,” mum kum kentunton ke wee wvudvu le ε kí mum kase tu fó.

52 Bonyii bò to toε keekoo Jisos to nu bocee ncese bo baay baay bô bikuu bi nci le bì to ceyte yew ncese noo bonyii bò saake won. Ε wvú bife ê bó

le, “Ben to keekoo me ε no too bô nyó noo bibuse ke diewe ben to keekoo ε è nu coon e?”

53 Me nse nu beene no diuu nu fô yew ncese le se ben ekum me le nje la? Geen en, keseen nu kefew ke mvun gay mvu ejiwε le kè Satan ké no saake, ε è nu kè è nulo é ben ege fieε.”

Ε Bita ma Jisos

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

54 Ε bonyii bodvu mum koo Jisos no gene bô wvú fô la di ekole ke bocee ncese le, ε Bita bii ejim ntamndwee.

55 Ε bó gen fwεε ηguy fontelen fo lakfulen shii no yosene. Ε Bita mum to shii bô bó.

56 No ηguy to beenci, ε wan kpwoon mvu wvú to lemte fô la didvu le ja yen Bita le ε wvú ε shii. Ε wvú taa wvú fojise ntay gay le, “Wee wvun bee bô wee wvudvu.”

57 Ε Bita mum kace lo gay le, “Kpwoon wvun, ke me n'yaa ηkee wee wvun ke.”

58 Ε kefew dioo bence caan, ε wee mvu bvuu yen wvú le, bvuu gay le, “Wo ten nu mvu ηgoo yibole.” Geen en ε Bita gay le, “Diems en, ke me nu mvu bó le ke.”

59 Ε kefew bvuu gen buy ke diewe ntam kefew mwaan e, ε wee mvu bvuu taam le, “Kecεey, kecεey wee wvun bee bô wee wvudvu, njefo wvú nu ten wee wvu Galilee.”

60 Ε Bita bvuu tun gay le, “Diems en wvun, ke me n'yaa ηkee fieε fi wo jemyi ke.” Ke no wvú to beε jemyi nonen, kan mwaan ε nyimshie mum ton.

61 Ε Tata banke ye ε ejise eye tasen bô yo Bita. Ε Bita kume njeme wvú Jisos be jeme le, “Nyimshie ke enu le yí eton eben, ε wo ε ma wase me bokan botete.”

62 Ε wvú nε fó buy ekfun, bee kpwe baay.

Ε bó no keηke bvuu suηke Jisos (Mat 26:67-68; Mak 14:65)

22:42 Mat 6:10; 20:22; Mak 10:38; Jon 12:27-28
to yawεε san Nwa' Nyo' jó keηke bincim bi 43-44 ke.
14:30

* 22:44 Ke bonwa' bo boyvuum bomew é diewe yí bó
22:53 19:47; 22:3 22:61 22:34; Mat 26:34; Mak

⁶³ E bonyii bò to jici Jisos e mum kɛw no kɛɛŋke bvuu suuŋke wvú,

⁶⁴ sùm bvushiw bwew hô ndvu, gay ê wvú le, “Kɛ geɛ kewee ntum Nyo' kuw. Kɛ see wee wvù suŋ wo.”

⁶⁵ E bó bvuu no baale wvú hô bon-cun nteen.

E bó saw nsaw Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ E bvú buy yuu e bonyii bò saake won bocii hô bocee ncese bo baay baay bocii noo bonyii bò duŋci bonci bo Nyo' le baance ye. No bó baancee, mum jo Jisos gen hô wvú fô bó to ké no saake bonsaw.

⁶⁷ No bó genêê hô wvú nonen, e bó bife ê wvú le, “E è nu wo Mboyse wvù Nyo' to kawee, é wo see ê bese?” E wvú tfuse le, “E me nseŋe lo ê ben, ben saa ebee kɛ.”

⁶⁸ E me mbife fiɛɛ ê ben, ben saa etfuse kɛ.

⁶⁹ Geenɛn, e kɛw yî keseen e, wee wvù diee nu Waawee nu ke eshii ê ebo ke eɛɛy ke Nyo' mvuŋgay e.”

⁷⁰ E bó mum sɛsɛ bocii le, “E fɛn nu wo wvù Waa Nyo'?” E wvú tfuse le, “Fí nu no ben gayte.”

⁷¹ E bó mum gay le, “E nulo é bó ebvuu egomte wee wvù esee le la? Beene nu e yuw wase fiɛɛ fí wvú jeme hô diuw we.”

23

E Baylet hô 'Elod biwɛ mwɛɛm ê Jisos

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ No bonyii bò saake bonsaw jemyɛ nonen, mum ja bocii jo Jisos no gene dvú fô Baylet e.

² No bó genêê buy fô, mum kɛw no cuci mwɛɛm yî ye le, gayte le, “Wee wvun nen ghane bvunse won wese, tune fo bonyii elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum, bvuu jemyi le wen nu Mboyse wvù Nyo' to kawee, fí duŋci le wvú nu nfon mvu.”

³ E Baylet bife ê Jisos le, “E nu wo wvù Nfon Bojuu le?” E Jisos tfuse ê wvú le, “E nu no wo gay.”

⁴ E Baylet mum ne jeme ê bocee ncese bo baay baay hô bonyii bò to nu fô le, “Me mbaa n'yɛn fiɛɛ fí wee wvun jay e kɛ.”

⁵ E bó bocii mum no taame kɛ le, “Wee wvun ghane yɛyɛi bonyii bocii, beyse le bó etemyi bikuu. Wvú to kɛw Galilee, to ghan Judea jocii, e no nu wase ê elaanke jan keseen.”

⁶ No Baylet yuw fin nonen, mum bife le, “Wee wvun nu wee wvu Galilee le?”

⁷ E bó bee, e wvú mum ciinse Jisos fô Nfon 'Elod e, njefo è to nu wvú wvù to saake keba ke won e kedvu, e wvú to nu ten Jelusalem kefew kedvu le.

⁸ E bó gen hô Jisos, e Nfon 'Elod yɛn wvú le yuw njon, njefo wvú to shee yuuke wase ekumɛ wvú, mum no kɛŋke shiee keeyɛn wvú le, shieele ten le sekemew é Jisos ege fiɛɛ fí duŋci mvuŋgay mvu Nyo' le é wen eyɛn.

⁹ E wvú she biwɛ mwɛɛm ê Jisos nteen, geenɛn e wvú faŋe yaa etfuse fiɛɛ kɛ.

¹⁰ Wvú to biwci e bocee ncese bo baay baay hô bonyii bò to duŋci bonci bo Nyo' le leeme fô cuci mwɛɛm mvù tɛmyi yî Jisos e.

¹¹ E Nfon 'Elod hô bonyii bew bo nci le ke ja mum kɛw no kɛɛŋke bvuu sɛwsee wvú, tfume ndvu won yî ye le, tfuse wvú e bó no tuu dvú jim fô Baylet e.

¹² E to nu e Baylet hô Nfon 'Elod banene. Ebvubwɛ, e bó tu nsán.

E Baylet sumten nsaw no bonyii to koonke

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16)

¹³ No bó tfuseɛ Jisos jim, e Baylet kum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò to saake won, bvuu kum bonyii bocii.

¹⁴ E bó tase, e wvú gay ê bó le, “Ben be to hô wee wvun fɛn le wvú gee e

bonyii tɛmyi bikuu, me ɛ ndioo ntasse mwɛɛm mvù ben taame dvù ê ben ɛjise, ben eyeke eyuw, ɛ nfanɛ n'jaa n'yɛn lɛ mwɛɛm mvù ben cuci yî ye le nu ɛ wvù ɛ ge fimew kɛ,

15 ɛ Nfon 'Elod be baa yɛn tɛn kɛ. ɛ nu fiɛɛ fi be ge wvù ɛ kase ɛ tfuse wee wvun jim ê beene. Ben eyɛn tɛn lɛ wee wvun baa jay fiɛɛ fi è nulo é bó eyu lo wvù kɛ.

16 Me nu entam kɛ lo wvù, encine wvù le, é wvù egene.”

17 [ɛ to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey wvun e, ɛ Baylɛt no kɛnke keebvuse wee mwaan yew ncaw e enya ê bonyii.] *

18 ɛ bonyii bocii mum nɛ kɛw no wamte lo gene dvù lɛ, “Lɛse lo wee wvun, ebvuse Balabas yew ncaw e enya ê bese.”

19 Balabas wvun to nu yew ncaw e njefo wvù to nu ɛ kɛw mvunlaa ɛlaante bvuu yu wee.

20 ɛ Baylɛt yuw nonɛn bvuu jeme ê bonyii bocii njefo wvù to gomte keecinɛ Jisos e.

21 Geenɛn, ɛ bó no wamte kɛ lɛ, “Bó eta lo wvù yî kentam e, bó eta lo wvù yî kentam e.”

22 ɛ Baylɛt bvuu jeme ê bonyii yî bokaŋ bo botete le lɛ, “Bó eta wvù nje la? Fiɛɛ fi befe fi wvù ge nu la? Me mbaa n'yɛn jay wvù wvù ge le wvù bó eyu lo wvù kɛ. Me nu entam lo wvù, encine wvù le.”

23 ɛ bó mum mɛy no wamte lo bó mvunɔgay lɛ “Bó eta lo wvù yî kentam e.” ɛ n'wam wvubo ghaw Baylɛt.

24 Nonɛn, ɛ Baylɛt sumtɛn nsaw cine wvù le, lɛ bó ege bó wvù no bó kooŋke.

25 ɛ wvù mum bvuse wee wɛ yew ncaw e, ɛ è nu wvù bó to biite, wvù kɛwɛɛ mvunlaa ɛlaante bvuu yu wee. No wvù bvuse, mum nya Jisos no bó to gomte.

ɛ bó ta Jisos yî kentam e
(Mat 27:32-34; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 ɛ bó mum jo Jisos no gene dvù. No bó to gene, ɛ bó bo wee mvu tasɛn ɛ wvù kfuuyi nkpwaante ɛ diee dieu nu Semon, ɛ è nu wee wvu Sɛlin. ɛ bó koo wvù mum gɛɛ kentam ke Jisos e fô wvù gbwew, ɛ wvù mum tuu no bii Jisos e.

27 ɛ bó mum no gene, ɛ nɔoo bonyii bii wvù le. ɛ bomew nu bokɛnɛ bò to beele, taanke bonɔgɛw bew.

28 ɛ Jisos ke nɛ banke ye gay ê bó lɛ, “Bokɛnɛ bo Jelusalɛm, fo ben ebeelè fô me le kɛ. Ben ebeelè ɛ è nu fô bikuu binɛn e, noo fô boom bonɛn e.

29 Ben ekeè lɛ kefew too lo kè bó nu ke egayte lɛ, njon wvu baay nu wvu bokɛnɛ bò nu bokase bò ke baa boo wase wan, ɛ bó ke baa yamse wase wan kɛ.

30 ɛ nu ke enu kefew kedvu le, é bonyii efuunke ê dikum di baay baay lɛ, ‘Ben egbwɛkɛn yî yese le,’ efuunke ê dikum di caan caan lɛ, ‘Ben ebanjɛ bese’.

31 Bó nu ke efuunke nonɛn njefo é bonyii ge kfuu fin fiɛɛ bó kete kè bɛɛ lɛɛ, é bó ke ege nɛɛ bó kè nu ɛ yum wase.”

32 No bó to gene bó Jisos nonɛn, bó to kɛnke bonyii bo ncaw e bofɛɛ bó bó to gene keeyu tɛn.

33 ɛ bó gɛn buy bvudvuu bvù bó teŋe lɛ Nɔgbwow Ekole le, mum ta Jisos fó yî kentam e, mum ta tɛn bonyii bo ncaw e bo bofɛɛ ba yî bintam e, wvù mwaan ê ebo ke Jisos e ke ɛcɛɛy e, wvumvu ê ebo kew ke ɛnkoŋko le.

34 ɛ Jisos ke nɛ gay lɛ, “Icɛm, lɛsɛhe kebefɛ ke bonyii ban e, njefo ke bó kee fiɛɛ fi bó gee kɛ.” ɛ bonyii bodvu jo ndvù Jisos tum kaŋ dvù keegaw ê bikuu bibole. †

35 Mwɛɛm mvun mvunciim to kooyi bó Jisos nonɛn, ɛ bonyii leeme fó taale. ɛ bonyii bò to saake woŋ kaa nɛ fibole no buu lo wvù duu lɛ, “Wvù se fii bonyii bomew, wvù efi lɛ ekole kew keseen, é wvù fɛn nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, caw.”

* 23:17 Bonɔwa' bo boyvuum bomew nu ɛ bvuse kencim ke 17. 23:18 Lem 3:13-14 23:29 21:23 23:30 Os 10:8; Mwm 6:16 23:31 1Bi 4:17 23:33 Yɛsa 53:12 23:34 Mben 22:18; Mat 5:44; Luk 6:28; Lem 7:60 † 23:34 Bonɔwa' bo boyvuum bomew nu ɛ bvuse kencim ke 34a. 23:35 Mben 22:7-8; 109:31

36 E bonyii bo nci le ten no seewsee wvú, nya mbvuum mo ngbwayngbwayi ê wvú,

37 gay le, “E wo fen nu Nfon Bojuu, é wo fi ekole kuw.”

38 Bó to nu e san nwa' ta ê we jo ekole ke Jisos e le, “Wvun nu Nfon Bojuu.”

39 E wee ncaw mvu ba le bò to njeyte yí bintam e fó, ne no nan'yi Jisos, gayte le, “E nu ke wo wvú Mboyse wvú Nyo' to kawee le? Fi ekole kuw, efi ten bese.”

40 E wvumvu we yuw fi ee fi wvú jeme, wamen wvú, bife le, “Ke wo fane Nyo' le? Wo nu yí ngew e diewe wvú le.

41 Bee wo kpwee ceey ceey fii e è nu nlawma mwem mvù befe mvù bee wo ge, geen e wee wvun kpwee fiew e wvú baa jay fi ee ke.”

42 E wee ncaw wvun mum gay le, “Jisos, ke ekumyi me seke wo nu ke esaake bvunfon bwuw.”

43 E Jisos gay ê wvú le, “E me ensee ê wo kecey le eben nu e bee wo nu ke enu bvudvuu bvunjon e bvunyo' le.”

E Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 E diuu ke ben wase dioo lewse, e ekfun ne jiiim won tfuu gen buy didiuu ditete emvunsheen.

45 E ndvu yi to gawsene yew ncese ente mum se le entelen buy biba bifee.

46 E Jisos no nu yí kentam e, ke ja wam foweewe le, “Icem, me n'yaa keyoy kem can yo le.” No wvú gay nonen, mum yoy n'yoy wvu fokemese.

47 E cee ekole bonyii bo nci le wvú to leeme fó, dioo yen fi ee fi to kooyee le, nya mbense ê Nyo' gay le, “Keccey, kecey, wee wvun se nu se jay.”

48 E bonyii bocii bò to nu e tase fó keeyen fi ee fi to kooyi le, mum ja kase no kfuuyi ela ebole e bó e lan wem.

49 E nsáa Jisos yicii to to fibole leem e è nu ntamndwee no yene fi ee fi kooyi le. E bomew to nu bokene bò to nen'yee Galilee no bii wvú le.

E bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Wee mvu to nu kefew kedvu le e bó teje le Yosew, e è nu wee wvu ê kelaante ke Bojuu le kemew kè bó teje le Alimatia. Wvú to nu wee wvu jee bvuu nu wee wvu teyete ê Nyo' ejise, bvuu ceete kefew kè Nyo' nu ke eto esaake bvunfon bwew. Wvú to nu ten wee ngoo bonyii bò to saake bonsaw e. Geen, wvú to baa bee fiew fi ee fi bó to seyye ege bó Jisos ke.

52 E wvú gen fô Baylet e, leke keegen ejo gvune di Jisos e.

53 E Baylet bee, e wvú gen shike gvune didvu, baance ê ndvu le, gen jike ê jem e e bó e cow yí kemaan e, e bó ke baa yuu lese wase wee jó ke.

54 E to nu Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, e è to shete wase caan é mbam wvudvu ekew.

55 E bokene ba bò to nen'yee Galilee bi Jisos e, bi Yosew e fô jem, gen yen no wvú jiwsee gvune di Jisos e ê jem.

56 E bó ke ne fó, mum tu jim ela ebole, gen seyye bonfey bò jee noo bò ké no shfuunkene bò bó to ké no yeefe digvune dvú. E è no nu diuu di mbam e, e bó she mbam no nci wvubo to gomte.

24

E Jisos buy yí kpwe le

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

1 E diuu di mbam e ke buy fey, e bvú yuu diuu di fwe yí kema le. E bokene bodvu buy saa lo bvutfuu, jo bonfey bò bó to seyye mum no gene dvú fô jem.

2 E bó dioo gen buy fó, yen e bó e binse wase te di bó to banee diuw jem dvú.

3 E bó ley gen ê jem fan e yaa yen gvune di Tata Jisos e ke.

4 E bó mum leem fó ngemten lo. E fi kooy le bolemse bofe to nu e ne to leem mbew bó le, e bó e tfume ndvú e yí baa lawkene.

5 E bokene bodvu fan baay, mum tum bikuu fokuse. E bolems ba bife e bó le, “E nu nje la wvù ben gomte wee wvù bee dvù ente jo bonkfu?”

6 Ke wvù yaa nu fen ke, wvù nu e buy wase yí kpwe le. Ben ekume fi ee fi wvù to gayee e ben seke ben e bó to nu Galilee.

7 Wvù to nu e gay le, ‘Wee wvù diee nu Waawee nu e bó nu ke enya wvù can bonyii bò befe le, e bó ke eta wvù yí kentam e, e ke dioo nu ediuw eta, e wvù ebuy yí kpwe le.’ ”

8 E bó mum kume fi ee fi Jisos to jemyee e bó.

9 E bó ke ne fô jem, kase tu jim gen see mweem mvun mvunciim e boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow mwaan noo bonyii bocii bò to bii wvù le.

10 Bokene bò to sen ee fi to kooyee fidvu e boom bo ntum e bo Jisos e to nu Maalia Magdalen, Joana noo Maalia wvù bwee jem bò bokene bomew.

11 E bó yuw njeme wvudvu ke diewe e nu kenlamse, fan e yaa bee naa lo ke.

12 Geen e, e Bitane ke we, lewte gen buy fô jem, ngvuwce taa e jem yen ke e e nu ndvù yí bó to njimee Jisos dvù. E wvù mum ne no tuu jim fô yew e kenke nghaw yí fi ee fi kooyee le.

E bonyii bomew yen Jisos e je yi Emayus e

(Mak 16:12-13)

13 E fi ke ne kooy ke ebvubwe le, bonyii bomew bofee bò to ké no bii Jisos e to nu e ne Jelusalem no gene nte wvù Emayus e, wvù to nu diewe bomay bosooshiwiy keegen buy jó le.
*

14 E bó no gene jemyi ebon ebon ekume mweem mvù to kooyi mvun mvunciim.

15 No bó to lene jemyi ghayte nonen, e Jisos kebee bence to mbew bó le no lene bò bó.

16 E fi ee fimew ge le fo bó eki ee wee wvudvu ke.

17 E Jisos mum ja bife e bó le, “E se nu la fi ben lene jemyi ekume fi nen?” No wvù bife nonen, e bó leemen bò yii yí monshim mobole.

18 E wee mvu bó le wvù diee to nu Kleofas bife e wvù le, “E mey ke wo tolo Jelusalem wvù yaa kee ke mweem mvù se kooyi jó ediuw eyan e?”

19 E wvù bife le, “Mvù la?” E bó tfuse le, “Mweem mvù se kooyi bò Jisos wvù Nasale. Wee wvun se nu wee ntum Nyo', e mweem mvù wvù se gee noo mvù wvù se jemyi se nu binghaw. E se nu wee wvù kuuke baay fwe dvu Nyo' bò bonyii bocii.

20 Bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò saake won wese e se e nya wvù le bó eyu. Bó se e mum e ta wvù yí kentam e.

21 Bese se leese fisese bvufee yí ye le le e nu wvù wvù nu ke esum bonyii bo Islael can nge e. Geen e, e nu wase ediuw eta no mweem mvudvu se kooyee.

22 Fimew nu e bokene bomew ngoo yese le e be e jeme fi e nya lo bese nghaw, le bó buy e gen fô jem entanentan,

23 E fan e yaa yen gvune diewe ke. Bó e dioo kase tu jim, e see le bó be e yen bonceendaa bo Nyo' le ke diewe bó yen e file le, bó gay e bó le Jisos nu dvù.

24 Bonyii bomew ngoo yese le e gen fô jem fodvu e yen yí le ke lenlen no bokene bodvu be jemyi, geen e, e fan e yaa yen Jisos e ke.”

25 E Jisos jeme e bó le, “O oo, biyun bin, mvuntelem mvunen lee baay kebee mweem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sa ee.

26 Ke ben kee le Mboyse wvù Nyo' to kawee to kenke keeyen nge se ley yí bvukuke bwew e le?”

27 E Jisos mum kew nele e bó mweem mvunciim mvù bó to sa ee e Nwa' Nyo' le ekume wvù e kew yí mvù Muses to sa ee le, e gen e buy ten yí mvu bonyii bo ntum Nyo' le.

24:6 9:21-22 24:9 Mak 16:10-11; Luk 8:2-3 * 24:13 May mwaan nu bontam bo lene le ntfuke bò ge sooshiwiy (1, 700). 24:19 7:16 24:21 1:68; 2:38 24:24 24:12; Jon 20:3-10 24:25 24:45 24:27 24:44

28 No bó toε wase buy mbew ntεw wvù bó to gene jó le, ε Jisos nε no gee κε diεwε wvù fele lo.

29 Ε bó lekε wvù shiee le gay le, “Beene egeη ece. Kefew nu ε kί ε gen wase baay, ε ekfuη ε κεw wase ε no jiime.” Ε wvù bee keegeη ce bô bó.

30 Ε bó γεη, ke dioo diekene, ε wvù jo ntuw blεεd, nya keyoone ê Nyo', guushε nya ê bó.

31 Kan mwaanη nonεη, ε ejise εbo yuu, ε bó mum kiεε wvù. Ε wvù seσε la ê bó ejise.

32 Ε bó shεε no ghayte εbonεbon le, “Ke mvuntelem mvuseεbeewo be yuwse seke wvù be neci mwεεm mvu ê Nwa' Nyo' le ê bee wo ê je le?”

33 Ε bó mum nenε kan mwaan ηkiεguu jodvu no tuu jim Jelusalem. Ε bó dioo γεη, yeη ε boom bo Jisos e bo ηgoο le bo yuufe ncow mwaan ε baance ye bvudvuu bvumwaan bô bonyii bomew bò to ké no bii wvù le.

34 Ε bó jemyi le, “Kεceεy, Tata wese-beene nu ε buy yî kpwe le. Wvù be ε seσε ε buynεη ê Semon ejise.”

35 Ε bó mum see tεη ê bó fiεε fi be kooy bô bó ê je, bvuu nele no bó be kiente wvù seke wvù be guushi blεεd.

Ε Jisos buynεη enteleη jo boom bew bo ηgoο le

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)

36 Ke no bó to bεε jemyi nonεη, ε Jisos kebεε mum ja nε seσε buynεη ê bó enteleη mum gay bó le le, “Kεmbonεη enù fô ben e.”

37 Ε kedvum gbwo bó, ε bó no fane, kpwaake le bó yeηe ε è nu ηkfusay e.

38 Ε wvù bife ê bó le, “Ben fane la? Ε ge la wvù ben maηene me?”

39 Ben etaa eyεη can yeη bô bikaa biem é ben emum ekiεε le è nu naa me. Ben emomcε ye yeη emum ekiεε, ηjefo ke ηkfusay ké no κεηke nyam ye bô bikufe no ben yeηe ε me ηκεηke ke.”

40 No wvù gay nonεη, mum dunce can ye bô bikaa biew ê bó.

41 Ε bó taa Jisos, ε ηjon yuwye lo bó, ε bó mum ηγεηten lo. Ε fí ghaw bó keebεε le è nu wvù. Ε wvù nε bife ê bó le, “Ben κεηke fiεε fidien feη e?”

42 Ε bó jo kencim ke bye le ε bó ε dεε, nya ê wvù.

43 Ε wvù fi die ê bó ejise.

44 Ε wvù mum gay ê bó le, “Mwεεm mvun mvù ben yeη εben nu mvù me nto ηjemyi ê ben εκυμε mvú ε me mbεε beene. Me nto nduu le mwεεm mvunciim mvù bó to saηεε εκυμε me ê Nwa' Muses e, bô ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le noo ê Nwa' Mbense le, κεηke keeto ekocεη.”

45 Ε wvù mum yeηe bvufee bvubole, ε bó kiεε mwεεm mvù nu ê Nwa' Nyo' le.

46 Ε wvù jeme le, “Bó nu ε saη le Mboyse wvù Nyo' to kawεε κεηke keeyεη ηγεw ekpwe, é ke edioo enu εdiuw εta, é wvù ebuy yî kpwe le.

47 Ε fí bvuu nu le bó nu ke εκεw Jelusalem, efewci ê bitum bicii ê diee diew e le bonyii bocii εκυμεη mvuntelem mvubole, é Nyo' emum elεεshe bibefe bibole.

48 Ε nu ke efewci ben ban bò nu ε yeη mwεεm mvun e.

49 Ben eyeke eyuw, me nu ηke enci-inse nya yî Icem to kawεε ben dvú. Nonεη, ben emεy εlaante jan ecεyte mvuηgay mvù nu ke eshii fowe eto fô ben e.”

Ε Jisos ben we (Mak 16:19)

50 Ε wvù jo bó buy bô bó εlaante jodvu, ε bô bó γεη buy mbew ntεw wvù Betani le, ε wvù cake can ye we, laη kεmbonεη yî bó le.

51 Ke no wvù to bεε laaηke kεmbonεη yî bó le nonεη, mum ja no bene we, mum ben la.

24:32 24:45 24:34 Mak 16:7; 1Kol 15:4-5 24:36 1Kol 15:5; Luk 2:14 24:37 Mat 14:26; Mak 6:49
24:41 Jon 21:5, 10; Lem 10:41 24:44 24:27; Jon 5:39; Lem 7:9-10, 25-27, 35, 37-39; Jon 5:46; Yεsa
52:13-53:12; Os 6:2; Mben 22:31 24:45 24:25-27, 32; Jon 20:9 24:46 9:21-22; Mat 26:56; Mak 14:49;
1Kol 15:3-4; Lem 17:2-3; 28:23 24:47 3:3; Lem 1:8; 5:31; 11:18; 17:30-31; 20:21; Lum 15:19 24:48
Lem 5:32; Jon 15:26-27 24:48 Lem 1:8, 22; 2:32; 3:15; 4:33; 10:39-41; 13:31 24:49 4:18 24:50
9:51; Mak 16:19; Lem 1:9; 3:21 24:52 Lem 1:12; Jon 14:28; 16:22

⁵² E bó nya mbense wvu baay ê
wvú, mum ja fó tu jim Jelusalém bô
nlanlan fô mvuntelem mvubole.

⁵³ E bó gɛn no shee yew ncese le,
bensee Nyo' sekeci.

Saaka wvù Jee wvu
εkumε Jisos no
Jon
to Saηεε
Fiεε fi nu ê Nwa' Jon
wvun e

Saaka wvù jee wvun wvù Jon to saηεε nu ε wvù duηci le Jisos nu Diεw Nyo' yì to nu wase fonkεw ε yì mey lo, ε é nu yì yì to nu ε tu wee wvu. Nwa' wvudvu keβεε jemyi le saaka wvù jee wvun nu ε bó to saη wvu le bonyii bò taηke nulo ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo', é bó lese fitele yì ye le, é bó ke ekeηke nshii wvù mey lo (20:31).

Fiεε fi Jon nu ε saη ε biinen ê ηwa' wvun e nu εkumε nnya yì è nu nshii wvù mey lo wvù nu nje Klistu. Nnya yin nu mbuwma ε wvù kεw keseen, ε wvù nu fô bonyii bò nu ε bee le Jisos nu je, ε è nu wvù keceεy, ε è nu wvù nshii. Je mi yì Jon saη ηwa' wvun jó yì nu naa lo jεεy nu yì duηci no Jisos to joo mwεεm mvù bonyii kee yì nshii wvun e keeyεyi no mwεεm mvu ê keyoy e nu.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-18 Keηkεwce εkumε Jisos

1:19-51 Ekumε Jon Nleseεjoo noo boom bo ηgoo le bo Jisos e bo fwe

2:1-12:50 Ekumε no Jisos to ghane gee lemme diew

13:1-19:42 Ekumε ediuw ε Jisos yo fokemεse Jelusalem bô mbew jó le

18:1-19:42 Ekumε no bó to sawεε nsaw Jisos ke ghan ta wvù yì kentam e

20:1-31 Ekumε no Tata Jisos to buyεε yì kpwe le, duηce εkolε kew ê bonyii bew

21:1-25 Kemεse: Ε Jisos duηce εkolε kew ê boom bew bo ηgoo le Galilee

Ε Diεw tu wee wvu wum

¹ Ε to nu fonkεw ε Diεw nu wase. Diεw yidvu to nu bô Nyo', ε Diεw yidvu to nu Nyo'.

² Wvù to nu wase dvù fonkεw bô Nyo'.

³ Nyo' to bom mwεεm mvunciim fele can ye le. Ke fiεε nu naa lo dvù fimwaanη fi Nyo' to bomεε se wvù ke.

⁴ Wvù keηke nshii yì ye le, ε nshii wvudvu nu n'yuu fô bonyii le.

⁵ N'yuu wvudvu ε no baa ê εjiwε le, ε εjiwε kedvu yaa nulo ejimse naa lo wvù ke. *

⁶ Wee mvu nu dvù wvù Nyo' to tumεε ε diee nu le Jon.

⁷ Wvù to to keejeme εkumε N'yuu, eben jim nsaw we, wvu le wen ege é bonyii bocii elese fitele yì N'yuu wvudvu le.

⁸ Ke wvù wvù Jon to nu N'yuu wvudvu ke. Wvù to to ke keeben ε è nu jim nsaw wvu N'yuu wvudvu.

⁹ N'yuu wvu keceεy wvù duηci n'yuu ê bonyii bocii to too yì won wvun e.

¹⁰ Wvù to nu yì won e, ε won wvun nu ε Nyo' to bom fele can ye le, geenεn ε bonyii bò è nu bo yì won wvun e fanε yaa ekiεε wvù ke.

¹¹ Wvù to nu ε to won we le, ε bonyii bo bew fanε yaa efiisen wvù ke.

¹² Geenεn, ε bonyii bocii bò to fiisenεε wvù, lese fitele yì ye le, nu ε wvù to nya mvunηay ê bó le bó enù wase boom bo Nyo' le.

¹³ Ε ke boom bo Nyo' le ban nu ε bó boke bii ελεμε ke kfuu le, keνεε no wee shieele, keνεε mboo wee wvu wum e ke. Bó boke bii ε è nu mboo wvù è nu wvu Nyo' le.

¹⁴ Diεw yidvu to nu ε tu wee wvu wum no cee ê bese εντελεη, ε wvù ε yiηsen bô mbuwma noo keceεy. Ε

1:1 Kenj 1:1-2:4; Jon 17:5; Fili 2:6; 1Jon 1:1-2; Mwm 19:13-16 1:3 1:9-10; 5:26; 1Kol 8:6; Kolo 1:16-17; Ibu 1:2; Mwm 3:14 1:5 Kenj 1:3-4 * 1:5 Kenεε le, ε εjiwε kedvu yaa nulo ekiεε naa lo wvù ke. 1:6 Mat 3:1 1:8 1:20 1:9 8:12; 17:25; 1Jon 2:8 1:12 1Jon 3:1; Gal 3:26; 4:5 1:13 3:3, 5-6; 1Bi 1:23; 1Jon 3:9 1:14 Gal 4:4; Fili 2:7; 1Tim 3:16; Ibu 2:14; 1Jon 4:2; Mat 17:2; Jon 2:11; 1Jon 1:1-3

bese yɛn bvukukɛ bwew e. Bvukukɛ bvù è nu bvù Wan wvù è mɛy kɛ wvù wvù nɛ fô Ice le.

¹⁵ Jon to nu ɛ ben jim nsaw ɛkumɛ wvù no fuunke gayte ɛ, “Wvun nu wee wvù me nto njemyi ɛkumɛ wvù ngayte ɛ, ‘Wee wvù too ê me ejim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase ɛ me nɛ nke no nu dvù.’ ”

¹⁶ No wvù nu ɛ yinɛn bô mbuwma, wvù ɛ mum ɛ no nyaa beene bocii mbuwma yî mbuwma le.

¹⁷ Beene kee lo ɛ Nyo' to nya bonci fele can Muses e. Geenɛn, mbuwma Nyo' bô kecɛy nu ɛ to fele can Jisos Klistu le.

¹⁸ Kɛ wee nu dvù wvù ke nu ɛ yuu wase yɛn Nyo' le kɛ. ɛ nu kɛ Waa we wvù è mɛy kɛ wvù wvù nu mbew wvù wvù Ice le wvù nu ɛ ge beene ɛ kɛɛ wvù.

Wee wvù è to nu Jon Nlesejoo

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Fin nu fiɛ fi Jon to jemyɛ seke bikuu bi Bojuu le bi Jelusalem to tumɛ bocee ncese bô bonyii bo Lewe le ɛ bô ebife ê Jon ɛ laa è nu wvù wvù yɛɛ le.

²⁰ Jon to baa tun keetfuse mbife wvubo kɛ. Wvù to nu ɛ jeme lo bô diuw we ɛ, “Kɛ è nu me wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ kɛ.”

²¹ ɛ bô bife ê wvù ɛ, “Tu è nu wo wvù yɛɛ? ɛ nu wo wvù ɛlayja le?” ɛ wvù tfuse ê bô ɛ, “Kɛ me nu ɛlayja kɛ.” ɛ bô bvuu bife ɛ, “ɛ nu wo wvù Wee Ntum Nyo' wɛ le?” † ɛ wvù tun.

²² ɛ bô bvuu bife ê wvù ɛ, “Tu è nu wo wvù yɛɛ? Wo gay ɛ la ɛkumɛ ɛkolɛ kuw? Kɛ see é bese ɛkɛnke fiɛ fi bese ekase eɛn etfuse ê bonyii bô tum bese?”

²³ ɛ Jon tfuse ê bô no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemyɛ ɛ, “ɛ nu me diɛw yî fuunke nkpwaante ɛ, ‘Bô enle je Tata é yî enù teyey.’ ”

²⁴ Bonyii ban nu ɛ è to tum Bofalasi bô.

²⁵ ɛ bô bife ê Jon ɛ, “ɛ è baa nu wo wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ kɛɛɛ ɛlayja, kɛɛɛ Wee Ntum Nyo' wɛ, wo ɛ no leese bonyii ê joo nje la?”

²⁶ ɛ Jon tfuse ê bô ɛ, “Me nleese kɛ fiem bonyii ɛ è nu ê joo, geenɛn wee mvu nu dvù ê ben ɛntɛ ɛ ben yaa kee wvù kɛ.”

²⁷ ɛ nu wvù wvù too ê me ejim, ɛ me mbaa ncim ɛnkpwentɛn keenfay laba we kɛ.”

²⁸ Fiɛ fin ficii to kooyi ɛ è nu Betani Joo Joodan kewvu keki fô Jon to leese bonyii ê joo.

ɛ Jon duɛ Waa Njee Nyo' ê bonyii

²⁹ ɛ ɛkfun buy yuu, ɛ Jon yɛn ɛ Jisos too, ɛ wvù mum gay ɛ, “Ben etaa eyɛn, wvun nu Waa Njee Nyo' wvù cawsee bibefɛ bi yî nshɛ le!”

³⁰ ɛ nu wvù wvù me nse njemyi ɛkumɛ wvù ngayte ɛ, ‘Wee mvu too ê me ejim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase, ɛ me nɛ nke no nu.’

³¹ Kɛ me kebɛɛ nto nke wvù kɛ. Geenɛn, ɛ me nto nto no nleese bonyii ê joo wvu ɛ bonyii bo Islael ekɛɛ wvù.”

³² Jon to nu ɛ bvuu jeme keeben jim nsaw we gay ɛ, “Me nto nu ɛ n'yɛn ɛ Keyoy shiile too fowe diɛwɛ ebembe le, to no nu yî ye le.”

³³ Kɛ me kebɛɛ nto nke wvù kɛ. Geenɛn, wee wvù to tumɛ me ɛ me ento enleesè bonyii ê joo to nu ɛ gay ê me ɛ, ‘Wee wvù wo nu ke eyɛn ɛ Keyoy ɛ shii fowe ɛ to ɛ no nu yî ye le, nu wvù nu ke eleese bonyii ɛ è nu can Keyoy ke Yuule le.’

³⁴ Fifi nu fiɛ ɛ me nto nu ɛ n'yɛn, ɛ no nleeme jim nsaw wvudvu ngayte ɛ wee wvun nu Waa Nyo'.”

Bonyii bô to yawɛɛ no nu boom bo Jisos e bo ngoo le

1:15 1:24-27, 30; 5:31-34, 36 **1:17** 7:19; Ksm 31:18 **1:18** 6:46; 14:8-9; Ksm 33:20; Mat 11:27; 1Tim 6:16; 1Jon 4:12 **1:19** 5:33 **1:20** 3:28 **1:21** Mala 4:5; Dito 18:15, 18; Mat 2:14; Jon 6:14 † **1:21** Bojuu bomew to ɛyɛte wee ntum Nyo' wvù nu diɛwɛ Muses e, geenɛn ɛ bomew kee ɛ wee ntum Nyo' wvudvu nu ke enu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ. **1:23** Yesa 40:3 **1:25** 1:33; Mat 21:25 **1:27** 1:15; Lem 13:25 **1:28** 10:40; Mat 3:13 **1:29** 1:36; Yesa 53:6-7; 1Bi 1:19; 1Jon 2:2; Mwm 5:6 **1:30** 1:15 **1:32** Mat 3:16 **1:34** 1:49; 5:18-23; 10:36; 11:27; 20:31; Mat 3:17; 27:54; Lem 9:20

35 Ε εκfun buy yuu, ε Jon bvuu no leeme fe fò wvú to leeme bô boom bew bo ηgoo le bofεε.

36 Ε wvú nε yεn no Jisos λene fele, mum gay λε, “Ben etaa eyen, wvun nu Waa Njee Nyo'.”

37 Ε boom bew bo ηgoo le bo bofεε ba dīoo yuw no wvú gay nonεn, mum nε no bii Jisos e.

38 Ε Jisos banke ye yεn no bó bii, bife ê bó λε, “Ben gomte ε è nu la?” Ε bó bife ê wvú λε, “Labay, wo cee fεε?” (Diee di Labay din nu λε, “Wee N'yεεyi wvu Baay.”)

39 Ε Jisos tfuse ê bó λε, “Ben eto eyen.” Ε bó mum γεν yεn fô wvú to cee. Ε bô bó mum no nu ε εκfun ghan jīm. Kefew kè bó to biε wvú le to nu wase κε diεwε didiūu dinεw e fokiegūu.

40 Wee mwaan ηgoo bonyii bo bofεε bò to yuwεε no Jon jemyεε mum bi Jisos e to nu Andulu wvú waa bwee Semon Bitā.

41 Ε Andulu wvudvu mum γεν lo gom waa bwee wvù Semon, see ê wvú λε, “Bese nu ε yεn wase Mboyse wvù Nyo' to kawεε le” (fi nu λε Klistu).

42 Nonεn, ε wvú mum jo Semon γεν bô wvú fô Jisos e. Ε Jisos taa wvú nεn tunη, gay λε, “Ε nu wo wvù Semon wvù waa Jon. Bó nu ke etεje wase wo λε Σεfas.” (Diee di λε Σεfas din nu Bitā).‡

Ε Jisos tee Filew bô Natānial

43 Ε εκfun ke buy yuu, ε Jisos yεn le wen nu eγεν keba kè Galilee le. Ε wvú γεν yεn Filew e, gay ê wvú λε, “Ε biì me le.”

44 Filew wvun to nu wee wvu ê ke-laante kè Bεsayda le. Ε kelaante kin nu ke bo Andulu bô Bitā le.

45 Ε Filew γεν gom Natānial gay ê wvú λε, “Bese nu ε yεn wase wee wvù Muses to sanεε ê Nwa' bonci le εκumε wvú bô wvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε tεn εκumε wvú. Wee wvun nu Jisos wvu Nasalet wvù waa Yosεw.”

46 Ε Natānial tfuse ê wvú λε, “Fiεε fi jee nulo ebuy Nasalet e?” Ε Filew gay ê wvú λε, “To eyen.”

47 Ε Jisos ke yεn no Natānial too, jeme εκumε wvú λε, “Ben etaa eyen, wee wvun nu naa wee wvu Islael wvu keceεy. Ke nce kenλεεma nu yì ye le κε.”

48 Ε Natānial bife ê Jisos λε, “Wo ghan nεε ε se kiεε me?” Ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Ε Filew se keeke eto etee wo, nu ε me mbe ε n'yεn wase wo le ê kenyi ke kete ke fig e kiε le.”§

49 Ε Natānial tfuse ê wvú λε, “Labay, wo nu Waa Nyo'! Wo nu Nfon wvu Islael!”

50 Ε Jisos gay ê wvú λε, “Wo fεn nu ε bee me le keseen κε njefo me nu ε ηgay ê wo λε me mbe ε n'yεn wase wo le ê kenyi ke kete kiε le? Wo nu ke eyen mwεεm mvù kuuke fele mvun e.”

51 Ε Jisos bvuu gay ê wvú λε, “Ε me ensee ê wo keceεy keceεy λε wo nu ke eyen ε ebule ε yene, ε bonceendaa bo Nyo' le bene, booke yì wee wvù diee nu Waawee le.”

2

Ε Jisos banke joo ε è tu mbvuum

1 Ε εdiuw ke buy eta, ε bó no gee ηkaw bvujen ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le, ε bwee Jisos nu fó.

2 Bó to nu ε be tεn Jisos bô boom bew bo ηgoo le bô ηkaw wvudvu.

3 Ε mbvuum ke nε ka, ε bwee Jisos be wvú dvú gay λε, “Ke bó bεε κεηke mbvuum κε.”

4 Ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Kpwon, wo bee me dvú nje la? Kefew kem baa kocεn wase κε.”

5 Ε bwee gay ê bonyii bo gawe le λε, “Fiεε ficii fi wvú ε gay λε ben ege, ε ben ge.”

6 Ε to nu ε nsháan leeme fó yisooaan ε bó kene bô eta. Nsháan yin nu yì Bojuu to ké no γεεle joo jó yì bó cuke ye dvú keeyuule ê Nyo' εjise. Nshaan miaan to joo bibεεη bi joo le diεwε mbaanfίεε kenεε mbaanshe le.

1:36 1:29 1:40 Mat 4:18-20 1:41 4:25 1:42 Mat 10:2; 16:18 ‡ 1:42 Di nu λε Tε. 1:45 Dito 18:15; Yεsa 42:1-4; Esek 34:23; May 5:1-3 § 1:48 Kete ke «fig» e ke won wvù Islael e nu ε bó to ké no diee mvuntam mvudvu. 1:49 1:34; 12:13; Mat 27:42 2:1 4:46 2:4 7:6, 30; 8:20; 12:23; 13:1; 17:1; Luk 22:53 2:6 Mak 7:3-4

⁷ E Jisos ke ne gay ê bonyii bo gawe le bodvu le, “Ben etuke joo eyinſen nsháan yin dvú.” E bó mum tuke joo gee ê nsháan yidvu le e yí yinſen.

⁸ E wvú mum gay ê bó le, “Ben esefe yimi keseen egen dvú fô cee gawe le.” E bó sefe gen dvú.

⁹ E cee gawe fi, mom joo yidvu, yuw e yí e tu wase mbvuum. E wvú ma laa man mbvuum ne fee le. (Geenen, bonyii bo gawe le bò to sefee joo yidvu to kee fô mó nen'yee.) E cee gawe mum tee cee bvujen,

¹⁰ bife ê wvú le, “Bonyii ké yaw gaw fibole e è nu mbvuum mò jee fô nkaw e, é bonyii ké dīoo e wu wase e ffuu, e bó se gaw mo yaa jee ke. Wo e kaa e gee fiuw mbvuum mò jee e no too dvú e è nu keseen e?”

¹¹ Fifin to nu fi ee fi fwe fi duŋci bvukuke bvū Jisos e fi wvú to gee ente jo mwem mvù duŋci bvukuke bwew e. E wvú to ge fi ee fin ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le. No wvú ge nonen, e fí mum duŋce bvukuke bwew, e boom bew bo ngoo le mum lese fitele yí ye le.

¹² Ejim jodvu, e Jisos ne bow Kafana'um bô bwee noo boom bo bwee le bò bolemse noo boom bew bo ngoo le, e bô bó ce jó ediuw caan.

E Jisos kuŋ bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ E ediuw e Nkaw Bojuu wvù bó teŋe le Daŋefey ke no too wase nceencee, e Jisos ne ben Jelusalēm.

¹⁴ E wvú ke gen buy fô yew ncese le, yen bonyii bò to geese bona' bô njée noo bibembe noo bò to kumene bigew e e bó e shiiyen.

¹⁵ E wvú jo bokfuu kene ngbwan dvú, kuŋ bó bocii dvú, kuŋ noo njée bô bona' bvuse yew ncese le. E wvú bvuu tawse bigew bi bonyii bò to kumene bigew e, baashe bidan bi-bole,

¹⁶ gay ê bonyii bò to geese bibembe le, “Ben ejo mwem mvun ene dvú fen. Fo ben ejo yew Icem etfuse é yí etu yew way ke.”

¹⁷ No wvú gay nonen, e boom bew bo ngoo le mum kume fi ee fi bó saŋ ê Nwa' Nyo' le e wee mvu jemyi ê Nyo' le, “Shiee wvu baay wvù me ŋkeŋke fô yew yo le nulo eyu lo me.”

¹⁸ E bikuu bi Bojuu le mum bife ê wvú le, “Fi ee fi duŋci bvukuke bwuw fi wo nulo ege keeduŋce ê bese le bó nu e nya mvuŋgay ê wo keege fin nu la.”

¹⁹ E Jisos tfuse ê bó le, “Ben esâw yew ncese yin, é me enjo ediuw eta enkase enleke we.”

²⁰ E Bojuu bodvu bife ê wvú le, “Fí to jo bilum mbaanye ncow bisooaan keebom yew ncese yin, e wo nu ke ejo fiuw e è nu ediuw eta eleke we?”

²¹ Geenen, Jisos to jemyi yew ncese yin e è nu yì è nu ye ye.

²² Nonen, seke wvú to buyee wase yí kpwe le, e boom bew bo ngoo le mum kume le fin nu fi ee fi wvú to gayee. E bó mum bee fi ee fi nu ê Nwa' Nyo' le, bvuu bee njeme wvù Jisos to jemyee le.

²³ No Jisos to nu Jelusalēm fô Nkaw Daŋefey wvun e, bonyii nteen to nu e lese fitele yí ye le nje mwem mvù duŋci bvukuke bwew mvù wvú to gee.

²⁴ Geenen, Jisos to baa gee fiew bvufee bwew yí bó le ke, njefo wvú to kee bonyii bocii no bó nu.

²⁵ Wvú to baa shieele wee mvu wvù eshe esene lo ê wvú ekume wee wvu wum ke, njefo wvú kebee to kee fi ee fi wee wvu wum keŋke ê wvú eshem.

3

E Jisos jeme ê Nikodemus ekume mboo wvu fwe

¹ Wee ngoo Bofalasii mvu to nu e bó teŋe le Nikodemus, e wvú nu wee ngoo bikuu bi woŋ Bojuu le.

2 E wee wvun ke ne to fô Jisos e entan gay ê wvú le, “Labay, bese kee le wo nu wee n'yeyi wvù ne fô Nyo' le, njefo ke wee nu dvú wvù nulo egee kfuu mvun mwem mvù dunji bvukuke bvú Nyo' le mvù wo gee mvun se Nyo' nu bô wvú ke.”

3 E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ensee ê wo keceey keceey le, é bó nu se bó e boo wee mboo wvu fwé le, mweten saa eyen bvunfon bvú Nyo' le ke.”

4 E Nikodemus bife ê Jisos le, “E nulo é bó ege nee se ebvuu eboo wee e wvú e taw wase? E nulo é wvú ebvuu ekase etu ê bwee eshem é wvú ebvuu eboo wvú?”

5 E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ensee ê wo keceey keceey le, é wee nu se wvú e keke mboo wvù wvu joo noo Keyoy, tu ke è nulo é wvú eley bvunfon bvú Nyo' le ke.”

6 Wee wvu wum boote wee wvu wum, e Keyoy boote keyoy.

7 Fo diuw eyumte wo le me nu e ngay ê wo le bó keke keeboo wee tfuu mboo wvu fwé le ke.

8 Fwefwe ké no fele no wvú koonke, e wo yuuke no wvú fele, geen e wo yaa nulo esee laa wvú se ne fee, gene fee le. E nu ke lenlen no fi nu fô wee wvù nu e keke mboo wvù wvu Keyoy e.”

9 E Nikodemus mum ghay le, “E nulo é fifin eghan nee le?”

10 E Jisos tfuse ê wvú le, “Wo nu wee n'yeyi bonyii bo Islael, yaa kee fin e?”

11 E me ensee ê wo keceey keceey le, bese jemyi fi e e è nu fi bese kee, leeme jim nsaw fi e e è nu fi bese nu e yen wase, geen e ben yaa benje fi e fi bese jemyi le ke.

12 E me nseje mwem ê ben e è nu mvu yí nshé le fen se ben benje lo, é ben ke eghan nee se be fen e me e nsee wase e è nu mvu won Nyo' le?

13 Ke wee nu dvú wvù ke nu e ben wase won Nyo' le ke. E mey ke wee wvù to nen'yee fó to fokuse fen, e wee

wvun nu wee wvù diee nu Waawee.

14 No Muses to njeyee yo yí bó fele bó ketwaa yí kete le nkpwaante, nu ke lenlen no bó keke keeke enjeyse wee wvù diee nu Waawee,

15 wvu le naa yee wvù nu e lese fitele yí ye le, é wvú ekeke nshii wvù mey lo.

16 Nyo' to nu e looce kon won wvun baay, tum Waa we wvù mwaan, wvu le è nu naa yee wvù nu e lese fitele yí ye le, mweten saa ela ke, é wvú ekeke e è nu nshii wvù mey lo.

17 Ke Nyo' to tum Waa we yí won wvun e le wvú eto elese bonyii yí ngew e ke. Wvù to tum le wen eboyse lo bó fele yí ye le.

18 Wee wvù nu e lese fitele yí ye le nu e wvú yaa nu ke eley ngew e ke. Geen e wee wvù baa elese fitele yí ye le nu e wvú e ley wase ngew e, njefo wvù baa elese fitele yí Waa Nyo' wvù è mey ke wvú le ke. *

19 Bó nu ke esumten nsaw ê yin je le, njefo n'yu nu e to yí won e, bonyii e kaa e kon fibole e è nu ejw e efey n'yu. E bó koonke nonen njefo gee dibole nu di befe.

20 Wee tfuu wvù gee gee di befe ké no bane n'yu, yaa nulo ebuy fô n'yu nu ke, wvu le fo gee diwene ke eyene emwa ke.

21 Geen e wee wvù gee fi e fi len ké no too fô n'yu le, wvu le diwene gee eyen'yi le è nu di wee wvù nu bô Nyo' le.”

E Jon jeme le Jisos kuuke fele wen

22 Ejim jodvu, e Jisos bô boom bew bo ngoo le ne gen keba kemew ke Judea le. E bó bó gen no nu jó e wvù leese bonyii ê joo.

23 Jon ten to leese bonyii ê joo nte wvù Enon e mbew wvù Salim e njefo joo to nu fó ntay. E bonyii too e wvù leese bó ê joo.

24 Fifin to nu e bó baa lese wase wvù yew ncaw e ke.

25 E boom bo Jon e bo ngoo le bomew bô wee Juu mvu ke ne kew mbew ekumε ye yì bó cuke keeyuule ê Nyo' ejise.

26 E boom bo ngoo le bo Jon e ne gen fô Jon e, gay ê wvú le, “Labay, wee we wvù to nu ben ε wvú Joo Joodan kewvu keki wvù wo to jemyεε naa baay ekumε wvú nen, yen le wvuwe ε wvú leese bonyii ê joo, ε bonyii bocii gene ke wase ε è nu fô wvú le.”

27 E Jon tfuse ê bó le, “Ke wee nulo enu fiεε se è ge Nyo' le wvù enù fí ke.

28 Ben kebεε nulo eben jim nsaw wem le me nto nu ε ngay le ke è nu me wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε ke. Geenεn ε bó to tum me le me ensa ê wvú fwe.

29 Cee bvujen nu wee wvù kenke jen. E nsaa cee bvujen wvù leeme mbew cee bvujen wvudvu le yuuke diεw ye, ké no lanlanε baay no wvù yuuke diεw ye. E nu ke lenlen no me nu keseen ε me ε n'yiηsen bô nlanlan.

30 Wvù kenke ke keeku egen lo fwe, é me entu lo jim.

31 Wee wvù ne fowe kuuke fele bonyii bocii. E wee wvu yí nshε le nu wee wvu yí nshε le, jemyi ke mwεεm ε è nu mvu yí nshε le. Wee wvù ne won wvu we le kuuke fele bonyii bocii,

32 E wvú leeme jim nsaw mwεεm ε è nu mvù wvú nu ε yen ε bvuu ε yuw e. Geenεn, ε wee yaa nu dvú wvù beηε fiεε fi wvú jemyi le ke.

33 Wee wvù beηε fiεε fi wvú jemyi nu wvù dunçi le wen tomte fiεε fi le Nyo' jemyi kecεy.

34 Wee wvù Nyo' nu ε tum ké no jemyi ke ε è nu diεw Nyo', njefo Nyo' nu ε nya Keyoy kew ê wvú ε nfew yaa nu ke.

35 Icee Wan nu ε kon Wan, ε mum ε nya mwεεm mvunciim can ye le.

36 Wee wvù nu ε lese fitele yí Wan e nu ε wvú kenke nshii wvù mεy lo. Wee wvù baa yuuke wvú le nu ε wvú yaa

nu ke ekεηke nshii ke. Wvuwe wee nu ε shém Nyo' ffuuke wase bô wvú.”

4

E Jisos bô kpwoon mvu wvu Samalia tasen fô fwεη joo le

1 E Jisos ke kiεε le Bofalassii nu ε yuw wase le wen lemte ε bonyii bo ngoo le too ε wen leese ê joo fele Jon.

2 Geenεn ke è to cim leese wvú bó ê joo ke, è to leese ke boom bew bo ngoo le maan.

3 E wvú dīoo kiεε nonεn, mum ja ê keba ke won e kè Judea kedvu le, no kaase tuu jim ê kè Galilee le.

4 Wvù to kenke keefey je keba kè Samalia le.

5 E wvú ke gen buy kelaante ke Samalia kemew e ε bó teηε le Sika, ε kí nu mbew wεε wvù Yakow to nyaε ê waa we wvù Yosεw e.

6 Fwεη joo wvù Yakow to cimεε to nu fó. No Jisos to nu ε len wase baay dose, ε wvú mum shii mbew fwεη joo wvudvu le. Kefew to nu wase diεwe didiū ncow difεε le εmvunsheen.

7 E kpwoon mvu wvu Samalia jodvu ke ne to keetuke joo fó, ε Jisos gay ê wvú le, “Nya me bô joo é me en'wu.”

8 E to nu ε boom bo ngoo le bo Jisos e ε gen εlaante keeguy mwεεm mvu-dien.

9 E kpwoon wvudvu bife ê Jisos le, “Wo nu wee Juu, ε me nu wee wvu Samalia, wo ε ghan nεε ε se no lεke joo ê me?” Kpwoon wvudvu to gayte nonεn, njefo Bojuu to ké no nyεnsee lo bonyii bo Samalia.

10 E Jisos tfuse ê wvú le, “E wo be kee nnya yì è nu yi Nyo', noo wee wvù gayte ê wo le wo enya wen bô joo, tu wo be ε lεke ê wvú, é wvú enya wo bô joo yì booke sekecii.”

11 E kpwoon wvudvu kase bife ê Jisos le, “Icem, wo nu se wo kenke fiεε fi wo etuke joo dvú, ε fwεη shiile nen,

wo nu ke ejo fεε yiye joo yi booke sekecii?

¹² Fí nu le wo kuuke fele icee wese wvù Yakow wvù to cimεε fwεη wvun gεε ê bese, ε wvù kebεε to nu ε wu joo jó, ε boom bew wu, ε nyám ye tεn wu?”

¹³ Ε Jisos tfuse ê wvù le, “Wee tfuu wvù wuu joo yin nu ε kendon bεε ke eyumte kε wvù.

¹⁴ Geenεn, naa yεε wvù nu ke ewu joo yi me nu ηke enya, nu ε ke kendon bεε ke ebvuu eyuu eyum lo wvù kε. Joo yi me nu ηke enya ê wvù nu ke enε etu nton joo yi buyte yí ye le sekecii, ke eghan enya wvù nshii wvù mεy lo.”

¹⁵ Ε kpwoon wvudvu mum gay ê Jisos le, “Icem, nya me bô kfuu yiyin joo wvu le fo kendon ke ebvuu eyumte me ε me ntoo fεn keentukε joo kε.”

¹⁶ Ε Jisos gay ê wvù le, “Genε etee dwee wo é ben ε wvù eto.”

¹⁷ Ε kpwoon wvudvu tfuse ê wvù le, “Kε me ηκεηκε diemsen kε.” Ε Jisos gay ê wvù le, “Wo nu ε jeme leη no wo gay le kε wo κεηκε diemsen kε.

¹⁸ Wo nu ε κεηκε wase bolemse botin, ε wvù ben ε wvù nu keseen yaa cim nu dwee wo kε. Fieε fi wo jeme nu kecεεy.”

¹⁹ Ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Icem, me nu ε n'yeη keseen le wo nu wee ntum Nyo'.

²⁰ Bo'icee bosese to ké no bunlee Nyo' yí kum wvun e, ε ben Bojuu duu finεn le jò bonyii κεηκε keebunlee Nyo' nu kε Jelusalεm.”

²¹ Ε Jisos tfuse ê wvù le, “Kpwoon, bee fieε fi me ηgayte fin. Kefew too lo kè ben nu ke ebunlee Nyo' Ice ε è yaa bvuu nu yí kum wvun e kenεε Jelusalεm kε.

²² Ben bonyii bo Samalia bunlee fieε yaa kee fí kε, ε bese Bojuu bunlee kee fieε fi bese bunlee, njefo mboyma fele ε è nu yí Bojuu le.

²³ Geenεn, kefew too lo, ε kí ε to

wase kè bonyii bô bunlee Nyo' cεεy cεεy nu ke ebunlee Nyo' Ice ê keyoy e bô yí kecεεy e. Ε nεε kfuu bonyii bô Nyo' Ice gomte le bó ebunlee wen.

²⁴ Nyo' nu Keyoy, ε bonyii bô bunlee wvù κεηκε keebunlee ê keyoy e bô yí kecεεy e.”

²⁵ Ε kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Me ηkee lo le Mboyse wvù Nyo' to kawεε too lo, wvù bó teηε le Klistu. Ε wvù nu ke edioo ε to, emum enyεy mwεεm mvunciim ê bese.”

²⁶ Ε Jisos gay ê wvù le, “Me wvun wvù jemyi ê wo nu wvù wvudvu.”

²⁷ Kε sekedvu, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le mum kase to. Ε diuw yum lo bó le wvù jemyi bô kpwoon. Geenεn, ε wee mvu bó le fanε yaa bife lo ê wvù le laa wvù gomte la le, kenεε le laa Jisos jemyi bô kpwoon wvudvu nje la le.

²⁸ Ε kpwoon wvudvu mum gεε nshaan ye joo fó, gen εlaante, gen be bonyii le,

²⁹ “Ben ke eto eyen wee mvu wvù nu ε to ε see lo fieε ficii ê me fi me ηke nu ε n'yuw wase ηge. Ε nεlo enu ε wee wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε le?”

³⁰ Ε bonyii buy εlaante mum no gene fô Jisos e.

³¹ Ε to nu ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ε shεε wase ε no leke Jisos gayte ê wvù le, “Labay, dieken.”

³² Geenεn, ε Jisos tfuse ê bó le, “Me ηκεηκε mwεεm mvudien keendie ε ben yaa kee mvú kε.”

³³ Ε boom bew bo ηgoo le mum ghay εbonεbon le, “Wee nu ε shεε ε to bó mwεεm mvudien ε nya ê wvù le?”

³⁴ Ε Jisos gay ê bó le, “Mwεεm mvudien mwem nu le me enge fieε fi wee wvù tum me shieele, emεse lemme diew dicii.

³⁵ Kε ben duu finεn le é shεεte kee nε, é emum enu kefew ke ηgbwele le? Ε me engay ê ben le, ben ecake εjise we etaa eyen no mwεεm nu ε be wase ηεε le le bó egbweci.

4:13 6:35; 7:37 **4:15** 6:34 **4:19** 9:17; Mat 21:46 **4:20** Dito 12:5-14; Mben 122:1-5 **4:22** Yεsa 2:3; Obad 17; Lum 9:3-4 **4:23** 3:3-8; 2Kol 3:17; Fili 3:3 **4:23** Bonyii bomew yene le keyoy kin nu Keyoy ke Yuule, ε bomew yene le è nu keyoy ke wee le. **4:25** 1:41; 4:29; 7:26; 11:27 **4:26** 9:37 **4:29** Mat 12:23 **4:34** 6:38; 8:28; 12:49-50; 14:31; 15:10; 17:4 **4:35** Mat 9:37; Mwm 14:14-20

³⁶ Wee wvù gbwecei ke nlawma we, baanci ngu geele yí nshii wvù mey lo le, wvu le wee njewe bô wee ngbwele ke elanlanje yí wee le mwaan.

³⁷ Fifin dunji le ngan wvun nu keceey wvù gayte le, 'Wee mvu ké jewyi, e wee mvu gbwele.'

³⁸ Me ntum ben le ben egen egbwele mweem mvù ben to baa lem ke. Bonyii bomew nu e lem, ben e ley bvujonke bvu lemme dibole."

E bonyii bo Samalia nteen lese fitele yí Jisos e

³⁹ Bonyii bo Samalia nteen e kelaante kedvu le to nu e lese fitele yí Jisos e nje fi ee fi kpwoon wvudvu to jemyee e bó le wvù be e see lo fi ee ficii e wen fi wen ke nu e yuu wase ge.

⁴⁰ Nonen e bó ke dioo to yen Jisos e, leke le bô bowen ece. E wvù bee, e bó bó ce ediuw efaa.

⁴¹ E bonyii nteen bvuu lese fitele yí Jisos e nje njeme we.

⁴² E bonyii bodvu gay e kpwoon we le, "Bese nu e lese fitele yí ye le e e yaa bvuu nu nje njeme wo ke. Bese nu e yuw wase bó bitem bisese, e kiae lo le wee wvun nu Mboyse won wvun keceey."

E Jisos fe waa wee wvu baay

⁴³ E ediuw yo efaa yodvu ke fey, e Jisos ne no gene Galilee.

⁴⁴ Wvù kebee to nu e yuu gay wase le ke bó ké no wvumte wee ntum Nyo' won we le ke.

⁴⁵ Geen, e wvù ke dioo gen fese Galilee, e bonyii bo jó fiisen lo wvù njefo bó to nu e yen mweem mvù wvù to gee fô nkaw e Jelusalem, njefo bó ten to nu fô nkaw wvudvu le.

⁴⁶ E Jisos ke bvuu kase gen Kana wvu e keba kè Galilee le jò wvù to bankeee joo e e tu mbvuum. E to nu e wee wvu baay mvu nu e kelaante kè Kafana'um e, e waa we wvù diemsen cemte.

⁴⁷ E wee wvu baay wvudvu dioo yuw le Jisos nu e ne wase Judea e to

Galilee, e wvù gen fô wvù le, ku can le wvù ebow ke eto efe waa wen, le wvù nu wase diuw kpwe le.

⁴⁸ E Jisos mum gay e wvù le, "E ben nu se ben e yen mweem mvù dunji bvukuke bvu Nyo' le, e yen ten mweem mvu diuw wvù yumeen e, ben saa ke elese fitele yí yem e ke."

⁴⁹ E wee wvu baay wvudvu gay e wvù le, "Icem, to ke e bó ebooke lo, fo waa wem ekpwe."

⁵⁰ E Jisos tfuse e wvù le, "E genè, waa wo nu ebonen." Wee wvudvu to nu e bee fi ee fi Jisos jemyee e wvù, mum ne no gene.

⁵¹ No wvù to booke, e bô boom bew bo lemme le tasen, e bó see e wvù le waa we nu e bonen wase.

⁵² E wvù mum bife e bó kefew kè wvù se kewee ebonene. E bó gay e wvù le, "E se nu foguu ke diewe diuw dimwaan e fomvunsheen, ken'ya' kedvu e mum e cine wvù le."

⁵³ E cee wan wvudvu mum kume le e nu naa kefew kedvu kè Jisos to gayee e wen le, "Waa wo nu ebonen." E wvù bô ekole kew naa noo yew ye yicii mum lese fitele yí Jisos e.

⁵⁴ Fifin fi ee fi dunji bvukuke bvu Jisos e to nu fi bokañ bofee fi wvù to gee seke wvù to nen'ye Judea to Galilee.

5

E Jisos fe wee e wvù e cem wase bilum mbaanshe ncow nyañ

¹ Ejim jodvu e nkaw Bojuu mvu no nu Jelusalem, e Jisos ben jó.

² Kentuke ke joo le kemew to nu jó e bó tenje e díew Ibulu le le Betesda, e kí nu mbew Diuw Ketaañ wvu Njee le. Bó to nu e bom dicile fó ditin,

³ E bonyii bo bincem e to ké no lone lo fó, bô nu binfefe bô bô nu bontenje noo bô nu e kpweken wase keba kemwaan. [Bó to ké no jii mene fó ceyte seke joo nu ke ene eshiike.

⁴ Nceendaa Tata mvu to ké no too e kefew e e kefew e, leyte shiike joo yidvu. Wee wvu fwe wvù e yaw e ley

jó seke nceendaa wvudvu ε shiw joo yidvu, tu wvú nu ebonen yí kencem kew e naa ε kí cim nu nεε.]

⁵ Wee mvu to nu fó ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyan.

⁶ Ε Jisos ke dioo to fó yen wvú le, kίεε le wvú to jiime wase fó ncejole, ε wvú bife ê wvú le, “Wo koonke keebonen e?”

⁷ Ε wee kencem wvudvu tfuse le, “Icem, ke me ηκεηκε wee wvú nulo else me ê joo yin e seke yí ε shiw ke. Ε nu seke yí ε shiw, ε me ndioo ηgene keenley, ε è no nu ε wee mvu ε yaw wase ε ley ê me le.”

⁸ Ε Jisos gay ê wvú le, “Nεεε we, ejo ghaam yo, egeñè.”

⁹ Kaη mwaan, ε wee wvudvu mum bonen, jo ghaam ye no gene.

Ε to nu ε ebvubwe nu diuu di mbam e.

¹⁰ Ε Bojuu mum gay ê wee wvú bó to felee we le, “Eben nu diuu di mbam e ε nci baa bee le wo etuu ghaam yo ke.”

¹¹ Ε wvú tfuse ê bó le, “Wee wvú be fe me be ε gay le me enjo ghaam yem engene.”

¹² Ε bó bife ê wvú le, “Ε nu yεε wvudvu wvú be gay ê wo le wo ejo ghaam yo egeñe?”

¹³ Ke wee wvú bó to felee wvudvu to cim kee wee wvú felee wvú ke, njefo Jisos to nu ε nε wase ley gen ente jo kebombom ke bonyii le kè to nu fó le.

¹⁴ Ε è ke no nu ejim jodvu, ε Jisos yen wvú le fô yew ncese le, gay ê wvú le, “Taa eyen no wo nu ε bonen wase. Fo wo ebvuu egee bibefe ke. Ε wo gee lo, é fiε ke egbwe yí yo le fi nu ε fo ε fey fin.”

¹⁵ Ε wee wvudvu nε gen see ê Bojuu le è nu Jisos wvú be fe wen.

¹⁶ Ε Bojuu mum kew no bone bikaa ê Jisos ejim, njefo wvú to fe wee wvun ε è nu diuu di mbam e.

¹⁷ Ε Jisos gay ê bó le, “Icem ké no lemte sekeci, ε me ten nlemte nonen.”

¹⁸ Ε njeme wvun ge ε Bojuu mase lo no gomte baay keeyu wvú, njefo ke è to mey ke mbam wvú wvú to ηgoyte maan ke. Wvú to tenje ten Nyo' le Icee wen, fewsene ekole kew le wen nu lenlen bó Nyo'.

Mvungay mvù Nyo' nu ε nya ê Waa we

¹⁹ Ε Jisos ke nε gay ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceey keceey le ke me wvú Wan nelo enge fiε yí mvungay mwem e ke. Me ηké no ηgee ke ε è nu fiε fi me n'yene ε Icem gee. Fiε fi Icee Wan gee, nu ke fi fi Wan nu egee ten,

²⁰ njefo Icee Wan wvudvu koonke Wan mum dunçi ê Wan mwεem mvunciim mvù wvú wvú Icee Wan gee. Ε wvú beε ke ebvuu edunçe mwεem mvù fele mvun ê wvú, é wvú egeè ε ben yene, ε dew yumte lo ben.

²¹ No Icee Wan bvuuuse bonyii yí kpwe le nyaa nshii ê bó, nu ke lenlen no Wan nyaa nshii ê naa yεε wvú wvú nu ε kon.

²² Keebise fó nu ε Icee Wan yaa saake naa lo wee mvu ke. Wvú nu ε nya nsaw wemen ε è nu can Wan e,

²³ wvu le è nulo é bonyii bocii ewvumte Wan ke lenlen no bó wvumte Ice. Ε wee nu se wvú wvumte Wan, tu ke wvú wvumte Ice wvú tum wvú ke.

²⁴ Ε me ensee ê ben keceey keceey le wee wvú nu ε yuw diεw yem e, ε bee wee wvú tum me le, nu ε wvú kenke nshii wvú mey lo. Ke mweten beε ke ebvuu ekenke nsaw ke. Wvuwε wee nu ε buy wase can kpwe le, ε ley nshii le.

²⁵ Ε me ensee ê ben keceey keceey le kefew too lo, ε kí ε to wase, kè bonyii bò nu ε kpweken wase nu ke eyuw diεw Waa Nyo', é bó bodvu bò nu ke eyuw, nu ke ekenke nshii.

5:8 Mat 9:6-7 **5:9** 5:16, 18; 7:21-22; 9:14; Mak 2:27-28 **5:10** Ksm 20:8-10; Yeli 17:21-22 **5:13** 6:15; 11:54; 12:36; Mat 8:18; 13:36 **5:14** Mat 9:2; Jem 5:16 **5:15** 9:11 **5:18** Mat 14:5; Jon 7:1, 25; 8:37, 40; 11:53; 1:34; 3:35; 8:16-19; 10:17-18, 29-38; 14:8-11, 20, 28; 15:9-10; 16:27-28; 17:1-26 **5:19** 1:34 **5:20** 3:35 **5:21** Lum 4:17; Efe 2:5; Jon 11:25 **5:22** 3:18; 5:27, 30; 9:39; 12:47-48; Lem 10:42; 1Jon 2:28 **5:23** Fili 2:10-11 **5:24** 3:16; 5:22; 6:35; 8:51; 10:28; 11:25-26; 14:6; 17:2; 20:31; 1Jon 2:25; 3:14 **5:25** 11:43; Mak 5:41; Luk 7:14 **5:26** 1:4

26 E fí nu nonen, njefo no nshii nen'yi yí Icee Wan e, nu ke lenlen no wvú nu e nya mvungay mvudvu ê Wan le nshii enen'yi ten yí ye le.

27 Wvú nu e nya ten mvungay ê Wan le wvú esumtenè bonsaw, njefo è nu Wan wvú nu wee wvú diee nu Waawee.

28 Fo diuw eyumtè ben yí fin e ke. Kefew too lo kè bonyii bocii bò nu jém e nu ke eyuw diew ye,

29 ebuce jém e, é bò se gee mwεem mvù jee ebuce eley nshii wvú mey lo le, é bò se gee mwεem mvù befe ebuce é bó esaw bó, é bó eley ηgew e.

30 Ke fiεε nu dvú fi me nulo enge ê mvungay mwem e ke. Me nsaake nsaw mbii no me n'yuuke, e je yí me nsumtene jó nu yi teyey, njefo ke me ηgomte keengee e è nu fiεε fi è shieele me ke. Me ηgee e è nu fiεε fi wee wvú tum me shieele.

Mwεem mvù dunji wee wvú è nu Jisos

31 E me mbene jim nsaw wvu ekole kem, tu fiεε fi me njemyi yaa nu keceey ke.

32 Geenεn, wee mvu nu dvú wvú bene jim nsaw wem, e me ηkee lo le fiεε fi wvú jemyi ekumε me nu keceey.

33 Ben to nu e tum bonyii fô Jon e, e wvú gen ben jim nsaw ekumε keceey.

34 Ke è nu le me ηgomte le ejemyi wee wvu wum ekumε wee wvú è nu me ke. Geenεn, e me njemyi nen wvu le ben nulo ke eboy.

35 Jon to nu diewe ken'yeese le e bó e tfuw kí e no beenci nyaa n'yu, e ben no koonke keenu ê n'yu we le yí kefew e caan, lanlanje.

36 Fiεε fimew nu dvú fi dunji wee wvú è nu me e fí fele Jon. Fí nu le, lemme di Icεm nu e nya le me enlem emese di è nu mwεem mvù me ηgee mvun dunji le è tum Icεm me.

37 Icεm wvú tum me nu e wvú kebεε ten nu e ben jim nsaw wem. Ben ke

baa yuw wase naa lo diew ye ke, e ben ke baa yen wa naa lo no wvú nu ke.

38 Ke ben kenke ten diew ye ê mvuntelem mvunen e ke, njefo ben baa lese fitele yí wee wvú tum e ke.

39 Ben taasse Nwa' Nyo' njefo ben kpwaake le è nu jó jò ben nu ke ekenke fiεε fi nu ke ege é ben ekenke nshii wvú mey lo. Fiεε fi nu è Nwa' wvudvu wvun e jemyi e è nu ekumε me.

40 Geenεn, ben e bvuu e no tune keeto fô me le ekenke nshii.

41 Ke me nshieele mbense e è nu wvú nen'yi ê wee wvu wum ke.

42 Geenεn e me ηkee ben. Me ηkee naa lo le ke ben kenke kenkonen ke Nyo' le ê mvuntelem mvunen e ke.

43 Me nu e nto ê diee di Icεm e, ben baa fiisen me ke. E è be to wee mvu ê diew diee le, tu wvuε nu wvú ben nu emum efiisen.

44 E nulo é ben ege neε se bee me le, e ben nu bò gomte mbense e è nu wvú nen'yi fô bikuu binen e, yaa gomte mbense wvú nen'yi e è nu fô Nyo' wvú è mey ke wvú le ke.

45 Fo ben ekpwaake le è nu me wvú nu ke elom gee dinen di befe ê Icεm ke. E nu Muses wvú ben leke bvufee yí ye le wvú lomte wase gee dinen ê Icεm.

46 E ben to nu e bee Muses e keceey, tu ben be e bee me le njefo wvú to san e è nu ekumε me.

47 Geenεn no ben baa cim bee mwεem mvù wvú to sanε le, è nulo é ben ke eghan neε se bee fiεε fi me njemyi le?"

6

E Jisos nyaje bonyii bontfuke botin (Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

1 Ejim jodvu, e Jisos ke ne gen lente Mamase yí Galilee, gen kewvu keki. Mamase yin nu yí bó tenε ten le yí Tibelias.

2 E kebombom ke bonyii le shfum ê wvú ejim njefo bó to nu e yen mwεem

mvù dunji bvukuke bwew e mvù wvú to gee fô bonyii bo bincem e no wvú to fele bó.

³ E Jisos bô boom bew bo ngoo le ne ben gen shii yî kum e.

⁴ E to nu sekekie, e Nkaw Bojuu wvu Danɛfey nu wase nceencee.

⁵ E Jisos ke dioo lan jise, yen no kebombom ke bonyii le too fô wvú le, e wvú mum bife ê Filew le, “Beene nu eghan nee se guy mwem mvudien é bonyii ban edie?”

⁶ Wvú to biite nonen, momte ke lo Filew njefo wvú keɛ to kee wase fiɛ fi wvú nu ege.

⁷ E Filew tfuse ê wvú le, “Ke bodanali gee fee nu e cim e kocen bô nulo eguy mwem mvudien mvù wee mwaan mwaan bó le ekenke ke naa caan ke.” *

⁸ E waa we ngoo mvu wvù diee to nu Andulu wvù è nu waa bwee Semon Bitu mum gay ê wvú le,

⁹ “Wan diemsen mvu nu fen kenke bontuw bo bleed e botin bô byé yifíe, geenen fifin nulo ege naa la fô kfuu ban bonyii le nteen nen?”

¹⁰ E Jisos gay le, “Ben egay é bonyii eshiyen fokuse.” E to nu e egay nu fó ntay, e bó mum gay e bó shiiyen, e bolemse maan nu diewe bontfuke botin e.

¹¹ E Jisos mum fi bontuw bo bleed e ba, nya keyoone ê Nyo', mum gawce ê bonyii bô to shiiyen ba. E wvú ge ke lenlen bô byé ye. E wee tfuu kenke naa no wvú to shieele.

¹² E bó ke die ffuu, e wvú gay ê boom bew bo ngoo le le, “Ben ebaance bimbake wvu le fo fiɛ ela ecici ke.”

¹³ Nonen, e bó mum baance bimbake bi bontuw bo bleed e bo botin ba bi to sheete, e bí yinsen nkáa yuufe ncow fiɛ.

¹⁴ E bonyii bodvu dioo yen fiɛ fi dunji bvukuke bwew e fin fi wvú ge, mum gay le, “Wee wvun nu naa kecey Wee Ntum Nyo' we wvù to nu keeke eto yî won wvun e.”

¹⁵ E Jisos ke dioo yen le bonyii bodvu gomte keeto ekoo wen mvungay e, eghaa Nfon wvubole, e wvú mum lewse ye kase ben ê kum no nu jó wvú emben.

E Jisos len yî joo le

(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ E è ke no nu ekiɛguu, e boom bew bo ngoo le bow gen fô mamase le,

¹⁷ ley ê kekon e kew no leenci gene Kafana'um. E to nu sekekie e ekfuɛ e jiiim wase e Jisos baa to wase fô bó to nu ke.

¹⁸ E joo ke ne no bvuyte, njefo nfum wvu baay to fele lo.

¹⁹ E bó no keyte kekon leenci, ke gen wase buy ke diewe bomay botete kenɛ bonew e, ke ne yen Jisos e e wvú lene yî joo le too wase mbew kekon e. E kedvum gbwo bó.

²⁰ Geenɛn, e wvú gay ê bó le, “Fo ben efanè ke. E nu me.”

²¹ E bó yuw nonen, mum no koonke keejo wvú ê kekon e. Le bó sese, e kekon e fese wase ngem joo le fô bó to gene.

²² E ekfuɛ ke buy yuu, e bonyii bô to sheke mamase kewvu keki kume le kekon kè to nu fó to nu ke kemwaan, e Jisos to baa ley ê kekon kedvu le bô boom bew bo ngoo le ke, le boom bew bo ngoo le to ne gen ke bó emben.

²³ Geenɛn, bikon bimew to nu e ne je Tibelias, lente to mbew bvudvuu bvù Tata to joe bleed nya keyoone ê Nyo' e bonyii die le.

²⁴ No bonyii bodvu to yene le ke Jisos kenɛ boom bew bo ngoo le nu fó ke, e bó mum lece ê bikon bidvu le, lente gen Kafana'um keegom Jisos.

Jisos nu mwem mvudien mvù nyaa nshii

²⁵ E bó dioo gen yen wvú le kewvu keki, bife ê wvú le, “Labay, wo to jan seke la?”

²⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben kecey kecey le ke ben gomte me e è nu nje mwem mvù dunji bvukuke

6:3 Mat 5:1; 15:29; Mak 3:13; 6:46; Luk 22:39
bó to ké law wee dvú yî lemme di yî diuu le.

6:4 2:13

* **6:7** Danali mwaan nu jise di bigew e di

6:8 1:40; 12:22; Mat 4:18; Mak 13:3

6:11 21:9; 13

6:14 Dito 18:15, 18; Jon 1:21; 2:11; 5:46; 7:40; Lem 3:22-23

6:15 5:13; 18:36

6:23 6:11

6:26 2:11

bwem mvù ben yene ε me ηgee κε. Ben gomte me ε è nu njefo ben se nu ε die bontuw bo blεed e ba ε fflu.

²⁷ Fo ben elemtè κε keekeηκε ε è nu mwεεm mvudien mvù nulo ebefe κε. Ben elemtè ε è nu keekeηκε mwεεm mvudien mvù nu ke emεy enu dvù egen ebuy yî nshii wvù mεy lo le. Mvumvun nu mvù wee wvù diee nu Waawee nu ke enya ê ben. Ε nu wvù wvù Nyo' Ice nu ε gee ebo kew yî ye le.”

²⁸ Ε bó mum bife ê wvù le, “Mwεεm mvù bese κεηκε keege ε fí emum enu le bese gee lemme di Nyo' le nu mvù la?”

²⁹ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Lemme di Nyo' le nu din di nu le, ben elese fitele yî wee wvù wvù tum e.”

³⁰ Nonεn ε bó mum bife ê wvù le, “Fiεε fi dunçi bvukuke bwuw fi wo nulo ege wvu le bese eyen emum elese fitele yî yo le nu la? Fiεε fi wo nulo ege nu la?”

³¹ Bo'icee bosese to nu ε die mana ηkpwaante, ε è nu no bó san le, ‘Wvù to nu ε nya bó bô mwεεm mvudien mvù nen'yi won wvu we le ε bó die.’ ”

³² No bó gay nonεn, ε Jisos mum tfuse ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le κε è to nu Muses wvù to nyaε mwεεm mvudien mvù nen'yi won wvu we le ê ben κε. Ε nu Icεm wvù nyaa mwεεm mvudien mvù è nu mvu keceεy mvù nen'yi fowe.

³³ Ben ekeè le mwεεm mvudien mvu Nyo' le nu mvumwe mvù ne fowe ε shii ε to ε no nyaa nshii ê bonyii bo yî won wvun e.”

³⁴ Ε bó gay ê wvù le, “Tata, è nyaà bese bô mwεεm mvudien mvun sekecii.”

³⁵ Ε Jisos mum gay ê bó le, “Ε nu me mwεεm mvudien mvù nyaa nshii. Ke wee wvù too fô me le bεε ke ebvuu eyuuke jen κε. Ε wee wvù nu ε lese fitele yî yem e nu ε kendon yaa bεε ke ebvuu eyumte wvù κε.

³⁶ Geenεn me nu ε ηgay wase ê ben le ben nu ε yen me le, ε fanε yaa lese

fitele yî yem e κε.

³⁷ Bonyii bocii bô Icεm nu ε nya ê me nu ke etoo fô me le. Ε wee wvù too fô me le nu ε me n'yaa nu ηke enkuη wvù κε.

³⁸ Me ne fowe ε nto fokuse fen. Ε me n'yaa nto keenge ε è nu fiεε fi è shieele me κε. Me nto keenge ε è nu fiεε fi è shieele wee wvù tum me.

³⁹ Ε fiεε fi wee wvù tum me shieele nu fin fi le, fo me enlase naa lo wee mwaan fô bonyii bô wvù nu ε nya ê me le κε, geenεn le me ηke embvuse lo bó yî kpwe le diuu di fokemεse.

⁴⁰ Ben ekeè le fiεε fi Icεm shieele nu fin fi le wee tfuu wvù nu ε yen Waa we le, ε lese fitele yî ye le, nu ke ekeηκε nshii wvù mεy lo, ε me nu ηke embvuse mwεten yî kpwe le diuu di fokemεse.”

⁴¹ Ε Bojuu mum kew no wvukene ekumε wvù njefo wvù to nu ε gay le wen nu mwεεm mvudien mvù ne fowe ε to fokuse fen.

⁴² Ε bó no wvukene nonεn biite le, “Wvun nu κε Jisos wvù waa Yosεw e? Ke ice bó bwee nu ε beene kee bó le? Fí ghan neε le keseen wvù ε se no duu le wen ne ε è nu fowe?”

⁴³ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Fo ben ewvukenè ebenεben κε.

⁴⁴ Ke wee nulo eto fô me le se è gufe Icεm wvù tum me le wvù eto κε. Ε me nu ηke embvuse mwεten yî kpwe le diuu di fokemεse.

⁴⁵ Bonyii bo ntum Nyo' le to nu ε san le, ‘Nyo' nu ke eyεyi bó bocii.’ Nonεn wee tfuu wvù nu ε yuw fiεε fi Icεm yεyi ε kieε, nu ε wvù nu ke eto fô me le.

⁴⁶ Ke me njemyi nen le wee nu dvù wvù nu ε yen wase Icεm e κε. Ε mεy κε wvù wvuwe wvù ne fô Nyo' le wvù nu ε yen wase Ice le.

⁴⁷ Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le, wee wvù nu ε bee nu ε wvù κεηκε wase nshii wvù mεy lo.

⁴⁸ Me nu mwεεm mvudien mvù nyaa nshii ê bonyii.

49 Bo'icee bonen to nu ε die mana ηkpwaante, geenen ke kpweken ke lo.

50 Mwεem mvudien mvun nu mvù ne fowe ε to wvu le é wee die lo mvù wvù saa ebvuu ke ekpwe ke.

51 E nu me mwεem mvudien mvù ne fowe mvù nyaa nshii ê bonyii. E wee die mwεem mvudien mvudvu mvun, é wvù ke emεy enu dvù sekecii. E mwεem mvudien mvudvu mvù me nu ηke enya wvu le bonyii bo yî won wvun e ke ekenke nshii nu ye yem.”

52 E Bojuu mum ne kew no waale lo εbonεbon biite le, “Wee wvun nulo eghan neε se nya ye ye le beene edie?”

53 E Jisos mum jeme ê bó le, “E me ensee ê ben kecey kecey le é ben nu se ben ε die ye wee wvù diee nu Waawee, ε wu ten elemε kew, ben saa ekenke nshii yî yene le ke.

54 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu elemε kem kenke nshii wvù mey lo. E me nu ηke embvuse wvù yî kpwe le diuu di fokemεse,

55 njefo ye yem looci nu naa mwεem mvudien, ε elemε kem looci nu naa fiε fiwuun.

56 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu elemε kem cee yî yem e ε me ten ncee yî ye le.

57 Icem wvù tum me kenke nshii, ε me nu dvù nje Icem. Nonen wee wvù diee ye yem nu ke enu ten dvù nje yem.

58 Mvumvun mwεem mvudien nu mvù ne fowe ε to. Ke mvù nu diewe mwε mvù bo'icen to dieε ke kpweken ke lo ke. Wee wvù diee mvumvun mwεem mvudien nu ke emεy nu dvù sekecii.”

59 Mwεem mvun nu ε Jisos to jemyi no wvù to yeeyi bonyii yew bunle le Kafana'um.

E bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen tfuw bikaa ê wvù ejim

60 E bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen yuw n'yeyi wvun nen gay le, “Wvun njeme ε teme baay! E nulo ebee yeε wvuwvun njeme?”

61 Geenεn, ε Jisos kiε le bonyii bew bo ηgoo le wvukene εbonεbon ekumε

njeme wvun, mum bife ê bó le, “Fiε fi me njeme fin nu ε shiw mvuntelem mvunen e?

62 E è fen nu nonen, é ben ke ege neε fen ε ben ε yen ε wee wvù diee nu Waawee kaase bene fô wvù to shee nu fwele?

63 Keyoy ke Nyo' le nu fiε fi nyaa nshii. Ke nyam ye kenke naa lo fiε keege ke. Njeme wvù me njeme ê ben nu wvu Keyoy, ε è nu fiε fi nyaa nshii.

64 Geenεn ben bomew nu dvù ε bó baa bee njeme wvudvu le ke.” Jisos to jemyi nen njefo wvù to kee wase fonkew bonyii bò baa lese fitele yî ye le, kee ten wee wvù nu ke egese wvù.

65 E wvù bvuu gay ê bó le, “E neε fiε fi me mbe ε njeme wase ê ben le ke wee nulo eto fô me le se Icem nu ε nya je ê wvù ke.”

66 Ejim jodvu, ε bonyii bew bo ηgoo le nteen mum tfuw bikaa ê wvù ejim fanε yaa bvuu lene bó wvù ke.

67 E Jisos ne bife ê boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε le, “Ben ten shieele keegen e?”

68 E Semon Bitā tfuse ê wvù le, “Tata, bese gene é yeε le. E kenke wo njeme wvù nyaa nshii wvù mey lo,

69 ε bese ε bee, bvuu kee le è nu wo wvuwε wvù yuule wvù ne fô Nyo' le.”

70 E Jisos gay ê bó le, “Ke è caw me ben bo yuufe ncow bofεε ban e? Geenεn, ε wee mvu ben e nu dewle.”

71 Jisos to jemyi nonen ε è nu ekumε Judas wvù waa Semon Iskaliot. Wvù to nu ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε, ε è to nu wvù wvù to nu keeke eghan egese Jisos.

7

E Jisos ben Jelusalem fô Nkaw Cún e

1 Ejim jodvu ε Jisos mey no ghane ke wase ε è nu keba kè Galilee le. Wvù to baa bvuu gen ê kè Judea le ke, njefo Bojuu to gomte keeyu wvù.

2 E kefew ke Nkaw Bojuu wvù bó to teñe le Nkaw Cún e ke no too wase nceencee.

³ E boom bo bwee Jisos e mum gay ê wvú le, “Nɛnɛ jan eɣen Judea wvu le bonyii buw bo ɲgoo le eyen lemme di wo lemte le.

⁴ E wee lemte lemme gomte le bonyii ekiɛɛ wvú, wvú saa elemte nyime lo ke. No wo gee mwɛɛm mvun, gɛnɛ eduɲɛ ekole kuw ê won.”

⁵ Boom bo bwee le bodvu to jemyi nonɛn njefo bó to baa cim lese fibole fitele yí ye le ke.

⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “Kefew kem baa to wase ke. Fô ben e nu e kefew kenɛn ké no nu ke e kí e kocɛn wase.

⁷ Ke bonyii bo yí won wvun e nulo ebane ben ke. Geenɛn, e bó bane me njefo me njemyi ê bó le gee dibole nu di befe.

⁸ Ben ebenè finɛn gɛne fô Nkaw e. Ke me nu emben jó ke. Kefew kem baa eto naa wase ekocɛn ke.”

⁹ No wvú gay nonɛn, mum mɛy Galilee.

¹⁰ Geenɛn seke boom bo bwee le to benɛɛ wase fô Nkaw wvudvu le, e wvú ke shɛɛ ben tɛn jó. E wvú dioo bene fanɛ yaa bene wvù bonyii eyɛne wvú le ke, ben fiew e è nu ê kenyile le.

¹¹ E to nu e Bojuu to gomte wase wvú fô Nkaw wvudvu le biwci le, “Wvú sɛ nu fɛɛ le?”

¹² E bonyii ke nɛ no tfumtfume ekumɛ wvú baay. E bomew bɛnsee le, “Wvú nu wee wvù jee.” E bomew kaci lo le, “Wvú lɛɛle lo bonyii.”

¹³ Geenɛn wee to baa nu dvú wvù ejeme ekumɛ wvú ya le ke, njefo bó to fane bikuu bi Bojuu le.

¹⁴ E ediuw e ɲkaw ke gawnɛn wase entelɛɲ, e Jisos gɛn ley fô yew ncese le no yɛɛyi bonyii.

¹⁵ E bikuu bi Bojuu le no yuuke kenke lo nghaw, ghayte le, “Wee wvun ghan nɛɛ e sɛ no kee mwɛɛm nɛn sɛ wvú ke nu e gɛn wase ɲwa'.”

¹⁶ E Jisos mum nɛ gay le, “Ke n'yɛɛyi wvù me n'yɛɛyi wvun nu wɛm ke. E nu wvu wee wvù tum me.

¹⁷ E wee gomte keegɛ e è nu fiɛɛ fi Nyo' shieele, é wvú emum ekiɛɛ le laa n'yɛɛyi wvun nɛn'yi e è nu fô Nyo' le, nuu me n'yɛɛyi ê mvunɲay mwem e le.

¹⁸ Wee wvù jemyi ê mvunɲay mwew e ké no gomte diee di kuuke e è nu fô ekole kew e. Geenɛn e wee wvù gomte diee di kuuke e è nu di wee wvù tum wvú le ké no nu wee keceɛy e kenlɛɛma yaa nu yí ye le ke.

¹⁹ Muses to nu e nya ke bonci ê ben e? Geenɛn ke wee mvu ben e gɛɛle bonci bodvu ke! Ben gomte keeyu me nje la?”

²⁰ E bonyii bodvu tfuse ê wvú le, “Wo kenke nceendaa dɛwle yí yo le. Wee wvù gomte keeyu wo nu yɛɛ?”

²¹ E Jisos gay ê bó le, “Me nto nu e ɲge lemme dimwaan e ben no kenke lo nghaw ekumɛ dí.

²² Muses to nu e nya nci le ben etfuusè boom yew. E ke nci wvun yaa to cim buy ê Muses ke. Wvú to buy e è nu ê bo'icee bonɛn. Ben e mum e no tfuuse boom yew naa noo diuu di mbam e.

²³ E bó tfuuse wee yew diuu di mbam e wvu le fo bó ke ebefe bó nci Muses, ben e no yuuke nsase bó me le me nto nu e nfɛ wee e wvú bonɛn ye yicii diuu di mbam e nje la?”

²⁴ Fo ben esaakè nsaw sumtene sɛ ben e yaw e tasse e yɛn ke. Ben esaakè ê je yi lɛɲ e.”

E bonyii no caɲene laa Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ le

²⁵ E bonyii bo Jelusalem bomew mum nɛ bife le, “Wvun nu ke wee wvù bó gomte le bó eyu?”

²⁶ Ben etaa eyɛn wvuwwun fɛn e wvú jemyi endan nɛn sɛ wee jemyi fiɛɛ ê wvú ɲkuuɲ. E nelɛ enu le bikuu bi won e nu e loocɛ wase e kiɛɛ le wee wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ le?”

²⁷ Geenɛn, beene kee jò wee wvun nɛ. E seke Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ

nu ke eto nu ε κε wee nu ke ekiεε jò wvú nε κε.”

²⁸ Nonεn ε Jisos dioo yεεyi bonyii fò yew ncese le ke nε fun foweεwe le, “Ben kee me, kee tεn jò me nε. Geenεn κε me nto fεn ê mvunγay mwem e κε. Wee wvú tum me nu wee kecεεy, ε ben yaa kee wvú κε.

²⁹ Me ηkee wvú njefo me nε fò wvú le, ε è nu wvú wvú tum me.”

³⁰ No wvú jeme nonεn, ε bonyii bomew mum no gomte keekoo wvú. Geenεn ε wee fanε yaa kum wvú le κε, njefo kefew kew to baa to wase ekocεn κε.

³¹ Geenεn ε bonyii nteen lese fitele yî ye le no gayte le, “Seke Mboyse wvú Nyo' to kawεε ε ke ε to, è nulo é wvú ke ebvuu ege mwεεm mvù dunçi bvukuke bvú Nyo' le efey mvù wee wvun gee wase?”

ε bó tum bonyii bo nci le le bó egeen ekoo Jisos

³² ε Bofalasii ke dioo yuw no kebombom ke bonyii le tfumtfume εkumε Jisos, ε bô bocee ncese bo baay baay mum tum bonyii bo nci le le bó egeen ekoo wvú.

³³ No bó γεn, ε Jisos gay le, “Me nu enu beene κε yî kefew e nεn caan, emum enkase entu jim fò wee wvú tum me le.

³⁴ Ben nu ke eshεε gom me nεn, saa eyen me le κε. Fò me ηγεne nu ε κε ben nulo eto fó κε.”

³⁵ ε Bojuu jeme ê bikuu bibole le, “Wee wvun gomte keegen ε è nu ê nεε fò beene nu ke egom wvú saa eyen wvú le κε? Wvú gomte keegen bitum bì bonyii bosεεbeene nu ε tawse ε no cee bí le egeen eyεεyi bonyii bo bitum bidvu le le?”

³⁶ Fiεε fi wvú gayte le, ‘Ben nu ke egom me saa eyen me le κε, ε fò me ηγεne nu ε è yaa nulo é ben eto fó κε,’ nu ε wvú gayte ε fi nu le la?”

ε Jisos kaw bonyii bô joo yì nyaa nshii

7:30 2:4; 7:44 **7:31** 2:23 **7:33** 8:14 **7:33** 13:33; 16:5 **7:34** 8:21; 13:36 **7:37** Lεw 23:36; Jon 4:10, 14; Mwm 22:17 **7:39** 14:16; 17:1 **7:40** 6:14 **7:42** Yεsa 11:1; May 5:2; Mat 20:30-31 **7:50** 3:1-2

³⁷ ε è ke no nu wase diuu di Nkaw e di fokemεse di è to nu diuu di Nkaw wvudvu le di baay, ε Jisos ja leem we fun le, “ε kendonj yumte wee, é mwεtεn eto fò me le ewu fiεε.

³⁸ Wee wvú nu ε lese fitele yî yem e nu ε fi nu ke enu κε no Nwa' Nyo' jemyi le, ‘Joo yì nyaa nshii nu ke ebuyte ê fitele fiew e booke nεn kokokoko.’ ”

³⁹ Fifin nu ε Jisos to jemyi ε è nu εkumε Keyoy kè bonyii bô to nu ε lese fitele yî ye le nu ke ekεηκε. ε to nu kefew kin e ε bó baa nya wase Keyoy kedvu ê bó κε, njefo Jisos to nu ε bó baa bense wase wvú é wvú eley bvukuke le κε.

ε bonyii bvun εkumε Jisos

⁴⁰ ε bonyii yuw fiεε fin fi Jisos to jemyεε, ε bomew gay le, “Wee wvun nu naa Wee Ntum Nyo' wε.”

⁴¹ ε bomew gay le, “Wvun nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε.” Geenεn, ε bomew bife fibole le, “Mboyse wvú Nyo' to kawεε to keηke keebuy ε è nu Galilee le?”

⁴² Ke Nwa' Nyo' jemyi le Mboyse wvudvu nu ke ebuy ε è nu ê kfuu di Nfon Dawe le, ê ntεw wvú Betelε'em e, wvú è nu ntεw wvu Dawe le le?”

⁴³ No bonyii gay nonεn, ε kenγawsεn mum to εntelεη jo bó εkumε Jisos.

⁴⁴ ε bonyii bomew bó le no gomte keekoo wvú, geenεn ε wee fanε yaa kum wvú le κε.

ε bikuu bi Bojuu le ma Jisos

⁴⁵ ε bonyii bo nci le ba mum nε kase tu jim fò bocee ncese bo baay baay bô Bofalasii le, ε bó bife ê bonyii bo nci le bodvu le, “Ben baa eto bô wvú nje la?”

⁴⁶ ε bonyii bo nci le bodvu tfuse ê bó le, “Wee ke baa yuu jemyi wase diεwe wee wvun e κε.”

⁴⁷ ε Bofalasii bife ê bó le, “Wvú nu ε γεn wase ε lεε tεn noo ben fó le?”

⁴⁸ Ben nu ε yen ε bikuu bi won e kenεε Bofalasii ε lese fitele yî ye le?”

⁴⁹ ε nu κε kebombom kin kè yaa kee κε nci Nyo'. Lon nu fò bó εfa.”

⁵⁰ Nikodemus wvù to nu wee mvu ηγoo Bofalasii le, wvù to γενεε wase diuu dimew yεn Jisos e to nu fó. Ε wvú bife ê bó λε,

⁵¹ “Nci wesebeene nu ε bee λε bó esumtεn nsaw wee σε bó ε yaw wase ε yεke ε yuw fiεε fi wvú jeme?”

⁵² Ε bó mum bife ê wvú λε, “Wo nε tεn Galilee le? Tasse Nwa' Nyo' ntay é wo eyεn λε ke wee ntum Nyo' mvu nulo ke ebuy Galilee κε.”

⁵³ [Ε bó mum nε mwaan mwaan no gene yéw yibole.

8

Ε bó to bó kpwoon mvu fô Jisos e ε bó ε koo gbwen nsake le

¹ Ε Jisos nε ben fiew ε è nu yî Kum Bite bi Olif e.

² Ε εκfuη buy yuu, ε wvú bvuu kase γεν fô yew ncese le. Ε bonyii bocii tase mbew ye le, ε wvú mum shii fokuse no yεeyi bó.

³ Ε bonyii bò to duηci bonci bó Bofalasii nε to bó kpwoon mvu ε bó ε koo ε wvú jiime bó diemsεn mvu. No bó to bó wvú, leke fwe dvu bó,

⁴ gay ê Jisos λε, “Wee N'yεeyi, kpwoon wvun nu ε bó ε koo ε wvú jiime bó diemsεn mvu.

⁵ Ε bonci le nu ε Muses to gay λε wvuwwun kpwoon nu wvù bó etumyε lo bó εta é wvú ekpwe. Wo ε gay fiuw λε la?”

⁶ Bó to gee nonεn teeyi lo Jisos wvu λε wvú elowsεn enjeme é bó emum ekεηke fiεε fi bó ecu yî ye le. Geenεn, ε Jisos ηγvuwcε no saanke fiεε fokuse bó kpwan εbo.

⁷ Ε bó mεy κε no leemene fó nyεeyi wvú. Ε wvú nε leem we gay ê bó λε, “Ε wee nu dvú ê ben εntelεη wvù yaa κεηke kebefε κε, é wvú no nu wee wvu fwe wvù eyaw etum wvú bó τε.”

⁸ No Jisos gay nonεn, bvuu kase ηγvuwcε no saanke fiεε fokuse bó kpwan εbo.

⁹ Ε bó yuw fiεε fi Jisos gay, mum κεw no tawsee mwaan mwaan κεεke yî ηgaybonyii le. Ε bó ke tawse, ε è shεε κε wase kpwoon wε no leeme fó bó Jisos maan.

¹⁰ Ε Jisos kase leem we, bife ê kpwoon wε λε, “Kpwoon, bó ε fεε? Wee baa nu dvú wvù egay λε wo κεηke κε keekpwe le?”

¹¹ Ε wvú tfuse λε, “Wee baa nu κε, Tata.” Ε Jisos mum gay λε, “Κε è nulo é me εηgay tεn λε wo κεηke keekpwe κε. Ε γενè, geenεn fo wo ke ebvuu ege kebefε κε.”]

Jisos nu n'yuw wvu yî won e

¹² Ε Jisos bvuu jeme ê bonyii bodvu λε, “Ε nu me n'yuw wvu yî won wvun e. Naa yεε wvù bii me le nu ε κε è nulo é wvú elεne ê kejiwε le κε. Wvú nu ekεηke n'yuw wvù nyaa nshii ê bonyii.”

¹³ Ε Bofalasii mum gay ê wvú λε, “Wo bene jim nsaw fô εκolε kuw e. Fiεε fi wo jemiyi baa nu keceεy κε.”

¹⁴ Ε Jisos tfuse ê bó λε, “Ε me ncm mbene jim nsaw fô εκolε kem e, tu fiεε fi me njemyi nu keceεy, njefo me ηkee fô me nε, ηkee tεn fô me ηgene. Geenεn, κε ben kee fô me nε κεnεε fô me ηgene κε.

¹⁵ Ben saake bonyii diεwε bonyii bo boyuum e. Κε me nsaake fiem wee κε.

¹⁶ Geenεn, é me ncm nsaake wee, tu me nsaake ê je yi lεη e, njefo κε me nsaake me εmbeη κε. Me nsaake bee Icem wvù tum me.

¹⁷ Ε ηwa' wene bonci le nu ε bó ε san λε, é bonyii ben jim nsaw yî fiεε le bofεε, tu è nu keceεy.

¹⁸ Me mbene jim nsaw fô εκolε kem e, ε Icem wvù tum me bene tεn jim nsaw wεm.”

7:51 Dito 1:16-17; 17:6 **7:53** Κε boηwa' bo boyvuum bomew nteen κεηke bincim bi 7:53-8:11 κε.

8:2 Mat 26:55 **8:5** Lew 20:10; Dito 22:22 **8:6** Mat 22:15 **8:7** Dito 17:7; 13:10 **8:9** Mat 22:22

8:11 5:14 **8:12** 1:5, 9-10; 3:19; 9:4-5; 11:9-10; 12:35-36, 46; Yεsa 49:6; Mat 5:14; Luk 2:32; 2Kol 4:4, 6;

Εfe 5:8-14; 1Jon 1:5-7; 2:8; 3:14 **8:13** 5:31-32 **8:14** 3:2; 7:28-29, 33-36; 8:21-22, 42; 13:1, 33; 16:5, 10,

28; 17:8; 20:17 **8:15** 7:24 **8:17** Dito 17:6; 19:15; Mat 18:16 **8:18** 5:36; 1Jon 5:9 **8:19** 5:18; 16:3

8:20 2:4

19 Ε bó mum bife ê wvú λε, “Ico ε fεε?” Ε Jisos tfuse λε, “Κε ben kee me κενεε Ιcem κε. Ε ben be kee me, tu ben be kee ten Ιcem.”

20 Jisos to jemyi mwεεm mvun no wvú to γεεγί bonyii fô yew ncese le mbew fô bó to ké no nyaa bigew bi yew ncese le. Geenεn, ε wee fanε yaa koo wvú κε, njefo kefew kew to baa kocεn wase κε.

Ε Jisos dunce λε wen nε fowe

21 Ε Jisos bvuu gay ê bó λε, “Me nu ηke enγεν, é ben esheε egom me eghan ekpwe ê bibefe binεn e. Fô me ηgene nu ε κε ben nulo eto fó κε.”

22 Ε Bojuu mum bife λε, “Wvú nu ke eyu ekole kew e, no wvú gayte λε fô wen gene nu ε κε beene nulo eto fó κε?”

23 Ε Jisos gay ê bó λε, “Ben nε fokuse fen, ε me nε fiem fowe. Ben nu bonyii bo yí won wvun e. Κε me nu wee wvu yí won wvun e κε.

24 Me nu ε ηgay wase λε ben nu ke ekpweken εnte jo bibefe binεn. Ben ekeè λε ben nu ke ekpweken εnte jo bibefe binεn fen é ben baa ebee λε è nu me wvudvu κε.”

25 Ε bó bife ê wvú λε, “Ε nu wo wvú γεε?” Ε Jisos tfuse λε, “Me nu wee wvú me nse ηké no nsenε wase ekumε wvú ê ben ε κεw fonκew.

26 Me ηκεηκε mwεεm nteen mvù è nulo é me enjeme ekumε ben noo mwεεm nteen mvù è nulo é me ensaw ben yí dvu le. Geenεn κε me n'yaa nu enge nonεn κε. Fiεε fi me nsenε ê won nu fi me n'yuw ê wee wvú tum me, ε wvú nu wee keceεy.”

27 No wvú gay nonεn, ε bó fanε yaa kiεε λε wvú jemyi ê bó ε è nu ekumε Ice κε.

28 Nonεn ε Jisos mum gay ê bó λε, “Seke ben ε ke ε njeyse wase wee wvú diee nu Waawee fowe, é ben emum ekiεε λε è nu me wvudvu bô λε κε me ηgee fiεε fimew ê mvunγay mwem e κε, λε me njemyi nen ε è nu no Ιcem γεεγί me.

29 Wee wvú tum me nu bee wvú. Κε wvú baa cinε me le λε me enu me emben κε, njefo me ηké no ηgee fiεε sekecii ε è nu fi jee wvú le.”

30 No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, ε bonyii nteen lese fitele yí ye le.

Κεεεy bvuuuse bonyii bvunfaw e

31 Ε Jisos mum gay wase ê Bojuu bò to lesεε fitele yí ye le λε, “Ε ben mεy ε no leeme κε yí diεw γεm e, é ben enu naa keceεy bonyii bem bo ηgoo le,

32 é ben ke emum ekiεε keceεy é keceεy kedvu ege é ben ebuy bvunfaw e.”

33 Ε bó tfuse ê wvú λε, “Bese nu kfuu di Abl'am e, ε bese ke baa eyuu enu wase bvunfaw e can wee mvu le κε. Fí ghan nεε le wo ε se no gayte λε bese nu ke ebuy bvunfaw e?”

34 Ε Jisos tfuse ê bó λε, “Ε me ensee ê ben keceεy keceεy λε wee tfuu wvú gee kebefε nu nfwá kebefε.

35 Κε nfwá ké mεy no nu wee yew yí wvú nu yí le sekecii κε. Ε ké mεy waa yew no nu wee yew yidvu sekecii.

36 Nonεn, é Waa Nyo' bvuse ben yí bvunfaw e, tu ben nu ε buy wase bvú le keceεy.

37 Me ηkee naa λε ben nu kfuu di Abl'am e, geenεn ε ben gomte κε keeyu me njefo κε diεw γεm κεηκε naa lo bvudvuu yí yene le κε.

38 Me njemyi ε è nu fiεε fi me n'yεn ê Ιcem, ε ben gee finεn ε è nu fiεε fi ben yuw ê icen.”

39 Ε bó tfuse ê wvú λε, “Icee wese nu Abl'am.” Ε Jisos gay ê bó λε, “Ε ben be nu boom bo Abl'am e, tu ben bee keegeε fiεε ε è nu fi Abl'am to gee.

40 Me nu wee ε me nsee keceεy kè me n'yuw ê Nyo' ê ben. Geenεn, ke-seen nu ε ben gomte keeyu lo me, ε κε fifin nu fiεε fi Abl'am to gee κε.

41 Ben gee ε è nu fiεε fi icen gee.” Ε bó gay ê wvú λε, “Κε bese nu boom bò bó boke kuse κε. Bese κεηκε Icee wese mwaan, ε è nu Nyo'.”

42 Ε Jisos gay ê bó λε, “Ε Nyo' be nu icee wene, tu ben bee keekoηke me,

njefo me ne ε è nu fô Nyo' le ε nse nto. Ke me nto yî mvunḡay mwem e ke. E tum wvú me.

⁴³ E nu nje la wvù ben baa eyuuke fiε fi me njemyi le ke? Ke è nu njefo ben tune keeyuw diεw yem e le?

⁴⁴ Ben nu boom bo icee wene wvù dεwle le, ε fiε fi ben shieele nu keege fiε fi icee wene gomte. Wvù to nu wase wee wvù yuwyi bonyii ε kew lo fonḡew. Ke wvù keḡke fiε keege bô keceey ke, njefo ke keceey nu naa lo yî ye le ke. Wvù ké dioo mbiayte mbiay no jemyi ke no gee diεw nu, njefo wvù nu wee mbiay nu cee mbiay.

⁴⁵ Geenεn, me nseje fiem ε è nu keceey, è neε fiε fi ben baa bee me le ke.

⁴⁶ E nu yeε ê ben entelen wvù nulo edunḡe fiε fi befe fi me ḡge? No fiε fi me nseje ê ben nu keceey, è ge la fo ben ebee me le?

⁴⁷ Wee wvù è nu wee Nyo' ké no yuuke diεw Nyo' le. Fiε fi ben yaa yuuke ke diεw Nyo' le nu njefo ke ben nu bonyii bo Nyo' le ke.”

Jisos to nu wase ε Abl'am se ke no nu

⁴⁸ E Bojuu mum gay ê Jisos le, “Ke bese be ε see keceey le wo nu nen ε wo nu wee wvu Samalia ε nceendaa dεwle nu yî yo le le?”

⁴⁹ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke nceendaa dεwle nu yî yem e ke. Me n'wvumte fiem Icem, geenεn ε ben yaa wvumte me ke.

⁵⁰ Geenεn ke è nu le me ḡgomte diee di kuuke fô εkolε kem e ke. Wee nu dvú mwaan wvù gomte fifiε, ε è nu wvù wvù sumtene bonsaw.

⁵¹ E me ensee ê ben keceey keceey le é wee yuuke diεw yem e, wvù saa ke eyuu eyuw wvunḡ kpwe ke.”

⁵² E Bojuu gay ê wvù le, “Bese nu ε kiεε wase keseen le nceendaa dεwle nu yî yo le. Abl'am to nu ε kpwe, ε bonyii bo ntum Nyo' le kpweken ten,

wo ε no duu le é wee yuuke diεw yo le, wvù saa ke eyuu eyuw wvunḡ kpwe ke.

⁵³ Wo fele icee wese wvù Abl'am wvù to kpweε, fele ten bonyii bo ntum Nyo' le bô to kpwekenεε le? Wo kp-waake naa le wo nu la?”

⁵⁴ E Jisos tfuse le, “E me mbensee εkolε kem, tu fifiε nu εcici. E nu Icem wvù bensee me, ε è nu wvù wvù ben duu le è nu Nyo' wene.

⁵⁵ Geenεn ε ben yaa kee wvù ke. E kee ke me wvù. E me ne ε ḡgay le ke me ḡkee wvù ke, tu me nu wee mbiay diεwε ben e. Geenεn, no fí nu, nu ε me ḡkee wvù, n'yuuke diεw ye le.

⁵⁶ Icee wene wvù Abl'am to nu ε no lanlanε le wen nu ke eyen ediuw eyem e. E wvù ke yen, no yuuke njonḡ.”

⁵⁷ E Bojuu mum seεε le, “Wo nu se wo nu ε buy wase bilum mbaanshen ḡkuunḡ, ε no nu ε wo to yen wase Abl'am e le?”

⁵⁸ E Jisos tfuse ê bó le, “E me ensee ê ben keceey keceey le, é Abl'am se keeke enu, nu ε me nu wase.” *

⁵⁹ E bó yuw nonεn, mum jo eta le bó etumye Jisos dvú. E Jisos nyiim mum buy yew ncese le.

9

E Jisos yene ejise wee ε bó to boke wvù ε wvù nu kenfefe

¹ E Jisos ke dioo lene, yen diemsen mvu le ε bó to boke wvù ε wvù ε fefe wase.

² E boom bew bo ḡḡoo le bife ê wvù le, “Labay, è to ge yeε kebefε ε bó se boo wee wvun ε wvù ε fefe wase? E to ge wee wvudvu nuu bwee bô ice le?”

³ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke è nu le wee wvun kenεε bwee bô ice to nu ε ge kebefε ke. Bó to boke wvù nonεn wvu le lemme di Nyo' le ke edunḡe ye yî ye le.

⁴ Beene keḡke keelemte lemme di wee wvù tumεε me le ε è beε emvunsheenḡ. Entanḡ too lo ε è nu kefew kè wee yaa nulo elem fiε ke.

8:44 Kej 3:1-5; 1Jon 2:4; 3:8 **8:46** 2Kol 5:21; 1Bi 2:22; 1Jon 3:5 **8:47** 10:27; 18:37 **8:48** 4:9; 7:20; 10:20; Mak 3:21-22 **8:50** 7:18 **8:51** 5:24 **8:53** 4:12 **8:55** 4:34; 7:28-29 **8:58** 1:1; 17:5

* **8:58** Bonyii bo ḡwa' le nteen yene le fen nu ε Jisos joo ε è nu diee di Nyo' to tenε εkolε kew dvú ê ḡwa' Kensam e 3:14. **8:59** 10:31 **9:2** Ksm 20:5; Esek 18:20; Luk 13:2, 4 **9:3** 11:4 **9:4** 5:17 **9:5** 8:12

⁵ Ɛ ɣɛn ɛ buy naa seke la le no me nu yî wonj wvun e, nu ɛ me nu n'yuw wvu yî wonj wvun e.”

⁶ No Jisos jeme njeme wvun, mum cuy nɛɛɛ fokuse, towɛ nshɛ dvú mum yefe ejise ɛ wee wvudvu dvú,

⁷ mum gay ê wvú le, “Gɛɛ ecukɛ ê Ketfum ke Siloam e.” (Dieɛ di Siloam nu le, “Bó tum lo.”) Ɛ wvú mum ɣɛn cukɛ, kase no too yene wase mwɛɛm e.

⁸ Ɛ bonyii bò to cee mbew ye le noo bonyii bò to ké no yene wvú le diewɛ wee elɛkɛɛ le no ghaynene le, “Wvun nu ke wee wɛ wvú se ké no shiile lo leke elɛkɛɛ le?”

⁹ Ɛ bomew no gayte le, “Ɛ nu wvú.” Bomew le, “Aay wvú fieesene lo wvú.” Ɛ wee wvudvu gay le, “Ɛ nu me wvudvu.”

¹⁰ Nonɛn ɛ bó mum bife ê wvú le, “Ejise eyo ghan nɛɛ le ɛ se yene ye?”

¹¹ Ɛ wvú tfuse le, “Wee wvú bó teɛ le Jisos be ɛ towɛ nshɛ ɛ yefe ejise eyɛm dvú, ɛ gay le me enɣɛn encukɛ Siloam. Me ɛ mum ɛ nɣɛn ɛ ncukɛ, ejise eyɛm ɛ mum ɛ yene ye.”

¹² Ɛ bó bife ê wvú le, “Wvú ɛ fɛɛ?” Ɛ wvú tfuse le, “Ke me nkee ke.”

Ɛ kenɣawɛn to entelɛɛ jo bikuu bi wonj e ekumɛ mvunɣay mvu Jisos e

¹³ Ɛ bó mum nɛ jo wee wɛ wvú to shee nu ɛ wvú ɛ fefe ɣɛn bó wvú fô Bofalasii le.

¹⁴ Diuu di Jisos to towɛ nshɛ bvuu yene ejise wee wvudvu to nu diuu di mbam e.

¹⁵ Ɛ Bofalasii bodvu bvuu bife tɛn ê wvú no wvú ghan ejise eye ɛ se yene ye. Ɛ wvú tfuse ê bó le, “Wvú be ɛ yefe ejise eyɛm bó nshɛ, me ɛ nɣɛn ɛ ncukɛ ɛ mum ɛ no n'yene mwɛɛm e.”

¹⁶ Ɛ Bofalasii mum gay le, “Ke wee wvun nɛ fô Nyo' le ke, njefo wvú lemte diuu di mbam e.” Ɛ bomew gay fibole le, “Ɛ nulo é wee wvú gee bibefɛ eghan nɛɛ se no gee kfuw mvun mwɛɛm mvú duɛi bvukukɛ bvú Nyo' le?” Ɛ kenɣawɛn mum to ê bó entelɛɛ.

¹⁷ Ɛ bó bvuu kase bife ê wee wɛ le, “Wo gay fiuw le la ekumɛ wee wvudvu

no wvú be ɛ yene ejise eyo?” Ɛ wvú tfuse le, “Wee wvudvu nu wee ntum Nyo'.”

¹⁸ Ke Bojuu to nu ɛ bee le wee wvudvu to shee nu ɛ wvú ɛ fefe ɛ bó se yene ejise eye ke. Ɛ bó ke ghan tee bwee bó ice ɛ bó to.

¹⁹ Ɛ bó bife ê bó le, “Wvun nu ke waa wene wvú ben duu le bó to boke wvú ɛ wvú ɛ fefe wase? Wvú ghan nɛɛ ɛ se no yene mwɛɛm e keseen?”

²⁰ Ɛ bwee bó ice tfuse le, “Bese kee lo le wvun nu waa wese ɛ bó to boke ɛ wvú ɛ fefe wase.”

²¹ Geenɛn, no fí ghan wvú ɛ se no yene mwɛɛm e keseen nu ɛ ke bese kee ke. Ɛ ke bese kee tɛn wee wvú yene ejise eye ke. Ben ebife ɛ è nu ê wvú. Wvú nu wase wee ɛ ejise ɛ yuu. Wvú nulo ejeme fô ekole kew e.”

²² Bwee bó ice to gay nonɛn njefo bó to fane Bojuu, ɛ fí nu ɛ Bojuu to leke wase lo le é wee mom lo ɛ jeme bó diuw we le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, é bó ekun lo mwɛɛn yew bunle le.

²³ Ɛ nu fiɛɛ fi bwee bó ice to gayɛɛ le wvú nu wase wee ɛ ejise ɛ yuu, le bó ebife ɛ è nu ê wvú.

²⁴ Yî bokan e bofɛɛ, ɛ bó bvuu tee wee wɛ wvú to shee nu ɛ wvú ɛ fefe, gay ê wvú le, “See fiɛɛ fi keɛɛy é mbense eɣɛn ê Nyo'. Bese kee fisese le wee wvun nu wee wvú gee bibefɛ.”

²⁵ Ɛ wvú tfuse le, “Kenɛɛ wvú gee bibefɛ, tu ke me nkee ke. Fiɛɛ fimwaanɣ fi me nkee nu ke le me nse nshee nu ɛ me ɛ nfefe, ɛ keseen nu ɛ me n'yene wase mwɛɛm e.”

²⁶ Ɛ bó bvuu bife ê wvú le, “Wvú be ge nɛɛ bó wo? Wvú be ge nɛɛ ɛ se yene ejise eyo?”

²⁷ Ɛ wvú tfuse ê bó le, “Me mbe ɛ nsee wase ê ben, ben baa koonke keeyuw ke. Ben bvuu gomte keeyuw ege la dvú? Ben tɛn gomte keenu bonyii bew bo nɣoo le le?”

²⁸ Ɛ bó nan'ye lo wvú gay le, “Ɛ nu wo wee we nɣoo. Bese nu fisese bonyii bo nɣoo le bo Muses e.

29 Bese kee lo le Muses nu e Nyo' to ké no jemyi bô wvú. Geenèn wee wvun nu e ke bese kee jò wvú buy ke.”

30 E wee wvudvu tfuse le, “Abaay, fin nu lo kenghaw ke fiεε le! Ben duu le ke ben kee jò wvú buy e? Geenèn e wvú e yene ejise eyem.

31 Beene kee lo le ke Nyo' ké yuw bunle wee wvù gee bibefe ke. Geenèn, é wee wvumte Nyo', gee fiεε fi wvú shieele, é Nyo' eyuuke bunle ye.

32 E kew naa lo no won to kewεε nu e bó ke baa eyuu eyuw wase le wee nu e yene ejise e wee e bó to boke e wvú e fefe wase ke.

33 E è be baa nu le wee wvun ne fô Nyo' le, tu ke è be nulo é wvú ege fiεε ke.”

34 E bó gay ê wvú le, “Wo nu e bó to boke wo wemen ê kebefε ente, wo e no gomte keeyeyi bese le?” No bó gay nonèn, mum kunj wvú ê bó entelenj.

Wee wvù nu kenfefe yi fiεε fi Nyo' le

35 E Jisos ke yuw le bó nu e kunj wase wee we ê bó entelenj, e wvú gom yen wvú le, bife ê wvú le, “Wo nu e lese fitele yi wee wvù diee nu Waawee le?”

36 E wvú bife le, “Wee wvudvu nu yee icem? Ke see ê me, wvu le me enlese fitele yi ye le.”

37 E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu e yen wase wvú le, E è nu wvú wee wvù ben e wvú jemyi keseen.”

38 E wee wvudvu mum gay le, “Tata me nu e nlese.” No wvú gay nonèn, mum tum envuw ê wvú fwe nya n'wvum ê wvú.

39 E Jisos gay le, “Me nto yi won wvun e wvu le bó esaw bonyii, é bó yaa yene ke mwεem e eyenè, é bó kpwaake le bó yene mwεem e, etu binfefe.”

40 No Jisos jeme nen, e Bofalassii bò to nu mbew ye le yuw mum bife ê wvú le, “Bese ten nu binfefe le?”

41 E Jisos gay ê bó le, “E ben be nu binfefe, tu can yene be nu bvuyew ê

keba ke kebefε le. Geenèn keseen no ben duu le ben yene mwεem e, nu e bibefe binèn nu emey ke enu yi bikuu binèn e.”

10

Jisos nu ncey njée wvù jee

1 “E me ensee ê ben kecεey kecεey le, é wee leyte ê ketaanj ke njée le, e fanje yaa eley e è nu fô diuw ketaanj e, e ben lo yi ketaanj e e se ley, tu wvuwee wee nu cooj, nu wee wvù lole mwεem mvunjay e.

2 Geenèn wee wvù è ceyte wvù njée ké no leyte fiew e è nu fô diuw ketaanj e.

3 Wvuwee wee nu wvù wee wvù ceyte diuw ketaanj ké yene diuw ketaanj ê wvú, e wvú ley mum tee njée yi è nu ye ê diee le, e yi yuw diew ye, e wvú mum jo buy dvú.

4 Seke wvú e bvuse wase njée ye yicii ekfunj, mum no saa fwe teje e njée yidvu bii wvú le, njefo yi kee diew ye.

5 E ké dioo nu wee wvu ncew, yi saa ebi wvú le ke. E yi no lewte lo wvú, njefo ke yi kee diew wee wvu ncew ke.”

6 E Jisos ma ngan wvun ê bó nonèn, e bó fanje yaa kiεε fiεε fi wvú jemyi ê bó ê ngan wvudvu le ke.

7 Nonèn, e Jisos bvuu gay ê bó le, “E me ensee ê ben kecεey kecεey le è nu me diuw ketaanj fô njée fele.

8 Bonyii bocii bò to sae ê me fwe to nu ke bocooj noo bonyii bò lole mwεem mvunjay e. Nonèn e njée fanje yaa eyeke fiεε fi bó jemyi ke.

9 E nu me diuw ketaanj. E wee fey yi yem e e se ley, é wvú ke eboy. Wvú nu ke enu diewe njee yi buyte gene diekene kaase tuu jim ê ketaanj e.

10 Cooj ké no too ke kecooj lo, bó keeyu lo, noo keebefe lo bó fiεε. Me nto fiem le bonyii ekenke e è nu nshii, nshii e è nu wvù nu e looce e yinjen.

11 E nu me ncey njée wvù jee. Ncey njée wvù jee ké nya nshii we keekpwe nje njée ye.

12 Wee wvù bó jo ke lo wvù lemme le, se è nu wvù ncey njée, e njée yaa nu ke ye, ké yene e kuula too, e wvù mum lan njée fεε lo, e kuula mum shεε kooye njée e yimi tawse.

13 Wvù ké no lewte njefo bó jo ke lo wvù lemme le, e wvù baa ekpwe fiεε fô njée le ke.

14 E nu me ncey njée wvù jee. Me ηkee njée yì è nu yem, e njée yem kee ten me,

15 lenlen no Icem kee me, e me ηkee ten Icem, e me nu e nya nshii wem keenkpwe nje njée yem.

16 Me ηkenke ten njée yimi e yì baa nu ηgoo yin e ke. E me ηkenke keento bô yì ten é yì eyuuke diεw yem e, é ηgoo njée emum enù mwaan e ncey njée nu mwaan.

17 Me nu e nya nshii wem keenkpwe wvu le è nulo é me enkase enfi nshii wem jim. E nεε fiεε fi Icem koonke me.

18 Ke wee nu dvù wvù joo nshii wem ke. E nya me nshii wem ê ηkon wvu wem e. Me ηkenke mvungay keenya nshii wem keenkpwe, ηkenke mvungay keenkase enfi nshii wem jim. Fifi nu fiεε e è gay Icem le me enge.”

19 E Jisos jeme mwεem mvun nen, e kenngawsen bvuu to entelen jo Bojuu.

20 E bonyii nteen bó le no gayte le, “Wvù kenke nceendaa dεwle, wvù jewte lo. Ben yeke la ê wvù le?”

21 Geenεn e bomew no gayte le, “Ke ban bonjeme nu bo wee wvù kenke nceendaa dεwle le ke. E nulo é nceendaa dεwle eyene ejise e kenfefe?”

E Jisos dunce le wen nu Waa Nyo'

22 E è ke no nu kefew ke Nkaw mvu keekume no bó to kasεε yene yew ncese Jelusalem,

23 E Jisos gen no ghanci fô yew ncese le, fô cile Saamun e. Sekekie to nu kefew ke kenton e.

24 E Bojuu ne to gem wvù tase, bife ê wvù le, “Wo nu ke ecine é bese emey enge mtene nen egen ebuy nεε? E è fen nu wo Mboyse wvù Nyo' to kawεε, é wo see lo ê bese teyey.”

25 E Jisos tfuse ê bó le, “Me nu e nsee wase ê ben, ben e fanε yaa bee ke. Dilemme di me ηgee ê diee di Icem e nu e dí dunçi wee wvù è nu me.

26 Geenεn ben baa bee, njefo ke ben nu ηgoo njée yem e ke.

27 Njée yem ké no yuuke diεw yem e. Me ηkee yì, e yì bii me le,

28 e me nya nshii wvù mey lo ê yì. Ke yì nu ke eyuu ela ke. E wee yaa nu dvù wvù nu ke eyuu elo yì can yem e ke.

29 Icem wvù nya njée yidvu ê me fele wee tfuu, e wee yaa nu dvù wvù nulo elo yì can ye le ke.

30 E bee Icem nu fiεε fimwaan.”

31 E Bojuu bvuu jo eta keetumye wvù dvù.

32 E Jisos bife ê bó le, “Ben nu e yen wase dilemme di jee nteen di Icem gay le me engeè. E nu di la di ben gomte keetumye me nje dí?”

33 E bó tfuse ê wvù le, “Ke bese tumyi wo e è nu nje lemme di jee di wo ge ke. Bese tumyi wo e è nu njefo wo beete bô diee di Nyo' le. Wo nu ke lo wee wvu wum, duu le wo nu Nyo'.”

34 E Jisos tfuse ê bó le, “Ke fì nu e bó e san ê Nwa' wene bonci le e Nyo' jemyi jó le, ‘Me nu e ηgay le ben nu bonyo’ le?”

35 Nyo' teje bonyii bodvu le bonyo', e è nu ke bó bodvu bô diεw ye to gene fô bó le, (e beene kee le ke fiεε fi nu ê Nwa' Nyo' le nulo ekumen ke.)

36 No fì nu nonεn, è no nu nje la wvù ben gayte ê wee wvù Ice nu e caw e tum yì won wvun e le wvù beete bô diee di Nyo' le ke njefo wvù nu e gay le wen nu Waa Nyo'?

37 E me nu nse me ηgee e è nu dilemme di Icem e, fo ben ebee me le

ke.

³⁸ Geenen ε è nu le me ngee ε è nu dí, é ben baa cim bee me le, é ben bee dí le, é ben emum eloocε ekiεε ntay le Icεm nu yí yεm e, ε me nu yí Icεm e.”

³⁹ E Bojuu bvuu no gomte keekoo wvú, geenen ε wvú lemtεn can yibole.

⁴⁰ E Jisos bvuu gen lente tu Joo Joodan kewvu keki fò Jon to yawεε eleese bonyii ê joo, no nu jó.

⁴¹ E bonyii nteen no too yene wvú le. E bó ke nε gay le, “Jon to baa ge naa fiεε fimew fi duηci bvukuke bvú Nyo' le ke. Geenen fiεε ficii fi wvú to jemyi ekumε wee wvun to nu naa kecεεy.”

⁴² Nonεn ε bonyii nteen lese fitele yí Jisos e jó.

11

E nsaa Jisos wvú Laasalus kpwe

¹ Wee mvu wvú diee to nu Laasalus to nu ε nε no cεmte. Wvú to nu wee wvu ntεw wvú Betani le, cee jó bó jéme ye yí è to nu Maalia bô Maata.

² Maalia wvun wvú waa bwee wvú Laasalus to cεmte, nu wvú to yefεε bikaa bi Tata le bô nfiey wvú sh-fuunkene, sho bô yvuw ye ekole.

³ No wvú to cεmte nonεn, ε jéme ye yidvu mum ciinse ntum fô Jisos e le, “Tata, wε wvú è nu fitele fiuw cεmte lo.”

⁴ E Jisos dioo yuw ntum wvudvu, gay le, “Ke kencεm kin nu ke kpwe le ke. Kí nu ke eduηce ε è nu bvukuke bvú è nu bvú Nyo' le, wvu le Waa Nyo' nulo ekeηke diee di kuuke nje kí.”

⁵ Jisos to koonke Maata bô waa bwee wvú Maalia noo Laasalus baay.

⁶ Geenen, seke wvú to yuwεε le Laasalus cεmte lo, ε wvú bvuu ce fò wvú to nu εdiuw εfaa.

⁷ Ejim jodvu, ε wvú gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Beene ekase etu jim Judea.”

⁸ E bó bife ê wvú le, “Labay, è nu ke foguu foguu nεn wvú Bojuu se gomte keetumyε wo bô εta é wo ekpwe, wo ε bvuu ε no tuu jó le?”

⁹ E Jisos tfuse ê bó le, “Ke bontam bo kefew e nu ke yuufe ncow bofεε yí diuu le le? E wee lene εmvunsheen, tu ke è nulo é wvú ebaytεn yí fiεε le ke, njefo n'yuw wvu yí won wvun e yeese wvú.

¹⁰ Geenen, é wee lene εntan, tu è nεlo é wvú ebaytεn, njefo ke wvú keηke n'yuw ke.”

¹¹ No wvú jeme nonεn, mum gay ê bó le, “Nsaa yesebeene wvú Laasalus nu ε lefe wase, geenen ε me nu engen enkamse wvú yí nyii didvu le.”

¹² E boom bew bo ηgoo le gay ê wvú le, “Tata, é è fεn nu le wvú nu ε lefe, tu wvú nu ke ebonεn.”

¹³ Jisos to jemyi ε è nu ekumε kpwe Laasalus, geenen ε bó no yuuke le wvú jemyi ε è nu ekumε nyii di nyii.

¹⁴ E Jisos mum jeme lo ê bó teytey le, “Laasalus nu ε kpwe wase.

¹⁵ Geenen ε me n'yuuke njon nje yene le ke me nse nu fó ke, wvu le ben elese fitele yí yεm me. Beene egeηè le jó.”

¹⁶ E Toma wvú bó to teηe diee diew dimew le Emam, gay ê bomew boom bo ηgoo le le, “Beene egeη ten wvu le beene nulo ekpweken beene ε bó.”

E Jisos bvuse Laasalus yí kpwe le

¹⁷ E Jisos ke fese fó, yuw le Laasalus nu ε ce wase ê jem εdiuw εna.

¹⁸ Betani jan to nu mbew Jelusalem e ke diεwε bomay bofεε nεn.

¹⁹ E Bojuu nteen to to fô Maata bô Maalia le keecam shen bô bó yí kpwe waa bwee bó le.

²⁰ E Maata ke dioo yuw le Jisos too lo, ε wvú mum buy keegen é bó wvú etasen, geenen ε Maalia mεy yew.

²¹ E Maata gen gay ê Jisos le, “Tata, é wo se bee enu fεn, tu ke waa bwεεm se nu ε kpwe ke.

²² Geenen, ε me ηkee le keseen wvun nu ε naa la fi wo ε lεke ê Nyo' nu ε wvú nulo enya ê wo.”

²³ E Jisos gay ê wvú le, “Waa bwoo nu ke ebuy yí kpwe le.”

24 E Maata gay ê wvú le, “Me ñkee naa lo le wvú nu ke ekase ebuy diuu di fokemese di bonyii nu ke ebuyte yi kpwe le.”

25 E Jisos gay ê wvú le, “E nu me wvù bvuuuse bonyii yi kpwe le, e è nu me nshii. Wee wvù nu e lese fitele yi yem e nu e wvú cim kpwe lo, é wvú ke enu dvú,

26 e naa yee wvù nu dvú keseen e wvú e lese fitele yi yem e, yaa nu ke ekpwe ke. Wo nu e bee nonen e?”

27 E wvú bee le, “Ee Tata, me nu e mbee le wo nu Mboyse wvù Nyo' to kawee. Wo nu Waa Nyo' wvù to nu keeke eto yi won wvun e.”

28 No Maata gayee nonen, mum gen tee Maalia wvù waa bwee, jeme ê wvú fokuaku le, “Wee N'yeyi nu wase fen, e wvú tenje wo.”

29 No wvú yuwee nonen, mum cufe lo ye we keegen eyen wvú le.

30 E to nu e Jisos baa ley wase ntew e ke. Wvú to bee ke fò fò Maata to gene eyen wvú le.

31 E Bojuu bò to nu bò bo Maalia camte shen dioo yen no wvú cufe ye e buy yew, e bó mum no bii wvú le kpwaake le wvú gene fò jem keegen ebeele fò.

32 E Maalia ke gen fese fò Jisos to nu, yen wvú le, mum gbwe bikaa biew e gay le, “Tata, é wo se bee enu fen, tu ke waa bwem se nu e kpwe ke.”

33 E Jisos ke dioo yen no wvú beele, e Bojuu bò to bie wvú le beele ten, e fi ee fidvu shiw fitele fiew baay, e ye befe wvú.

34 E wvú ne bife le, “Ben dwey wvú fee?” E bó gay ê wvú le, “Tata, to eyen.”

35 E Jisos bee kpwe.

36 E Bojuu yen nonen gay le, “Ben etaa eyen no wvú se koonke wvú.”

37 Geenen e bomew kaa gay le, “Ke è se nulo é wvú wvù to yen'yee ejise kenfefe, etan wee wvun fo wvú ekpwe le?”

38 E fitele fiew bvuu shiw baay. E wvú ne gen fese fò jem. Jem yin to nu tfum e bó e ban diuw wvudvu bò kebwee ke te le.

39 E Jisos gay le, “Ben ecake te die.” E Maata wvù jeme wee kpwe gay ê Jisos le, “Tata, keseen nu e wvú samte wase. E nu wase ediuw ena no wvú se kpwee.”

40 E Jisos bife ê wvú le, “Me mbe e ngay ke ê wo le é wo nu e lese fitele yi yem e, é wo ke eyen bvukuke bvù è nu bvù Nyo' le?”

41 Nonen, e bó mum cake te didvu. E Jisos cake ejise we gay le, “Icem, me nyaa keyoone ê wo no wo nu e yuw bunle yem.

42 Me ñkee naa le wo ké no yuuke ke bunle yem sekecii. Geenen, me njemyi fin e è nu nje bonyii ban bò leemene fen, wvu le è nulo é bó ebee le è tum wo me.”

43 No wvú jeme nonen, fun bò diew yi temyi le, “Laasalus, buye!”

44 E wee wvù to kpwee wase we mum buy, e can ye bò bikaa nu e bó e njim bò njaw ndvú, e njim ten bvushiw bwew bò njaw ndvú. E Jisos gay ê bó le, “Ben efay wvú, ecine é wvú egene.”

E bikuu bi won e jo nsey keeyu Jisos (Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 E Bojuu nteen bò to toe ê Maalia le dioo yen fi ee fi Jisos ge, mum lese fitele yi ye le.

46 Geenen, e bomew kaa gen fibole yen e è nu Bofalasii le, see é bó fi ee fi Jisos ge.

47 E bocee ncese bo baay baay bò Bofalasii mum kum bikuu bi won e jeme le, “Beene nu ege nee? Wee wvun gee mwem nteen mvù dunji bvukuke bvù Nyo' le.

48 E beene cine lo wvú e no gene dvú fwe, tu bonyii bocii nu ke eghan elese fitele yi ye le, é bonyii bo Lum ke ene eto ebvuw bvudvu bvù yuule

11:25 5:21, 24; 8:51 11:27 1:34; 4:25 11:32 11:21 11:35 Luk 19:41 11:37 9:6 11:38 20:1;

Mat 27:60 11:42 12:30 11:44 20:6-7 11:45 2:23 11:47 2:11; Mat 26:3-5; Lem 4:16 * 11:48

Bó to fane nonen njefo é Bojuu to bene lo le Jisos nu Mboyse, é bó ke emum ene ekew diuw bò bonyii bo Lum bò to saake bó wvu le wvú ebvuse bó can bonyii bo Lum bodvu le.

bvuseεbeene bô ketum kesεεbeene.”
*

49 Geenεn, ε wee mvu bó le wvù diee to nu Kayfas, wvù to nu ekole ke bocee ncese le kelum kekie le ne gay fiew ê bó le, “Kε ben kee naa lo fiεε ke.

50 Kε ben kee le fí jee fô ben e le wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii efey fo ketum kecii ela lo le?”

51 Kε Kayfas to jemyi fiεε fin bô bvufee bvù è nu bwew ke. Wvù diεwε ekole ke bocee ncese le kelum kekie le to jemyi nen teete ε è nu ntum Nyo' le Jisos to keηke keekpwe fô ketum ke Bojuu le.

52 Ε è yaa mey ke fô ketum kedvu le mey ke, wvù to keηke keekpwe keebaance boom bô è nu bo Nyo' le bocii bô nu bitum bimew e, é bó enù yí fiεε le fimwaan.

53 Ε κεw εbvubwε le, ε bikuu bi won e mum κεw no joo nsey no bó nu ke eghan se yu Jisos.

54 Nonεn, ε Jisos fanε yaa ebvuu eghane ya le entelen jo Bojuu ke. Ε wvù ne fiew jó γεν ketum kemew kè nu mbew won monshεem e ε bô boom bew bo ηgoo le no cee jó kelaante kemew e ε bó teηε le Efelem.

55 Ε Nkaw Bojuu wvu Danεfey ke no too wase nceencee, ε bonyii no nen'yi biba le bene Jelusalem ε diuu din se keetoo keekfum bikuu bibole.

56 Ε bó γεν κεw no gomte Jisos biwci εbonebon no bó to leemene fô yew ncese le gayte le, “Ben kpwaake le la? Kε wvù nu eto fô ηkaw wvun e le?”

57 Ε to nu ε bocee ncese bo baay baay noo Bofalasi ε nya wase nci le é wee nu dvù wvù kee fô Jisos nu, é wvù ge ε bó kieε, wvu le è nulo é bó ekoo wvù.

12

*Ε Maalia yefe Jisos Betani
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)*

1 Ε è ke no shεete wase εdiuw εsoocaaan é emum enu kefew ke Nkaw Danεfey e, ε Jisos ne γεν ntεw wvù

Betani le jò Laasalus wvù Jisos to bvuseε yí kpwe le to nu.

2 No wvù γεν jó, ε bó fe mwεem mvudien keetεw wvù dvù. Ε Maata no nu wee gawe ε Laasalus nu wee mvu ηgoo bonyii bô to shiileε no diekene bô bo Jisos e.

3 Ε Maalia ke mum ne jo fikaa fi nfiey mvu wvù shfuunεkene le, yefe bikaa bi Jisos e dvù, sho bô yvuw ye ekole. Nfiey wvun to lumte naa baay, ε bó kene bô naad εwvunεwvun. No wvù yefe nonεn, ε yew yidvu ne no shfuunεkene lo εnte yicii.

4 Ε Judas Iskaliot wvù to nu wee ηgoo boom bo Jisos e, (wvù to ghanε egese wvù) kaa ne gay le,

5 “Ε be ge la fo bó egese lo nfiey wvun bodanali gee te, enya bigew bidvu ê bonyii bô fuute?”

6 Kε Judas to jemyi nen le wen keηke shiee fô bonyii bô fuute le ke. Wvù to nu coon ε è to nu wvù wee wvubo ekole, ε wvù to ké no leese kebo jó fici ekole κεw dvù.

7 Ε Jisos gay le, “Cine wvù le. Wvù be gεke nfiey wvun nen keeseyse ε è nu ndwey wεm dvù.

8 Bonyii bô fuute nu ke enu ke ben ε bó sekecii, geenεn ke me nu ηke enu beene sekecii ke.”

9 Ε kebombom ke Bojuu le ke yuw le Jisos nu jó, ε bó mum to jó. Kε bó to to ke ε è nu nje Jisos maan ke. Bó to to ten keeyεn Laasalus wvù Jisos to bvuseε yí kpwe le.

10 Nonεn, ε bocee ncese bo baay baay no kaake le bó nu eyu ten Laasalus,

11 njefo è to nu nje wvù wvù Bojuu nteen to cin'yi bó le leese wase fitele ε è nu yí Jisos e.

*Ε Jisos ley Jelusalem diεwε Nfon e
(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

12 Ε εkfun buy yuu, ε kebombom ke bonyii le kè to toε fô ηkaw e yuw le Jisos nu ê je too Jelusalem.

13 $\text{\textcircled{E}}$ bó mum jo bidaayee buy keegen efiisen wvú ê je. $\text{\textcircled{E}}$ bó gen no wvuuyi gayte le, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le leeee! Nyo' nu $\text{\textcircled{e}}$ lanj kembonen yî wee wvú too ê diee di Tata le leeee! $\text{\textcircled{E}}$ nu wvú Nfon wvu Islael leeee!”

14 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos gom waa kembey, ben. $\text{\textcircled{E}}$ fí mum no nu no bó to sanee le,

15 “Bonyii bo Sayon, fo ben efanè ke. Ben etaa eyen, Nfon wene too lo, $\text{\textcircled{e}}$ wvú $\text{\textcircled{e}}$ ben yî waa kembey e.”

16 $\text{\textcircled{K}}$ e boom bo Jisos e bo ngoo le to nu $\text{\textcircled{e}}$ kiee fiie fiie fin dunçi fonkew ke. $\text{\textcircled{E}}$ Jisos ke dioo ley wase bvukuke bwew e, $\text{\textcircled{e}}$ bó mum kume le bó to san fiie fin $\text{\textcircled{e}}$ è nu ekume wvú, $\text{\textcircled{e}}$ fí $\text{\textcircled{e}}$ kooy wase bô wvú ke no bó to sanee.

17 Kebombom kè to nu bô bo Jisos diuu di wvú to tenee Laasalus ê jem bvuse yî kpwe le to nu $\text{\textcircled{e}}$ gen bô nsee no bó to yene.

18 $\text{\textcircled{E}}$ shiee wvú kebombom kedvu to buyee keegen efiisen wvú ê je to nu nje bó to nu $\text{\textcircled{e}}$ yuw le wvú to nu $\text{\textcircled{e}}$ ge fiie fin fi dunçi bvukuke bvú Nyo' le.

19 $\text{\textcircled{E}}$ Bofalassii yen nen mum no jemyi ebonebon le, “ $\text{\textcircled{K}}$ e ben nu $\text{\textcircled{e}}$ yen? $\text{\textcircled{K}}$ e fiie nu dvú fi è nulo é ben ebvuu ege ke. Wøj tfuu nu $\text{\textcircled{e}}$ shfum wase $\text{\textcircled{e}}$ bi wvú le.”

$\text{\textcircled{E}}$ Boglek bomew no shieele keeyen Jisos e

20 Bonyii bomew to nu ngoo bonyii bô to benee Jerusalem keebunle Nyo' kefew ke nkaw e kin $\text{\textcircled{e}}$ è nu Boglek.

21 $\text{\textcircled{E}}$ Boglek ban gen yen Filew wvú to nen'yeê ê kelaante kè Besayda le ê keba kè Galilee le, gay ê wvú le, “Njaywee, bese shieele keeyen Jisos e.”

22 $\text{\textcircled{E}}$ Filew mum gen be Andulu dvú, $\text{\textcircled{e}}$ bô wvú mum gen see ê Jisos.

23 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos tfuse ê bó le, “Kefew nu $\text{\textcircled{e}}$ kocen wase kè wee wvú diee nu Waawee nu ekenke diee di kuuke.

24 $\text{\textcircled{E}}$ me ensee ê ben kecey kecey le, é ngow fiie baa egbwe yî nshè le

ekpwe, é yí emey ke enu yí emben. Geenen é yí kpwe lo, é yí ke eyum mvuntam nteen.

25 Wee wvú koonke nshii we baay nu ke elase nshii wvudvu, $\text{\textcircled{e}}$ wee wvú bane nshii we yî wøj wvun e nu $\text{\textcircled{e}}$ wvú geele lo keeke ekenke nshii wvú mey lo.

26 $\text{\textcircled{E}}$ wee lemte me le, tu wvú kenke keebii me le, $\text{\textcircled{e}}$ naa fee fò me nu, é wee wem lemte enù ten fò. $\text{\textcircled{E}}$ wee lemte me le, tu Icem nu ke ebw wvú.”

$\text{\textcircled{E}}$ Jisos jeme ekume kpwe ye

27 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos ne gay le, “Keseen nu $\text{\textcircled{e}}$ fitele buuke lo me. $\text{\textcircled{E}}$ nulo é me engay le la? Le Icem ebvuse me ente jo kefew ke ngew e kin e? 'Aay, è nu nje kefew kedvu kin wvú me nto ntoe.

28 Icem, gee é diee diuw ekuuke.” No wvú jeme nonen, $\text{\textcircled{e}}$ diew shii fowe le, “Me nu $\text{\textcircled{e}}$ nge wase dí $\text{\textcircled{e}}$ no kuuke, $\text{\textcircled{e}}$ me mbee nke embvuu enge.”

29 $\text{\textcircled{E}}$ kebombom kè to leeme fò dioo yuw diew yidvu, gay fibole le, “ $\text{\textcircled{E}}$ baykene jan.” $\text{\textcircled{E}}$ bomew gay le, “ $\text{\textcircled{E}}$ jemyi nceendaa Nyo' ê wvú.”

30 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos tfuse le, “Diaw yin to nje yene. $\text{\textcircled{K}}$ e yí to nje yem ke.

31 Keseen nu wase kefew kè bó nu esaw wøj wvun. Keseen nu $\text{\textcircled{e}}$ bó nu eshaw nfon wvú saake wøj wvun.

32 Geenen $\text{\textcircled{e}}$ fiem nu $\text{\textcircled{e}}$ seke bó $\text{\textcircled{e}}$ ke $\text{\textcircled{e}}$ njeyse me fowe, é me engufe bonyii bocii é bó eto yî yem e.”

33 Jisos to jemyi nonen dunçi $\text{\textcircled{e}}$ è nu kfuu kpwe yî wvú nu ke ekpwe.

34 $\text{\textcircled{E}}$ kebombom ke bonyii le tfuse ê wvú le, “Bese yuuke ê Nwa' bonci le le Mboyse wvú Nyo' to kawee nu ke efele. Wo $\text{\textcircled{e}}$ ghan nee $\text{\textcircled{e}}$ se no duu le bó kenke keeke njeyse wee wvú diee nu Waawee fowe? Wee wvú diee nu Waawee wvudvu nu wvú la?”

35 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos gay ê bó le, “N'yu nu enu ben $\text{\textcircled{e}}$ bó ke yî kefew e caan. Ben emum elenè no ben kenke n'yu ben $\text{\textcircled{e}}$ bó, fo kejiwe ke ne eban ben. $\text{\textcircled{K}}$ e wee

wvù lene ê ejiwε le ké no kee fô wvù gene ké.

³⁶ No ben keηke n'yuu ben ε bó, ben ebee n'yuu wvun e, wvu le ben emum enu boom bo n'yuu le.”

Diεw Jisos nu ke esaw wee wvù nu ε fan keefiisen diεw yidvu

No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, mum nε gen nyiim.

³⁷ Naa no wvù to nu ε cim ge mwεεm nteen mvù duηci bvukuke bwew ε bó yen, bó to baa lese fitele yî ye le ké.

³⁸ Ε fî to nu nonen wvu le fî ekocen no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemyεε le,

“Tata, è nu yεε dvù wvù nu ε bee fiεε fî bese jemyi le?

Ε è nu ê baa wvù Tata nu ε duηce mvunγay mvu kebo kew e?”

³⁹ Nonen ké è to nulo é bó else fitele yî ye le ké, njefo Yesaya to nu ε bvuu jeme bvudvuu bvumew e le,

⁴⁰ “Wvù nu ε ban ejise εbo, ε ge mvuntelem mvubole ε no lεε, wvu le fo bó eyenè mwεεm e bô ejise εbo,

ekeè mwεεm ê mvuntelem mvubole, ekase etu jim é me enfε bó.”

⁴¹ Yesaya to jemyi mwεεm mvun njefo wvù to nu ε yen wase bvukuke bvù Jisos e, mum no jemyi ekumε wvù.

⁴² Naa no bonyii to baa cim nu keelese fitele yî Jisos e, nu ε bonyii nteen bò to nu naa bikuu bi won e to lese fitele yî ye le, geenεn fanε yaa nu keejeme bô dew yibo ké, njefo bó to fane Bofalasi le fo bó ke ekun bó yew bunle le.

⁴³ Ε bó to fane nonen njefo bó to koonke keekεηke mbense ε è nu wvù nen'yi fô bonyii le εfey keekεηke ε è nu wvù nen'yi fô Nyo' le.

⁴⁴ Ε Jisos nε fun foweεwe gay le, “Wee wvù nu ε lese fitele yî yem e, nu ε wvù yaa lese ε è nu yî yem e ké. Wvù lese ε è nu yî wee wvù tum me le.

⁴⁵ Ε wee yen me le, tu wvù yen ε è nu wee wvù tum me le.

⁴⁶ Me nu ε nto ê won jan diεwε n'yuu le wvu le naa yεε wvù nu ε lese fitele yî yem e wvù saa ebvuu emεy enu ê ejiwε le ké.

⁴⁷ Ε wee yuw diεw yem, ε fanε yaa egεε, me nsaa enlese wvù ηγεw e ké, njefo ké me nto nto keenlese bonyii bo yî won wvun e ηγεw e ké. Me nto nto keemboyse lo bó.

⁴⁸ Wee wvù nu ε ma me ε fan keefiisen diεw yem keηke fiεε fî nu ke esaw wvù. Diεw yî me nu ε njeme ê wvù nu fiεε fî nu ke else wvù ηγεw e diuu di fokemεse.

⁴⁹ Fî nu nonen njefo ké me njemyi ε è nu ê mvunγay mwem e ké. Icεm wvù tum me nu wvù wvù gay le me enjemyi, ε è nya wvù fiεε fî me enjemyi, ε see no me enjemyi.

⁵⁰ Ε me ηkee le fiεε fî wvù gay le me enjemyi nu fî nyaa nshii wvù mεy lo. Nonen fiεε fî me njemyi nu fî Icεm nu ε gay le me enjemyi.”

13

Ε Jisos cukε bikaa bi boom bew bo ηgoo le

¹ Ε è ke no nu wase bvù εkfun nu ebuy eyuu é emum enu Nkaw Danεfey, ε Jisos kiεε le kefew kè wen nu ecine won wvun e, ekase egen fô Icee wen e nu ε kocen wase. No wvù to koonke bonyii bò è to nu bew yî won wvun e, ε wvù kon bó gen mεse.

² Ε bó ke no diekene fokieguu, ε dewle ε lese wase ηkpawace ê fitele fî Judas wvù waa Semon Iskaliot e le wvù egese Jisos.

³ No Jisos to kee wase le Icee wen nu ε nya wase mwεεm mvunciim can wen e, bô le wen to nε fô Nyo' le ε wen kaase tuu jim fô Nyo' le,

⁴ Ε wvù mum nε ê we jo mwεεm mvudien, baayε bikum biew, jo ndvu yî bó shole ye dvù, sen yî mvuntem e,

5 mum tfuw joo ê ñkaa le, kew no cuke bikaa bi boom bew bo ñgoo le dvú, shole bô ndvu yì wvú to senjεε yì mvuntem e ye.

6 Ε wvú ke cukε to buy fô Semon Bita le, ε wvú bife ê wvú le, “Tata, ε nu ecukε wo bikaa biem e?”

7 Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Κε fiεε fi me ñgeε nu ε wo nulo ekiεε keseen κε. Wo nu ke ekiεε ε ε ò nu εjim.”

8 Ε Bita gay ê Jisos le, “Κε ε nulo ε wo ke eyuu ecukε bikaa biem κε.” Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε me mbaa encukε wo, wo saa ekeñke fiεε bee wo κε.”

9 Ε Semon Bita mum gay ê Jisos le, “Tata, ε ε fεn nu nonεn, tu κε wo nu ecukε κε ε ε ò nu bikaa biem maan κε. Wo nu ecukε tεn can yεm bô εkolε kem fó.”

10 Ε Jisos gay ê wvú le, “Wee wvù nu ε cukε wase ye nu ε wvú yuule wase ye yicii, ε shiee yaa bvuu nu keebvuu ecukε efey bikaa κε. Ben nu ε ben yuule wase, geenεn κε ε yaa nu ben bocii bô yuule κε.”

11 Jisos to jemyi nonεn ñjefo wvú to kee wase wee wvù nu ke egese wvú. Ε nu fiεε fi wvú to gayεε le, “Κε ben yuule bocii κε.”

12 Ε Jisos ke mεse cukε bikaa bibole, tfume bikum biew, kase γεν tu fô bvudvuu bwew e, mum bife ê bó le, “Ben nu ε kiεε fiεε fi me ñge fô ben e fin e?”

13 Ben tenje me le Wee N'yεεyi bvuu tenje le Tata, ε ben tenje ε ε ò nu len nonεn ñjefo ε ò nu fiεε fi me nu.

14 Ε me wvù nu Tata wene bvuu nu Wee wene N'yεεyi nu ε cukε bikaa binεn, tu ben tεn keñke keecukε bikaa bi wee noo wee le.

15 Me ñge nonεn ndunçi lo ê ben le ben egeε tεn no me ñge fô ben e.

16 Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le κε waa lemme ké no kuuke fele cee εkolε we κε, ε κε wee wvù bó tum lo ké no kuuke tεn fele wee wvù tum wvú κε.

17 Ε ben kee mwεεm mvun, ε no gee mvú, ε ñjon wvu baay enu wene.

18 Κε me ñjemyi ε ε ò nu ekumε ben bocii κε. Me ñkee bonyii bô me nu ε ncaw. Geenεn, ε fi nu le fiεε fi nu ê N'wa' Nyo' le keñke keeke eto ekocεn no bó to sanjεε le, ‘Wee wvù diee mwεεm mvudien mwem nu ε ne ε no bii bikaa biem e.’

19 Me nsenje fiεε fin ê ben keseen ε fi se keeke ekooyi, wvu le fi ke dioo ε kooy, ε ben emum ebee le ε ò nu naa me wvudvu.

20 Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le wee wvù nu ε fiεεn naa wee wvù la wvù ε tum me, nu ε wvú fiεεne ε ε ò nu me. Ε wee wvù fiεεne me fiεεne ε ε ò nu wee wvù tum me.”

Ε Jisos dunjεε wee wvù nu egese wvú

21 No Jisos jeme mwεεm mvun nεn, ε fitele nε no buuke wvú. Ε wvú nε jeme lo teytey gay le, “Ε me ensee ê ben keceεy keceεy le wee mvu ben e nu egese me.”

22 Ε boom bew bo ñgoo le nε no taayine ye maa laa wvú jemyi ε ε ò nu wee wvù la le.

23 Wee mvu ñgoo boom bo Jisos e wvù Jisos to koonke to yeeme diekene naa mbew ye le. *

24 Ε Semon Bita kpwase wvú gay le wvú ebife ê Jisos le laa wvú jemyi ε ε ò nu yeε le.

25 Nonεn ε wvú yeem γεν yì Jisos e bife ê wvú le, “Tata, ε ò nu yeε?”

26 Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε nu wee wvù me nu enjuse bleεd encuw ê nshεw mbase le enya ê wvú.” Nonεn ε wvú mum cuw bleεd ê nshεw mbase le nya ê Judas wvù waa Semon Iskaliot.

27 Κε no Judas fi bleεd wvudvu nεn, ε Satan mum ley yì ye le. Ε Jisos gay ê wvú le, “Yanjen ege fiεε fi wo gomte keege.”

28 Wee mvu ñgoo bó le to baa kiεε fiεε fi wvú jemyi ê wvú nonεn κε.

13:10 15:3 13:11 6:64, 70-71 13:12 Mat 20:24-28; 23:8-12; Luk 22:27; 1Tim 5:10 13:15 1Jon 2:6; Fili 2:5; 1Bi 2:21 13:16 15:20; Mat 10:24 13:17 Jem 1:25 13:18 Mben 41:9; Jon 17:12 13:19 8:24; 14:29; 16:4 13:20 Mat 10:40 13:23 19:26; 20:2; 21:7, 20 * 13:23 Keeshii ediekene nu ε Bojuu to ké nshii fokuse, yeem lo keba kemwaan se no diekene. 13:27 13:2 13:29 12:6

29 Bomew to kpwaake le no Judas to nu wee wvù gεεle ekεεle nu ε Jisos jemyi ê wvù le wvù egeγ eguy mwεεm mvù bó shieele keedie Nkaw dvù, kεεε le wvù egeγ enya fiεε ê bonyii bò fuute.

30 No Judas fi blεεd wvudvu nonεn ε die, mum buy lo kan mwaan gεn. Sekekiε to nu wase εntaη.

ε Jisos tefe kpwe ê boom bew bo ηgoo le

31 No Judas buyεε wase gεn nonεn, ε Jisos shεε gay le, “Keseen nu ε bó nu ekew eyεne bvukukε bvù wee wvù diee nu Waawee le, emum eyεne tεn bvukukε bvù è nu bvù Nyo' le yî ye le.

32 ε bó yεn bvukukε bvù Nyo' le yî ye le, tu Nyo' nu edunεε tεn bvukukε bvù Waa we le yî wvù wvù Nyo' le. ε wvù nu edunεε lo kan mwaan.

33 Boom bem, me nu enu beene kε wase yî kefew e nεn caan. Ben nu ke eshεε egom me saa eyεn kε. No me nto ηgayεε ê Bojuu, nu no me ηgayte ê ben keseen le, ‘Fô me ηgene nu ε kε ben nulo eto fó kε.’

34 Me nyaa nci ê ben, ε è nu nci wvu fwε le ben dioo ε shεε no koηenè. Ben ekoηenè kε naa leηleη no me nu ε ηkoη ben.

35 ε ben shεke ε no koηene nonεn, é fifin ege é bonyii bocii emum ekiεε le ben nu boom bem bo ηgoo le.”

ε Jisos gay le Bita nu ke ema wen (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 ε Semon Bita mum bife ê Jisos le, “Tata, wo gεne ε è nu fεε?” ε Jisos tfuse le, “Fô me ηgene nu ε kε è nulo é wo ebi me le keseen kε. Wo nu ke eshεε se bi.”

37 ε Bita kase bife ê wvù le, “Tata, kε è nulo é me mbi wo le keseen nje la? Me nu ηke enya nshii wεm keenkpwe nje yo.”

38 ε Jisos Bife ê wvù le, “Wo nulo enya nshii wo keekpwe nje me? ε me ensee ê wo keceεy keceεy le kε nyimshie nu ke etoη se wo ε ma wase me bokaη botεte kε.”

14

Jisos nu Je yî gεne fô Nyo' le

1 ε Jisos bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le le, “Fo ben ecinε é mvuntelem mvunεn ebuuke kε. Ben elese fitele yî Nyo' le, elese tεn fitele yî yεm e.

2 Yew dvu Icεm, nu ε bibuw nu dvù nteen. ε fí be baa enu nonεn, tu me mbaa ηgayte le me ηgene nseyse bvudvuu ê ben kε.

3 ε me nu ndioo ε ηgeγ ε nseyse bvudvuu ê ben, eηkase ento enjo ben é beene enu, wvu le fô me nu, é ben enù tεn fó.

4 ε ben kee wase je yî gεne fô me ηgene.”

5 ε Toma mum gay ê wvù le, “Tata, kε bese kee fô wo gεne kε. Bese nu eghan nεε se kiεε je yidvu?”

6 ε Jisos tfuse le, “ε nu me je, ε è nu me keceεy, ε è nu me nshii. Kε wee nulo egeγ fô Icεm e se wvù ε fey yî yεm e kε.

7 ε ben be kee me, tu ben bee kee tεn Icεm. ε kεw yî keseen e nu ε ben ε kiεε wase wvù ε bvuu ε yεn wvù le.”

8 ε Filew gay ê wvù le, “Tata dunεε Ico ê bese, é bese eyεn emum effuu.”

9 ε Jisos tfuse ε wvù le, “Filew, beene nu ε ce wase baay nεn se wo kee me le? Wee wvù nu ε yεn me le, nu ε wvù ε yεn wase Icεm e. Wo nulo eghan nεε le se ebvuu egayte le me edunεε Icεm ê ben?

10 Wo baa bee le me nu yî Icεm e, ε Icεm nu yî yεm le? Njeme wvù me njemyi ê ben nu ε kε me njemyi yî mvunγay mwem e kε. Icεm wvù nu yî yεm e nu wvù gee dilemme diεw.

11 Ben ebee me le le me nu yî Icεm e, ε Icεm nu yî yεm e. ε ben baa bee me le nje fiεε fi me ηgayte, é ben bee nje dilemme di me ηgee le.

12 ε me ensee ê ben keceεy keceεy le wee wvù nu ε lese fitele yî yεm e nu ke egeε tεn dilemme di me ηgee. ε wvù nu ke ege dilemme efey naa di me nu ε ηge, njefo me ηgene wase fô Icεm e.

13 Naa la fi ben ε bife ê diee diem e, ε me enge fí, wvu le Icee Wan nulo ekεηke diee di kuuke nje Wan.

14 Ε ben bife naa la ê diee diem e, ε me enge fí.

Ε Jisos kaw bonyii bew bô Keyoy ke Yuule

15 Ε ben koonke me, ε ben egεεlè bonci bem,

16 ε me ηke enλεκε ê Icεm ε wvú enya ben bô wvumvu Wee Nfi ε wvú enu ben ε bó sekecii.

17 Wee wvun nu Keyoy ke kecεεy e. Ke wvú nu wee wvù è nulo é bonyii bò è nu bo yí won wvun e efiisen wvú ke, njefo ke bó yene wvú le kenεε kee wvú ke. Ben nu finen ε ben kee wvú, njefo wvú cee ben ε bó, ε wvú nu ke enu yí yene le.

18 Ke me nu ηke encine ben e é ben enu diεwe boom bo bonkfu le ke. Me nu ηke enkase ento enu beene.

19 Ε shεete wase caan é bonyii bò è nu bo yí won wvun e saa ebvuu eyen me le ke. Geenεn, ben nu ke eyen me le. No me nu ηke enu dvú, nu ε ben ten nu ke enu dvú.

20 Ε nu ke enu ebvubwe é ben ekiεε le me nu yí Icεm e, ε ben nu yí yem e, ε me nu yí yene le.

21 Wee wvù kee bonci bem gεεle, nu wvuwe wvù koonke me. Ε wee wvù koonke me nu ε Icεm nu ke ekoonke wvú. Ε me nu ηke enkoonke ten wvú, enduηce ekole kem ê wvú.”

22 Ε Judas wvumvu (ε è yaa nu ke we wvù bó teje le Iskaliot ke) bife ê wvú le, “Tata, fí ghan nεε le fi wo nu ke eduηce ekole kuw ε è nu ê bese, ε è yaa nu ê bonyii bò è nu bo yí won wvun e ke?”

23 Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε wee koonke me, é wvú egεεlè njeme wεm, é Icεm ekoonke wvú, é bee Icεm ke eto fô wvú le ecee bee bó.

24 Ke wee wvù baa koonke me ké no gεεle njeme wεm ke. Ke njeme wvù

ben yuuke nu wεm ke. Ε nu wvu Icεm wvù tum me.

25 Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben mbεε beene.

26 Geenεn, Wee Nfi wvù è nu Keyoy ke Yuule wvù Icεm nu ke eciinse ê diee diem e nu ke eyεεyi ben bô mwεεm mvunciim ebvuu ege é ben ekumyi mwεεm mvunciim mvù me nu ε njeme wase ê ben.

27 Me nu ε ηgεε nyεkeey le wvú enu ben ε bó. Me nyaa nyεkeey wvù è nu wvuwe ε ben. Ke me nyaa nyεkeey wvun ê ben no bonyii bò è nu bo yí won wvun e ké no nyaa ke. Fo ben ecine é mvuntelem mvunεn ebuuke kenεε kenke jan ke.

28 Ben nu ε yuw wase no me ηgayte le me ηgεne wa lo, ε me nu ηke enkase ento enu beene. Ε ben be koonke me, tu ben bee elanlanje lo, njefo me ηgεne ε è nu fô Icεm e, no Icεm kuuke fele me.

29 Keseen nu ε me ε njeme wase fiεε fin ê ben é fí se keeke ekooy, wvu le fí ke dīoo ε kooy, é ben emum ebee me le.

30 Ke me mbεε embvuu enshe enjemyi beene baay ke, njefo nfon wvù saake won wvun too wase. Ke è nu le wvú kenke mvunηay ê me ê we ke.

31 Geenεn, me ηgee ε è nu no Icεm nu ε gay le me engeè wvu le bonyii bò è nu bo yí won wvun e nulo ekiεε le me ηkoonke Icεm. Ben eja we é bó enε.”

15

Jisos nu kete ε bonyii bew nu tíew yidvu

1 “Ε nu me tweη kete ke mvuntam e ke cεεy cεεy, ε Icεm nu wee wvù seysee tweη wvudvu.

2 Tíew yem yicii yí baa yumte mvuntam, nu ε wvú ke faashε bvuse, ε yí yumte mvuntam nu ε wvú ke seyse kpwεε wvu le yí eyuule emum eyumte mvuntam nteen.

14:13 15:16; 17:1 14:15 14:21, 23; 15:10; 1Jon 5:3; 2Jon 6 14:16 7:39; 14:26; 15:26; 16:7, 13; 20:22; 1Jon 3:24; 4:13; Lem 1:4; 2:4 14:17 1Kol 2:10-16 14:19 16:16; 8:14 14:20 5:18 14:21 14:15 14:23 Mwm 3:20 14:24 7:16 14:26 14:16 14:27 16:33; 20:19, 21 14:28 8:14 14:29 13:19 14:30 12:31 14:31 15:10; Mat 26:46 15:1 Os 10:1; Yesa 5:1-7; Yeli 2:21; Mben 80:8-16 15:2 Mat 3:10 15:3 13:10 15:4 6:56; 15:7, 10, 16; Lum 11:17-18; 2Kol 3:5; 4:7; 1Jon 2:6, 28; 3:6, 24

³ Njeme wvù me njeme wase ê ben nu ε ge wase ben ε no yuule.

⁴ Ben emεy enù yî yem e, é me enu ten yî yene le. Ke tiεw nulo eyum mvuntam eyinεyin se yî nu yî kete le ke. E nu ke lenlen no ke è nulo é ben ege fiεε se ben nu yî yem e ke.

⁵ E nu me twen ketete ke mvuntam e, ε ben nu tiεw yidvu. Wee wvù nu yî yem e ε me nu ten yî ye le, nu wvuwe wvù nu diεwe tiεw yî nulo eyumte mvuntam nteen e, njefo é me mbaa enu, wee saa ege fiεε ke.

⁶ Wee wvù nu se wvù ε mεy ε no nu yî yem e nu diεwe tiεw yî bó efasse elan lo, é yî eyumten e. Kfuuyiyε tiεw nu ε bó nu ke ebaance elan ê nguy e é yî efie lo.

⁷ E ben mεy ε no nu yî yem e ε diεw yem nu yî yene le, ben é bife naa la fi ben shieele, é bó ege fi fô ben e.

⁸ E ben nu diεwe tiεw yî yumte mvuntam nteen e, é fifin enyaa diee di kuuke ê Icεm, emum edunji le ben nu bonyii bem bo ngoo le.

⁹ No Icεm koonke me nu ke lenlen no me nkoonke ben. Ben emum emεy enù ente jo kenkonen kem.

¹⁰ E ben geele bonci bem, é ben emεy enu ente jo kenkonen kem, ke no me nu ε ngeε bonci bo Icεm e ε mεy ε no nu ente jo kenkonen kew.

¹¹ Mwεem mvun nu ε me njemyi ê ben wvu le njon wem nulo enu fô ben e, é ben emum ekenke njon wvù nu ε yinεn.

¹² Nci wem nu wvun wvù nu le ben ekonenè ke no me nkoonke ben.

¹³ Ke kenkonen kemew bvuu nu dvú kè kuuke fele kè le wee enya nshii we ekpwe nje nsáa ye ke.

¹⁴ E ben gee fiεε fi me ngayte le ben egeè, tu ben nu nsáa yem.

¹⁵ Ke me mbvuu ntenje ben le boom bo lemme le ke, njefo ke waa lemme ké no kee fiεε ficii fi cee ekole we gee ke. Me ntenje wase ben le nsáa yem

njefo fiεε ficii fi me n'yuw ê Icεm nu e me ε nge wase ben ε kiεε.

¹⁶ Ke è to caw ben me ke. E to caw me ben, mbaa ngeε le ben egen enu diεwe tiεw yî yumte mvuntam e, mvuntam ε è nu mvù nu ke emεy nu dvú le. E ben gee nonεn, naa la fi ben ε bife ê Icεm ê diee diem e é wvù enya ê ben.

¹⁷ Nci wvù me nyaa ê ben nu ke wvun wvù le, ben ekonenè.

E Jisos gay le won wvun nu ke ebane bonyii bowene

¹⁸ E bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben, é ben no kee le bó to yaw kew no bane ε è nu me ε se no bane ben.

¹⁹ E ben be nu bonyii bo yî won wvun e, tu bonyii bò è nu bo yî won wvun e be koonke ben diεwe bonyii bobole. Geenεn, ke ben baa nu bonyii bo yî won wvun e ke. Me nu ε ncaw wase ben ε mbvuse ente jo bonyii bo yî won wvun e. E neε fiεε fi bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben.

²⁰ Ben ekume njeme wvù me nto njemyεε ê ben le ke waa lemme ké no kuuke fele cee ekole we ke. E bó bone bikaa ê me ejim, tu bó nu ke ebon ten ê ben ejim. E è be nu le bó yuuke njeme wem e, tu bó nu ke eyuw ten wene le.

²¹ Fin nu fiεε fi bó nu ke ege bó ben nje me, njefo ke bó yaa kee wvù wvù to tumεε me ke.

²² E è be baa nu le me nu ε nto ε njeme ê bó, tu bó be baa ekenke jay ke. Geenεn, keseen nu ε ke bó kenke fiεε keetanje diuw dvú yî bibefe bibole ke.

²³ Wee wvù bane me nu ε wvù bane Icεm ten.

²⁴ E è be baa nu le me nu ε nge kfuu dilemme di wee ke baa yuu ge wase entelen jo bó, tu bó be baa ekenke jay ke. Geenεn bó nu ε yen, ε no bane ke me noo Icεm.

²⁵ Fifin nu nonεn keege é diεw eto ekocen no bó to sanεε ê Nwa' bonci bobole le,

‘Bó ban me εcici.’

²⁶ Geenεn, Wee Nfi wvù me nu ηke enciinse nu ke eto ε wvù nε fô Icεm e. Wee Nfi wvun nu wvù è nu naa Keyoy ke kecεεy e kè nεn'yi fô Icεm e. Seke wvù ε to, wvù nu ke eben jim nsaw wεm.

²⁷ Ben tεn nu ke eben jim nsaw wεm, njefo ben nu ε no nu beene ε kεw fonkεw.”

16

¹ “Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben wvu λε fo ben ke egbwe yî mbee wene le κε.

² Bó nu ke ekuj ben yéw bunle le. Yî kecεεy e, kefew too lo kè wee nu ke edioo yuu wee mvu ben e, eyuu kpwaake λε wen gee ε è nu lemme di jee fô Nyo' le.

³ Ε bó nu ke egee nonεn, njefo κε bó baa kiεε wase Icεm kεnεε me κε.

⁴ Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben nεn wvu λε seke kefew kedvu ε kocεn, é ben ekume λε me nto nu ε njeme wase ê ben ekume mvú.

Lemme di Keyoy ke Yuule nu ke eto egee

Me nto mbaa njeme mwεεm mvun ê ben fonkεw κε, njefo me nto ηké no nu κε beene.

⁵ Keseen nu ε me ntuu wase jim fô wvù wvù to tumεε me le. Geenεn, wee mvu ben e baa cim bife ê me λε laa me ηγεne fεε λε.

⁶ Ben nu yii yii njefo me nu ε njeme wase mwεεm mvun ê ben.

⁷ Naa no fí cim nu nonεn, é me ensee ê ben kecεεy λε, è nu lo fiεε fi jee fô ben e λε me ηγεn. Ε me nu σε me ε ηγεn, Wee Nfi wε saa eto fô ben e κε. Geenεn, é me ηγεn lo, emum enciinse wvù fô ben e.

⁸ Ε wvù nu ke edioo ε to, etooshε bonyii bò è nu bo yî won wvun e, ege é bó eyεn kebefε kebole, ege é bó eyεn fiεε fi è nu nce wvu teytey, ege tεn é bó eyεn fi è nu nsaw Nyo'.

⁹ Wvù nu ke ege é bó eyεn kebefε kebole no bó baa lese fitele yî yεm e κε,

¹⁰ ege é bó eyεn fiεε fi è nu nce wvu teytey no me ηγεne wase fô Icεm e, ε ben yaa bεε ke ebvuu eyεn me le κε.

¹¹ Ε wvù nu ke ege é bó eyεn fiεε fi è nu nsaw Nyo' njefo nfon wvù saake won wvun nu ε nsaw ε koo wase wvù.

¹² Me mbεε ηκεηκε naa mwεεm nteen keenjeme ê ben, geenεn κε è nulo é mvú eley bitem binεn e keseen nta y κε.

¹³ Seke wvù wvù Keyoy ke kecεεy e ε to, efi ben é ben ekiεε kecεεy kecii. Ke wvù yaa nu ke ejemyi ε è nu yî mvun gay mwew e κε. Fiεε ficii fi wvù nu ε yuw nu fí fi wvù nu ke ejemyi, mum seje ê ben mwεεm mvù nu ke eto.

¹⁴ Wvù nu ke eduηce bvukuke bwem, no wvù nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fiem seje ê ben.

¹⁵ Fiεε fi Icεm e ficii nu fiem. Ε nεε fiεε fi me ηgayte λε wvù nu ke ejoo ε è nu fiεε fi è nu fiem seje ê ben.

Yii boom bo ηgoo le bo Jisos e nu ke etu nlanlan

¹⁶ Ε shεεte wase caan ben saa ebvuu eyεn me le κε, dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyεn me le.”

¹⁷ No Jisos jeme nonεn, ε boom bew bo ηgoo le bomew ghay εbonεbon λε, “Ε σε nu la fi wvù gayte ê beene λε, è shεεte wase caan beene saa ebvuu eyεn wen e κε, ke dioo ε moocε caan ebvuu ekase eyεn wen e, bò λε wen γεne fô Icee wen e?

¹⁸ Fiεε fi wvù σε duu λε è shεεte wase caan σε nu naa λε la? Ke beene baa kiεε fiεε fi wvù jemyi nonεn κε.”

¹⁹ Ε Jisos dioo kiεε λε bó gomte keebife ê wen fiεε fi wen jeme, mum bife λε, “Ben ghayte εbenεben ekume fiεε fi me ηgayte λε, ‘Ε shεεte wase caan ben saa ebvuu eyεn me le κε, ke dioo ε moocε caan é ben ebvuu ekase eyεn me le' le?

20 E me ensee ê ben keceey keceey le, ben nu ke ebeele kpwe, fuunke e bonyii bô è nu bo yî won wvun lanlanje lo fibole. Ben nu ke enu yî yii le, geenen e yii yene yin nu ke ene etu nlanlan.

21 Kpwoon ké dioo nu yî lume le, no yuuke nsase, njefo kefew kew keebo nu e kocen wase. E wvú ké dioo e boo wase wan, wvú saa ebvuu ekumyi nsase wvudvu ke, njefo wvú yuuke wase e è nu njon le wee wvu wum nu e to yî won e.

22 E nu ke no fi nu fô ben e keseen. Ben nu yii yii, geenen e me nu nke endioo e nkase e n'yen ben e, é ben ekenke wase e è nu nlanlan fô mvuntelem mvunen e, e wvuwe nlanlan nu ke enu wvú wee yaa nulo ke efi ê ben ke.

23 E nu ke enu kefew kekie le, ben saa ebvuu ebife fiεε ê me ke. E me ensee ê ben keceey keceey le, é ben bife naa la ê Icεm, é wvú enya fiεε fidvu ê ben ê diee diem e.

24 E kew lo e to e buy keseen e, nu e ben ke baa bife wase fiεε ê Icεm ê diee diem e ke. Ben ebife, é ben ekenke, wvu le nlanlan wene eyinsen.

25 Me njemyi njeme wvun e è nu ke ê bonjan e, geenen kefew too lo kè me n'yaa mbεε nke embvuu enjeme ê ben ê bonjan e ke. Me nu nke enjemyi wase ê ben e è nu endan ekumε Icεm.

26 E nu ke enu kefew kekie le, é ben biite fiεε ê Icεm ê diee diem e. Ke me ngayte ê ben le me nu nke enleke fiεε ê Icεm ben e ke.

27 Icεm kebεε koonke ben, njefo ben nu e kon me e bvuu e bee le me ne fô wvú wvú Icεm e.

28 Me nto ne fô Icεm e nto yî won wvun e, e no nen'yi wase yî won wvun e ntuu jim fô Icεm e.”

29 No Jisos jeme nonen e boom bew bo ngoo le bense lo gay le, “Anghaa! Wo jemyi naa keseen teyey e è yaa bvuu nu ê bonjan e ke!

30 Keseen nu e bese e yen wase le wo kee mwεεm mvunciim yaa ceyte le

wee ke ebife ke lo fiεε ê wo ke. Fifi nu e ge bese e mum e bee le wo ne fô Nyo' le.”

31 E Jisos tfuse ê bó le, “Ben fen nu e bee keseen e?

32 Kefew too lo, e kí e to naa wase, kè ben nu ke etawse mwaan mwaan é wee egene ê wvú yew, cine me le me emben. Geen en ke me nu me emben ke, njefo Icεm nu bee wvú.

33 Me njemyi mwεεm mvun ê ben wvu le no ben nu yî yem e, ben emum ekenkè nyεkeey. Yî won wvun e nu e ben kenke bonjεw, geen en ben esak-enè. Me nu e nso wase won wvun.”

17

E Jisos bunle fô bonyii bew e

1 E Jisos ke jeme njeme wvun mεse, mum ne cake ejise taa we bunle le, “Icεm, kefew nu e kocen wase. Duñce bvukuke bvú Waa wo le wvu le Wan ten nulo eduñce bwuw bvukuke.

2 Wvú nulo eduñce njefo wo nu e nya mvunjay ê wvú ê we jo wee wvu wum tfuu le wvú enya nshii wvú mεy lo ê boba bocii bô wo nu e nya ê wvú.

3 E nshii wvú mεy lo wvun nu fin fi le bó ekeè wo wvú è nu ke wo Nyo' wvu keceey, ebvuu ekee ten me wvú Jisos Klistu wvú wo to tumεε le.

4 Me nu e nduñce wase bvukuke bwuw yî nshε le no me nu e mεse lemme di wo to nyaε le me enlem e.

5 Yî keseen e Icεm, kase enya me bvukuke mbew yo le bvú me nto nshee nkenke fwele e won se ke kew e.

6 Me nu e nduñce wase wo ê bonyii bô wo to baayεε ê won jan nya ê me le. Bonyii ban to nu buw, e wo mum nya bó ê me. E bó nu e yuw diεw yo le.

7 Bó nu e kiεε wase keseen le fiεε ficii fi me nkenke nu e fi ne e è nu fô wo le.

8 Me njemyi nen njefo me nu e nya wase diεw yî wo to nyaε ê me ê bó, bó e fiisen, e mum e kiεε yî keceey e le me ne fô wo le, e bee ten le è to tum wo me.

9 Me mbunlee nen e è nu fô boban e. Ke me mbunlee e è nu fô boba bô è nu

bo yî won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu fô boban bò wo nu ε nya ê me le, njefo è nu bonyii buw.

¹⁰ Bonyii bocii bò me ηκεηκε nu bonyii buw, ε bonyii bocii bò wo κεηκε nu bem. Ε nu yî bó le wvù bvukuke bwem yen'yi.

¹¹ Keseen nu ε me n'yaa mbεε ê won jan ke. Geenεn bó bεε ê won jan, ε me ηkaase wase ntoo fô wo le. Icεm wvù yuule, γεεε bó ê diee diuw di wo nu ε nya ê me le, wvu le bó nulo enù yî wee le mwaan ke naa no bee wo nu yî wee le mwaan.

¹² Seke me nto nu bee bó, me nto nu ε ηγεε bó ê diee diuw di wo nu ε nya ê me le. Me nu ε nεyεy bó wee mvu bó le baa la, εfey ke wvuwe wvù to nu wase wee wvù nu ke ela le. Ε fifin to nu wvu le fiεε fi bó sanεε ê Nwa' Nyo' le eto ekocεn.

¹³ Keseen nu ε me ηkaase wase ntoo fô wo le, ε mwεεm mvun nu ε me njemyi mbεε yî won wvun e wvu le è nulo é bó eκεηκε njon wvu wεm ε wvù ε yiηsen yî bó le.

¹⁴ Me nu ε nya wase diεw yo can yibole, bonyii bò è nu bo yî won wvun e ε mum ε no bane bó njefo ke bó nu bonyii bo yî won wvun e ke, leηλεη no ke me nu wee wvu yî won wvun e ke.

¹⁵ Ke me mbunlee nen le wo ebvuse lo bó yî won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu le wo egemgem bó fo bó eley can wee kebefε wε le.

¹⁶ Ke bó nu bonyii bo yî won wvun e ke, leηλεη no ke me nu wee wvu yî won wvun e ke.

¹⁷ Seyse bó egεε é bó eyuulè ente jo keceεy. Diεw yo nu keceεy.

¹⁸ No wo to tumεε me yî won wvun e, nu ke leηλεη no me nu ε ntum bó yî won wvun e.

¹⁹ Me ε mum ε nseyse ekole kem ε ηγεε nje bó, wvu le è nulo ten é bó eseysel bibole bikuu egεε yî keceεy.

²⁰ Ke me mbunlee ke ε è nu fô bonyii ban e maan ke. Me mbunlee ten fô

bonyii bocii bò nu ke eyuw diεw yi-bole elese fitele yî yεm e.

²¹ Me mbunlee le bó bocii ke enu yî wee le mwaan ke naa no wo wvù Icεm nu yî yεm e ε me nu yî yo le. Me mbunlee le bó ten ke enu yî yese bee wo le wvu le bonyii bò è nu bo yî won wvun e ebee le è to tum wo me.

²² Bvukuke bvù wo to buwεε me dvù nu ε me ε nya wase ê bó wvu le bó nulo enù yî wee le mwaan, ke naa no bee wo nu yî wee le mwaan,

²³ ε me nu yî bó le, ε wo nu yî yεm e. Le bó elooci nù yî wee le mwaan, nonεn é bonyii bò è nu bo yî won wvun e emum ekieε le è tum wo me, ε wo koonke bó ke naa no wo koonke me.

²⁴ Icεm, me nshieele le boba bò wo nu ε nya ê me ke enu ten bee bó fô me nu, wvu le bó ke eyen bvukuke bvù wo to nyaε ê me nje keηkonεn kuw fô me le ε won wvun se ke kew e.

²⁵ Eεy Icεm wvu teyey, ke bonyii bò è nu bo yî won wvun e kee wo ke, geenεn ε me ηkee wo, ε bonyii bem ban nu ε kieε le è tum wo me.

²⁶ Me nu ε ηge wase bó ε kieε wo, ε me mbεε ηke engee ke ε bó kee wo, wvu le keηkonεn kè wo nu ε kon me dvù nulo enu yî bó le, ε me ten nu yî bó le.”

18

Ε bó tum bonyii bo nci le ε bó γεν koo Jisos

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Ε Jisos ke bunle mεse, ε bô boom bew bo ηgoo le nε fó, γεν lente kelonε kè bó tenε le Kidlon, buy kewvu keki fô wεε ketaan wvumew e, mum ley jó.

² Ε to nu ε Judas wvù to gesεε Jisos kee ten bvudvuu bvudvu, njefo Jisos bô boom bew bo ηgoo le to ké no gene taashi fó εfonεfon.

³ Nonεn, ε Judas mum γεν fó bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bomew bô to ceyte yew ncese. Bonyii

ban nu ε è to tum bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii bó. Bó to gene κηηke bin'yeese bó dinguci ε bó ε tfuw noo mwεεm mvu jem e.

⁴ No Jisos to kee wase fiεε fi to nu keeke ekooy bó wvú, ε wvú mum bence to fwe, bife ê bó λε, “Ben gomte ε è nu yeε?”

⁵ Ε bó tfuse ê wvú λε, “Jisos wvu Nasalet.” Ε Jisos gay ê bó λε, “Ε nu me wvudvu.” Ε to nu ε Judas wvú to gesεε wvú leeme bó bonyii bodvu.

⁶ No Jisos gay ê bó λε è nu wen wvudvu, ε bó kaa tu lo jim jim, gb-weκεn fokuse.

⁷ Ε wvú bvuu bife ê bó λε, “Ben gomte ε è nu yeε?” Ε bó tfuse λε, “Jisos wvu Nasalet.”

⁸ Ε Jisos gay ê bó λε, “Me nu ε nsee wase ê ben λε è nu me wvudvu. Ε ben fεn gomte ε è nu me, é ben cine ε bonyii ban no gene.”

⁹ Wvú to gay nonεn keege é fí eto ekocεn ê diεw yì wvú to jemyεε wase ê Nyo' λε wen to baa lase wee mwaan fô bò wvú to nyaε ê wen e κε.

¹⁰ Semon Bitá to κηηke nyo jem. Ε wvú mum dvun ê ηku le, cun kentunηη ke nfwa εkolε ke bocee ncese le ke εεεy dvú, sum. Diee di nfwa wvudvu le to nu Malkus.

¹¹ Ε Jisos gay ê Bitá λε, “Kase etfuse nyo yo ê ηku le. Ke me nu εn'wu fiko fi ηγεw e fí Icεm nu ε nya ê me le?”

Ε bó jo Jisos γεν dvú fô Annas e

¹² Ε εkolε ke bonyii bo nci le bó ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bò to cεyte yew ncese Bojuu mum ghen Jisos kay wvú bó bokfuu.

¹³ Ε bó yaw jo wvú γεν dvú fô Annas e, njefo Annas to nu icee kpweε Kayfas wvú to nu εkolε ke bocee ncese le kelum kekiε le.

¹⁴ Kayfas wvun nu wvú to nyaε wase ntefe ê Bojuu λε fí jee λε wee mwaan ekpwe fô bonyii le bocii.

Ε Bitá tun λε κε wen kee Jisos κε

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ No bó to gene bó Jisos nonεn, Semon Bitá bó waa ηgoo Jisos mvu to bii wvú le. No waa ηgoo Jisos wvun to nu ε εkolε ke bocee ncese le kee wvú, ε wvú mum bi Jisos e γεν ley fô lakfulεη εkolε ke bocee ncese le.

¹⁶ Ε Bitá shεε no leeme εκfuη mbew diuw ketaan e. Ε waa ηgoo Jisos wvudvu wvú εkolε ke bocee ncese le to kee, kase buy to jeme bó wan kpwoon wvú to cεyte diuw ketaan, jo Bitá ley bó wvú.

¹⁷ Ε wan kpwoon wvudvu bife ê Bitá λε, “Ke wo nu ten wee ηgoo wee wvun?” Ε Bitá tfuse λε, “Ke me nu κε.”

¹⁸ Ε to nu ε εκfuη λεε, ε boom bo lemme le bó bonyii bò to cεyte yew ncese ε fwεε nguy ε no leemene fó yosene. Ε Bitá mum fey, γεν no leeme bó bó yosene ten.

Ε εkolε ke bocee ncese le biwce mwεεm ê Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Ε εkolε ke bocee ncese le mum no biwci mwεεm ê Jisos ekumε boom bew bo ηgoo le noo ekumε n'yεεyi we.

²⁰ Ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Me ηké no njemyi ê wonη tfuu εndan. Me ηké no n'yεεyi bonyii yéw bunle le noo yew ncese le fô Bojuu bocii nu ε tase. Ke me ηke mbaa enjemyi wase fiεε ê nnyilε le κε.

²¹ Wo biwci mwεεm mvun ε è nu ê me nje la? Ε biwci ε è nu ê bonyii bó ké no yuuke no me n'yεεyi. Bó kee naa fiεε fi me ηké no njemyi.”

²² No Jisos jeme nonεn, ε wee mvu ηgoo bonyii bò to cεyte yew ncese wvú to leeme fó nceencee tum εbo ê wvú εntunηη, bife ê wvú λε, “Ε yin nu je yì wo tfuuse fiεε jó ê εkolε ke bocee ncese le?”

²³ Ε Jisos bife ê wvú λε, “Ε me fεn nu ε njeme ε njay, é wo dunηε jay wvudvu. Ε me fεn njemyi ε è nu keεεy, wo ε kaa ε sun lo me nje la?”

18:9 6:39 18:10 Luk 22:36, 38

18:11 Mat 20:22; 26:39

18:13 18:24; Luk 3:2

18:14 11:49-50

18:15 Mat 26:28

18:17 18:25

18:20 7:14, 26; 6:59; Mat 4:23; 26:55; Lem 26:26

18:22 19:3; Lem

23:2 18:24 18:13

24 Ɛ Annas mum ne ciinse Jisos fô Kayfas wvù ekolε ke bocee ncese le. Ɛ Jisos to bεε ke ε bó ε kay bô bokfuu.

Ɛ Bita bvuu tun le ke wen kee Jisos ke
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

25 No Semon Bita to bεε leeme yosene nguy, ε bonyii bife ê wvú le, “Kε wo nu mvu ngoo bonyii bew e?” Geenεn ε Bita tun gay le, “Kε me nu mvu kε.”

26 Ɛ waa lemme ekolε ke bocee ncese le mvu bvuu bife ê Bita le, “Me mbe mbaa n'yεn wo le ben ε wvú ê wεε ketaan wε le?” Waa lemme wvudvu to nu wee kfuu di wee wε wvú Bita to sumεε kentuntun kew e.

27 Ɛ Bita bvuu tun. Kε sekedvu, ε nyimshie mum ton.

Ɛ bó gen bô Jisos fô Baylet e
(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

28 Ɛ bonyii mum jo Jisos fô yew e fo Kayfas no gene dvú ê ntow wee wvu Lum wvù to saake jó le. Ɛ to nu ε è bεε lo entanentan. Ɛ bó dioo gen fanε yaa ley fibole gen ê ntow wee wvudvu le kε, njefo é bó to ley lo, emum etuu nkfum, saa ebvuu edie Nkaw Danefey kε.

29 Nonεn ε Baylet mum buy to yen bó le bife ê bó le, “Fiεε fi ben yen ε wee wvun ε jay nu la?”

30 Ɛ bó tfuse ê wvú le, “Ɛ wee wvun be baa buw fiεε, tu bese baa too bô wvú keenya ê wo kε.”

31 Ɛ Baylet tfuse ê bó le, “Ben ejo wvú esaw bii no wene nci gomte.” Ɛ Bojuu gay ê wvú le, “Kε bese kenke mvungay keeyu wee kε.”

32 Ɛ njeme wvun mum to kocεn ê diεw yì Jisos to jemyεε wase dunçi kfuu kpwe yì wvú to nu keeke ekpwe le.

33 Ɛ Baylet kase ley gen ê ntow we le, tee ε bó to bô Jisos, ε wvú bife ê wvú le, “Ɛ nu wo wvù Nfon Bojuu le?”

34 Ɛ Jisos bife ê wvú le, “Wo jemyi fin ε è nu nkpwawce wvuwo, nuu è jeme wee ê wo ekumε me le?”

35 Ɛ Baylet bife ê wvú le, “Me nu wee juu le? Ɛ nu bonyii buw bo won e bô bocee ncese bo baay baay bò to bô wo ε nya ê me. Wo jay ε è nu la?”

36 Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Kε bvunfon bwem nu diεwε bvú yì won wvun e kε. Ɛ bvunfon bwem be nu diεwε bvú yì won wvun e, tu bonyii bem bo lemme le be ε diu wvu le fo bó enya me can Bojuu le kε. Geenεn kε bvunfon bwem nu bvù ne yì won wvun e kε.”

37 Ɛ Baylet mum bife ê wvú le, “Kε tu wo nu Nfon?” Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ɛ nu no wo gay le me nu Nfon. Bó to boke me, ε me nto yì won wvun e nje fin fi le me ento enjeme ekumε kecεεy. Wee tfuu wvù bii kecεεy e ké no yuuke diεw yεm e.”

38 Ɛ Baylet ghay le, “Kecεεy nu la?” No wvú ghay nonεn mum kase buy gen yen Bojuu ba le gay ê bó le, “Me mbaa n'yεn fiεε fi wvú jay e kε.

39 Geenεn ben kenke nce wene mvu le è ké dioo nu kefew ke Nkaw Danefey e, ε me mbvuse wee ncaw mwaan yew. Ben gomte le me embvuse ε è nu Nfon wene Bojuu le?”

40 Ɛ Bojuu bodvu wam lo foweεwe le, “Aay, kε bese gomte wee wvun kε, bvuse ε è nu Balabas!” Balabas wvun to nu ekufe ke coon e.

19

1 Ɛ Baylet mum jo Jisos nya ε bó njin bô bongbwan.

2 Ɛ bonyii bo nci le lu kefo ke bvunfon e ε kí nu bíay bíay bon ê wvú εfa, jo ndvu bvunfon ε yì yεεle lo, shfuse yì ye le.

3 Ɛ bó mum no too fô wvú le bune wvú gayte le, “Biaa kembangan! Nfon Bojuu!” No bó gee nonεn no njine wvú bô can.

4 Ɛ Baylet bvuu buy ekfun gay ê bonyii le, “Ben eyen, me nu embvuse wee wvun enya ê ben, wvu le ben

ekiee le me mbaa en'yen fiε fi wvú jay e ke.”

⁵ E Jisos mum buy no too bô kefo ke bíay e εfa noo ndvu bvunfon ye le. E Baylet mum gay ê bó le, “Ben etaa eyen wee wvudvu wvun!”

⁶ E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to ceyte yew ncese dioo yen wvú le nonen, mum no wamte lo le, “Ta lo wvú yí kentam e, ta lo wvú yí kentam e!” E Baylet gay ê bó le, “Ben ejo wvú bô can yene eta yí kentam e, njefo me mbaa en'yen jay we le ke.”

⁷ E Bojuu bodvu tfuse ê wvú le, “Bese kenke nci wese, ε nci wvudvu dunçi le wvú kenke keekpwe, njefo wvú nu ε ge ekole kew le wen nu Waa Nyo'.”

⁸ E Baylet dioo yuw njeme wvun bvuu kenke lo nfan baay.

⁹ E bô Jisos bvuu tu jim ê kebuw e, ε wvú bife ê Jisos le, “Wo ne fεε?” Geenen ε Jisos fanε yaa tfuse fiεε ke.

¹⁰ E Baylet bife ê Jisos le, “Ke wo nu ejeme ê me le? Ke wo kee le me nkenke mvungay keencine wo le mbvuu nkenke mvungay keengay é bó eta wo yí kentam e le?”

¹¹ E Jisos tfuse ê wvú le, “Ke wo bee ekenke mvungay ê me we se bó to nya mvungay mvudvu ê wo fowe ke. Nonen nje fifin, wee wvú nya me can yo le nu ε wvú kenke kebefε ε kí kuuke fele kuw.”

¹² E Baylet dioo yuw njeme wvun, mum kew no gomte je keecine wvú le. Geenen ε Bojuu wam lo foweεwe le, “E wo mom lo ε cine wee wvun e, tu ke wo nu nsaa Kaysa wvú Nfon wvu baay wvu Lum ke. Wee tfuu wvú bense ekole kew le wen nu nfon nu wee bvuban wvu Kaysa.”

¹³ E Baylet dioo bvuu yuw wvun njeme, mum buy bô Jisos, shii yí kentaw ke nsaw e fô bó to teje le Bvudvuu bvú bó bom bô Eta, teje ê díεw Ibulu le le Gabata.

¹⁴ E to nu wase Diuu di Nseyse wvu Nkaw Danefey e, ε kefew to nu wase díεwε didiuu yuufe ncow difεε le. E

Baylet jeme ê Bojuu le, “Ben etaa eyen Nfon wene wvun!”

¹⁵ E Bojuu bodvu no wamte lo le, “Gene lo bô wvú, gene lo bô wvú, ta lo wvú yí kentam e!” E Baylet bife ê bó le, “Me enta Nfon wene yí kentam e le?” E bocee ncese bo baay baay tfuse ê wvú le, “Ke bese kenke Nfon mvu efey Kaysa ke.”

¹⁶ E Baylet mum nya Jisos ê bó le bó egen eta yí kentam e.

E bó ta Jisos yí kentam e

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷ E bó mum jo Jisos, buy bô wvú. E wvú tuu kentam kew no gene fô bó teje le Ngbwow Ekole, teje ê díεw Ibulu le le Golgota.

¹⁸ E bó mum gen ta wvú fó yí kentam e, ta ten bonyii bomew bofεε yí bintam e, wvumvu εceey, wvumvu enkonko, ε Jisos no nu entelej.

¹⁹ E Baylet ten san fiεε fimew ε bó ta yí kentam ke Jisos e. Fiεε fi wvú to sanεε fidvu to nu le, “Jisos wvu Nasalet, Nfon Bojuu.”

²⁰ Bojuu nteen to nu ε tan fiεε fi wvú to sanεε fidvu, njefo fô bó to taε Jisos yí kentam e to nu nceencee mbew kelaante le, ε wvú to san fiεε fin ê díεw Ibulu bô yi Latin noo yi Glek e.

²¹ E bocee ncese bo baay baay bo Bojuu le gen gay ê Baylet le, “Fo wo esañ le, ‘Nfon Bojuu’ ke. Sañε ε è nu le, ‘Wee wvun duu le wen nu Nfon Bojuu.’”

²² E Baylet tfuse ê bó le, “Fiεε fi me nsañ nu ε me ε nsañ wase.”

²³ No bonyii bo nci le to taε wase Jisos yí kentam e, mum jo ndvú ye gaw ê bikuu bibole mondvuum monem no bó to nu. Bó to nu ε jo naa noo kekum kew. Geenen ε kekum kin nu ε bó to tum ke lo kenlaaten e ε kew yí kendon e ε bow ε buy yí bikaa le.

²⁴ Nonen ε bó mum jeme ebonεbon le, “Fo beene esaa kekum kin ke. Beene etum kan, eyen wee wvú nu ekenke.” Fifin to kooyi keege é fí eto ekocen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Bó to nu ε gaw ndvú yem fô bikuu bibole, tum kanj bô kekum kem.” Nonen bonyii bo nci le bodvu to nu ε ge ke naa fiεε fidvu fin.

²⁵ Geenεn, bokεnε bomew to leeme fô mbew kentam ke Jisos e. Bokεnε ban to nu bwee Jisos bô waa bwee bwee Jisos wvù kpwoon noo Maalia wvù kpweε Klobas noo Maalia Magdalen.

²⁶ Ε Jisos ke dioo enε eyen bwee le noo waa we ηgoo we wvù wvú to koonke ε bó leeme mbew ye le, ε wvú gay ê bwee le, “Kpwoon, taa eyen, wvun nu wase waa wo.”

²⁷ No wvú gay nonen kase gay ten ê waa we ηgoo we le, “Taa eyen, wvun nu wase bwoo.” Ε kew sekekiε le ε waa we ηgoo wvudvu mum jo bwee Jisos ε wvú gen no cee wase ε è nu yew dvu wvú.

Ε Jisos kpwe

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

²⁸ Ejim jodvu no Jisos to kee wase le fiεε ficii nu ε ka wase, ε wvú mum ne jeme keege é fí eto ekocen no bó sanεε ê Nwa' Nyo' le le, “Kendonj yumte me.”

²⁹ Nsefe mvu to leeme fô bô mbvuum mo ηgbwayηgbwayi jó ε mó ε yinεn. Ε bonyii bo nci le bodvu mum ffum kusha jó bon yî fite fi isob e neke diuw we le. *

³⁰ Ε Jisos dioo fi mbvuum modvu mum gay le, “Fí ε ka wase.” No wvú gay nonen, ηgvuke ekole, ε keyoy kew mum buy.

Ε bó bon dita di Jisos e

³¹ No εbvubwe to nu wase Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ε Bojuu no gomte keege le fo εgvun yodvu ke emεy enu yî bintam e diuu di mbam e ke, (tete ε mbam wvudvu to nu wvu baay). Ε bó mum gen yen Baylet e lekε le wvú egay é bó ηngoce bikaa bi bonyii bò to nu yî bintam e

bodvu wvu le bó eyanεen ekpweken é bó eshike, ecake.

³² Nonen ε bonyii bo nci le mum to ηgoce bikaa bi wee wvu fwe le, ηgoce ten bi wvumvu we wvù bó to taε bô wvú le.

³³ Geenεn, ε bó ke dioo to buy fô Jisos e, yen le wvú be ε kpwe wase, ε bó fanε yaa bvuu ηgoce bikaa biew ke.

³⁴ Ε wee mvu ηgoo bonyii bo nci le bon dita di Jisos e bô goo. No wvú bon nonen, kanj mwaan ε elemε bô joo ta buy fô.

³⁵ Wee wvù to yenεε mwεεm mvun e nu ε wvú ε ben jim nsaw wvudvu, ε njeme we nu keceεy, ε wvú kee lo le wen jemyi ε è nu keceεy wvu le ben nulo ebee.

³⁶ Mwεεm mvun to kooyi wvu le fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le eto ekocen no bó sanεε le, “Ke ekufe kew kemwaan nu ε bó nu ke ηngoy ke.”

³⁷ Ε fí bvuu nu ε bó ε san bvudvuu bvumew e ê Nwa' Nyo' le le, “Bonyii nu ke etaale wee wvudvu we wvù bó nu ε bon bô goo.”

Ε bó dwey Jisos

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

³⁸ Ejim jodvu ε Yosεw wvu Alimatia ne gen yen Baylet e lekε le wvú ebee é wen ecake gvune di Jisos e. Yosεw wvun to nu wee ηgoo Jisos geenεn ε è nu ke ejim ejim njefo wvú to fane Bojuu. Ε Baylet bee, ε wvú mum gen keecake gvune didvu.

³⁹ Nikodemus wvù to yawεε gen yen Jisos e entan jomew to nu ε to ten bô bifuu bimew bì shfuunkene ε bó taashε ε kene bô mεel noo alos ε bvujite bvudvu nu ke diewe bokilu mbaanshε ncow botete le.

⁴⁰ Ε bó wvú mum shike gvune di Jisos e njime bô ndvú ε bó ε yefe bô nfiey we no ndwey wee to ké no nu è nce wonj Bojuu le.

⁴¹ Ε to nu ε weε kentaan wvumew nu mbew fô bó to taε Jisos yî kentam

19:25 Mat 27:55-56; Luk 23:49

19:26 13:23

19:28 Mben 22:15; 69:22

19:29 Mben 69:21

* **19:29** Isob wvun nu diee di kete kemew e.

19:31 Dito 21:22-23

19:34 1Jon 5:6

19:35 15:27;

21:24 **19:36** Mben 34:20-21; Ksm 12:46

19:37 Saka 12:10; Mwm 1:7

19:38 9:22

19:39 3:1-2

19:40 12:7

e. E wεε wvudvu nu ε jem yi fie mi nu dvú ε bó ke baa edwey wase wee jó κε.

⁴² Nonεn no εbvubwε to nu wase Diuu di Bojuu le di Nseyse wvu diuu di Mbam e, ε jem yidvu nu ten nceencee, ε bó mum lese Jisos jó. †

20

Ε bó gom gvune di Jisos e ηkuuη

(*Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ E ε ke no nu diuu di fwe yí kema le, ε Maalia Magdalen buy ja lo kebitele, γεν fô jem, yεn ε bó ε cake wase tε dì bó to banεε diuw jem dvú.

² Nonεn ε wvú mum lewte γεν yεn Semon Bita le bô waa ηgoo Jisos mvu wε wvú Jisos to koonke le, gay ê bó le, “Bó nu ε bvuse wase Tata ê jem, ε bese yaa kee laa bó γεke fεε wvú le.”

³ E Bita bô waa ηgoo Jisos wε mum buy no gene fô jem.

⁴ Bó to gene lewte lo, geenεn ε waa ηgoo Jisos wε lewte fey Bita yaw fεse fô jem.

⁵ No wvú fεse, ηgvuwce taa, yεn ε ndvú yì bó njimεε yí Jisos e jiime jó. E wvú taa nonεn fanε yaa ley jó κε.

⁶ E Semon Bita bi wvú le fεse fô, mum ley lo γεν ê jem. No wvú ley, yεn κε ε è nu ndvú ye le ε yí jiime,

⁷ noo fincake fi ndvu le fi bó to njimεε εkolε ke Jisos e dvú, ε fí yaa jiime bô yimi ndvú ye κε. Geenεn ε bó kewe ε γεε bwew bvudvuu le εfinεfin.

⁸ E waa ηgoo Jisos mvu wε wvú to yawεε efεse fô jem mum ley ten γεν ê jem yεn fieε fin e mum bee.

⁹ E to nu ε bó baa cim κιεε wase kenyi ke fieε fi nu ê N'wa' Nyo' le le Jisos to kεηke keeke ebuy yí kpwe le κε.

Ε Jisos duηce εkolε kew ê Maalia Magdalen

¹⁰ E boom bo ηgoo le bo Jisos e ba kase kfulε fô yew e.

¹¹ Geenεn ε Maalia shεε no leeme beele fô jem. No wvú to beele ke nε ηgvuwce taa ê jem,

¹² yεn bonceendaa bo Nyo' le bofεε ε bó ε tfume ndvú yì baa ε shii fò bó to jikεε gvune di Jisos e, wvumvu fô εkolε ke Jisos e to jiime, wvumvu fô bikaa biew to jiime.

¹³ E bonceendaa bo Nyo' le bodvu bife ê wvú le, “Kpwoon, wo beele la?” E wvú tfuse le, “Me mbeele njefo bó nu ε cake Tata wεm ε nε dvú ε me n'yaa ηkee fò bó γεke wvú κε.”

¹⁴ No wvú gay nonεn, dioo banke ye yεn ε Jisos leeme. Geenεn ε wvú fanε yaa κιεε le è nu Jisos κε.

¹⁵ E Jisos bife ê wvú le, “Kpwoon, wo beele la? Wo gomte ε è nu yeε?” E Maalia mum no kpwaake le è nu wee wvú taale fô wεε ketaaη wvudvu le. E wvú mum gay ê wvú le, “Icem, é wo fen nu ε tuu wvú ε nε dvú, é wo see fô wo γεke wvú é me engen enjo ene dvú.”

¹⁶ E Jisos nε ben wvú le, “Maalia.” E wvú banke ye tee wvú ê díεw yibo Ibulu le le, “Laboni,” fi nu le, “Wee n'yεεyí.”

¹⁷ E Jisos gay ê wvú le, “Fo wo ejici me le κε, njefo me mbaa mben wase fô Icem e κε. Genε ε è nu fô boom bo bwεεm e esee ê bó le me mbene wase fô Icem wvú è nu ten Icen e noo fô Nyo' wεm wvú è nu ten Nyo' wene le.”

¹⁸ E Maalia Magdalen mum γεν see ê boom bo Jisos e bo ηgoo le le wen nu ε yεn Tata le, bvuu see ê bó le wvú nu ε jeme mwεεm mvun ê wen.

Ε Jisos duηce εkolε kew ê boom bew bo ηgoo le

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49*)

¹⁹ E ε ke no nu fokieguu εbvubwε bvú è to nu diuu di fwe yí kema le, ε boom bo ηgoo le bo Jisos e nu yew ε bó ε fen'ye bimbun, njefo bó to fane Bojuu. E Jisos ke nε buynεn leem ê bó entelεη, gay bó le le, “Kembonεn enú fô ben e.”

²⁰ No wvú gay bó le nonεn, mum duηce can ye bô dita diew ê bó. E

† 19:42 Bó to lese Jisos jó nonεn wvu le mbam ke edioo ε fey, é bó emum eto elooce edwey wvú ê ndwey wvubole. 20:2 13:23 20:6 11:44 20:9 Mben 16:9-10; Luk 24:26-27; Lem 2:25-31; 1Kol 15:4 20:13 20:2 20:14 21:4; Luk 24:16 20:17 Lum 8:29; Ibu 2:11-12 20:19 9:22; 14:27; 20:1 20:20 19:34; 20:25, 27

boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw njon baay no bó yενεε Tata le.

²¹ Ε Jisos bvuu kase gay ê bó le, “Kembonεn enù fô ben e. No Icεm to tumεε me, nu κε ληληη no me ntumte ben keseen.”

²² No wvù gay nonεn, mum yoy yî bó le gay le, “Ben efiεn Keyoy ke Yuule.

²³ Ε ben λεεshi bibefe bi wee le, tu Nyo' nu ε λεεshe wase. Ben é cinε se ben ε λεεshe, tu bí ε mεy wase.”

Ε Jisos dunεε εkolε kew ê Toma

²⁴ Ε to nu seke Jisos to toε fô boom bew bo ηgoo le, κε Toma wvù to nu ηgoo boom bo yuufe ncow bofεε le wvù bó to teηe diee diew dimew le Emam to nu bô bó κε.

²⁵ Ε kebese ke boom bo ηgoo le bo Jisos e ke mum gay ê wvù le, “Bese be ε yεn Tata le.” Geenεn, ε wvù gay fiew ê bó le, “Ε me nu se me ε ηke ε n'yεn dew bíεn ye le yî can ye le, ε nlese kpwan εbo ê dew bíεn yidvu le, ε nlese tεn kebo kem yî dita diew e, me nsaa mbee naa lo κε.”

²⁶ Ε kema kum, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le bvuu no nu yew ε Toma nu tεn bô bó, ε dew fwese nu ε bó ε fen'ye. Geenεn, ε Jisos nε buynεn ê bó εntelεη, gay bó le le, “Kembonεn enù fô ben e.”

²⁷ No wvù gay nonεn, mum gay ê Toma le, “Lese kpwan wo εbo yî can yεm e, eyεn no yî nu, ebvuu elese tεn εbo kuw yî dita diem e. Fo wo eκεηκε kemaηεn κε, bee.”

²⁸ Ε Toma mum tfuse lo le, “Tata wεm, noo Nyo' wεm.”

²⁹ Ε Jisos gay ê wvù le, “Wo fεn nu ε bee keseen njefo wo nu ε yεn me le? Njon wvu baay nu fô bonyii bò baa yεn me le κε, geenεn ε bee le.”

Shiee ηwa' wvun

³⁰ Jisos to nu ε ge mwεεm nteen mvù dunεi mvunεay mvu Nyo' le ε boom bew bo ηgoo le yεn, ε bó baa saη ê ηwa' wvun e κε.

³¹ Geenεn ε mvun mvù bó nu ε saη nu keege le ben ebee le Jisos nu

Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo'. Ε ben beηe nonεn, é ben ke eκεηκε nshii wvù mεy lo nje diee diew.

21

Ε Jisos dunεε εkolε kew ê boom bew bo ηgoo le mbew mamase le

¹ Ejim jodvu ε Jisos ke bvuu dunεε εkolε kew ê boom bew bo ηgoo le mbew Mamase yî Tibelias e. Fí to kooy ê yin je le:

² Semon Bita bô Toma wvù bó to teηe le Emam, noo Nataniel wvu Kana keba kè Galilee le, noo boom bo Sebεdee le, noo boom bo ηgoo le bo Jisos e bomew bofεε to nu bvudvuu bvumwaan.

³ Ε Semon Bita nε gay ê bó le, “Me nu enlaa byé.” Ε bó gay ê wvù le, “Beene nu elaa.” Ε bô bó mum buy γεn ley ê kekoη e. Geenεn ke ghan ce ê joo ε bó baa koo lo fiεε κε.

⁴ Ε εkfun ke no yuule too, ε Jisos to leem ηgem joo le, ε boom bew bo ηgoo le faηε yaa kiεε le è nu wvù κε.

⁵ Ε Jisos bife ê bó le, “Boom bem, ben nu ε koo κε byé?” Ε bó tfuse le, “Aay.”

⁶ Ε wvù gay ê bó le, “Ben elaη ken-saη je εbo εceεy jo kekoη é ben ekoo fiεε.” Ε bó mum laη, ε kí mum nε no ghaake bó keegufe, njefo bó to nu ε koo byé jó nteen.

⁷ Ε waa ηgoo Jisos wε wvù Jisos to koonεe dioo yεn nonεn mum gay ê Bita le, “Ε nu Tata.” No Semon Bita yuw le è nu Tata, mum jise ndvù ye njefo wvù to nu ye ye. No wvù jise nonεn mum sele ê joo no gene fô Jisos e.

⁸ Geenεn ε bomew boom bo ηgoo le ba no bii ê kekoη e guute kensaη kie ε kí ε yinεn bô byé. Ke bó to bee ncejole keebuy εηkpwaante κε. Bon-tam to shaεe κε wase diεwε ηκεηκεη mbaanshen e.

⁹ Ε bó γεn fεse εηkpwaante yεn ηguy e ε wvù keyte lo yî bika le, ε byé nu yî dvù le, ε blεεd nu tεn fô.

¹⁰ E Jisos gay ê bó le, “Ben eto bô byé yimi yì ben konte.”

¹¹ Nonen e Semon Bitá gen ben ê kekon e gufe kensan buy dvú enkpwaante e kí e yinŋen bô byé yì fanŋen gbwee kecow mbaanshen ncow she (153). Naa no yì to cim nu nteen nen, kensan to baa semken ke.

¹² E Jisos gay ê bó le, “Ben eto edieken.” Wee mwaan boom bew bo ngoo le to baa cim mom naa lo ebife ê wvú le laa è nu wvú wvú yee le. Bó to nu e kiee lo le è nu Tata.

¹³ E Jisos mum gen jo bleed we nya ê bó noo byé ye fó.

¹⁴ Fin to nu wase bokaŋ botete no Jisos to duŋcee ekole kew ê boom bew bo ngoo le e kew no wvú to buyee yì kpwe le.

E Jisos kase nya lemme ê Bitá

¹⁵ E bó ke dieken mese, e Jisos ben Bitá bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me fele bomew ban e?” E wvú tfuse le, “Ee Tata, wo kee lo le me ŋkoonke wo.” E Jisos gay ê wvú le, “E nyanyì boom bem bo njée le.”

¹⁶ E Jisos bvuu ben wvú yì bokaŋ e bofee bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” E wvú tfuse le, “Ee Tata, wo kee lo le me ŋkoonke wo.” E wvú gay ê wvú le, “E taalè fô njée yem e.”

¹⁷ E Jisos bvuu ben wvú yì bokaŋ e botete bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” E Bitá yuw no Jisos bife ê wvú yì bokaŋ e botete le laa wvú koonke wen e, e fí ffumse lo wvú. E wvú gay ê Jisos le, “Tata, wo kee fíe fíe, wo kee lo le me ŋkoonke wo.” E Jisos gay ê wvú le, “E nyanyì njée yem.”

¹⁸ E me ensee ê wo keceey keceey le, seke wo to bee cuwee, è to ké kay wo kecaw kuw no gene fô wo koonke. Geen en seke wo e lun wase nu e wo nu ke ecake can we é ekay wee mvu kecaw yì yo le, ejo wo egen dvú fô wo yaa koonke keegen ke.”

¹⁹ Jisos to jemyi fin duŋci e è nu kfuu kpwe yì Bitá to nu keeke ekpwe eto bô

diee di kuuke dvú fô Nyo' le. No Jisos jeme nonen mum gay ê wvú le, “E bìi me le.”

²⁰ E Bitá dioo banke ye yen e waa ngoo we wvú Jisos to koonke bìi bó le. Waa ngoo wvun nu wvú to yeemee gen yì Jisos e seke bô bó to diekene ekiiguu yì kemese le bife ê wvú le, “Tata, è nu yee wvudvu wvú nu ke egese wo?”

²¹ No Bitá yene e waa ngoo wvudvu bìi bó le, e wvú bife ê Jisos le, “Tata, fi wee wvun e nu le la?”

²² E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ncm mbe nshieele le wvú emey enu egen ebuy no me ŋke enkase ento, é fifie ekenke la keege bô wo? E bìi me le.”

²³ No Jisos gayee nonen, e njeme ke mum no gene enteleŋ jo bonyii bo mbee le le ke waa ngoo Jisos wvun nu ke ekpwe ke. Geen en e Jisos to baa gayte le ke wvú nu ke ekpwe ke. Wvú to gay ke le, “E me ncm mbe nshieele le wvú emey enu egen ebuy no me ŋke enkase ento, é fifie ekenke la keege bô wo.”

Ekume wee wvú san ŋwa' wvun

²⁴ Waa ngoo wvudvu wvun nu wvú jemyi ekume mweem mvun, e è nu wvú wvú nu e san mweem mvudvu, e bese kee lo le fíe fí wvú jemyi ekume fí nu keceey.

²⁵ Mweem mvumew nu ten dvú nteen mvú Jisos to gee, e è be nu le bó esaŋ mvunciim, é me en'yene le ke ekole ke nshle le kecii nulo ekenke fô bó egee boŋwa' bodvu ke.

Nwa' Lemme di boom bo ntum e bo Jisos e Fiε fi nu ê nwa' Lemme wvun e

Nwa' lemme di boom bo ntum e bo Jisos e wvun to sanj Luka, biise saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvù wvù to yawεε wase sanj ê Nwa' Luk le. Saaka wvù jee wvun nu le Jisos to nu ε kpwe yî kentam e fô bibefε bisεεbeene le, ε bó dwey wvù, ε Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le.

Wvuy fiε fi nwa' wvun jemyi ekumε fi nu keese no Keyoy ke Yuule to gee ε boom bo ngoo le bo Jisos e ge ε saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvun saanjen, gen Jelusalem noo biba bi Judea bô Samalia le bicii, gen buy εbuw ε wonj yo ena le (1:8). Nwa' wvun nu kenfe ekumε no ngoo bonyii bo Klistu le to kewεε entelenj jo Bojuu, lese fitele yî Jisos e, ε fí ke mum ne tu fiε fi ekole ke nshε le kecii.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

- 1:1-26 ε Nyo' seyse bonyii bo nfewcε le
- 1:1-14 ε Jisos nya ntefe wvu fokemεse bô nkawma
- 1:15-26 ε wee jo bvudvuu bvu Judas e
- 2:1-8:3 ε bó fewcε saaka Jisos Jelusalem
- 8:4-12:25 ε bó fewcε saaka Jisos Judea bô Samalia
- 13:1-28:31 Lemme di Baul e
- 13:1-14:28 Ghane di Baul e di fwe
- 15:1-35 Nshii wvu Jelusalem
- 15:36-18:22 Ghane di Baul e di bokañ bofεε
- 18:23-21:16 Ghane di Baul e di bokañ botete
- 21:17-28:31 ε Baul no nu wee ncaw fewci ke diεw Nyo' Jelusalem bô Kaysalia noo Lum

¹ Cee la Teofilus, ê nwa' wvu fwe wvù me nto nsanεε fô wo le, me nto nu ε nsanj jó ekumε mwεem mvunciim mvù Jisos to gee noo mvù wvù to yeεyi bonyii dvù, ε kew no wvù to kewεε lemme diew,

² gen buy diuu di Nyo' to joε wvù ε wvù ben we. ε Nyo' se jo wvù é wvù eben we, wvù to nu ε bεε Keyoy ke Yuule tefe boom bew bo ntum e bô wvù to cawεε.

³ Seke wvù to buyεε yî kpwe le, wvù to nu ε dunce ekole kew ê bó yî ediuw e mbaanyε ê jé le nteen nteen yî dunci le wvù nu dvù. ε wvù bvuu no jemyi ê bó ekumε bvunfon bvu Nyo' le.

⁴ No bô bó to nu nonen, ε wvù gay ê bó le, “Fo ben ke enε Jelusalem ke. Ben ecεytè nnya yî Icεm to kawεε ben dvù yî ben to yuwεε ε me njemyi ekumε yî.

⁵ Ben ekeè le Jon to leese bonyii ê joo, geenεn ejim jo ediuw caan nu ε Nyo' nu ke elese ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le.”

ε Jisos ben we

⁶ ε Jisos bô boom bew bo ntum e ke no nu kefew kemew e, ε bó bife ê wvù le, “Tata, kefew nu ε kocεn wase kè wo nu ege é bonyii bosεεbeene bo Islael ekase esaake bvunfon bvubole le?”

⁷ ε wvù tfuse ê bó le, “Kefew kè fí nu ke ekooy nu ε è seyse Icεm bô mvunjay mwew, ε ke è nu bvudvuu bvunεn keekiεε ke.

⁸ Fi ben ekeè nu le Keyoy ke Yuule nu ke eto eyinεn yî yene le, é ben emum ekenke mvunjay, ekεw esεne ekumε me Jelusalem noo biba bi Judea bô Samalia le bicii, egeen ebuy εbuw ε wonj yo ena le.”

⁹ Ke no wvù jeme nonen, ε Nyo' jo wvù ε wvù no bene we ε bó taale no wvù bene, ben ε kembew banj wvù, ε wvù la ê bó ejise.

¹⁰ No bó lunεε ejise we etaale no wvù bene, ε fí kooy le bolemε bofεε to nu ε ja sεsε buynεn ε bó ε tfume ndvù ε yî baa, leem mbew bó le,

11 bife ê bó le, “Bolemse bo Galilee, ben leeme taale la we? Jisos wvun wvù Nyo' jo ê ben entelɛŋ wvú ε ben we nu ke ekase eto ke ɛŋɛŋ no ben be yen ε wvú bene we.”

ε Matiaa jo bvudvuu bvú Judas e

12 ε boom bo ntum e bo Jisos e mum ne fô Kum Bite bi Olif e no tuu jim Jelusalem, ε è to nu ke diεwe kenɣawtɛn ke may e keegɛn buy jó. *

13 No bó ley jó, mum ben gen ê kebuw ke yew e ke εwe fô bó to ké no gene beεle. Bonyii ban to nu Bitá, Jon, Jem noo Andulu, Filew bô Toma, Batolomu bô Matio, Jem wvù waa Alfíyus, Semon wvù to nu wee ηgoo Boselot † noo Judas wvù waa Jem.

14 ε bô bokɛɛ bomew noo Maalia wvù bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e ké no taashi yí fiεε le fimwaan keebunlee sekecii.

15 ε è ke no nu εdiuw yoya le, ε boom bo ηgoo le bo Jisos e taashε. Bó to nu fô wee diεwe gbwee kecow mbaanfiε le (120). ε Bitá ja we jeme ê bó le,

16 “Boom bo bwεem e, fiεε fi Nwa' Nyo' jemyi to kenke ke keekooy. ε nu fiεε fi Keyoy ke Yuule to gee ε Dawe jeme ε è beε lo ekume Judas wvù to joε fwe ε bó se koo Jisos.

17 Ben kee le Judas wvun to nu wee mvu ηgoo yesebeene le, kenke diew lemme ê beene ente.”

18 (ε Bitá se no jemyi nonɛn nu ε Judas to jo wase bigew bì bó to nyaε ê wvú yí fiεε fi wvú to buwεε le, guy bvudvuu dvú. Bvudvuu bvun nu fô wvú to gbweε ncine ε tee bvuyε, ε bvulɛw buy bvucii.

19 ε bonyii bo Jelusalem bocii yuw, mum no teŋε bvudvuu bvudvu ê díεw yibole le Akeldema, fi nu le, “Gbwen Elemε.”)

20 ε Bitá bvuu gay le, “Dawe to nu ε saŋ ê Nwa' Mbense le le, ‘Bó ecine é la diew etu binffuy,

é wee saa ebvuu eceè fó ke.’

Fí bvuu nu ε wvú ε saŋ le,
‘Wee mvu kenke keejo bvudvuu bwew bvú lemme le.’

21-22 No fí nu nonɛn, wee mvu kenke keebene bese le, é bee bó efewcì le Tata Jisos to nu ε buy yí kpwe le. Wvuwε wee kenke keenu wee wvù to ɛne bee bó sekecii kè Jisos to ghane bee bó ε kew yí kefew kè Jon to leese bonyii ê joo le, ε gen ε buy diuu di Nyo' to joε Jisos ê bese ente ε wvú ben we le.”

23 No wvú jeme nonɛn, ε bó cu bonyii bofεε. Wvumvu to nu Yosεw wvù bó to teŋε le Basabas bvuu teŋε le Justus, ε wvumvu nu Matiaa.

24 No bó cu nonɛn, mum bunle le, “Tata, wo kee mvuntelem mvu bonyii bocii le. Nonɛn, duŋce é bese wee wvù wo nu ε caw entelɛŋ jo bonyii bo bofεε ban,

25 le wvú enù waa ntum Jisos wvù ejo bvudvuu bvú Judas e bvú lemme le, bvù wvú to cin'yεε gen fô wvú nu fó le.”

26 No bó bunle nonɛn, mum saŋ εdieε εbo, jem, ε di Matiaa le buy gbwe. ε bó mum bise wvú ηgoo boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaan e.

2

ε Keyoy ke Yuule to

1 ε diuu di Nkaw mvu wvù bó to teŋε le Bentekos e ke to kocɛn, ε bonyii bocii bô to nu ε lese fitele yí Jisos e ε taashε bvudvu bvumwaan.

2 ε bó ke ne seεε yuw ε fiεε dvûmte shiile we ke diεwe keeke le. ε fí shii, ley yiŋsen yew yí bó to nu dvú le.

3 ε bó dioo taa, yen fiεε fimew e ε fí nu ke diεwe leme di ηguy e, ε fí mum saŋken gen yí bó le wee mwaan mwaan.

1:12 Luk 24:52 * 1:12 Kenɣawtɛn ke may e nu no wee to nulo elɛn diuu di mbam e. 1:13 Luk 6:14-16 † 1:13 Boselot to nu Bojuu bô to tomte won, diuu keebvuse yí ηgew e can bonyii bo Lum e. 1:14 Luk 23:49 1:16 Mben 41:9 1:18 Mat 27:3-8 1:20 Mben 69:25; 109:8 1:21-22 Luk 1:2; 3:21; 24:51 1:24 Jon 2:24-25 1:26 Bngn 16:33 2:1 Lεw 23:15-21; Dito 16:9-11 2:3 Luk 3:16 2:4 4:31; 6:3, 5; 7:55; 8:17; 10:44; 11:15, 24; 13:9; 15:8; 19:2, 6; 4:31; 10:45-46; 19:6; 1Kol 12:10; 14:2-12

4 E Keyoy ke Yuule mum yinſen yí bó le bocii, ge ε bó no jemyi díew bitum jεey jεey.

5 E to nu kefew kekε le, ε Bojuu bò to nu ε loocε ε lese fitele yí Nyo' le nu Jelusalem, ε bó ja bitum bicii bi yí ekolε ke nshε le.

6 No bó yuw nonen, mum tase to nteen fô bonyii bò to nu ε lese fitele yí Jisos e to nu. E bonyii bò to lesεε fitele yí Jisos e bodvu no jemyi, ε wee mwaan mwaan yuuke ê díew yibole. E fí ffumse bó.

7 E diuw yum bó, ε bó no ghayte, gayte le, “Ke bonyii bò jemyi ban bocii nu bonyii bo Galilee le?”

8 Fí ghan nεε le beene ε se no yuuke ε bó jemyi ê díew bitum bisεεbeene le?

9 Beene bomew nε Baatia, bomew ε nε Medes bô Elam, bomew ε nε Misobotemia bô Judea noo Kafadosia, bomew ε nε Bontus bô Esia.

10 Beene bomew ε nε Fligia bô Bamfilia, bomew Ijiw bô biba bi Libia le, bi nu mbew kelaante kè Selin e. Beene bomew ε nε Lum, ε è nu Bojuu bô bonyii bò banke lo ε tu bonyii bo mbee Bojuu le.

11 Beene bomew ε nε Klet bô Alebia. Beene ε no yuuke ê díew bitum bisεεbeene le jεey jεey no bonyii ban jemyi binghaw bi mwεεm e bì Nyo' ge.”

12 E diuw yum bó, ε bó no ghayte εbonebon le laa fifin fiεε lo se duñci le la le.

13 E bomew bonyii no sewsee lo fibole gayte le, “Bonyii ban nu ε mbvuum ε koo bó.”

E Bita jeme ê bonyii

14 Nonen, ε Bita bô kebese ke boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaan mum leem fó. E Bita mum kew no jemyi ê kebombom ke bonyii le foweεwe le, “Ben Bojuu noo bonyii bocii bò cee Jelusalem, ben enya bitem ntay ê fiεε fí me nu enjeme ê ben.

15 Mbvuum baa koo bonyii ban no ben kpwaake ke. Keseen bεε ke lo didiuv bvuuke fontanentan.

16 Fiεε fí kooyi fin keseen nu fí Juεl wvù wee ntum Nyo' to jemyεε wase le,

17 ‘Nyo' gayte le, è nu ke edioo enu yí ediuw yo fokemεse le,

é wen etfuw Keyoy kewene yí bonyii bocii le.

Nonen, é boom bonen bò bolemse noo bò bokεnε

eyuuke mwεεm mvù wen jemyi, seje ê bonyii,

é mwεεm diεwε bifile le etoo fô cubonyii bonen e,

é bifile elamte ngaybonyii bonen.

18 E nu ke edioo enu ediuw yoya le,

é wen etfuw Keyoy kewene yí bonyii bo lemme le bowene bocii,

bò bolemse noo bò bokεnε,

é bó eyuuke mwεεm mvù wen jemyi, seje ê bonyii.

19 Wen nu ke ege mwεεm mvu diuw wvù yumεen e we,

ebvuu ege mwεεm mvù duñci mvungay mvuwene yí nshε le.

Elεmε bô nguy noo njiim yí bemte nu ke enu.

20 Diuu nu ke ejim,

é kpwee enε eyεεle diεwε elεmε le,

é diuu di baay di Tata le di kenghaw e se keeke eto.

21 Nonen, é naa yεε wvù nu ke eleke Tata, ke eboy.’ ”

22 E Bita bvuu gay le, “Bonyii bo Islael, ben eyeke eyuw ntay fiεε fí me njemyi. Jisos wvu Nasalet to nu wee ε Nyo' to loocε duñce ê ben le è tum wen wvù no wvù to geε é Jisos egee mwεεm mvù duñci mvungay mvu Nyo' le bô mvu diuw wvù yumεen e noo binghaw bi mwεεm e ê ben entelεñ. Ben kee naa mwεεm mvun ntay.

23 Jisos wvun nu wee wvù bó to nyaε ê ben, ε è to seyse ke Nyo' ε fí ke no kooyi ε wvù to kee wase. E ben mum yu wvù no ben to nyaε wvù can bonyii bò befe le, ε bó ta yí kentam e.

24 Geenen, ε Nyo' kase bvuse wvú yí kpwe le, ε wvú boy can kpwe le njefo ke è to nulo é kpwe emey ejici wvú le ke.

25 Dawe to nu ε jeme ekume Jisos wvun gayte le,
'Me n'yene Tata Nyo' le ε wvú nu bee wvú sekecii
é ebo kem ke εεey e, ε è yaa nulo é fiεε eshiw me ke.

26 Nonen, fitele fiem ε mum ε no yuuke njon,
ε me njemyi bô nlanlan.

Me nu wee ε me nu nke enkpwe ke lo, geenen ε me ntaale ke fwe,

27 njefo ke wo wvú Nyo' nu ke ecine keyoy kem e won bonkfu le ke.
E ke wo nu ke ecine Waa wo lemme wvú Yuule le é wvú efo é jem ke.

28 Wo nu ε dunce wase me je yí è nulo é me enfey jó nse mboy.

Me nu nke enlanlanye no me nu nke enu é wo fwe.' "

29 E Bita bvuu gay le, "Boom bo bwεem e, è nulo é me enjeme é ben se kemaen le icee cee wesebeene wvú Nfon Dawe to nu ε kpwe, ε bó dwey wvú, ε jem ye nu fen ε to ε buy εben e.

30 Wvú to nu wee ntum Nyo' bvuu kiese nkawma wvú Nyo' to kawεε wvú dvú lew le wen nu ke egeε wan wvu é kfu diew e yí kawla we le.

31 E wvú mum yanzen yen fiεε fi Nyo' to nu keeke ege le, mum jeme le Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu ke ebuy yí kpwe le. E nu fiεε fi wvú to gayεε le,

'Wvú to baa emey won bonkfu le ke, ε ye ye to baa efo é jem ke.'

32 Jisos wvun nu ε Nyo' to bvuse wvú yí kpwe le, ε bese bocii bô nu bonyii bew bo ηgoo le to nu ε yen wvú le.

33 Nyo' nu ε bense wase wvú ε shike é ebo kew ke εεey e, ε nya Keyoy ke Yuule é wvú no wvú to kawεε. Fiεε fi ben yene bvuu yuuke keseen nu Keyoy kedvu ε Jisos ε nya é bese.

34 Ke è yaa nu Dawe wvú to benεε we ke. Dawe kebεε to nu ε gay fiew le, 'Tata Nyo' to nu ε gay é Tata wεm le, shiile é ebo kem ke εεey e,

35 egeen ebuy seke me nu nke enshike bonyii buw bo bvuban e é wo ejise,

é wo etome bikaa biuw yí bó le diewe kedvuushεε ke bikaa biuw e.'

36 Nonen, bonyii bocii bo Islael emum ekeè lo ntay le Jisos wvun wvú ben to taε yí kentam e nu wvú wvú Nyo' nu ε gee wase le è nu Tata bvuu nu Mboyse wvú wvú to kawεε."

37 No bonyii bodvu yuwεε nonen, ε njeme wvudvu koo bó. E bó mum bife é Bita bô kebese ke boom bo ntum e bo Jisos e le, "Boom bo bwee wese le, bese nu ege nεε keseen?"

38 E Bita tfuse é bó le, "Wee mwaan mwaan ekumen fitele fiew, é bó elese wvú é joo é diee di Jisos Klistu le wvu le Nyo' elεshε bibefe biew ebvuu enya wvú bô nnya ye yí è nu Keyoy ke Yuule.

39 Nkawma wvudvu wvun nu fô ben e, noo fô boom bonen e, bvuu nu fô bonyii bocii bô nu fonfwan e. Wvú nu fô bonyii bocii bô Tata wvú Nyo' wesebeene teje ε bó too fô wvú le."

40 E Bita bvuu jeme mwεem nteen, tefe bó, leke le bó efi bikuu bibole yí ηgew wvú nu keeke eto yí ηgokε kε befe kin e.

41 E bonyii yuw njeme Bita wvun, ε nteen bee, ε bó mum lese bó é joo. Ebvubwe ε bonyii bise ηgoo bonyii bo Jisos e diewe bontfuke botete (3,000) le.

42 E bó mum nya bikuu bibole no yuuke mwεem ε è nu mvú boom bo ntum e bo Jisos e to yeeyi. E bô bó no nu yí kentaashε le, guutene blεεd, bvuu bunlee yí kentaashε le.

Nce ηgoo bonyii bo mbee le

43 E boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεem mvu diuw wvú yumεen e

2:27 13:35 2:29 1Bfn 2:10; Lem 13:36 2:30 2Sam 7:12-13, 16 2:31 Mben 16:10 2:32 1:8
2:33 2:34; 3:13; 5:30-34; 7:55; Mak 16:19; Luk 20:42; 22:69; Lum 8:34; Efe 1:20; Kolo 3:1; Ibu 8:1; 1Bi
3:22; 1:4; Jon 14:16-17; 15:26 2:34 Mben 110:1; Luk 20:42-43; Ibu 1:13 2:36 3:15 2:37 16:30;
Luk 3:10, 12, 14 2:38 3:19; Luk 3:3 2:39 Yesa 57:18-19; Efe 2:17 2:41 2:47; 4:4; 5:14; 6:1, 7; 8:4;
11:21, 24; 12:24; 13:49; 16:5; 19:20; 21:20; 2Tes 3:1

bô mwεem nteen mvù dunçi mvungay mvu Nyo' le, ε bonyii yene, ε fí ghaake lo bó.

⁴⁴ Ε ηgoo bonyii bo mbee le bocii no nu yí wee le mwaan, κηke fiεε fibole fimwaan.

⁴⁵ Ε bó ké νε gese mondvuum mobole bô mwεem mvubole, gaw bigew bidvu εbonεbon no ηgew wee nu.

⁴⁶ Ε bó no shee taashi yew ncese le εdiuw εcii, diekene yí kentaashε le εla le bô nlanlan fô mvuntelem mvubole, yaa yeεle εjise κε,

⁴⁷ bensee Nyo'. Ε bonyii no yene nonεn, bensee bó. Ε Tata no boysee bonyii εdiuw εcii, biise ηgoo yibole.

3

Ε Bitá bô Jon fε ηκewλε

¹ Ε è ke no nu diuw dimew, ε Bitá bô Jon νε no bene fô yew ncese le κε diεwe didiuu ditete le fomvunsheen, ε è to nu kefew ke bunle le.

² Κε kefew kedvu le, ε bonyii ε tuu wee mvu ε no too dvú, to shike diuw ketaan wvù bó to teηε le wvù Jee le wvù to leyte fô yew ncese le. Wee wvudvu nu ε bó to boke wvù ε è nu ηκewλε, é bonyii ké no tuule wvù εdiuw εcii too shiwse fô ε wvù leke bigew é bonyii bò fele leyte yew ncese le.

³ Ε wvù yεn Bitá bô Jon e ε bó fele keeley fô, mum no leke bigew é bó.

⁴ Ε bó lun εjise yí ye le. Ε Bitá gay é wvù le, “Taa bese!”

⁵ Ε wvù mum taa bó, kpwaake le bó nu enya fiεε é wen.

⁶ Ε Bitá gay é wvù le, “Κε me ηκεηκε naa lo bigew κε, geenεn fiεε fi me ηκεηκε nu ε me nu enya é wo. Me ηgayte é wo é diee di Jisos Klistu wvu Nasalet e, ja we elenè!”

⁷ No wvù gay nonεn, mum jice wvù le yí kebo ke εcey e, cake we. Kan mwaan, ε bikaa bô mvunηkoko mvu wee wvudvu le mum tεme.

⁸ Ε wvù sele we leem, mum κεw no λene. Ε bó bó γεν ley fô yew ncese le, ε wvù no ghane fô maymayi, bensee Nyo'.

⁹ Ε bonyii bocii bò to yενεε no wvù ghane bensee Nyo',

¹⁰ κιεε le è nu wee wvù se shee leke ελεκεε diuw ketaan we wvù bó teηε le wvù Jee le wvù leyte fô yew ncese le. Ε εjise jiim bó, ε bó no κηηκε ηghaw yí fiεε fi kooy bó wvù le.

Ε Bitá jeme é bonyii fô yew ncese le

¹¹ Ε wee wvudvu ηεεm lo yí Bitá bô Jon e. Ε bonyii yεn ε diuw yum bó, ε bó no lewte γενε βεwse bó le fô bvudvuu bvù bó to teηε le cile Saamun e.

¹² Ε Bitá yεn no bonyii tase ε to, mum jeme é bó le, “Bonyii bo Israel, è nu nje la wvù diuw yumte ben εκume fiεε fin ε ben taale bese nen? Ben kpwaake finεn le è ge mvungay mvuseεe wee wvun ε σε no λene le? Nuu ben kpwaake ten le è ge nce wese wvù yuule le? Κε è nu nonεn κε.

¹³ Fí nu le Nyo' Abla'am bô Aysik noo Yakow, wvù nu Nyo' bo'icee cee bosεεbeene bocii to nu ε bense wase Jisos wvù wee we lemme γεε mbew ye le. Jisos wvun nu wvù ben to tunεε jo nya é bonyii bo nsaw e, ε Baylet no gomte keecinε wvù le, ε ben fan.

¹⁴ Jisos to nu wee wvù yuule, nu teytey, ε ben tun wvù, gay le bó ebvuse ε è nu wee wvù to yuwyεε bonyii, enya é ben.

¹⁵ Ε ben ge nonεn mum yu wee wvù nyaa nshii é bonyii, geenεn, ε Nyo' kase bvuse wvù yí kpwe le, ε bese yεn wvù le ε mum ε no seηε.

¹⁶ Ε ge mvungay mvu diee di Jisos wvudvu le ηκewλε wvun wvù ben yene, kee, ε σε no λene. Fí kooyi nonεn njefo bese nu ε lese fitele yí Jisos e, fitele fi bese lese yí ye le ε mum ε ge wee wvun ε no temyi ntay nen no ben yene.

¹⁷ Keseen boom bo bweεm e, me ηkee le fiεε fi ben ε bikuu bi won e to

geε bô Jisos nu ε ben ε bó to ge yaa kee ke.

¹⁸ Fí to kooyi ê yiyin je le keege é fí eto ekocεn no Nyo' to geε wase ε bonyii bew bo ntum e jeme ε è bεε lo le Mboyse we wvù wvú to kawεε nu ke eyεn ηγεw.

¹⁹ Nonεn, ben ekumεn mvuntelem mvunεn ekase etu jim fô wvú le, wvu le wvú elεshε bibefε binεn,

²⁰ emum ege é shém elεεten ben, eciinse Jisos wvù Mboyse wvù wvú to balεε fô ben e.

²¹ Jisos wvun keηke keeke emεy fowe egeη ebuy kefew kè Nyo' ke es-eyse mwεεm mvunciim é mvú ekase etu mvunfεm, no wvú to jemyεε diuw bonyii bew bo ntum e bô yuule le ε è bεε lo bvuyvuum e.

²² Muses to nu ε yuu gay le,
'Tata Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu
ê boom bo bwee wene le εnte,
eciinse fô ben e ke no wvú to bvuseε
me,
ε ben keηke keeke eyuukè fiεε fí wvú
jemyi ê ben e.

²³ Wee wvù nu ke enu se wvú yuuke
wee ntum wvudvu le,
nu ε bó nu ke ebvuse wvú ηgoo bonyii
bo Nyo' le, elεse lo.'

²⁴ ε nu ke ten no bonyii bo ntum
Nyo' le bocii ε kew yí Samwel e noo
bò to toε ejim jo wvú to jemyεε wase
εkumε mwεεm mvù kooyi εdiuw εyan
e.

²⁵ Mwεεm mvunciim mvù Nyo' to
kawεε dew bonyii bew bo ntum e ban
nu mvunεn, ε kelew kè Nyo' to dieε bô
bo'icee cee bonεn nu ten fô ben e. ε nu
no Nyo' to jemyεε ê Abla'am le,
'Me nu ηke embuw bonyii bocii yí
εkolε ke nshε le
nfele yí kfuu diuw e.'

²⁶ ε Nyo' mum caw wee we lemme
yaw tum ε è nu fô ben e le wvú eto elan
kεmbonεn yí yene le, ege é ben ecine
jé yene yí befe le."

4

ε Bita bô Jon taje diuw

¹ Ke no Bita bô Jon to bεε jemyi ê
bonyii nonεn, ε bocee ncese bomew
bô εkolε ke bonyii bo nci le bò to ceyte
yew ncese noo Bosadusii bomew sele
fó.

² Bó to ton'yi shém njefo Bita bô Jon
to yεεyi bonyii, fewci le no Jisos to
buyεε yí kpwe le nu ε bonkfu nu ke
ebuy ten yí kpwe le.

³ ε bó mum koo bó gen fen no è to nu
wase fokieguu, le bvú ke edioo ε yuu,
é bó se no yuuke.

⁴ Geenεn, bonyii nteen bò to yuwεε
n'yεεyi Bita bô Jon, to nu ε bee, ε ηgoo
yibo bise, ε bolemsε no nu wase diεwe
bontfuke botin e (5,000).

⁵ ε bvú ke buy yuu, ε bocee won bô
bonyii bò saake won noo bonyii bò to
duηci bonci bo Nyo' le, tase bvudvuu
bvumwaan ηelusalem.

⁶ ε Annas wvù εkolε ke bocee ncese
le bô Kayfas noo Jon bô Aleksanda
noo bonyii bomew bò to nu ten kfuu
di εkolε ke bocee ncese le nu fó.

⁷ ε bó mum leke Bita bô Jon ê
bó ejise, bife é bó le, "Ben se jo fεε
mvunηgay ε se fεε wee wvun? Ben se fe
ê diee di yεε le?"

⁸ ε Keyoy ke Yuule yinεn yí Bita le,
ge ε wvú tfuse é bó le, "Bocee won bô
bonyii bò saake won,

⁹ bese leeme fen εben keetaηe diuw
εkumε lemme di jee di bese se geε fô
ηkewle le, wvú ε se no lenε. No ben
gomte keekiεε no fí se ghanεε,

¹⁰ ben noo bonyii bocii bo Israel
ekeè le wee wvun leeme é ben ejise
keseen temyi nεn, ε è nu nje mvunηgay
mvu diee di Jisos Klistu wvu Nasalet
e. Jisos wvudvu wvun nu wvù ben to
joε ta yí kentam e ε wvú kpwe, geenεn
ε Nyo' kase bvuse wvú yí kpwe le.

¹¹ Wvú nu te di Nwa' Nyo' jemyi
εkumε dí le,
'Te di ben bonyii bo kembom e to
tunεε

3:19 2:38 **3:22** Dito 18:15, 19; Lem 7:37 **3:24** 3:18 **3:25** Kej 12:3; Gal 3:8, 16 **3:26** 13:46;
18:6; Lum 1:16 **4:1** 5:17; 23:8; Luk 20:27 **4:1** Luk 22:4, 52 **4:2** 2:24; 4:33; 17:18; 26:23 **4:3**
5:18 **4:4** 2:41 **4:7** Luk 20:2 **4:8** 2:4 **4:10** 3:6; 3:15 **4:11** Mben 118:22; Luk 20:17; 1Bi 2:4-7
4:12 Mat 1:21; 1Kol 3:11

nu ε dí nε wase ε tu tε di buu di yew e.
 12 Ε mεy κε Jisos maan wvù boysee bonyii. Κε diee di wee mvu le bvuu nu dvú fokuse fεn dì Nyo' nu ε γεε le è nulo é dí eboyse beene κε.”

13 Ε bonyii bò to saake ba, yuw no Bita bô Jon jemyi yaa fane κε, bvuu yεn le è nu bonyii bo ncew, ε bó baa kee ηwa' nta y κε, ε diuw yum lo bó. Ε bó mum kiεε le fí nu nonεn, njefo è nu bonyii bò to ghane bô bo Jisos.

14 Ε bó fanε yaa bvuu κεηκε fiεε fi bó ekicεn Bita bô Jon yí dvú le κε, njefo bó to yεne wee wvù bó to fεεε le, ε wvú leeme bô bó.

15 Ε bonyii bò to saake bodvu nε yaw bvuse bó εκfuη, mum sheε no cuu bontan εbonεbon gayte le,

16 “Beene nu ege nεε bô bonyii ban? Bonyii bocii bo Jelusalem nu ε bó ε kiεε wase ekumε fiεε fi duηci mvunγay mvu Nyo' le endan fin fi bó ge, ε κε è nulo é beene etun κε.

17 Geenεn, keege le fo saaka wvudvu wvun ebvuu esaankenè genè fwe, beene ekan bonyii ban le fo bó ebvuu emom lo ejeme fiεε è wee ekumε diee di Jisos wvun e κε.”

18 Ε bó tee Bita bô Jon ε bó kase ley. Ε bó mum lew lo è bó le fo bó ke ebvuu emom lo ejeme, κεnεε eyεεyi wee ekumε diee di Jisos e κε.

19 Ε Bita bô Jon tfuse fibole le, “Ben κε kpawcε le laa fiεε fi nu leη fô Nyo' le nu le bese eyuw ε è nu ben e, nuu wvú wvù Nyo' le le?”

20 Κε è nulo é bese elu keejemyi ekumε mwεεm mvù bese nu ε yεn ε bvuu ε yuw e κε.”

21 Ε bonyii bò to saake bodvu bvuu loocε lew lo tεme, mum cinε bó le ε bó no gene. Ε bó to tan ε è nu fiεε fi bó elese bó dvú yí ηγεw e, njefo bonyii bocii to bensee Nyo' yí fiεε fi to kooyεε le,

22 σε bvuu ge ε wee wvudvu wvù bó to gee fiεε fi duηci mvunγay mvu Nyo' le fin keefe wvú to nu ε wvú ε fey wase bilum mbaanyε.

Ε bonyii bo mbee le leκε mvunγay è Nyo'

23 No bó cin'yεε Bita bô Jon e nonεn, ε bó kase tu jim fô bonyii bobole bo ηgoo le, see è bó fiεε fi bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò saake won be jeme.

24 Ε bó yuw, mum baance ye leκε è Nyo' yí wee le mwaan le, “Tata wvù Cee Ekole, è to bom wo εbule bô nshε bô jóo noo mwεεm mvunciim mvù nu mondvuum man e.

25 Wo to nu ε ge ε icee bo'icee bosεse wvù Dawe, wvù to nu waa wo lemme jeme yí mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le le,

‘Ε nu nje la wvù bonyii bò yaa nu κε Bojuu ffuuke bô fiεε shém e, ε bonyii cuu bontan σε bó nu ke elem ηkuuη?

26 Bonfon bo fokuse fεn seysee jem, ε bonyii bò saake won taashi keediu Tata bô wee we wvù wvú nu ε yefe le è nu Mboyse.’

27 Ε nu κε leηleη fiεε fi to kooyεε elaan te jan. Nfon 'Elod bô Bontus Baylet to nu ε taashε bô bitum noo bonyii bo Israel die mvunan εjim jo Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule wvù wo to yefeε le è nu Mboyse.

28 Bó to taashi keege ε è nu mwεεm mvù wo to nu ε seyse wase ncejole bô mvunγay mwuw le wo koonke le mvú ke ekooy.

29 Nonεn, yí keseen e Tata, taa eyεn je yí bonyii ban bεmsee bese jó. Nya bese bonyii buw bo lemme le bô mvuntelem mvù tεmyi keefewci diεw yo yaa fane naa lo κε.

30 Nya bese bô mvunγay mwuw keefe le bonyii bvuu gee mwεεm mvù duηci mvunγay mwuw bô mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e dvú è diee di Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule le.”

31 No bó mεse ε bunle, ε nshε shiw fô bó to nu. Ε Keyoy ke Yuule yinεn yí bó le, ε bó mum no fewci diεw Nyo' yaa fane κε.

Ɛ ɲɔo bonyii bo mbee le no keɲke fiεε fibole fimwaan

³² Ɛ ɲɔo bonyii bo mbee le no nu fitele fimwaan, nu yî wee le mwaan, Ɛ wee yaa teɲe fiεε fimew le è nu fiwene wen embeɲ ke. Ɛ fiεε fi wee le nu fi bonyii bocii le.

³³ Ɛ Nyo' nya mvunɲay mvu baay ê boom bo ntum e bo Jisos e, Ɛ bó bvuu no fewci ke ê bonyii temyi lo le Tata Jisos to nu Ɛ buy yî kpwe le. Ɛ bó no nu Ɛ Nyo' Ɛ buw bó bô nfi we baay.

³⁴ Ke wee yaa to nu dvú wvù fuute ê bó enteleɲ ke, njefo bonyii bô to keɲke ɲεε keɲεε yéw to ké gese, to bô bigew bidvu,

³⁵ nya can boom bo ntum e bo Jisos e, Ɛ bó mum gaw ê bonyii bocii no ɲεw wee to nu.

³⁶ Wee mvu to nu Ɛ bó teɲe le Yosεw, Ɛ boom bo ntum e bo Jisos e Ɛ cu diee diew dimew le Banaban, (dì nu le, Wee N'vwuwε Mvuntelem). Wvù to nu wee wvu ê kfuu di Lεwe le, Ɛ bó to boke wvù Sayblus.

³⁷ Ɛ wvù mum ɲεn ten gese we wεε, to nya bigew bidvu can boom bo ntum e bo Jisos e.

5

Ananias bô Safilia

¹ Ɛ wee mvu wvù bó to teɲe le Ananias bô kpweεε wvù Safilia gese ten kecew ke wεε le.

² Ɛ bô kpweεε seyse kaa fafe lo bigew bidvu, Ɛ wvù mum jo kebese ɲεn nya can boom bo ntum e bo Jisos e.

³ No wvù nya nonεn, Ɛ Bita bife ê wvù le, “Ananias, è ge la fi wo cine Satan Ɛ ley ê fitele fiuw e Ɛ ge le wo embiay mbiay ê Keyoy ke Yuule, wo Ɛ mum Ɛ fafe bigew bì wo gese wεε dvú?”

⁴ Wo dioo gese wεε Ɛ è nu wo, Ɛ bigew nu ke biuw, wo Ɛ ghan nεε Ɛ se ge kfuu fin fiεε? Wo baa mbiay Ɛ è nu ê bonyii ke, wo mbiay Ɛ è nu ê Nyo'.”

⁵ Kaɲ mwaan no Ananias yuw njeme wvun nonεn, mum gbwe

kpwe. Ɛ bonyii bocii bô yuwεε saaka wvudvu fan baay.

⁶ Ɛ cubonyii ley baance wvù ê ndvu le, jo buy dvú ɲεn dwey.

⁷ Ɛjim jo bontam bo kefew e diεwe botete, Ɛ kpweεε ley, yaa kee fiεε fi be kooy bô dweese ke.

⁸ Ɛ Bita bife ê wvù le, “Ke see ê me, bin nu bigew bicii bì ben Ɛ dwee wo gese wεε dvú?” Ɛ wvù tfuse le, “Ɛε, è nu bí ɲεn bicii.”

⁹ Ɛ Bita bvuu bife ê wvù le, “Ben Ɛ dwee wo ghan nεε Ɛ se seyse keemom Keyoy ke Tata le? Yekε eyuw, ncin bonyii bô be ɲεn Ɛ dwey dwee wo nu wase ê yew fwese, Ɛ bó nu eley etuu ten wo ebuy dvú eɲεn edwey.”

¹⁰ No Bita jeme nonεn, kaɲ mwaan Ɛ Safilia mum gbwe ê wvù Ɛjise kpwe. Ɛ cubonyii ba dioo ley yεn Ɛ wvù Ɛ kpwe wase, Ɛ bó mum tuu wvù buy dvú ɲεn dwey mbew dweese le.

¹¹ Ɛ kentaashe ke bonyii bo mbee le kecii noo bonyii bomew bô to yuwεε saaka wvudvu fan baay.

Mwεεm mvù duɲci mvunɲay mvu Nyo' le bô mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e

¹² Ɛ boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεεm mvù duɲci mvunɲay mvu Nyo' le bô mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e nteen ê bonyii ente. Ɛ bonyii bo mbee le bocii ké no taashi fô kebuw ke Saamun e yew ncese le.

¹³ Ke wee wvu ncew to ké mum taashe lo bô bó ke. Geenεn Ɛ bonyii to ké no bensee naa bó ntay.

¹⁴ Ɛ bolemεε bô bokεnε nteen bô to leese fitele yî Tata le no biise ɲɔo bó le.

¹⁵ Ɛ mwεεm mvù boom bo ntum e bo Jisos e to gee, ge Ɛ bonyii no tuule bonyii bo bincεm e jiwse mbew jé le yî bintaw e noo yî dighaam e wvu le Bita ké dioo fele, Ɛ è cim nu kenjinjin kew é kí egbwe yî wee le.

¹⁶ Ɛ bibombom bi bonyii le no nen'yi bilaante bi mbew Jerusalem e too bô bonyii bo bincεm e noo bô

kenke biyoy bì yiile yî bó le, ε bó fεle bó bocii.

Ε bó no ghεεke boom bo ntum e bo Jisos e

¹⁷ Ε εkolε ke bocee ncese le bô ηgoo ye yî è to nu Bosadusii ke ja κew no ghεεke boom bo ntum e bo Jisos e,

¹⁸ mum tum bonyii ε bó γεν koo bó fen yew ncaw e.

¹⁹ Geenεn, ε è ke no nu εntan ε nceendaa Tata to yene dew fwese yew ncaw bvuse bó. No wvú bvuse bó, mum gay le,

²⁰ “Ben eγεν yew ncese le, eγεν efewci fiεε ficii ê bonyii ekumε nce wvu fwε wvun.”

²¹ No bó yuw nonεn, mum γεν. Ε εkfuη ke dioo eyuule, ε bó ley fô yew ncese le, mum κew no γεεyi bonyii.

Κε kefew kedvu le, ε εkolε ke bocee ncese le bô bonyii bew bo ηgoo le, kum bonyii bo Islael bò saake wonη bocii ε bô bó shii, mum tum bonyii bo nci le le bó eγεν yew ncaw e, eto bô boom bo ntum e bo Jisos e.

²² Ε bó γεν buy fó gom bó ηkuuη mum tu jim to see le,

²³ “Bese γεν ε buy yew ncaw e, ε yen ε dew fwese nu ε bó ε loocε ε fen, ε bonyii bo nci le leeme fó cεyte. Bese ε dioo yene yew ley ε fanε yaa eyen wee le dvú κε.”

²⁴ Ε εkolε ke bonyii bo nci le bò to cεyte yew ncese bô bocee ncese bo baay baay, yuw nonεn, ε fí ffumse bó, ε bó no ghayte laa bó nu ke etu fεε bô fin fiεε le.

²⁵ Ε wee nε ley gay ê bó le, “Ben eyuw, bonyii ba bò ben se fenεε yew ncaw e, boba wase fô yew ncese le γεεyi bonyii.”

²⁶ No bó yuw nonεn, ε εkolε ke bonyii bo nci le bô ηgoo ye mum buy γεν jo bó, no too bô bó. Geenεn, bó to baa joo bó kane lo bó κε, njefo bó, bonyii bo nci le bodvu to fane fo bonyii etumyε bó bô εta.

²⁷ Ε bó to bô boom bo ntum e bo Jisos e, ley bô bó leke fwe dvu bonyii

bò saake wonη. Ε εkolε ke bocee ncese le no biwci mwεεm ê bó gayte le,

²⁸ “Bese nu ε loocε wase ε lew lo le fo ben ebvuu emom eyεεyi wee ekumε diee di wee wvun e κε. Geenεn, ben eyen fiεε fi ben mom! Ben nu ε ge wase n'yεεyi wene ε saanken Jεlusalεm jocii. Ε ben gomte keege é fí eduηci le bese kee fiεε fô kpwe ye le.”

²⁹ Ε Bita bô ηgoo boom bo ntum e bo Jisos e tfuse le, “Bese kenke keeyuw ε è nu Nyo' le, εfey keeyuw wee le.

³⁰ Ben to nu ε ta Jisos yî kentam e ε wvú kpwe. Ε Nyo' bo'icee cee bosεεbeene bvuse wvú yî kpwe le,

³¹ bense wvú, shike ê εbo kew ke εcεy e le wvú enù Cee εkolε noo Mboyse, wvu le bonyii bo Islael ekumεn mvuntelem mvubole, é wvú wvú Nyo' elεεshe bibefe bibole.

³² Bee bo Keyoy ke Yuule kè Nyo' nyaa ê bonyii bò yuuke wvú le ε mum ε no fewci mwεεm mvun.”

³³ No bonyii bò to saake wonη yuw njeme wvun nonεn, ε mvuntelem bente lo bó. Ε bó mum no gomte keeyuwye boom bo ntum e bo Jisos e.

³⁴ Geenεn, ε wee mvu ηgoo bonyii bò to saake wonη e wvú diee to nu Gamalia, ε è nu wee Falasii bvuu nu wee wvú duηci bonci bo Nyo' le, ε bonyii bocii wvumte wvú nta, nε we. No wvú nε we, gay ε bó yaw bvuse boom bo ntum e bo Jisos e εkfuη.

³⁵ Ε wvú shεε jeme ê bonyii bò to saake wonη le, “Bonyii bo Islael, ben ejo wεε bô fiεε fi ben gomte keege bô bonyii ban.

³⁶ Ben ekume le è to nu kefew kemew e, ε wee mvu ja fen ε bó teje le Teodas no duηci le wen nu wee wvu baay. Ε bonyii shfum ê wvú εjim ke diεwε gee nε le. Ε bó ke yu wvú ε ηgoo ye tawse, ε fiεε fi wvú to too dvú laaye εciçi.

³⁷ Ε wvumvu wee ke bvuu ja kefew kè bó to taanke bonyii le ε bó teje le Judas, ε è nu wee wvu Galilee. Ε wvú gufe bonyii nteen ê wvú εjim. Ε bó ke yu ten wvú, ε ηgoo ye saanken.

38 Yî fin e, me ε no nteete ben le fo ben ege fiεε bô bonyii ban κε. Ben ecine je yibole. Ε ε fen nu le fiεε fi bó too dvú bvuu yeeyi bonyii dvú fin κew wee wvu wum, tu fí nu ke elaaye εcici.

39 Ε no nu le fiεε fidvu κew Nyo', tu κε ε nulo ε ben ke eso bó κε. Ε ben baa eyene, ε fí ke enε ebuy le ben diuu ε ε nu ben ε bo Nyo'."

40 No Gamalia jeme nonen, ε bonyii bò to saake won yuw ntefe we, kase tee boom bo ntum e bo Jisos e ε bó ley. No bó ley nonen, ε bó tam bó, ciise lo le fo bó ke ebvuu emom lo eyeyi wee ekumε diee di Jisos e κε, mum cine bó le ε bó no gene.

41 No bó buyεε dvú no gene fibole yuuke ε ε nu njon le bowen nu ε bó ε kocen bonyii bò bó eshoose bó nje diee di Jisos e.

42 Ε bó gen nonen, bvuu no yeeyi ke bonyii εdiuw εcii fô yew ncese le noo εla le, fewci saaka wvù jee wvù le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.

6

Ε bó baaye bonyii bo lemme le bossooshiwiy

1 Ε ε ke no nu kefew kemew e, no ηgoo bonyii bo mbee le to kuu gene fwe, ε Bojuu bò to jemyi κε ε ε nu díew Glek ne κew no wvukene Bojuu bò to jemyi díew won le bó gawte mwεεm ε bokε' bo bonkfu le εdiuw εcii nyaa mvu bo bowen e caan.

2 Nonen, ε boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum kum ηgoo bonyii bo mbee le bocii gay ε bó le, "Κε fí jee le bese ecine kefewci diεw Nyo' egen shii ε ε nu yî kecyte le κε.

3 Boom bo bwee wese le, fí jee le ben ebaaye bonyii bossooshiwiy ε ben ente, ε bese enya lemme din can yibole. Ben dioo baayi taa ε ε nu bonyii bò κεηke nce wvù jee, ε bó ε yiηsen bô Keyoy ke Yuule bvuu κεηke bvufee.

4 Nonen, ε bese emum enya wase bikuu bisese ε ε nu yî bunle bô yî lemme di diεw Nyo' le."

5 Ε bonyii bocii yuw ntaη wvudvu, ε wvú jon bó le. Ε bó mum baa Tεfan ε ε nu wee ε mbee we ε looce ε yiηsen, ε wvú ε yiηsen ten bô Keyoy ke Yuule. Ε bomew no nu Filew bô Blukolus, Nikano bô Timon, Balmenas bô Nikolaus wvù to nu wee wvu Antiok ε wvù to banke lo tu wee mbee Bojuu.

6 Ε bó mum jo bonyii ban leke fwe dvu boom bo ntum e bo Jisos e, ε bó bunle fô bó le, mum gεε can yî bó le.

7 Ε diεw Nyo' mum no saankene gene. Ε ηgoo bonyii bo mbee le yi Jelusalem no kuu gene fwe. Ε bocee ncese nteen lese ten fitele yî Jisos e.

Ε bó no teyte mwεεm yî Tεfan e

8 Ε Nyo' buw Tεfan ntay, ε wvú no κεηke mvunγay, gee mwεεm mvu diuw wvù yumεen e bô mwεεm mvu duηci mvunγay mvu Nyo' le ε bonyii ente.

9 Ε bonyii bomew ke ne κew mbew bô bo Tεfan. Bonyii bodvu to nu Bojuu bò to nen'yεε Selin bô Aleksandia noo Silishia bô Esia. Ε ε to nu bonyii bo yew bunle yî bó to tenε le yi Bonfaw bò Boy wase le.

10 No bó to bewci nonen, ε Keyoy ke Yuule nya Tεfan bô bvufee ε wee fanε yaa nu dvú wvù eso wvú κε.

11 Ε bó mum ne beyse bonyii bomew ejim ejim le bó embiaytε le bó nu ε yuw ε Tεfan jemyi díew yî befe ekumε Muses bô Nyo'.

12 No bó ge nonen, mum shiw mvuntelem mvu bonyii le, bô mvu bonyii bò saake won e, noo mvu bonyii bò duηci bonci bo Nyo' le. Ε bó mum ley yî Tεfan e, jo wvú gen bó wvú fwe dvu bonyii bo won e bò saake bonsaw.

13 Ε bonyii ba bvuu to bô bonyii bomew bò eben jim nsaw mbiay, ε bó no teyte mwεεm yî Tεfan e gayte le, "Κε wee wvun ké no nu se wvú jemyi

díew yì befe ekumε yew ncese yin bô bonci bo Muses e κε.

¹⁴ Bese nu ε yuw wase ε wvú jemyi le Jisos wvu Nasalet wε nu ke ebvuw yew ncese yin, ebvuu ekumen nce wesebeene won wvù Muses to γεγεεε beene dvú.”

¹⁵ Ε bonyii bocii bô to nu yew nsaw e lun ejise yî Tεfan e, nε yen ε bvushiw bwew ε banke wase ye ε no fieesene bvuu nceendaa Nyo' le.

7

Ε Tεfan tanε diuw fwe dvu bonyii bô saake won

¹ Ε εκολε ke bocee ncese le bife ê Tεfan le, “Mwεεm mvù bó jemyi mvun nu keceey e?”

² Ε Tεfan tfuse le, “Bo'icεm bô boom bo bwεεm e, ben eyeke eyuw. Nyo' bvukuke to nu ε buynen fô icee wesebeene wvù Ablam e ε wvú bεε cee Misobotεmia, ε wvú se ke nε gen no cee Alan,

³ gay ê wvú le,
'Cine kfuu diuw e, ebuy won wene le, egen won wvù me nu ηke endunεε ê wo le.'

⁴ Nonεn, ε wvú mum nε Kaldia jodvu, gen no cee Alan. Ε ice ke dioo kpwe, ε Nyo' ge ε wvú nε to jan jò beene cee keseen.

⁵ Ε wvú no nu jan ε Nyo' fanε yaa ecim enya wvú κε naa bô kpwenε κε, geenεn, kaw le wen nu ke enya won wvun é enu we bô εηgokε kew. Ε Nyo' to kaake nonεn ε Ablam baa cim kenke wase wan κε.

⁶ Ε Nyo' bvuu gay ê wvú le,
'Εηgokε kuw nu ke enu botolo won mvu le,

ke elemte bvunfaw jó,
ε bó nuuwse bó yî bilum e gee nε (400).

⁷ Ε me nu ηke enlan ηγεw yî won wvudvu le,
é εηgokε kuw ke ebuy jó eto ebunlee me jan.'

⁸ Ε Nyo' bvuu die kelew bô Ablam, ε nciise kelew kedvu nu le Ablam nu ke etfuuse boom bew yew. Ε Ablam ke boo Aysik, ε è ke dioo nu εdiuw nyan ε wvú tfuse wvú yew. Ε Aysik ke boo Yakow tfuse ten wvú yew. Ε Yakow ke tfuse ten boom bew bo yuufe ncow bofεε yew bô è nu bo'icee cee bosεεbeene fô kfuu disεεbeene to sanεε.

⁹ Ε bo'icee cee bosεεbeene bodvu ke nε no bene kendoη bô Yosεw wvù waa bwee bó mum gese wvú, ε wvú gen no nu nfwawon wvù Ijiw e. Geenεn, ε Nyo' no taale κε fô wvú le,

¹⁰ fii wvú yî bonεew bew e bocii. Ε Nyo' bvuu nya wvú bô bvufee, ε Felo, Nfon wvu Ijiw no koonke wvú, mum gεε wvú ε wvú no nu wee we kebaw bvuu nu wee wvù taale fô kfuu diew e.

¹¹ Ε jen ke nε koo Ijiw jocii noo Kanaan, ε bonyii yen ηγεw baay. Ε bo'icee cee bosεεbeene fanε yaa kenke fiεε fidien κε.

¹² Ε Yakow ke yuw le mwεεm mvudien nu Ijiw, mum tum boom bew bô è nu bo'icee cee bosεεbeene ε bó gen jó yî kan wvu fwe le.

¹³ Ε bó ke dioo kase gen jó yî bokan bo bofεε le, ε Yosεw mum ge ε boom bo bwee le kiεε wvú. Ε wvú mum dunεε ten bó ê Felo.

¹⁴ Ε Yosεw mum ciinse ntum fô Yakow wvù ice le, le wvú bô kfuu dicii eto Ijiw. Kfuu di Yakow e to nu sekedvu wee mbansooshwiw ncow botin (75).

¹⁵ Ε Yakow yuw nonεn, mum jo kfuu diew dicii bow dvú Ijiw. Ε wvú bô bo'icee cee bosεεbeene ke kpweken jó bocii.

¹⁶ Ε bó ke tuu εgvun εbo kase to dvú jan, to dwey Shekem ê jem yî Ablam to guyεε ê boom bo Amol e.

¹⁷ Ε kefew ke dioo kocine kè Nyo' to nu keeke ege fiεε fi wvú to kawεε Ablam dvú, ε bonyii bosεεbeene duule wase Ijiw baay.

18 Ε bonyii bo jó ke ghaa nfon mvu ε wvú yaa kee Yosεw κε.

19 Ε Nfon wvudvu mum no wεentene, sene bonyii bosεεbeene, kane le bo'icee cee bosεεbeene elaanke mvunley mvu boom e ekfunj ε bó kpwekene.

20 Ε nu kefew kekin e kè bó to bokεε Muses, ε è to nu wan ε wvú jee baay fô Nyo' le. Ε bó κενκε wvú yew kee τε,

21 mum jo γεν gεε ekfunj. Ε waa Nfon Felo wvú kpwoon ke γεν bonye wvú, ley diεwε waa we le.

22 Ε bó mum γεεyi Muses bó bvufee bvú bonyii bo Ijiw e bvucii, ε wvú no nu wee wvú kee njeme bó keege fiεε ntay.

23 Ε wvú ke dioo nu κε diεwε bilum mbaanyε le, ke nε kpawawε le wen nu eγεν eyen no boom bo bwee wen e bó è nu bonyii bo Islael nu.

24 Ε wvú dioo gene, γεν ε wee wvu Ijiw nvuwse wee wvu Islael mvu. Ε wvú ley fó le wen etfuse εnvuke, mum yu lo wee wvu Ijiw wvudvu.

25 Wvú to kpwaake le boom bo bwee wen e nu ekiεε le è tum Nyo' wen le wen eto ebvuse bó yí ηγεw e. Geenε, ε bó fanε yaa kiεε κε.

26 Ε bvú ke buy yuu, ε Muses bvuu no gene, buynεn yí bonyii bo Islael e bofεε ε bó nε ε no diuu. Ε wvú ley fó keegawsεn bvudiuw bvudvu, bife ê bó le, 'Boom bo bwεεm e, ben nu wee bó waa bwee, è ge la ben ε σε no diuu εbenεben?'

27 Ε wee wvú to nvuwse waa bwee kaa domse lo Muses, bife ê wvú le, 'Ε γεke γεε wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosεε?'

28 Wo fεn bvuu gomte keeyu me no wo se yuε wee wvu Ijiw wε foguu le?'

29 Ε Muses yuw nonεn, mum fan nε won wvú Ijiw e, fεε γεν no nu won wvú Midian e, ke boo boom bolemse bofεε jó.

30 Ε è ke no nu εjim jo bilum mbaanyε, ε nceendaa Nyo' buynεn fô

Muses e ê ηguy e, ε wvú bεenci yí kete le ηkpwaante mbew kum wvú Sinay e.

31 Ε Muses γεν ε fí ghaw wvú, ε wvú bence nceencee keetaa ntay. No wvú benci, yuw ε Tata Nyo' jeme ê wvú le,

32 'Ε nu me wvú Nyo' bo'icee cee wene,

Nyo' Abl'am bó wvu Aysik noo wvu Yakow.'

Ε Muses yuw nonεn, no ciinke bó nfan, fanε yaa ebvuu emom lo etaa κε.

33 Ε Tata Nyo' bvuu jeme ê wvú le, 'Baayε bolaba buw, njefo fεn fô wo leeme fó nu bvudvuu bvú yu-ule.

34 Me nu ε nloocε wase ε n'γεν no bó nvuwse bonyii bem Ijiw,

ε mbvuu ε n'yuw no bó cone, ε mum ε nshii ε nto keembvuse bó yí ηγεw wvudvu le.

Yekε eyuw, me nu entum wo Ijiw ke- seen.'

35 Muses wvun nu wvú bó to yawεε wase tun, bife ê wvú le, 'Ε γεke γεε wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosεε?' Ε nu wvú wvú Nyo' to tumεε le wvú eγεν enu wee sa' wvubo, ebvuse bó yí ηγεw e. Ε Nyo' to tum ε è nu nceendaa we ε wvú to yí kete kè to bεenci kiε le tefe ntum wvudvu ê wvú.

36 Ε Muses mum γεν Ijiw, ge mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e bó biηghaw bi mwεεm e, bvuse bó jó. Ε wvú ge mvumew fô Joo yi Baay yi Yεεle le, bvuu ge mvumew ηkpwaante jò bó to lenεε yí bilum e mbaanyε.

37 Ε è nu Muses wvudvu wvú to gayεε ê bonyii bo Islael le,

'Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu ê boom bo bwee wene le εnte, eciinse fô ben e κε no wvú to bvuseε me.'

38 Ε è bvuu nu κε wvú wvú Muses wvú nceendaa Nyo' to jemyeεε ê wvú yí kum wvú Sinay e, kefew kè kentaashe ke bonyii bo Islael e to nu ηkpwaante bó bo'icee cee bosεεbeene, ε Nyo' nya díεw yí nyaa nshii le wvú efese ê beene.

39 Geenen, ε bo'icee cee bosεεbeene kaa fan keeyuw Muses e, banke jim ê wvú le, mum no koonke le bowen bee ekase etu jim Ijiw.

40 Ε bó mum gay ê Elon le, 'Bome bonyo' ê bese bò nu esaa fwe dvuseεbeene, njefo bese baa bvuu kίεε fίεε fί kooyi bô Muses wε wvù bvuseε beene won wvù Ijiw e kε.'

41 Ε bó mum kene fimooso ε fί fieesene waa na', σεεε nyám ge ncese dvú ê fί, mum no lanlaje yί fίεε le ε ê kene bó bô can yibo.

42 No bó ge nonen, ε Nyo' mum banke jim ê bó le, ε bó mum no bunlee wase ε è nu diuu bô kpwee noo jón. Ε è nu no bó to sanεε ê Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le ε Nyo' jemyi le, 'Bonyii bo Israel, ben to σεεε nyám nkpwaaante yί bilim e mbaanyε, ceese ε è nu me dvú le?

43 Ben to ghane tuule cun ε è nu yì nyo' wvù bó teje le Molok, bvuu tuule jon ε bó ε kene le è nu yì nyo' wvù diee nu Lefan, ε è nu mvumooso mvù ben to keenceε keebunlee mvú. Nje fifin, me nu nke ebvuse ben é ben ebuy egeñ efey lo Babilon.'

44 Bo'icee cee bosεεbeene to leñe nkpwaaante keñke cun yì duñci le Nyo' nu bô bó, ε è to fe Muses cun yidvu, bii ke leñleñ no yì Nyo' to duñceε ê wvù to nu.

45 Ε boom bo bo'icee cee bosεεbeene le ke fi, ke tuu to dvú jan kefew kè bô bo Yoshua to lole nshε ê bitum bì to nu jan e, ε è to gene Nyo' fwe kuñke bitum bidvu. Ε cun yidvu no nu jan to buy kefew kè Nfon Dawe to saake won wvun e.

46 Ε Nyo' no koonke wvù ntay, ε wvù mum lekε le Nyo' ebee é wen ebom yew enya é wvù wvù Nyo' Yakow eceè dvú.

47 Ε è ke kaa ghan Saamun bom yew Nyo' yidvu.

48 Geenen, ε Tata Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεεm Mvunciim e yaa ké no cee

yéw yì è bom bonyii le kε. Ε nu ke leñleñ no wee ntum Nyo' mvu to sanεε wase ε Nyo' gayte le,

49 'Fowe nu kawla wεm, ε nshε yin nu kedvuushεε ke bikaa biem e.

Yew yì è nulo é wee ebom le è nu yεm nulo enu nεε?

Nuu le bvudvuu nu dvú bvù è nulo é me enshii fó le?

50 Kε è fe me mwεεm mvun mvunciim e?" "

51 Ε Tεfan mum nε gay le, "Ben temyi bikuu baay, ε mvuntelem mvunen bô bitem nu naa lo ntffuse. Ben ε bo'icee cee bonen nu ke leñleñ. Ben tune sekeci keeyuuke Keyoy ke Yuule le.

52 Wee ntum Nyo' mvu nu dvú wvù bo'icee cee bonen to baa ebone bikaa ê wvù ejim e? Bó to nu ε yuwyε bonyii bo ntum Nyo' le bô to jemyεε wase le Wee Lemme Nyo' wvu Teytey nu ke eto. Ε wvú ke to, ε ben gese wvù bvuu yu wvù.

53 Ε è bvuu nu ke ben bô Nyo' to tumεε bonceendaa bew ε bó nya bonci bew ê ben, ε ben tun keebii bó le."

Ε bó tumyε Tεfan bô εta

54 No bonyii bô to saake won yuw fίεε fί Tεfan jeme, ε mvuntelem bente lo bó, ε bó no ηgeci bigew.

55 Ε Keyoy ke Yuule yinñen yì Tεfan e, ε wvù no taale fiew ε è nu we, nε yεn n'yuw wvù è nu wvu Nyo' le, bvuu yεn Jisós e ε wvù leeme ê εbo ke εεεε ke Nyo' le.

56 Ε Tεfan nε gay le, "Ben etaa eyen, me nu ε n'yεn ε fowe ε yene, ε wee wvù diee nu Waawee leeme ê εbo ke εεεε ke Nyo' le."

57 Ε bó yuw fifie, mum jinε bintuntun bô can, no wamte foweεwe, mum sen bocii ley yì Tεfan e,

58 gufe wvù buy dvú εlaante, gεn no tumte bô εta. Ε bonyii bô benεε jim nsaw baayε bikum bibole, nya ê

cuwee mvu ε bó teje le Saul, se no tumte.

⁵⁹ No bó to tumte Tefan bô eta nonen, ε wvú bunle le, “Tata Jisos, fiisen keyoy kem.”

⁶⁰ Ε wvú mum ne tum envuw fokuse, fun foweewe le, “Tata, fo wo etaa ê fiεε fi befe fin fi bonyii ban gee le ke.” No wvú gay nonen, mum kpwe.

8

¹ No bó yu Tefan, ε Saul tom.

Ε Saul nya ηγεω ê kentaashε ke bonyii bo mbee le

Κε εbvubwe, ε bó kew no nyaa ηγεω wvú temyi ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Jelusalem. Ε kí saanken kecii buy jó, γεν biba bi Judea bô Samalia le, ε ε shεε ke boom bo ntum e bo Jisos e.

² Ε bolemσε bomew bô to nu ε loocε lese fitele yî Nyo' le, to jo gvune di Tefan e dwey, bee wvú baay.

³ Ε Saul nu fiew looci gene lo bô kentaashε ke bonyii bo mbee le, dansene yew e kooyi bonyii bo mbee le bô bolemσε noo bô bokεε ciinse yew ncaw e.

Ε Filew fewce diεw Nyo' Samalia

⁴ Ε bonyii bô to saankenεε ba no gene mondvuum e monciim fewci diεw Nyo'.

⁵ Ε Filew bow fiew γεν ê kelaante kε Samalia le, no fewci saaka jó wvu ekumε Mboyse wvú Nyo' to kawεε.

⁶ Ε bonyii nteen yuw bvuu yen mwεεm mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le mvù wvú to gee, mum nya bitem ê wvú ntay.

⁷ Biyoy bì yiile to buyte yî bonyii le, wamte foweewe, ε bonyii nteen bô to nu ε kpweken keba kemwaan noo bontεηε bonene ten.

⁸ Nonen, ε nlanlan wvu baay no nu εlaante jodvu.

⁹ Wee mvu to nu εlaante jodvu ε diee nu Semon, ε wvú to shee wase dunçi nfim ye ε kew lo, ε bonyii bo

Samalia bocii yene ε diuw yumte bó. Ε wvú to bvuu duu le wen nu wee mvu wvu baay.

¹⁰ Ε bonyii bocii bo εlaante jodvu naa noo bo baay baay nya bitem ê wvú no gayte le, “Wee wvun nu mvunγay mvu Nyo' le mvù bó teje le Mvunγay mvu Baay.”

¹¹ Bó to nya bitem ê wvú nonen, njefo wvú to shee wase dunçi nfim ye ε kew lo ncejole ε bonyii yene ε diuw yumte bó.

¹² Geenεn, ε Filew ke dioo eto efewci saaka wvú jee wvu ekumε bvunfon bvú Nyo' le noo ekumε diee di Jisos Klistu le, ε bokεε bô bolemσε bee ε wvú lese bó ê joo.

¹³ Ε Semon we kebεε bee ten ε bó lese wvú ê joo. Ε wvú mum mey ke wase no nu mbew Filew e yene binghaw bi mwεεm e bi baay baay bô mwεεm mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le mvù wvú to gee, ε diuw yumte wvú.

¹⁴ Ε boom bo ntum e bo Jisos e ke yuw Jelusalem le bonyii bo Samalia nu ε fiisen wase diεw Nyo', ε bó mum tum Bitá bô Jon fô bó le.

¹⁵ Ε bó γεν buy jó, bunle fô bonyii bo mbee le bodvu le le bó ekeηke Keyoy ke Yuule,

¹⁶ njefo Keyoy ke Yuule to baa to wase yî mvu bó le ke. Bó to beε lese ke lo bó ê joo maan ê diee di Tata Jisos e.

¹⁷ Ε Bitá bô Jon bunle, γεε can yî bó le, ε bó mum keηke Keyoy ke Yuule.

¹⁸ Ε Semon dioo yen le boom bo ntum e bo Jisos e γεεle can yî bonyii le ε Keyoy ke Yuule too yî bó le, ε wvú mum no nyaa bigew ê Bitá bô Jon,

¹⁹ gayte le, “Ben enya me bô mvunγay mvun ten, wvu le naa yeε wvú me ε ηγεε can yem yî ye le, é wvú ekeηke Keyoy ke Yuule.”

²⁰ Ε Bitá tfuse ê wvú le, “Ben ε bigew biuw bidvu egen lo ηGuy e. Wo ghan neε ε se no kpwaake le ε nulo é bó eguy nnya yì è nu yi Nyo' bô bigew?”

21 Kε wo yaa κενκε naa lo kelenj ente jo lemme din κε, njefo κε fitele fiuw yuule fô Nyo' le κε.

22 Kumεn fitele fiuw yî fiεε fi befε fi wo gomte keege fin e, ebunlee laa è nulo é Tata Nyo' elεεshε bonkpawawce bô befε ban bô wo κενκε fô fitele le le.

23 Me n'yεne le wo nu ε yinjen wase bô ken'yεε ejise, ε tu nfwa kebefε.”

24 E Semon leke Bitā bô Jon le, “Kee, ben ebunle ê Tata le fo fiεε fimew ente jo mwεεm mvù ben jemyi mvun e ekooy bô me κε.”

25 E Bitā bô Jon ke mese fewce diεw Nyo', see mwεεm mvù bó kee ekumε Jisos, mum nε no tuu jim Jelusalem. No bó to tuu jim, no fele bontεw bo Samalia bomew e, fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' jó.

E Filew lese wee wvu Itofia ê joo

26 E nceendaa Tata ke nε gay ê Filew le, “Nεnε ebow je εkuεku, egen ê je yî nen'yi Jelusalem fele ηkpwaante gene Gasa le.”

27 E Filew mum nε no booke. E wee wvu baay mvu wvu Itofia nu ê je yidvu le. Wvù to nu wee ε bó ε bvuushε, ε è nu wee wvù to taale fô kpawaw Yaa Kanda wvù to saake wonj wvù Itofia le. Wee wvudvu to nε Jelusalem jò wvù to γενεε keebunle Nyo',

28 no tuu jim wonj e ê kekoto kemew kè è guute nyám e, ε wvù ε shii jó, taanke fiεε ê Nwa' wvù Yesaya wvù wee ntum Nyo' to saηεε le.

29 E Keyoy ke Yuule gay ê Filew le, “Bence egen mbew kekoto keki le.”

30 E Filew lewte gen mbew yî dvù le, yuw ε wee wvudvu taanke ê Nwa' Yesaya le. E wvù bife ê wvù le, “Wo taanke nen yuuke fiεε fi wvù gayte?”

31 E wvù tfuse le, “E nulo é me en'yuw nεε le se wee ε nele ê me?” E wvù mum gay le Filew eben é bô wvù eshii ê kekoto le.

32 Bvudvuu bvù wvù to taanke ê Nwa' wvudvu le to jemyi le,

“Wvù to nu diεwε njee yî bó gene keesεε le,

bvuu nu diεwε waa njee wvù bó ké dīoo mvuu yvúw ye,

wvù saa beele κε.

E nu κε ten no wvù to nu diuw tfu.

33 Bó to nu ε shoose wvù, tun keesaw nsaw we leη.

E nu ke eyuu ejemyi γεε ekumε boom bew,

ε bó ε sum wase nshii we fokuse fen?”

34 E wee wvu baay wvudvu mum leke Filew gay le, “Kee wo, κε see ê me, wee ntum Nyo' wvun jemyi ε è nu ekumε γεε? Wvù jemyi ekumε ekole kew nuu ekumε wee mvu le?”

35 E Filew mum κεw κε bô bvudvuu bvū Nwa' le bvudvu, no nεci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos ê wvù.

36 E bô wvù no gene κε ê je, ke gen buy bvudvuu bvumew e ε joo nu fó. E wee wvu baay wvudvu gay le, “Taa eyen, joo nu fen, è nulo é ebvuu etun la fo wo elese me ê joo?”

[37 E Filew tfuse ê wvù le, “E wo fen nu ε bee Jisos Klistu le bô fitele fiuw ficii, é me enlese wo ê joo.” E wvù tfuse le, “Me nu ε mbee le Jisos Klistu nu Waa Nyo'.”]

38 E wee wvu baay wvudvu mum gay ε bó leke kekoto. E bô Filew shii, ley gen ê joo, ε Filew lese wvù ê joo.

39 No bó buyεε ê joo, ε Keyoy ke Tata le cun Filew fó, ε wee wvu baay wε fanε yaa ebvuu eyen wvù le κε. Geenεn, no gene κε fiew lanlanε.

40 E Filew nε buynen ε è nu wase Asotus, mum nε no gene, fele ê bilaante bicii le, fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo', gen buy ê kelaante kè Kaysalia le.

9

E Saul kumεn lese fitele yî Jisos e

1 E to nu kefew kekiε le, ε Saul bεε κε ffuuke, bεmsee bonyii bo ηgoo le bo Tata le le wen nu eyuwye bó. E wvù mum gen fô ekole ke bocee ncese le,

2 ƙεε ƙε wvú enya bonwa' é wen egen dvú yéw bunle yi Damaskus e, bô dunji ƙε é wen yen ε bonyii nu jó bô bii Je Tata le ƙεεε è nu bokεε, ƙεεε bolemsε, é wen ekooyε bó ekay, eto bô bó Jelusalεm.

3 Ε wvú nya, ε Saul mum nε no gene Damaskus, ke dīoo feɲene kelaante kedvu, ε n'yuū mvu nε sεsε law fowe, shii to yī ye le.

4 Ε wvú gbwe fokuse, yuw ε diεw jeme ê wvú ƙε, “Saul, Saul, wo bone bikaa ê me εjim nεn nje la?”

5 Ε wvú bife ƙε, “Tata, è nu wo wvú yεε?” Ε diεw yidvu tfuse ƙε, “Ε nu me wvú Jisos, ε è nu me wvú wo bone bikaa εjim jodvu.

6 Yī keseen e, ja we, eley egen εlaante, é bó esee ê wo fiεε fi wo ƙεɲke keege.”

7 Ε bonyii bô to ƙεne bô bo Saul leem fó ηγεμten, no bó to yuuke diεw yidvu yaa yene wee le ƙε.

8 Ε Saul ke ja we fokuse, dīoo yene εjise, faɲε yaa ebvuu eyεne mwεεm e ƙε. Ε bó mum jicε wvú yī kebo le, no cεɲse gene bô wvú Damaskus.

9 Ε wvú gen no nu yī εdiuw e eta yaa yene mwεεm e ƙε. Ε wvú nu nonεn, yaa diee fiεε ƙε, yaa wuu ten fiεε ƙε.

10 Wee mbee mvu to nu Damaskus jodvu ε diee diεw nu Ananias. Ε Tata Jisos nε tee wvú ê fiεε diεwε εfilε le ƙε, “Ananias.” Ε wvú bee ƙε, “Tata, me wvun fεn.”

11 Ε Tata gay ê wvú ƙε, “Nεnε, egenè ê je yī bó teɲε ƙε Teytey e, dīoo buy fó yew e fo Judas, bife wee mvu wvu Taasus ε bó teɲε ƙε Saul. Yεε eyuw, wvú nu fó bunlee,

12 ε wvú be ε yen wase wee le ê fiεε diεwε εfilε le ε bó teɲε ƙε Ananias, ε wvú ε to ε γεε can yī ye le, ƙε wvú ekase eyεne mwεεm e.”

13 Geenεn, ε Ananias gay ƙε, “Tata, me nu ε n'yuw wase ê bonyii nteen ekumε wee wvun no wvú gee mwεεm

mvú befe fô bonyii bô è nu bo Nyo' le Jelusalεm.

14 Ε wvú too nεn, ε wvú ε fi mvunɲay ê bocee ncese bo baay baay, ƙε wen eto ekooyε bonyii bocii jan bô bunle teɲε diee diuw.”

15 Ε Tata tfuse ê wvú ƙε, “Genε ƙε lo. Me nu ε ncaw wase wee wvudvu wee wεm lemme le, ƙε wvú efewcì diee diem ê bonyii bô yaa nu ƙε Bojuu bô bonfon bobole, noo ê bonyii bo Israel.

16 Me kebεε nu ηke endunεε ê wvú no wvú ƙεɲke keeke eyen ηgew nje diee diem.”

17 Nonεn, ε Ananias mum gen, ley yew dvudvu, γεε can ye yī Saul e, tee ƙε, “Saul waa bwεεm, è tum Tata Jisos me. Ε nu wvú wvú Jisos wvú wo se yenεε ê je seke wo se too jan. Wvú tum me nεn, ƙε me ento enge é wo ekase eyenè mwεεm e, é Keyoy ke Yuule eto eyinεen yī yo le.”

18 Ƙε no wvú jeme nonεn, ε fiεε fimew diεwε ηgáw e nε yī εjise Saul e gbwe fokuse, ε wvú mum kase no yene mwεεm e. Ε wvú ja we, ε bó mum lese wvú ê joo.

19 Ε wvú ke diekεn, ε mvunɲay kase tu yī ye le.

Ε Saul fewcε saaka Jisos Damaskus

Ε Saul ce Damaskus bô ηgoo bonyii bo mbee le yī εdiuw e caan,

20 mum ƙεw lo ƙaɲ mwaan no ghane yéw bunle le, fewci ƙε, “Jisos nu Waa Nyo'.”

21 Ε bonyii bocii bô to yuuke no ghayte ƙε, “Wvun nu ƙε wee wvú se ghane gene lo bô bonyii bô bunlee teɲε diee din Jelusalεm e? Ε ƙε wvú to jan nεn ε è nu keekooyε bô nu jan ekase egen dvú, enya can bocee ncese bo baay baay e le?”

22 Ε Saul no fewci ƙε fiew ekumε Jisos temyi lo, dunji ƙε Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε. Ε Bojuu bô to nu Damaskus ma lo fiεε fi è nulo é bó etfuse ê wvú.

23 Ε εdiuw ke dīoo fey nteen, ε Bojuu bodvu shii, cu ntaɲ keeyu Saul.

24 Ε bó mum no shee, ceyte wvú diuw ketaan ke Damaskus e, le wvú ke dioo fele, kenεε è nu entan kenεε emvunsheen, é bó eyu wvú. Geenεn, ε Saul kiεε ntaη wvubo.

25 Ε bonyii bew bo ηgoo le ke jo wvú entan, lese ê ηkaa le, bvuse fô ntoo ketaan e, shike wvú fokuse wase ekfunj.

Ε Saul γεν Jεlusalεm

26 Ε Saul tu jim Jεlusalεm, dioo gomte keetaashε bó ηgoo bonyii bo mbee le, ε bó no fane lo wvú, njefo ke bó to beηe le wvú looci nu wee wvubo ηgoo ke.

27 Geenεn, ε Banaban jo wvú, ε bó wvú γεν fô boom bo ntum e bo Jisos e. Ε wvú see ê bó no Saul to γενεε Tata le ê je ε bó wvú jeme, bvuu see ê bó no wvú to fewci ekumε Jisos Damaskus yaa fane ke.

28 Nonεn, ε Saul mum no nu bó bó ghane mondvuum monciim Jεlusalεm, fewci ekumε Jisos, yaa fane ke.

29 Ε wvú ke no jemyi ten ê Bojuu bò to jemyi díεw Glek, beeke mbew bó bó, ε bó mum nε no gomte keeyu wvú.

30 Ε bonyii bo mbee le kiεε le bó gomte keeyu wvú, mum jo wvú bow dvú ê kelaante kè Kaysalia le, ciinse wvú ε wvú γεν Taasus.

31 Yí kefew kekin e, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le læten yí ηγεw e ê biba bi won e bì Judea bó Galilee noo Samalia le. Ε Keyoy ke Yuule ge ε kentaashε kedvu ciim, bvuu no tomte ηgoo ε yí kuu. Ε bó no cee, wvumte ke ε è nu Tata.

Ε Bita γεν ntεw wvù Lida noo wvù Jofa le

32 Ε Bita no ghane, gene fô bonyii bò è nu bo Nyo' le mondvuum e monciim, ke ghan γεν buy fô bó Lida le.

33 No wvú to nu jó, γεν wee mvu le ε wvú ε kpwe keba kemwaan, ε diee nu

Enias ε wvú ε ηγεy wase entaw bilum nyanj.

34 No Bita γεν wvú le, tee le, “Enias, Jisos Klistu fele wase wo. Ja we eseyse kentaw kuw.” Kan mwaan ε Enias mum ja we.

35 Ε bonyii bo Lida noo bo yí bale di Shalon e bocii γεν no wee wvudvu nu ε bonεn wase, ε bó lese fitele yí Tata Jisos e.

36 Ε to nu ε kpwoon mvu nu ê kelaante kè Jofa le, ε è nu wee mbee, ε diee nu Tabita, di nu ê díεw Glek e le Dokas. * Wvú to ké no gee mwεεm mvù jee sekecii, fii bonyii bò fuute.

37 Ε è no nu εdiuw yoya le, ε kpwoon wvudvu gbwe kεcεm, mum kpwe. Ε bó cukε gvune diew, ben γεε ê kebuw ke yew e ke εwe le.

38 No Jofa to nu mbew Lida le, ε ηgoo bonyii bo mbee le ke yuw le Bita nu Lida, mum tum bolemεε bofεε fô wvú le. Ε bó γεν lekε wvú, le kee wvú, le wvú eto ke ncin e.

39 Ε Bita mum nε ke nonεn ε bó bó no gene. Ε wvú γεν buy fô, ε bó jo wvú ben bó wvú ê kebuw ke yew e ke εwe kiε le. Ε bokε' bo bonkfu le bo jó bocii gem wvú tase no beele, duηci ndvú yì Dokas to gee seke wvú to beε dvú.

40 Ε Bita bvuse bó ekfunj bocii, tum envuw fokuse bunle, nε banke ye gay ê gvune didvu le, “Tabita ja we.” Ε wvú mum yene ejise, taa Bita, mum ja shii we.

41 Ε Bita jicε wvú le yí kebo le, ε wvú leem we. Ε wvú kase tee bonyii bò è nu bo Nyo' le bó bokε' bo bonkfu le ba, duηce wvú ê bó, ε wvú ε kase wase ε tu dvú.

42 Ε saaka wvudvu saanken γεν Jofa jocii. Ε bonyii nteen lese fitele yí Tata le.

43 Ε Bita no nu Jofa yí εdiuw e nteen, cee bó wee mvu wvù to seysee jéw ε diee nu Semon.

10

Ε fiεε díεwε εfilε le to fô Koneyu le

9:26 9:3-6, 20; Gal 1:18 9:27 4:36-37; 11:22-30; 12:25; 13:1-4, 7, 43-50; 14:12, 20; 15:2-12, 22, 35-39; 1Kol 9:6; Gal 2:1, 9, 13 9:30 11:25; Gal 1:21 * 9:36 Diee di Tabita bó Dokas nu ê díεw Glek e, ε è nu nyam yì bó tenje le læεε. 9:40 Mak 5:40-41 9:43 10:6, 32 10:1 10:30-33 10:1 27:1, 3; Luk 7:2,

1 Wee mvu to nu ê kelaante kè Kaysalia le ε bó teje le Konεyu, ε ε nu εkolε ke ηgoo mi bonyii bo nci le bo Lum, yì bó to teje le yì Itali.

2 Ε wvú to nu wee ε bô bonyii bocii bo ê wvú yew ε loocε ε lese fitele yì Nyo' le. Ε wvú wvumte bvuu bunlee Nyo' sekecii, nyaa nnya nta y ê Bojuu bô to fuute.

3 Ε ε ke no nu diuu dimew ke diewe didiuu ditete le fomvunsheen, ε fiεε diewe εfile le ne to fô wvú le, ε wvú loocε yen nceendaa Nyo' le ê fiεε fidvu le. Ε nceendaa wvudvu to ley tee wvú le, “Konεyu”.

4 Ε Konεyu fan, lun εjise yì ye le bife le, “Cee εkolε, è nu la?” Ε nceendaa wvudvu tfuse le, “Nyo' nu ε yuw wase bunle yo, ε bvuu ε yen nnya yì wo nyaa ê bonyii bô fuute, ε kume wo.

5 Yì keseen e, tumε bonyii Jofa é bó egen etee wee mvu wvú diee nu Semon, ε dimew nu Bitá.

6 Wvú nu ε to ε no cee bô Semon mvu wvú ké no seysee jéw wvú la diew nu mbew joo yì baay e.”

7 No nceendaa Nyo' wvudvu jeme nonen mum ne. Ε Konεyu shεε tee bonyii bew bo lemme le bofεε, bvuu tee ten wee nci mvu wvú to ké no cεyte wvú, ε è to nu wee ε wvú ten ε loocε ε lese fitele yì Nyo' le.

8 Ε bó to, ε wvú see fiεε ficii fi be kooy ê bó, mum tum bó Jofa.

Ε Nyo' dunce fiεε fi nghaw e ê Bitá

9 Ε εkfun buy yuu, ε è ke no nu ke diewe emvunsheen entelen e, ε bó fεεse wase ê kelaante kedvu le. Ε Bitá ne ben ê yew we keebunle.

10 Ε jej ke ne no yuu wvú, ε wvú no shieele keedieken, ε bó beε dεεle lo mwεεm mvudien. Ε fiεε diewe εfile le ne to fô wvú le.

11 Ε wvú yen ê fiεε fidvu le, ε ebule ε yene, ε fiεε fimew shiile fowe nu diewe εkolε ke ndvu le, ε bó jici yì εbuw yo εna le.

12 Ε dikfuu di nyám e dicii, yì lene, bô yì sone lo, noo mvunyiim mvù bile we, nu ê ndvu yidvu le.

13 Ε diew ne gay ê wvú le, “Bitá, ne ne we esεεye edie.”

14 Ε Bitá tfuse le, “Tata, ke è nulo é me emom ke, njefo me ηke mbaa ndie wase fiεε fi ncεwncew kenεε fi nu se fí yuule lo ke.”

15 Ε diew yidvu bvuu jeme ê wvú le, “Fo wo enyensè fiεε ε Nyo' ε ge wase fí ε no yuule ke.”

16 Ε fí kooy nonen buy bokan botete, ε bó mum kase bense fiεε fidvu we.

17 Ε fiεε fidvu fi toε diewe εfile le ffumse Bitá ε wvú no maa laa fí dunci le la le. Ke sekedvu ε bonyii bô Konεyu to tumε ba ε to wase ε biwce fò la di Semon wvú seysee jéw e nu, ε no leeme diuw ketaan e,

18 teje, biite le, “Wee ghane mvu nu fen ε diee nu Semon Bitá le?”

19 No Bitá to beε kpawwci ekumε fiεε fidvu fi toε fô wvú le, ε Keyoy ke Yuule ne gay ê wvú le, “Taa eyen, bonyii botete gomte wo.

20 Ne ne we ebow é ben ε bó egene εkalε kemwaan. Fo wo ecimcim ke, è tum me bó.”

21 Nonen, ε Bitá mum ne bow, gay ê bonyii bodvu le, “Ε nu me wvú ben gomte. Ben to le la?”

22 Ε bó tfuse le, “Konεyu wvú nu εkolε ke ηgoo mi bonyii bo nci le bo Lum nu ε tum bese. Wvú nu wee wvu teyey, fane Nyo', ε Bojuu bocii bensee wvú. Nceendaa Nyo' wvú yuule mvu se nu ε gay le wvú eciinse ntum é wo eto ê wvú yew, é wvú eyuw fiεε fi wo nu ejeme ê wvú.”

23 No bó tfuse nonen, ε Bitá mum gay ε bó ley ε bô bó ce.

Ε Bitá gen ntum Nyo' yew dvu Konεyu

Ε εkfun buy yuu, ε wvú ne ε bô bó no gene. Ε bonyii bo mbee le bomew bo Jofa bi wvú le.

24 Ε bó len ce, ε bvú buy yuu ε bó fεε Kaysalia. Ε Konεyu bô bonyii bew bo kfuu le noo nsáa ye shém yì wvú to bec to cεyte wase bó.

25 No Bitá to leyte gene yew, ε bó Konεyu tasen. Ε Konεyu gbwe ê wvú ejise wvum wvú.

26 Geenεn, ε Bitá cake wvú we gay le, “Nεnε we, me nu ke ten fiem wee wvu wum diεwε wo le.”

27 Ε wvú no jemyi bó Konεyu leyte gene yew, ke dioo ley, yen ε bonyii ε njim lo yew.

28 Ε wvú jeme ê bó le, “Ben kee ntay le nci wese baa bee le wee Juu elaa ghane kenεε etase nsan bó wee wvú yaa nu ke wee Juu. Geenεn, Nyo' nu ε dunεε ê me le ke me ηkenεe keenteηe wee mvu nduu le wvú nu wee wvu nεw kenεε le ke wvú yuule ke.

29 Nonεn, ben ε dioo ciinse ntum le me ento, me ε mum ε nto, me mbaa ηkicine ke. Me ε mum ε no mbiite ê ben le laa ben teηe me le la le?”

30 Ε Konεyu tfuse le, “Eben nu wase εdiuw εna no me nto nu yew dvu me ke diεwε kefew ke keseen e didiuu ditεte fomvunsheen mbunlee. Ε wee mvu nε sεsε buyneη fwe dvu me ε wvú ε tfume ndvú ε yí lawkene.

31 Ε wvú gay ê me le, ‘Konεyu, Nyo' nu ε yuw wase bunle yo ε bvuu ε yen nnyá yí wo nyaa ê bonyii bo kefufe le, ε kume wo.

32 Nonεn, tumε bonyii Jofa é bó egen etee wee mvu ε diee diεw nu Semon, ε dimew nu Bitá. Wvú nu ε to ε no cee bó Semon wvú seysee jéw wvú la diεw nu mbew joo yi baay e.’

33 Kaη mwaanη nonεn, ε me mum nciinse ntum le wo eto. Wo ε to nen, fí ε jon baay. Bese ε mum ε no nu fen ê Nyo' ejise keeyuw fiεε fi Tata tum wo le wo eto ejeme ê bese.”

Ε Bitá jeme ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu ekumε Jisos Klistu

34 Ε Bitá mum kew no jemyi gayte le, “Yí keceey e, me nu ε n'yen le ke Nyo' dunci kejeey jεey ke.

35 Wee tfuu wvú fane wvú bvuu gee fiεε fi nu lenη nu ε wvú fiisene wvú yaa taale laa mwεten buy fεε le.

36 Ben kee ntum wvú Nyo' to ciinseε fô bonyii bo Islael e, fewci saaka wvú jee le Jisos Klistu to to wvu le nyεkeey nulo enu entelenη jo Nyo' bó bonyii. Ε Jisos Klistu wvun nu Cee Ekole bonyii bocii.

37 Ben kee fiεε fi to kooyεε wonη wvú Judea le tfuu, ε fi to kew Galilee ejim jo kefew kè Jon to fewci leese bonyii ê joo.

38 Ε ben kee ten no Nyo' to tfuwεε lo Keyoy ke Yuule yí Jisos wvu Nasalet e, bvuu nya mvunηay ê wvú, no nu bó wvú. No Nyo' to nu bó wvú, ε wvú mum no lene mondvuum monciim gee lemme di jee bvuu fele bonyii bò dεwle nvuwse.

39 Ε nu bese bò to yenεε mwεεm mvù wvú to gee wonη Bojuu le tfuu, noo mvù wvú to gee ê kelaante kè Jelusalem e. Bó to nu ε ta wvú yí kentam e ε wvú kpwe.

40 Geenεn, ε è ke dioo nu εdiuw εta, ε Nyo' bvuse wvú yí kpwe le, ge ε bonyii yen wvú le.

41 Ε ke ε yaa nu bonyii bocii bò to nu ε yen wvú le ke. Ε to yen ke bese bò wvú wvú Nyo' to cawεε le bese efewci ekumε Jisos. Ε bese to nu ε dieken bvuu wuken bee bo Jisos seke wvú to buyεε yí kpwe le.

42 Ε wvú gay le bese ke efewci diεw Nyo' ê bonyii, bvuu seηe ê bó le è nu wen wvú Nyo' nu ε baa le wen ke esaw bonyii bò bεε dvú noo bò kpweken wase.

43 Jisos wvun nu wvú bonyii bo ntum Nyo' le bocii to jemyi ekumε wvú le è nu naa yεε wvú nu ε lese fitele yí ye le, é Nyo' elεεshe bibefe biew fele yí diee diεw e.”

Ε Keyoy ke Yuule to yí bonyii bò yaa nu ke Bojuu le

44 Ke no Bitá to bεε jemyi mwεεm mvun nen, ε Keyoy ke Yuule nε shii, to yí wee tfuu wvú to yeke njeme wvudvu le.

45 Ε diuw yum bonyii bo mbee le bô è nu Bojuu bô to biε Bita le, no bó yενεε ε Nyo' ε nya ten nnya ye yì è nu Keyoy ke Yuule ê bonyii bô yaa nu κε Bojuu.

46 Ε Bojuu ba no yuuke ε bó jemyi diεw yì bó yaa kee κε, bensee Nyo'. Ε Bita mum bife le,

47 “No Keyoy ke Yuule nu ε to wase yì bonyii ban e ληληη no kí to toε yì yese beene le, è nulo é wee ebvuu etun fo bó elese bó ê joo le?”

48 No Bita bife nonen, mum gay le bó elese bó ê joo ê diee di Jisos Klistu le. Ejim jodvu, ε bonyii bodvu λεκε le wvú ece bô bó yì εdiuw e caan σε νενε.

11

Ε Bita see fiεε fi to kooyεε yew dvu Koneyu

1 Ε boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo mbee le Judea jocii ke yuw le bonyii bô yaa nu κε Bojuu nu ε fiisen wase ten diεw Nyo'.

2 Ε Bita ke dioo kase ben Jelusalεm, ε bonyii bo mbee le bomew mum no saake wvú. Bonyii ban nu bô to ké no leeme κε le bó κεηκε keetfuse wee wvú yaa nu κε wee Juu yew, é mwεten σε no nu wee Nyo'.

3 Ε bó no saake wvú biite le, “Wo se ghan νεε ε σε laa ghane ê bonyii bô bεε ntffuse le, ε bvuu ε mεσε ε diεken ben ε bó?”

4 Ε Bita mum looce nyey fiεε ficii fi to kooyεε, gay ê bó le,

5 “Me nto nu ê kelaante kè Jofa le mbunlee, ε fiεε diεwε εfile le νε to fô me le. Ε me n'yεn ê fiεε fidvu le, ε fiεε fimew shiile fowe nu diεwε εkolε ke ndvu le, ε bó jici yì εbuw yo εna le. Ε fì shii, leem ê me εjise.

6 Ε me ndioo ntaa jó, n'yεn nyám e dikfuu le dikfuu le, ε yimi nu yi fô yew e, yimi yi ηkpwaante bô yì sone, noo mvunyiim mvù bile we.

7 Ε me νε n'yuw ε diεw gay ê me le, ‘Bita, νενεε we εσεεε edie.’

8 Ε me ntfuse le, ‘Tata, κε è nulo é me emom κε. Κε fiεε fi ncεwncεw κενεεε fi nu σε fì yuule lo ke nu ε ley wase ê me εmvu κε.’

9 Ε diεw yidvu bvuu jeme we le, ‘Fo wo enyεnsè fiεε ε Nyo' ε ge wase fì ε no yuule κε.’

10 Ε fì kooy nonen buy bokaη botεte ε bó mum kase gufe fiεε fidvu ficii ε fì ben we.

11 Κε sekedvu, ε bonyii botεte fεσε fô yew e fô me nto ncee, ε bó νε Kaysalia, ε bó tum le bó eto etee me.

12 Ε Keyoy ke Yuule gay ê me le fo me enyaw keenγεn bee bonyii bodvu κε. Ε boom bo bwee wesebeene le bo Jofa bo bosooaan ban bi me le, ε bee bó bocii γεν ley yew dvu wee wvudvu.

13 No bese ley, ε wvú see ê bese no wvú to yενεε nceendaa Nyo' le ê wvú yew, ε wvú gay le wen etum wee Jofa é wvú eγεν etee wee mvu ε bó tenje le Semon Bita.

14 Wee wvudvu nu ke eto bô saaka wvù bô bonyii bocii bo ê wen yew nu ke eboy yì dvú le.

15 Ε me ηκε ndioo ηκεw keenjemyi, ε Keyoy ke Yuule νε shii to yì bonyii bodvu le κε ληληη no kí to toε yì yese beene le fonκεw.

16 Ε me n'yεn nonen, mum ηkume fiεε fi Tata to jemyεε le, ‘Jon to leese bonyii ê joo, geenεn, Nyo' nu ke elese ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le.’

17 No Nyo' to nu ε nya bonyii bodvu bô nnya ε è nu κε yì yì wvú to nyaε ê beene seke beene to lesεε fiteley Tata Jisos Klistu le, é me enu yεε wvù etunè fiεε fi è gee Nyo'?”

18 Ε bonyii bodvu yuw no Bita jeme nonen, fanε yaa ebvuu esaake wvú κε. Ε bó mum νε no tumte ε è nu monkum mó Nyo' le gayte le, “Ε è fεn nu nonen, κε tu Nyo' nu ε nya wase ten je ê bonyii bô yaa nu κε Bojuu, le bó ekumen mvuntelem mvubole ke eκεηκε nshii wvù mεy lo.”

Ε bonyii nteen bô yaa nu κε Bojuu lese fiteley Tata Jisos e Antiok

19 Bonyii bò to saan̄ken̄eε no ηγεω to κεωεε seke bó to yue Tεfan to nu ε γεν mondvuum e mondvuum e, γεν buy Fonishia, ε bomew γεν Sayblus, bomew Antiok. No bó γενεε nonen, no fewci diεw Nyo' ε ε̄ nu κε̄ ε̄ Bojuu maan̄.

20 Geen̄en, ε bomew bonyii bo mbee le bò to nen'yεε Sayblus noo Selin, γεν Antiok no fewci ten saaka wvù jee wvu εκumε Tata Jisos ε̄ bonyii bò yaa nu κε̄ Bojuu.

21 Ε̄ mvun̄gay mvu Tata Nyo' le, ε̄ bó ge ε̄ bonyii nteen lese fitele ȳi Tata Jisos e, kumen tu bò wvù.

22 Ε̄ saaka wvudvu wvun ley bitem bi kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le Jelusalem. Ε̄ bó mum tum Banaban Antiok jodvu.

23 Ε̄ wvù γεν buy jó, yεn no Nyo' nu ε̄ buw bó b̄o mboyma, ε̄ wvù yuw njon, mum no teete bó le bó ebii Tata le b̄o mvuntelem mvubole mvunciim.

24 Banaban wvun to nu wee wvù jee, ε̄ wvù ε̄ yin̄sen b̄o Keyoy ke Yuule bvuu κεν̄ke mbee ntay. Nonen, ε̄ wvù ge ε̄ bonyii nteen jó lese fitele ȳi Tata le.

25 Ε̄ Banaban ke mum nε̄ γεν Taasus keegom Saul.

26 Ε̄ wvù ke gom yεn wvù le, jo ε̄ b̄o wvù tu jim Antiok. Ε̄ b̄o wvù no nu jó ȳi kelum e kecile b̄o kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le, yε̄yi bonyii nteen. Ε̄ nu Antiok jodvu j̄o bó to κεωεε keeten̄e η̄goo bonyii bo mbee le le bonyii bo Klistu le.

27 Ε̄ ε̄ ke no nu κε̄ kefew kedvu le, ε̄ bonyii bomew b̄o ké no sen̄e mwε̄em mvù bó yuuke ε̄ Nyo' jemyi, nε̄ Jelusalem bow γεν Antiok jodvu.

28 Ε̄ Keyoy ke Yuule ge ε̄ mvu bó le wvù diee to nu Agabus ke nε̄ leem we, tefe le jen̄ ȳi t̄emyi nu ke ekoo won̄ tfuu. Jen̄ yidvu to nu ε̄ ghan koo kefew k̄e Klawdius to nu Nfon wvu Lum.

29 Ε̄ η̄goo bonyii bo mbee le bo Antiok yuw nonen, seyse le wee tfuu

esuw bigew no wvù κεν̄ke, ε̄ bó efi boom bo bwee bó le bò nu Judea dvù.

30 Ε̄ bó mum suw, tum Banaban b̄o Saul dvù le bó egen enya ε̄ bocee kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le.

12

Ε̄ Nfon 'Elod nya ηγεω ε̄ bonyii bo mbee le

1 Ε̄ ε̄ no nu kefew kedvu le, ε̄ Nfon 'Elod κεω no nyaa ηγεω ε̄ bonyii bomew bo kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le.

2 Ε̄ wvù gay ε̄ bó gbwo Jεm wvù waa bwee Jon ε̄ wvù kpwe.

3 Ε̄ wvù ke dioo yεn le f̄i nu ε̄ jon Bojuu le, ε̄ wvù mum γεν fwe gay ε̄ bó koo ten Bita. Bó to kole wvù ε̄ ε̄ nu ε̄diuw ε̄ N̄kaw Blεed wvù bó baa γεε Fintun̄leen jó le κε̄.

4 No bó koolεε wvù, mum fen yew ncaw e, γεε η̄ḡoo bonyii bo nci le nyε̄ le bó ēc̄yte wvù bonεw bonεw. Ε̄ 'Elod to γε̄ke Bita nonen le N̄kaw Dan̄fey ke dioo ε̄ fey, ε̄ wen ebvuse wvù eleke ε̄ bonyii fwe ε̄ bó esaw wvù.

5 Ε̄ Bita mum no nu κε̄ yew ncaw e. Geen̄en, ε̄ kentaashε̄ ke bonyii bo mbee le no bunlee Nyo' f̄o wvù le shiee le.

Ε̄ nceendaa Nyo' bvuse Bita yew ncaw e

6 Ε̄ ε̄ ke dioo nu entan̄ wvù εκ̄fun̄ nu ebuy eyuu ε̄ 'Elod ebvuse Bita ε̄ bó esaw wvù, ε̄ Bita no leete entelen̄ jo bonyii bo nci le bofεε ε̄ bó ε̄ kay wvù b̄o boncaw bofεε, ε̄ no c̄eyte. Ε̄ bonyii bo nci le bomew c̄eyte yew ncaw ε̄ fwese.

7 Ε̄ f̄i kooy le nceendaa Tata to nu ε̄ nε̄ sε̄sε̄ buynen, ε̄ n'yu ba yew ncaw yidvu le. Ε̄ nceendaa wvudvu kum Bita ȳi kebεε le, ε̄ wvù kamse. Ε̄ wvù gay ε̄ wvù le, "Ja we cekey." No wvù gay nonen, ε̄ boncaw ba mum f̄eyken can Bita le gbweken fokuse.

8 Ε̄ wvù bvuu gay ε̄ wvù le, "Temε̄ ndvu yo, elese bolaba buw." Ε̄ Bita ge

nonen. E nceendaa wvudvu bvuu gay le, “Bule ndvu yo ebii me le.”

⁹ E Bitu bu, mum no bii wvú le ekfunj. Ke wvú to cim kee le fiεε fi nceendaa wvudvu gee nu kecεεy ke. Wvú to kpwaake le ε nu fiεε diεwε εfile le ε fi too fô wen e.

¹⁰ E bô wvú len fey bvudvuu bvufwe fô bonyii bo nci le to cεyte, bvuu fey bvufwe ejim, mum fεse diuw ketaan wvú buyte gene εlaante le, ε bó ε fε bô ketfu. E diuw ketaan wvudvu yene ke εwvunεwvun, ε bó buy. No bó buy nonen, no lenε booke ke ε je, ε nceendaa Tata Nyo' wvudvu mum ne la ε wvú ejise.

¹¹ E Bitu shεε, ε bvufee tu wvú fó, ε wvú gay le, “Keseen nu ε me ε nkίεε wase le ε nu kecεεy le ε be tum Tata nceendaa we le wvú eto ebvuse me can 'Elod e, ε me emboy yí ηγεw wvú Bojuu se cεyte le bó nu ke enya ε me le.”

¹² No wvú kiente nonen, mum ne no gene fô yew e fo Maalia wvú bwee Jon Maaku, ε bonyii nu ε bó ε tase fó nteen ε no bunlee.

¹³ E wvú gen buy fó, kumcε diuw ketaan, ε wan kpwoon mvu ε diee nu Loda wvú to lemte fô yew e fodvu to keeyene.

¹⁴ E wvú dioo yuw ε ε nu diεw Bitu, ε njon yu wvú, ε wvú fanε yaa yene ketaan ke, kaa ne lewte kase ley gen yew, see ε bonyii le, “Bitu nu diuw ketaan e.”

¹⁵ E bó tfuse ε wvú le, “Wo jewte lo.” E wvú no taame ke le ε nu Bitu. E bó mum ne gay le “E nulo enu nceendaa Nyo' we.”

¹⁶ No bó to jemyi nonen, ε Bitu mεy ke no kumci. E bó dioo yene, yen kecεεy ε ε nu wvú, ε diuw yum bó.

¹⁷ E wvú few bô can ε bó lu bô diuw, mum see ε bó no Tata be bvuse wvú yew ncaw e, bvuu gay le bó esee ε jεm noo bonyii bo mbee le bocii. No wvú gay nonen, mum ne gen keba kemew e.

¹⁸ E ekfunj buy yuu, ε bvufee no bvuuηke lo bonyii bo nci le le laa ε se

kooy la bô Bitu le.

¹⁹ E 'Elod bvuse bonyii le bó eghan egom wvú. E bó gom, gom ηkuuη. E wvú mum tee bonyii bo nci le bô to cεyte Bitu ba, biwce mwεεm ε bó, mum ne gay le bó jo bó gen lese. Ejim jodvu, ε 'Elod ne ε keba ke won e kε Judea le, bow gen no nu ε kelaante kε Kaysalia le.

Kpwe Nfon 'Elod

²⁰ E to nu kefew kedvu le ε Nfon 'Elod ton'yi shém bô bonyii bo Taya noo bo Sidon. E bonyii bodvu ke mum baance ye keegen eku can le nyεkeey enu dvú, njefo won wvubo to keηke mwεεm mvudien ε ε nu won we le. E bó gen, yaw koo nsan bô Blastus wvú to nu cee ntow.

²¹ E diuu ke to kocen, ε Nfon 'Elod tfume ndvú won, shii yí kawla le, mum no nyaa sa' ε bonyii bodvu.

²² E bó ne no wvuuyi lo, bensee wvú gayte le, “Wvun njeme nu wvu nyo', ke ε nu wvu wee wvu wum ke.”

²³ Kan mwaan, ε nceendaa Tata mum tum kencem yí Nfon 'Elod e, njefo wvú to baa efese mbense wvudvu ε Nyo' ke. E ηgenεse mum die wvú, ε wvú kpwe.

²⁴ Geenen, ε diεw Nyo' no leyte ε mvuntelem mvu bonyii le, saanjkene gene lo fwe fwe.

²⁵ E Banaban bô Saul ke mεse fiεε fi bó to tumεε bó Jelusalēm dvú, mum kase tu jim Antiok. E bó dioo etuu jim, jo Jon Maaku.

13

E bó tum Banaban bô Saul

¹ Bonyii bomew to nu ε kentaashe ke bonyii bo mbee le Antiok, ε ε nu bô seηε mwεεm mvú bó yuuke ε Nyo' jemyi, bvuu yeεyi bonyii. Bonyii bodvu to nu Banaban bô Semeon wvú bó to teηε le Wvú Yiile, noo Lushus wvu Selin bô Saul noo Manεen wvú bó to leyeε wvú bô 'Elod wvú wee sa'.

² E ε ke dioo nu ε bó bamte mwεεm mvudien bunlee Nyo', ε Keyoy ke Yule ne gay ε bó le, “Ben ebaa Banaban

bô Saul egεε, é bó elemtè lemme dì me nu ε ntee bó le bó elemtè.”

³ Ε bó yuw nonεn, bvuu no bamte ke mwεεm mvudien bunlee, ke ne γεε can yî bó le, mum ciinse bó ε bó no gene.

Ε Banaban bô Saul γεν Sayblus

⁴ Ε Banaban bô Saul mum no gene no Keyoy ke Yuule to tumεε bó. Ε bó ne bow ê kelaante kè Selusia le, ley ê ηguw wvu ê joo le, no leenci, gene won wvù Sayblus e.

⁵ No bó lente, buy ê kelaante kè Salamis e, mum no ghane fewci diew Nyo' yéw bunle Bojuu le, ε Jon Mak ghane bô bó, fici bó.

⁶ Ε bó ke len won wvu ê joo entelen wvudvu le, danσen γεν buy naa ê kelaante kè Bafos e. No bó γεν buyne yî wee Juu mvu le jó, ε è nu wee nfm ε diee nu Bal Jisos, ε wvù to ké no mbiayte le wen nu wee wvù seη mwεεm mvù wen yuuke ε Nyo' jemyi.

⁷ Wvù to ké no shee bô Segus Baulus wvù wee sa' wvu won wvudvu le. Wee sa' wvudvu to keηke bvufee baay. Ε wvù ke tee Banaban bô Saul njefo wvù to gomte keeyuw diew Nyo'.

⁸ Ε bó to, geenεn ε Elimas wvù wee nfm we no diεε diew nu ê diεw Glek e, mum no kicine bó, momte keege le fo wee sa' wvudvu else fitele yî Jisos e ke.

⁹ Ε Keyoy ke Yuule yiηsen yî Saul e, wvù diee diew dimew to nu le Baul, ε wvù lun ejise yî wee nfm wvudvu le,

¹⁰ gay ê wvù le, “Wo nu waa dewle, ε wo nu wee wvù bane fiεε ficii fi nu leη. Kenεεma bô mbiay nu ε cin fô fitele fiuw e. Ke è nulo é wo enu nen se wo kumene keceey ke Nyo' le le kí etuù mbiay e?”

¹¹ Yeke eyuw, keseen nu ε kebo ke Nyo' le nu egbwe yî yo le é wo efefe, é fi ke ejo kefew é wo se ebvuu eyen ke naa diuu le.” Kan mwaan nonεn, ε fiεε fimew shii ke diεwε kembew e, ban ejise Elima. Ε wvù mum ne

no ghaale lo mondvuum, gomte wee wvù ecεηseè wvù.

¹² Ε wee sa' we yen nonεn, mum lese fitele yî Jisos e, no wvù to keηke ηghaw yî mwεεm mvù bó to γεεyi ekumε Tata Jisos e.

Ε Baul bô Banaban γεν Antiok wvu Bisidia le

¹³ Ε Baul bô ηgoo ye ley ê ηguw e Bafos, lente joo yi baay buy ê kelaante kè Belga le won wvù Bamfilia le. No bó buy jó, ε Jon Mak cine bó le, tu jim Jelusalεm.

¹⁴ Ε bó ne jó, fey γεν ê kelaante kè Antiok wvu Bisidia le. Ε è ke no nu diuu di mbam e, ε bó γεν ley shii yew bunle le.

¹⁵ Ε bonyii ke ne tan ê Nwa' bonci bo Muses e noo ê wvu bonyii bo ntum Nyo' le mese, ε bocee ekole yew bunle yidvu mum tum ntum fô bo Baul e le, “Boom bo bwee wese le, é ben keηke fiεε keetefe bonyii dvù, é ben jeme.”

¹⁶ Ε Baul mum ne we, ci bonyii bô kebo mum kew no jemyi le, “Bonyii bo Islael noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò wvumte ten Nyo', ben eyeke eyuw.

¹⁷ Nyo' bonyii bo Islael to nu ε caw bo'icee cee boseεe, ge ε kfuu dibole no kuuke seke bó to nu botolo won wvù ljiw e. Ε wvù ke mum bvuse bó jó bô mvunηgay mwew,

¹⁸ kuu shém bô bó, no taale ke fô bó le ηkpwaante yî bilim e mbaanyε.

¹⁹ Ε wvù ke ge ε bó shike bitum bisooshwiw won wvù Kanaan e, mum nya won wvudvu ε è no nu wvubo.

²⁰ Mwεεm mvun mvunciim to nu ε jo diεwε bilim gee ne kecow mbaan-shen e (450). No wvù nyae won wvudvu ê bó, mum γεε bonyii bò esaakè bó. Ε bó saw γεν buy yî kefew kè wee ntum we wvù Samwel to saake le.

²¹ Ke yî kefew kekic le ε bó ke ne lεke kekeηke ε è nu nfon, ε Nyo' mum nya Saul, waa Kish wvu ê kfuu di Benjamin e. Ε wvù saw bvunfon yî bilim e mbaanyε.

22 E Nyo' ke shwaw wvú, gee Dawe Nfon wvubole. Nyo' to nu e jeme ekume Dawe wvun le,

'Me nu e n'yen e Dawe wvú waa Jese nu fitele fiem.

Wvú nu ke egee fi fiicii fi me ngomte.'

23 E to nu e kfu di Nfon Dawe wvun e di Nyo' to bvuse Mboyse, nya e bonyii bo Israel no wvú to kawee. E Mboyse wvun nu Jisos.

24 E Jisos wvun se keeke ekew lemme diw nu e Jon to fewci wase e bonyii bocii bo Israel le bó ekumen mvuntelem mvubole e wen elese bó e joo.

25 E Jon ke no nu wase keemese lemme diw, ke ne bife e bonyii le, 'Ben kpwaake le me nu yee? Ke me n'yaa nu wee wvú ben ceyte ke. Wee wvudvu too ejim jo me, e me mbaa encim enkocen keengvuwce mbaaye bolaba bew ke.'

26 E Baul gen fwe jeme le, "Boom bo bwem e bó e nu kfu di Aba'am e noo ben bonyii bocii bó yaa nu ke Bojuu bó wvumte ten Nyo', Nyo' to ciinse ntum wvun wvú e nulo e bonyii eboy yi dvú le e nu e beene.

27 Geen, e bonyii bo Jerusalem bó bonyii bobole bó saake won, fan yaa jo Jisos diwe Mboyse le ke. E bó bvuu fan yaa kie kenye ke mweem mvú bonyii bo ntum Nyo' le to sahe ekume wvú ke. E e nu ke mvú mvú bó to shee taanke ediuw e mbam e eci. E bó ke diao gay le bó eyu wvú nonen, e fifin mum ge e fi to kocen no bonyii bo ntum Nyo' le to jemye.

28 Naa no bó to baa cim yen jay wvú e nulo e bó eyu wvú yi dvú le ke, e bó gen ke fwe gay e Baylet le bó eyu wvú.

29 E bó ke ge fi fiicii no Nwa' Nyo' to jemye ekume Jisos, e bó shike wvú yi kentam e gen lese wvú e jem.

30 Geen, e Nyo' kase bvuse wvú yi kpwe le.

31 E wvú ghan yi ediuw e nteen dunce ekole kew e bonyii bó bó to

nen'ye Galilee gen Jerusalem. E nu bó bó fewci ekume wvú keseen e bonyii bo Israel.

32 Nonen, bese e no nu ten fen keseen kefewce saaka wvú jee wvudvu e ben. Saaka wvudvu nu le, fi fi Nyo' to kawee bo'icee cee bonyii bo Israel dvú,

33 nu e wvú e ge wase fi e to e kocen keseen kefew keseebeene le, beene bó nu boom bobole. Fifi kocine no Nyo' to bvuse Jisos yi kpwe le. Bó to nu e san wase ekume fi fin e Nwa' Mbense le biba bife, e Nyo' jemyi le,

'Wo nu Waa wem, e me nu wase Ico e ben.'

34 Ekume mbvuse wvú Nyo' to bvuse Jisos yi kpwe le le fo wvú efo ke, Nyo' to nu e jeme e yin je le le,

'Me nu nke enya e ben kembonen kè e nu kem,

kè me nto nkawee Dawe dvú, nlew.'

35 Fi nu e bó e bvuu e san bvudvu bvumew e e Nwa' Mbense le e Dawe gayte le,

'Ke wo nu ke ecine Waa wo lemme wvú Yuule le, e wvú efo e jem ke.'

36 Fi ekume Dawe nu e wvú to lem lemme diw di Nyo' to nya e wvú yi kefew kew e, ke kpwe e bó dwey wvú mbew bo ice le, e wvú fo.

37 Geen, e wee wvun wvú Nyo' to bvuse yi kpwe le to baa fo e jem ke.

38 Nonen, boom bo bwem e, ben emum eke e ntay le saaka wvun wvú bó fewci le Nyo' leshi bibefe bi bonyii le nu e wvú leshi nje Jisos wvun.

39 Wee wvú nu e lese fitele fiw yi Jisos e, nu e wvú e boy wase yi bibefe biew e bicii, e e nu fi fi e nulo nci Muses saa ege ke.

40 Nonen, ben eyenè fo fi fi bó sahe e Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le ke ekoo ben. Bó jemyi jó le,

41 'Ben eyeke eyuw ben bó weysee Nyo'.

Diw nu ke eyum ben, e ben ekpweken.

Me nu nke emom fiεε yî kefew kenεn e,

ε ε nu fi wee be jeme lo ε ben, ben saa ebee ke.' ”

⁴² Ε Baul bô Banaban ke dioo ebuyte yew bunle yidvu le, ε bonyii bodvu no lεke le bô ke ebvuu eto ke bvu mbam wvù too le ejeme mwεεm mvun.

⁴³ Ε bonyii ke dioo buy yew bunle le, ε bonyii nteen bô to nu Bojuu bô bonyii bô to bankeε lo tu bo mbee Bojuu le, no bii Baul bô Banaban e. Ε bô no jemyi teete bonyii bodvu le bô eyuukε ke ε ε nu Nyo' le wvù nu ε buw bô bô nfi we.

⁴⁴ Ε ε ke no nu bvu mbam wvù biε wvuwε le, ε kelaante no gomte keebuy lo keci keeto eyuw diεw Nyo'.

⁴⁵ Ε Bojuu yεn no kebombom ke bonyii le tase nonεn, mum no bene kendon, kicine fiεε fi Baul jemyi, nan'yi wvù.

⁴⁶ Ε Baul bô Banaban no jemyi lo yaa fane ke, gayte le, “Fí nu leη le bese bee keeyaw efewce diεw Nyo' ε ε nu ε ben Bojuu. No ben nu ε ηwase lo, ε jo bikuu binεn le ben baa kocεn keeke ekeηke nshii wvù mεy lo, tu bese nu ebanke fisese efewci ε ε nu ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu.

⁴⁷ Ε nu no Nyo' nu ε gay ε bese, no wvù to jemyεε le,

‘Me nu ε ntome wo le wo enu ken'yeese ke bonyii bô yaa nu ke Bojuu le,

ε wo ege ε bonyii bo εbuw ε won e ecii ke eboy.' ”

⁴⁸ Ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu yuw nonεn, mum no yuuke njon, bensee diεw yî yi Tata. Ε bonyii nteen bee saaka wvudvu le, ε ε nu bô Nyo' to nu ε baa wase le bô nu ke ekeηke nshii wvù mey lo.

⁴⁹ Ε diεw yî yi Tata mum len won wvudvu le tfuu.

⁵⁰ Geenεn, ε Bojuu mum ne beyse bocee ntεw bô boke' bo bonyii bo baay baay e, ε bokεnε ban nu bô to ké

no too yew bunle le, ε bô no bane Baul bô Banaban, mum kuη bô le bô enε jó.

⁵¹ Ε bô dioo nen'yi nonεn, kuce kebvu ke yî bikaa bibole le ε ε nu nciise fiεε fi bô mom, mum gεn ε kelaante kε Ikonium e.

⁵² Ε ηgoo bonyii bo mbee le shεε no nu fibole yuuke njon baay, ε Keyoy ke Yuule ε yiηsen yî bô le.

14

Ε Baul bô Banaban fewce saaka wvù jee ekumε Jisos Ikonium

¹ No Baul bô Banaban gεnεε Ikonium, bvuu ge ke leηleη no bô to gee Antiok, keeley yew bunle Bojuu yi jó le, efewci saaka wvù jee dvú. Ε bô looce fewce, ε Bojuu noo bonyii bô yaa nu ke Bojuu bee nteen.

² Geenεn, ε Bojuu bô to fanεε keebε ne beyse bonyii bomew bô to yaa nu ke Bojuu, befe bô mvuntelem mvubole le bô eton'yi shém bô bonyii bo mbee le.

³ Ε Baul bô Banaban mεy ke jó ε kefew defε, no fewci yaa fane ke ekumε Tata. Ε Tata nya bô bô mvunγay keegeε mwεεm mvù duηci mvunγay mvu Nyo' le bô mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e mvù duηci le fiεε fi bô fewci ekumε Tata no wvù nu ε buw bonyii bô mboyma nu keceey.

⁴ Ε bonyii bo ε kelaante kedvu le gawsεn. Ε bomew tu ε keba ke Bojuu bô to fanεε keebε ba le, ε bomew tu ε keba ke boom bo ntum e bo Jisos e.

⁵ Ε Bojuu ba bô bonyii bô yaa nu ke Bojuu noo bikuu bi won e tase, cu ntaη keenyεwle bô boom bo ntum e bo Jisos e, etumyε bô bô εta ε bô ekpweken.

⁶ Ε bô kiεε ntaη wvudvu, mum lewte gεn won wvù Likonia le, no ghane ε bilaante bi Lista bô Delbi le noo ε bontεw bô mbew jó le,

⁷ fewci saaka wvù jee jó.

Ε Baul bô Banaban fe ηkewle Lista

8 Wee mvu to nu Lista, ε wvú to ké no shee κε fokuse, ε è yaa nulo é wvú elen κε, njefo bó to boke wvú ε è nu ηκεwλε. Ε è ke no nu diuu dimew,

9 ε wvú shii no yeke fiεε fi Baul to yeeyi. Ε Baul lun ejise yí ye le, yen ε wee wvudvu κεηκε mbee le Nyo' nulo efε wen,

10 mum gay ê wvú foweεwe le, “Ja eleem we.” Ε wvú mum sele we, κεw no lene.

11 Ε kebombom ke bonyii le yen fiεε fi Baul ge, mum no sane εταε, jemyi ê diεw yi Likonia le le, “Bonyo' nu ε tu bonyii ε shii ε to ê beene le.”

12 Ε bó mum no teηε Banaban le Siyus, mum teηε Baul le Emis * no è to ké no yamte κε wvú jemyi.

13 Ε to nu ε yew ncese nyo' wvú bó teηε le Siyus wvun nu mbew kelaante kedvu le. Ε cee ncese wvu fó mum jo bona' bò bolemσε noo fow no too dvú diuw ketaη e le bó bonyii ege ncese dvú ê Banaban bó Baul.

14 Ε boom bo ntum e bo Jisos e ban kiεε fiεε fi bó bonyii bodvu to gomte keege, saayε ndvú ye le, † lewtε ley ê bonyii bodvu ente, no kayte le,

15 “Bonyii ban, ben gee ε è nu la fin? Bese nu κε bonyii leηleη diεwe ben e, ε bese to fεη keefewce saaka wvú jee wvú nen'yi fô Nyo' le le ben ecine bonyo' bo εcici ban e, ebii ε è nu Nyo' wvú Nyo' le. Nyo' wvun nu wvú to bomεε εbulε bó nshε noo jóo yi baay baay bó mwεem mvunciim mvú nu mondvuum man e.

16 Ε to nu fwele, ε wvú cine bonyii le bitum e bicii, ε bó no gee no bó koonke.

17 Geenεn, ε wvú no gee κε mwεem mvú jee fô bonyii le keeduηci le wen nu dvú. Ε wvú no nyaa bó bó jaη, ε bó κεηκε ηgu ê kefew ke leη e, diee yuuke njonj.”

18 Naa no Banaban bó Baul jemyεε mwεem mvun ê bó nen, ke ge lo le ce', ε bó se lu keege ncese ê bó.

19 Ε Bojuu bomew ke ne to jó, ε bó ne Antiok bó Ikonium, beyse bonyii nteen ε bó tumyε Baul bó εta. No bó tumyεε, mum gufe buy bó wvú εlaante kpwaake le wvú nu ε kpwe wase.

20 Geenεn, ε ηgoo bonyii bo mbee le ke to tase ê wvú we, ε wvú kase ne we, tu εlaante jodvu. Ε bvú ke buy yuu, ε bó Banaban mum ne jó, no gene ê kelaante kè Delbi le.

21 No Baul bó Banaban ley Delbi, fewce saaka wvú jee ekumε Jisos, κεηκε bonyii bo mbee le jó nteen. Ε bó ke ne jó kase no tuu jim, fele ê bilaante bì Lista bó Ikonium noo Antiok wvu Bisidia le.

22 Ε bó no fele nonεn, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le, teete bó le bó emεy κε eleemè ntay yí mbee wvubole, keè le bó bowen κεηκε keeke eyen bonγεw nteen se keeke eley bvunfon bvú Nyo' le.

23 Ε bó bvuu no baayi bocee bintaashε bi bonyii bo mbee le, gεεle ê bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii. Ε bó dioo gεεle no bamte mwεem mvudien bunlee mum nya bó can Tata Jisos wvú bó beηε wvú le.

Ε Baul bó Banaban tu jim Antiok wvu Silia le

24 Ε Baul bó Banaban ke fey won wvú Bisidia le, danseη gen wvú Bamfilia le,

25 fewce diεw Nyo' ê kelaante kè Belga le, mum bow gen ê kelaante kè Atalia le.

26 No bó bow jó, ley ê ηguw wvu ê joo le, mum kase no tuu jim Antiok. Ε Antiok jan nu jò bó to nyae bó can Nyo' le ε wvú buw bó bó nfi we ε bó se mum no ghane gee lemme din di bó to mεσεε.

27 No bó fεse jó, baance kentaashε ke bonyii bo mbee le, see fiεε ficii ê bó no Nyo' se lemεε bó bó, bó no wvú se yen'yεε mvuntelem mvu bonyii bó

14:11 28:6 * 14:12 Siyus to nu nyo' Boglek wvu baay, ε Emis nu wvú gene bontum bew. 14:13 10:25-26; Dan 2:46 † 14:14 Bó to saayi ndvú keeduηce le fiεε fi bó gomte keege nu ε sase bó. 14:15 Ksm 20:11; 1Kol 8:4-6 14:16 17:30 14:17 Mben 147:8; Yeli 5:24 14:19 14:5; 13:50; 17:13; 2Kol 11:25 14:22 11:23 14:23 6:6; Tay 1:5 14:26 13:1-2 14:27 11:18; 15:12

yaa nu ke Bojuu le, é bó elese fitele yí Jisos e.

²⁸ E Baul bô Banaban ce bô ngoo bonyii bo mbee le bodvu ε kefew defε.

15

E bonyii bo mbee le shii nshii Jelusalem

¹ E bonyii bomew ke nε Judea, bow to Antiok, mum no yεeyi bonyii bo mbee le le ke è nulo é Nyo' eboyse wee se bó nu ε tfuse mwεten yew no nci Muses dunçi ke.

² E Baul bô Banaban ma lo n'yεeyi wvudvu, ε bô bonyii bodvu she bew mbew yí dvú le ε è yaa nu wvu wεε ke. E fí ke ghaw, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Antiok baa Baul bô Banaban noo bonyii bo mbee le bomew, tum le bó eben Jelusalem eyen boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ke jó le, le bó elese diuw fô fiεε fidvu le.

³ Nonεn, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Antiok mum ciinse bó, ε bó no gene fele biba bi Fonishia bô bi Samalia le seje é bonyii bo mbee le bo jó le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu ε kumen wase. E bonyii bocii no yuuke nonεn, lanlanε baay.

⁴ E bó ke ben gen fεse Jelusalem, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le bô boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashε ke jó fiisen bó. E bó see fiεε ficii é bó no Nyo' se lemεε can yibole.

⁵ Geenεn, ε bonyii bo mbee le bomew bò to nu ten é ngoo Bofalasii le, ja we gay le, “Bó keηke ke keetfuusè bonyii bò yaa nu ke Bojuu yew, gaytè ε bó gεεle bonci bo Muses e.”

⁶ No bó gay nonεn, ε boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee kentaashε bvuu shii keeley εnte jo fiεε fidvu.

⁷ E bó ke she jeme gen ncejole, ε Bitanε leem we gay le, “Boom bo bwεεm e, ben kee le è to nu fwele ε Nyo' baa me é ben εnte le è nu diuw wεm e wvú bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu ke

eyuuke saaka we wvú jee, beje wvú le.

⁸ E Nyo' wvú kee mvuntelem mvu bonyii le, dunçe le wen nu ε fiisen bonyii bò yaa nu ke Bojuu, nya bó bô Keyoy ke Yuule lenlen no wvú to nyae é beene.

⁹ Wvú to baa dunçi kejeey jεey beene ε bonyii bodvu ke. Wvú to nu ε ge ε mvuntelem mvubole no yuule njefo bó to nu ε lese fitele yí Jisos e.

¹⁰ No fí nu nonεn, ben ε ghan nεε ε se no gomte keeshiike fitele fi Nyo' le, joo bvujitε gεεle yí ngoo bonyii bo mbee le, ε bvujitε bvun to ghaw wase beene noo bo'icee cee bosεεbeene?

¹¹ Fí baa nu len ke. Beene nu ε bee le Nyo' boysee beene ε è nu nje mboyma wvú Tata Jisos nu ε buw beene dvú. E è nu ke ten lenlen no wvú boysee bonyii bò yaa nu ke Bojuu.”

¹² No Bita jeme ε mεse, ε bonyii bocii cife, mum no yeke no Banaban bô Baul fele no bó se ghane gene fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, ε Nyo' nyaa bó bô mvungay le bó egeè mwεεm mvú dunçi mvungay mvu Nyo' le bô mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e dvú.

¹³ E bó jeme mεse, ε Jεm mum gay le, “Boom bo bwεεm e, ben eyekε eyuw.

¹⁴ Semon be ε see wase é beene no Nyo' to kewεε dunçe ten shiee we fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, caw bomew é bó εnte le è nu bew bonyii.

¹⁵ E fiεε fi bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε lenε ke ekalε kemwaan bô fi Nyo' to geε. Bó to san le,

¹⁶ “Kefew too lo kè me nu ηke enkase ento,

enseyse yew Dawe yí nu ε gbwe wase. Me nu ηke en'yoo binffuy bidvu, é yí ekase eleem we.

¹⁷ Nonεn, é kebese ke bonyii le emum egomte Tata,

ε bonyii ban bocii nu bò yaa nu ke Bojuu bò me nu ε ncaw

le è nu bem bonyii.

¹⁸ Fifi nu ε è jemyi Nyo',

ε wvú to ge wase ε bonyii kíεε ε è bεε lo
bvuyvuum e.'

19 Me ε no n'yene fiem le fo beene
enyaà ηγεω ê bonyii bò yaa nu κε
Bojuu bò nu ε lese fitele yí Nyo' le κε.

20 Beene esaη κε ε è nu ηwa' fô bó
le, egay le fo bó edieè mwεem mvù
bonyii nu ε ge bintaηe dvú fô bonyo'
le κε, njefo è nu mwεem mvu nnyen e.
Fo bó ekeηkè fiεε keege bô kenjaη κε.
Fo bó edieè nyam yì nu se bó sele lo
ελεμε ε buy κε. Fo bó edieè ελεμε ke
nyam e κε.

21 Bó saη nonen, njefo bonci bo
Muses e ban nu ε bó to γεεyi wase
ncejole mondvuum monciim ε bonyii
yuuke, ε è nu κε bó bô bó taηke eβen
yéw bunle le εdiuw ε mbam e εcii."

*Ε bó saη ηwa' fô bonyii bo mbee le bò
yaa nu κε Bojuu*

22 Nonen, ε boom bo ntum e bo Jisos
e bô bocee kentaashe noo kentaashe
ke bonyii bo mbee le kecii bee fifie,
mum yen le fí jee le bó ebaa bonyii
ê bó ente etum é bô bo Banaban noo
Baul eγεν Antiok. Ε bó mum baa
Judas wvù diee diew dimew to nu le
Basabas, bvuu baa ten Silas. Bonyii
bo bofεε ban to nu bikuu ente jo
bonyii bo mbee le.

23 Ε bó saη ηwa' wvù bó nu etum bó
dvú ε wvú nu le:

"Bese boom bo bwee wene le bò nu
boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee
kentaashe gayte ben e bonyii bo mbee
le bocii bò yaa nu κε Bojuu, bò nu ê
kelaante kè Antiok e bô bò nu keba kè
Silia le noo bò nu ê kè Silishia le.

24 Bese nu ε yuw le bonyii bomew
nu ε buy ê bese ente ε to ε no
nyaa ηγεω, bvunse bvufee bvunen bô
n'yεεyi mvu se è tum bese bó ηkuuη.

25 Nonen, bese ε mum ε shii bocii ε
bee le bó ebaa bonyii bomew etum fô
ben e, é bó etoò bô bo Banaban noo
Baul bò nu nsáa yese shém.

26 Bonyii ban nu ε bó ε yefe wase
kpwe ye le nje lemme di Tata wese-
beene wvù Jisos Klistu le.

27 Bese ε mum ε tum Judas bô Silas
le bó eto ebvuu ejeme ten bô diuw fiεε
fi nu ê ηwa' wvun e.

28 Bee bo Keyoy ke Yuule nu ε yen
le fí baa jee keeyike ben bô bvujite
bvumew efey bonci bo shiee le ban bò
nu le:

29 Fo ben edieè mwεem mvudien
mvù bó nu ε ge bintaηe dvú fô bonyo'
le κε. Fo ben edieè ελεμε ke nyam e
κε. Fo ben edieè nyam yì nu se bó
sele lo ελεμε ε buy κε. Fo ben ekeηkè
fiεε keege bô kenjaη κε. Ε ben lewte
mwεem mvun, tu ben gee leη. Bó ε
shεε wase."

30 Ε bó saη nonen mum tum bonyii
ba dvú ε bó bow dvú Antiok. Ε bó γεν,
kum kentaashe ke bonyii bo mbee le
ke jó kecii, nya ηwa' wvudvu ê bó.

31 Ε bó taη ηwa' wvudvu, ε saaka
wvudvu leεse mvuntelem mvubole, ε
bó yuw njoη baay.

32 Ε Judas bô Silas bò to nu bonyii
bò seηe mwεem mvù bó yuuke ε Nyo'
jemyi, nya bontefe nteen ê bonyii bo
mbee le, ge ε bó no keηke mvunηay ê
mvuntelem e.

33 Ε bó bosen ce jó ntaη. Ε bonyii bo
mbee le ke ciinse bó ε bó no kaase bô
nyεkeey tuu jim fô bonyii bò to tumεε
bó le.

34 *

35 Ε Baul bô Banaban bosen ce An-
tiok ntaη, ε bó bonyii bomew γεεyi
bvuu fewci diεw Tata.

Ε Baul bô Banaban gawsen

36 Ε kefew ke dioo γενεε, ε Baul gay
ê Banaban le, "Bee wo ekase etu jim
eghan bilaante bì bee wo se fewci
diεw Tata bí le, eyen laa bonyii bo
mbee le bo jó gee neε le."

37 Ε Banaban mum no gomte keejo
Jon Mak le bô bó eghane.

38 Geenεn, ε Baul faηe yaa ekoonke
le bó ejo wvú κε, njefo wvú to nu ε cine

15:19 Gal 5:3 15:20 15:29; 21:25; 1Kol 8:1-13; 10:23-33; LeW 18:6-18; LeW 17:15; LeW 17:10-14

15:21 13:15 15:22 11:18; 16:4 15:24 Gal 1:7; 5:10 15:28 10:19; 15:20; Luk 11:46 15:32

11:23, 27 * 15:34 Boηwa' bo boyvuum bomew keηke kencim ke 34, ε kí nu le, "Geenen, ε Silas meη
fiew Antiok." 15:37 12:12 15:38 13:13 15:39 13:4

bó le Bamfilia fanε yaa mεse lene di bó bó to keηke ke.

³⁹ Ε Baul bó Banaban ke she kicεn baay, mum gawsεn. Ε Banaban jo Maaku, ε bó wvú ley ηguw wvu ê joo, γεν Sayblus.

⁴⁰ Ε Baul caw fiew ε è nu Silas. Ε bó wvú dioo nen'yi, ε bonyii bo mbee le nya bó can Tata le ε wvú buw bó bó nfi we.

⁴¹ Ε bó γεν je biba bi Silia bó bi Silishia le, no ghane yvuwse mvuntelem mvu bintaashε bi bonyii bo mbee le.

16

Ε Timatio ley ηgoo Baul bó Silas e

¹ Ε Baul ghan γεν buy ê kelaante kè Delbi le, ke nε γεν ê ke Lista le. Wee ηgoo Jisos mvu to nu Lista jodvu ε diee nu Timatio, ε bwee nu wee Juu, nu ten wee mbee, geenεn ε ice to nu wee Glek.

² Timatio wvun to nu wee ε bonyii bo mbee le bocii bo Lista noo bo Ikonium bensee wvú.

³ Ε Baul no gomte keejo wvú le bó wvú eghanè, mum tfuse wvú yew. * Ε wvú to tfuse wvú yew nonεn, njefo Bojuu bocii bó to cee biba bidvu le to kee lo le icee Timatio to nu wee Glek.

⁴ Ε bó mum no ghane, gene ê bilaante le, dioo gene no seηe ê bonyii bo mbee le bonci bó boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashε ke Jelusalem to shileε bee le bó egeεlè.

⁵ Nonεn, ε bintaashε bi bonyii bo mbee le bidvu mum no temyi gene fwe fwe yí mbee le. Ε bonyii no biise bó le εdiuw εcii.

Ε fiε diεwε εfile le to fô Baul e Towas

⁶ Ε Baul bó ηgoo ye nε le bó egen efewce diεw Nyo' won wvú Esia le, ε Keyoy ke Yuule tun. Ε bó mum len wase fey ε è nu je keba kè Fligia bó kè Galëshia le.

⁷ Ε bó ke dioo γεν buy mbew won wvú Misia le no gomte keeley γεν keba kè Bitinia le, ε Keyoy ke Jisos e bvuu tun.

⁸ Nonεn, ε bó mum fey won wvú Misia le, danσεν γεν ê kelaante kè Towas e.

⁹ Ε è ke no nu εntan, ε fiεε diεwε εfile le nε to fô Baul e. Ε wvú yen ê fiεε fidvu le ε wee mvu wvu Masedonia leeme leke wvú le, “Kee wo, lente ke eto Masedonia jan efi bese.”

¹⁰ No fiεε fidvu to fô Baul e nonεn, ε bee bó † mum yen le Nyo' nu ε duηce ê bese le bese egen efewce saaka we wvú jee won wvú Masedonia le. Kan mwaan, ε bese mum seyse keegen jó.

Ε Lidia lese fiteleyi Jisos e Filibi

¹¹ Ε bese nε Towas, lente teytoy ê ηguw wvu ê joo le, buysen Samotes. Ε bvú buy yuu ε bese γεν fwe buy Niabolis.

¹² Ε bese ke nε fó len γεν Filibi, ε è nu kelaante ke ê keba ke fwe le Masedonia. ‡ Kelaante kedvu to nu wase ke bala bo Lum e. Ε bese ce jó yí εdiuw e.

¹³ Ε è ke no nu diuu di mbam e, ε bese buy εlaante jodvu, γεν diuw joo le fô bese to kpawwci le bvudvuu bvυ Bojuu le bvυ bunle le nu enu. No bese γεν, ε bokεnε bomew to tase wase fó, ε bese mum shii no jemyi ê bó.

¹⁴ Kpwoon mvu to nu fó yuuke ten ε diee nu Lidia, ε wvú to ké no wvumte Nyo'. Wvú to buy ê kelaante kè Tayatila le, ε wvú to ké no geese kfuu ndvú yimi, ε yí nu ke yí yeεle lo, lumte. Ε Tata yene fiteleyi fiew, ε wvú bee fiεε fi Baul to jemyi le.

¹⁵ Ε bó ke lese wvú bó bonyii bo ê wvú yew ê joo, ε wvú mum leke bese gay le, “Kee ben, é ben fen nu ε yen le me nu ε nlese fiteleyi fiem ficii yí Tata le, é ben to ke γεν ce ê me yew.” Ε wvú mey ke no nyεεyi nonεn, ε bese ke ghan bee γεν.

15:40 14:26 16:1 14:6; Lum 16:21; 1Kol 4:17; Fili 2:19; 2Tim 1:5 16:2 6:3; Fili 2:20, 22 16:3 Gal 2:3-5; 1Kol 9:20 * 16:3 Bó to tfuse Timatio yew wvu le è nulo é wvú efewci diεw Nyo' é Bojuu ε bó yaa nyaake ke wvú no ice to baa nu wee Juu ke. 16:4 15:22-29 16:5 2:41 16:6 10:19 † 16:10 Luk wvú to sanεε ηwa' wvun to ley ηgoo bo Baul e Towas fen, ε bó bó no lene. ‡ 16:12 Masedonia to nu ε bó ε gaw biba binεw, ε kin to nu ke fwe. 16:13 17:2 16:14 17:4 16:15 8:36

Ɛ bó fen Baul bô Silas yew ncaw e Filibi

16 Ɛ è ke no nu diuu dimew Ɛ bese dioo eƒene fô bvudvuu bvunle le, tasen bee bo wan kpwoon mvu Ɛ è nu nƒwa. Wvú to kenke keyoy kemew yí ye le, Ɛ è nu kè ké ge Ɛ wee no nu wee diam. Bonyii bô to kenke wan kpwoon wvudvu to kawte bigew yí ye le naa ntay nje wvú to ké no seƒe mwεem mvù nu ke ekooy.

17 Ɛ wan kpwoon wvudvu dioo yen bee bo Baul e, mum no bii bese le wamte, gayte le, “Bonyii ban nu bonyii bo lemme le bo Nyo' wvù nu Ɛkolε ke Mwεem Mvunciim e, Ɛ bó dunƒi je yí è nulo é ben eghan jó se boy.”

18 Ɛ wvú ke ge nonen buy εdiuw nteen, Ɛ fí ke nε ton'ye Baul, Ɛ wvú banke ye wam keyoy kedvu gay le, “Me nƒgayte ê wo ê diee di Jisos Klistu le, buyε yí wan wvun e.” Ɛ kí mum buy yí ye le ke sekedvu.

19 Ɛ bonyii bô to kenke nƒwa wvudvu yen le je bowen yi bigew nu Ɛ yí Ɛ ka wase, Ɛ bó mum koo Baul bô Silas gufe ƒen bô bó fwe dvu bocee won ya le fô bó to ké no saake bonsaw.

20 No bó ƒen bô bó, leke fwe dvu bala bo Lum bô to saake bonsaw gay le, “Bonyii ban nu Bojuu, Ɛ bó nyaa nƒƒw ê kelaante kesese le.

21 Bó yεεyi bonyii bô nce wvù nci wese baa bee ke. Bese nu bonyii bo Lum, Ɛ è yaa nulo é bese ebii nce wvudvu le ke.”

22 Ɛ kebombom ke bonyii le kè to nu fó mum tom bó, fente yí Baul bô Silas e. Ɛ bonyii bô to saake bonsaw ba mum saaye ndvú yí Baul bô Silas e, gay le bó etam bó.

23 Ɛ bó looce tam bó ntay, jo bó ƒen lese yew ncaw e, gay ê wee wvù to cεyte yew ncaw le wvú eceytè bó ntay.

24 No wvú yuw nonen, mum jo bó ƒen fen naa ê kebuw ke ente le yew ncaw e, fen bikaa bibole ê difwan e.

25 Ɛ è ke no nu ke diεwe entan entelen e, Ɛ Baul bô Silas bunlee yemte bensee Nyo', Ɛ bonyii bo ncaw e yeke,

26 Ɛ nshε nε seεε shiw bô mvunƒay, Ɛ yew ncaw shiw ƒen buy yí kenffuy e. Kan mwaan, Ɛ dew fweƒe yicii yene ye, Ɛ boncaw fεyken yí bonyii bo ncaw e bocii.

27 Ɛ wee wvù to cεyte yew ncaw yidvu kamse, dioo yen Ɛ dew fweƒe nu ye, Ɛ wvú mum no kpwaake le bonyii bo ncaw e nu Ɛ bó Ɛ lewte wase. Ɛ wvú mum baa nyo ê nku le le wen eyu Ɛkolε kew dvú.

28 Ɛ Baul wam foweεwe gay le, “Fo wo eyu Ɛkolε kuw ke. Bese nu fen bocii.”

29 Ɛ wee wvù to cεyte yew ncaw wvudvu tee Ɛ wee to bô ken'yeese, Ɛ wvú lewte ley yew, ƒen tum envuw fwe dvu Baul bô Silas ciinke bô nƒan.

30 Ɛ wvú nε jo bó, buy bô bó Ɛkƒun, bife ê bó le, “Bo'icem, è nulo é me enƒe nεε nse mboy.”

31 Ɛ bó tfuse ê wvú le, “Lese fitele yí Tata Jisos e, é ben Ɛ bonyii bo ê wo yew ke emum eboy.”

32 Ɛ bó mum fewce saaka wvu Ɛkumε Tata ê bô bonyii bo ê wvú yew.

33 Ɛ wvú ke jo bó ke entan jodvu, cuke bilente bibole. Kan mwaan, Ɛ bó mum lese wvú bô bonyii bocii bo ê wvú yew ê joo.

34 Ɛ wvú mum jo bó, Ɛ bô bó ben ê wvú yew, Ɛ wvú nya mwεem mvudien Ɛ bó die. Ɛ bô bonyii bocii bo ê wvú yew mum no lanlanje le bó nu Ɛ lese wase fitele yí Nyo' le.

35 Ɛ Ɛkƒun ke buy yuu, Ɛ bala bo Lum ba bô to saake bonsaw tum bonyii bo nci le le bó eƒen egay ê wee wvù cεyte yew ncaw wε le wvú ebvuse bonyii ba é bó eƒenè.

36 Ɛ wee wvù to cεyte yew ncaw wvudvu mum ƒen yen Baul e, gay ê wvú le, “Bala nu Ɛ ciinse ntum le me embvuse ben, é ben eƒenè yí nyεkeey e.”

37 Geenen, ε Baul gay ê bonyii bo nci le ba le, “Bó se nu ε tam bese ya le se bó nu ε yaw wase ε saw nsaw wese ηkuuη, ε bese nu κε ten bonyii bo Lum, ε bvuu ε fen bese yew, ε no duu keseen le bó ebvuse bese ejim ejim nεε le? Ke è nulo é fí ekooy κε. Ε nu ke eto κε bala bodvu fen se bvuse bese.”

38 Ε bonyii bo nci le ba kase tu jim see ê bala bo Lum ba no Baul jeme. Ε bó yuw le Baul bô Silas nu ten bonyii bo Lum, mum no fane.

39 Ε bó mum to ku can ê bó, bvuse bó yew ncaw e, ciinse bó, leκε le bó ene εlaante jodvu.

40 Ε Baul bô Silas buy yew ncaw e, gen yew dvu Lidia ε bonyii bo mbee le nu dvú, ε bó tefe bó mum nεε jó.

17

Ε Baul bô Silas gen Tesalonika

1 Ε Baul bô Silas mum no gene, fey ê bilaante bì Amfibolis bô Abolonia le, danšen gen buy Tesalonika. Ε yew bunle Bojuu to nu jó.

2 Ε Baul mum gen ley yew bunle le κε no nce we to ké no nu, no too jemiyi ê bonyii dvú yî ediuw ε mbam e eta, duηci fiεε ficii ê Nwa' Nyo' le.

3 Ε wvú no duηci jó, cεeyi le Mboyse wvú Nyo' to kawεε to κεηke keeke eyen ηgew, ekase ebuy yî kpwe le. Ε Jisos wvun wvú wen fewci ekumε wvú nu Mboyse wvudvu.

4 Ε bonyii bomew yuw nonen, bee bene Baul bô Silas e. Ε Boglek bomew bò to wvumte Nyo' noo bokεε bo baay baay bomew bee ten nteen.

5 Geenen, ε Bojuu bomew mum no bene kendonj bô Baul noo Silas, kum bonyii bomew bò to gbwayte εcici ε bô bó taashε kebombom e, κεw diuw εlaante. Ε bó mum nε gen ηgoy yew Jason le bó gomte Baul bô Silas keebvuse enya ê bonyii ekfuη.

6 Ε bó dioo gom ηkuuη, mum gufe Jason bô bonyii bo mbee le bomew gen bô bó fwe dvu bocee ntεw, no

wamte gayte le, “Bonyii ban nu bò ghane banse woη ε wvú tuu ncine, ε bó ε to wase ε buy jan,

7 Jason ε fiisen bó ε γεε yew dvu wvú. Bó bocii ηgoyte bonci bo Nfon wvu Lum e, duu le Nfon wvumvu nu dvú ε diee nu le Jisos.”

8 Ε bocee ntεw bô bonyii yuw nonen, nε no wεwte lo.

9 Ε bó mum kan ε Jason bô bonyii bo mbee le nya bigew le é fí ke bvuu kooy lo, bó saa etfuse bigew bidvu ê bó κε. Ε bó mum cine bó le ε bó no gene.

Ε Baul bô Silas gen Belia

10 Ε ekfuη ke dioo jiim, ε bonyii bo mbee le jo Baul bô Silas ciinse ε bó no gene ê kelaante kè Belia le. No bó ley jó, gen yew bunle Bojuu le.

11 Bojuu bo jó to nu bonyii ε bó kee fiεε fele bo Tesalonika, njefo bó to nu ε looce fiisen n'yεeyi bô shiee, no taasse Nwa' Nyo' ediuw εcii keeyen laa mwεεm mvù Baul yεeyi bó dvú nu keceey ε.

12 Ε bó mum bee diεw Nyo' le nteen. Ε bokεε bo baay baay nteen bò to nu Boglek noo bolemsε nteen bò to nu ten Boglek bee ten.

13 Geenen, ε Bojuu bo Tesalonika ke yuw le Baul nu ε gen wase ε no fewci diεw Nyo' Belia, ε bó mum gen ten jó, beyse kebombom ke bonyii le ε bó κεw mvunlaa.

14 Ε bonyii bo mbee le mum gay lo ê Baul kan mwaan ε wvú gen diuw joo yi baay e. Geenen, ε Silas bô Timatio shεε Belia.

15 Ε bonyii bò to γενεε keeciinse Baul, gen buy Aten mum cine wvú le. Ε bó dioo tuu jim, ε Baul tum bó le bó egen tefe ê Silas bô Timatio le bó emom κε le ebi wen e cekey.

Ε Baul no nu Aten

16 Ε Baul mum no ceyte Silas bô Timatio Aten. Ε wvú ke dioo ghane jó, yen ε kelaante kedvu ε yiηsen lo bô mvumooso. Ε fí shiw fitele fiew.

17 Ɛ wvú mum ɣen yew bunle Bojuu le, jeme bô bó noo bonyii bô to yaa nu ke Bojuu bô to bunlee ten Nyo' dvú. Ɛ wvú bvuu no jemyi ten ediuw ecii ya le bô bonyii bô to ké ne to fô.

18 Ɛ bonyii bo n'yeyi le bomew bô bó to ten Ɛ Ebikolian noo bô bó to ten Ɛ Sitoyik ke ne to keebew ten mbew bô bo Baul. No Baul to fewci ekume Jisos noo mbuy wvu yí kpwe le, Ɛ bomew mum no biite Ɛ, “Keyuŋ kin se kumte diuw Ɛ la le?” Ɛ bomew no duu fibole Ɛ, “Fí yen'yi nen ke diwe wvú fewci ekume bonyo' bo bonyii bomew e.”

19 Nonen, Ɛ bó mum jo Baul Ɛ bô bó ɣen fô nshii wvù bó ten Ɛ Aleobagus e, * gay ê wvú Ɛ, “Bese gomte keebvuu eyuw ekume n'yeyi wvu fwe wvun wvù wo too dvú laa wvú nu Ɛ la Ɛ.

20 Wo jemyi mweem mvumew Ɛ bese ke baa yuw wase ke. Nonen, bese Ɛ no gomte keeki Ɛ kenya kedvu.”

21 (Bonyii bo Aten noo botolo bo jó to ké no nu ke fibole keeshee yuuke Ɛ è nu mweem mvu mvunfem, jemyi ekume mvú.)

22 Ɛ Baul mum leem fwe dvu nshii Aleobagus wvudvu, gay Ɛ, “Bonyii bo Aten, me n'yene Ɛ ê jé le yicii nu Ɛ ben wvumte bonyo' baay.

23 Me njemyi nen, njefo me nse nghane elaante jonen, Ɛ ndioo ntaale mondvuum mò ben bunlee bonyo' mó le, Ɛ n'yen ketan ke ncese le kemew e Ɛ bó Ɛ san yí dvú le Ɛ, ‘Fô nyo' wvù bó baa kee le ke.’ Nyo' wvudvu wvù ben bunlee, wvù bó baa kee ke, nu wvú wvù me nu enfewe ê ben keseen.

24 Nyo' wvudvu wvun nu wvù to bomew won wvun bô mweem mvunciim mvù nu yí dvú le. Ɛ nu wvú Nfon ebule bô nshé, Ɛ ke wvú ké no cee yéw ncese yí è bom bonyii le ke.

25 Ke wvú tane fi Ɛ fimew fi wvú taale Ɛ wee elem fô wvú le ke, njefo è nu wvú wvù gee Ɛ bonyii bocii yoyte,

nu dvú, kenke fi Ɛ ficii fi bó shieele.

26 Wvú to nu Ɛ ge Ɛ dikfuu di bonyii le dicii buy yí wee mwaan e no nu yí ekole ke nshé le. Ɛ wvú se ge nonen, nu Ɛ wvú to seyse wase kefew kè bó nu ke enu dvú, noo bidwee bi mondvuum mò bó nu ke eceè mó le.

27 Wvú to ge nonen, wvu Ɛ bonyii ke eghaale, gomte wvú laa bó nu ke eyuu eyen wvú le Ɛ. Geen, Ɛ ke Nyo' yaa cim nu ncejole fô wee mvu beene le ke.

28 Fifin nu ke lenlen no wee mvu to jemye wase Ɛ,

‘Ɛ nu wvú wvù gee Ɛ beene se cee, Ɛ ne,

bvuu nu no beene nu.’

Ɛ wee wene binfe mvu to jeme wase ten Ɛ,

‘Beene nu naa boom bew’.

29 No beene nu boom bo Nyo' le nonen, fo beene ekpwaakè Ɛ Nyo' fieesene fi Ɛ fi è seyse wee bô bvufee bwew, Ɛ tfuy bô ketwaa ke bigew e, ken Ɛ ke kene lo bô te ke.

30 Ɛ to nu kefew kè bonyii to be kenjiwe le, gee mweem mvù befe mvun, Ɛ Nyo' cin'yi dvú. Geen, keseen nu Ɛ wvú gayte Ɛ bonyii bocii ekumen mvuntelem mvubole.

31 Bó ekumen njefo wvú nu Ɛ ge diu di wvú nu ke esaw won tfuu bii keceey e. Wvú nu Ɛ baa wase wee we wvù nu ke esaake. Fifin nu Ɛ wvú dunce wase ê bonyii bocii Ɛ è nu keceey no wvú to bvusee wee wvudvu yí kpwe le.”

32 No Baul jeme nonen, Ɛ bó yuw Ɛ wvú Ɛ ben ekume mbuy wvu yí kpwe le, Ɛ bonyii bomew ne no kiele lo wvú. Ɛ bomew gay fibole Ɛ, “Bese gomte keeke ebvuu eyuw ekume fi Ɛ fi wo jemyi fin.”

33 Nonen, Ɛ Baul mum buy cine bó le.

34 Geen, Ɛ bonyii bomew bee fi Ɛ fi wvú to jemyi le, bene wvú le. Wee mvu bó le to nu Dionisius wvù to nu wee nshii Aleobagus, Ɛ mvu nu

17:18 4:2; 1Kol 1:22 * 17:19 Nshii wvun nu fô bó to ké no seysee mweem mvu ê kelaante kè Aten e, bvuu saake bonsaw fô. 17:24 7:48; Mben 146:6; 1Bfn 8:27 17:25 Mben 50:9-13 17:26 Dito 32:8; Job 12:23 17:27 Yesa 55:6 17:28 Kenj 1:27 17:29 19:26; Yesa 44:9-20 17:30 14:16; Lum 2:4 17:31 3:15; 10:42

kpwoon ε diee nu Damalis noo bonyii bomew ten.

18

ε Baul γεν Kolen

¹ Ejim jodvu, ε Baul nε Aten γεν ε kelaante kε Kolen e.

² No wvú γεν jό, ε bό wee Juu mvu tasen ε diee nu Akpwila, ε bό to boke wvú Bontus. Akpwila bό Blisilia wvú kpwease to bεε nε ke lo Itali, njefo Klawdius wvú Nfon wvu Lum to nu ε bvuse sa' le Bojuu bocii ebuy jό. ε Baul ke laa ghane ε bό le,

³ dioo yen le bό seysee jέw yί bό saanke cún dvú, ε ε to nu ke ten lemme di wvú wvú Baul to cee nje dí, ε wvú mum no cee fό, ε bό bό lemte.

⁴ ε kε dioo nu εdiuw ε mbam e εcii, ε wvú no gene yew bunle le, jemyi bό Bojuu noo Boglek dvú, momte keege le bό ebee fiεε fi wvú to γεεyi le.

⁵ ε Silas bό Timatio ke dioo nε Masedonia to, ε Baul mum jo kefew kew kecii no fewci ε ε nu diεw Nyo', dujci ε Bojuu le Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu Jisos.

⁶ Geenεn, ε Bojuu bodvu ke nε no kicine fiεε fi wvú to jemyi, nan'yi wvú. ε wvú mum γεwse ndvú ye gay ε bό le, “Kpwe yene enù can yene le. Ke me ηκηηke εbo fό ke. ε κew yί keseen e, me nu engenè wase ε ε nu ε bonyii bό yaa nu ke Bojuu le.”

⁷ ε wvú mum cinε bό le, buy γεν no cee wase ε ε nu bό wee mvu ε ε yaa nu wee Juu ke, ε wee wvudvu to kε no wvumte Nyo'. Diee diεw to nu Titius Justus, ε la diεw nu mbew yew bunle le.

⁸ ε Klisbus wvú cee εkolε yew bunle bό bonyii bocii bo ε wvú yew ke lese fitele yί Tata le. ε bonyii bo Kolen nteen no yuuke no Baul fewci ekume Jisos, beje, ε bό mum leese bό ε joo.

⁹ ε ε ke no nu εntan jomew, ε Tata jeme ε Baul ε fiεε diεwε εfile le le, “Fo wo efanè ke, ε fewci ke diεw γεm gene dvú. Fo wo ke elu dvú ke,

¹⁰ njefo me nu bee wo, ε ke wee yaa nu naa dvú wvú nulo ege fiεε bό wo ke. Bonyii bem nu ε kelaante kin e nteen.”

¹¹ Nonεn, ε Baul mum no nu jό yί kelum e kecile bό kenγawten, γεεyi bonyii bό diεw Nyo'.

¹² No Baul to nu jό, ε Galio ke dioo nu wee sa' wvu ε keba kε Akεya le, ε Bojuu baance ye koo wvú γεν bό wvú yew nsaw e,

¹³ jeme ε Galio le, “Wee wvun momte keebanse bonyii ε bό bunlee Nyo' ε je mi le jεey se ε nu no nci gomte.”

¹⁴ ε Baul ke nε le wen ejemyi, ε Galio nε jeme ε Bojuu ba le, “Bojuu ben eyuw, ε fiεε fin be nu fiεε fimew fi befe ε wee wvun ε ge, kenεε nci mvu ε wvú ε ηgoy, tu me mbe ε ηkuu shém ε n'yεke fiεε fi ben jemyi.

¹⁵ Geenεn, no fiεε fin nu ke mbew ekume díεw bό εdiee noo bonci bonεn, ben eseyse εbenεben. Ke ε yaa nulo ε me ensaw fifin fiεε ke.”

¹⁶ No wvú jeme nonεn, mum kun bό ε bό buy yew nsaw e.

¹⁷ ε bό bocii mum nε ley yί Sostenes wvú to nu cee εkolε yew bunle le, mum sun wvú fwe dvu yew nsaw. ε Galio fanε yaa kpwe lo fiεε fό ke.

ε Baul tu jim Antiok

¹⁸ Ejim jodvu, ε Baul bvuu ce Kolen bό bonyii bo mbee le yί εdiuw e nteen, ke mum nε cinε bό le ε bό bo Blisilia noo Akpwila ley ε ηguw wvu ε joo le keegene Silia. ε bό se nε Sηηklia fό bό to leyεε ε ηguw e, ε Baul mvu εkolε nje ηkawma wvú wvú to γεε fό Nyo' le.

¹⁹ ε bό no gene, ke γεν buy εfesus, ε Baul cinε Blisilia bό Akpwila le jό, yaw γεν fiew ε ε nu yew bunle Bojuu le, jeme ε Bojuu dvú.

²⁰ ε bό ke leke le wvú ebvuu ece ke bό bό εdiuw nteen, ε wvú tun.

²¹ Geenεn, ε wvú ke dioo nen'yi, gay ε bό le, “Me nu ηke enkase ento ε ben e ε Nyo' fen ε bee.” No wvú gay nonεn, mum ley ε ηguw e nε εfesus.

22 E nguw ke gen buy Kaysalia, e Baul buy, ben gen gay kentaashe ke bonyii bo mbee le Jelusalem, mum ne bow Antiok.

23 E wvu ke ce jo e kefew gence, mum kase ne no lene fele e biba bi Galeshia bo Fligia le, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le bo jo.

E Abolos fewce diew Nyo' Efesus

24 E wee juu mvu ke ne to Efesus e diee diew nu Abolos, e bo to boke wvu Aleksandia. E to nu wee e wvu kee njeme, bvuu kee Nwa' Nyo' ntay.

25 Bo to nu e yeeyi wase wvu bo Je yi Tata dunji, e wvu mum no fiee lo bo n'yeeyi wvu ekume Jisos, yeeyi bonyii len. Geen, wvu to kee ke e nu fiee fi Jon to fewci leese bonyii e joo.

26 No wvu to toe Efesus, mum kew no yeeyi bonyii yew bunle le yaa fane ke. E Blisilia bo Akpwila ke yuw no wvu yeeyi nonen, mum jo wvu, gen bvuu yuuse wvu ntay ekume Je yi Nyo' dunji.

27 E Abolos ke ne kpawce le wen enu elente egen keba ke Akaya le. E bonyii bo mbee le bo Efesus mum fic wvu, san nwa' e ngoo bonyii bo mbee le bo Akaya, tomte le wvu ke dioo e fese e bo fiisen wvu. E wvu ke gen jo, fi bonyii bo mbee le ntay, e bonyii ban nu bo Nyo' to nu e buw bo bo mboyma, e bo lese fitele yi Jisos e.

28 E wvu no beeke mbew bo Bojuu ya le e e yaa nu wvu wee ke, soo bo, dunji e Nwa' Nyo' le le Jisos nu Mboyse wvu Nyo' to kawee.

19

E Baul gen Efesus

1 E to nu seke Abolos to nu Kolen, e Baul ke jo je yi ente ente e biba bi wvu to lene jo le, fese Efesus. No wvu fese jo, yen ngoo bonyii bo mbee le bomew e,

2 bife e bo le, "Keyoy ke Yuule to nu e to yi yene le seke ben to les ee fitele yi Jisos e?" E bo tfuse le, "Bese ke baa

yuw wase le fiee fimew nu Keyoy ke Yuule ke."

3 E Baul bife le, "E e fen nu nonen, tu bo to lese ben e joo nje la?" E bo tfuse le, "Bo to lese bese e joo bii no Jon to fewci."

4 E Baul mum gay e bo le, "Jon to leese bonyii e joo, keedunce le bo nu e kumen mvuntelem mvubole, e wvu to gayte le bo ebee e e nu wee wvu too e wen ejim e, e wee wvu wvu to gayte nu Jisos."

5 E bonyii bodvu yuw no Baul gay nonen, e bo mum lese bo e joo e e nu wase e diee di Tata Jisos e.

6 E Baul gee can yi bo le, e Keyoy ke Yuule mum to yi bo le. E bo mum ne no jemyi diew yi bo yaa kee ke, bvuu sene e bonyii mweem mvu bo yuuke e Nyo' jemyi.

7 Bonyii bodvu to nu wee diewe yuufe ncow bofee le.

8 E Baul mum no nu ke Efesus, gene yew bunle le yi kee le te, jemyi e bonyii dvu yaa fane ke. E bo bo no beeke mbew, e wvu momte keege le bo ebee fiee fi wvu jemyi ekume bvunfon bvu Nyo' le.

9 E bonyii bomew teme bikuu fan keebie, mum no jemyi diew yi befe e bonyii ejise ekume Je Tata. E Baul mum cine bo le, jo ngoo bonyii bo mbee le, e bo bo gen wase e e nu yew n'yeeyi yi Taylanus e, no jemyi e bo dvu ediuw ecii.

10 E Baul ge nonen yi bilim e bifee. Nonen, e Bojuu noo Boglek bocii bo won wvu Esia jodvu le yuw diew Tata.

E boom bo Sikafa le no benene Baul

11 E Baul no nu, e Nyo' gee, e wvu gee binghaw bi mweem e e e nu lo bi diuw wvu yumeen e.

12 Bo to ke joo ke naa fiee fiew fi ye le diewe fincake fi ndvu le, kenne ndvu ye lemme, egen ekum wee kencem e dvu, e wvu mum bonen lo, e e nu wvu kenke keyoy ke befe yi ye le, e ki buy.

13 E Bojuu bomew bo to ke no ghane bvuuuse biyoy bi befe yi bonyii le, ke

mum nε no momte keeteje diee di Tata Jisos e sε bvuuuse biyoy bidvu. Ε wee ké nε mum gay ê keyoy kè befe le, “Me mbvuuse wo ê diee di Jisos wvù Baul fewci le.”

¹⁴ Bonyii bò to momte fiεε fidvu to nu bosooshwi, ε è to nu boom bo Sikεfa wvù εkolε ke bocee ncese Bojuu le.

¹⁵ Ε keyoy kè befe ke bife ê bó le, “Me ηkee Jisos, ηkee tεn Baul, ben nu finεn baa?”

¹⁶ Ε wee wvù keyoy kè befe kedvu to nu yî ye le mum fεnte lo yî bonyii bodvu le, gowse bó kuse, ε bó fεε lo buy yew dvu wee wvudvu nu wase binyi bincimte bò bilεmte ye le.

¹⁷ Ε Bojuu bò Boglek bocii bò to cee Efesus yuw εkumε fiεε fidvu, no fane. Ε bonyii mum no wvumte diee di Tata Jisos e fesene lo.

¹⁸ Ε bonyii nteen bò to nu wase bonyii bo mbee le no too seje bvuu bwaashi mwεεm mvu εjiwε le mvù bó to gee.

¹⁹ Ε bomew nteen bò to gee nfim, baance bonwa' bobole bo nfim e, to dvù, ton ê bonyii εjise. Ε bó tan kpaw bonwa' bodvu bocii, ε wvù buy εjise bigew bontfuke mbaanshen (50,000). *

²⁰ Nonεn, ε mwεεm mvun ge ε diεw Tata no leyte ê mvuntelem mvu bonyii le bò mvungay, saan̄kene gene lo fwe fwe.

Ε bonyii kεw mvunlaa Efesus

²¹ Ε è ke no nu εjim jodvu, ε Baul yen le wen nu egeη Jelusalem, ε wen nu dioo gene, efey je biba bì Masedonia bò Akεya le. Ε wvù bvuu no gayte le, “Me nu ηke endioo ε ηgeη ε mbuy Jelusalem, en̄ken̄ke keengeη tεn embuy Lum.”

²² Ε wvù mum yaw tum bonyii bofεε, Timatio bò Elastus bò to fici wvù, ε bó gen fwe Masedonia. Ε wvù shεε bvuu ce Esia caan.

²³ Ε è no nu kε kefew kedvu le, ε mvunlaa nε kεw Efesus εkumε Je Tata ε è yaa nu mvu wεε kε.

²⁴ Cee εlamε mvu to nu jó, ε diee nu Demitius, ε wvù to ké no tfuyte mwεεm mvù fieesene yew ncese nyo' wvù bó teje le Atemis. † Lemme didvu din to ké no too bò bigew fô bonyii bò tone εlamε le ε è yaa nu bi wεε kε.

²⁵ Ε Demitius mum kum bonyii bò to tone εlamε bocii noo bonyii bò to lemte kfu didiε lemme, ε bó tase. Ε wvù gay ê bó le, “Boom bo bwεεm e, ben kee lo le lemme din nu ε beene ηole bigew yî dvù le.

²⁶ Ben ε no yene bvuu yuuke fiεε fi fimbwε fi Baul fin gee. Wvù ghane gayte le kε bonyo' bò bó kene lo bò can yaa nu bonyo' kε. Wvù nu ε ge wase nonεn, ε ban̄ke bvufee bvu bonyii le nteen Efesus jan, ε no ban̄se wase tεn bvu bonyii bo Esia le bocii ε bó beje wvù le.

²⁷ Me n'yene le lemme disεεbeene din nu eken̄ke diee di befe. Ε kε è mεy nonεn kε, yew ncese nyo' wvu baay wvù kpwoon wvù Atemis nu ke etu fiεε fi εcici. Ε fí kooy lo nonεn, tu bó ε shoose wase nyo' wvu baay wvun wvù nu ε bó wvumte Esia jocii, ε εkolε ke nshe le kecii wvumte tεn.”

²⁸ No bonyii bodvu yuw nonεn, ε mvuntelem bente lo bó. Ε bó mum kεw no wamte, gayte le, “Atemis wvu Efesus nu nyo' wvu baay.”

²⁹ Ε kelaante kedvu kecii mum bvun. Ε kebombom ke bonyii le kè to taseε mum ley yî Gayus bò Alistakus e, ε è to nu bonyii bo Masedonia bò to lene bò bo Baul, gufe gen bò bó yew nshii noo bondvum e.

³⁰ Ε Baul no gomte keeley gen fwe dvu kebombom kedvu, ε bonyii bo mbee le tun.

³¹ Ε bonyii bomew bo baay baay bo jó bò ken̄ke won̄ bò to nu nsáa ye, bvuu ciinse ntum fô wvù le le kε le fo wvù emom lo etome εkalε dvù kε.

³² Ε kebombom kè to taseε kedvu

^{19:15} 16:17 ^{19:17} 5:11 * ^{19:19} Bigew bin to nu ε jise dimwaan̄ nu nlawma wee lemme yî diuu le. ^{19:20} 2:41 ^{19:21} 23:11; Lum 1:10, 13 ^{19:23} 9:2; 2Kol 1:8 ^{19:24} 16:16 † ^{19:24} Atemis to nu nyo' ηgu fô Boglek e. ^{19:26} 17:29 ^{19:29} 20:4; 27:2; Kolo 4:10

mum nε bvun no wamte ke lo ncεw ncεw. Ε bomew wamte fin fiεε, ε bomew wamte fifi. Ke bonyii nteen to cim kee fiεε fi bó to tasεε fó nje fí ke.

³³ Ε Bojuu mum jo Ελεksanda fese fwe dvu kebombom ke bonyii le, ε bonyii bomew yεn mum no kpwaake le wvú kee fiεε fó. Ε wvú mum no cici bonyii bô kebo keetanε diuw we.

³⁴ Ε bonyii bodvu ke dioo kiεε le Ελεksanda nu wee Juu, ε bó bvuu mεse no wamte lo gεne fwe yí wee le mwaan, gayte le, “Atemis wvu Εfesus nu nyo' wvu baay.” Ε bó ke wam nonεn, gεn buy bontam bo kefew e bofεε.

³⁵ Ε wee nsan wvu εlaante jodvu ke nε ci bó, ε bó lu bô diuw. Ε wvú bife ê bó le, “Bonyii bo Εfesus, wee nu dvú wvú maa le ke ε kenke beene bo Εfesus jan yew ncese nyo' wvú Αtemis noo te di nyo' le di to gbweε fowe le?”

³⁶ No wee nu se wvú nu dvú wvú nulo ekicεn fifin, tu ben bee keelaame, saa eyunεsene nen ke.

³⁷ Ben ε to bô bonyii ban fen se bó nu ε con fiεε yéw bonyo' le, kenεε ε jeme díεw yí befe ekumε nyo' wesebeene wvú kpwoon wvun ηkuuη.

³⁸ Ε Demitius bô bonyii bew fen kenke nsaw bô wee, tu εdiuw ε nsaw nu dvú yò è nulo é bó egeen eyen bonyii bô saake bonsaw e, é bô bó esaw.

³⁹ Ε fiεε fimew fen bvuu nu dvú fele fin fi ben gomte, tu bó nu ke etaa ente jodvu fô nshii bocee ntεw e.

⁴⁰ Me njemyi nen, njefo me n'yene le fiεε fi εben fin nu elese beene diuw e le beene nu ε kew mvunlaa. Ε fi kooy nonεn, beene saa ekεnke fiεε fi leη fi bó etfuse ke.”

⁴¹ No wvú jeme nonεn, mum gay ε kebombom kedvu tawse.

20

Ε Baul gεn Masedonia noo Glee

¹ Ε mvunlaa mvú to nu Εfesus ke leεten, ε Baul tee ηgoo bonyii bo mbee le, tefe bó mum gay bó le no gεne Masedonia.

² Ε wvú gεn, ghan biba bi jó le, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le ntay, mum danεen gεn Glee,

³ ce jó kee te. Ε wvú ke nε no nu le wen nu egeen eley ηguw wvu ê joo egeen Silia, mum yuw le Bojuu nu ε gbwe wvú ê je. Ε wvú mum yεn le è jee le wen ekase etu jim je Masedonia.

⁴ Wvú to lεne bô bô Sobata wvú waa Bilus wvu Βελια, noo Alistakus bô Sekundus bo Tesalonika, noo Gayus wvu Delbi, noo Timatio, noo Tikikus bô Toofimus bô to nu bonyii bo Esia.

⁵ Ε bonyii ban mum gεn fwe no cεyte bee bo Baul Towas.

⁶ Ε Nkaw Bleeεd wvú bó baa gεε Fintunλεen jó ke fey, ε bese ley ηguw Filibi, jo εdiuw εtin bene bó le Towas, ε bee bó ce jó εdiuw εsooshwi.

Ε Baul bvuu ghan kentaashε ke Towas

⁷ Ε è ke no nu diuu di fwe yí kema le, ε bee bo kentaashε tase fokieguu keeguuten bleεd. No Baul to nu keebuy nε fò bvú ε yuu, ε wvú mum kew no jemyi ê bó, ke jeme gεn buy εntan εnteleη.

⁸ Bee bó to nu ε è nu ê kebuw ke yew e ke εwe le, ε bin'yeese baa dvú nteen.

⁹ Ε cuwee mvu wvú diee to nu Yutikus ε shii yí ntoo yew e. Ε wvú ke nε kew no leete no Baul to jemyi ke gεne lo. Ε nyii ke dioo gooke wase lo wvú, ε wvú mum nε fó gbwe ekuse, ε fó to nu binεente bi yew e bitete ε kew fokuse. Ε bó gεn jo ε wvú ε kpwe wase.

¹⁰ Ε Baul shii gεn ηgvuum ê wvú εwe, bam wvú gay ê bonyii le, “Wvú bεε dvú, fo ben ebuukè ke.”

¹¹ Ε Baul ke kase ben ê kebuw ke εwe kie le, guse bleεd die, se bvuu kew no jemyi, ke jeme ε bvutfuu ghan yuu ε wvú mum nε.

¹² Ε bonyii ke jo cuwee wε kfulε bô wvú fô yew e ε wvú nu wum, ε mvuntelem leεten bó baay.

Ε Baul nya ntefe ê bocee kentaashε ke Εfesus

¹³ Ε bese ke ley ηguw wvu ê joo, gεn Asos, no Baul to seysεε wase le è nu

jó jò bese nu ke ejo wen. Wvú to gay nonen, njefo wvú to gomte keelen fokuse.

¹⁴ E wvú ke koocε bese le Asos, ε bese mum jo wvú ê ngu w e, ε bee bó gen buy Mitilin.

¹⁵ E bese ke nε fó ê ngu w e, ε bvú buy yuu, ε bese fεse mbew Kios e, fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese fεse Samos, bvuu fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese ley Miletus.

¹⁶ Bese to lenε nonen, wεmte lo Efesus njefo ke Baul to gomte keejewse kefew Esia ke. Wvú to gene cekey cekey laa è nulo é wen ke enu Jelusalem diuu di Nkaw Bentekos e le.

¹⁷ No bese ley Miletus, ε Baul ciinse ntum fô bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Efesus e le bó eto eyen wen e.

¹⁸ E bó ke to, ε wvú jeme ê bó le, “Ben kee no nce wεm to nu beene ε kew yí diuu di fwe di me nto ntomyεε ekalε yí nshε yi Esia le.

¹⁹ Me nto nu ε nshike ekolε kem, no nlemte fô Nyo' le bó misεm εjise. E me mbvuu n'yen bonjεw ê jé le nteen no Bojuu to bone bikaa ê me εjim.

²⁰ E ben bvuu kee no me nto n'yεεyi ben ya le, mbvuu nghane n'yεεyi yéw e. Me nto mbaa nyilε fiεε fimew fi è nulo é fí efi ben ke.

²¹ Me nto nfewci ke ε è nu fiεε fimwaan ê Bojuu noo ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, ngayte le bó ekumen mvuntelem mvubole, etu bó bo Nyo', elese fitele yí Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le.

²² Keseen, ben eyekε eyuw, me ngene Jelusalem ε è nu no Keyoy ke Yuule gay ê me, ε me n'yaa nkee le laa è nu egen ekooy la bó me jó le.

²³ Fiεε fi me nkee nu ke le mond-vuum monciim mò me nfele mó le, nu ε Keyoy ke Yuule seje ke ê me le ncaw bó ngεw cεyte me fwe.

²⁴ Geenεn, ke me n'yεne nshii wεm e le è nu fiεε ke, efey le me emεse lemme

dì Tata Jisos nu ε nya ê me dì nu le me enfewci saaka wvú jee wvu ekumε no Nyo' nu ε buw bonyii bó mboyma.

²⁵ Yí keseen e, ben eyekε eyuw, me nkee le ke wee mvu ben e wvú beene ε bó se nu, ε me nfewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le bεε ke ebvuu eyen bvushiw bwem e ke.

²⁶ Me ε mum ε no nlooci njemyi ê ben εben le é wee mvu ben e la lo keseen, tu ke me nkenke ebo fó ke,

²⁷ njefo me nse mbaa nyilε keensee fiεε ficii ê ben fi Nyo' shieele ke.

²⁸ Ben dioo ε shεε, no taalè fô bikuu binen e noo fô ngoo bonyii bo mbee le bó nu diεwε njée le, bó Keyoy ke Yuule nu ε gεε ben ê bó we le. Ben enù boncεy njée bo kentaashε ke bonyii bo Nyo' le kè wvú to sumεε bó εlεmε ke Waa we le.

²⁹ Me nkee lo le me nu nke endioo ε mbase ekalε, é bokuula eto eley ngoo yene le, saa ecawte wee wvú bó ekoo ke.

³⁰ Bonyii bomew nu ke ebuy ke naa ê ben ente, elεεle ngoo bonyii bo mbee le, guute ε bó tuu ê ngoo yibole.

³¹ Nonen, ben eyenè, kumyi le yí bilim e bitete nu ε me ε n'yεεyi ben bocii entan bó εmvunsheen bó misεm εjise.

³² Me ε mum ε no nyaa ben keseen can Nyo' le noo yí diεw ye yí nu ekumε nfi wvú Nyo' nu ε buw bonyii dvú. Diεw yin nu yí nulo ege é ben ekuu, wvu le ben ke ekenke kelen fô bvudvuu bvú Nyo' nu ε gεε ê bonyii bò wvú nu ε ge le è nu naa bew e.

³³ Me nto mbaa njeenje bigew bi wee le kenεε ndvú wee ke.

³⁴ Ben kee ntay le è nu can yem yin yí to lemte fiεε ficii fi bee ngoo yem to shieele.

³⁵ Yí mwεεm mvunciim e nu ε me nto nduñci ê ben le wee kenke keelemtè ntay emum efii bonyii bo ngεw e, kumyi no Tata Jisos to jemyεε le, ‘Njon wvu baay nu wvu wee wvú nyaa lo, fele wee wvú fii lo le.’ ”

20:17 18:21 **20:18** 19:10 **20:21** 11:18 **20:22** 10:19 **20:23** 21:4, 11; 9:16 **20:24** 21:13; 2Tim 4:7 **20:25** 28:23 **20:26** 18:6 **20:28** 11:23 **20:28** 1Bi 5:2 **20:29** Mat 7:15; Jon 10:12 **20:30** Gal 4:17; 1Jon 2:19 **20:31** 19:10; 1Tes 2:11-12; 2Kol 11:28 **20:32** 26:18; 1Tes 5:23-24; 2Tes 1:11-12 **20:33** 18:3 **20:35** Mat 10:8

³⁶ No Baul mɛse ε jeme nonɛn, ε bô bó mum tum envuw fokuse bocii, bunle.

³⁷ Ε bó nɛ kɛse bô kpwe no beele, bamte Baul ηoci lɛ bó ε shɛɛ wase.

³⁸ Fiɛɛ fi to geɛ é bó sɛ no beele baay nɛn, nu diɛw yi Baul to jemyeɛ lɛ kɛ bó bɛɛ ke ebvuu eyɛn bvushiw bvuwene kɛ. Ε bó mum ciinse wvú gen buy fô wvú nu eley ηguw wvu ê joo.

21

Ε Baul gen Jɛlusalɛm

¹ Ε bee bo Baul gay bó le, mum nɛ fô lente ê ηguw e teytey, fɛse Kos. Ε bvú buy yuu, ε bese gen Lodɛs, ke nɛ fô, gen Batala.

² No bese buy jó, yɛn wvumvu ηguw wvu ê joo wvú to gene Fonishia le, mum ley jó no gene.

³ Ε bese ke yɛn Sayblus e, cinɛ ebo ηηkonko, mum fey gen buy Taya, won wvú Silia le fô ηguw to nu keebvuse mwɛɛm.

⁴ Ε bese gom bonyii bo mbee le, ε bee bó ce εdiuw εsooshwi. Ε Keyoy ke Yuule ge ε bó tefe Baul lɛ fo wvú emom egen Jɛlusalɛm kɛ.

⁵ Ε bee bó ke ce, ε diuu ke to kocɛn di bese enɛ, ε bese mum jo je. Ε bó bocii bô bokɛ' bobole noo boom, ciinse bese buysɛn kelaante kedvu gen buy diuw joo yi baay e, ε bee bó tum envuw fokuse, bunle mum gaynɛn.

⁶ Ε bese ley ê ηguw e, ε bó no tuu jim fô yew e.

⁷ Ε bese mum nɛ Taya, jo je, gen buy Tolɛmay. Ε bee bo boom bo bwee wese le bo mbee le gaynɛn, ce diuu dimwaan.

⁸ Ε bvú buy yuu, ε bese nɛ, gen fɛse Kaysalia, gen yew dvu Filew wvú to ghane fewci diɛw Nyo', ε bee bó ce. Filew wvun to nu wee mwaan ηgoo bonyii bo bosooshwi bô bó to baayɛɛ ba le.

⁹ Wvú to kɛηke boom bokɛnɛ bonɛw, ε bó baa kee wase bolemɛ

kɛ, ε bó to kɛ no seηe ê bonyii mwɛɛm mvù bó yuuke ε Nyo' jemyi.

¹⁰ Ε bese no nu jó yi εdiuw e nteen, ε wee mvu wvú to kɛ no seηe mwɛɛm mvù wvú yuuke ε Nyo' jemyi ke nɛ Judea bow to jó ε diee nu Agabus.

¹¹ Ε wvú ke to yɛn bese le, jo kecaw ke Baul e, kay bikaa biew bi wvú wvú Agabus e noo can ye dvú, mum tefe lɛ, “Keyoy ke Yuule gayte lɛ è nɛɛ no Bojuu bo Jɛlusalɛm nu ke ekay wee wvú kɛηke kecaw kin nɛn, enya wvú can bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le.”

¹² Ε bese yuw nonɛn, ε bee bo bonyii bocii bô to nu fô no lɛke Baul lɛ fo wvú egen Jɛlusalɛm kɛ.

¹³ Ε wvú tfuse lɛ, “Ben gee ε è nu la fin nɛn? Ben kee kɛ lɛ ben beele nɛn shiike fitele fiem e? Me nu ε nseyse ε è yaa nu kɛ keenley ncaw Jɛlusalɛm maan kɛ. Me nu ε nseyse tɛn naa keenkpwe lo jó nje diee di Tata Jisos e.”

¹⁴ No je to baa nu dvú keege é wvú ekumɛn ηkpawawce we, ε bese mum lu, gay kɛ wase lɛ, “Fí enù kɛ no Tata gomte.”

¹⁵ Ε εdiuw fey, ε bese baance mwɛɛm mvusɛse, mum no bene Jɛlusalɛm.

¹⁶ Ε bonyii bo mbee le bomew bo Kaysalia ben bee bó, ke jo bese ε bee bó gen yew dvu Mɛnason dvù bese to nu keeke ecee. Ε Mɛnason wvun to nu wee wvu Sayblus, ε è to nu wee mvu ente jo bonyii bô to yawɛɛ lese fitele yi Jisos e.

Ε Baul laa ghane ê Jɛm bô bocee kentaashɛ ke bonyii bo mbee le

¹⁷ No bese to fɛsɛɛ Jɛlusalɛm, ε bonyii bo mbee le bo jó fiisɛn bese ntay.

¹⁸ Ε ekfuη buy yuu, ε bee bo Baul laa ghane ê Jɛm e, ε bocee kentaashɛ to nu tɛn fô bocii.

¹⁹ Ε Baul gay bó le, mum nyɛy fiɛɛ ficii ê bó fi Nyo' to geɛ fô bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le fele yi lemme di wvú to lemte le.

20 Ε bó yuw nonen, mum κew no tumte monkum mo Nyo' le. Geenen, ke ne gay ê Baul le, “Waa bwee wese, taa eyen no Bojuu nu ε bó ε lese wase fitele yî Jisos e bontfuke le bontfuke le. Geenen, bó nu nonen bεε κε leeme yî bonci bo Muses e temyi,

21 ε bó ε see wase ê bó εκυμε wo le wo ghane γεγι Bojuu bò cee bitum bimew e le bó ecine bonci bo Muses e, jemyi le fo bó etfuuse boom yew κε, bó le fo bó ebii nce won e κε.

22 No fî nu ε bó nu ke ekiεε κε le wo nu ε to, è nulo é beene ege neε keseen?

23 Bese nu esee fiεε fî wo nu ege. Bese κηκε bonyii fen bonew ε bó ε ge ηkawma fô Nyo' le.

24 Joo bó, é ben ε bó egen ekfum bikuu binen, é wo elaw fiεε ficii fî bó κηκε keelaw wvu le bó egen emvu bikuu bibole. Ε wo ge nonen, é bonyii bocii emum ekiεε le wo geele ten bonci bo Muses e, ε mwεem mvunciim mvù bó jemyi εκυμε wo yaa nu keceey κε.

25 Fi εκυμε bonyii bo mbee le bò yaa nu κε Bojuu nu ε bese to jo ntaη saη ηwa' ciinse fô bó le le fo bó edieè mwεem mvudien mvù bó nu ε ge bintane dvù fô bonyo' le κε. Fo bó edieè ελεμε ke nyam e κε. Fo bó edieè nyam yî nu se bó sele lo ελεμε ε buy κε. Fo bó eκεηκè fiεε keege bó kenjaη κε.”

26 Nonen, ε Baul mum jo bonyii bodvu, ε εκfuη ke buy yuu ε bó bó gen kfum bikuu bibole. Ε Baul mum gen yew ncese le, see diuu di εdiuw ε ηkfum nu ke edioo ε ka, é bó emum ege ncese fô bó le wee mwaanη mwaanη.

Ε bó ghen Baul fô yew ncese le

27 Ε εdiuw yodvu ke dioo ekaa, ε yó to nu εsooshwi, ε Bojuu bomew bò to nen'yεε Esia yen Baul e fô yew ncese le, mum beyse kebombom ke bonyii le, koo wvù,

28 no sane εtale gayte le, “Bonyii bo Islael, ben efi bese. Ε nu wee wvun wvù ghane γεγι mwεem mvù befe ê bonyii mondvuum monciim εκυμε won wesebene bó bonci bo Muses e

noo εκυμε yew ncese yin. Wvù nu ε mεse ε jo bonyii bò yaa nu κε Bojuu, ε to bó bó yew ncese le fen, ε befe bó bvudvuu bvù yuule bvun.”

29 Bó to jemyi nonen, njefo bó to nu ε yen ε Baul ghane εlaante bó Toofimus wvù wee wvu Efesus. Ε bó mum no kpwaake le Baul nu ε ley bó wvù fô yew ncese le.

30 Ε εtale kedvu ge ê kelaante kecii shiw, ε bonyii no lewte too fó. Ε bó ghen Baul, gufe buy bó wvù yew ncese le, kaη mwaanη, ε bó mum faaye dew fwese.

31 Ε bó mum no gomte keeyu Baul, ε saaka ley bitem bi cee εκole bikuu bi bonyii bo nci le bo Lum e le Jelusalem jocii bvuuηke lo.

32 Ε wvù mum ne lo kaη mwaanη, jo bonyii bo nci le bó bikuu bimew bi ηgóo bonyii bo nci le, ε bó bó lewte bow fó. Ε bonyii dioo yen nci le, ε cee εκole bikuu bi nci le nu fó, ε bó mum lu keesuηke Baul.

33 Ε cee εκole nci wvudvu mum to koo Baul, gay ε bó kay wvù bó boncaw bofεε. Ε wvù bife ê bó le, “Wvun nu γεε? Wvù jay ε è nu la?”

34 Ε fó ne no yole lo, ε ban wamte fin, ε boba wamte fifi. Ε wvù fanε yaa elooce eyuw laa è se be kooy la le. Ε wvù mum ne gay le bó ejo Baul eben bó wvù fô la di bonyii bo nci le.

35 Ε bonyii bo nci le mum jo wvù, ke dioo bene fô je nu ε bó ε sewyε lo, mum ne wa tuu lo Baul no kebombom to ffuuke κε ê wvù ejim.

36 Ε kí to bii nonen wamte, gayte le, “Bó elεse lo wvù.”

Ε Baul tane diuw

37 Ε bó ke dioo leyte wase bó Baul fô la di bonyii bo nci le, ε wvù leke ê cee εκole bikuu bi nci le le, “Ε nulo é me enjeme fiεε ê wo?” Ε wvù yuw nonen, bife ê Baul le, “Fí nu le wo kee díew Glek e?”

38 Ε baa nu wo wee wvu Ijiw we wvù to κεwεε mvunlaa bó bikuu bi won e kefew kemew e, gufe ηgoo bonyii bontfuke bonew (4,000) bò to

yuwyi bonyii, ε bó bó γεν no nu ηkpwaante le?"

³⁹ Ε Baul tfuse le, "Me nu wee Juu, ε bó to boke me Taasus won wvù Silishia le, ε κε Taasus nu kelaante ke ncew κε. Kee wo, nya κε me bó je é me enjeme ê bonyii ban."

⁴⁰ Ε cee εκολε bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum nya je le wvù ejeme. Ε Baul mum leem fô bó to σεwyεε fe, ci bonyii bó kebo. Ε bó lu bó diuw, ε wvù gay ê bó ε díew Ibulu le le,

22

¹ "Bo'icem bó boom bo bwεεm e, ben eyeke é me entane diuw wεm fwe dvunen."

² Ε bó dioo yuw no wvù jemyi ε è nu ê díew yibo Ibulu le, ε bó mase cife nen ndvumm. Ε Baul gay le,

³ "Me nu wee Juu, ε bó to boke me Taasus won wvù Silishia le, geenεn ley me Jεlusalεm jan, ε me n'yεεyi ηwa' can Gamalia le. Ε wvù looce yεεyi me bó bonci bo bo'icee bosεεbeene le, ε me mum no nleeme yî fiεε fi Nyo' le ntemyi ntay κε díewε ben bocii bó nu fen εben e.

⁴ Me nto ηké no mbone bikaa εjim jo bonyii bó bii Je Tata le, ηgee ε bó yuwyi bó, ηkoole bokεne bó bolemse nciinse yew ncaw e.

⁵ Fin nu fiεε ε εκολε ke bocee ncese le bó bonyii bó saake won kee baanη. Ε to nya bó bonwa' le me engen dvù fô boom bo bwee wesebeene bó nu Damaskus e. Ε me mum no ηgene keenkooye bonyii bó bii Je Tata le, enkay, ento bó bó Jεlusalεm é bó enya ηγεw ê bó.

Ε Baul see no wvù to ghanεε σε lese fitele yî Jisos e

⁶ Ε me ηke ndioo nfenene Damaskus κε díewε εmvunsheen εντελεη e, ε n'yuu mvu wvu baay ne σεσε law fowe, shii yî yεm e.

⁷ Ε me ηgbwe fokuse, n'yuw ε díew jeme ê me le, 'Saul, Saul, wo bone bikaa ê me εjim nen nje la?'

22:3 5:34-39; 9:11 **22:4** 8:3; 26:9-11 **22:4** 9:2 9:14 **22:17** Gal 1:18 **22:20** 7:58; 8:1

⁸ Ε me mbife le, 'Tata, è nu wo wvù yεε?' Ε díew yidvu tfuse le, 'Ε nu me wvù Jisos wvu Nasalεt, ε è nu me wvù wo bone bikaa εjim jodvu.'

⁹ Bonyii bó to nu bee bó to nu ε yεn n'yuu wvudvu le, geenεn fanε yaa yuw díew wee wvù to jemyi bee wvù le κε.

¹⁰ Ε me mbvuu mbife le, 'Tata, è nulo é me enge nεε?' Ε wvù tfuse ê me le, 'Ja we, eley γεν Damaskus, é bó esee ê wo jó lemme dicii dì Nyo' nu ε seyse le wo elem.'

¹¹ Ε me ηke nja fô, ε n'yuu wε ε ge wase me ε nfefe, ε bonyii bó bee bó to lene mum cenεse wa lo me, ley γεν bó me Damaskus.

¹² Wee mvu to nu Damaskus jodvu, ε diee nu Ananias, ε wvù to looci wvumte Nyo', gεele bonci bosεεbeene, ε Bojuu bocii bó to nu jó bensee wvù.

¹³ Ε wvù ke to yεn me le, leem mbew yεm e gay ê me le, 'Saul waa bwεεm, kase eyenè mwεεm e.' Ke sekedvu nonεn, ε me mum ηkase no n'yene mwεεm e, mum n'yεn ten wvù wvù Ananias e.

¹⁴ Ε wvù gay ê me le, 'Nyo' bo'icee bosεεbeene nu ε baa wase wo le wo ekiεε fiεε fi wvù shieele, bó le wo eyen Wee we Lemme wvu Teytey e, eyuw njeme wvù buyte diuw we le.

¹⁵ Wo nu ke enu wee wvù efewci εκumε wvù, senè ê bonyii bocii fiεε fi wo yεn bó fi wo yuw e.

¹⁶ No fí nu nonεn keseen, wo bvuu ceyte la? Nεnε we é bó elese wo ê joo, ecuke bibefe biuw, no wo lεke ê Tata.'

Ε Baul see no Jisos to tumεε wvù fô bonyii bó yaa nu κε Bojuu le

¹⁷ Ε me ηke ntu jim Jεlusalεm, ηke ndioo mbunlee yew ncese le, ε fiεε díewε εfile le ne to fô me le.

¹⁸ Ε me n'yεn Tata le ε fiεε fidvu le, ε wvù gay ê me le, 'Yanσen ne Jεlusalεm jan cekey njefo κε bonyii bo jan nu ke ebee fiεε fi wo fewci εκumε me κε.'

¹⁹ Ε me ntfuse ê wvù le, 'Tata, bó kee naa ntay le me nto ηké no nleyte yéw

22:6 9:1-22; 26:12-18 **22:6** 9:3 **22:16** 8:35-36;

bunle le, ηκοοyi bonyii b0 nu ε lese fitele y1 yo le, nsuunke.

²⁰ Seke b0 to yuu Tefan wv0 to fewci ε bonyii ekumε wo, nu ε me nto nu naa f0 ntomte. Ε ε nu me wv0 bonyii b0 to yuu wv0 to baayεε ndv0 yibo, nya ε me no ηκηηke.'

²¹ Ε Tata bvuu gay ε me le, 'Nεε jan, njefo me nu entum wo naa ncejole f0 bonyii b0 yaa nu ke Bojuu le.' "

²² No Baul to jemyi ε bonyii yeke, ε wvun njeme ke dioo buy diuw we le, ε b0 kεw no wamte lo foweεwe, gayte le, "B0 elεse lo kfuw wvun wee y1 nshε le. Kε ε nu wee wv0 enu dv0 ke."

²³ Ε b0 no wamte nonεn, yεwsee ndv0 yibo we, tfumyi kebvυ we.

²⁴ Ε cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le mum nε gay le nci ejo Baul egeν b0 wv0 f0 la dibole, le b0 dioo ε geν tam wv0, biwce mwεεm ε wv0, ε wv0 esee fieε fi ge Bojuu ε se no wamte wv0 nεn.

²⁵ Ε b0 mum geν b0 wv0 kay, nε le b0 etamte, ε Baul bife ε εkolε ke ηgoο bonyii bo nci le kemew kε to leeme f0 le, "Nci nu ε bee le b0 etam wee wvu Lum se b0 ε saw nsaw we le?"

²⁶ Ε εkolε ke ηgoο bonyii bo nci le kedvu yuw nonεn, mum geν yen cee εkolε wvubole, gay ε wv0 le, "Wo gomte keemom ε ε nu la? Ε keε le wee wvun nu wee wvu Lum."

²⁷ Ε cee εkolε wvudvu yuw nonεn, mum geν yen Baul e bife ε wv0 le, "Kε see ε me, wo nu wee wvu Lum e?" Ε wv0 bee.

²⁸ Ε cee εkolε wvudvu gay ε wv0 le, "Me nto ηguy bigew nteen, nse no nu wee wvu Lum." Ε Baul tfuse ε wv0 le, "Me nu fiem wee wvu Lum bootεεn."

²⁹ Ε bonyii ba b0 to nu keebiwce mwεεm ε wv0 mum tfuw bikaa. Ε cee εkolε wvubo no fane tεn, njefo wv0 to nu ε gay ε b0 kay Baul ε ε nu wee wvu Lum.

Ε Baul tanje diuw fwe dvu bonyii b0 saake wonη Bojuu

³⁰ Ε cee εkolε wvudvu no gomte ke keelooce kiεε fieε fi Bojuu to teyte y1 Baul e. Ε bv0 buy yuu, ε wv0 gay ε

b0 fay Baul, tee bocee ncese bo baay baay noo bonyii bocii b0 saake wonη, ε b0 to, ε wv0 leke Baul ε b0 fwe.

23

¹ Ε Baul lun ejise y1 bonyii b0 saake wonη e, gay le, "Boom bo bwεεm e, y1 nce wεm e ε to ε buy εben e, nu ε me ηkε no ηgee ke ε ε nu mwεεm mv0 me ηkee le mv0 nu leη ε Nyo' ejise, ε ke fieε yaa nu dv0 fi saake me f0 fitele fiem e ke."

² Ε Ananias wv0 to nu εkolε ke bocee ncese le gay ε bonyii b0 to leeme mbew Baul e le b0 ekfun lo diuw we.

³ Ε Baul tfuse ε wv0 le, "Nyo' nu ke ekfun tεn wo. Wo fieesene kembew kε b0 nu ε yefe kί ε no baa. Wo shile fe le wo saake me bii nci le, ε bvuu ε no ηgoyte nci wvudvu gayte le b0 ekfun me le?"

⁴ Ε bonyii b0 to leeme mbew Baul e bife ε wv0 le, "Wo nan'yi εkolε ke bocee ncese Nyo' le le?"

⁵ Ε wv0 tfuse le, "Boom bo bwεεm e, ke me mbe ηkee le ε nu εkolε ke bocee ncese le ke. B0 nu ε san le, 'Fo wee ejeme diεw y1 befe ε wee wv0 saake bonyii ke.' "

⁶ Ε Baul ke dioo taa yen le bonyii b0 to nu f0 nu ε bomew nu Bosadusii ε bomew nu Bofalasii, ε wv0 mum jeme b0 diεw y1 tεmyi enteleη jo bonyii b0 saake wonη ba le, "Boom bo bwεεm e, me nu wee Falasii, nu waa Bofalasii. Me nu fen y1 nsaw e njefo me ntaale fwe, ηkee le bonkfu nu ke ebuy y1 kpwe le."

⁷ No wv0 jeme nonεn, ε Bosadusii b0 Bofalasii mum nε kεw waa, ε nshii wvudvu mum bvunη.

⁸ B0 to waale nonεn, njefo Bosadusii to kε no duu le ke bonkfu nu ke ebuy y1 kpwe le ke, bvuu duu le ke fieε fimew nu dv0 diεwe bonceendaa bo Nyo' le keεε biyoy ke. Geenε, ε Bofalasii beηe le mvumvun mvunciim nu lo.

⁹ Ε waa nε tεme lo f0, ε bonyii bomew b0 to duηci bonci b0 to nu ηgoο Bofalasii le, leem f0 jeme tεme

lo, gay le, “Bese baa yen fiεε fi wee wvun jay e ke. E nelo enu ε keyoy kemew kenεε nceendaa Nyo' ε jeme ê wvú.”

¹⁰ E waa wvudvu ke mum ne no gomte wase keetu bvudiuw, ε cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le no fane le sekemew é bó enε esaayε lo Baul fó biba le. E wvú mum gay le nci ebow fó, eloo Baul can yibole, ekase eben bó wvú fô la di nci le.

¹¹ E è ke no nu entan, ε Tata to leem mbew Baul e, gay ê wvù le, “Kuu shém. No wo nu ε see wase ê bonyii ekumε me Jelusalem, è nu ke lenlen no wo nu ke esee ten Lum.”

E bonyii bomew jo nsey keeyu Baul

¹² E ekfun buy yuu, ε Bojuu bomew koo ntfum, die kelew le ke bó nu ke edie fiεε kenεε ewu fiεε se bó ε yu Baul ke.

¹³ Bonyii bodvu bò to koolεε ntfum, die kelew to fele wee mbaanyε.

¹⁴ E bó mum gen fô bocee ncese bo baay baay e, noo bonyii bò saake won, gay ê bó le, “Bese nu ε looce ε die kelew le ke bese nu ke elese lo fiεε emvu se bese ε yu Baul ke.

¹⁵ Yî keseen e, ben ε bo bonyii bocii bò saake won eciinse ntum fô cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le, ebuwse wvú le wvú ebvuu ebowse Baul é wvú eto é ben fwe, le ben gomte keebvuu etasse nsaw we ntay. Nonen, é bese emum egbwe wvú ê je, é bó dioo booke bó wvú, é bese emum eyu ε è bεε ê je.”

¹⁶ No bó to koolεε ntfum yidvu nonen, ε waa jeme Baul wvù diemsen yuw, mum gen fô la di bonyii bo nci le, see ê Baul.

¹⁷ E wvú mum tee εkolε ke ηgoo bonyii bo nci le kemew gay ê kí le, “Joo cuwee wvun egen bó wvú fô cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le, wvú kenke fiεε keesee ê wvú.”

¹⁸ E wvú mum jo, gen bó wvú fô cee εkolε bikuu bi nci le, gay ê wvú le, “Baul wvù wee ncaw nu ε tee me, ε gay le me enjo cuwee wvun ento bó

wvú fô wo le, le wvú kenke fiεε keesee ê wo.”

¹⁹ E cee εkolε wvudvu mum jice wvú le yî kebo le, ε bó wvú lewse ye, ε wvú bife ê wvú le, “E nu la fi wo gomte keesee ê me?”

²⁰ E cuwee wvudvu tfuse le, “Bojuu bomew nu ε jo ntan le bó nu egay é wo ebowse Baul é wvú eto fwe dvu bonyii bò saake won ntfuu, le bó gomte keetasse nsaw we ntay, ε bó gee nonen buwsee lo wo.

²¹ Fo wo ke ebee ke, njefo bonyii nu dvú fele wee mbaanyε bò nu egbwe wvú ê je, ε bó die kelew le ke bó nu ke edie fiεε kenεε ewu fiεε se bó ε yu Baul ke. Bó nu keseen ε bó ε seyse wase ye, ε no ceyte ke wase ε è nu fiεε fi wo nu jeme.”

²² E cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum gay le cuwee wvudvu egenè, ciise ê wvú le fo wvú dioo gene ge ε wee kiεε le wvú nu ε see fiεε fidvu ê wen ke.

E bó ciinse Baul Kaysalia fô Fεlew wvù wee sa' le

²³ E cee εkolε bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum tee bikuu bi ηgóo bonyii bo nci le bifεε gay ê bí le, “Ben eseyse bonyii bo nci le gee fεε (200) bó bo nyámbala le mbansooshwiw (70) noo bo egon e gee fεε (200), é ke edioo enu didiuu bvuukenεε entan, é bó egen Kaysalia.

²⁴ Ben eseyse ten nyámbala ê Baul, ejo wvú egen bó wvú fô Fεlew wvù wee sa' le ε fiεε baa kooy bó wvú ê je ke.”

²⁵ No wvú gay nonen, mum san ηwa' ε wvú jemyi le,

²⁶ “E nu me wvù Klawdius Lisias. Me nsaanke ηwa' wvun fô wo le wee wvu baay wvù Fεlew wvù wee sa'. Me ηgayte wo le.

²⁷ Bojuu se nu ε koo wee wvun ε no gomte keeyu. Me ε n'yuw le è nu wee wvu Lum, bee bonyii bem bo nci le ε se ε mum ε ley fó ε loo wvú can yibole.

²⁸ Me ε nse ε no ηgomte keen'yuw fiεε fi bó teyte yî ye le, ε mum ε mbow

bò wvú fô bonyii bobole bò saake won e.

²⁹ Bó ε se ε dioo tasse, me ε n'yen le mwεem mvù bó teyte yî ye le nu ke mbew wvu ekumε bonci bobole, ε wvú baa ge fiεε fi bó eyu lo wvú kenεε elese wvú yew ncaw e ke.

³⁰ Wee ε se ε dioo see ê me le Bojuu bomew nu ε koo ntfum keeyu wee wvun, me ε mum ε nciinse wvú fô wo le kan mwaan. Me nu ε ηgay ten ê bonyii bò teyte mwεem yî ye le le bó eto eyen ε è nu wo le, esee fiεε fi bó bó keηke.”

³¹ Ε bonyii bo nci le ke mum ge ke no cee ekole wvubo to gayεε, jo Baul entan, ε bó bó gen buy Antibati.

³² Ε εκfunj ke buy yuu, ε bonyii bo nci le bò to lene bó bikaa cinε Baul e can bò to lene yî nyámbala le le bó egenè bò wvú fwe, mum kase tu jim fô la dibole.

³³ Ε bó ke gen fεse Kaysalia, mum nya ηwa' wε ê wee sa' bvuu nya ten Baul can ye le.

³⁴ Ε wvú fi ηwa' wvudvu tan, bife laa Baul buy ê keba ke la le le. Ε wvú dioo yuw le Baul nu wee wvu Silishia,

³⁵ mum gay ê wvú le, “Me nu ηke en'yekε nsaw wo seke bonyii bò ben ε bó keηke nsaw ε fεse fen.” Ε wvú mum gay le bó ejo Baul egen egeε wvú ê ntow 'Elod e, eceytè wvú.

24

Ε bó jike nsaw Baul fwe dvu Felew

¹ Ε εdiuw ke buy εtin, ε Ananias wvú ekole ke bocee ncese le, bó bonyii bomew bò saake won, noo Tetulus wvú to nu ε wvú ε looce ε γεεyi nci, bow gen Kaysalia. Ε bó mum gen yen Felew wvú wee sa' le, jike nsaw wvubo wvu ekumε Baul fwe dvu wvú.

² Ε bó tee Baul, ε Tetulus mum kew keeteyte mwεem yî ye le, gay ê Felew le, “Wee wvu baay, nyεkeey nu ε no nu dvú won wvun e ε to ε buy yî keseen e, ε è nu nje sa' yo yî jee, ε bonkumen

bò jee nu dvú nteen won wvun e can yo le.

³ Bonyii bocii yuuke njon baay bvuu fiisene sa' yo mondvuum monciim sekeci.

⁴ Ke me ηgomte keenjewsee kefew kuw baay ke, me nεke le wo eyeke ke caan, eyuw fiεε fi bese nu ejeme.

⁵ Bese nu ε yen le wee wvun nu wee fiεε. Wvú ghane shiike mvunlaa entelen jo Bojuu yî ekole ke nshε le keci. Ε è bvuu nu wvú cee ekole ηgoo yî bó tenε le yi Nasalet.

⁶⁻⁷ Wvú to gomte ten keebefe bò yew ncese ε bese koo wvú. *

⁸ Ε wo biwci lo mwεem ê wee wvun, é wo eyuw ê wvú mwεem mvun mvunciim mvù bese jemyi ekumε wvú.”

⁹ No Tetulus jeme nonen, ε Bojuu tom, bense le mwεem mvun mvunciim nu keceεy.

Ε Baul tanε diuw fwe dvu Felew

¹⁰ Ε wee sa' wε few ê Baul le wvú ejeme. Ε wvú mum jeme le, “Me ηkee le wo nu ε saw wase bonsaw won wvun e yî bilum e nteen. Me ε mum ε no n'yuuke njon keenleem ntaje diuw wem ê wo ejise.

¹¹ Ε wo nε lo ε no biwci, é wo eyuw le εdiuw baa efey wase yuufe ncow εfaa no me nto mbenεε Jεlusalεm keebunle Nyo' ke.

¹² Bojuu to baa eyen ε me mbeeke mbew bee wee ke, ε bó to baa eyen ten ε me mbeysee bonyii yew ncese le kenεε yéw bunle le, kenεε bvudvuu bvumew e εlaante ke.

¹³ Ke bó yaa keηke naa lo fiεε fi dunji le me nto nu ε ηge mwεem mvun mvù bó teyte yî yem e ke.

¹⁴ Me nu ε mbee fin fwe dvu wo, le me mbunlee Nyo' bo'icee bosεse mbii Je le yî bó tenε le è nu yî befe. Ε me mbeηe ε è nu mwεem mvunciim mvù nu ê Nwa' bonci bo Muses e noo mvù nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le.

23:29 18:14-15; 26:31; 28:18 **23:30** 24:5-8 **24:1** 25:2 **24:5** 17:6 **24:6-7** 21:28, 30 * **24:6-7** Bonwa' bo boyvuum bomew keηke 6b-8a ε bó ε san le, “Bese to gomte keesaw wvú bii nci wese le, ε Lisias wvú cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le ley fô, loo wvú can yese le gay le bese eto eyen wo le, esaw nsaw we ê wo ejise.” **24:14** 9:2

15 Me ntaale ke fwe yî Nyo' le lenlen no bó ten taale, le bonyii bocii bò jee bò bò befe nu ke ebuy yî kpwe le.

16 Nonen, me e mum e no momte ntay sekecii keencee nce wvu len fwe dvu Nyo' noo bonyii, wvu le fo fi ee enu dvú fi esaakè me fô fitele le ke.

17 E nu wase bilum nteen no me nen'yee Jerusalem, e me nse nkase e ngen jó keenya bigew ê bonyii bem bo won e, noo keenge ncese.

18 E nu fi ee fin fi bó se yenee me le yew ncese le e me ngee, e me e nkfum wase ekole kem. E ke bonyii kenee diuw wvu kumee se nu fó ke.

19 Bojuu bomew bo Esia se nu fó, e bó be kenke keenu fen ejeme ê wo fi ee fi bó kenke ekume me, e è fen nu le fi ee nu dvú.

20 E è baa nu nonen, é ban bonyii see le fi ee fi bó se yenee le me nu e njay seke me nse nleemee fwe dvu bonyii bò saake won,

21 efey fi ee fi me nse njemyee bó diew yî temyi ê bó le, me nu ê bó fwe yî kefew kekíe le yî nsaw e njefo me nu e mbee le bonkfu nu ke ebuy yî kpwe le.”

22 No Baul jeme nonen, e Felew yeke nen, e è to nu wee e wvú looci kee wase ekume Je Tata, mum leke nsaw gay le, “Seke Lisias wvú cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le e bow e to, e me nse nsumten nsaw wene.”

23 E wvú mum gay le ekole ke ngoo mi bonyii bo nci le ejo Baul egen elese yew, eceytè. Geenen, le bó enya ke naa wvú bò je, ecine é nsáa ye etoo fici wvú.

E Felew leke nsaw Baul yî bilum e bifee

24 E ediuw ke dioo gence, e Felew bò Dusila wvú kpwee wvú to nu wee juu gen tee Baul e wvú to, e bó no yeke fi ee fi wvú jemyi ekume keelese fitele yî Klistu Jisos e.

25 E wvú ke dioo jemyi ekume no è nulo é wee enù wee wvú jee, bò no è nulo é wee ekemsenè bò ekole kew, noo no Nyo' nu ke esaw bonyii,

e Felew yuw nonen, e fi bemse wvú. E wvú mum gay ê Baul le, “E nulo é wo egene keseen, é me nke endioo e nkeneke kefew nse mbvuu entee wo.”

26 Wvú to jeme nonen, kenke nkpwawce le sekemew é Baul ekew wen. E wvú ké mum no tenje Baul efonefon e bó wvú fele kenfe.

27 Ke nonen, ke nonen, e bilum kum bifee. E bó dioo gee Bolsius Festus yî kentaw ke Felew e, e Felew no gomte le wen ege é Bojuu ekoonke wen, mum cine Baul e yew ncaw e.

25

E Bauljo nsaw we keegen dvú fwe fô Nfon wvu Lum e

1 E è ke dioo nu ediuw eta no Festus kewee keesaake keba ke won e kè Judea, e wvú ne Kaysalia ben Jerusalem.

2 E bocee ncese bo baay baay bò bikuu bi Bojuu le bi won e mum to yen wvú le, jike nsaw wvú bó kenke bò Baul ê wvú ejise, no leke wvú le,

3 wvú efi ke le bowen, ege é bó ecinse Baul é wvú eto Jerusalem. E bó to gee nonen, e bó e seyse wase le bó nu ke egbwe wvú ê je, eyu.

4 E Festus tfuse ê bó le, “Baul nu yew ncaw e Kaysalia, e me kebee nu enkaase ntuu jó ediuw eyan.

5 Bonyii bò kenke mvungay mvu sa' le bomew ebi me le Kaysalia, ejeme fi ee fi wvú jay e è nu jó e è fen nu le fi ee nu dvú.”

6 E Festus ke ce bó bó gen buy ke diewe ediuw nyan kenee yuufe le, mum kase tu jim Kaysalia. E ekfun buy yuu, e wvú gen shii yew nsaw e, gay le bó eto bò Baul.

7 No Baul fese, e Bojuu bò to nen'yee Jerusalem bow jó, mum leemen gem wvú, no teyte mwem yî ye le nteen e fi wee yaa nu ke. Geenen, e fi ee yaa nu dvú fi bó nulo esee fi dunji le wvú nu e ge fimew ke.

8 E Baul tanje diuw we gay le, “Me mbaa njay naa lo nci Bojuu, kenee

wvu yew ncese, kenεε wvu Nfon wvu Lum κε.”

⁹ Geenεn, ε Festus no gomte le wen ege ε Bojuu ekoonke wen, mum bife ε Baul le, “Wo koonke keeben Jelusalem ε me keβεε ensaw nsaw wo jó yí mwεεm mvun e?”

¹⁰ ε Baul tfuse le, “Me nleeme wase fen ε keβεn ke nsaw e, ε ε nu ke Nfon wvu Lum e. ε ε nu fen fô bó bee keesaw nsaw wεm. Wo keβεε kee naa ntay le me mbaa njay fiεε bee Bojuu κε.”

¹¹ ε ε fen nu le me nu ε ngoy nci, ε njay fiεε fi ε nulo ε bó eyu lo me, me nsaa entune keenkpwe κε. Geenεn, ε ε nu le mwεεm mvù bó teyte yí yem e nu mbiay, tu κε wee nu dvú wvù nulo enya me can Bojuu ban e κε. Me nu nleke le nsaw wεm egen fwe fô Nfon wvu Lum e.”

¹² ε Festus yuw nonεn, ε bô bonyii bew bô bó to saake bonsaw tfumtum. ε wvù mum gay ε Baul le, “No wo nu ε leke wase le nsaw wo nu egen fô Nfon wvu Lum e, tu wvù nu egen fô.”

ε Festus be Nfon Aglifa bô nsaw Baul

¹³ ε ε ke no nu kefew kemew e ejim jodvu, ε Nfon Aglifa bô Benis * laa ghane ε Festus e Kaysalia keegay wvù le.

¹⁴ ε bó ke dioo nu wase jó yí ediww e nteen, ε Festus nε be Nfon bô nsaw Baul gay le, “Wee mvu nu fen wvù Felew to cin'yεε yew ncaw e,

¹⁵ ε me nke ndioo ngen Jelusalem, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won Bojuu jike nsaw we ε me ejise le me engay le wvù nu ε gbwe nsaw.

¹⁶ ε me ngay ε bó le, κε nce bonyii bo Lum nu ε bee le bó esumtεn le wee nu ε gbwe nsaw se bó nu ε nya wase je wee wvudvu ε leem ε keβεn ke nsaw e fwe dvu bonyii bô bó keηke nsaw ε tanε diuw we yí mwεεm mvù bó teyte yí ye le κε.

¹⁷ ε bó ke dioo to fen, ε me nfanε n'yaa moocε lo κε. ε ekfuη buy yuu,

ε me ngen nshii yew nsaw e ngay ε bó to bó wee wvudvu.

¹⁸ ε bonyii bô bó to keηke nsaw ke dioo leem we, fanε yaa duηce jay wvù me nto ηkpwaake le ε nulo ε bó esee yí ye le κε.

¹⁹ ε bó kaa no jemyi ε ε nu mwεεm mvu mbew e yí ye le ekumε je yí bó bunlee Nyo' jó, noo ekumε wee mvu wvù bó tenε le Jisos ε wvù to kpwe wase, geenεn ε Baul leeme κε le wvù nu dvú.

²⁰ No me nto mbaa ηkieε no ε nulo ε me enley εnte jo mwεεm mvun, ε me mum mbife ε Baul laa wvù koonke keeben Jelusalem ε bó esaw nsaw we jó ekumε mwεεm mvun ε.

²¹ ε wvù tfuse le wen nu emey yew ncaw e, ε ke esumtεn Nfon wvu Lum nsaw wen. ε me mum ngay le bó egεε wvù yew, ecεytε egen ebuy no me ηke enciinse wvù ε Nfon wvu Lum.”

²² ε Aglifa yeke nεn, gay ε Festus le, “Me keβεε ηkoonke keen'yuw mwεεm mvun diuw wee wvudvu le.” ε Festus tfuse le, “Wo nu ebuy eyuw ntfuu.”

²³ ε ekfuη buy yuu, ε Aglifa bô Benis no lene too bô bvuwee bvu baay. ε bô bocee bikuu bi bonyii bo nci le noo bonyii bo baay baay bo εlaante, len to ley ngay. ε Festus mum gay ε bó to bó Baul.

²⁴ No bó toε bó wvù, ε Festus gay le, “Nfon Aglifa bô bonyii bocii bô nu fen, ben eyen wee wvun. ε nu wee wvù Bojuu bocii too nyεεyi me jan noo Jelusalem ekumε wvù, wamte, gayte le κε ε nu wee wvù enu dvú κε.

²⁵ ε me mbaa n'yεn le wvù nu ε ge fiεε fi bó eyu wvù κε. No wvù se lekeε wase le nsaw we egen fwe ε ε nu fô Nfon wvu Lum e, me ε mum ε n'yεn le me nu enciinse wvù fô wvù le.

²⁶ Geenεn, κε me n'yaa nlooci ηkee fiεε fi ε nulo ε me ensan fô Nfon wvù cee ekole wεm e ekumε wvù κε. Nonεn, me ε mum ε nleke wvù ε ben ejise keseen εfey mvunciim ε wo Nfon Aglifa ejise, le ben etasse nsaw we, wvu le me enkeηke fiεε fi ε nulo ε me ensan.

27 Me n'yene le fi baa nu len le me enciinse wee ncaw fô Nfon e se me nu e ndunçe fiε fi bó gayte le wvú nu e jay e ke.”

26

ε Baul taje diuw fwe dvu Nfon Aglifa

1 ε Nfon Aglifa mum gay ε Baul le, “ε nu bvudvuu bvuw keseen keejeme bó diuw wo.” ε Baul mum cake kebo we, ke w keetaje diuw we, gay le,

2 “Nyaa', me n'yene le keshi kem nu e jon le baay keenleem etaje diuw wem fwe dvu bó e ben yi mwεem mvunciim mvù Bojuu teyey yi yem e.

3 Me njemyi le nen, njefo bó looci le kee nce won Bojuu noo bombew bó bó ké no kenke. Nonen, me e no nleke le bó eyeke ke le nyεkeey eyuw fiε fi me nu enjeme.

4 Bojuu bocii kee nce wem e ke w naa e me mbεε lo. Bó kee no me nto ncee won wese le noo Jelusalem.

5 ε bó kee naa ntay le e ke w lo nce-jole nu e me nu wee ηgoo Bofalasii e è nu ηgoo yi looci temyi yi fiε fi Nyo' le fele yimi yicii. Fin nu fiε e è nu le bó koonke keejeme, é bó ebee le è nu keεey.

6 Me e no nleeme le fen keseen yi nsaw e njefo me ntaale fwe, ηkee ηkawma wvù Nyo' to kawεε bo'icee boεεε dvú.

7 Nkawma wvun nu le wvù dik-fuu disεε di yuufe ncaw difεε ceyte no bó bunlee Nyo' shiee le entaj bó emvunsheen. Nyaa', è nu le nje ηkawma wvudvu wvun wvù Bojuu kenke le nsaw dvú bee bó.

8 Me e no mbiite ε bó noo ε bonyii bocii le laa è ge la wvù ben yene e fi temyi keebεε le è nulo é Nyo' ebvuse wee yi kpwe le le?

9 Me keεεε nto ηkpawci naa le me ηkenke keenje fiεε ficii keenfiwεε diee di Jisos wvu Nasalet e.

10 ε fifin nu naa fiεε fi me nto ηgeε Jelusalem. Me nto nu e nfi mvunγay ε bocee ncese bo baay baay ηkooye

bonyii bó è nu bo Nyo' le nteen, nfen yew ncaw e. Ke è to mεy ke fin ke. Bó to ké dioo nu le bó nu eyuwye bó, e me ten ntom.

11 Me nto nyaa ηgew ε bó εfonεfon yéw bunle le yicii, ηkane le bó ejemyi díew yi befe ekumε wee wvù Jisos. ε shém ffuuke me bó bó baay, e me mbone bikaa ε bó ejim, ηgene mbuyte bilaante bi bitum bimew e.

ε Baul bvuu jeme no wvù to kumεεε no nu wee Klistu

12 ε me ηke mum ne no ηgene Damaskus, e bocee ncese bo baay baay e san ηwa', e nya me mvunγay.

13 Nyaa', e me ndioo ηgene e è nu le emvunsheen entelen, e me ne n'yen e n'yuw mvu ne law fowe baa fele diuw, shii to yi bee bonyii bó bee bó to lenle.

14 ε bese bocii ne gbweken fokuse, e me n'yuw e diew bife ε me ε díew Ibulu le le, ‘Saul, Saul, wo bone bikaa ε me ejim nen nje la? Wo gee nen, kfunε e è nu ye yo, diewe na' lemme fô wvù bone ye yi kembang ke ice le.’

15 ε me mbife le, ‘ε nu wo wvù yεε Tata?’ ε wvù tfuse le, ‘ε nu me wvù Jisos, e è nu me wvù wo bone bikaa ejim jodvu.

16 Ja leem we. Fiεε fi ge me e mbuyne fô wo le nu le me embaa wo wee wem lemme le, é wo efewci mwεem mvù wo yen e ben bó mvù me mbεε ηke endunçe ε wo le.

17 Me nu ηke enfi wo can Bojuu noo bonyii bó yaa nu ke Bojuu le, e è nu bó bó me nu entum wo fô bó le.

18 Wo nu ke egen eyene ejise εbo, ebvuse bó ε ejiwε le, eleke bó ε n'yuw le, é bó ebuy can Satan e, enu bó bo Nyo', é bó elese fitele yi yem e, é Nyo' elεshε bibefε bibole. ε bó ke emum ekenke kelen fô bvudvuu bvù bonyii bó wvù nu e ge le è nu naa bew e.’

19 Nyaa', no fi to kooyεε le nonen, e me mum ηge ke le no wvù jemyεε ε me fowe.

20 ε me mum n'yaw ηkew no nfewci Damaskus, nse ηke ηgen Jelusalem. ε

me no nghane won wvù Judea le tfuu noo bitum e bicii bì yaa nu ke bi Bojuu le, nfewci ê bó le bó ekumen mvuntelem mvubole, etu hô bo Nyo', egeè ε è nu mwεem mvù dunji le bó nu ε kumen wase.

²¹ Ε νεε le fiεε fi to gee é Bojuu se koo me yew ncese le egomte keeyu.

²² Geenεn, Nyo' ε se ε no fii me ε to ε buy εben e. Me ε mum ε no nleeme fen nfewci ten ê bonyii bo baay baay noo bo caan caan. Ε fiεε fi me nfewci nu ke fi fi Muses bó bonyii bo ntum Nyo' le to teete le fi nu ke ekooy.

²³ Bó to gayte le Mboyse wvù Nyo' to kawεε keηke keeke eyen ηgew, enu wee wvu fwe keebuy yî kpwe le, edunçe n'yuu ê Bojuu noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu."

²⁴ No Baul to tanyi ke diuw we gene, ε Festus ne kay lo wvù gayle, "Baul wo jewte wase lo. N'yεεyi wo wvu baay nu ε ge wase wo ε ne ε no jewte lo."

²⁵ Ε Baul tfuse ê Festus le, "Ke me n'yaa njewte ke wee wvu baay. Fiεε fi me njemyi nu keceεy, ε me njemyi bó bvufee bwem fó.

²⁶ Me njemyi ê Nfon εndan nen, njefo bó kee mwεem mvun ε ke mvù to kooyi ê kenylε le ke, ε ke fimew yaa nu dvù fi bó nu se bó kee lo ke.

²⁷ Nyaa', bó nu ε bee ke fiεε fi Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le jemyi le? Me ηkee le bó nu le ε bee."

²⁸ Ε Nfon Aglifa bife ê Baul le, "Wo kpwaake le ε nulo é wo ebanke me é me entu wee Klistu ke yî kefew e caan nen e?"

²⁹ Ε Baul tfuse le, "Kenεε kí nu caan, kenεε kí nu baay, tu bunle yem fô Nyo' le nu ke le fo emey ke wo ke. Wee tfuu wvù nu fen εben yuuke no me njemyi ebanke ten enu diewe me le, geenεn, efufe ke ε è nu boncaw ban."

³⁰ Ε Nfon ne ja we, ε wee sa' bó Benis noo bonyii bò hô bó to shileε bi.

³¹ Ε bó buy, no jemyi εbonεbon le, "Wee wvun baa ge fiεε fi bó eyu lo wvù kenεε elese wvù yew ncaw e ke."

³² Ε Nfon Aglifa gay ê Festus le, "Ε è be baa nu le wee wvun nu ε leke wase le nsaw we egen fô Nfon wvu Lum e, tu bó be ε cine wvù le."

27

Ε bó ciinse Baul Lum

¹ Ε bó ke dioo seyse le bee bo Baul eley ηguw wvu ê joo egen won wvù Itali le, ε bó mum nya Baul bó bonyii bo ncaw e bomew can Julius wvù to nu ekole ke ηgoo mi bonyii bo nci le bo Nfon wvu Lum e.

² Ε bee bó ley ê ηguw wvù nen'yεε Adamitium e wvù to nu keegene leemene mondvuum mo ηgem joo le, keba kè Esia le. Ε Alistakus wvù wee wvu Tesalonika, won wvù Masedonia le to nu ten bee bó. Ε bee bó mum no gene.

³ Ε ekfun buy yuu, ε bese fεse Sidon, ε Julius dunçe keηkonεn fô Baul e, cine wvù le le wvù egen fô nsáa ye le εlaante é bó efi wvù bó fiεε fi wvù shieele.

⁴ Ε bese ke kase ley ê ηguw e fó, dioo egene, ε fwefwe no too cile bese fwe, ε bese mum no wεmte wase won wvù Sayblus wvu ê joo enteleη e, ε wvù cile fwefwe.

⁵ Ε bese ke gen lente joo yi baay yì nu mbew won wvù Silishia bó yì nu mbew won wvù Bamfilia le, mum fεse ê kelaante kè Mila le, won wvù Lisia le.

⁶ Ε ekole ke ηgoo bonyii bo nci le kie yen ηguw wvu ê joo le jó wvù to nen'yεε Aleksandia gene Itali le, mum bvuse bese, lese ε è nu ê wvuwe le.

⁷ Ε bese ke ja fó, len ke wase nen weε weε yî εdiuw e nteen, ke jεnen lo se fεse mbew kelaante kè Sinidus e. No fwefwe to baa bee le bese egen fwe teyey, ε bese mum bεε no wεmte wase lo Klet won wvu ê joo enteleη e, ε wvù cile fwefwe, mum fey Salmoni bvudvuu ε bvù ley ε gen ê joo won wvudvu le.

⁸ Ε bese mey ke no wεmte tuu ηgem joo le, ke jεnen lo se gen buy bvudvuu bvù bó teηe le Diuw Joo wvù Nyεkeey

e, ε wvú to nu nceencee mbew ke-laante kè Lasia le.

⁹ No bese to nu ε jewse wase kefew ê je baay, ε Diuu di Baay di Nlɛɛshe Bibefe le to fey wase, ε è nu wase kefew ke nffum wvù tɛmyi le, ε Baul mum nya ntefe ê bonyii bo ê ηguw e le,

¹⁰ “Bo'icɛm, me n'yene le ε κew fen ε gen fwe nu ε lene disɛɛbeene nu ke ebefe, é kenla enu dvú ε è yaa nu ke ke mweɛm bô ηguw e maan ke, bonyii nu ke ekpweken ten.”

¹¹ Geenɛn, ε ekole ke bonyii bo nci le fanɛ yaa yuw njeme Baul e ke, yuw fiew ε è nu cee ekole ηguw bô cee ηguw e.

¹² No diuw joo wvudvu to baa jee keenu fó yí kefew ke nffum wvù tɛmyi le, ε wee nteen mum no tomte le è jee le bó egenè fwe, momtè laa è nulo é bó efese diuw joo wvu Foniks e, wvù nu won ηguw Klet jodvu le, efese kefew kedvu fó le. Diuw joo wvudvu wvun to taale je εweɛwe bvuu taale ten je ekuɛku jò diuu seeyi.

ε nffum tuu ηguw

¹³ ε fwefwe wvumew ke nɛ no bene je ekuɛku nen wɛɛ, ε bonyii bo ηguw e mum no kpwaake le bó ε κɛηke wase fiɛɛ fi bó be gomte. ε bó mum baa κɛη'wow ke ηguw e, mum no gene ê joo, tuu ke ηgem e ηgem e Klet jodvu.

¹⁴ ε nffum wvù tɛmyi wvù bó teɛ le, “Wvù je εbo ηκɔηko jò diuu sane”, ke nɛ sɛsɛ won wvudvu le, shii ê joo.

¹⁵ No wvú shiile, kfun ηguw ε je fanɛ yaa bvuu nu dvú keegene yí dvú le ke, ε bó mum cine ηguw e, ε nffum no tuule gene dvú.

¹⁶ ε bese mum no gene ke lo, gen fey ekuɛku jo won wvumvu wvu caan ê joo entelɛn ε bó teɛ le Kawda. ε won wvudvu no cile fwefwe, ε bese mum no katene keebense kekon ê ηguw e.

¹⁷ ε bese ke bense, mum yilɛ ηguw bô bokfuu fo wvú esawye, dioo gene no fane le ηguw nu ke egen kfun ye mbew won wvù Libia le yí bijiw bi monshɛm e bì nu ê joo. ε bó mum

shike ndvu fwefwe, cine ε ηguw no gene εwvunεwvun.

¹⁸ No nffum wvudvu to tɛmyi ke gene lo, ε ekfun buy yuu, ε bó mum κew no bvuuɛ mweɛm ê ηguw e, laanke ê joo.

¹⁹ ε bvú ke bvuu buy yuu, ε bonyii bo ηguw e bvuse mweɛm mvu ηguw e lan ê joo bô can yibo.

²⁰ ε ediuw ke fey nteen ε bese baa yen diuu le κɛnɛɛ jón e ke, ε nffum kfunɛ ke lo ε è yaa nu wvu wɛɛ ke, ε bese mum κiɛɛ le fisese nu ε ka wase.

²¹ No bonyii to nu ε ce wase ediuw nteen ε bó baa die fiɛɛ, ε Baul nɛ bence leem fwe gay le, “Bo'icɛm, é ben se bee eyuw me le é bó emɛy Klet, tu beene baa κɛηke ηgɛw wvun bô kenla kin nen ke.

²² Geenɛn, me nleke le ben ekuu shém, njefo ke naa wee mvu ben e nu ela ke, è nu ela ke ηguw mɛy.

²³ Me njemyi nɛn njefo Nyo' wvù κɛηke me, wvù me mbunlee, se nu ε tum nceendaa we entan ebɛn wvú ε to ε leem mbew yɛm e,

²⁴ ε gay ê me le, ‘Baul, fo wo efanè ke. Wo κɛηke keeke eleem fwe dvu Nfon wvu Lum. Taa eyɛn, Nyo' nu ε duɛɛ wase κɛηκɔηɛn fó wo le ε ge le ke wee mvu ηgɔo bonyii bô ben ε bó nu ê ηguw e nu ke ela ke.’

²⁵ Nonɛn, bo'icɛm, ben ekuu shém. Me nu ε nlese fitele yí Nyo' le le fiɛɛ fi wvú jeme ê me nu ke ekooy ke lɛηlɛn no wvú jeme.

²⁶ No fí nu nonɛn, ηguw κɛηke keeke ekfun ye yí won wvumew e ê joo entelɛn.”

²⁷ ε è ke no nu ediuw ncow ɛna yuufe le ε nffum bɛɛ ke kale bô bese ê joo yi baay yi Adia le. * ε è ke no nu ke diɛwɛ entan entelɛn e, ε bonyii bô lemte ê ηguw e nɛ kpawɛɛ le seke-mew ε bó buyte wase mbew nshɛ le.

²⁸ ε bó mum few joo no yí shiyyine bô kfuɛ ε bó ε shɛηke fiɛɛ yí dvú le, yen le yí nu ηκɛηκɛn mbaanfiɛɛ. ε bó gɛnce fwe, bvuu few, yen ε yí nu wase ηκɛηκɛn yuufe ncow tin.

27:9 2Kol 11:26 27:18 Jona 1:5 27:24 9:15

27:26 28:1 * 27:27 Boɔwa' bomew teɛ joo yi

baay yin le Meditelinian.

29 Ɛ bó no fane Ɣ è nelo é nguɔw ekfun ye yí bimbáan e, mum shike binɔwɔw binɔw é joo ɛjim jo nguɔw, no bunlee Ɣ ekfun eyuu ké lo.

30 Ɛ bonyii bò lemte é nguɔw e ke ne no gomte keelewte buy é nguɔw e, mum shike kekon é joo, no buwsee Ɣ bó gomte keeshike binɔwɔw bi fwe dɔvɔ nguɔw é joo.

31 Ɛ Baul gay é ekole ke bonyii bo nci le bó bonyii bew Ɣ, “Ɛ bonyii ban mom lo Ɣ buy é nguɔw e, naa é wee mvu ben e saa ke eluɔ ké.”

32 Ɛ bonyii bo nci le mum sumye bokfuu bò bó to suuyee kekon dvú yí nguɔw e, mum cine Ɣ kí no leyte gene.

33 Ɛ bvutfuu ke dioo sam, Ɣ Baul kéke bonyii bocii Ɣ bó ediekɛn, gayte Ɣ, “Ɛben nu wase ediuw yuufe ncow ɛna no ben nu yí nfan e, Ɣ fiɛɛ baa eley é ben ɛmvu ké.

34 Me Ɣ mum Ɣ no nleke Ɣ ben edie ké fiɛɛ, é ye yene etu fó. Ké naa yvuɔw miaaɔ nu ke ela é wee ɛfa ké.”

35 No wvú jeme nonɛn, mum jo blɛɛd, nya keyoone é Nyo', guse no diee é bonyii bocii ɛjise.

36 Ɛ bó mum kuu shém bocii diekɛn.

37 Bese bocii bò to nu é nguɔw e to nu wee gee fɛɛ kecow mbanɔsooshwiɔ ncow bosooaan (276).

38 Ɛ bonyii bocii ke diekɛn ffuu, Ɣ bó mum bvuse ɛgin yò to nu é nguɔw e, lan é joo keege Ɣ wvú eyaatɛn.

Ɛ nguɔw sawye

39 Ɛ ekfun ke yuu, Ɣ ɛɔkpwaante yene, Ɣ bonyii bò lemte é nguɔw e fanɛ yaa kíɛɛ bvudvuu bvudvu ké. Geenɛn, Ɣ bó yen kendvuy e, Ɣ kí Ɣ gen Ɣ buy yí monshɛɛm e, mum yen Ɣ bó emom é nguɔw eley egen ece yí dvú le ngem joo le.

40 Ɛ bó mum sumye binɔwɔw Ɣ bí shii gen é joo, bvuu kase fay bokfuu bò bó to suuyee bite bì bó banɔe nguɔw dvú, mum bense ten ndvu fwefwe yi fwe Ɣ fwefwe ley jó no domsee nguɔw Ɣ wvú gene é kendvuy kedvu le.

41 Geenɛn, Ɣ wvú dioo gene, kfun ye yí kejiw ke monshɛɛm e é joo. Ɛ keba

ke nguɔw e ke fwe ley ce yí dvú le fanɛ yaa ebvuu eshiike ké. Ɛ joo mum no kfunɛ keba ke ɛjim Ɣ kí sawyi.

42 Ɛ bonyii bo nci le mum ne no gomte Ɣ bó eyuwyɛ bonyii bo ncaw e bocii wvu Ɣ fo mvu bó le ke enɛ esam joo ebuy elewte.

43 Geenɛn, Ɣ ekole ke bonyii bo nci le no gomte keeboyse Baul, mum kan Ɣ fo bó ege nonɛn ké, gay fiew Ɣ bonyii bò kee keesam joo eyaw esele é joo, esam ebuy ɛɔkpwaante,

44 é kebesɛ ke bonyii le ebii yí biwanɔ e noo yí binsawye bi nguɔw e. Ɛ neɛ no bese to ghanɛɛ se fɛɛɛ ɛɔkpwaante yuleyule.

28

Ɛ bo Baul fɛɛ Malta

1 No bese to fɛɛɛɛ ɛɔkpwaante yuleyule nonɛn, mum yuw Ɣ bó tenɛ bvudvuu bvudvu Ɣ Malta, Ɣ è to nu wonɔ é joo entelɛɔ.

2 Ɛ bonyii bo wonɔ wvudvu le duɔɔɛ keɔkonɛn fó bese le Ɣ è yaa nu ke weɛ ké, fiisen bese, fwɛɛ nguɔw Ɣ bese no yosene, njefo jan to nu Ɣ kéw wase no too Ɣ kenton gule.

3 Ɛ Baul ke baance ngay, gen Ɣ wen efweɛ, Ɣ kefe to nu é ngay yidvu le, Ɣ nguɔw yvuwsɛ ge Ɣ kí mum buy, lum kebo kew no njɛɛkɛne yí dvú le.

4 Ɛ bonyii bo wonɔ wvudvu le dioo yen no kí njɛɛkɛne yí kebo kew e, mum no jemɔi ɛbonebon Ɣ, “Wee wvun ke nu Ɣ yu wase wee. Wvú be Ɣ boy é joo, geenɛn lon nu Ɣ koo wvú Ɣ wvú nu ekpwe.”

5 Geenɛn, Ɣ Baul yɛwse ké lo kefe kedvu Ɣ kí gbwe é nguɔw e, Ɣ fiɛɛ fanɛ yaa ge wvú ké.

6 Ɛ bonyii bodvu mum no ɛɛyte, kpwaake Ɣ ye Baul nu ekɛw ebene, kɛnɛɛ Ɣ wvú nu enɛ esɛɛ egbwe ekpwe. Ɛ bó ke ɛɛy nɛn ɛɛy nkunɔ, ke dioo yen Ɣ fiɛɛ baa ge wvú, Ɣ bó mum kumɛn nkpwawɛ wvubo ne wase no duu Ɣ, “Wee wvun nu nyo' mvu.”

7 Wee sa' wvu jó to kenke ηεε ye ke nceencee mbew fô bese to nu le. Diee di wee wvudvu le to nu Bублиus. E wvú fiisen bese, ε bee bó ce εdiuw εta ε wvú taale fô bese le ntay.

8 E fí kooy le icee Bублиus to jiime cemte bô ken'ya' noo ntoombun. E Baul mum γεν fô wvú to jiime, bunle, γεε can yí ye le, fe wvú.

9 No fí to kooyεε nonen, ε bonyii bo won wvudvu le bocii bô to kenke bincem mum no too ε Baul fele ten bó.

10 E bó mum no nyaa bese bô mwεem nteen. E bese ke dioo nen'yi jó, ε bó bvuu to bô mwεem mvunciim mvù bese to shieele γεε ê ηguw e.

E bo Baul ne Malta γεν Lum

11 E bese ley ê ηguw e no gene ε bó ε ce wase Malta won wvu ê joo entelen wvudvu le kee te. ηguw wvudvu to nu wvu Aleksandia ε bó teje le Bonyo' bo Emam e, * ε wvú to nu won wvudvu le ceyte le kefew ke nffum wvù temyi le efey.

12 E bese ke γεν buy diuw joo wvu ê kelaante kè Silakus e, ce jó εdiuw εta,

13 ke ne jó, γεν fese diuw joo wvu ê kelaante kè Legium e ce jó. E ekfun buy yuu, ε fwefwe kew no bene je ekuεku, ε bese mum no gene, ε è ke no nu εdiuw εfaa, ε bese fese diuw joo wvù Butioli le.

14 No bese fese jó, yen bonyii bo mbee le bo jó le, ε bó leke le bese egen ke le é bee bó ece εdiuw εsooshwi. E bee bó ke ce, ε bese se ke γεν fese Lum.

15 No bese to gene, ε bonyii bo mbee le bo Lum ke dioo yuw le bese too lo, ε bó buy no lene too le bee bó etasen. E bó to naa buy fô Way wvu Abiyus e, bô fô Yéw Bonyii bo Ghane le yi She le. E Baul yen bó le, ε fitele fiew læten, ε wvú nya keyoone ê Nyo'.

16 E bese ke fese Lum, ε bó cine Baul e ε wvú no cee fiew wvú emben, ε wee nci ceyte wvú.

E Baul no nu wee ncaw Lum fewci diεw Nyo'

17 E εdiuw ke fey εta, ε Baul tee bikuu bi Bojuu le bi jó. E bí to, ε wvú gay ê bí le, “Boom bo bwεem e, me nu yí ncaw e nen ε bó to koo me Jelusalem, nya can bonyii bo Lum e ε me mbaa ncim njay naa lo fiεε bô bonyii bosεεbeene kenεε nce bo'icee bosεεbeene mvu ke.

18 E bonyii bo Lum bodvu ke dioo tasse nsaw wem, fanε yaa yen fiεε fi è nulo é bó eyu me yí dvú le ke. E bó mum no gomte keecinε me le,

19 geenεn, ε Bojuu ma lo. E me mum no ηkenke keenleke le nsaw wem egen fwe fô Nfon wvu Lum e. E ke me nto ηgee nonen, le me ηkenke fiεε keentey yí bonyii bem e ke.

20 E neε fiεε fi ge me ε nse ntee ben le beene ejeme. Me nu yí boncaw ban e nen ε è nu nje wee wvù beene bonyii bo Islael se ceyte.”

21 E bonyii bodvu tfuse ê wvú le, “Bese baa kenke ηwa' wvù ja Judea ekumε wo ke, ε wee mvu boom bo bwee wesebeene le bô nen'yi jó too jan baa eshomse wo kenεε ejeme fiεε fi befe ekumε wo ke.

22 Geenεn, ε bese nu ke ekoonke keeyuw wo ηkpawace. Fi bese kee nu ke le ηgoo yin yi wo nu jó nu ε bonyii bemte ke lo yí mondvuum monciim.”

23 E bó mum γεε diuu di bó nu ke eto é Baul ejeme ê bó. E è ke no nu εbvubwe, ε bonyii nteen tase fô wvú to cee, ε wvú kew fontanentan γεν buy fokieguu, nyeyte fiεε ficii ê bó, fewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le. E wvú bvuu no jemyi dunçi mwεem mvù nu ê Nwa' bonci bo Muses e bô ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le ekumε Jisos, momte keege é bó ebee le fiεε fi wen jemyi nu keceey.

24 E bonyii bomew bee fiεε fi wvú to jemyi le, ε bomew fanε yaa bee ke.

25 E bó ne bvun εbonebon mum no buci no Baul lan diεw le, “Fiεε fi Keyoy ke Yuule to jemyεε ê bo'icee bonen diuw wee ntum Nyo' wvù Yesaya le nu naa keceey.

* 28:11 Bonyo' ban nu bô bó teje le Kasto bô Bulok. 28:16 24:23 28:18 23:29 28:19 25:11
28:22 9:2 28:23 1:3; 8:12; 19:8; 28:31; Luk 17:21 28:26 Yesa 6:9-10

26 Kí to nu ε jeme λε,
 ‘Γενε egay ê bonyii bodvu λε,
 ben nu ke eyeke naa mwεεm ntay
 geenεn yaa yuuke κε,
 ke etaale naa mwεεm ntay geenεn
 yaa yεne κε.

27 Ε fí nu nonεn njefo mvuntelem
 mvu bonyii bodvu le
 nu ε mvú ε λε wase.
 Bó nu ε jine bintuntun bibole,
 ε kfuke εjise εbo.
 Ε bó ge nonεn λε fo εjise εbo eyεnè
 mwεεm e,
 ε bintuntun bibole yuuke mwεεm,
 ε mvuntelem mvubole yvuwse,
 é bó etu jim fô me le, é me enfε bó.’ ”

28 Ε Baul mum mεse λε, “Ben ekeè
 λε bó nu ε tum wase bonyii bô saaka
 wvun wvu εκume no Nyo' boysee
 bonyii fô bonyii bô yaa nu κε Bojuu le,
 ε bó nu eyuw.”

29 † [No wvú jeme nonεn, ε Bojuu
 bodvu mum nε no buci, beeke mbew
 yí jeme wvudvu le ε è yaa nu wvu wεε
 κε.]

30 Ε Baul no cee κε yew yí wvú to
 laake lo le yí bilum e bifεε, fiisene
 bonyii bocii bô to too ê wvú le.

31 Ε wvú no fewci εκume bvunfon
 bvu Nyo' le, bvuu γεεyi bonyii εκume
 Tata Jisos Klistu, jemyi yaa fane κε, ε
 wee yaa jewsee wvú κε.

Nwa' wvù Baul to san $\epsilon\epsilon$ $\hat{\epsilon}$
kentaash ϵ **ke**
Lum
Fi $\epsilon\epsilon$ **fi nu** $\hat{\epsilon}$ **Nwa' wvu**
Lum wvun e

Nwa' wvun to san Baul fô bonyii bo mbee le bo Lum e keesee $\hat{\epsilon}$ bó fi $\epsilon\epsilon$ fi wvù kee ϵ kum ϵ mbee wvù $\hat{\epsilon}$ nu wvu bonyii bo Klistu le bó fi $\epsilon\epsilon$ fi mbee wvudvu shieele ϵ bonyii bodvu egeè. Nwa' wvudvu wvun kenke fi $\epsilon\epsilon$ ficii fi ϵ kum ϵ bon'yeyi bo Baul le fele bonwa' bew bomew bocii.

Wvù nu ϵ gay ϵ bonyii bocii, ken $\epsilon\epsilon$ $\hat{\epsilon}$ nu Bojuu ken $\epsilon\epsilon$ bonyii bò yaa nu ke Bojuu kenke keeseyse bikuu bibole bó bo Nyo', njefo bó bocii nu ϵ bó kenke kebefe. Wvù nu ϵ jeme ϵ wee keeseyse ϵ kol ϵ kew bó Nyo' nu ke seke wvù ϵ lese fitele yî Jisos Klistu le.

Baul to nu ϵ san ϵ ten keeseyse lene di wvù to gomte keeke elen egen eyen kentaash ϵ ke bonyii bo mbee le ke Lum e kedvu le. Wvù to seyse ϵ wen nu ke edioo ϵ gen ϵ buy jó, $\hat{\epsilon}$ wen emooce bó bó caan ege lemme $\hat{\epsilon}$ bó entelen, $\hat{\epsilon}$ bó ke etom wen $\hat{\epsilon}$ wen egen fwe, egen ebuy Sbe $\epsilon\epsilon$.

Bikuu bi mw $\epsilon\epsilon$ m e $\hat{\epsilon}$ Nwa' wvun e

1:1-17 Kenke wce bó bikuu bi mw $\epsilon\epsilon$ m e

1:18-3:20 ϵ kum ϵ bonyii bocii yî nsh ϵ le shieele ϵ bó eboyse bó

3:21-4:25 Je yî Nyo' gomte ϵ bonyii efey jó se boy

5:1-8:39 Nshii wvu fwe wvù bonyii bo Klistu le kenke

9:1-11:36 Bonyii bo Isael $\hat{\epsilon}$ ntañ Nyo' le

12:1-15:13 Nce bonyii bo Klistu le

15:14-16:27 Kemese bó bon gayma $\hat{\epsilon}$ bonyii

¹ ϵ nu me wvù Baul wvù waa lemme Klistu Jisos. Nyo' to nu ϵ tee

me ϵ me enù waa ntum Jisos, g $\epsilon\epsilon$ ϵ me enfewci saaka wvù jee wvu wvuwen.

² Saaka wvù jee wvun nu wvù Nyo' to kaw $\epsilon\epsilon$ bonyii dvú fele yî bonyii bew bo ntum e, no fi nu ϵ bó ϵ san $\hat{\epsilon}$ Nwa' we wvù yuule le.

³ Wvù nu ϵ kum ϵ Waa we wvù to joe ye wee wvu wum, ϵ bó boo wvù $\hat{\epsilon}$ kfuu di Nfon Dawe le.

⁴ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ϵ Nyo' to dunce fele yî Keyoy ke Yuule le ϵ $\hat{\epsilon}$ nu Waa wen wvù kenke mvungay no wvù to bvuse wvù yî kpwe le.*

⁵ ϵ ge Jisos Klistu Nyo' ϵ se buw me ϵ me enù waa we ntum, wvu ϵ me enge $\hat{\epsilon}$ bonyii bocii bò yaa nu ke Bojuu elese fitele yî ye le, eyuukè ϵ $\hat{\epsilon}$ nu wvù le bensee diee diew.

⁶ Ben ten nu ngoo bonyii bò Nyo' nu ϵ tee wase ϵ bó enù bonyii bo Jisos Klistu le.

⁷ Me ϵ no nsaanke nwa' wvun fô ben e bocii bò nu Lum, bó nu fitele fi Nyo' le, ϵ wvù ϵ tee ϵ bó enù bonyii bò $\hat{\epsilon}$ nu bew.

Nyo' Icee wesebeene bó Tata Jisos Klistu ebuw ben bó kembonen ebvuu enya ben bó mvuntelem mvù $\epsilon\epsilon$ tene.

ϵ Baul no shieele keela g hane $\hat{\epsilon}$ bonyii bo Lum e

⁸ Me ngomte keen'yaw enya keyoone $\hat{\epsilon}$ Nyo' wem nje ben bocii nfele yî Jisos Klistu le, njefo won tfuu jemyi ϵ kum ϵ fitele fi ben nu ϵ lese yî ye le.

⁹ Nyo' wvù me nlemte wvù le bó fitele fiem ficii yî saaka wvù jee wvu ϵ kum ϵ Waa we le leeme fwe wem ϵ me nké no nkumyi ben sekeci $\hat{\epsilon}$ bunle yem e.

¹⁰ Me nké ndioo mbunlee no nleke ϵ $\hat{\epsilon}$ je nelo ϵ yene, $\hat{\epsilon}$ me ento $\hat{\epsilon}$ ben e keseen fen $\hat{\epsilon}$ Nyo' ϵ bee,

¹¹ njefo me nkoonke naa baay keen'yen ben e wvu ϵ me engaw nnya yî Keyoy ke Yuule nu ϵ nya $\hat{\epsilon}$ me beene, $\hat{\epsilon}$ yí ege $\hat{\epsilon}$ ben etemyi.

1:1 Lem 9:3-15; 26:16; Gal 1:15-16 1:2 3:21; 1Bi 1:10-12 1:3 Mat 1:1; 20:30-31; Lem 13:33; 2Tim

2:8 * 1:4 Ken $\epsilon\epsilon$ le, "Jisos Klistu nu ϵ Nyo' to dunce bó mvungay fele yî Keyoy ke Yuule le ϵ $\hat{\epsilon}$ nu Waa wen no wvù to bvuse wvù yî kpwe le". 1:5 11:13; 15:15-18; Gal 1:1; 2:7, 9 1:7 5:1; 15:33; 16:20; 1Kol 7:15 1:8 16:19; 1Tes 1:8 1:9 15:23; Lem 19:21; Ef 1:16

¹² Fì nu Ì, é beene eyvuuwse mvuntelem mvuseebeene, é fitele fì ben lese yî Nyo' le eyvuuwse fiem, é fiem eyvuuwse finen.

¹³ Boom bo bwεem e, me ηgomte Ì ben ekiεε Ì me nu ε ηkaw wase bokaη e bokaη e Ì me nu ento ê ben e, ηké ηkaw ε fiεε jewse ke me. Ε me ηgomte Ì me ento wvu Ì me enkeηke ηgbwele jo ben Ìηληη no me nu ε ηkeηke wase jo bonyii bomew bò yaa nu ke Bojuu.

¹⁴ Lemme din fô bonyii bocii le nu ê kendorη kem e, keηεε è nu bonyii bò nu wonη wvù yuu wase le, keηεε è nu bò bæε entfun, keηεε bonyii bò keηke bvufee, keηεε bò bæε biyuη.

¹⁵ Ε neε fiεε fì fitele bæenci naa me baay keenfewce saaka wvù jee ê ben ten bò nu Lum.

Mvunḡay mvu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le

¹⁶ Ben ekeè Ì ke me η'wuumene fiεε fì ekumε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ke. Me ηkee lo Ì è nu fô mvunḡay mvu Nyo' le keeboyse wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî ye le nu. Ε saaka wvun yaake gene ε è nu fô Bojuu le se gene ten fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

¹⁷ Fì nu Ì saaka wvù jee wvun duηci je yî Nyo' joo Ì wee nu teyney ê wvù εjise le. Ε fifin kew ε gen ε mese yî fitele fì mweten lese yî ye le. Ε nu fiεε fì bó nu ε saη Ì,

“Wee wvu teyney nu ke ecee nje fitele fì wvù lese yî Nyo' le.”

Shém ffuuke Nyo' no bonyii buwyi mwεem

¹⁸ Me njemyi nen njefo shém Nyo' ké no ffuuke fowe bò bonyii bò maa lo wvù buwyi mwεem, ε gee dibole di befe yike keceey ke diεw Nyo' le.

¹⁹ Yí ffuuke nonen njefo fiεε fì bonyii nulo ekiεε ekumε Nyo' yen'yi endan, njefo wvù wvù Nyo' nu ε duηce wase ê bó.

²⁰ Ε kew naa lo fonkew no Nyo' to bomεε wonη nu ε mvunḡay mwew

mvù mey lo, bò no wvù wvù Nyo' nu, nu ε bonyii ε yen wase ε bvuu ε kieε yî mwεem mvù wvù bom e, naa no bonyii yaa cim yene wvù le ke. Nonen ke je bvuu nu dvù yì bó ke ene ewowlene duu Ì ke bó kee Nyo' ke.

²¹ Naa no bó cim kee Nyo' nonen, ke bó wvumte wvù diεwe Nyo' le keηεε nyaa keyoone ê wvù ke. Bonkpawce bobole nu ε ne ε tu bo εcici. Bikuu bibole bi biye nu ε yiηsen ke ε è nu bò εjiwe.

²² Bó duu Ì bó keηke bvufee, ε kaa ε ne ε tu biyuη.

²³ Bó nu ε sheε keebunlee Nyo' bvukuke wvù yaa nulo ekpwe ke, ε fey ε no bunlee ε è nu mvumooso mvù bó kene bò can mvù ε no fieesene bonyii bò nulo ekpweken, bò mvunyiim noo nyám yì lene we, bò yì sone kuse.

²⁴ No fì nu nonen Nyo' ε mum ε cine bó le bó ε no gee wase ε è nu mwεem mvù mvuntelem mvubole shieele mvù è nu mwεem mvu nnyen e, ε bó gee nonen bò ye yibo wee bò wee, mum shoose bikuu bibole.

²⁵ Bó nu ε kumen keceey ke ekumε Nyo' ε tu mbiay, ε no bunlee bvuu lemte ε è nu mwεem mvù Nyo' bom e efey keebunlee bvuu lemte ε è nu wvù wvù Bomεen e. Ε è nu wvù wvù bó keηke keebensee sekecii se ηka. Fí enù nonen.

²⁶ No bó gee nonen, Nyo' ε mum ε cine bó le, ye ε no yvuuwse bó keege mwεem mvu kenshoose le. Ε bokεne jiime fô bokεne le, ε Nyo' to baa bom wee Ì wvù egeè nonen ke.

²⁷ Ε è nu ke Ìηληη no bolemse cin'yi je yî Nyo' to gee keejiime bò bokεne le, ε ye yvuuwse bó keejiime ε è nu fô bolemse bomew e. Ε bolemse gee mwεem mvu kenshoose le bò bolemse bomew. No bó gee nonen mum joo ηgew yî bikuu bibole wvù è nu nlawma gee dibole di befe.

²⁸ No bonyii bodvu baa eyene Ì fì nu Ìηη keekiεε Nyo', Nyo' ε mum ε cine bó le Ì bó ekeηke bvufee ε è nu bvù

keyuŋ e, mum gee mwεεm mvù bô yaa kɛŋke keegee kɛ.

²⁹ Mvuntelem mvubole ε mum ε no nu ε mvù ε yiŋsɛn bô mwεεm mvù befe jɛɛy jɛɛy. Bó buwyi mwεεm, dewkene ejise, kɛŋke mvuntelem mvù befe, bene bindoŋ bô bonyii, yuwyi bonyii, diuu bvudiuw, lɛɛle kenlɛema, ŋgomgome bô mwεεm, kunsene mvuŋkunsɛn,

³⁰ beete bô εdiee ε bonyii, bane Nyo', sɛɛnene kensɛnɛn, tɛmyi bikuu, saale ye, momte kuw, tɛmyi bikuu bô bo'icee bobole noo bobwee bobole.

³¹ Bó nu biyuŋ yaa leeme yî diɛw yibole kɛ. Bó nyɛwle bô bonyii bomew, yaa camte shen fô bonyii le kɛ.

³² Bó gee nonɛn kee kɛ naa lɛ Nyo' nu ε leke wase lɛ wee wvù gee mvumvun mwεεm nu ε wvù kɛŋke keekpwe. Geenɛn, bô ε no gee kɛ gene dvù, bvuu bensee bonyii bô gee kfu mvumwε mwεεm.

2

Nyo' nu ke esaake wee bii gee di mwɛɛn e

¹ Nonɛn wo wvù lomte gee di wee mvu le kenɛɛ è nu wo wvù yɛɛ, ekeè lɛ kɛ wo tɛn nu sɛ jay kɛ. Ɛ keè lɛ no wo lomte gee diɛw nu ε wo leese ε è nu ekolɛ kuw ŋɛw e, njefo wo wvù lomte wɛ gee kɛ naa tɛn fiɛɛ fi wvù gee.

² Beene kee lo lɛ, é Nyo' laŋ ŋɛw yî bonyii bô gee mvumvun mwεεm e, tu wvù laŋke bii keɛɛy e.

³ Nonɛn wo wɛ wvù lomte gee di bonyii bô gee kfu mvumwε mwεεm e, geenɛn ε wo keɛɛ gee kɛ tɛn mvù, kpwaake lɛ wo nu ke eboy can nsaw Nyo' le?

⁴ Nuu lɛ kɛ wo yɛne lɛ Nyo' kɛŋke fitele fi jee fô bonyii le baay, kuule shém baay, nu tɛn nyɛkeey baay ε? Ɛ keè lɛ fitele fi jee fi Nyo' le fô wo le duŋci lɛ wo ekumɛn fitele fiuw.

⁵ Geenɛn no wo nu ε tun keekumɛn fitele fiuw, ε no gee ε fí tɛmyi kɛ gene lo, nu ε wo biise ε è nu ŋɛw fô ekolɛ

kuw e, wvù nu ke enu diuu di Nyo' nu ke eduŋɛ shém yî ffuuke seke wvù saake bonyii bocii ê je yi laŋ e.

⁶ Nyo' nu ke elaw wee mwaan mwaan bii gee di mwɛɛn e.

⁷ Bonyii bô nu nyɛkeey, lemte lemte di jee, gomte ε è nu bvukuke bô n'wvum noo nshii wvù yaa kaa kɛ, nu ε wvù nu ke enya nshii wvù mɛy lo ê bó.

⁸ Geenɛn ε bonyii bô taale kɛ ε è nu bikuu bibole, tune keeyuw keɛɛy e, gee ε è nu mwεεm mvù befe, nu ε Nyo' nu ke eduŋɛ shém yî ton'yɛn bô ŋɛw ê bó.

⁹ Monlum mo baay bô nsase nu ke enu fô wee tfuu wvù gee keɛɛɛ le ε kɛw yî Bojuu le ε gen yî bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le.

¹⁰ Geenɛn, ε bvukuke bô n'wvum noo nɛɛɛn nu ke enu fô bonyii bô gee gee di jee le ε kɛw yî Bojuu le ε gen yî bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le.

¹¹ Fí nu ke enu nonɛn njefo kɛ Nyo' ké no duŋci keɛɛy jɛɛy kɛ.

¹² Bonyii bocii bô gee keɛɛɛ sɛ bó cim kɛŋke bonci bo Muses e, nu ε bó nu ke eley kɛ ŋɛw e naa no bó yaa cim kɛŋke bonci kɛ. Ɛ bonyii bocii bô gee keɛɛɛ ε bó nu ekuse jo bonci, nu ε bó nu ke esaw bó bii bonci bodvu le.

¹³ Fí nu nonɛn njefo kɛ Nyo' nu ke ejo wee lɛ wvù nu teyɛy ê wvù ejise njefo wvù yuuke fiɛɛ fi bonci jemyi kɛ. Wvù nu ke ejo wee lɛ wvù nu teyɛy ε è nu seke mwɛɛn gee fiɛɛ fi bonci gomte.

¹⁴ Ɛ bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu bô nu sɛ bonci nɛ ε no gee mwεεm bô bonkpawɛɛ bobole ε è nu mwεεm mvù bonci gomte, tu bó nu wase bonci fô bikuu bibole naa no bó baa cim kɛŋke bonci bô Nyo' nu ε nya ê Bojuu kɛ.

¹⁵ Fifiɛ duŋci lɛ fiɛɛ fi bonci gomte nu ε Nyo' ε saŋ fô mvuntelem mvubole. Ɛ mvuntelem mvubole seŋe tɛn ê bó nonɛn. Ɛ bó dɛo gee fiɛɛ fi befe, é fitele no saake bó. Ɛ bó

dioo gee fi jee, é fí no tomte bó.

¹⁶ Mwεεm mvun nu ke ekooy diuu di Nyo' nu ke esaw bonkpawwεε bó bonyii bocii keηke ê nnyilε le fele yí Klistu Jisos e, no saaka wvù jee wvù me nfewci dunji.

Bojuu saale ye bó bonci

¹⁷ Wo wvù tenje εkolε kuw le wee Juu, wo geele εkolε yí bonci bo Muses e, yuuke ye le wo nu wee Nyo',

¹⁸ ε bó ε yεεyi wase ben bó bonci ben ε kiεε fiεε fi Nyo' shieele, kee ten fiεε fi looci jee naa ntay.

¹⁹ Ben kee naa ntay le è nu ben bó dunji je ê binfefe, nu ten bin'yeese fô bonyii bó nu kenjiwe le,

²⁰ ε ben nu bó teete biyun, ε è nu ben bó yεεyi bonyii bó maa mwεεm diεwε mvunley mvu boom e njefo bonci nu ε nya wase ben bó bvufee bvucii noo keceey.

²¹ Wo wvù yεεyi bonyii nonen, wo yεεyi ke ten kuw εkolε? Wo wvù fewci le fo wee econ bvucun, wo gee nεε fiuw?

²² Wo wvù kayte le fo dwee wee keηεε kpwεε wee ejiim bó wee mvu, wo nu se wo gee nonen e? Wo wvù kaci lo fiεε fi εkumε mvumooso, wo nu se wo coonke mwεεm yéw ncese yi mvumooso le?

²³ Wo wvù saale ye bó bonci bo Nyo' le, ke wo yaa shoose Nyo' no wo ngoyte bonci bodvu?

²⁴ ε nu fiεε fi bó nu ε san le, “Bonyii bó yaa nu ke Bojuu ké no beete bó diee di Nyo' le ε è ge gee dinen ben Bojuu.”

²⁵ Keetfuse wee yew keηke naa sew, é è fen nu le wee wvudvu gee fiεε fi bonci gayte. Geenεn, é wo ngoyte bonci, tu ntfuse yew wvù bó tfuse wo yew wvudvu nu ke diεwε wo bεε ntffuse.

²⁶ Wee é no bεε ntffuse, gee fiεε fi len fi bonci gomte, bó saa ejo le bó nu ε tfuse wase wvù yew, naa no wvù cim bεε ntffuse?

²⁷ Nonen, bonyii bó bεε ntffuse yí nyam ye le geenεn geele bonci nu ke ege é bó elese ben Bojuu ηgew e bó keηke bonci bó bó to sanεε, ε ben bvuu tfuse bonyii yew geenεn ngoyte bonci bodvu.

²⁸ Ben ekeè le ke wee Juu wvu len nu wvù yen'yi ye le ke. ε ke ntfuse yew wvu len nu fiεε fi bó yene fí le ekfun yí nyam ye le ke.

²⁹ Wee Juu wvu len nu wvu ê fitele le. ε ntfuse yew wvu len nu wvu ê fitele le, wvù ε seyse Keyoy ke Yuule, ε è yaa nu fiεε fi bó yene εjise ke. Wvuwε wee nu ε è ké no bεnsee Nyo' wvù. Ke è ké no bεnsee bonyii wvù ke.

3

Nyo' leeme ke yí keceey e

¹ No fí nu nonen, Bojuu fele bonyii bomew yí fiεε le? ε sew nu dvú yí ntfuse wvù bó tfuse bonyii yew e?

² 'εε, Bojuu fele naa bonyii bomew ê jé le nteen. Fi baay nu le Nyo' to nu ε nya diεw ye ε è nu can yibole.

³ ε nulo é bó emum egay le no bonyii bomew bó le to baa eleeme yí diεw yidvu le, tu fifiε nu ege é Nyo' saa ebvuu eleeme yí diεw ye le?

⁴ Ke è nulo é fí ekooy nonen ke! Naa no bonyii bocii cim nu naa bo mbiay e, nu ε Nyo' leeme ke yí keceey e, no bó nu ε san le,

“Nyo', wo dioo jemyi, ε njeme wo no nu ke wvu len.

ε wo ké no soo ke lo nsaw wo.”

⁵ Geenεn é gee disεεbeene di yaa nu ke teyey fici keegeε le gee di Nyo' le di teyey eyen'yi ntay, tu è nulo é beene egay le la? ε nulo é beene egay le Nyo' baa gee len keelaanke ηgew yí yese beene le? Me mbiite nen ε è nu no wee wvu wum ké no biite.

⁶ Ke è nulo é fí enu nonen ke! ε fí nu nonen, é Nyo' ke eghan nεε se saw won?

⁷ Geenεn é me mbiayte mbiay ε yí gee ε keceey ke Nyo' le yen'yi gene lo fwe fwe too bó mbense fô diee diew

e, é bó ebvuu esaake me le me nu wee kebefe nje la?

⁸ E è fɛn nu nonɛn é bese saa egay le, “Fí jee le beene egeè bibefe wvu le mwɛɛm mvù jee etoò le?” Njeme wvun nu wvù bonyii beete diee disese dvú duu le è gayte bese. Boba bonyii nu ε bó nu ke ekeɲke ɲgeɞ wvù bó keɲke keekeɲke.

Ke wee wvu teytey nu naa lo dvú ke

⁹ Beene nu jeme naa le la keseen? Bese Bojuu fele bonyii bomew e? Naa fɛɛ ghɛɛy! Beene nu ε yen wase le Bojuu noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu can mvuɲgay mvu kebefe le.

¹⁰ Fifin nu no bó nu ε saɲ le, “Ke wee wvu teytey nu dvú ke, naa lo mwaanɲ.

¹¹ Ke wee nu dvú wvù keɲke bvufee ke,

ε ke wee nu dvú wvù gomte Nyo' ke.

¹² Bonyii bocii nu ε baɲke wase jim ê Nyo' le.

Bó bocii nu ε tu wase mwɛɛm mvu ɛcici.

Ke wee wvù keɲke fitele fi jee nu dvú ke, naa lo mwaanɲ.

¹³ Bó nu ε yan bosew ε geɛ boyɛ diɛwɛ jém e.

Bó nu bonyii bo leme le.

Njeme wvù buyte dew yibole nulo eyu wee diɛwɛ ɛdien ε fimbuw e.

¹⁴ Boncun bó njeme wvù cewcewe nu ε yɲsɛn dew yibole.

¹⁵ Bó ké no nu cekey keeyu lo wee.

¹⁶ Bó ké no beete bó mwɛɛm, too bó ɲgeɞ mondvuum monciim mò bó gene mó le.

¹⁷ Ke bó kee lo fiɛɛ ɛkumɛ nce wvu nyɛkeey ke.

¹⁸ Ke bó keɲke naa lo nfan wvù wvu Nyo' fô mvuntelem mvubole ke.”

¹⁹ Beene nu ε kiɛɛ keseen le fiɛɛ fi bonci jemyi, nu ε bó jemyi ê bonyii bò nu ɛkuse jo bonci bodvu, wvu le fo wee ke ekeɲke naa lo fiɛɛ fi wvù

ewowlɛn jeme ke. Wee tfuu yí won wvun e nu ke eleem ê Nyo' ɛjise etaje diuw we.

²⁰ Ben ekeè le, ke wee wvu wum nu dvú wvù Nyo' nu ke ejo le wvù nu teytey ê wvù ɛjise njefo wvù gee fiɛɛ fi bonci gomte ke, njefo bonci gee ε bonyii kee lo mwɛɛm mvù befe mvù bó gee.

Je yì Nyo' joo le wee nu teytey jó

²¹ Geenɛn, keseen nu ε Nyo' ε duɲɛɛ wase je yì wvù joo wee le wvù nu teytey jó ê wvù ɛjise. E je yidvu yaa keɲke fiɛɛ keege bó bonci ke. Je yidvu yin nu ε Nwa' bonci bo Muses e noo Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le to tomte wase.

²² Je yì Nyo' joo le wee nu teytey jó, nu ε yì bii fitele fi wee wvudvu lese yí Jisos Klistu le. E Nyo' gee fifin fô wee tfuu wvù nu ε lese fitele yí Klistu le, njefo fô Nyo' le nu ε wee mvu yaa nu jɛɛy ke,

²³ no wee tfuu nu ε ge wase kebefe ε mum ε no nu ncejole fô bvukuke bvù Nyo' le.

²⁴ Geenɛn, ε keseen nu ε Nyo' ε jo wase bonyii le bó nu se jay. E è ge mbuwma we wvù wvù to buwɛɛ bonyii dvú diɛwɛ nnya le fele yí Klistu Jisos wvù to sumɛɛ bonyii can ɲgeɞ e.

²⁵ Nyo' to nu ε nya wvù diɛwɛ ncese le keege keman bó ɛlɛmɛ kew. E keman kin nu fô bonyii bocii bò nu ε lese fitele yí ye le. Wvù to ge keman kin keeduɲɛ le wen wvù Nyo' nu wee wvu teytey, njefo wvù wvù Nyo' to kuule lo shém bó bibefe bibole bi bó to shee gee fwele.

²⁶ Fifin to nu keeduɲɛ yí kefew ke keseen e le wen wvù Nyo' keɛɛ nu wee wvù gee mwɛɛm teytey, ε è bvuu nu wen wvù joo wee wvù nu ε lese fitele yí Jisos e le mwɛtɛn nu se jay.

²⁷ No fí nu nonɛn, tu fiɛɛ beɛ dvú fi è nelo é beene ebensee ye yí dvú le? Ke fiɛɛ nu dvú ke! E nelo é bó ebvuu

3:8 6:1 **3:9** 1:18-2:24; 3:23 **3:10** Mben 14:1-3 **3:13** Mben 5:9; 140:3 **3:14** Mben 10:7 **3:15** Yɛsa 59:7-8 **3:18** Mben 36:1 **3:20** Job 4:17; Mben 130:2; 143:2; Lum 4:15; Gal 2:16; 3:22 **3:21** 1:2, 17 **3:22** 2:11; 3:9; 10:12; 11:32 **3:23** 5:2, 12; 8:18-20; Keɲ 3:19 **3:24** 5:17; ɛfe 2:8; Tay 3:7 **3:25** Mat 26:28; ɛfe 2:13; Kolo 1:20; Ibu 9:12-14; 1Jon 1:7; Mwm 1:5; 5:9; 5:1; 2Kol 5:18-21; ɛfe 2:14-16; Kolo 1:20; 1:17; 3:3-4 **3:27** 3:1, 21, 31; 8:2

ebensee ye yî nci wvù la le? Nuu le ebensee yî mwεem mvù beene lemte le le? Naa lo shikeey! Fí leeme ε è nu yî nci wvù le beene nu ε lese fitele yî Jisos e.

²⁸ Ε nεε no fí nu. Beene nu ε leke le Nyo' joo wee le mwεten nu se jay ε è nu nje fitele fi wvù lese yî Jisos e, ε è yaa nu nje wvù gee fiεε fi bonci gomte κε.

²⁹ Nuu le Nyo' nu κε Nyo' Bojuu maan ε? Ke è nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu κε Bojuu le? 'Eε, wvù nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu κε Bojuu,

³⁰ no Nyo' mey κε mwaan, ε è nu wvù wvù nu ke ejo bonyii bò bó nu ε tfuse yew le bó nu se jay, ε è mey κε nje fitele fi bó lese yî Klistu le κε lenlen no wvù nu ke ejo bò nu ntffuse le bó nu se jay κε ten nje fitele fi bó lese yî Klistu le.

³¹ Fí fen nu le beene emwase bonci nje fitele fi beene lese yî Klistu le? Naa lo, κε è nulo é fí enù nonen κε! Fí nu le beene kenke keeleeme lo yî bonci le.

4

Abla'am nu kenfewsεν ke wee wvù Nyo' joo le wvù nu se jay e

¹ Ε nulo é beene egay le Abla'am wvù icee kfuu disεεbeene to yen le la ekumε saaka wvun?

² Ε Nyo' fen to jo Abla'am le wvù nu se jay ε è nu nje lemme di jee di wvù to γεε, κε tu wvù nulo ekfune gvuw ekumε fí. Geenεn, κε wvù kenke naa lo fiεε fi wvù nulo ekfune gvuw dvù ε Nyo' ejise κε,

³ njefo Nwa' Nyo' gayte le, “Abla'am to nu ε lese fitele yî Nyo' le, ε Nyo' mum jo wvù le wvù nu wee wvu teyey.”

⁴ Wee wvù lemte ε bó laake wvù, ké lemte é bó elaw wvù, bó saa ejo le nlawma we nu κε lo nnya ε bó ε nya ê wvù κε. Ε bó jo le è nu nlawma wvù wvù kenke keekenke.

⁵ Geenεn, é wee nu se wvù ε lem fiεε, ε lese ε è nu fitele yî Nyo' wvù joo

bonyii bò befe le bó nu se jay ê wvù ejise, tu Nyo' nu ejo mwεten le wvù nu teyey ê wvù ejise nje fitele fi wvù lese yî ye le.

⁶ Dawe ten to nu ε jeme le njon wvu baay nu wvu bonyii bò Nyo' joo le bó nu teyey ê wvù ejise ε è yaa nu nje lemme di bó nu ε lem κε.

⁷ Wvù to nu ε jeme le, “Njon wvu baay nu fô bonyii bò Nyo' nu ε leshε wase bojay bobole, ε banje bibefe bibole.

⁸ Ε njon wvu baay nu fô wee wvù Nyo' yaa beε ngoyte fite fi kebefε kew e κε.”

⁹ No fí nu nonen, tu njon wvu baay wvun nu κε fô bonyii bò bó nu ε tfuse bó yew maan e? Nuu le wvù nu ten fô bò beε ntffuse le le? Beene be ε gay wase le, “Fitele fi Abla'am to lesεε yî Nyo' le to nu ε ge ε Nyo' jo wvù le wvù nu wee wvu teyey.”

¹⁰ Nyo' to jo Abla'am le wvù nu wee wvu teyey ε è nu seke la? Ε to nu ε bó ε tfuse wase wvù yew, nuu ε wvù beε ntffuse le? Ε to nu ε wvù beε ntffuse. Ke bó to baa tfuse wase wvù yew κε.

¹¹ Bó to tfuse wvù yew diεwe nciise le keedunε le wvù nu wase wee wvu teyey nje fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le seke wvù to beε ntffuse. Nonen Abla'am ε mum ε no nu icee bonyii bocii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le ε bó baa tfuse bó yew κε, wvu le Nyo' ejo ten bó le bó nu bonyii bo teyey ê wvù ejise.

¹² Ε wvù nu ten icee bonyii bò bó nu ε tfuse wase bó yew, ε è yaa nu κε nje bó nu ε tfuse bó yew κε. Ε nu nje bó nu ε jo ekalε kew yî fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le ε bó se ke tfuse wvù yew.

Abla'am to kenke fiεε fi Nyo' kawεε ε è nu nje fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le

¹³ Nkawma wvù Nyo' to kawεε Abla'am le wvù bô boom bew nu ke eyow ekolε ke nshε le to baa nu nje Abla'am to γεεle bonci κε. Ε to nu nje fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le, ε Nyo' jo wvù le wvù nu teyey ê wvù ejise.

14 E è to nu le bonyii bò nu ke ekenke fiεε fi Nyo' to kawεε nu ke bonyii bò gee no bonci gomte, ke tu fitele fi bó leese yî Nyo' le yaa kenke sεw ke, ε ηkawma wvù Nyo' kawεε wvudvu nu ten εcici.

15 Fiεε fi nu, nu le bonci ké no gee ke ε shém ffuuke lo Nyo', njefo é nci baa enu, fiεε fimew saa enu le wee nu ε ηgoy nci ke.

16 Fí ε mum ε no nu le, ηkawma wvudvu bii ε è nu fitele fi wvù lesεε yî Nyo' le wvu le é enu mbuwma ε wvù ε to fô wvù le, ε fiεε fi wvù kawεε fidvu kenke keekooy fô kfuu diew e dicii, ε è yaa nu ke fô bonyii bò leeme yî bonci le maan ke. E nu ten fô bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le lenlen no Abl'am to lesεε, njefo Abl'am nu icee wesebeene bocii bò nu bonyii bo Nyo' le.

17 Fifin nu no bó nu ε san ε Nyo' gayte ê Abl'am le,

“Me nu ε ηge le wo enù icee bitum nteen.”

Wvù nu icee wesebeene ê Nyo' ejise. E nu Nyo' wvù Abl'am to lesεε fitele yî ye le. E è nu wvù wvù gee ε bonyii bò nu ε kpweken wase kaase tuu dvú. E è bvuu nu wvù wvù gee ε mwεεm mvù ke baa nu wase dvú se nu dvú.

18 Abl'am to nu ε no taale ke fwe kee le wen nu ke ekenke fiεε fi Nyo' kawεε naa no wvù to nu wase ε è yaa nulo é wvù ebvuu etaale fwe yî fiεε le ke. Geenen, ε wvù lese ke fitele yî Nyo' le ke ghan no nu, “Icee bitum nteen”, ke no Nyo' to kawεε ê wvù le,

“Boom buw nu ke elone lo.”

19 E to nu ε Abl'am gene wase bilum gbwee, geenen ε wvù fanε yaa ewεε yî fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le ke, naa no wvù to yene ekole kew e le wen nu wase diewe wee wvù nu ε kpwe wase le, yene ten le kpweεε wvù Sela nu kase ε tee diew ε le wase.

20 Wvù to baa ekεw ekenke kemanen wvu le wvù ene ekenke mvuntelem mvunfεεm ekume ηkawma wvù Nyo' kawεε wvù dvú ke. Fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le to nu ε tεme gen lo fwe, ε wvù no tumte ke ε è nu monkum mo Nyo' le.

21 Wvù to nu ε mum bee naa bò fitele fiew ficii le Nyo' kenke mvunγay keεε fiεε fi wvù to kawεε.

22 E nεε fiεε fi fitele fi wvù to lesεε yî Nyo' le to nu ε ge ε Nyo' jo le wvù nu wee wvu teyey ê wvù ejise.

23 Geenen, njeme wvu le, “Nyo' to nu ε jo wvù nonen,” nu ε bó yaa san ke ε è nu fô Abl'am e maan ke.

24 Wvù nu ten fô beene le. Nyo' wvù beene lese fitele yî ye le nu ke ejo ten beene nonen. E nu wvù wvù to bvuseε Jisos wvù Tata wesebeene yî kpwe le.

25 Jisos nu wvù bó to nyae ε wvù kpwe nje bibefe bisεεbeene. E Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le wvu le wen ejo le beene nu se jay.

5

Bvujonke bvù beene kenke njefo Nyo' nu ε jo wase beene le beene nu se jay

1 Keseen no Nyo' nu ε jo wase beene le beene nu se jay nje fitele fi beene lese yî ye le, beene ε mum ε no nu yî nyεkeey e beene ε bó nje fiεε fi Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ge.

2 E ge wvù beene ε se kenke je keeley mbuwma wvù beene nu yî dvú le keseen nje fitele fi beene lese yî ye le. Beene ε no lanlanε no beene taale fwe kee le beene nu ke ekenke fô bvukuke bvù Nyo' le.

3 E ke è mey ke nonen ke, beene lanlanε ten yî bonγεw bò beene yene le, njefo beene kee lo le bonγεw gee ε wee no kee keeku shém.

4 E shém yî kuulεεn gee ε Nyo' bensee wee le wvù nu ε kocεn. E Nyo' dioo bensee wee le wvù nu ε kocεn, é

wvú no taale ke wase ε è nu fwe yî fiε le, kee le wen nu ke ekeηke.

⁵ E fiε fi beene taale fwe yî dvú le yaa nulo ke eyuu efey kuse ke, njefo Nyo' nu ε yiηsen mvuntelem mvuseεbeene bô kenkonen kew fele yî Keyoy ke Yuule kè wvú nu ε nya ê beene le.

⁶ Fi nu le seke beene to beε se beene nulo efi bikuu bisεbeene, ε Klistu to ε è nu kefew ke len e, kpwe nje yese beene bonyii bô maa Nyo'.

⁷ E nu kecey le fi tamiyî fô wee le keekpwe nje wee mvu wvú nu se jay, ε è nu ke naa lo é wee mvu emom keekpwe nje wee mvu wvú jee.

⁸ Geenεn, Nyo' to duηci kenkonen kew fô beene le ê je yî le, è to nu seke beene to beε bonyii bô befe, ε Klistu kpwe nje yese beene.

⁹ Keseen no beene nu ε elemε kew ε ge wase Nyo' ε jo beene le beene nu se jay, tu wvú nu ke egen fwe eboyse beene can shém yî ffuuke Nyo' bô bonyii le.

¹⁰ Fi nu le, é è to nu seke beene to beε bonyii bo bvuban e bo Nyo' le, ε kpwe Waa we mance mwεem beene ε bo Nyo', tu wvú nu egen fwe keseen eboyse beene bô nshii we no wvú nu ε mance wase mwεem beene ε bo Nyo'.

¹¹ Ke è mey ke fifin maan fi beene lanlanje nje fi ke. Beene lanlanje ten beene ε bo Nyo' nje Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú nu ε mance mwεem beene ε bo Nyo'.

Fiε fi Adam to toε dvú noo fi Klistu to toε dvú

¹² No kebefε to feyεε yî wee mwaan e se to yî nshε le, ε kpwe fey yî kebefε le se to, kpwe ε mum ε lam ke nonen ε gen yî wee tfuu le, njefo wee tfuu nu ε ge kebefε.

¹³ Kebefε to nu naa wase dvú yî nshε le ε Nyo' se ke nya bonci. Geenεn é bonci nu se bó nu dvú, bó saa engoyte fite fi bibefε bi bonyii gee le ke.

¹⁴ E kew yî kefew ke Adam e ε to ε buy yî ke Muses e nu ε kpwe to kenke

mvungay ê we jo bonyii bocii naa noo bô to gee bibefε ε bó yaa gee ke diεwe Adam wvú to ηgoyε ε è nu nci ke. Adam to nu ê je mi le diεwe Klistu wvú to nu keeke eto le.

¹⁵ Geenεn ke nnya Nyo' yî wvú nya ê bonyii εcici nu diεwe kebefε kè Adam to gee ke. E bonyii nteen to nu ε kpweken nje kebefε ke wee mwaan e, tu è nu kecey le mbuwma Nyo' noo nnya ye yî to toε nje fitele fi jee fi wee mwaan e wvú è nu Jisos Klistu, nu ke eto fô bonyii le nteen eduu efesen lo.

¹⁶ Ke fiε fi nnya Nyo' yin yî Nyo' to nyaε εcici to dvú nu lenlen diεwe fiε fi kebefε ke wee mwaan we le nu ε to dvú ke. Kebefε ke wee mwaan e nu ε to bô nsaw fô bonyii le bocii ε lese bó ηgew e. Geenεn nnya Nyo' yin yî to toε ejim jo bibefε bi bonyii le nteen nu ε ge Nyo' ε jo bó le bó nu se jay.

¹⁷ E kebefε ke wee mwaan e to nu ε ge ε kpwe no kenke mvungay ê we jo wee tfuu nje wee mwaan wvudvu, tu bonyii bô nu ε fiisen mbuwma wvu baay wvun, noo nnya yî è nu njo wvú Nyo' nu ε jo bonyii εcici le bó nu teyey, nu ke ekeηke nshii naa baay nje wee mwaan wvú è nu Jisos Klistu.

¹⁸ Nonen, no kebefε ke wee mwaan e to nu ε to bô ηgew fô bonyii bocii le, nu ke lenlen no gee di wee mwaan e di teyey nu ε ge Nyo' ε jo bonyii le bó nu se jay, ε bó bocii nu ke ekeηke nshii.

¹⁹ Fi nu le ke no wee mwaan to nu ε tame ekole bô Nyo' ε fifin ge ε bonyii nteen mum no nu wase bonyii bô befe, nu ke no wee mwaan to nu ε yuw Nyo' le ε fi ge ε Nyo' nu ke ejo bonyii nteen le bó nu teyey ê wvú ejise.

²⁰ Nyo' to nya bonci keege le è nelo é bibefε eduule. Geenεn no bibefε duule nu no shen Nyo' yî è nu mbuwma fô bonyii le duule ten fesene lo.

²¹ E fi nu nonen wvu le, no kebefε kenke mvungay ê bonyii we ε bó kpwee, nu ke ten no mbuwma Nyo'

kenke mvungay ê bonyii we fele yî njo wvù Nyo' joo bonyii le bó nu teyey ê wvù ejise le keeke enya bó bô nshii wvù mey lo nje Jisos Klistu wvù Tata wesebeene.

6

Wee wvù nu ε taashε wase bô Klistu nu ε kpwe wase fô kebefε le

¹ No fí nu nonen, è nulo é beene egay le la? E fen nu le beene emey egee bibefε gene dvú fwe fwe wvu le shen Nyo' yî è nu mbuwma fô bonyii le eduule ten fesene lo?

² Kε è nulo é fí enù nonen kε! E nulo é beene bô nu ε kpwe wase fô kebefε le ebvuu eghan nεε le se ebvuu ecee yî kebefε le?

³ Kε ben kee le beene bocii bô bó nu ε lese wase ê joo ε taashε bô Klistu Jisos nu ε bó lese nonen ε taashε beene ε è nu bô kpwe ye le?

⁴ Bó to lese beene ê joo nonen ε fí mum no nu le bó nu ε taashε wase beene ε bó yî kpwe ye le ε dwey, wvu le no Klistu to kasε buy yî kpwe le yî mvungay mvu Ice le mvù kuuke, nu ε beene nelo emum ecee wase ε è nu yî nshii wvu fwε le.

⁵ Fí nu nonen njefo é beene nu ε bó ε taashε wase beene ε bo Klistu yî kpwe yî è nu ye le, tu kε è nu kemanen le beene nu ke etaashε ten beene ε bó yî mbuy wvu yî kpwe le wvù è nu we le kε.

⁶ Beene kee le ye yesebeene yî è nu nce wvu yvum nu ε bó to ta wase yî kentam e beene ε bo Klistu, wvu le bó efıwε lo ye yidvu yî è nu yî kebefε, le è nelo é beene saa ebvuu enu bonfaw can kebefε le kε,

⁷ njefo wee ke kpwee tu wvù nu ε buy wase can kebefε le.

⁸ No beene nu ε kpwe wase beene ε bo Klistu, tu beene nu ε bee le beene nu ke ecee ten beene ε bó,

⁹ njefo beene kee lo le no Nyo' to bvuseε Klistu yî kpwe le, nu ε kε Klistu

nelo ke ebvuu ekpwe kε. Kε kpwe bvuu kenke mvungay ê wvù we kε.

¹⁰ Kpwe yî wvù to kpweε nu ε wvù to kpwe fô bibefε le kan mwaan ε fí ka lo nonen. E nshii wvù wvù kenke keseen nu ε wvù nu wase ε è nu fô Nyo' le.

¹¹ Nonen ben ten kenke keeyen fô bikuu binen e le ben nu ε kpwe wase fô bibefε le, ε no cee wase keseen bii ε è nu no Nyo' gomte, no ben nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos.

¹² Nonen fo ben ebvuu ebee é kebefε ekenke mvungay ê we jo kencaa kenan ke ye le gee ε ben yuuke ε è nu fiεε fi elemε kenan gomte le ben egeè le kε.

¹³ Fo ben ebvuu ecine é kebefε ejoo biba binen bi ye le diεwε mwεem mwew mvu lemme le gee mwεem mvù befe dvú kε. Ben enya bikuu binen ε è nu ê Nyo' diεwε bonyii bô bó nu ε bvuse wase bó yî kpwe le ε nya bó bô nshii. Ben enya ten biba binen bi ye le ê Nyo' diεwε mwεem mwew mvu lemme le keegeε mwεem mvu teyey dvú.

¹⁴ Kε kebefε bvuu kenke keekenke mvungay ê ben we kε, njefo kε ben nu ê bonci kuse kε. Ben nu wase ε è nu ê mbuwma Nyo' kuse.

Wee wvù nu ε taashε bô Klistu nu wase nfwa nce wvu teyey

¹⁵ No fí nu nonen, è nulo é beene egay le la? Beene fen emum egeè bibefε njefo beene nu ekuse jo mbuwma Nyo', yaa nu kε ε è nu ê bonci kuse? Naa lo!

¹⁶ Kε ben kee le é wee jo ekole kew ε nya ê wee mvu keeyuuke wvù le diεwε nfwa le, tu wvù nu enu kε wase nfwa wee wvudvu wvù wvù yuuke wvù le le? E wee nya ekole ε è nu ê kebefε, tu wvù nu nfwa kebefε. E kí nu ke eto ε è nu bô kpwe. Wee é nya ekole kew keeyuuke Nyo' le, tu wvù nu enu nfwa ε è nu wvu Nyo'. E fí nu ke ege é wvù ekenke nce wvu teyey.

¹⁷ Geenɛn keyoone ke Nyo' le ɛ no ben to shee nu bonfaw bo kebefɛ le, nu ɛ keseen nu ɛ ben ɛ bee wase bô mvuntelem mvunen mvunciim fiɛ fi n'yɛɛyi wvù bó to nyaɛ ê ben dunji le,

¹⁸ ben ɛ mum ɛ no nu ɛ bó ɛ bvuse wase ben can kebefɛ le, ben ɛ tu wase bonfaw ɛ è nu bo nce wvu teyey e.

¹⁹ Me njemyi fin diɛwɛ wee wvu wum e, njefo kɛ ben diɛwɛ bonyii bo boyuum e nulo ekiɛɛ mwɛɛm egen ebuy kelenj kemew e kɛ. Ben ekeè ɛ è to nu fwele ɛ ben nyaabiba binɛn bi ye le ê mwɛɛm mvu nnyɛn e bô bibefɛ bí le bí le diɛwɛ bonfaw e. Ben emum enyaà wase biba binɛn bi ye le keseen ɛ è nu ê mwɛɛm mvu teyey keenu bonyii bô yuule.

²⁰ Seke ben to nu bonfaw bo kebefɛ le, kɛ nce wvu teyey to kenjke fiɛ keege bô ben kɛ.

²¹ No ben to nu nonɛn, sɛw wvù ben to kenjke fô mwɛɛm mvun e mvù ben nu wase keseen wuumene lo yí mvù le nu la? Mwɛɛm mvudvu mvunciim mɛɛse kɛ ɛ è nu bô kpwe.

²² Geenɛn keseen no bó nu ɛ bvuse wase ben can kebefɛ le ben ɛ tu wase bonfaw ɛ è nu bo Nyo' le, nu ɛ sɛw wvudvu nu ɛ ben tuu wase bonyii bô yuule, ɛ kemɛse kedvu nu ke enu nshii wvù mɛy lo.

²³ Ben ekeè ɛ nlawma kebefɛ nu kpwe, geenɛn ɛ nshii wvù mɛy lo nu nnya yí Nyo' nyaabiba ê bonyii bô nu ɛ taashɛ bô bo Klistu Jisos wvù Tata wesebeene.

7

Nci ké no kenjke mvunɔgay ê wee we ke seke mwɛɛn bɛɛ dvú

¹ Boom bo bwɛɛm e, me ngomte keenjeme fin ê ben diɛwɛ bonyii bô kee nci le. Kɛ ben kee ɛ nci ké no kenjke mvunɔgay ê wee we ke seke mwɛɛn bɛɛ dvú?

² Beene ejo kenfewsɛn yí kentaashɛ ke kpwoon bô diemsɛn e. Nci ké no suule kpwoon yí dweese le kɛ seke dweese bɛɛ dvú. Geenɛn é dweese nɛlo ɛ kpwe, tu wvù nu ɛ buy

wase ɛkuse jo nci wvù suule wvù bô dweese.

³ Nonɛn é wvù nɛ ɛ gen ê diemsɛn mvu le ɛ dweese bɛɛ dvú, é bó etee wvù ɛ kpwoon nsake. Geenɛn é dweese nɛlo ɛ kpwe, tu wvù nu ɛ buy wase ê nci wvudvu kuse. ɛ wvù gen lo ɛ taashɛ ɛ no nu bô diemsɛn mvu, wvù saa enu kpwoon nsake kɛ.

⁴ ɛ nu kɛ lenlen boom bo bwɛɛm e no ben nu ɛ kpwe wase fô bonci le fele yí ye Klistu yí bó to taɛ yí kentam e. Ben nu ɛ kpwe nonɛn wvu le ben enù wase bonyii bo wee mvu le jɛɛy. ɛ wee wvudvu wvun nu wvù bó to bvuseɛ yí kpwe le, wvu le beene ecee wase gee ɛ è nu mwɛɛm mvù jee fô Nyo' le.

⁵ Seke beene to bɛɛ cee bii no nyam ye yesebeene gomte, bonci to ké no kamsee ye yesebeene yí fuu gee ɛ biba bisɛɛbeene bi ye le lemte mwɛɛm mvù too ɛ è nu bô kpwe fô beene le.

⁶ Geenɛn, keseen nu ɛ beene ɛ buy wase ɛkuse jo bonci ɛ kpwe fô bonci bodvu le bô to nu ɛ jicɛ beene le diɛwɛ bonyii bo ncaw e. Beene nu ɛ buy wvu le beene elemtè ɛnte jo nshii wvu fwɛ wvù è nu wvu Keyoy ke Yuule, ɛ è yaa bvuu nu ê je yi yvum yí bonci bô bó sanɛɛ le kɛ.

Nci gee ɛ beene kee mwɛɛm mvù befe

⁷ ɛ nulo é beene egay ɛ la? ɛ fɛn nu ɛ nci nu fiɛ fi befe? Kɛ è nu nonɛn kɛ! ɛ è to baa nu nje bonci, tu kɛ me mbe njee fiɛ fi befe kɛ. ɛ nci to baa gay ɛ, “Fo wee edewkenè ejise yí fiɛ fi wee mvu le”, tu me mbaa njee ɛ keedewkene ejise nu fiɛ fi befe kɛ.

⁸ Geenɛn kebefɛ ɛ mum ɛ bɛɛ ɛkuse jo nci wvun ɛ shiw ejise yò dewkene yí yɛm e jé le jé le. ɛ nci be baa nu, kebefɛ saa ekenjke mvunɔgay kɛ.

⁹ Me nto nshee ncee ngee no me ngomte ɛ me mbaa njee wase bonci kɛ. Geenɛn, ɛ me ke ndioo enkiɛ bonci, ɛ kebefɛ mum njaa, ɛ me mum kpwe.

6:18 8:15; 1Bi 2:24 6:21 7:5; 8:6, 13; Jem 1:14-15

7:5 6:21

7:6 6:7; 8:2-4; 2Kol 3:6

7:7 4:15

6:23 5:21

7:2 1Kol 7:39

7:4 6:4; Gal 2:19

7:9 5:13

7:10 Lew 18:5

7:7 Dito 5:21; Kenj 2:16-17; 3:6

7:8 1Kol 15:56

¹⁰ Bonci bodvu keβεε bô fí to nu le bó nu ke eto bô nshii, nu ε kaa ε to ε è nu bô kpwe fô me le.

¹¹ Fí nu le kebefε to nu ε mum keηke je yí bonci ban e, lee me, beε ekuse jodvu yu me.

¹² Nonen bonci nu fiεε fi yuule, ε fiεε fi bonci gayte nu fiεε fi yuule, nu teyey bvuu jee.

¹³ Fí fen nu le fiεε fi jee to nu ε kaa to ε è nu bô kpwe fô me le? Naa ke è nu nonen ke! E to nu kebefε kè to bekeε ekuse jo fiεε fi jee fin keeto bô kpwe fô me le, wvu le beene eyen le kebefε nu kebefε, ε fi dunçi ε è nu yí fiεε fi bonci gayte le le kebefε looci naa befe baay.

Bvudiuw bvuyi wee le

¹⁴ Beene kee le bonci nu fiεε ε fí ne fô Nyo' le. Geenεn ε me nu fiem wee wvu wum ηkeηke nyam ye, ε bó gese me diεwe nfwa le è kebefε.

¹⁵ Ke me ηgee fiεε no ηkee fiεε fi me ηgee ke, njefo ke fiεε fi me ηgomte keenje nu fí fi me ηgee ke. Me ηkaa nen'yi ηge fiεε ε è nu ke naa fí fi me mbane.

¹⁶ No me nen'yi no ηgee fiεε ε è nu ke fí fi me n'yaa ηgomte ke, tu me nu ε mbee keceey le nci nu fiεε fi jee.

¹⁷ No fí nu nonen, tu è nu keceey le ke è bvuu gee me fiεε fidvu ke. E gee wase kebefε kè nu yí yem e.

¹⁸ Me ηkee naa lo le ke fiεε fi jee nu yí yem e ke. Fí nu le ke fiεε fi jee nu yí ελεμε kem e ke. Me nen'yi no ηkeηke shiee keenje fiεε fi leη, geenεn ε me n'yaa nulo enge ke.

¹⁹ Ke fiεε fi jee fi me ηgomte keenje nu fí fi me ηgee ke. Fiεε fi befe fi me n'yaa engomte keenje ke, nu fí fi me ηkaa ηgee.

²⁰ No me nen'yi no ηgee fiεε ε è nu fí fi me n'yaa ηgomte ke, tu ke è bvuu nu me wvu gee fiεε fidvu ke. E gee wase kebefε kè nu yí yem e.

²¹ No fí nu nonen, me ε mum ε n'yen le è nu wase lo nci le seke me ηgomte keenje fiεε fi jee, ε fi cekey keege no nu ke fi befe.

²² E fitele fiem e nu ε me n'yuuke njon bô nci Nyo' baay.

²³ Geenεn ε me nen'yi n'yene wvumvu nci le ε wvú nu yí yem e. E wvuwe tumte jem bô nci wvú keηke ηkpawce wem, gee ε me ntuu nfwa wvuwe nci wvu kebefε wvú nu yí yem e.

²⁴ Finkfusay fi fiεε le ke diεwe me! E nu ebvuse yεε me yí nyam ye yin yí too bô kpwe le?

²⁵ Keyoone ke Nyo' le wvú nulo efi me fele yí Jisos Klistu wvú Tata wese-beene le!

No fí nu nonen me ε mum ε no nu wase keseen nfwa bonci bo Nyo' le è ηkpawce wem e. Geenεn nu nfwa bonci bo kebefε le yí nyam ye le.

8

Keecee bii no Keyoy ke Yuule gomte

¹ Fí ε mum ε no nu le, keseen nu ε ke wee wvú nu ε taashε wase bô Klistu Jisos beε ke ebvuu eley ηgew e ke.

² Ke wvú beε ke ebvuu eley njefo nci Keyoy ke Yuule kè nyaa nshii è bonyii bô nu ε taashε wase bô bo Klistu Jisos, nu ε bvuse wase beene can nci wvú è nu wvu kebefε bô kpwe le.

³ Nyo' nu ε ge wase fiεε fi nci to baa keηke mvungay keege ke. Nci to baa keηke mvungay ε è ge kewεεε ke nyam ye wee wvu wum e. Fiεε fi Nyo' ge nu le wvú to nu ε ciinse Wan wvu we ε wvú to diεwe wee wvu wum wvú gee bibefe le keengoy kebefε. E Nyo' mum ηgoy mvungay mvu kebefε le bô ye Waa we.

⁴ Wvú to ge nonen wvu le mwεεm mvu leη mvú nci gomte enù ε bó ε ge wase fô beene bô cee bii no Keyoy ke Yuule gomte le, ε è yaa bvuu nu no nyam ye gomte ke.

⁵ Bonyii bô cee bii no nyam ye gomte nu ε bó ké no lewse bvufee ε è nu yí mwεεm mvú nyam ye gomte le, ε bô cee bii no Keyoy ke Yuule gomte ké no lewse bvubole bvufee ε è nu yí

mwεem mvù Keyoy ke Yuule gomte le.

⁶ E wee leke bvufee ε è nu yî nyam ye le, tu wvù nu ke ekpwe. Geenεn é wee leke bvufee yî Keyoy ke Yuule le, tu wvù nu ke ekeηke nshii noo nyεkeey.

⁷ No fî nu nonεn wee wvù leke bvufee ε è nu yî mwεem mvù nyam ye gomte le ké no bane Nyo'. Ke wvuwe wee ké no yuuke nci Nyo' le ke. E è nu kecεey le ke è nulo é wvù eyuuke ke.

⁸ E ke è nulo é wee wvù cee no nyam ye gomte egee fiεε fî Nyo' eyuuke njon ke.

⁹ Geenεn ke ben nu finεn bonyii bò cee bii no nyam ye gomte ke. Ben bii ε è nu no Keyoy gomte, é è fen nu le Keyoy ke Nyo' le cee yî yene le. E wee nu dvù wvù baa keηke Keyoy ke Klistu le, tu ke wvù nu wee Klistu ke.

¹⁰ E Klistu fen nu yî yene le, naa no ye yene nu ke ekpwe nje kebefε, tu Keyoy ke Nyo' le nu enyaa nshii ê ben njefo Nyo' nu ε ge wase ben ε no nu teyey ê wvù εjise.

¹¹ E Keyoy ke wvù wvù to bvuseε Jisos yî kpwe le cee yî yene le, tu wvù wvuwe wvù to bvuseε Klistu Jisos yî kpwe le nu ke enya ten nshii ê ye yene yî nu ke ekpwe le. Wvù nu ke enya fele yî Keyoy kew kedvu kè cee yî yene le.

¹² Nonεn boom bo bwεem e, beene keηke fiεε keege, ε fiεε fin yaa nu keecee bii no nyam ye yesebeene gomte ke.

¹³ E ben cee bii no nyam ye gomte, tu ben nu ke ekpweken. Geenεn é ben cine Keyoy ke Yuule ε lεse gee di befe di nyam ye gomte, tu ben nu ke ekeηke nshii.

¹⁴ Bonyii bocii bò cee bii no Keyoy ke Nyo' le duηci nu boom bo Nyo' le.

¹⁵ Nyo' to baa enya ε è nu keyoy ke bvunfaw e kè nu ege é ben ekaase ecee yî nfan e ke. Wvù to nya Keyoy ê ben ε è nu kè gee ε ben nu boom

bew. E kí mum gee ε beene teηe wvù le, "Abba, Icee wese."

¹⁶ Keyoy kedvu kin keβεε bô keyoy kesεεbeene leeme tomte le beene nu boom bo Nyo' le.

¹⁷ E beene fen nu wase boom bo Nyo' le, tu beene nu ke edie bvushεw, bvushεw bvù è nu bvù Nyo' le. Beene ε bo Klistu nu ke etaashε edie bvù é beene fen yene ηgew no Klistu to yenεε wvu le beene ten ke ekeηke bvukuke beene ε bó.

Bvujonke bvù è nu ke enu bvù boom bo Nyo' le

¹⁸ Me ηkee naa ntay le ke ηgew wvù beene yene keseen nu ε wvù ε buy naa lo wvù bó efewsene bô bvujonke bvù è nu ke enu bvuseεbeene ke.

¹⁹ Mwεem mvunciim mvù Nyo' to bomεε ceyte naa lo shiee le kefew kè Nyo' nu ke eduηce boom bò è nu naa bew.

²⁰ Fî nu le mwεem mvù Nyo' bomεε to nu ε ne tu mwεem mvù εcici. Ke mvù to tu mvù εcici le mvù koonke lo nonεn ke. E to koη Nyo' wvù to gee le mvù enu nonεn. Geenεn ε bó taale ke fwe kee le,

²¹ diuu dimew nu ke enu é Nyo' ebvuse mvù é mvù eboy yî ncaw wvù nu le mvù mvunciim keηke keeke efo le. E wvù nu ke edioo ε bvuse nonεn, é mvù ekeηke wase ε è nu bvujonke bvù boom bo Nyo' le.

²² Beene kee le mwεem mvunciim mvù Nyo' bomεε cone bó monlum diεwe kpwoon lume le ε kew lo ε to ε buy keseen e.

²³ Ke è mey ke mwεem mvù Nyo' bomεε maan mvù nu yî monlum e ke. Beene bò keηke sâ' Keyoy ke Yuule kè Nyo' nu ε nya ê beene cone ten ê shem ê shem no beene ceyte le Nyo' ege é beene enù boom bew, fi è nu nsum wvù wvù nu ke esum ye yesebeene yicii can ηgew e.

²⁴ E nu fiεε fidvu fin fi beene taale fwe kee le beene nu ke ekeηke fi Nyo' to boysεε beene nje fî. Geenεn fiεε fi

wee taale fwe yî dvú le le wen nu ke ekeŋke ε fí nu wase ê wvú ejise yaa nulo bvuu nu le è nu fiεε ε wvú bεε ceyte lo ke. E nu yεε wvù nulo ebvuu etaale fwe yî fiεε le keeke ekeŋke ε fí nu wase ê wvú ejise?

²⁵ Geenεn é beene taale fwe yî fiεε le kee le beene nu ke ekeŋke se beene cim yεne wase fí le, é beene ekuu shém eceyte.

²⁶ Keyoy ke Yuule tεn ε mum ε no fici beene yî kewεεyε kesεεbeene le, no beene yaa kee keebunlee no beene keŋke keebunlee ke. Keyoy kedvu kebεε ké no leke Nyo' fô beene bonyii bo Nyo' le beele ê wvú ê je yî è nulo wee saa esee le ke.

²⁷ Nyo' wvù ké no taasse mvuntelem mvu bonyii le ké no kee ŋkpawace wvu Keyoy ke Yuule, njefo Keyoy ké no leke Nyo' fô bonyii bò è nu bo Nyo' le ê je yî Nyo' koonke le.

²⁸ Beene kee le Nyo' lemte yî mwεεm mvunciim e gee ε mvú gene ê je yî jee le fô bonyii bò koonke wvú le bò wvú nu ε tee bii fiεε fi wvú gomte fô bó le.

²⁹ Bonyii bò Nyo' to kee wase ε è bεε lo nu ε wvú to seyse wase gee le bó nu ke ekumen enu diεwe Waa we le, wvu le Waa we wvun nelo enu nsafwe boom bo bwee le, ε bó nu nteen.

³⁰ E bonyii bò wvú to seyσεε wase gee nonεn, ε wvú mum ke tee bó. E bonyii bodvu bò wvú to teŋεε nu ε wvú to jo wase bó le bó nu se jay. E bó bodvu bò wvú to joε le bó nu se jay, nu ε wvú to ge le bó eley bvukuke bwewe.

Wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³¹ No mwεεm mvun nu nen mvunciim, è nulo é beene ebvuu egay le la? No Nyo' nu wase ê keba kesεεbeene le, wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³² E wvú wvù Nyo' to nu se wvú ε yεε ejise bô Waa we, geenεn nya ε wvú

kpwe fô beene le bocii, tu ke wvú nu ke enya mwεεm mvunciim ebise fó é beene?

³³ E nu yεε dvú wvù nulo ebvuu egomte nsaw bô bonyii bò Nyo' nu ε caw wase? Nyo' nu wvù joo bonyii le bó nu se jay.

³⁴ Wee nu dvú wvù nulo ebvuu elese beene ŋεw e? Klistu Jisos to nu ε kpwe, kase buy tεn yî kpwe le, ε no nu keseen é ebo ke Nyo' le ke εceey e, looci leke Nyo' fô beene le.

³⁵ Wee wvù nulo ebvuu egawsen naa beene bo Klistu fo wvú ebvuu ekoonke beene nu yεε? E nulo é ŋεw, kenεε monlum, kenεε bikaa bi bonyii bone é beene ejim, kenεε jeŋ, kenεε kencimte, kenεε kembεmse, kenεε kpwe, egawsen e?

³⁶ Fí nu ke no bó nu ε saŋ ε bonyii bomew gayte é Nyo' le, “Bese nu diuw kpwe le εdiuw εcii nje yo.

Bonyii joo le bese nu njée yî bó esεεye lo.”

³⁷ Naa lo yî mwεεm mvun e mvunciim nu ε beene nu bonyii bò looci soo lo yî mvunɣay mvu Klistu wvù to koŋεε beene le.

³⁸ Me ŋkee naa ntay le ke kpwe kenεε nshii, kenεε kfuu bonceendaa bò la, kenεε biyoy bi saake, kenεε mwεεm mvù nu keseen, kenεε mvù nu ke eyuu enu, kenεε mwεεm mvù keŋke mvunɣay,

³⁹ kenεε mvù nu é we, kenεε mvù nu ekuse, kenεε naa la fifie fi nu ŋgoo mwεεm mvù Nyo' feleε le mvunciim, nu ε fimew nu dvú fi nulo egawsen beene ε bo keŋkoŋεn ke Nyo' le kè wvú keŋke fô beene le nje Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ke.

9

Nyo' to nu ε caw bonyii bo Israel le bó enù bonyii bew

¹ Fiεε fi me njemyi fin nu keceey diεwe wee Klistu le. Ke me mbiayte

lo ke. Keyoy ke Yuule kè nu yî yem e tomte le ke me mbiayte lo ke.

² Me ηκεηκε yii baay bô nsase wvù yaa kaa ke fô fitele fiem e,

³ nje boom bo bwεem e bo won e bô bee bó nu ελεμε kemwaan. Me nelo enshieele naa baay le lon eto fô me le é me engawsen lo bee Klistu ke nje bó.

⁴ Bonyii ban nu bonyii bo Israel, ε Nyo' to jo bó ge le bó enu boom bew, duηce n'yuu we é bó, gbwo monkan bô bó, nya bonci bew can yibole, duηce bó no bó ebunleè Nyo', ge bonkawma bô bó.

⁵ E nu bonyii ε bo'icee bobole bô to sanεε kfuu dibole to nu bonyii bo Nyo' le bô bó kee bó, ε Mboyse wvù Nyo' to kawεε to dioo to diewe wee wvu wum e ε bó boo wvù ε è nu é kfuu di bonyii ban e. Beene enyaà mbense sekecii se ηka é Mboyse wvun wvù nu Nyo' wvù keηke mvuηgay é we jo mwεem mvunciim. Fí enù nonen.

⁶ Ke fí nu le fiεε fi Nyo' to kawεε nu ε la εcici ke, njefo ke bonyii bocii bo Israel mum nu kecεεy boom bô è nu bo Israel e ke.

⁷ E ke è nu ten boom bô buy yî Abl'am e bocii bô è nu boom bew ke. Geenεn fí nu no Nyo' to jemyεε é Abl'am le, “E nu Aysik wvù nu ke eboo boom bô nu egeε diee diuw.”

⁸ Fifi duηci le ke è nu boom bô buy yî Abl'am e bocii bô è nu boom bo Nyo' le ke. E nu boom bô Nyo' to kawεε Abl'am dvú bô bó joo le è nu boom bo Abl'am e.

⁹ Nyo' to dioo ge ηkawma wvun gay le, “E nu ke edioo enu diewe keseen e kelum kè too le, é me enkase ento, é Sela ekeηke wan diemsen.”

¹⁰ Ke è mey ke fifin ke. Fiεε diewe fin e to nu ε kooy ten bô Lebeka wvù icee boom bew to mey ke Aysik wvù icee bo'icee bosεεbeene.

¹¹⁻¹² Naa é bó se keeke eboo boom ban, é bó se keeke ege fiεε fi jee kenεε fi befe, nu ε Nyo' to jeme é bwee bó le, “Ngyawee nu ke elemte wan caan e.”

Nyo' to jeme nonen keeduηce le wvù cawte wee bii ηkon wvuwe le, ε è yaa nu nje lemme dimew di wee nu ε ge ke. Wvù cawte bii fiεε fi wvù gomte le wee ege le.

¹³ E è nu ke no bó san le, “Yakow nu ε me ηkoonke wvù, mbane Esau.”

Nyo' ké no gee fiεε ε è nu fi wvù koonke

¹⁴ No fí nu nonen, è nulo é beene ebvuu ejeme le la? Fí fen nu le ke Nyo' yaa gee gee di leη e? Ke è nu nonen ke!

¹⁵ Nyo' to nu ε jeme é Muses le, “Me nu ηke encam shen fô wee wvù me ε ηkon e, enkoo yii fô wee wvù me ε ηkon e.”

¹⁶ Nonen ke Nyo' cawte wee bii no wee wvu wum koonke, kenεε yî lemme di wee lem e ke. Wvù cawte ε è nu nje wvù keηke shen fô bonyii le.

¹⁷ Fifi nu ke no bó nu ε san é Nwa' Nyo' le no Nyo' jemyεε é Felo Nfon wvu Ijiw le, “Me nto mbense wo diewe Nfon e ke naa shiee wvù le me ηke enduηce mvuηgay mwem yî yo le,

é bonyii egen bô diee diem yî ekole ke nshε le kecii.”

¹⁸ Fifi ε mum ε no duηci le Nyo' camte shen fô wee wvù wvù koonke le, nyaa ekole kè temyεen é wee wvù wvù koonke le wvù etemyi ekole le.

¹⁹ Wee nelo emum ebife é me le, “E è fen nu no fí nu, Nyo' ε bvuu ε no baci bonyii nje la le? Wee wvù nulo etun fiεε fi Nyo' koonke le fí enù, nu yεε le?”

²⁰ Fo wee ebiite nonen ke. E nu naa wee wvu wum wvù la wvù nulo ebeeke mbew bô Nyo'? E nulo é wee ebom fiεε bô mbom é fí ekase ebife é wvù le, “Wo bom me nen nje la le?”

9:2 Ksm 32:32 **9:4** Ksm 4:22; Os 11:1; Ksm 16:10; 24:16-17; 40:34-35; Kej 17:7; Ksm 24:7-8; Ksm 20-24; 3:2, 4; 4:13, 17; Gal 3:6, 14 **9:5** 15:8; Ksm 3:6, 15; Mat 1:1; Lum 1:3-4 **9:6** 3:3-4; 2:28-29
9:7 Kej 21:12; Mat 3:9 **9:8** Gal 3:7; 4:23 **9:9** Kej 18:10, 14 **9:10** Kej 25:21-23; Lum 11:6 **9:13** Mala 1:2-3 **9:14** 3:5; Dito 32:4 **9:15** Ksm 33:19; Mat 20:1-15 **9:16** Efe 2:8 **9:17** Ksm 9:16
9:18 Ksm 4:21; 7:3; 9:12; 14:4; 1Bi 2:8 **9:20** Yesa 29:16; 45:9 **9:21** Yeli 18:6; 2Tim 2:20

21 Wee wvù bomte nsháan kɛŋke mvunɔay ê we jo mbom keejo ntuw mbom mwaan ebom mwεem dvú jεy jεy, é fimew enu fi kɛŋke lemme di kuuke, ε fimew kɛŋke lemme di ncεw.

22 Ε nu ke λɛŋλɛŋ no Nyo' gee. Wvú to gomte keedunɔε shém ye yì ffluuke bô bonyii, ebvuu ege é bonyii ekiεε mvunɔay mwew. Geenεn ε wvú loocε kuu shém bô bonyii boba bô to gee ε shém ffluuke wvú bô bó to nu keeke efɔwε lo bó.

23 Ε wvú to ge nonεn keedunɔε bvukuke bwew bvú baay bvú nu fô bonyii bô wvú camte shen fô bó le. Ε bonyii ban nu bô wvú to seyseε wase ε è bæ lo le bó nu ke ekɛŋke bvukuke bvudvu.

24 Ε nu naa beene bonyii bodvu bô wvú nu ε tee. Ε è yaa mεy ke bô nu Bojuu maan ke. Bonyii bô yaa nu ke Bojuu nu tɛn fô.

25 Ε è nu ke naa fí fi Nyo' jemyi ê Nwa' wee ntum we wvú Osia le le, “Bonyii bô se yaa nu ke bonyii bem, nu ε me nu ŋke enteŋe bó le ‘Bonyii bem.’

Ε boba bô me nse mbaa eŋkoonke bó ke,

é me enteŋe bó le ‘Fitele fiem.’ ”

26 “Ε fô bvudvuu bwε bvú Nyo' se ké no gayte é bonyii bodvu le,

‘Kε ben nu bonyii bem kε’,

nu ε bó nu ke eteŋe wase bó le,

‘Boom bo Nyo' wvú kɛŋke nshii le.’ ”

27 Yesaya wvú wee ntum Nyo' to nu ε no beele tɛn ekumε bonyii bo Israel gayte le,

“Naa no bonyii bo Israel cim duule

naa diεwε monshεem mo ê joo yi baay e,

nu ε bô nu ke eboy nu ke nεn caan.

28 Fì nu le Nyo' nu ke enε esεε elan ŋεw

yì ekolε ke nshε le kecii kan mwaan emεse lo fiεε ficii.”

29 Ε wvú wvú Yesaya to yuu wase jeme le,

“Ε è to baa nu le Tata Nyo' wvú kɛŋke Mvunɔay Mvunciim

ebawcε boom é kfuu disεεbeene le, tu beene be ε tu wase diεwε kelaante

kè Sodom e,

noo diεwε kè Gomola le.”

Ε bonyii bo Israel tun je yì bonyii kɛŋke keebii dvú keenu teytey ê Nyo' ejise

30 No fí nu nonεn, è nulo é beene emum egay le la? Ε nulo é beene egay le bonyii bô yaa nu ke Bojuu bô to baa momte keenu teytey ê Nyo' ejise nu wase keseen teytey ê Nyo' ejise nje fitele fi bó lese yì ye le.

31 Geenεn, ε bonyii bo Israel bô to momte keenu teytey ê Nyo' ejise bii ê je yì bonci gomte le to baa eghan enu teytey ê wvú ejise ke.

32 Ε è to nu nje la? Ε to nu njefo ke bó yaa to momte bii ê je yì le bó elese ε è nu fitele yì Nyo' le ke. Bó to kpwaake le fiεε fi gee ε wee nu teytey ê Nyo' ejise nu lemme dimew di mwεtɛn gee. Ε bó ge nonεn mum baytɛn yì tε le.

33 Tε din nu di bó san ekumε dí le, “Ben etaa eyen, me ŋεεle tε ê kelaante kè Sayon e,

ε è nu tε di bonyii nu ke ebaytene yì dvú le.

Ε nu kemaan kè bonyii nu ke egbwekene yì dvú le.

Geenεn, é wee lese fitele yì ye le, wvú saa ke ewuunen kε.”

10

1 Boom bo bwεem e, fiεε fi me nshieele bô fitele fiem ficii, noo bunle yem ê Nyo', nu le bonyii bem bo Israel ban ke eboy.

2 Fiεε fi me ŋkee, ε è nulo é me enjeme nu le, bó kɛŋke naa shiee wvu baay fô Nyo' le. Geenεn ε bó yaa kee kε je yì λɛŋ yì bó ebii wvú le jó kε.

3 No bó baa kee je yì Nyo' joo le wee ké no nu teytey ê wvú ejise jó, bó ε mum ε no gomte wase keegεε yibo je, ε faŋε yaa bvuu nya bikuu bibole

keebii yiye je yi Nyo' joo le wee nu teytoy ê wvú ejise jó le ke.

⁴ No Klistu to toe wase, ε je yi bonci yi bonyii to bii dvú keenu teytoy ê Nyo' ejise mum ka, wvu le keenu teytoy ê Nyo' ejise keseen enù wase keelese fitele yí Klistu le.

Mboyma nu ε to fô wee tfuu le

⁵ Muses to nu ε san ekumε je keenu teytoy ê Nyo' ejise yi bii ε è nu bonci le le, “Wee wvú gee no bonci gayte nu ke ecee nje wvú geele bonci bodvu bocii.”

⁶ Fi ekumε je yi le wee nu teytoy ê Nyo' ejise bii fitele fi wvú lese yí ye le nu ε bó ε san le,

“Fo wo ebiitè ê fitele fiew e le laa è nu eben yeε fowe le?”

Fi nu le laa è nu eben yeε eto bô Klistu le.

⁷ Kenεε le,

“Fo wo ebiite le laa è nu ebow yeε won bonkfu le le?”

Fi nu le laa è nu ebow yeε eto bô Klistu le.

⁸ Geenεn fí jemyi le la? Fí jemyi le,

“Diεw Nyo' nu naa mbew yo le.

Yí nu diuw wo le, noo ê fitele fiuw e.”

ε è nu yí yi bese fewci ekumε keelese fitele yí Klistu le.

⁹ ε wo jeme bô diuw wo le Jisos nu Tata, ε bee fô fitele fiuw e le Nyo' to nu ε bvuse wvú yí kpwe le, é wo ke eboy.

¹⁰ Fí nu nonεn njefo wee beje ε è nu bô fitele fiew ε Nyo' se jo wvú le wvú nu se jay. ε wee jemyi ε è nu bô diuw we ε Nyo' se boyse wvú.

¹¹ Nwa' Nyo' jemyi le,

“Ke wee wvú nu ε bee wvú le nu ke ekeηke ken'wuumεn ke.”

¹² Ben ekeè le ke kejeεy jeεy nu dvú entelεη jo wee Juu bô wee wvú yaa nu ke wee Juu ke. Tata wvú nu Tata bonyii bocii nu ke mwaan. ε wvú ké no yen'yi can ye nyaa mweεm ê wee tfuu wvú beele fô wvú le.

¹³ Fí nu no bó san ê Nwa' Nyo' le le,

“Wee tfuu wvú beele teje diee di Tata le,

nu ε wvú nu ke eboyse wvú.”

¹⁴ Geenεn è nulo é bonyii eghan neε se no beele teje wvú se bó nu ε lese fitele yí ye le? ε è nulo é bó eghan neε se lese fitele yí ye le se bó ke nu ε yuw wase ekumε wvú? ε bó nulo eghan neε se keeyuw se wee nfewce wvú efewce ekumε wvú ê bó.

¹⁵ ε è nulo é bonyii eghan neε se gen efewci se bó nu ε tum bó? Fí nu ε bó ε san le,

“Bonyii ké yuuke ncín bikaa bi wee wvú too bô saaka wvú jee, no yuuke njon baay.”

¹⁶ Geenεn, ke bonyii bo Israel bocii nu ε bee wase saaka wvú jee wvun e ke. Ke leηleη no Nwa' wee ntum Nyo' wvú Yesaya jemyi le,

“Tata, è nu yeε dvú wvú nu ε bee saaka wvú bese fewci le?”

¹⁷ Fí ε mum ε no nu le keelese fitele yí Klistu le nen'yi yí fiεε fi wee nu ε yuw e. ε fiεε fi wee yuw nen'yi fô fi bó fewci ekumε Klistu le.

¹⁸ Me ε mum ε no mbiite le laa bó to baa yuw ε? Keceεy bó to nu ε yuw. Nwa' Nyo' gayte le,

“Diεw yibo to nu ε gen yí ekole ke nshe le kecii,

ε njeme wvubo gen buy yí εbuw ε won e εcii.”

¹⁹ Me ε mbvuu ε no mbiite le laa fí nu le bonyii bo Israel to dioo yuw, fanε yaa yuw ntay ε? Muses to nu ε yaw gay le Nyo' gayte le,

“Me nu ηke enge é kendon ebene ben bô ketum

ke bonyii bo εcici le,

enge é shém eton'yi ben bô ketum ke bonyii bô nu biyuj e.”

²⁰ ε Yesaya bvuu jeme lo se nfan le Nyo' gayte le,

“Bonyii bô se baa egomte me nu bô nu ε yen me le.

ε me ε nduηce ekole kem ê bonyii bô se baa ebiite me ke.”

²¹ Geenεn fi ekumε bonyii bo Israel nu ε Nyo' to gay le,

“Eduw εcii nu ke no me nshee ε me ε neke can keenfiεn bonyii,

geenen ε bó temyi κε ε è nu bikuu gene
ê yibo je le.”

11

*Ke Nyo' baa mum ma wa lo bonyii
bo Israel ke*

¹ Me ε mbvuu ε no mbiite le laa Nyo'
nu ε ma wa lo bonyii bew ε? Ke è nu
nonen κε! Me kebεε nu ε me nu wee
wvu Israel. Me nu waa yew Abla'am,
ε me mbuy ê kfuu di Benjamin e.

² Ke Nyo' baa ma wa lo bonyii bew
bò wvú to cawεε wase ε è bεε lo κε.
Ke ben kee fiεε fi Nwa' Nyo' jemyi
εkumε Elayja no wvú to beele fô Nyo'
le εkumε fiεε fi bonyii bo Israel to gee
le?

³ Wvú to beele gayte ê Nyo' le,
“Tata, bó nu ε yuwyε wase bonyii buw
bo ntum e,
ε sâw bitaη biuw bi ncese le.
E shεke κε wase me maan,
ε bó bii wase ten me le keemεse.”

⁴ Wvú to beele nonen ε Nyo' tfuse ê
wvú le la? Wvú to nu ε tfuse ê wvú le,
“Me nu ε ηγεε bonyii bò è nu bem
ε bó nu bontfuke bosooshwiw
(6,000),
ε bó ke baa tum wase nvuu fwe dvu
Baal * keebunle fó κε.”

⁵ E nu κε leηleη no fí nu kefew ke
keseen kin e. Bonyii bomew nu κε
naa dvú Israel caan bò nu ε shεε bò è
nu bo Nyo' le. E boban nu ε wvú caw
nje fitele fiew fi jee fô bó le.

⁶ E è fen nu le wvú to caw nje fitele
fiew fi jee, tu κε è bvuu nu nje lemme
dimew ε bó to ge κε. E è to nu nje
lemme dimew ε bó ε ge, tu κε è nulo
é ebvuu enu le è nu fitele fi jee κε.

⁷ Fiεε fi me ηgayte nu le la? Fí nu
le bonyii bo Israel nteen to baa ghan
enu teyey ê Nyo' ejise no bó to gomte
κε. E to nu κε bonyii bò Nyo' to cawεε
bò to nu ε ghan keηke je keenu teyey
ê wvú ejise. Geenεn, ε Nyo' ge ε mvun-
telem mvu kebεε ke bonyii le teme
ghaw mεy nonen.

⁸ Fifi nu no bó to saηεε le,

“Nyo' to nu ε ge ε bó no funfunε,
ε ejise εbo fanε yaa ebvuu eyεne
mwεεm e κε,
ε bitem bibole yaa yuuke mwεεm κε.
Bó ε no nu κε nonen ε to ε buy εben e.”

⁹ E Dawe to nu ε jeme ten le,
“Nyo' ege é mwεεm mvudien mvù bó
diee yuuke njon
enjim bó diεwε lawe le,
ebvuu ekoo bó diεwε ketam e.
Mvú etu fiεε fi nu esen lo bó etufe,
é emum enu nlawma gee dibole.”

¹⁰ Nyo' ege é ejise εbo ejim wvu le fo
bó eyεnè lo mwεεm e κε.
Wvú ege ten é jím yibo enjvuushe emεy
lo nonen.”

¹¹ Me ε no mbiite le laa è fen nu
le bonyii bo Israel to baytene nen
keegbwe emεy lo fokuse le? Ke è nu
nonen κε. Kebefε kè bó to gee to nu
ε kaa to lo bó mboyma fô bonyii bò
yaa nu κε bo Israel e, wvu le bonyii bo
Israel ebenè kendon.

¹² E è fen nu le kebefε kè bó to gee
to nu ε kaa to ε è nu bó bvujonke yí
nshε le, ε ηgbwe wvú bó to gbweε to ε è
nu bó bvujonke fô bonyii bò yaa nu κε
bo Israel e, tu bvujonke bvù nu ke enu
seke bonyii bo Israel bocii ε bee Klistu
le nu ke enu nεε?

*Fo bonyii bò yaa nu κε bo Israel
emum ekfune gvuw bó bonyii bo Israel
ke*

¹³ Me ηgomte keenjeme keseen ε è
nu è ben bonyii bò yaa nu κε bo Israel.
No me nu waa ntum Jisos fô bonyii
bò yaa nu κε bo Israel e, me ε mum
ε no njoo lemme diem le è nu fiεε ε fí
kuuke.

¹⁴ E me ηgee nonen wvu le me enje é
Bojuu bosεε ebenè kendon, é fí ekum
bó le, é bomew bó le ke eboy.

¹⁵ E è fen nu le Nyo' to dioo ma
bonyii bo Israel ε fifin ge ε bonyii
bomew yí won e kase tu fiεε fimwaan
bò bo Nyo', tu è nu ke enu seke wvú ε
kase ε fiisen bó, ε fí nu nεε? Fí nu ke
enu lo diεwε seke wee ε kpwe ε kase ε
buy yí kpwe le.

11:1 Lem 22:30; 2Kol 11:22; Gal 1:13-14; Fili 3:5
19:10, 14, 18 * 11:4 Baal wvun to nu fimooso.
Dito 29:4; Mat 13:14-15 11:9 Mben 69:22-23; 35:8

11:2 11:29; Mben 94:14; Yeli 31:37 11:3 1Bfn
11:5 9:27 11:6 4:5; Gal 3:18 11:8 Yesa 29:10;
11:11 Lem 13:46; Lum 10:19 11:13 1:5

16 E wee guse bvulem e baa sâ' dvù ê Nyo', tu bvulem bvudvu bvucii nu enu wase bvu Nyo' le. Kete e no nu e geŋ yidvu nu yi Nyo', tu tíew kete kedvu nu enu ten yi Nyo'.

17 Geenŋ, é è fŋ nu le tíew kete yimew nu e bó to faashŋ lanje mum jo wase e è nu ben bò nu kete ke Olif e ke ekow, to shfuwye yi kete ke Olif kè bó yele lo le fò tíew yimew ye to nen'ye, wvu le ben ekeŋke ten joo yi nen'yi yi kete kedvu le,

18 tu ke ben keŋke keekfune gvuw ben e bo tíew yidvu ye ke. E ben kfune gvuw ben e bó, é ben no kumyi le ben nu ke lo tíew. E è yaa gee ben e geŋ se nu dvù ke. E gee geŋ e ben se nu dvù.

19 E nulo é wee mvu ben e enŋ ejemyi le, “Ke bó to faashi tíew keeshfuw e è nu me fò.”

20 E nu keceey. Bó to faashi bó lanji njefo ke bó to keŋke mbee ke. Ben e no nu fò temyi nje fitele fi ben lese yi Klistu le. Nonŋ, fo ben emum ebensee ye ke. Ben enù nfan nfan.

21 Ben ekeè le é Nyo' nu se wvú to nu e bawce tíew kete kè bó yele lo kie, tu ke è nulo ten é wvú ke ebawce ben ke.

22 Ben etaa le eyen le Nyo' keŋke fitele fi jee baay bvuu keŋke ten fitele fi cewcew e. Wvú ké no cewcewe bô bonyii bò nu e gbwe, geenŋ dunji fitele fi jee fô ben e fŋ é ben nu e mŋ e no bii ê je ye le. E fuw ke nonŋ, tu wvú nu ke efaashŋ ten ben elan.

23 E dioo tu fô bonyii bo Israel e, é bó kumene lo e no keŋke mbee, é Nyo' ekase ejo bó eshfuyŋ yi kete kie le, njefo è nu fiŋ e Nyo' keŋke mvunŋgay keekase ege.

24 Ben ekeè le, é ben nu tíew e bó to faashŋ yi kete ke Olif e kè kuu e è nu ekow, to shfuwye yi kè bó yele lo le, e è nu fiŋ e fi yaa keŋke keenu nonŋ ke, tu ke è nulo é bó ekase ejo tíew yi è nu yi kete kè bó yele lo yi bó to faashŋ wase ekase etfuushŋ yi kete kedvu le efey lo nonŋ e?

Nyo' camte shen fô wee tfuu le

11:16 Ktj 15:19-21 11:17 Efŋ 2:11-13 11:18 Jon 4:22 11:20 1Kol 10:12 11:25 Mat 24:14; Jon 10:16 11:26 Yesa 59:20-21; 27:9; Yeli 31:33-34 11:29 3:3-4; 15:8 11:32 3:22; Gal 3:22 11:33 Job 11:7; Mben 139:17

25 Boom bo bwem e, me ngomte le ben ekiŋ keceey kin kè nu ê nnyile le, wvu le fo ben ke enŋ ebensee ye le ben feefene baay ke. Fí nu le ekole kè temyŋ nu e to fô bonyii bo Israel e nteen. E bó nu ke etemyi ke bikuu nonŋ egen ebuy seke bonyii bò yaa nu ke bo Israel bocii bò nu keeley ngoo bonyii bo Klistu le e ley wase.

26 Fí nu ke edioo e kooy nonŋ, é bonyii bo Israel bocii emum eboy. E nu fi fi bó to saŋŋ e Nyo' gayte le, “Wee wvú nu ke ebvuse bonyii nŋew e nu ke ebuy Sayon.

Wvú nu ke ebvuse gee di befe é kfuu di Yakow e.

27 E fifin nu monkan mò me nu nke engbwo bee bó

seke me e ncake bibefe bibole.”

28 E keba ke saaka wvú jee wvu Nyo' le nu e bonyii bo Israel nu bonyii bo bvuban e fô Nyo' le nje yene. E dioo etu é keba ke ncaw wvú Nyo' to cawŋ wase bó le, nu e bonyii bo Israel nu lo fitele fiew nje monkan mò wvú to gbwolŋ bô bo'icee cee bó.

29 Fí nu nonŋ njefo é Nyo' nya wase nnya é wee, wvú saa ebvuu ekase efi ke, é wvú teŋe wase wee, wvú saa ebvuu ekase ecine wvú le ke.

30 No ben bonyii bò yaa nu ke bo Israel to shee nu yaa yuuke Nyo' le ke, geenŋ e no nu keseen e wvú e cam wase shen fô ben e njefo bonyii bo Israel baa eyuuke wvú le ke,

31 é nu ke lenlen no bó ten baa eyuuke Nyo' le keseen wvu le shen yi wvú cam fô ben e ege é wvú ke ecam ten shen fô bó le.

32 Fiŋ fi nu nu le, Nyo' nu e lese bonyii bocii yi ncaw ekole kè temyŋ e, wvu le è nelo é wen ecam shen fô bó le bocii.

Mbense enù fô Nyo' le

33 O, ben etaa eyen, bvukuke bvù è nu bvu Nyo' le nu naa lo bvu baay, e bvufee bwew nu naa lo ten bvu baay, e mwem mvù wvú kee nu e wvú kee naa lo ten baay! Ke è nulo é wee ekiŋ

je yì wvú kpwan̄sene mwεεm jó κε. Ke è nulo é wee ekiεε je yì wvú gee mwεεm mwew jó κε.

³⁴ Fifin nu no bó san̄εε ê Nwa' Nyo' le le,
“É nu yεε dvú wvù kee ηkpaw̄ce Tata? É è nu yεε wvù nulo etefe wvú?”

³⁵ É nu yεε dvú wvù ke nu ε nya wase Nyo' bô fiεε
wvu le Nyo' ke ekase elaw wvú?”

³⁶ Mwεεm mvun̄ciim nε fô wvú le. Mwεεm mvun̄ciim fey can ye le, ε mwεεm mvun̄ciim nu nje ye. Mbense enù fô wvù le sekeciì se ηka. Fí enù non̄en.

12

Ben enya bikuu bin̄en ê Nyo'

¹ Boom bo bwεεm e, no Nyo' nu ε cam wase shen fô beene le, me ε mum ε no ηkule can le ben enya bikuu bin̄en ê Nyo' diεwe mwεεm mvu ncese le mvù beε mvuyuum yuule ε Nyo' ε bee le. Fifin nu je yì lεη fô ben e keebunlee Nyo' jó le.

² Fo ben ebii mwεεm mvù bonyii bo yì nshε le fεn gee κε. Ben ecinε é Nyo' enyaa ben bô bon̄kpaw̄ce bô bofε, é bó ekumene ben. É ben gee non̄en, é ben emum ekiεε keeyeese kee fiεε fí Nyo' shieele, fí è nu fí jee, ε Nyo' ε bee dvú, ε fí ε jon̄ wvù le ε gen̄ ε mεse.

³ Me diεwe wee wvù Nyo' nu ε buw e, nu ε me ηgomte keen̄gay ê ben bocii le, fo wee ekpwaw̄ci ekumε ekolε kew le wen nu fiεε fimew fele fiεε fí wvù nu κε. Wee ekpwaakè ekumε ekolε kew ê je yì lεη e. É wee ekpwaw̄ci biì nfew mbee wvù Nyo' nu ε nya ê wvù le.

⁴ Beene kee le ye wee nu yimian̄, ken̄ke biba jεy jεy, ε biba bidvu ken̄ke lemme jεy jεy.

⁵ É nu κε lεηlεη no beene nu. Naa no beene cim nu nteen, nu ε beene nu ye miaan̄ yì Klistu le. É wee mvu yaa nu fô ekolε kew e maan̄ κε.

⁶ Beene ken̄ke nnya jεy jεy bii je yì Nyo' nu ε buw beene jó le. Beene emum elem̄tè dvú. É nnya wee nu keeteete ntum Nyo', é wvù no teetè bii nfew mbee wvù Nyo' nu ε nya ê wvù le.

⁷ É nnya wee nu keelemte fô bonyii le, é wvù no lem̄tè fô bó le. É yì wee nu keeyεy bonyii, é wvù no yεyì.

⁸ É nnya wee nu keeyvuwse mvuntelem mvu bonyii le, é wvù no yvuwsè. É yì wee nnya nu keenyaa mwεεm ê bonyii, é wvù yene can ye. É yì wee nu keetaale fô bonyii le, é wvù no taalè fô bó le bô fitele fiew ficii. É wee nu ε ye nnya nu keecamte shen fô bonyii le, é wvù no cam̄tè yuuke njon̄.

Nkon̄en wvu keεεy

⁹ Nkon̄en wene ken̄ke keenù wvu keεεy. Ben ebanè fiεε fí befe, leemè ε è nu yì fiεε fí jee le.

¹⁰ Ben ekon̄enè bikuu bin̄en bô fitele ficii diεwe boom bo bwee wan̄ e. Ben efelè naa lo bonyii bocii yì n'wvum wvù ben nyaa ê bonyii le.

¹¹ Fo ben egeè ηgoy κε. Mvuntelem mvunen̄ eyvuwsè sekeciì ε ben lem̄te lemme di Nyo' le.

¹² Ben elan̄lan̄è yì fiεε fí ben taale fwe yì dvú le kee le ben nu ke eken̄ke le. Ben ekuulè shém̄ yì bon̄gew e. Ben enù yì bunle le sekeciì.

¹³ Ben efici bonyii bô è nu bo Nyo' le bô fuute. Ben efisenè botolo yéw yene le taale fô bó le ntay.

¹⁴ Ben elékè le Nyo' elan̄ ε è nu kembon̄en yì bonyii bô bone bikaa ê ben ejim e. Ben elékè ε è nu kembon̄en fô bó le. Fo ben elékè le eto lon̄ fô bó le κε.

¹⁵ Ben elan̄lan̄è ben ε bonyii bô lan̄lan̄e, enù yì yii le ben ε bonyii bô nu yì yii le.

11:34 Job 15:8; Yεsa 40:13 **11:35** Job 41:11 **11:36** 16:27; 1Kol 8:6 **12:1** 6:13; 1Bi 2:5 **12:2** Efe 4:22-24; 1Tes 5:21 **12:3** 1:5; Mat 20:26; 1Kol 12:11, 28; Efe 4:17 **12:4** 1Kol 12:27 **12:6** 1Kol 12:4-11; 12:27-14:40; 1Bi 4:10-11 **12:7** Lem 6:1-3; 2Kol 9:5, 7 **12:9** 2Kol 6:6; 8:24; 1Tim 1:5; 1Bi 1:22; 1Kol 13:4-7 **12:10** 14:15; Jon 13:14-15; Gal 5:13; 6:3, 10; Efe 4:2; Fili 2:2-3 **12:11** 8:9; Gal 5:25; Mwm 3:15 **12:12** 5:2-3; 8:24-25; Mat 24:13, 22; Luk 18:1; 1Kol 10:13; 1Tes 2:14 **12:13** Gal 6:10; Ibu 13:2 **12:14** Mat 5:44 **12:15** Job 30:25; 1Kol 12:26; 2Kol 11:29 **12:16** Bηgn 3:7; 1Kol 1:10-11, 19-20, 27-28; 8:1

¹⁶ Ben eceè yî fiεε le fimwaan. Fo ben ebenseè ye κε. Ben ekoolè nsán ben ε bonyii bo ncεw ncεw. Fo ben ejòð le ben kee mwεεm fele no ben kee κε.

¹⁷ Fo ben etfuusè kebefε bô kebefε κε. Ben ekeηkè ηkpawwεε keegee ε è nu mwεεm mvù bonyii bocii yεne le è nu mvù jee.

¹⁸ Ε je nu dvú, no ben yεne, é ben no momtè keecee yî nyεkeey e ben ε bonyii bocii.

¹⁹ Nsáa yεm shém, fo ben eyuu emomtè naa lo keetfuuse εnvuke κε. Ben ecine dvú é Nyo' ke eduηce shém ye yî ffuuke é bó. Ε nu fí fi bó nu ε san le,

“Εnvuke nu ε è keηke me keentfuse.

Ε nu me wvù nu ηke enlaw bó.

Fifin gayte Tata Nyo'.”

²⁰ Fì è nulo é ben egeè nu fin fi bó san é Nwa' Nyo' le le, “Ε jen yuu wee wo bvuban, é wo nya fiεε ε wvù die. Kendon é no yumte wvù, é wo nya fiεε ε wvù wu. Ε wo ge nonen, é ken'wuumen enu fô wvù εfa.”

²¹ Fo ben ecine é kebefε eso ben κε. Ben esòð lo kebefε bô mwεεm mvù jee.

13

Beene eyuukè bonyii bô keηke mvungay mvu sa' le

¹ Wee tfuu keηke keeyuukè bonyii bô keηke mvungay mvu sa' le, njefo κε mvungay nu dvú se mvú ne fô Nyo' le κε. Boba bô saake nu ε è γεke Nyo'.

² Fí ε mum ε no nu le é wee duηci εkolε kè temyεen é bonyii bô keηke mvungay mvu sa' le, tu mwεten duηci ε è nu é bonyii bô è γεke Nyo'. Ε bonyii bô duηci εkolε kè temyεen teηe ε è nu ηγεw yî bikuu bibole.

³ Ben ekeè le bonyii bô saake won nu ε bonyii bô keηke keηge kè jee yaa ké no fane bó κε. Ε ké no fane bô befe keηge. Ε wo shieele le κε wo nu efane bonyii bô keηke mvungay mvu sa' le,

é wo mum no geè le fiεε fi jee, é bó emum ebensee wo.

⁴ Wee wvù saake bonyii nu ε wvù lemte ε è nu fô Nyo' le le bonyii eceè ntaη. Geenεn, é wo ne ε no gee fiεε fi befe, é wo mum no fane wvù, njefo κε mvungay mvù bó nya é wvù keeleese bonyii yî ηγεw e nu mvu εcici κε. Ε nu wee lemme wvu Nyo' wvù duηci shém Nyo' yî ffuuke fô bonyii bô gee mwεεm mvù befe le.

⁵ Nonεn ben keηke keeyuukè bonyii bô saake won e, ε è yaa nu κε le njefo ben fane shém Nyo' yî ffuuke κε. Ben eyuukè ten wvu le fo fiεε enu dvú fi esaake ben fô fitele le κε.

⁶ Ε neε fiεε fi gee ε ben se laanke ten shile, njefo bonyii bô keηke mvungay mvu sa' le lemte ε è nu fô Nyo' le, ε bó ε nya kefew kebole kecii yî lemme didvu le.

⁷ Ben enyaà fiεε ficii fi ben keηke keenya é wee tfuu. Ε è nu shile keelan, é ben lan. Ε è nu keelaw mwεεm mvù ben keηke keelaw, é ben law. Ε è nu wee wvù ben keηke keefane wvù, é ben no fanè. Ε è nu wvù ben nu enya ε è nu n'wvum é wvù, é ben nya.

Ben ekoηenè bikuu binεn

⁸ Fo wee ekeηkè naa lo fioo bô wee mvu εfey fioo yî è nu keηkoηen κε. Ben ekeè le, é wee kooηke wee mvu, tu wvù nu ε gee wase bonci bocii.

⁹ Bonci bo Nyo' le bô gayte le,
“Fo wo ejan kpwεε wee,
fo wo eyu wee,
fo wo econ bvucou,
fo wo edewkenè ejise κε,”
naa noo nci wvù la, nu ε bó ε taashe yî nci wvù gayte le,
“Ε kooηkè waa bwoo no wo kooηke εkolε kuw” e.

¹⁰ Ε wee kooηke wee mvu, wvù saa ebvuu ege naa lo fiεε fi befe bô wvù κε. Nonεn é wee kooηke wee mvu, tu wvù nu ε gee wase bonci bocii.

11 Ben egeè mwεem mvun nonen kee no kefew nu wase keseen. Kefew nu ε kí ε kocen wase fô ben e keekamse. Ben ekamse njefo kefew kè Nyo' nu eboyse beene nu wase nceencee fele no kí to shee nu seke beene to lesεε fitele yî Jisos Klistu le.

12 Entan̄ kaa wase, ε ekfun̄ yuule wase too. Beene emum elan̄ gee di εjiwε le, ejo wase ε è nu gee di n'yuule diεwε mwεem mvu jem e.

13 Beene eceè nce wvù ken̄ke n'wvum diεwε bonyii bô lenε εmvunsheen̄ e. Fo ben ediekenè, wukene gee diεwε bwé le kε. Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole kε. Fo ben eceè nce nnyen̄ kenjan̄ noo nce nsake kε. Fo ben ewaalè waa bvuu ken̄ke ken̄ghεw kε.

14 Ben ejo ε è nu nce Tata Jisos Klistu yî yene le. Fo ben enya naa lo bvudvuu ê nyam ye wvu le ben egee mwεem mvù befe mvù yî shieele kε.

14

Fo wee esaakè wee mvu kε

1 Ben efiisenè bonyii bo wεεyi yî mbee le ê ben ente. Fo ben ε boba bonyii ebeeke ε è nu mbew yî mwεem mvù bó kpawwci le è nu mvu len̄ keege le kε.

2 Wee mvu nu ε wvù beje le è nulo é wen ediee fiεε ficii. Geenεn ε wee mvu wvù mbee we wεεyi nu ε wvù diee kε fiew ε è nu mbáse yî bó keeke lo.

3 Fo wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake, enyεnsè wee wvù nyaake kε. Fo wee wvù nyaake, esaakè wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake mum sumtene lo nsaw we kε, njefo bó bocii nu ε Nyo' ε fiisen̄ bó.

4 ε nu wo wvù yεε keesaake wee lemme wee mvu mum sumtene lo nsaw we? ε ken̄ke cee εkolε we keeke eyen̄ laa waa we lemme leeme ntay nuu wvù gbwee lo le. ε wvù nu ke eleem we, njefo Tata nulo eleke wvù we é wvù eleem ntay.

5 Wee mvu nu ten dvù wvù joo le εdiuw yomew nu yo baay baay ê yomew e. ε wee mvu joo fiew le εdiuw εcii nu kε len̄len̄. Fiεε fi nu, nu kε le fo wee ekεnkè keman̄en̄ ê ηkpawwce we le yî fiεε fi wvù leeme yî dvù le kε.

6 Wee wvù joo le εdiuw yomew nu yo baay baay gee nonen̄ keenya n'wvum ê Tata. ε wee wvù diee fiεε ficii diee ten̄ keenya n'wvum ê Tata, no wvù gee nonen̄ no nyaa keyoone ê Nyo'. ε wee wvù nyen̄see keediee fiεε ficii nyen̄see kε ten̄ keenya n'wvum ê Tata, no wvù nyaa ten̄ keyoone ê Nyo'.

7 Beene ekeè le é wee nu dvù, tu kε è ken̄ke wvù εkolε kew kε. ε wvù kpwe lo, é saa ekεnkε wvù εkolε kew kε.

8 ε beene nu dvù, tu beene nu kε beene ε bo Tata, beene é kpwe, tu beene nu kε beene ε bo Tata. Nonen̄, ken̄εε beene nu dvù, ken̄εε beene ε kpwe, tu è ken̄ke kε Tata beene.

9 ε nu shiee wvù Klistu to kpweε kase buy yî kpwe le no nu dvù. Wvù to ge nonen̄ wvu le wen enù Tata bonyii bocii bô bεε dvù bô bô kpweken̄ wase.

10 Nonen̄, è nu nje la wvù wo saake waa bwoo mum sumtene lo nsaw we? ε è nu ten̄ nje la wvù wo nyen̄see waa bwoo? Ben ekeè le beene bocii nu ke eleem fwe dvu Nyo' é wvù esaw beene.

11 ε nu fiεε fi bó nu ε san̄ le, “Me wvù Tata ngayte le, no me nu dvù, wee tfuu nu ke etum εnvuw ê me εjise, é wee tfuu ejemyi bô diuw we le me nu Nyo'.”

12 Fí ε mum ε no nu le wee mwaan̄ mwaan̄ beene le ken̄ke keeke eleem ê Nyo' εjise see no gee diw to nu.

Fo wee ege fiεε fi waa bwee egbwe lo kε

13 Nonen̄, fo beene ebvuu esaake wee noo wee mum sumtene lo nsaw kε. Fiεε fi beene ken̄ke keegeè nu le wee dioo gee fiεε no yεne fo enu fiεε

fi ege é waa bwee ebayten yî dvú le kenεε egbwe lo ke.

¹⁴ Me ηkee naa lo, ε me ε mbee diεwε wee Tata Jisos e le ke fiεε fidien fimew nu dvú εfinεfin fi nu se fí yuule lo ke. Geenεn, é wee mvu ne ε no yεne le fiεε fidien fimew nu ε fí yaa yuule ke, tu fi nu enu ke nonεn fô wvú le.

¹⁵ ε wo diee fiεε ε fí beete bô waa bwoo, tu ke wo bvuu dunçi kenkonεn fô wvú le ke. Fo wo ecine é fiεε fi wo diee ege é waa bwoo wvú Klistu to kpweε nje ye, egbwe lo ke.

¹⁶ Nonεn, fo wo ege é fiεε fi jee fi wo gee ke enε etu fi bó ejemyi wase le ε nu fi befe ke.

¹⁷ Ben ekeè le ke bvunfon bvú Nyo' le nu fiεε fi ekumε mwεεm mvudien bô mwεεm mvuwuun ke. ε nu fiεε fi ekumε keekεηke nce wvu teyey bô wvu nyεkeey noo keekεηke nlanlan wvú nen'yi fô Keyoy ke Yuule le.

¹⁸ ε wee lemte Klistu le ε yiyε je le, tu Nyo' nu eyuuke njon bô wvú, ε bonyii benseε ten wvú.

¹⁹ Beene emum ebii mwεεm mvú too ε è nu bô nyεkeey noo mvú fici beene keeyoote lo wee noo wee le.

²⁰ Fo ben ebefe bô lemme di Nyo' le nje mwεεm mvudien ke. ε nu keceεy le mwεεm mvudien mvunciim yuule lo, geenεn é wo diee fiεε fi nulo ege é wee mvu egbwe lo, tu è nu fiεε fi befe ε wo gee.

²¹ ε nu fiεε fi jee keetun keedie nyam, kenεε keewu mbvuum, kenεε keege naa la fi nulo ege é waa bwoo egbwe lo.

²² ε fitele fiuw beje fiεε fimew e, é wo gεε ε è no kee ke ben ε Nyo' bofεε. Njon wvu baay nu fô wee wvú shiee baa enu dvú fô wvú le keesaake εkolε kew ke, njefo wvú gee fiεε fi wvú tomte le fí nu leη je.

²³ Geenεn, wee wvú diee fiεε kenke kemaηen fô fitele fiew e nu wase ηgew e, njefo wvú gee fiεε ε è yaa nu fi fitele fiew beje dvú ke. Ben ekeè le fiεε ficii fi wee gee se fitele fiew nu ε

bee, nu ε è nu kebefε.

15

Wee egeè fiεε fi ejeè ten waa bwee le

¹ Beene bô temyi kenke keekuule shém bô gbwee di bonyii bo wεεyi gbwee. Fo beene egeè fiεε ε è nu ke fi è nulo é ye ejee ke ε è nu beene ke.

² Wee mwaan mwaan beene le kenke keemomte keegeè fiεε fi ejeè waa bwee le keefici wvú ε mbee we kuu.

³ Ben keè ten le ke Jisos Klistu to gee mwεεm mvú ye ejeè ke ε è nu wvú ke. Wvú to gee fiew ε fi kooyi no bó san ε wee jemyi ê Nyo' le, “Boncun bô bonyii nan'yi wo dvú nu ε tu yî yεm e.”

⁴ Beene kee lo le mwεεm mvunciim mvú bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le fwele to nu keetefe beene dvú, wvu le mvú ege é beene eleemè temyi, é mvuntelem mvuseεbeene eyvuwsè yî fiεε fi beene taale fwe yî dvú le.

⁵ Me nleke le Nyo' wvú gee ε bonyii leeme temyi bvuu gee ε mvuntelem mvu bonyii le yvuwsε, ege é ben eceè yî fiεε le fimwaan ben ε bonyii bocii bii no Klistu Jisos dunçi,

⁶ wvu le yî kentaashε le, é ben ebenseè Nyo' wvú nu Icee Tata we-sebeene wvú Jisos Klistu yî diεw e miaan.

Ben efisen weε tfuu leηleη no Klistu nu ε fiisen ben

⁷ Ben emum efisen weε tfuu ke leηleη no Klistu nu ε fiisen ben, é mbense egeenè ê Nyo'.

⁸ ε me ensee ê ben le Klistu to nu ε jo εkolε kew diεwε waa lemme le fô Bojuu le keedunçe ê bó le Nyo' ké no jemyi keceεy. Wvú to ge nonεn keetom ηkawma wvú Nyo' to nyaε ê bo'icee ceε bó.

⁹ ε wvú to bvuu ge nonεn wvu le bonyii bô yaa nu ke Bojuu nelo ebenseè ten Nyo' nje shen yî Nyo' kenke fô bó le. Fifiν nu no bó sanεε le,

“No fí nu nonen, me nu ηke embensee
wo

ente jo bonyii bò yaa nu κε Bojuu.

ε me nu ηke en'yemte mbensee diee
diuw.”

10 ε fí bvuu nu ε bó ε sanj λε,

“Ben bò yaa nu κε Bojuu, ben elanjanè
ben ε bonyii bo Nyo' le.”

11 ε fí bvuu nu ten ε bó ε sanj λε,

“Bonyii bò yaa nu κε Bojuu, ben
ebenseè Tata.

Bitum bicii, ben ebenseè Tata.”

12 ε Yεsaya to bvuu jeme ten λε,

“Biay mi nu ke esan ê kfuu di Jεese le.

ε è nu wee wvù nu ke ebuy esaake
bitum

bi bonyii bò yaa nu κε Bojuu le.

ε nu yî ye le wvù bitum nu ke egeε
bvufee bvubole.”

13 Me nλεke λε Nyo' wvù beene
taale fwe yî ye le, eyinjen mvuntelem
mvunen bò njonj noo nyεkeey no ben
nu ε lese fitele yî ye le, wvu λε ê
mvungay mvu Keyoy ke Yuule le, é
ben etaale κε ε è nu fwe sekecii yî fιεε
fí ben kee λε ben nu ke eκεηκε le.

*Shiee wvù Baul to sanjεε ê je yì wvù
to sanjεε le*

14 Boom bo bwεem e, me keβεε ηkee
ntay λε ben κεηκε naa κεηγε kè jee
baay, ε ben ε yinjen bò bvufee, kee ten
keetefe bikuu binen.

15 Geenεn, yí mwεem mvumew e nu
ε me ε nsan ε nlooce ε ntooshe lo ben.
ε me ηge nonen keeηkume lo ben, ε è
nu nje mbuwma wvù Nyo' nu ε buw
me dvú,

16 λε me enù wee lemme Klistu Jisos
fô bonyii bò yaa nu κε Bojuu le. Me
ηgee lemme din diεwε cee ncese le,
nlemte yî saaka wvù jee wvù wvu
Nyo' le, wvu λε bonyii bò yaa nu κε
Bojuu enù diεwε ncese wvù Nyo' nu
ε bee le, ε Keyoy ke Yuule ε seyse bó ε
geε bó ε no yuule.

17 Nje Klistu Jisos, nu ε è nulo é me
embensee ye yî lemme di me nlemte
fô Nyo' le.

18 κε è nulo é me emom lo enjeme
εkumε fιεε fimew jεεy, εfey fí Klistu nu
ε ge wase fele yî yεm e, λε bonyii bò
yaa nu κε Bojuu elese fitele yî ye le κε.
Bó to lese fitele bii mwεem mvù me
nto njemyi bò mvù me nto ηgee le.

19 ε è to nu ten bii mvungay mvu
mwεem mvù dunji mvungay mvu
Nyo' le bò mwεem mvu diuw wvù
yumεen e mvù me nto ηgee le, noo
yî mvungay mvu Keyoy ke Yuule le.
Nonen, keekew Jelusalem eκεnen egen
ebuy keba kè Illilikum e, nu ε me ε
nlooce wase ε nfewce saaka wvù jee
εkumε Klistu jó.

20 Me nto gee nonen, ε shiee wεm
wvu baay nu λε me enfewcì saaka
wvù jee wvun ε è nu fô bó ke baa yuw
wase εkumε Klistu κε, wvu λε fo me
ηke enε enjen en'yoote yî kenffuy ke
wee mvu le κε.

21 Me nto ηgee fifin mbii ε è nu no bó
to sanjεε λε,

“Bonyii bò bó ke baa see wase ê bó
εkumε wvù,
nu ke eyen keceεy kew e,
ε bonyii bò ke baa yuw wase εkumε
wvù, nu ke ekiεε wvù.”

No Baul to seysee keegen Lum

22 ε se jewse lene din me bokan e
nteen fo me ento é beene eyenεn.

23 Geenεn, keseen κε bvudvuu bvu
lemme le bvuu beε dvú biba bin e
κε. Nonen no me nse nshee nshiee
wase bilum e keento é beene eyenεn,

24 nu ε me ηkpwaake, ηkee naa λε
beene nu ke eyenεn seke me nfele
ηgene Sβεen. Me ηkpwaake ten λε ben
nu ke efice me yî lene diem e keengen
embuy jó, seke beene ε mooce caan,
me ε n'yuw njonj ê ben entelenj.

25 Geenεn, keseen nu ε me nu enjen
Jelusalem yî lemme le fô bonyii bò è
nu bo Nyo' le bo jó le.

26 Me ηgene jó njefo bonyii bo mbee
le bo Masedonia noo bo Akεya se nu ε
no koonke keege kensuw efi bonyii bò
è nu bo Nyo' le bò fuute dvú Jelusalem.

²⁷ Ɖ to koŋ bó keege nonen, ɛ è nu lo keceey le bó kenke keege fiɛ fô bó le nonen, njefo é bó bò yaa nu ke Bojuu nu ɛ kenke wase fô mbuwma wvù fici biyoy bibole wvù è nu wvu Bojuu, tu bó kenke ten keefi Bojuu bô mwɛem mvu yî nshɛ le fɛn mvù Nyo' nu ɛ buw bó dvù.

²⁸ Nonen, seke me ɛ mɛse lemme din, ɛ n'yɛn le fiɛ fi bó suw nu ɛ ley can Bojuu le, é me emum enɛ jó, enfey jo ben, é beene eyɛnɛn, é me emum enɛn Sɛɛn.

²⁹ Ɖ me ŋkee lo le me nu ŋke endioo entoo ê ben e, entoo bô kembonen ke Klistu le fô ben e ɛ kí ɛ yɛnsɛn.

³⁰ Boom bo bwɛem e, me ŋkule lo can ê ben ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo yî kenkonɛn ke Keyoy ke Yuule le, le ben ebene me le é beene etaashɛ ebunlee shiee le ê Nyo' fô me le,

³¹ le è nulo é me ŋke embuy can bonyii bò yaa nu ke bo mbee le Judea. Beene ebunleè ten le bonyii bò è nu bo Nyo' le ke ebee lemme di me ŋgene keŋge Jelusalem e,

³² wvu le é Nyo' fɛn nu ɛ bee, é me ŋke entoo ê ben e n'yuuke njon, é fitele fiem elɛtene ê ben entelɛn.

³³ Nyo' wvù nu Nyo' nyɛkeey enù ben ɛ bó bocii. Fí enù nonen.

16

Bongayma

¹ Me ŋgomte keendunɛɛ jɛme yesebeene mi yî diee nu Fuebe é ben ekiɛɛ wvù. Wvù fici yî lemme di Nyo' le ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Senklia le.

² Seke wvù ɛ to, ɛ ben fiɛn wvù diɛwee wee Tata le ê je yî è nu yî bonyii bò è nu bo Nyo' le. Ɖ fiɛɛ nu dvù fi wvù shiee le le ben efi wvù dvù, é ben fi, ekeè le wvù nu ɛ fi wase bonyii nteen, ɛ fi ten noo me.

³ Ben egay Blisilia bô Akpwila le enya ê me. Ɖ nu bonyii ɛ bó ɛ taashe bee bó yî lemme di Klistu Jisos e.

⁴ Bó nu ɛ kpwe to soy wase bó nje yɛm. Ɖ nu bonyii ɛ è yaa mɛy ke me maan wvù nyaa keyoone ê bó ke. Bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi bonyii bò yaa nu ke Bojuu le bicii nyaa ten keyoone ê bó.

⁵ Ben egay ten kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kè taashi ê bó yew e enya ê me. Ben egay Abenɛtus wvù nsaa yɛm shém e. Wvù to nu wee wvu fwe keenu wee Klistu won wvù Esia le.

⁶ Ben egay ten Maalia wvù nu ɛ lem wase baay ê ben entelɛn e.

⁷ Ben egay Andulnikus bô Junias e bò nu bonyii bem bo won e, ɛ bó ɛ lem wase ncaw bee bó. Ɖ nu bonyii bò bó kee bó ŋgoo boom bo ntum e bo Jisos e. Ɖ to yaw bó lese fitele yî Klistu le ê me le.

⁸ Ben egay ten Ambliyatus wvù nsaa yɛm shém wvù bee wvù nu ɛ taashe yî Tata le.

⁹ Ben egay Ubanus wvù nu ɛ taashe bee bó yî lemme di Klistu le, egay ten Stacis wvù nu nsaa yɛm shém e.

¹⁰ Ben egay Ebeles e. Ɖ nu wee ɛ wvù dunɛ wase le wen leeme bô Klistu tɛmyi. Ben egay ten bonyii bo yew dvu Alistobulus e.

¹¹ Ben egay 'Elodion wvù wee wɛm won e, egay ten bonyii bò nu ɛ taashe yî Tata le bò nu yew dvu Nasisus e.

¹² Ben egay ten Tilfena bô Tilfosa le. Ɖ nu bokɛɛ ɛ bó lemte lemme di Tata le. Ben egay Basis e wvù nu fitele fiem. Ɖ nu ten kpwoon ɛ wvù ɛ lem wase lemme di Tata le naa baay.

¹³ Ben egay Lufus wvù Tata nu ɛ caw wee we le, egay ten bwee wvù me njoo le è nu ten bwɛem e.

¹⁴ Ben egay Asinklitus bô Fligon noo Emis noo Batlobas noo Emas, noo boom bo bwee wesebeene le bò nu bô bó le.

¹⁵ Ben egay Filologus bô Julia le, egay Nelius bô jɛme ye le. Ben egay ten Olimbas bô bonyii bò è nu bo Nyo' le bò nu bô bó le.

15:30 2Kol 1:11; Ɖfɛ 6:18-19; Kolo 4:3; 2Tɛs 3:1-2

15:31 Lem 21:10-11; 1Tɛs 2:14-15

15:32 1:7

15:33 1Tɛs 5:23

16:1 Lem 18:18

16:3 Lem 18:2, 18-19, 26

16:5 1Kol 16:15, 19; Kolo 4:15; Flm 2

16:13 Mak 15:21

16:16 1Kol 16:20; 2Kol 13:12; 1Tɛs 5:26; 1Bi 5:14

¹⁶ Ben egaynen bikuu binen e, enoce ê ηηοσε bonyii bo Nyo' le. Bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bicii gayte ben e.

Ntefe wvu fokemese

¹⁷ Boom bo bwεem e, me nleke lo ben le ben eyenè ekumε bonyii bô too bô kenḡawsen jewsee ben bô n'yεεyi wvù kicine wvù bó to yεεyεε ben dvú le. Ben elewtè lo boba bonyii.

¹⁸ Ben ekeè le ke boba bonyii yaa lemte ε è nu Tata wesebeene wvù Klistu le ke. Bó lemte ε è nu fô etew εbole. Bó joo njeme wvù yeke wvù è nu wvu kenleεma leεle bonyii bô nu se bó kee fiεε dvú.

¹⁹ No bonyii bocii nu ε yuw wase ekumε ben le ben nu bonyii bô yuuke fiεε gee, me ε mum ε no n'yuuke njon bô ben. Geenεn me ηgomte le ben efeefenè, ebii ε è nu fiεε fi jee le, yaa kenḡke kebo fô fiεε fi befe le ke.

²⁰ E shεete wase caan é Nyo' wvù è nu Nyo' nyεkeey etufe Satan é ben eben yî dvú le bô bikaa. Me nleke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí enù ben ε bó.

²¹ Timatio wvù lemte bee wvù yî fiεε le fimwaanḡ gayte ben e. E Lushus bô Jason noo Sosibata bô nu bonyii bem bo wonḡ e gayte ten ben e.

²² Me wvù Tεtius wvù Baul jemyi ε me nsaanḡke ηwa' wvun, ηgayte ten ben e ê diee di Tata le.

²³ Gayus wvù me wvù Baul cee ê wvù yew, ε kentaashe ke bonyii bo mbee le kecii ke fen taashi dvú gayte ben e. E Elastus wvù nu wee ntfu wvu ê kelaante kin e, bô waa bwee wesebeene wvù diee nu Kpwatus gayte ten ben e.

²⁴ [Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kembonεn kew é kí enù ben ε bó. Fí enù nonεn.] *

Mbense enù fô Nyo' le

²⁵ Mbense enù fô Nyo' le. E nu wvù wvù nulo ege é ben etemyi ntay bii no

saaka wεm wvù jee jemyi. Saaka wvù jee wvun nu wvù me nfewci ekumε Jisos Klistu. Wvù to shee nu kenyile ke fiεε le ε bó to nyile ε è bεε naa lo bvuyvuum e, ε keseen nu ε bó ε duḡce wase ê beene.

²⁶ Kinyile kin nu ε bó ε duḡce wase. Mwεem mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanḡεε nu ε ge wase kí ε buy εmwa fô bitum bicii le. Nyo' wvù mεy lo nu wvù gayεε le bó eduḡce ê bitum bicii wvu le bó elese fitele yî ye le eyuuke wvù le.

²⁷ Mbense enù sekecii fô Nyo' wvun wvù è mεy ke wvù wvù feefene le, fele yî Jisos Klistu le. Fí enù nonεn.

16:17 Mat 7:15; 2Tes 3:6; Tay 3:9-10; 2Jon 10

16:18 Fili 3:19; Kolo 2:4

16:19 1:8

16:20 1:7

16:21 Lem 16:1

16:23 2Tim 4:20

*

16:24 Ke bonḡwa' bo boyvuum nteen bô bó to yawεε sanḡ diεw

Nyo' jó kenḡke kencim kin ke.

16:25 Efe 1:9; 3:4-5; Kolo 1:26

16:26 1:2, 5

16:27 11:36; Fili 4:19-20;

1Tim 1:17; Jut 25; Mwm 4:11

**Nwa' wvu fwe wvù Baul to
san̄εε ê kentaashε ke
Kol en
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Kol en wvu fwe wvun e**

Kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kol en nu ε è to kεw Baul. Wvù to san̄ nwa' wvu fwe wvun keetefe bó ekumε fitele fi bó lese yî Klistu le noo mwεεm mvumew ekumε Klistu. Kol en jan to nu bvudvuu ε way dvûmte lo jó, ε bonyii bo jó bensee ye ekumε nce won̄ wvubo, ε fiεε fi ekumε nnyen kenjan̄ nu ten jó baay, ε bó ten bunlee bonyo' nteen. Baul yam ε jeme ê nwa' wvun e ε è nu ekumε mwεεm mvù yaa jee ke mvù to kooyi entelε̄n jo bonyii bo mbee le. Keba ke 13 nu kè duñci le ken̄kon̄en nu nnya Nyo' yî fele lo nnyá cii. Keba kedvu kin yen'yi le è nu kè bonyii baay kee ê nwa' wvudvu wvun e.

Bikuu bi mwεεm e ê nwa' wvun e

1:1-9 Ken̄kεwce

1:10-4:21 Ken̄gawsen̄ entelε̄n jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

5:1-7:40 Ekumε nce nnyen kenjan̄ noo nce kpwoon bô dweese

8:1-11:1 Ekumε bonyii bo Klistu le bô ekumε bô yaa nu ke bonyii bo Klistu le

11:2-14:40 No è nulo é kentaashε ke bonyii bo mbee le egeè mwεεm bô je yî bó ebunleè jó

15:1-58 Bonyii bo mbee le nu ke ebuy yî kpwe le no Jisos to buyεε

16:1-4 Nnya yî bó to nyaa keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvù

16:5-24 Nseyse wvù Baul to gee noo kemese ke mwεεm e

1 ε nu me wvù Baul wvù Nyo' to cawεε no wvù shieele le me enù waa ntum Klistu Jisos. Me nu bee Sostenes wvù waa bwee wesebeene.

2 Nwa' wvun gene fô kentaashε ke bonyii bo Nyo' le bo Kol en bô wvù nu ε taashε bô bo Klistu Jisos, ε baa ε gee le. Nyo' to caw ben le ben enù bonyii bô è nu bew, no bonyii bocii bô teje diee di Tata Jisos Klistu le mondvuum monciim e nu. Wvù nu Tata wesebeene len̄len̄ no wvù nu wvubo.

3 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen̄, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leεtene.

ε Baul nya keyoone no Nyo' nu ε buw bonyii bo Kol en

4 Me ηké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii nje ben, njefo wvù nu ε buw ben, no ben nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos.

5 No ben nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos nonen̄, Nyo' ε mum ε tfuw lo nnya yî yene le jé le jé le, efey mvunciim keeke fiεε ficii, bvuu kee keejeme fiεε ficii ntay.

6 Nnya yin fô ben e tomte le saaka wvù ben to yuwεε ekumε Klistu nu ε ben ε fiisen̄.

7 Ben ε no nu keseen yaa bvuu tane nnya Nyo' mi ke, no ben cεyte kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ekase eto é ben eyen̄ wvù le.

8 Wvù wvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ege é ben eleeme temyi egen̄ emese, saa ke eken̄ke naa jay yî diuu diew didvu le ke.

9 Nyo' nu Nyo' keceey. ε nu wvù wvù to cawεε ben, ε ben ε bo Waa we wvù Jisos Klistu wvù nu Tata wesebeene taashε no nu yî fiεε le fimwaan̄.

Ntefe ekumε ken̄gawsen

10 Boom bo bwεεm e, me nleke ben ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le le ben bocii etaashε enù diuw mwaan̄. Fo ken̄gawsen̄ enù ê ben entelε̄n ke. Ben enù yî wee le mwaan̄, ken̄kè ηkpawce mwaan̄, lemtè yî fiεε le fimwaan̄.

11 Me ngayte nen boom bo bwεem e, njefo bonyii bo yew dvu Kloy nu ε see ê me le ben shee ke lo waa le.

12 Wee nen'yi no duu le wen bii fi-wene ε è nu Baul e, ε wee mvu duu le wen bii ε è nu Abolos e, wee mvu le wen bii Sefas e, * wee mvu le wen bii ke fiwene ε è nu Klistu le.

13 Fí nu le bó nu ε gaw wase Klistu biba le biba le? ε nu Baul wvù bó to taε yí kentam e nje ben e? Nu le bó to lese ben ê joo ê diee diem e le?

14 Keyoone baay le me nto mbaa enlese wee mvu ben e ê joo efey Klisbus bô Gayus ke,

15 wvu le fo wee eduu le bó to lese wen ê joo ê diee diem e ke.

16 Geenεn, me nto nu ε nlese ten Tefanas bô bonyii bo yew dvu wvù ê joo. Efey nonεn, me mbaa embvuu enkee wee mvu wvù me to nleseε ê joo ke.

17 Ben ekeè le ke Klistu to tum me le me ento enleese bonyii ê joo ke. Wvù to tum le me ento enfewci ε è nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo'. ε me n'yaa nfewci bô bvufee bvú wee wvu wum e ke, wvu le fo mvungay mvu kpwe yí Klistu to kpweε yí kentam e ke etu fiεε fi εcici ke.

Klistu nu mvungay bô bvufee bvú Nyo' le

18 Fí nu le saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e nu keyuησεε fô bonyii bô laa wase εcici le. Geenεn, ε saaka wvun nu mvungay mvu Nyo' le fô beene bô wvù boysee le.

19 Fí nu ε bó ε saη le,
“Me nu ηke enfiwεε bvufee bvú bonyii bô duηci bvufee le, embvuησεε boηkpawceε bo bonyii bô feefene le.”

20 No fí nu nonεn, bonyii bô nulo ebvuu eduηci bvufee keseen nu fεε? Bonyii bô duηci bonci bo Nyo' le nu fεε? ε bonyii bô beeke bombew kefew kin e nu fεε? Ke Nyo' nu ε duηceε wase le bvufee bvú fokuse fεn nu keyuη e?

21 ε nu fiεε fi Nyo' wvù kee mwεεm mvunciim ntay to nu ε ge le ke bonyii bo yí woη wvun e nulo ekiεε wvù bô bvubole bvufee ke. Wvù to seyse le wen nulo eboyse ε è nu bonyii bô nu ε bee saaka wvù bese fewci wvun ε bonyii yεne le è nu keyuησεε le.

22 Bojuu gomte keeyεn fiεε fi duηci mvungay mvu Nyo' le se bee, ε Boglek gomte bvufee bvú fiεε le se bee.

23 Geenεn, ε bese fewci fisεεε ekumε no bó to taε Klistu yí kentam e. Fí ε no saase lo Bojuu. ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu yεne le è nu keyuησεε.

24 Geenεn, fô bonyii bô Nyo' nu ε caw e, keηεε è nu Bojuu, keηεε è nu Boglek nu ε saaka wvu ekumε Klistu wvun nu mvungay mvu Nyo' le bô bvufee bvú Nyo' le bvú baay.

25 Fí nu nonεn, njefo fiεε fi yen'yi le è nu keyuη ke Nyo' le nu ε è nu bvufee ε bvú fele naa lo bvú wee wvu wum e bvucii. ε fiεε fi yen'yi le è nu kewεεyε ke Nyo' le nu ε è nu mvungay mvu fele naa lo mvu wee wvu wum e mvunciim.

26 Boom bo bwεεm e, ben ebvuu ekpwawceε bonyii bô è to shee nu ben seke Nyo' to cawεε ben. Ke ben nteen to nu bonyii bo bvufee le no bonyii bo fokuse fεn gomte ke. Ke ben nteen to nu bontεmemvungay ke. ε ke ben nteen to buy ê dikfuú di bonyii bo baay baay e ke.

27 Geenεn, ε Nyo' caw ke biyuη bi yí nshε le fεn keege le bo bvufee le ewuumen, caw bo wεεyi yí nshε le fεn keege le bô tεmyi ewuumen.

28 Nyo' to nu ε caw mwεεm mvù bonyii joo ekuse yí woη wvun e, noo mwεεm mvù bonyii nyεnsee, caw naa noo mwεεm mvù yaa nu ke mwεεm, keege le mwεεm mvù bonyii yεne le è nu mwεεm ke etu mvu εcici.

29 Wvù to ge nonεn, wvu le fo è nεlo é wee wvu wum esaale ye ê wvù ejise ke.

30 ε nu wvù wvù Nyo' wvù to

* **1:12** Diee di Sefas din nu ten le Bitá. **1:14** Lem 18:8; Lum 16:23-24 **1:16** 16:15 **1:18** Lum 1:16; 2Kol 4:3 **1:19** 3:18-20; Lum 1:22 **1:19** Yεsa 29:14; Job 12:13, 17; Yεsa 19:12-14; 44:25 **1:21** Lum 1:19-20 **1:22** Mat 12:38; Jon 4:48; Lem 17:18, 32 **1:23** 2:14; Gal 3:1; 5:11 **1:24** 1:18; 2:5; Kolo 2:3 **1:25** 2Kol 13:4 **1:26** Jon 7:48 **1:27** Lum 12:16; Jem 2:5; Luk 1:51-53; 6:20 **1:30** 2Kol 5:21

taashεε ben ε bo Klistu Jisos. Wvú nu ε ge Klistu ε no nu je bvufee bvú baay fô beene le, ε ge tεn wvú ε leke beene teytoy ê wvú εjise, ε seyse beene ε gεε bonyii bew e, ε sum beene can ηγεω e.

³¹ Fí ε mum ε no nu no bó saη le, “Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yí fiεε fi è ge Tata le.”

2

Saaka wvù le bó to nu ε ta Klistu yí kentam e

¹ Boom bo bwεεm e, ben ekume seke me nto ntoε ê ben e keenfewcε saaka Nyo' ê ben wvù to shee nu ê kenylε le. Me nto mbaa ento fiem enfewci bó leme dì yeke kenεεε bvufee bwem κε,

² njefo me nto nu ε nlese lo le κε me nu ηγγεε bvufee yí fiεε fimew e εfey keenfewci κε ε è nu εκumε Jisos Klistu maan, εfey mvunciim, no bó to taε wvú yí kentam e κε.

³ No me nto nu beene, me nto n'wεεyi lo, nfane, nciinεke.

⁴ Seke me nto njemyi nfewci saaka wvù jee ê ben, me nto mbaa njemyi ε è nu bó díεw bvufee yí yeke κε. Me nto njemyi ε è duηci mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le kecεεy kedvu.

⁵ Me nto ηγγεε nonεn, wvu le fo ben elese fitele yí bvufee bvú wee wvu wum e κε, geenεn le ben elese ε è nu yí mvunγay mvu Nyo' le.

Bvufee bvú Nyo' le

⁶ Bonyii bó nu ε bó leeme wase bó bo Nyo' temyi, nu ε bese ké no nyaa bvufee ê bó. Ε κε bvufee bvun nu bvú fokuse fεn kenεεε naa bvú γεε le wvù saake fokuse fεn keseen κε. Mvunγay mvubole nu ke eka ela εcici.

⁷ Bvufee bvú Nyo' le bvú baay bvù bese fewci bvun nu fiεε ε fi to shee nu ê kenylε le ε bonyii yaa kee κε. Bvufee bvudvu to seyse Nyo' ε è bεε lo ε won sε ke κεw, keeyuu eto ege é beene enu ente jo bvukukε bwew.

⁸ Κε bvufee bvun nu ε wee mvu ηgoo bonyii bó saake fokuse fεn e to kee kenylε kedvu κε, njefo é bó to bee keekee, tu bó to baa eta Tata wvù nu Nfon bvukukε yí kentam e κε.

⁹ Geenεn, no bó to saηεε le, “Mwεεm mvù wee ke baa yuu γεn wase, ε wee ke baa yuu yuw wase, ε wee ke baa yuu kpawci wase, nu mvú mvù Nyo' to seyσεε fô bonyii bó koonεke wvú le.”

¹⁰ Nyo' nu ε ge Keyoy kew ε duηcε mwεεm mvun ê beene. Keyoy ke Nyo' le ké no taasse mwεεm mvunciim, taasse naa noo kenylε ke Nyo' le,

¹¹ njefo κε è nulo é wee mvu ekiεε fiεε fi wee mvu kpawci fô fitele fiew e εfey keyoy ke mwεεn e kè nu yí ye le κε. Ε nu κε lenλεn no κε è nulo é wee ekiεε fiεε fi Nyo' kpawci εfey Keyoy ke Nyo' le κε.

¹² Κε keyoy kè Nyo' to nyae ê beene nu ke yí won wvun e κε. Keyoy kin to nε fô Nyo' le keege é beene ekeε bombuwma bocii bó Nyo' nu ε buw beene dvú.

¹³ Bese ε mum ε no fewci mwεεm mvun ε è yaa nu bó díεw yí bó γεεyi bó bvufee bvú wee wvu wum e κε. Bese fewci ε è nu bó díεw yí è γεεyi Keyoy ke Yuule bese dvú, mum yuuse mwεεm mvu kecεεy mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bó kenεke Keyoy ke Yuule.

¹⁴ Κε wee wvù baa kenεke Keyoy ke Yuule yí ye le ké fiisen mwεεm mvu Keyoy ke Nyo' le κε. Wvú nen'yi fiew no γεne le è nu mwεεm mvu keyunσεε le. Ε κε è nulo é wvú ekiεε no mvú nu κε, njefo è nu mwεεm ε è nulo é ege κε Keyoy ke Nyo' le é wee sε kiεε.

¹⁵ Geenεn, wee wvù Keyoy ke Yuule nu yí ye le nulo etasse fiεε ficii ntay ekiεε kenylε kedvu, ε κε wee nu dvú wvù nulo etasse mwεεm mvu wvuweεε wee le κε.

¹⁶ Fí nu ε bó ε saη le, “Κε wee nu dvú wvù kee fiεε fi Nyo' kpawci

1:31 Yεli 9:23-24; 2:2; 4:7; 2Kol 10:17; 11:30; 12:5; Efe 2:9 2:1 1:17 2:2 1:23; Gal 6:14 2:3 Lem 18:9; 2Kol 10:1, 10 2:4 4:20; 1Tes 1:5 2:5 1:18, 24 2:7 Lum 5:2; 2Kol 3:18; 4:17; Kolo 1:26 2:8 Luk 23:34 2:9 Yεsa 52:15 2:12 Lum 8:15 2:13 2:4; 12:10 2:14 1:18, 23; Jon 3:5-12; 2Kol 3:14-18 2:16 Yεsa 40:13; Lum 11:34

wvu le wvú etefe Nyo' ke.”
Geenen, beene kenke bonkpawce ε è
nu bò Klistu kenke.

3

Bonyii bo Klistu le enù diuw mwaan

¹ Boom bo bwεem e, seke beene to nu, ke è to nulo é me enjemyi ê ben diεwe ê bonyii bò yuuke wase ε è nu ê Keyoy ke Yuule ke. E me mum no njemyi ê ben diεwe ê bonyii bò bεε bii ε è nu mwεem mvù nyam ye shieele le, noo ê bò bεε diεwe mvunley mvu boom e yî Klistu le.

² Me nto nyaa ε è nu emben ê ben. Me nto mbaa nyaa mwεem mvudien mvù temyi ke, njefo ben to baa taw wase ke. E naa ε to ε buy keseen e nu ε ben baa taw wase ke.

³ Ben bεε bii ke ε è nu mwεem mvù nyam ye shieele le. No ben bεε ghεeke kenghew, waale diwaa, tu ke fifin dunçi le ben bii ε è nu nyam ye le? Ke fifin dunçi le ben bεε kenke gee di bonyii bo fokuse fen e?

⁴ Wee nen'yi no duu le wen bii fiwene ε è nu Baul e, wee mvu le wen bii ε è nu Abolos e. Ke fifin dunçi le ben gee ε è nu gee di bonyii bo fokuse fen e?

⁵ Abolos nu yεε, ε Baul nu yεε? Bee wvú bocii nu ke lo boom bo lemme le bo Tata le bò to gee ε ben se lese fitele yî ye le, ε wee lemte diew lemme no Tata nya ê wvú.

⁶ Diem lemme to nu keejewe ε è nu ngow, ε di Abolos e nu keefuci joo, geenen ε è gee Nyo' ε yî se kuu.

⁷ Nonen, ke wee wvù jewyi ngow bò wee wvù fuci joo koole fiεε le ke. E mey Nyo' maan wvù gee ε yî se kuu.

⁸ Wee wvù jewyi bò wvù fuci joo nu ke lenlen, ε Nyo' nu ke emawce wee tfuu bii lemme diew e.

⁹ Bese nu ε taashε ε no lemte lemme di Nyo' le. Ben ε mum ε no nu wεε Nyo' bvuu nu yew ye.

¹⁰ E Nyo' mum buw me bò bvufee ε me nlese kenffuy ke yew yidvu le diεwe wee n'yoowvù looci kee lemme diew e. No me nto nleseε nonen, wee mvu ε mum ε no yote yew yidvu. Wee edioo eyote yî kenffuy kin e, no keè no wvù yote.

¹¹ Ben ekeè le kenffuy mey ke kè bó to nu ε lese wase kè è nu Jisos Klistu, ε ke è nulo é wee ebvuu elese kemew ke.

¹² Bonyii ε mum ε no yote yî dvú le bò mwεem jεεy jεεy. Wee mvu jaa jo ε è nu ketwaa ke bigew e kè yεle, ε wee mvu jo kè baa, ε wee mvu jo εta yò lumte se no yote dvú. E wee mvu jo ε è nu bite, wee mvu yun, wee mvu shá se no yote dvú.

¹³ E bó cim yote nεε, tu diuu too lo di bó nu ke eyen no lemme di wee le nu seke dí ε buy emwa Diuu di Klistu nu ke etoo bò nguy, ε nguy wvudvu nu ke emomte lemme di wee le ε bó yene no dí nu.

¹⁴ E fiεε fi wee yoke yî kenffuy kedvu le ke emey se fi ε fie, é mweten emum ekenke mmawce.

¹⁵ Fí ε fie, é mweten elase mmawce we, é wvú bò ekole kew eboy, geenen ke diεwe wee wvù fey nguy e.

Bonyii bo Klistu le nu yew Nyo'

¹⁶ Ke ben kee le ben nu yew Nyo' ε Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' le cee yî yene le le?

¹⁷ E wee befe bò yew yidvu, tu Nyo' nu ke elase lo mweten, njefo è nu yew ε è nu yi Nyo', ε ben nu yew yidvu.

¹⁸ Fo wee elεle ekole kew ke. E wee mvu ben e kpwaake le wen kenke bvufee yî won wvun e, é wvù tu keyun wvu le wvù ekenke bvufee bu bvufee.

¹⁹ Me njemyi nen njefo mwεem mvù bonyii bo fokuse fen yene le è nu bvufee nu ε Nyo' yene ε è nu keyunseε. E nu fi fi bó to sajeε le,
“Nyo' joo ke ε è nu bvufee bu bonyii bò feefene le

koole bó dvú.”

²⁰ E fí bvuu nu ε bó ε saŋ le,
“Tata kee le mwεem mvù bonyii bo
bvufee le kpawwaci
nu naa lo mvu εcici.”

²¹ Fí ε mum ε no nu le, fo wee esaalè
ye le wee mvu nu wvuwen ke, njefo
mwεem mvunciim nu mvunen.

²² Baul kenεε Abolos kenεε Sefas kenεε
woŋ wvun kenεε nshii kenεε kpwe
kenεε mwεem mvu keseen kenεε
mvu bεε se keeke eto, nu mvunen
mvunciim,

²³ ε ben nu bo Klistu le, ε Klistu nu
wvu Nyo'.

4

*Fo bonyii bo Klistu le ebenseè ye bô
wee ke*

¹ Fí be jee le ben ejoð le bese nu
boom bo lemme le bo Klistu le bô Nyo'
nu ε nya lemme diew di saaka wvù to
shee nu ê kenyile le can yibole.

² Fí ε mum ε no nu le, wee wvù bó nu
ε nya lemme can ye le kenke keegee no
cee ekole we gomte.

³ Fô me le, ke ben, kenεε yew nsaw
mi saake me é me en'yene le è nu fiεε
ke. Ke è cim nulo é me ensaw ekole
kem ke.

⁴ Ke fiεε nu dvú fô fitele fiem e fi
saake me ke. Geenεn, ke fifiε mum
duŋci le me n'yuule lo ke. E nu ke Tata
wvù nu ke esaw me.

⁵ Nonεn, fo ben emum esumtene
nsaw se kefew ε kocεn ke. Ben ecεy
Tata é wvù ke eto. E nu wvù wvù
nu ke ebvuse εmwa mwεem mvù nu
keseen ε bó ε nyile é εjiwe le, ebwaashe
mwεem mvù bonyii kenke shém yi-
bole. Nonεn, é Nyo' emum ke ebense
wee tfuu wvù bó kenke keebense.

⁶ Boom bo bwεem e, mwεem mvun
mvù me njemyi ekumε bee Abolos nu
keefi ben, wvu le ben eyεyi fô bese le
keegee fiεε bii ke ε è nu fiεε fi bó nu ε
saŋ e. Nonεn, é ben saa ebvuu esaale
ye bô wee mvu joo wee mvu ekuse ke.

⁷ E ge yeε le wo enu jεεy fô wee mvu
le? E nu la fi wo kenke fi nu se bó nya

lo ê wo? No fí nu nonεn, wo ε ghan nεε
ε se no saale ye ke diεwe ke bó nya lo ê
wo ke?

⁸ Ke ben fen joo le ben kenke wase
fiεε ficii, nu wase bonyii bo bvukuke
le, saake wase diεwe bonfon e se bese?
Wee ejo ε ben be nu wase bonfon wvu
le bese eboŋ fô ben e é beene esaake
bocii.

⁹ Me n'yene le Nyo' nu ε kaa ε gεε
bese bô nu boom bo ntum e bo Jisos
e bincilejimε le. Bese nu diεwe bonyii
bô bó gene keeyuwyε ya le. Bese nu
ε tu wase kenjinjin yí woŋ wvun e
kè bonyii bô bonceendaa bo Nyo' le
etaalè.

¹⁰ Bese nu ε tu wase biyuŋ nje
Klistu, geenεn ε ben nu bonyii bo
Klistu le bô feefene. Bese nu bonyii
bô wεεyi, ε ben nu bô temyi. Bonyii
wvumte ben, joo bese ekuse.

¹¹ E kew lo ε to ε buy keseen e, nu
ε bese nu jen, ε kendon yumte bese.
Bese jiise ε è nu bincaanca bi ndvù le,
ε bonyii nyεwle bô bese, ε bese yaa
kenke fo nce ke.

¹² E katene bese lemte bô can yese
se dieε fiεε. Bonyii dioo nan'yi bese,
ε bese no lεke ε è nu kembonεn fô bó
le. E bó dioo bone bikaa é bese ejim, é
bese kuu ke ε è nu shém.

¹³ E bó dioo jemyi díεw yì befε é
bese, é bese no tfuuse ε è nu bô yì
lεtene. E to ε buy keseen e, bese nu
diεwe mwεem mvù bó laŋ εŋkoŋ. Bese
nu ε tu wase binfo bi mwεem e yí woŋ
wvun e.

¹⁴ Ke me nsaanke mwεem mvun é
ben nεn le me ŋgomte le ben ewu-
umene ke. Me nteete lo ben diεwe
boom bem bô nu fitele fiem e.

¹⁵ E ben cim kenke naa bonyii nteen
bô yeεyi ben ekumε Klistu, tu ke è
mum nu le ben kenke bo'icen nteen
ke. E nu me wvù icee wene, njefo è to
ge me ε ben se taashe ben ε bo Klistu
Jisos seke me nto nfewcεε saaka we
wvù jee é ben.

¹⁶ Nonεn, me ε mum ε no nlεke le

ben etomyi ekale ken en ke naa no me ntomyi kem.

¹⁷ E nu shiee wvù me ntum Timatio fô ben e wvù nu waa wem yî Tata le. Wvù nu fitele fiem, e wvù leeme ten yî saaka wvun e bô fitele fimwaan. Wvù nu ke eto ebvuu etamce ben no nce wem diewe wee Klistu le nu. Fiεε fi wvù nu ke esee nu ke fî fi me nghane n'yeyi bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii dvù mondvuum e monciim.

¹⁸ Bonyii bomew nu e kew wase e no bensee ye njefo bó kpwaake le ke me mbee nke ento e ben e ke.

¹⁹ Geen en, e Tata beje lo, tu e shεke caan e me embvuu ento. E me nu ndioo e nto, nse n'yen le laa bonyii bô bensee ye bodvu kumte ke e e nu diuw nuu bó kenke mvun gay mvù ne fô Nyo' le le,

²⁰ njefo ke bvunfon bvù Nyo' le nu fiεε fi diuw wvù kum en e ke. E nu fi mvun gay mwew e.

²¹ Ben shieele le me nke entoo nεε? Ben shieele le me nke entoo bô ngbwan nuu bô fitele fi kenkon en e noo nyεkeey e?

5

Bó ebvuse wee nnyen kenjan e bonyii bo Klistu le ente

¹ Me nkenke lo nghaw keen'yuw le wee mvu e ben ente nu e kew wase nce nnyen kenjan. E nnyen kenjan yin nu naa yi e yaa nulo e wee wvù yaa kee ke Nyo' emom ke. Me n'yuke le wee mvu e ben ente joo kpweε ice.

² Ben yen kfuu yin nnyen e nen, e fanε yaa ebeele lo, e no bensee e e nu ye le? Ben kenke keebvuse lo kfuu wvuwe wee wvù mom fifiε fiεε e ben ente.

³ Naa no me mbaa enu beene ejise, nu e me nu ke beene e keyoy e lenlen diewe me nu beene. Me nu e nsumten wase nsaw

⁴ e diee di Tata wesebeene wvù Jisos e ekumε wee wvù mom kfuu fifiε fiεε. Ben ke dioo e shii, e me nu beene e

keyoy e, e mvun gay mvu Tata wesebeene wvù Jisos e nu ten fô,

⁵ e ben jo wee wvudvu, nya can Satan e, e wvù ebefe bô nyam ye ye, e keyoy kew ke eboy diuu di Tata wesebeene wvù Jisos nu ke ekase eto le.

⁶ Ben saale ye nen e fi yaa jee ke. Ke ben kee le bó ke joo fintunleen nen caan tow e mvuum e, e fi mum ge e mvuum modvu monciim ben e?

⁷ Ben ebvuse fintunleen fi e nu nce wvu yvum e ben ente, e ben emum enu bonyii bô bofe diewe mvuum mō bó baa geε fintunleen jó le ke, e e nu naa no ben nu. Ke ben kee le Klistu nu Waa Njee wvù Nyo' to geε ncese dvù fô beene le ke diewe wvù bó ké no seεle seke Nkaw Danefey e le?

⁸ Non en, beene nu diewe bonyii bô diee Nkaw Danefey e e e nu bô bleed wvù bó baa geε fintunleen jó wvù e nu mvuntelem mvù yuule noo keceey. Fo beene enu diewe bonyii bô diee Nkaw wvun e e nu bô bleed wvu bvuyvuum e wvù bó nu e geε fintunleen jó wvù e nu nce wvù befe noo kenje kē befe ke.

⁹ E nwa' wvù me nto sanεε fô ben e, nu e me nto nsan le fo ben etaashì ben e bonyii bô jaanke kenjan ke.

¹⁰ Ke me nto njemyi e e nu ekumε bonyii bo e won jan bô jaanke kenjan, kenεε bô yeεle ejise yî mwεem e, kenεε bô ngoyte mondvuum joo mwεem mvu bonyii le, kenεε bô bunlee bonyo' bo εcici ke. E e nu boba, e ben ekenke keenε lo yî won wvun e.

¹¹ Me nto njemyi e e nu le fo ben etaashì ben e bo wee wvù tenε ekole kew le wen nu waa bwee wesebeene yî Klistu le, bvuu jaanke kenjan, kenεε yeεle ejise yî mwεem e, kenεε bunlee bonyo' bo εcici, kenεε nan'yi bonyii, kenεε wuu mbvuum e mó koole, kenεε ngoyte mondvuum joo mwεem mvu bonyii le ke. Fo wee emom naa lo ediek en bô kfuu wvuwe wee ke.

¹² Ke e nu byudvu bvuseεbeene keesaake bonyii bô yaa nu e ken-

taashε ke bonyii bo mbee le ente κε. Bonyii bō è nulo é beene esaake nu bō nu ê kentaashε ente.

¹³ Ε nu fi fi Nwa' Nyo' gayte le, “Ben ebvuse wee wvù κεηκε kenje kè befe ê ben ente.”
Ε nu ke esaw Nyo' bonyii bō yaa nu ke ê kentaashε le.

6

Fo wee mbee egen eshomse mvu ê bonyii bō yaa nu κε bo mbee le

¹ Κε fi baa enu leη le é wee ê ben ente κεηκε fiεε bō waa bwee, é wvù fey keegen shomse fwe dvu bonyii bō è nu bo Nyo' le, kaa γεν dvú ε è nu fwe dvu bonyii bō yaa gee mwεεm teytoy κε.

² Κε ben kee le bonyii bō è nu bo Nyo' le nu ke esaw bonyii bo yî won wvun e le? No è nu ke esaw ben bó, tu κε è nulo é ben esaw mwεεm mvu wεmeweme ê ben ente?

³ Κε ben kee le beene nu ke esaw bonceendaa bo Nyo' le le? No fi nu nonen, tu è nulo é ben ekee naa ntay keesaw mwεεm mvù kooyi yî nshii wvu keseen e.

⁴ Μwεεm diεwε mvumwε le ε dioo kooyi, ben ε ghan nεε ε σε no joo gene dvú ε è nu fwe dvu bonyii bō baa κεηκε naa lo bvudvuu ente jo kentaashε ke bonyii bo mbee le?

⁵ Ben ewuunen. Ε fen nu le κε wee nu naa lo dvú ê ben ente wvù κεηκε bvufee keesumten nsaw wee bō wee le?

⁶ Ben kaa nen'yi ε wee jo waa bwee γεν shomse, shomse ε è nu ê bonyii bō yaa nu κε bo mbee le.

⁷ Ben keenu bvuu κεηκε bonsaw ê ben ente dunçi le ben nu ε gbwe wase. Κε ben nulo ecine é egee bonyii bomew mwεεm mvù befe fō ben e le? Ε κε è nulo ten é ben ecine é efiike bonyii bomew ben e?

⁸ Geenεn, è kaa nen'yi ben gee mwεεm mvù befe bvuu fiike kenfiw, efey mvunciim, ε wee no gee mvumvun mwεεm ε è nu bō waa bwee.

⁹ Κε ben kee le κε bonyii bō gee mwεεm mvù befe yaa nu ke eκεηκε bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le le? Fo ben elεεlè bikuu binen κε. Κε bonyii bō jaanκε kenjan, κενεε bō bunlee bonyo' bo εcici, κενεε bō jaanκε bokε' bo bonyii bomew e, κενεε bolemse bō kaase joo bomew, κενεε bokεneε bō kaase joo bomew,

¹⁰ κενεε bocoon, κενεε bonyii bō yeεle ejise yî mwεεm e, κενεε bō wuu mbvuum ε mó koole, κενεε bō nan'yi bonyii, κενεε bō ηgoyte mondvuum joo mwεεm mvu bonyii le, nu ke eκεηκε bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le κε.

¹¹ Μwεεm mvun nu mvù ben bomew to gee fwele. Geenεn, ε Nyo' ke cuke ben, caw γεε, ε ben no nu teytoy ê wvù ejise. Wvù to ge mwεεm mvun bō mvunγay mvu diee di Tata Jisos Klistu le bō mvu Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' wesebeene le.

Fiεε fi è nulo é wee egeè bō ye ye

¹² Wee nulo eduu le wen κεηκε mvunγay keege fiεε ficii fi wen koonke. Geenεn, me ε no ηgayte le κε è nu fiεε ficii fi nulo efi wee κε. Ε wee nulo eduu κε le wen κεηκε mvunγay keege fiεε ficii fi wen koonke. Geenεn me ε no ηgayte κε le, κε è nulo é me encine é fiεε fimew ejo me etfuse é me entu nfwá fi κε.

¹³ Wee mvu ten nulo eduu le, “Mwεεm mvudien nu nje tee, ε tee nu nje mwεεm mvudien.” Geenεn ben ekeè le Nyo' nu ke ebefe bō mvú mvunciim. Κε ye wee nu yì bó ejaanκε kenjan dvú κε. Ye wee nu ε è nu keelemte dvú fō Tata le, ε è κεηκε wvù wvù Tata ye yidvu.

¹⁴ No Nyo' to bvuseε Tata wesebeene yî kpwe le, nu κε leηleη no wvù nu ke ebvuse beene bō mvunγay mwew mvudvu yî kpwe le.

¹⁵ Κε ben kee le ye yene nu biba bi ye Klistu le le? Ε nulo é wee ebvuu ege nεε σε jo keba ke ye Klistu le egen

etaashε bô kpwoon nsake? Kε è nulo é fí enù nonεn kε.

¹⁶ Kε ben kee λε é wee taashi wase ye ye bô kpwoon nsake tu bô wvú nu wase ye miaan e? Ε nu fí fí bó to sanεε λε, “Kpwoon bô diemsen ké taashi, mum tu wase wee mwaan.”

¹⁷ Geenεn, wee wvú taashi bô Tata nu ε bô wvú nu wase fiεε fimwaan ê keyoy e.

¹⁸ Ben elewtè nce nnyen kenjan. Mwεεm mvù befe mvumew mvù wee gee nu ε kε wvú gee ε è nu yí ye ye le kε. Geenεn, wee wvú jaanke kenjan gee kebefε ε è nu bô ye ye.

¹⁹ Kε ben kee λε ye yene nu yew yí Keyoy ke Yuule kè Nyo' nya ê ben cee dvú le? Kε è kenke ben bikuu binεn kε.

²⁰ Bó to guy lo ben kenlum e. Nonεn, ben egeè mwεεm bô ye yene ε è nu mvù etoò bô mbense fô Nyo' le.

7

Saaka wvu ekumε kpwoon bô diemsen

¹ Me nu enya ntfuse keseen ekumε mwεεm mvù ben to sanεε fô me le. Fí jee λε fo wee ekum kpwoon e kε.

² Geenεn, no mmom yí ekumε kenjan nu ekfun, fí jee λε diemsen ekenké we kpwoon ε kpwoon kenke we diemsen.

³ Ε diemsen kenke keegee diew lemme di diemsen e fô kpwεse le, ε kpwεse kenke keegee ten diew lemme di kpwoon e fô dweese le.

⁴ Kε è bvuu kenke kpwoon mvunγay fô ekolε kew e kε, è kenke dweese. Ε nu kε lenlen no kε è bvuu kenke diemsen mvunγay fô ekolε kew e kε, è kenke kpwεse.

⁵ Fo wee ebase jim ê wee le ε è baa nu λε è seyse ben bocii ε bee, ε ben nu ege nonεn kε yí kefew e, wvu λε ben nulo emum enya bikuu binεn sekekíε yí bunle le kε. Ε ben díoε ge nonεn, mum kase no nu yí kentaashε kenεn e no ben se shee nu, wvu λε fo Satan

ke enε eteeyi ben njefo kε ben yaa kee keekemsen bô bikuu binεn kε.

⁶ Me njemyi fin kε diεwε ntefe le, kε è nu nci ε me nyaa ê ben kε.

⁷ Ε è be nu diεwε me, é me enshieele λε wee tfuu enu se kpwoon kε diεwε no me nu. Geenεn, etu ege nεε ε wee tfuu kenke kε ye nnya yí Nyo' nu ε nya ê wvú. Wee mvu kenke yin nnya ε wee mvu kenke ye.

⁸ Keseen, fô bonyii bô bεε bó emben e noo bô nu bokε' bo bonkfulε, me ε no ηgayte λε, fí jee λε bó emεy nu bó emben kε diεwε me le.

⁹ Geenεn, é bó nu se è nulo é bó ewensen bô ye, é wee gom kpwoon kenεε diemsen ε bô wvú taashε no nu, njefo fí jee keetaashε enu nonεn, efey keekpwee bô ye yí ηεyεεn.

¹⁰ Fô bonyii bô nu wase yéw e, me ε no ηgayte λε kpwoon eyenè fô wvú egawsen bô dweese. Kε wvun nu nci ε wvú buy ê me kε. Wvú buy ε è nu ê Tata.

¹¹ Geenεn, é wvú gawsen lo, tu wvú kenke keemεy enu wvú emben. Ε è baa nu nonεn, é wvú kase tu yew dvu dweese ε bô wvú mancε mwεεm mum no nu. Ε è nu kε ten fí fí me ηgayte ê bolemse λε kε diemsen kenke keekun kpwεse kε.

¹² Fô bomew bonyii le nu ε me ηgayte ê bó λε, é wee wvú nu wee mbee kenke kpwoon ε kpwoon wvudvu yaa nu kε wee mbee, ε kpwoon wvudvu koonke λε bô wvú enu, fo diemsen wvudvu ebvuse wvú kε. Fifin nu ε è gayte me. Kε è gayte Tata kε.

¹³ Kpwoon é no kenke dweese ε diemsen wvudvu yaa nu kε wee mbee, ε wvú koonke λε bô wvú enu, fo kpwoon wvudvu ebuy ten kε.

¹⁴ Me njemyi nonεn, njefo é diemsen wvú yaa nu kε wee mbee kenke kpwεse ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo kε wase wvú diεwε wee we le nje kpwεse. Kpwoon ten wvú yaa nu kε wee mbee é no kenke dweese ε è nu wee mbee, tu Nyo' joo kε wase wvú

diεwε wee we le nje dweese. Ε ε baa nu nonen, tu κε boom bobole yuule κε. Geenεn, no fι nu, nu ε bό yuule.

15 Ε wee wvù yaa nu κε wee mbee nε ε no shieele keegawsen, ε bό cine dvú. Ε fι kooy nonen fo diemsen kenεε kpwoon wvù nu wee mbee ekpwaake le wen kenke κε keenu bό wvù κε. Nyo' to tenje beene le beene eceè ε ε nu yι nyεkeey e.

16 Wo wvù kpwoon, wo kee fεε le κε ε nulo ε wo ke ege ε Nyo' eboyse dwee wo? Ε wo wvù diemsen kee ten fεε le κε ε nulo ε wo ke ege ε Nyo' eboyse kpwεε wo?

Wee emεy κε enù no Nyo' to tenjεε wvù ε wvù nu

17 Fiεε fi nu, nu κε le wee eceè nce ε ε nu wvù Tata nu ε nya ε wvù. Wvù enù κε no Nyo' to tenjεε wvù ε wvù nu. Fin nu fiεε fi me nteete bintaashε bi bonyii bo mbee le dvú mondvuum e monciim.

18 Ε wee nu ε bό to tenje wvù ε bό ε tfuse wase wvù yew, fo wvù egomtè keenu diεwε wee wvù bεε ntffuse le κε. Ε wee nu dvù wvù bό to tenjεε wvù ε wvù bεε ntffuse, fo wvù egomtè le bό etfuse wvù yew keseen κε,

19 njefo ε wee nu ε bό ε tfuse wvù yew kenεε bό baa tfuse κε, tu κε fifiε kenke fiεε keege κε. Fiεε fi nu shiee le nu le wee egeεlè bonci bo Nyo' le.

20 Wee tfuu emεy κε enù no Nyo' to tenjεε wvù ε wvù nu.

21 Ε bό to tenje wo ε wo nu nfa, fo wo ebuukè κε. Geenεn, ε wo kenke je keebuy bvunfaw e, ε wo buy fiuw.

22 Ben ekeè le wee wvù Tata to tenjεε ε wvù nu nfa nu ε wvù buy wase bvunfaw e fō Tata le. Ε ε nu κε lenlen ten no wee wvù bό to tenjεε ε wvù yaa nu κε nfa, nu wase keseen nfa fō Klistu le.

23 Bό to guy lo ben kenlum e. Fo ben enù bonfaw bo bonyii le κε.

24 Nonen, boom bo bwεem e, wee emεy κε enù bό Nyo' ε je yι wvù to tenjεε wvù ε wvù nu jó le.

Ntefe ε bokpwεε noo boke' bo bonkfu le

25 Keseen, ekumε fi bokεne kenεε bolemse bό bεε bokpwεε le, nu ε κε Tata nu ε see fiεε fi me engay κε. Geenεn, ε me nu enya wem ηkpawace diεwε wee wvù Tata nu ε koo shen fō wvù le ε wee nεlo ebee fiεε fi wvù gayte le.

26 Me ηkpwaake le nje ηγεw wvù nu keseen, nu ε fi jee le wee emεy κε enù no wvù nu.

27 Ε wee kenke wase kpwoon, fo wvù ebvuu egomtè keekun wvù κε. Wee ε no nu se kpwoon, fo wvù ebvuu egomtè kpwoon κε.

28 Geenεn, ε diemsen yen le wen nu etaashε bό kpwoon ε bό wvù enu, tu wvù baa ge kebefε κε. Ngon kpwoon ε gen ε diemsen e, tu wvù baa ge ten kebefε κε. Geenεn, ben ekeè le bonyii bό nu ε taashε nu ε bό nu ke ekenke bongew yι won wvun e, ε fō me le nu ε me ηgomte keengemηgem ben yι fifin e.

29 Boom bo bwεem e, fiεε fi me njemyi nu le kefew kfufe wase baay keejewsee yι mwεem mvu yι nshε le fen e. Ε kew yι keseen e ε gen lo, bonyii bό kenke wase bokεne enù diεwε κε bό kenke κε.

30 Ε bonyii bό beele kpwe enù diεwε κε bό beele κε, ε bό lanlanε enù diεwε κε fiεε jee bό le κε, ε bό guyte mwεem enù diεwε bό baa kenke naa lo fiεε κε.

31 Ε bonyii bό gee mwεem yι won wvun e enù diεwε κε bό kenke naa lo fiεε keege bό won wvun κε. Me njemyi nen, njefo won wvun no wvù nu keseen nen, nu ε wvù fele lo.

32 Me ηgomte le ben enù ε fiεε yaa jewsee ben κε. Wee wvù nu se kpwoon ké no gεεle bvufee yι saaka wvu ekumε Tata le no ε nulo ε wvù egeè κε ε ε nu fiεε fi Tata eyuuke njon bό wvù.

33 Ε wee wvù κηηκε kpwoon ké no gεελε bvufee ε è nu yî mwεεm mvu yî won wvun e no è nulo é wvú egee fiεε fi ye ejee kpwεεse.

34 Ε wvú mum no nu ε bvufee bwew ε gawsen. Ε nu κε ληνληη no fi kpwoon κηνεε ηγον kpwoon wvù baa κηηκε diemsen e nu. Wvú ké no gεελε bvufee yî saaka wvu εκυμε Tata le no è nulo é wvú enya εκολε kew bô fitele fiew ficii ê wvú. Ε wvù κηηκε diemsen ké no gεελε bvufee ε è nu yî mwεεm mvu yî won wvun e no è nulo é wvú egee fiεε fi ye ejee dweese.

35 Me njemyi nen κε keenfi lo ben. Κε è nu λε me ηgomte keemban je fô wee mvu le κε. Me ηgomte ε è nu λε wee ekiεε fiεε fi nu λην, wvu λε è nulo é wvú elemte fô Tata le bô fitele fimwaan ε bvufee bwew baa gawsen κε.

36 Ε diemsen leyte wan kpwoon, ε νε ε no yene λε gee diwene fô wan kpwoon wvudvu le baa nu λην κε, ε ye ηεyte wase wvú baay, ε fí nu κε λε bó etaashε enu, é wvú ge no wvú shieele, taashε bô kpwoon wvudvu. Tu wvú baa ge kebefε κε.

37 Geenεn, diemsen wvù nu ε lese lo fô fitele fiew e λε κε wen nu etaashε enu bô kpwoon wvù wvú leyte κε, ε wee yaa kane wvú λε bó etaashε κε, ε wvú wensene ten bô ye ye, ε lese lo fô fitele fiew e λε κε bô wvù nu etaashε κε, * tu wvú nu ε ge λην.

38 Fí mum è no nu λε, wee wvù nu ε taashε ε no nu bô kpwεεse wvù wvú leyte nu ε ge κε λην. Geenεn, wee wvù baa taashε bô we kpwεεse nu ε ge naa λην baay. †

39 Kpwoon ké no nu kpwεεε wee seke dweese bεε dvú. Geenεn, é dweese nelo ε kpwe, tu è nulo é

wvú egen ê diemsen mvu le wvù wvú shieele é bô wvú etaashε enu, ε wvuwe wee κηηκε keenu wee Tata.

40 Geenεn, no me n'yene fiew nu é kpwoon wvudvu μεγ lo nonen, é wvú eyuuke lo njon baay. Me njemyi nen, ε me ηkee λε me ηκηηκε ten Keyoy ke Nyo' le.

8

Saaka εκυμε mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentaje dvú fô bonyo' le

1 Me nu njeme keseen εκυμε mwεεm mvudien mvù bonyii gee bintaje dvú fô bonyo' le. Ε nu kecεεy no bó duu λε beene bocii κηηκε bvufee. Bvubvun bvufee nulo ege é wee ebensee ε è nu ye. Geenεn, ε κηηκονεν ké no yote lo.

2 Ε wee νε ε no kpwaake λε wen kee mwεεm, é wvú no kee λε wvú baa looci wase kee no wvú κηηκε keeke κε.

3 Geenεn, é wee koonke Nyo', é Nyo' no kee mwεten.

4 Nonen, fi εκυμε keediee mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentaje dvú fô bonyo' le nu ε beene kee lo λε κε bonyo' ban nu naa lo fiεε κε. Nyo' μεγ κε mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvú κε.

5 Bonyii bomew joo λε bonyo' bomew nu dvú fowe κηνεε fokuse fen. Ε è nu kecεεy λε bonyii joo λε bonyo' nu nteen, ε bocee εκολε nu ten nteen.

6 No bó cim joo nonen nu ε fô beene le nu ε Nyo' μεγ κε mwaan. Ε è nu wvú wvù nu Icee wesebeene wvù to bomεε mwεεm mvunciim. Ε beene cee ε è nu nje ye. Ε Cee εκολε μεγ κε ten mwaan wvù è nu Jisos Klistu. Ε è nu wvú wvù bó to bomεε mwεεm mvunciim fele can ye le, ε beene κηηκε ten nshii fele yî ye le.

* **7:37** Κηνεε λε, "... keekηηκε κε lo wvú diεwε kpwεεse wvù wvú leyte le," † **7:38** 36 Κηνεε λε, "Ε wee κηηκε waa we νε ε no yene λε κε wen gee bô waa wen ê je yi λην e κε, ε wan wvudvu ε kpwεεse wase ε wvú yene λε è be nulo é wan enu bô diemsen, é wvú ge no wvú yene, cine ε waa we taashε no nu bô dweese, tu wvú baa ge kebefε κε. 37 Geenεn, wee wvù nu ε lese lo fô fitele fiew e λε κε wen nu enya waa wen ê diemsen κε, ε wee yaa kane wvú λε wvú enya κε, ε wvù κηηκε ten mvungay keege fiεε fi wvú shieele, ε lese lo fô fitele fiew e λε κε wen nu enya waa wen ê diemsen κε, tu wvú nu ε ge λην. 38 Fí ε mum ε no nu λε, wee wvù nu ε nya waa we ê diemsen nu ε ge κε λην. Geenεn, wee wvù baa nya we ê diemsen nu ε ge naa λην baay." **7:39** Lum 7:2-3 **8:1** Lem 15:29; Lum 12:16; 13:1-7; 14:1; 16:14; Jon 13:34; Lum 15:1-2; 2Kol 8:7-8, 24; Gal 6:10; Εφε 5:2 **8:1** Lum 14:1-15:6 **8:3** 13:12; Gal 4:9 **8:4** 10:19-20; Dito 4:35, 39; 6:4-5; Gal 4:8-9 **8:6** 12:5-6; Jon 1:3-4; Εφε 4:5-6; Kolo 1:16 **8:7** 10:23-33

7 Fifin nu fiεε ε è baa nu bonyii bocii ê beene ente bò kee κε. Bonyii bomew bò to shee gee bintanje fô bonyo' bodvu le nen'yi dïoo diee kfuu mvumwε mwεεm mvudien keseen no kpwaake κε le bó bæε diee ε è nu naa mwεεm mvù bó nu ε ge kentanje dvu fô bonyo' bodvu le. Ε mvuntelem mvubole mvu wεεyi mum no saake bó le mwεεm mvudien mvudvu nu ε befe bó bó.

8 Ben ekeè le κε è nulo é mwεεm mvudien ege é beene enu jεεy ê Nyo' ejise κε. Ke beene nu se bó ε die é fifiε eκεηke fiεε keege κε. Beene ε die, jεεy jεεy saa enu κε.

9 Fiεε fi nu, nu κε le ben bò kee mwεεm mvun eyenè fo wee ke ne ejo mvunγay mvù wee κεηke keege fiεε fi wvú koonke dvú, ege ε è nu fiεε fi waa bwee wvù wεεyi egbwe lo κε.

10 Ε wvuwe wee wvù fitele wεεyi yen ε wo wvù kee mwεεm, diekene bvudvuu bvù bó gee bintanje fô bonyo' le, wvú saa ekoonke ten keediee mwεεm mvudien mvù bó gee bintanje dvú fô bonyo' le?

11 Ε wvú ge nonen, κε tu wo wvù kee mwεεm nu ε befe wase bó waa bwoo wvù wεεyi wvun wvù Klistu to kpweε nje ye.

12 Ε fiεε fi wo ge fin emum enu kebefε ε wo ε ge ε befe bó fitele fi waa bwoo wvù wεεyi le, ε kebefε kedvu nu ε wo ge ε è nu fô Klistu le.

13 Nonen, ε è nu le fiεε fi me ndiee, ebeete bó waa bwεεm, me nsaa embvuu en'yu enkum dvú κε, wvu le fo wvú ke egbwe κε.

9

Mvunγay mvù waa ntum Jisos κεηke

1 Ke è nulo é me engee fiεε fi me ηkoonke le? Ke me nu waa ntum Jisos e? Ke me nto nu ε n'yen Tata wese-beene wvù Jisos e le? Ε κε ben ban nu sew lemme diem fô Tata le le?

2 Ε bonyii bomew cim kicine le κε me nu waa ntum Jisos, tu κε è nulo é

ben ten ekicine κε. Ben nu nciise wvù dunçi keceεy le me nu waa ntum Tata Jisos.

3 Me ηgayte fin ê bonyii bò sowte kenyi kem.

4 Ke bese κεηke keediekene bvuu wukene nje lemme din e?

5 Ε κε bese ten kon lo ejo bosese bokεε bó è nu bonyii bo mbee le elene bó bó κε leηleη diewe Bita bó boom bo ntum e bo Jisos e bomew noo boom bo bwee Tata Jisos e le?

6 Fí nu le è mey κε bee Banaban bó κεηke keelemte bó can yese se diekene le?

7 Ε nu wee nci wvù la wvù lemte ε è taale κε wvú fô ekole kew e? Ε wee lem wεε, é wvú enu se wvú ε die mwεεm mvù buyte wene dvudvu le? Ε wee cεyte ten nyám, é wvú enu se wvú kamte emben yodvu wuu le?

8 Mwεεm mvun mvù me njemyi mvun nu ε è nu ηkpawce wee wvu wum maan e? Ke fí nu κε ten ê bonci bo Nyo' le le?

9 Muses to nu ε san ê Nwa' bonci le le,

“Ε wee jo nyam le yí ele εgin, fo wvú esûm diuw nyam yidvu κε.”

Ben kpwaake le Nyo' to jemyi nonen, ε è nu ekumε nyám e?

10 Wvú to jemyi ε è nu ekumε beene, ε bó to san fô beene le njefo wee wvù lemte wεε keεεε è nu wvù gbweci lo, κεηke keetaale fwe kee le wen nu ke ekooy fiεε wεne fodvu.

11 Ε bese fen nu ε jewe ηgow yi ê keyoy e ê mvuntelem mvunen e, é fí enu baay fô bese le keeκεηke mwεεm mvu yí nshε le ê ben e?

12 Ε bonyii bomew κεηke mvunγay keegay le ben enya mwεεm ê bó, tu κε è nulo é ben enya ê bese fesεn lo?

Baul to baa ejo mvunγay mwew mvu waa ntum Jisos e keefi mwεεm ê bonyii κε

Geenen, bese baa jo mvumvun mvunγay κε. Bese nu ε kuu ε è nu

shém yî fiεε ficii le, efey fo fiεε enu dvú keejewsee le fo saaka wvù jee wvu ekumε Klistu egene fwe.

¹³ Kε ben kee le bonyii bò lemte yew ncese le nu ε mwεεm mvudien mvubole ké no buyte ε è nu dvú, ε bonyii bò lemte fô ketan ke ncese le ké no boonke ten fô mwεεm mvù bó too dvú fó le?

¹⁴ E nu kε leηleη no Tata nu ε gay le bonyii bò fewci saaka wvù jee keηke keecee ε è nu yî dvú le.

¹⁵ Naa no fí nu nonen, me mbaa njo mvumvun mvungay kε, ε kε me nsaanke nen le ben ekεw egee fimew fô me le kε. E è fen nu le wee ege é ye yin yì me nsaale nje diεw Nyo' yì me nfewci εcici enu le me nfii mwεεm ê bó, é fí ejee le me ηkpwe lo.

¹⁶ Kε me ηkeηke keensaale ye le me nfewci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu kε. E ge Nyo' le me enfewci. E me ntun lo keenfewci, é Nyo' elan ηgew yî yem e.

¹⁷ E è fen nu le me ηgee lemme din ε è nu ηkpawwε wem, é me enshieele mmawcε. Geenεn, kε è to seyse me kε. E to seyse Nyo' nya can yem e.

¹⁸ Kfuu sεw wvù è nulo é me enkeηke nje lemme din nu naa la? Sεw wem nu kε le me enfewci saaka wvù jee εcici, n'yaa nleeme le ben elaake me no me nfewci saaka wvudvu kε.

¹⁹ Ben ekeè le kε me nu ê wee ekuse kε. Geenεn, me nu ε ntfuse ekole kem le me enù nfa bonyii bocii wvu le me enso bó nteen, é bó enu bo Klistu le.

²⁰ Me ndioo nu bee Bojuu, no ηgee ε è nu no bó ké no gee, wvu le me enso bó é bó etu bonyii bo Klistu le. Me ndioo nu bee bó no bó bii bonci bo Muses e, no ηgee kε diεwε bó le. Geenεn, n'yaa nu ekuse jo bonci kε, wvu le me enso bonyii ê bó ente.

²¹ E me ndioo nu bee bonyii bò yaa nu ê boba bonci kuse, no ηgee kε ten diεwε wee wvù yaa nu kε ê bonci kuse. Me ηgee nonen, wvu le me enso

ten bonyii boba é bó enu bo Klistu le. Kε è nu le me mbaa nu ê nci Nyo' kuse kε. Me nu ê nci Klistu kuse.

²² E me ndioo nu ten bee bonyii bò wεyi yî mbee le, ε me ntu ten diεwε bó le wvu le me enso ten bó. Me nu ε ntu wase lo fiεε ficii fô bonyii bocii le, wvu le è nulo é me enge naa la fi è nulo é me enge é bomew ê bó ente ke eboy.

²³ Me ηgee mwεεm mvun mvunciim nen nje saaka wvù jee wvu ekumε Klistu, wvu le me ηke enkeηke ten bvujonke bvù saaka wvudvu nyaa ê bonyii.

²⁴ Kε ben kee le yî kenlewte le nu ε bonyii ké no lewte nteen ε è ke so kee wee mwaan keηke mmawcε? Nonen, ben ten elewtè ê je yì ben ke ekeηke mmawcε le.

²⁵ Bonyii bo kensewε le bocii kεεε è nu kensewε ke kenlewte le, kεεε è nu kfuu kè nεε, ké no yεyi naa ntay. Bó ké no yεyi nonen, keeke ekeηke mmawcε, ε mmawcε wvun yaa nu wvù mey lo kε. Geenεn, ε wesebeene mmawcε nu wvù mey lo.

²⁶ Me nlewte kem kenlewte ηgene teyey ε è nu fô bó koole. Kε me nu diεwε wee mvunko wvù tfumyi kε lo mvunko ncεw ncεw kε.

²⁷ Me nyεwle bó ye yem, momte le yì ebii ε è nu fiεε fi leη e, wvu le fo me ηke endioo ε nfewcε wase diεw Nyo' ê bonyii bomew, é Nyo' ekaa ebvuse lo me ηgoo le kε.

10

Beene eyenè fo fiεε fi to kooyεε bô bonyii bo Islael ke ekooy bô beene

¹ Boom bo bwεεm e, me ηgomte le ben ekume ntay fiεε fi to kooyεε bô bo'icee cee boεεbeene seke bó to lenε ηkpwaante. Bó bocii to lenε ekuse jo kembεw, gen lente joo yi baay kuse, *

² ε bó mum no nu kε diεwε bó nu ε taashε bó bô bo Muses ê kembεw kedvu noo ê joo yidvu le.

9:13 Ktj 18:8-19 **9:14** 9:4 **9:15** Lem 18:3 **9:16** Yeli 20:9 **9:17** 4:1 **9:19** 10:23-24, 32-33; Lum 15:1 **9:19** Mat 20:26-27 **9:20** Lem 16:3; 21:20-26 **9:21** Gal 2:3-4 **9:22** Lum 1:13; 2Kol 5:11; 11:29 **9:24** Fili 3:12-14; 2Tim 2:4-6; 4:7-8; Jem 1:12; 1Bi 5:4; Mwm 2:10 **9:27** Lum 8:13; 13:14 **10:1** Ksm 13:21; 14:21-29 * **10:1** Joo yi baay yin nu yì bó tenε le Joo yi Yεle (Kensam 14:21-22). **10:3** Ksm 16:13-35; Dito 8:3; Mben 78:24-25

³ Bó bocii to diee mwεεm mvudien ε è to nyaa Nyo',

⁴ wuu tɛn joo ε è nyaa Nyo', ε wvù to gee ε yí buyte yí kembraan e. Kembraan kedvu to nu Klistu wvù to lene bô bó.

⁵ Naa no bó to yene mwεεm mvun e nɛn, ε nteen bó le no gee ke mwεεm mvù fitele ebeete Nyo'. Ε wvù mum yuwye boba bonyii, ε digvune dibole jiimɛn ηkpwaante jodvu.

⁶ Mwεεm mvun mvù to kooyεε bô bó nu ntefe fô beene le le fo beene ekeηke shiee mwεεm mvù befe diewe bô le ke.

⁷ Fo beene ebunleè bonyo' bo εcici no bó bomew to bunlee ke. Bó nu ε san ekumε bó le,

“Bonyii to nu ε shii, diekɛn, wukɛn, ja we mum ley bine le no bine fô fimooso le.”

⁸ Fo beene ejaan̄kè kenjan̄ no bó bomew to jaan̄ke, ε Nyo' ge ε bó kpwekɛn bontfuke mbaanfieε ncow botete (23,000) yí diuu dimwaan̄ e ke.

⁹ Fo beene emomtè Tata no bó bomew to momte, ε Nyo' ge ε yó tawye bonyii bodvu ε bó kpwekɛn ke.

¹⁰ Fo beene ewvukenè no bó bomew to wvukene, ε Nceendaa Kpwe yuwye bó ke.

¹¹ Mwεεm mvun mvunciim mvù to kooyεε bô bó nu ntefe fô bonyii le. Ε bó to san nɛn le beene ban bô cee ε è nu kefew kè won̄ kaa wase le, ejòd wεε.

¹² Nonɛn, wee wvù kpwaake le wen leeme tɛmyi ntaɣ, eyenè fo wvù ke egbwe.

¹³ Ben ekeè le mmom yicii yì too fô ben e nu ke yì ké no too tɛn fô bonyii bomew e. Nyo' nu Nyo' keceey, ε ke è nulo é wvù ecine é mmom eto fô ben e fey mvun̄gay mvunɛn ke. Ε mmom too fô ben e, é wvù eduɣε ke je yì ben efey jó eso mmom yidvu.

¹⁴ Nonɛn nsáa yem shém, me ε no nteete ben le ben elewtè mwεεm mvu ekumε bonyo' bo εcici.

¹⁵ Me njemyi ê ben nɛn diewe ê bonyii bô keηke bvufee le. Ben ekpwawcε ntaɣ le laa ke fieε fi me njemyi ê ben fin nu keceey ε?

¹⁶ Ke beene ké joo fiko fi ntaashe le, nya keyoone ê Nyo', wu yì kentaashe le, tu beene nu ε taashe yì elɛmε ke Klistu le? Ε beene ké dioo ε jo bleed wvu yì kefew kekiε le ε guuten ε die yì kentaashe le, ke tu beene taashi ε è nu yì ye Klistu le?

¹⁷ No beene diee bleed wvun nɛn nu bonyii nteen ε ntuw nu ke mwaan̄, tu fì duɣci le beene nu ye yimiaan̄, njefo beene diee ke ε è nu ntuw mwaan̄.

¹⁸ Ben ejo kenfewsɛn fô bonyii bo Israel e. Wee tfuu wvù diee fieε fô ketan̄ ke ncese le nu ε taashe wase bô Nyo' yì ncese wvudvu le.

¹⁹ Fieε fi me ηgayte fɛn nu le la? Ε fɛn nu le mwεεm mvù bó gee bintan̄e dvù fô bonyo' le keηke fieε keege keεε le bonyo' bodvu tɛn keηke fieε keege?

²⁰ Ke è nu nonɛn ke. Fieε fi me ηgayte nu le boncese bô bonyii bô yaa kee ke Nyo' gee nu ε bó gee ε è nu fô bonceendaa bo dewle le. Ke bó gee ε è nu fô Nyo' le ke. Me ε no ηgayte le fo ben etaashì ben ε bonceendaa bo dewle le ke.

²¹ Ke è nulo é ben ewuu ê fiko fi ntaashe le fì è nu fi Tata le, bvuu wuu ê fiko fi Satan e ke. Ke è nulo tɛn é ben ediee mwεεm mvudien mvu Tata le bvuu diee mvu Satan e ke.

²² Fo beene egeè fieε fì shém eton'yi Tata ke. Ke beene tɛmyi fele wvù ke.

Wee egeè fieε ε è nu fi nulo efi tɛn waa bwee

²³ Beene bomew nɛn'yi no duu le bó keηke mvun̄gay keege naa fieε ficii. Geenɛn, bó ekeè le ke è nu fieε ficii fì nulo efi wee ke. Ε beene bomew nɛn'yi no duu ke le bó keηke mvun̄gay

10:4 Ksm 17:6; Ktj 20:11; Mben 78:15 **10:5** Ktj 14:29-30; Mben 78:31; Ibu 3:17; Jut 5 **10:6** Ktj 11:4, 34; Mben 106:14 **10:8** Ktj 25:1-9 **10:9** Ktj 21:5-6 **10:10** Ktj 14:2, 36; 16:41; 17:6-15; Mben 106:25-27; Ibu 3:17-18 **10:11** 7:29-31; Lum 15:4 **10:12** Gal 6:1 **10:13** 1:9; Jem 1:13-14 **10:14** 1Jon 5:21 **10:16** 11:24-25; Luk 22:17-20 **10:17** 12:27 **10:18** Lεw 7:11-21 **10:19** 8:4 **10:20** Dito 32:17; Mben 106:37; Mwm 9:20 **10:21** 2Kol 6:15-16 **10:22** Dito 32:21 **10:23** Lum 14:1-15:6 **10:23** 6:12; 8:7-12

keege naa fiεε ficii. E ke è nu ten fiεε ficii fi nulo ege é wee eleeme temyi yí mbee we le ke.

²⁴ Fo wee egeè fiεε kpwaake ke ε è nu ekole kew ke. Wee ekpwaakè ten ekumε waa bwee.

²⁵ Ben edieè nyam yicii yì bó geese fô way yaa sowte laa yí nε fεε le, wvu le fo mvuntelem mvunen esaakè ben yí fifiε le ke.

²⁶ Me njemyi nonen, njefo bó nu ε sanj ê Nwa' Nyo' le le,

“E kenke Tata wonj wvun noo mwεεm mvunciim mvù nu yí dvú le.”

²⁷ E wee wvù yaa nu ke wee mbee teje ben le ben eto ediekεn, ben é bee ε gen, é ben no diee fiεε ficii fi bó nya ê ben yaa sowte ke. Fo fitele esaakè ben yí fifiε le ke.

²⁸ Geenεn, é wee mvu nε lo ε see ê ben le mwεεm mvudien mvudvu nu ε bó ε ge kentanε dvú fô bonyo' le, fo ben edie ke wvu le fo wee wvù be seje ê ben eyenè le ben gee fiεε fi befε, bô fo fitele esaakè wee.

²⁹ Me ngayte fitele fin ε è nu fi wee wvù be seje ê ben e. Ke me ngayte ε è nu finεn ke. Geenεn, è nulo é wee mvu ebife le laa è nulo é wen elu keegee fiεε fi wen koonke nje fi nu esaake fitele fi wee mvu le le?

³⁰ E me ndiee fiεε ε me ε nya keyoone kedvu ê Nyo', é wee ebvuu esaake me nje la?

³¹ Me ε mum ε no nduu fiem le fiεε ficii fi wee gee, kenεε wvù diee ε è nu fidien, kenεε wvù wuu ε è nu fiwuun, ε wvù no gee ê je yí wee mvu yen lo, enyaà mbense ê Nyo' le.

³² Fo ben egeè fiεε fi nulo ebefe bô mvuntelem mvu bonyii le ke, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu bonyii bô yaa nu ke Bojuu, kenεε kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le.

³³ Me momte fiem keengee fiεε ficii ε è nu fi wee tfuu eyuukè njonj. Ke me njkpwaake ke ε è nu ekumε ekole kem maanj ke. Me njkpwaake ekumε bonyii bocii le me enje é bó ke eboy.

11

No è nulo é wee enu seke wvù bunlee

¹ Ben ebenenè me ke no me mbenene Klistu.

² Me mbensee ben no ben kumyi me yí fiεε ficii le bvuu bii mwεεm mvù me nto n'yεεyεε ben dvú.

³ Geenεn, me ngomte le ben ekiεε nta y le ekole ke diemsen tfuu le nu Klistu, ε ekole ke kpwoon e nu dweese, ε ekole ke Klistu le nu Nyo'.

⁴ E diemsen bunlee lo, kenεε wvù teete ntum Nyo' ε wvù ε banj ekole, tu wvù shoose ekole kew.

⁵ Geenεn, é kpwoon bunlee, kenεε wvù teete ε è nu ntum Nyo' se wvù nu ε banj ekole njkuun, tu wvù shoose ε è nu ekole kew. Ke jεεy jεεy wvuwe kpwoon bô wvù nu ε kpwaa ekole nu dvú ke.

⁶ E wvù yen le ke wen nu ebanj ekole kew ke, é wvù mum kpwaa lo. Geenεn, no è nu ken'wuunen fô kpwoon e keenu bô ekole ε bó ε kpwaa, ε wvù mum banj le ekole kedvu.

⁷ Ke diemsen kenke keebanj ekole kew seke wvù bunlee ke, njefo wvù nu nfieesen Nyo' bvuu nu bvujonke bvù Nyo' le. Geenεn, ε kpwoon nu bvujonke bvù dweese le.

⁸ Ke è to buy diemsen yí kpwoon e ke, è to buy kpwoon yí diemsen e.

⁹ Ke Nyo' to bom ten diemsen nje kpwoon ke. Wvù to bom ε è nu kpwoon nje diemsen.

¹⁰ E nu nje fifiε bô nje bonceendaa bo Nyo' le wvù kpwoon kenke keebanj ekole kew.

¹¹ Naa no fi nu nonen, fô beene bô nu ε taashε wase beene bo Tata le, nu ε kpwoon yaa nu ke bô ekole kew maanj ke, ε diemsen yaa nu ke ten bô ekole kew maanj ke.

¹² Fí nu nonen, njefo no Nyo' to bomεε kpwoon yí diemsen e nu ε keseen nu ε è boote kpwoon diemsen. E fiεε ficii nen'yi fô Nyo' le.

13 Ben ten ke taa ente jodvu eyen le laa fi nu lenj fô kpwoon e keebunlee Nyo' se wvú nu e banj ekole le.

14 Naa no ben yene mwεem e, bonyii bocii kee lo le fô diemsen e keegεε ekole ε kí ci baay nu ε è nu kenshoose fô wvú le.

15 Geenεn, ε fô kpwoon e nu ε keekεnke yvuw yì defe nu lo ηgone fô wvú le. Nyo' to nu ε nya yvuw yì defe ê kpwoon le yì ebanji ekole kew.

16 E wee nu dvú wvú gomte keekicine fiεε fin, é wvú no kee le ke beene kenεε bintaashε bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le bvuu kenke yimi je ke.

Ntefe ekumε ntaashε

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

17 Geenεn, fiεε fimew nu dvú fi me ηgomte keentefe ben yì dvú le, ε è nu fi ben gee ε me n'yaa nu embense lo ben yì dvú le ke. Ben ké too shii yì kentaashε le ε è buy ke fiεε fi befe efey fi jee.

18 Fiεε fi me ηgomte keen'yaw engay nu le, me n'yuuke le ben ké taashi diεwε kentaashε ke bonyii bo mbee le, no nu dew jεey jεey. Me ε no n'yene le è nulo enu keceey.

19 Fí lo jee ke le kenjawsen enu ê ben entelen wvu le bó emum eloocε ekiεε bonyii bo lenj ê ben ente.

20 Me n'yene le ben ké too yì kentaashε le keedie mwεem mvudien mvu Tata wesebeene wvú Jisos e, saa die ε è nu mvú ke.

21 Me njemyi nen njefo ben ké dioo diekene, ε wee no diee ke ε è nu mwew mwεem mvudien gene fwe, ε bomew mum mεy jen, ε bomew wu mbvuum ε mó koo lo bó.

22 E nu la fi nonεn? Ke ben kenke yéw keediekene, wukene dvú le? Nu le ben gomte keejoo kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le ekuse, gee ε bonyii bò fuute wuumene le? E nulo é me njeme ê ben le la? E nulo é me embensee ben e? Naa lo, ke è nulo é me embensee ke.

23 Me nto nu ε n'yεeyi ben ε è nu bô fiεε fi Tata to yεyεε me dvú, le è to nu entan jò bó to nu keegese Tata wesebeene wvú Jisos, ε wvú jo ntuw bleed,

24 nya keyoone ê Nyo', guushε gay le, "Fin nu ye yem ε me ε nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me."

25 E bó dieken mese, ε wvú jo fiko ge ke lenlen diεwε fwe le, gay le, "Fiko fin nu fi monkan mo monfem mò Nyo' gbwo bô ελεε kem. Ben egeè fifin sekecii wuu keekumyi me."

26 Fí ε mum ε no nu le ε gen naa ε buy seke Tata nu ke ekase eto le, nu ε sekecii kè ben diee bleed wvun bvuu wuu fiko fin nu ε ben fewci ε è nu ekumε kpwe Tata.

27 Nonεn, ε è nu naa yεε wvú diee bleed wvudvu kenεε wuu fiko fi Tata le fidvu ê je yì baa jee le ke, tu mweten gee ε è nu kebefε njefo wvú baa wvumte ye bô ελεε ke Tata le ke.

28 Wee dioo nu keedie bleed wvun ebvuu ewu fiko fin, ε wvú yaw jinε ekole kew ntay se no gee nonεn,

29 njefo é wee diee bleed wvun, wuu fiko fin yaa kee fiεε fi è nu ye Tata, tu mweten diee bvuu wuu, joo ε è nu nsaw fô ekole kew e.

30 E nu fiεε fi bonyii nteen ê ben entelen wεeyi ε bomew cemkene ε bomew ε kpweken wase.

31 Geenεn, é beene jinε bikuu bisεεbeene ntay ε se no diee bvuu wuu, Tata saa ebvuu esaw beene ke.

32 E Tata saake beene, tu wvú nεci lo beene wvu le fo wvú ke etaashε beene bó bonyii bo yì wonj wvun e le beene nu ε gbwe nsaw ke.

33 Boom bo bwεem e, fí ε mum ε no nu le seke ben ε taashε keedie mwεem mvudien mvu Tata le, ε ben cεy ε wee tfuu to.

34 E jen yuu wee, é mweten dieken fô yew e se no too wvu le fo wvú ke eto ege fiεε ejo ε è nu nsaw fô ekole kew e ke. Fi ekumε mwεem mvumew nu ε me nu ηke entefe ben yì dvú le ε è nu seke me ε nto.

12

Nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Boom bo bwεεm e, me nu enjeme keseen ekumε nnyá yì Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii. Kε me ngomte λε ben enu kenjiwe le kε.

² Ben ekeè λε seke ben to bεε bonyii bò yaa kee kε Nyo', nu ε bó to λεε ben ε ben no njimte, mum wvumte bonyo' bo εcici bò nu sε bó nulo ejeme ηkuuη.

³ Me ε mum ε no ngayte λε ben ekiεε ntay λε é wee nu ε Keyoy ke Nyo' le nu yî ye le, wvú saa ebvuu egay λε, “Lon ekoo Jisos” kε. E wee yaa nulo egay λε, “Jisos nu Tata” sε è fici Keyoy ke Yuule wvú kε.

⁴ E dioo tu fô nnyá le nu ε bonyii keηke nnyá jεεy jεεy ε è nyaa kε Keyoy kemwaan η bó.

⁵ Bonyii lemte dilemme jεεy jεεy ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ente, geenεn ε cee ekolε wvubo nu kε mwaan.

⁶ E jé nu jεεy jεεy yì bonyii lemte jó, ε è gee kε Nyo' mwaan λε bonyii egeè dilemme didvu ê yiyε jé le.

⁷ Bó nu ε nya kε wee mwaan mwaan bò ye nnyá yì Keyoy ke Yuule keelemte fici kentaashε kecii dvú.

⁸ E wee mvu no keηke ye nnyá yì Keyoy ke Yuule nya ê wvú ε è nu keejemyi diεwε wee wvù keηke bvufee le, nya yì wee mvu nnyá ε è nu keejemyi diεwε wee wvù kee fiεε le. E Keyoy kin nu kε kemwaan.

⁹ E Keyoy ké nya yì wee mvu nnyá ε è nu fitele fi wvú elese yî Nyo' le ntay, nya yì wee mvu ε è nu keefeεle bincεm. E Keyoy kin nu kε kemwaan.

¹⁰ E Keyoy ké nya yì wee mvu nnyá ε è nu keegeε binghaw bi mwεεm e, nya yì wee mvu ε è nu keeteete bontum bo Nyo' le, nya yì wee mvu ε è nu bvufee keekeε jεεy jεεy mwεεm mvù nεn'yi fô Keyoy ke Nyo' le bò mvù yaa nεn'yi kε fô Keyoy ke Nyo' le, nya yì wee mvu ε è nu mvuηgay keejemyi díεw yì bó yaa kee kε, nya yì wee mvu ε è nu

keεεεyi mwεεm mvù wee wvudvu jemyi ê bonyii.

¹¹ Bó gee mwεεm mvun mvunciim ε è nyaa kε Keyoy kemwaan nnyá yidvu ê bó. E kí gawci ê wee tfuu no kí shieele.

Kentaashε ke bonyii bo mbee le nu diεwε ye wee le

¹² Beene kee λε ye wee nu kε yimianaη, geenεn ε yì keηke biba nteen. E naa no biba bidvu cim nu nteen nεn nu ε bí taashi gee ye yimianaη. E nu kε tεn no Klistu bò bonyii bew nu.

¹³ Beene nu bonyii jεεy jεεy, ε bomew nu Bojuu, bomew Boglek, ε bomew nu bonfaw, ε bomew yaa nu kε bonfaw. E è nu kε Keyoy kemwaan kè to taashεε beene bocii keenu ye yimianaη. * E Nyo' to geke kε ε è nu Keyoy kedvu kemwaan fô mvuntelem mvuεεbeene le.

¹⁴ Kε ye wee nu kε keba ke ye le kemwaan kε. E nu biba nteen.

¹⁵ E ekalε cim nε ε gay λε, “No me mbaa nu kebo kε, tu kε me mbεε keba ke ye le kε”, fifiε saa ege é kí emum enu sε è nu keba ke ye le kε.

¹⁶ Kentuηtuη ε nε tεn ε gay λε, “No me mbaa nu jise kε, tu kε me mbεε keba ke ye le kε”, fifiε saa ege é kí emum enu sε è nu keba ke ye le kε.

¹⁷ E ye wee yicii be mεy kε jise, é wvú eyuuke mwεεm bò la? E yì be mεy kε kentuηtuη, é wvú eyuuke nsam fiεε bò la?

¹⁸ Fiεε fi nu, nu λε Nyo' to nu ε bom wee seyse biba biew bi ye le jεεy jεεy no wvù koonke.

¹⁹ E ye wee be nu kε keba kemwaan, é yì enu nεε le?

²⁰ No fí nu, biba bi ye le nu nteen. Geenεn ε bí ε taashε ε ge ye yimianaη.

²¹ Kε è nulo é jise egay ê kebo λε, “Kε me nshieele wo kε.” E kε ekolε nulo egay tεn ê bikaa λε, “Kε me nshieele ben kε.”

12:2 8:4-6; Yεsa 44:9-20; Gal 4:8

12:3 1Jon 4:2-3; Lum 10:9

12:4 12:27-14:40; Lum 12:6-8; Efe 4:4

12:5 12:28-30

12:7 14:26

12:10 14:5; Lem 2:4

12:11 7:7; Lum 12:3; Efe 4:7; 1Bi 4:10

12:12

12:27

12:13 Gal 3:27-28

* 12:13 Kεnεε le, “E è nu kε Keyoy kemwaan kè to joe beene bocii é bó se lese beene é joo keenu ye yimianaη.”

22 Fiεε fi kaa nu, nu ε biba bi ye le bi yen'yi ε bí wεεyi lo nu bi ke ε nulo é ye wee enu se bí ke.

23 Ε biba bi ye le bi beene joo ε bí nu ncεw, nu bi beene taale fó ntay. Ε biba bi beene ké no wuumene keeduñci é bonyii nu bi beene ké no banji.

24 Ε biba bi bonyii yene, nu bi yaa shieele ε bó etaale fó nonen ke. Nyo' nu ε seyse ye wee é je yi ε bó ewvumtè biba bi yen'yi ε bí nu ncεw e.

25 Wvú to ge nonen wvu ε fo kenjawsen enu yí ye le ke, ε keba etomtè kemew, ε kemew tomte kemew.

26 Ε keba ke ye le kemew ne ε no yuuke nsase, tu biba bidvu bicii nu eyuuke nsase. Ε bó seyse keba ke ye le kemwaan, tu bí bicii nu elanjane bó kí.

27 Ε dīoo tu fō Klistu le nu ε ben bocii nu ye ye, ε wee mwaan mwaan ben e nu keba ke ye yidvu le.

28 Nyo' nu ε gεε bonyii bò elemtè dilemme jεεy jεεy é kentaashe ke bonyii bo mbee le. Ε bo fwe nu boom bo ntum e bo Jisos e, ε bò bii bó le nu bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, ε bò bii bó le nu bonyii bò yεεyi bonyii. Ε gεε bomew ε è nu bonyii bò egeè binghaw bi mwεem e, bomew bò efelè bincem, bomew bò eficì bonyii. Ε gεε bomew ε è nu bò eseyseè no dilemme egeene, ε bomew nu bò kee keejemyi díew yi bó baa kee yí ke.

29 Ke è nu bonyii bocii bò nu boom bo ntum e bo Jisos e ke. Ke è nu bocii bò teete bontum bo Nyo' le ke. Ke è nu bonyii bocii bò yεεyi bonyii ke, ε ke è nu bocii bò gee binghaw bi mwεem e ke.

30 Ke è nu bonyii bocii bò kenke nnya keefele bincem ke. Ke è nu bocii bò nulo ejemyi díew yi bó baa kee ke. Ε ke è nu ten bonyii bocii bò nulo eεεyi mwεem mvù bonyii jemyi é díew yimi le é bonyii ke.

31 No nnyá yin yicii nu nen, ben

eshieelè ntay keekenke nnyá ε è nu yi kuuke fele yicii. Geenεn, me nu nduñce é ben fiεε fi fele mwεem mvun mvunciim.

13

Kenkonen fele mwεem mvunciim

1 Ε me ncim ηkee keenjeme díew bitum bicii naa noo díew bonceendaa bo Nyo' le, se me ηkenke kenkonen fō bonyii le ηkuuñ, tu me ηkumte ke ε è nu diuw díewe ηgem wvù caake, kenεε bikanjan e ε wee kpwaake.

2 Ε me ncim ηkenke naa mvunjay keenteete bontum bo Nyo' le, ηkee mwεem mvunciim naa noo mvù nu é kenyle le, ε nlese fitele yí Nyo' le naa ntay wvù è nulo é me emvuwyi dikum, geenεn se me ηkenke kenkonen fō bonyii le, tu me nu ke lo fiεε fi ecici.

3 Ε me ncim njo mwεem mwem mvunciim ε ηgaw é bonyii, ε nya ten ye yem le bó eton, * geenεn se me ηkenke kenkonen fō bonyii le ηkuuñ, sew wvudvu saa enu ke.

4 Wee wvù kenke kenkonen fō bonyii le ké no kuule shém, bvuu gee gee di jee fō bonyii le. Ke wvuwe wee ké no bene kendoñ ke. Ke wvú ké no saale ye kenεε bensee ye ke.

5 Ke wvú ké no ηasene yí bonyii le ke. Ke wvú ké no kpwaake ke ε è nu ekole kew ke. Ke wvú ké ton'ye shém cekey ke. Ε ke wvú ké no gεele wee fō fitele le ke.

6 Ke wvú ké no yuuke njon bó fiεε fi befε ke. Wvú ké no yuuke njon ε è nu bó fiεε fi nu keεεy.

7 Ke wee wvù kenke kenkonen ké no yene jay wee mvu le ke. Wvú ké no fiisene mwεem mvunciim, taale ke fwe yí fiεε le ficii, bvuu suule shém yí fiεε le ficii.

8 Ke kenkonen ké ka ke. Geenεn ε kefεw nu eyuu eto kè mvunjay mvù Nyo' to nyaε le bonyii eteete bontum

12:26 Lum 12:15; 2Kol 11:29 12:27 6:15; 10:17; 12:12; Lum 12:4-5; Εfε 4:4, 16; 5:30 12:28 12:8-10; 14:1-4; Lem 13:1; 15:32; Εfε 4:11-12 12:31 14:1 13:1 8:1; Lum 13:8-10 13:1 2Kol 12:3-4 13:2 12:8; Mat 7:22; 17:20 13:3 Dan 3:19-20; Mat 19:21 * 13:3 Bonwa' bo boyvuum bomew kenke fen le, "Nya ten ye yem le me nsaale ye." 13:5 10:33; Bñgn 10:12; Fili 2:4 13:8 12:10; 14:1-5

bew dvú nu ke eka, é díew yì bonyii jemyi yì bó baa kee yí ke eka, é mvunḡay keeke mwεem ntay ke eka ten.

⁹ Mvú nu ke eka nonen njefo beene kee mwεem keseen ke lo kebese kebese, teete bontum bo Nyo' le ke kebese kebese.

¹⁰ Geenεn ε è nu ke enu seke beene ε looce wase ε kocεn é mwεem mvu kebese kebese emum eka.

¹¹ E to nu seke me nto nu wan caan, ε me no njemyi díewε wan e, ηkpawawci mwεem díewε wan e, n'yene mwεem díewε wan e. Me ε ndioo ntaw wase ε mum ε ncine nce boom e.

¹² Keseen nu ε beene yene mwεem e jiwejiwe díewε ê kenlεy e. Geenεn è nu ke enu kefew kekie le é mvú eyuu ê beene ejise. Keseen nu ε me ηkee mwεem kebese kebese, ε è nu ke enu sekekie, é me emum emese enkieε mwεem mvunciim ke no Nyo' kee me.

¹³ Mwεem nu mvuntentem mvú nu ke emεy eleeme fó. Mwεem mvudvu mvun nu: keelese fitele yì Nyo' le, bó keetaale fwe yì ηkawma Nyo' le, noo keekηke kenḡonεn. E kenḡonεn nu fiεε fi kuuke ente jo mvú fele mvú mvunciim.

14

Keebvuu jemyi ekumε nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Ben egeelè kenḡonεn fwe dvu mwεem mvunciim, geenεn ekenḡè ten shiee ntay fô nnyá yì Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii le, efey mvunciim, nnya keeteete bontum bo Nyo' le.

² E wee jemyi ε è nu díew yì bó baa kee yí ke, tu ke wvú jemyi ê bonyii ke, tu wvú jemyi ε è nu ê Nyo', njefo ke wee yaa yuuke fiεε fi wvú jemyi ke. Wvú jemyi ε è nu mwεem mvu ê kinyile le ê mvunḡay mvu Keyoy ke Yuule le.

³ Geenεn, wee wvú teete bontum bo Nyo' le ké no jemyi ε è nu ê bonyii, gee ε bonyii kuu yì mbee le, bvuu yvuwse mvuntelem mvubole, bvuu gee ten ε mvuntelem mvu bonyii le leεtene.

⁴ E wee wvú jemyi díew yì bó baa kee yí ke ké no fici ke ε è nu ekole kew maan. Geenεn, ε wee wvú teete bontum bo Nyo' le ké no fici ε è nu kentaashε ke bonyii bo mbee le kecii.

⁵ Me ε no ηkoonke le ben ejemyi díew yì bonyii baa kee yí ke. Geenεn, ε fiεε fi me ηkoonke baay nu le ben eteetè ε è nu bontum bo Nyo' le ê bonyii. Wee wvú teete bontum bo Nyo' le nu shiee le fele wee wvú jemyi díew yì bó baa kee yí ke. E è fen baa nu le wee mvu ebanke díew yidvu wvu le kentaashε ke bonyii bo mbee le eyuw ntay é fí efi bó.

⁶ Boom bo bwεem e, é me ne keseen ε nto fô ben e, ε no njemyi ê díew yì bó baa kee yí le ke, é fifiε efi ben yì la le? Fiεε fi nulo efi ben nu ke seke me nu ε nto bó fiεε fi fifiε fi Nyo' nu ε duḡce ê me, kenεε fiεε fimew fi wvú gomte le me enge é ben ekieε, kenεε ntum we mvu le me entefe ê ben, kenεε fiεε fimew le me en'yεyεi ben dvú.

⁷ Bó ejo ke fiεε díewε ndon kenεε kome le mvú yaa kenke ke keyoy. E nulo é wee ege neε se kieε fiεε fi mvú jemyi se bó ε ton kenεε ε kum ê je yì len e?

⁸ E wee ne le wen eton son jem, ε fanε ton ê je yì len e, é bonyii ege neε se buy jem?

⁹ E nu ke lenlen no é ben jemyi díew ê bonyii se bó yuuke lo, é bó ke ege neε se kieε fiεε fi ben jemyi? Ke tu njeme wene nu laayi ke lo yì fwefwe le.

¹⁰ Ke è nu kemaḡen le dikfuu di díew e nu yì nshε le fen dí le dí le ke. E ke yimi nu dvú yì nu se bó kee kenyi kedvu ke.

¹¹ Geenεn, é wee ne ε no jemyi ê me ê díew e se me n'yuuke yì ηkuun, tu wvú nu enu díewε wee ketum e fó me le, ε me nu ten díewε wee ketum e fô wvú le.

¹² Me ε no ηgayte ê ben le no ben gomte le mvunḡay mvu Keyoy ke Yuule le eyen'yi ê ben ente, ben emum emom ntay keekηke ε è nu nnyá yiye yì nulo ege é kentaashε ke bonyii bo

mbee le ekuù lo.

¹³ Fí ε mum ε no nu le, é wee jemyi díew yì bó baa kee yí ke, é wvú no bunlee le Keyoy ke Nyo' le enya wen bô bvufee keeεeyi fiεε fí wvú jemyi ê bonyii.

¹⁴ E me nε ε no mbunlee ê díew yì bó baa kee yí le ke, tu me nu mbunlee ê keyoy kem e, geenεn ε me n'ya mbunlee bô bvufee bwem ke.

¹⁵ No fí nu nonεn, me nu enge nεε? Me nu embunlee ê keyoy kem e, mbunlee tεn bô bvufee bwem, en'yemte ê keyoy kem e, n'yemte tεn bô bvufee bwem.

¹⁶ E fuw ke nonεn, wo ε nε ε no bensee Nyo' ê keyoy kuw e, é wee mvu wvù be nu fó yeke ke lo ke ege nεε se bee le, “Fí enù nonεn” yì keyoone kè wo be nyaa le se wvù be yuuke díew yì wo jemyi?

¹⁷ E wo nya keyoone nonεn, ε cim ε nya naa nta y nεε, tu ke è nulo é fí efi wee mvu wε ke.

¹⁸ Me nyaa keyoone ê Nyo' le me njemyi díew yì bó baa kee yí ke nfele naa lo ben bocii.

¹⁹ Geenεn, no me ncm njemyi nonεn é me ndioo nu εnte jo kentaashε ke bonyii bo mbee le, ε me no ηkoonke keenjemyi bô bvufee bwem ε è cim nu naa ke díew shen, wvu le me n'yεeyi bó, efey keejemyi díew bontfuke yuufe (10,000) se bó kee yí ηkuuη.

²⁰ Boom bo bwεεm e, fò ben ekeηkè bonkpawce bo boom bo caan e ke. Ben enù ke diεwε mvunley mvu boom e mvù yaa kee ke wase fiεε ekumε kebefε. Geenεn, ekeηkè bonkpawce ε è nu bo ηgaybonyii le.

²¹ Bó nu ε sanj ê Nwa' bonci le le, “Me wvù Tata Nyo' ηgayte le me nu ηke enjemyi

ê bonyii ban dew botolo le,
ê díew yì bó baa kee yí le ke.

Geenεn, ke fifie nu ke ege é bonyii ban emum eyuw me le ke.”

²² Fí ε mum ε no nu le, keejemyi díew yì bó baa kee yí ke, nu nciise wvù

dunçi mvungay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bô yaa nu bo mbee le ke. Ke è nu nciise é bô nu bo mbee le ke. Geenεn, ε nnya keeteete bontum bo Nyo' le nu nciise wvù dunçi mvungay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bô nu bo mbee le, ε è yaa nu ke è bô baa nu bo mbee le ke.

²³ E ben, kentaashε ke bonyii bo mbee le bocii nε ε to yì kentaashε le, wee tfuu ε mum ε kew ε no jemyi ke ε è nu díew yì bó baa kee yí ke, bonyii bo ncew kenεε bonyii bô baa nu bo mbee le, ε nε ε ley, ε yuw no ben jemyi, bó saa ekpwaake le ben ghaanene lo?

²⁴ Geenεn, é wee tfuu teete ε è nu ntum Nyo', wee wvu ncew kenεε wvù baa nu wee mbee ε ley, é fiεε fí ben jemyi ege é wvù ekiεε le wen nu wee wvù befe, é fí esaake wvù fò fitele le,

²⁵ é mwεεm mvù nyiime fò fitele fiew e, eyenε emwa. Nonεn, é wvù emum etum envuw fokuse, enyaa mbense wvu baay ê Nyo' gayte le, “Nyo' nu naa ben ε bó.”

No è nulo é kentaashε ke bonyii bo mbee le ebunlee, gee mwεεm leη

²⁶ Boom bo bwεεm e, fiεε ficii fí me njemyi nu le la? Fí nu le, seke ben ε to yì kentaashε le, ε wee wvù keηke ηkiee keeyem no nu, ε wee n'yεeyi nu, ε wvù keηke fiεε fí Nyo' nu ε dunçe ê wvù nu, ε wvù kee keejeme díew yì bó baa kee yí ke nu, ε wvù kee keeεeyε díew yidvu é bonyii eyuw enù tεn. Ben egeè mwεεm mvunciim ê je yì è nulo é mvù efii lo kentaashε ke bonyii bo mbee le.

²⁷ E bonyii nu keejeme díew yì bó baa kee yí ke, é bó jeme ke bofεε kenεε botεte maan. E bó dioo jemyi no jemyi wee mwaan mwaan ε wee mvu cεeyi fiεε fí bó jemyi ê bonyii.

²⁸ E wee baa nu dvù wvù eceeyi fiεε fí bó jemyi, é bó no nu diuw tfu ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte, ε wee jemyi ke wase é shem é shem fò ekole kew e bô Nyo'.

29 E bonyii bò teete bontum bo Nyo' le nu dvú, é bofεε kenεε botεte jeme ê bonyii. E bó dioo jemyi ε bomew no yeese fiεε fi bó jemyi ntay.

30 E Nyo' fεn nu ε duηce fiεε ê wee mvu wvù be ε shii dvú, é wee wvù be jemyi wase wε cife, nya je ê wvuwe wee jeme.

31 Ben ekeè le ben bocii nulo etefe bontum bo Nyo' le. E ben dioo teete, no teete wee mwaan mwaan wvu le bonyii bocii eyεeyi mwεεm ê ben, é ben ebvuu ege é mvuntelem mvubole bocii eyvuwsè.

32 Bonyii bò Nyo' nu ε nya yibo nnya keeteete bontum bew kenke mvunηay ê we jo nnya yidvu,

33 njefo ke Nyo' nu Nyo' kembvuηse ke, Nyo' nu Nyo' kenλεεten.

No fi nu ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bò è nu bo Nyo' le bicii,

34 seke bokεε nu ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, no nu diuw tfu. Ke bó baa nya bó bô mvunηay keejemyi ke. Bó kenke keeyuuke lo bolemsε le, ε è nu no nci jemyi.

35 E fiεε nu dvú fi bó gomte keekiεε, é bó bife ê bole' bobole seke bó ε tu jim yew, njefo è nu kenshoose fô kpwoon ejemyi ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente.

36 Ben ekeè le ke è to kew ben diεw Nyo' ke. Nuu le è to kew ben ε? E ke è mey ke ben bò diεw Nyo' nu ε gen wase fó ke. Nuu le è mey ben ε?

37 Wee wvù kee naa le wen nu wee wvù teete bontum bo Nyo' le, kenεε wvù kee le Nyo' nu ε nya wen bó nnya ye yi Keyoy ke Yuule, wvù kenke keebe le fiεε fin fi me nsaj fô ben e nu ε è gay Tata le me ensaj.

38 E wee baa ebee fi, tu bó nu ema lo ten wvù bô flew fiεε.

39 Boom bo bwεεm e, fi ε mum ε no nu le, ben ekenkè shiee baay ε è nu keeteete bontum bo Nyo' le. Geenεn, fo ben etun fo bonyii ejemyi díεw yi bó baa kee yí ke.

40 Ben dioo gee mwεεm mvun mvunciim, no seysee ntay, gee ê je yí jee le.

15

Jisos Klistu to nu ε buy yí kpwe le

1 Boom bo bwεεm e, me ηgomte ke-seen keenkume ben ekumε saaka wvù jee wvù me nto nfewcεε ê ben ε ben fiisen, ε no leeme yí dvú le keseen.

2 E nu saaka wvudvu wvun wvù boysee ben é ben fεn jici dvú ntay. E fuw ke nonεn, tu ben to beηe ke ε è nu εcici.

3 Ben ekeè le me nto nu ε nya fiεε ê ben ε fí kuuke baay fele lo mwεεm mvunciim. E è nu ke fí fi bó to nyaε ê me. Fiεε fidvu nu le Klistu to nu ε kpwe fô bibefε bisεεbeene le ke lenηεη no bó to saηεε ê Nwa' Nyo' le,

4 bô le bó to nu ε dwey wvù, ε è ke no nu εdiuw εta ε Nyo' bvuse wvù yí kpwe le ke lenηεη no bó to saηεε ê Nwa' Nyo' le,

5 noo le wvù to nu ε duηce ekole kew ê Bita, * bvuu duηce ten ê boom bew bo ntum e bo yuufe ncow bofεε.

6 E wvù ke duηce ten ekole kew ê bonyii bo mbee le ε bó nu bvudvuu bvumwaan fele wee gee tin. Bonyii nteen ηgoo yin e beε ke naa dvú eben, ε bomew ε kpweken wase.

7 E wvù ke bvuu duηce ekole kew ê Jεm, bvuu duηce ê boom bew bo ntum e bocii.

8 E é ke dioo nu ejim, ε wvù duηce ten ekole kew ê me wvun wvù nu ente jo boom bo ntum e bo Jisos e diεwε wan wvù bó to bokεε kente le.

9 Me njemyi nonεn njefo me nu lo diεwε wee wvu caan e ente jo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. E me mbaa encim enkpwentεn wvù bó eteηe me le waa ntum Jisos ke, njefo me nto mbone bikaa ejim jo kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le.

14:33 7:15 14:34 11:3; Efe 5:22; 1Tim 2:12 14:37 1Jon 4:6 14:39 14:1, 5 14:40 14:33 15:1 Gal 1:11 15:2 Gal 2:1-2 15:3 11:23; Yesa 53:5-12 15:4 Jona 1:17; Mat 12:40; Jon 20:9; Lem 2:24-31 15:5 Mat 28:16-17; Luk 24:34, 36; Jon 20:19 * 15:5 Diee di Bita din nu ê díεw Glek e le Sefas. 15:7 Luk 24:50 15:8 9:1; Gal 1:15-16; Lem 9:3-6 15:9 1Tim 1:12-16 15:9 Efe 3:8; Gal 1:13-14 15:10 2Kol 11:23

10 Geenen, ε Nyo' buw me, ge ε me no nu fiεε fi me nu fi keseen. Ke nfi wvun wvù Nyo' to nyaε ê me to nu ε la εcici ke. Me nto nu ε ηkaa nlem naa nfey lo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. Geenen, ε ke ε to lemte me bô mvungay mwem ke. E to nu nfi wvun wvù Nyo' to buwεε me dvù wvù to lemte yî yem e.

11 Fí ε mum ε no nu le kenεε è to nu me wvù to fewcεε saaka wvun ê ben, kenεε è to fewci bó, tu è nu ke fiεε fimwaan fi bee bó fewci, ε ben to bee fi le.

Beene nu ke ebuy ten yî kpwe le

12 Keseen no bese fewci le Klistu to nu ε buy yî kpwe le, ben bomew ε ge nεε ε se no duu le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le ke?

13 E è fen nu kecεεy le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yî kpwe le ke.

14 E è nu le Klistu to baa buy yî kpwe le, tu fiεε fi bese fewci nu εcici, ε mbee wene nu ten εcici.

15 E è fen nu nonen, tu bese teyte fiεε yî Nyo' le εcici, njefo bese ghane fewci le wvù to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le se wvù to nu ε bvuse ηkuuη, é è fen nu kecεεy le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le ke.

16 E è fen nu kecεεy le ke bonyii nu ke ebuy yî kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yî kpwe le ke.

17 Fí ε no nu le é è fen nu le Klistu to baa buy yî kpwe le, tu mbee wene nu εcici, ε bibefe binen bee ke yî yene le.

18 E fi emum enu ten le bonyii bô nu ε kpweken wase ε bó to taashε bô bo Klistu nu ε la wase εcici.

19 E beene geele bvufee yî Klistu le, taale le wvù efi beene ε è nu ke yî nshii wvun e maan, tu beene nu bonyii bô shen ekoole bonyii dvù yî won wvun e fele lo bonyii bocii.

20 Geenen, kecεεy kedvu nu le Nyo' to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le. E è

nu Klistu wee wvu fwe wvù cεεεε je fô bonyii bô nu ε kpweken wase le.

21 No wee mwaan to gee ε kpwe to fô bonyii le bocii, nu ke lenlen no wee mwaan nu ε ge le bonyii nu ke ebuy yî kpwe le.

22 Fí ε no nu le no bonyii bocii kpwee njefo bó nu kfu di Adam e, nu ke lenlen no bonyii bocii nu ke ebuy yî kpwe le njefo bó nu bonyii bo Klistu le.

23 Geenen, ε wee nu ke ebuyte ke ê kew kefew e. E Klistu nu wee wvù to yawεε cεε je buy. E wvù nu ke dioo ε kase ε to, é bonyii bô nu bew emum ebuy ten.

24 Fí nu ke dioo ε kooy nonen, é emum enu kefew kè won nu eka. Klistu nu ke efiwse bvunfon bô mvungay noo bvukuke bvucii bvù saake keseen, emum etfuse bvunfon bwew ê Nyo' Ice.

25 E wvù wvù Klistu kenke ke keesaake egen ebuy seke Nyo' nu ke egεε bonyii bew bo bvuban e bocii ê wvù ekuse é wvù etome bikaa yî bó le.

26 E wee bvuban wvu ejim wvù wvù nu ke emεse efiwse nu kpwe.

27 E nu fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Nyo' nu ε gee wase mwεem mvunciim ê wvù ekuse

wvù ε no saake.”

Geenen, keegay le mwεem mvunciim nu ê wvù ekuse yaa mum nu le Nyo' wvù geeke mwεem mvunciim ê wvù ekuse nu ten ê wvù ekuse ke.

28 E nu ke enu seke mwεem mvunciim nu wase ê Klistu ekuse ε wvù saake, é wvù wvù Waa Nyo' emum egεε ekole kew ekuse jo Ice wvù geeke mwεem mvunciim ê wvù ekuse, wvu le Nyo' emum enu ewe jo fiεε ficii mondvuum monciim saake.

29 E è baa nu le bonyii bô nu ε kpweken wase nu ke ekase buy yî kpwe

le, bó ε no leese bonyii ê joo yî bvudvuu bvuy bonyii bò kpweken wase le nje la? Bó leese bó ê joo nonen le sew wvudvu nu la?

³⁰ Bese ten ε no ghane yuu ye nen nje la?

³¹ Boom bo bwεem e, me nu diuw kpwe le εdiuw εcii. Me njemyi mwεem mvun nen njefo me n'yuuke ye yî fiε fi Klistu Jisos wvù Tata we-sebeene nu ε ge fô ben e fele can yem e.

³² Ε ε baa nu le bonyii bò kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, no bonyii ké no jemyi mwεem, ε me ηke ηgen Efesus, ε bonyii ε bó ηale diewe nyám yi ηkpwaante le no diuu bee bó gomte keesaaye lo me, le sew wvudvu nu la? Ε me enfanε nlu lo engay le fi enù no bó ké no duu le, “Beene ediekenè, wukenè njefo ntfuu nu ε bó nu ebuy ekpweken” e?

³³ Fo wee elεlè ben ke. Ben ekeε le, “Ε wee wvù kenje kew jee lene bó ηgoo yì befe, é ηgoo yidvu ebefe bó wvù.”

³⁴ Ben etee bvufee bvunen jim, ecinε kebefε le. Me n'yene le ke ben bomew kee Nyo' ke. Ε me njemyi nen keenje le ben ewuunenè.

Ye yì bonyii nu ke ebuyte dvú yì kpwe le

³⁵ Ε nulo é wee mvu enε ebiite le laa bonyii nu ke ebuyte yî kpwe le nεε le le? Bó nu ke ekenje ε è nu kfuu ye yì nεε le?

³⁶ Wvuwε wee wvù biite nonen nu keyuη. Ke wvù kee le bó ké jewyi fiεε fí saa ke ebuy se fí ε yaw ε kpwe le?

³⁷ Ke ye fiεε fi bó ké jewe nu yì yì ké buy no kuu ke. Bó ké jewe ke ε è nu ηgow εyinεyin, kenεε è nu ηgow εgin, kenεε è nu yì la,

³⁸ ε Nyo' mum nya ηgow yidvu bó ye yì wvù shieele. Ε wvù nyaa ye jεy jεy ê ηgow no ηgow yidvu nu.

³⁹ Ke mwεem mvunciim kenje nyam ye lenlen ke. Bonyii kenje yibo nyam ye jεy, ε nyám kenje yibo, ε

mvunyiim kenje yibo, ε byé kenje ten yibo ye.

⁴⁰ Mwεem mvu we nu ê yibo je le, ε mvu fokuse nu ê yibo je le. Mwεem mvu we kenje bvubole bvujonke, ε mvu fokuse kenje bvubole bvujonke.

⁴¹ Diuu kenje bwew bvujonke, ε kpwee kenje bwew bvujonke, ε jón kenje ten bvubole bvujonke. Ε ke jon yimi bó yimi cim kenje bvujonke lenlen ke.

⁴² Ε nu ke lenlen no ye bonyii nu ke enu seke bó buyte yì kpwe le. Bó ké dweyte wee ε ye ye fo, geenε ke ye yì wvù nu ke ebuy dvú yì kpwe le beε ke efo ke.

⁴³ Bó dweyte wee bó ye ε yì yaa yen'yi jee ke, yaa kenje mvungay ke. Geenε, ε wvù nu ke ebuyte yì kpwe le bó ye ε yì kenje bvujonke, kenje mvungay.

⁴⁴ Bó dweyte wee ε ye ye nu yì wee wvu wum. Geenε, wvù nu ke ebuyte yì kpwe le bó ye ε è nu wase yì keyoy. Ε ye wee wvu wum nu lo, tu ye keyoy nu lo ten.

⁴⁵ Bó nu ε san le, “Adam wvu fwe to nu ε no nu dvú, yoyte.” Ε dioo tu fô Adam wvu ejim e, ε wvù no nu fiew keyoy kè nyaa nshii ê bonyii.

⁴⁶ Ke wee ké yaw no kenje ye ε è nu yì keyoy ke. Wvù ké yaw kenje ε è nu ye wee wvu wum se ké kenje yì keyoy.

⁴⁷ Adam wvu fwe nu ε bó to bom bó kebvυ ke yì nshε le. Ε Adam wvu ejim to nε fiew fowe.

⁴⁸ Bonyii bo fokuse fen nu diewe wee wvu fwe wvù bó to bomεε bó nshε le, ε bonyii bo fowe nu diewe wee wvù to nen'yεε fowe le.

⁴⁹ No beene nu ε jo nfiεsen yi wee wvù bó to bomεε bó nshε, nu ke no beene nu ke ejo yi wee wvù to nen'yεε fowe le.

⁵⁰ Boom bo bwεem e, é me ensee ê ben le ke è nulo é ye yin yì è nu nyam bó ελεμε ke ekenje bvudvuu ente jo bvunfon bvuy Nyo' le ke. Ε ke è nulo ten é fiεε fi nulo efo ke ekenje bvudvuu fô fiεε yaa foo fó le ke.

⁵¹ Ben eyekε eyuw é me ensee ben kenyilε ke fiεε le. Kε beene bocii nu ke ekpwekεn kε. Geenεn ε ye yesebeene bocii nu ke esεεε ekumεn.

⁵² Bó nu ke edioo ε toη soη yi fokemεse, é ye yesebeene emum ekumεn kε nen mwanη no wee ke bewbew jise. Soη nu ke dioo ε jeme é bonyii bò nu ε kpwekεn wase emum ebuy yí kpwe le bô ye yí yaa bæε ke efo kε, é beene bò bæε dvú emum ekumεn lo.

⁵³ Ye yin yí nulo efo kεηke keeke ekumεn etu wase ε è nu yí yaa nulo efo kε. E ye yí nulo ekpwe kεηke keeke ekumεn etu wase yí yaa nulo ekpwe kε.

⁵⁴ Seke ye yí nulo ekpwe ebvuu efo ε kumεn wase ε tu yí yaa nulo ekpwe ebvuu efo kε, é fiεε ficii emum ekocεn no bó saη ê Nwa' Nyo' le ε, “Bó nu ε so wase kpwe ε ηgoy mvunηay mwew.

⁵⁵ O kpwe, mvunηay mwuw ε fεε? O kpwe, gbwεεη wo wvú wo taa bonyii dvú ε fεε?”

⁵⁶ Gbwεεη kpwe nu kebefε, ε mvunηay mvu kebefε le nu nci Nyo'.

⁵⁷ Beene enyaà keyoone ê Nyo' wvú nu ε taashε beene bo Tata wesebeene wvú Jisós Klistu beene ε no soo kebefε noo kpwe.

⁵⁸ Nonεn boom bo bwεεm e bò nu shém yem, ben eleemè temyi. Fo fiεε eshiikè naa lo ben kε. Ben elemtè lemme di Tata le sekecii, ekeè le kε lemme di wee gee nje Tata nu ke ela scici kε.

16

Nnya keefi bonyii bo Nyo' le dvú

¹ Me nu enjeme keseen ekumε nnya yí bó nyaa keefi bonyii bò è nu bo Nyo' le dvú. Ben egeè kε lenληη no me nto ηgayεε le bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Galεshia egeè.

² Seke è nu diuu di fwe yí kema le kecii, ε wee mwaanη mwaanη baa fiεε seyse gεε. Wee dioo baale, baa kε no

Nyo' nu ε buw wvú. E me ηke endioo ε nto ben saa ebvuu eshe esuuke lo kensuw kε.

³ Me nu ηke endioo ε nfεse, emum ensaη ηwa' embεne fô nnya yene le, é bonyii bò ben nu ε baa emum ejo egeη dvú Jelusalεm.

⁴ E fi fεn nu ε kocεn ben e le me enηen tεn, é bee bó emum egeη.

Mwεεm mvù Baul to kpawwci keeke ege

⁵ Me nu ηke en'yaw enfey je Masedonia seke me ntoo ê ben e, njefo me ηgomte keenfey je jó.

⁶ E è nulo é beene ke ece, ce naa ε kefew ke nffum wvú temyi le ke eghan efey, wvu le ben ke efice me yí læne diem e, é me emum enηene jò me ηεne.

⁷ Kε me ηgomte le me ηke endioo ε nto ê ben e keseen é beene eyεnen ke lo we we kε. Me ntaale fwe, ηkee le me nu ηke ento é beene ebosen ece, é Tata fεn ε bee.

⁸ Geenεn me embεε ence Efesus jan enηen embuy diuu di Nkaw Bentekos e.

⁹ Kembunη ke baay nu ε yene fô me le jan keηgee lemme di Nyo' le, naa no bonyii bomew cim nu dvú bane lemme didvu din nen.

¹⁰ E Timatio ke eto lo, é ben yen le ben nu ε ge wvú ε no yuuke njoη ê ben ente, njefo wvú gee lemme ε è nu di Nyo' le lenληη kε diεwe me.

¹¹ Fo wee ejo wvú ekuse kε. Ben ke efice wvú é wvú elen nyεkeey etu jim fô me le, njefo bee boom bo bwεε wesebeene le cεyte wvú.

¹² Fi ekumε waa bwεε wesebeene wvú Abolos nu ε me nse nu ε no nleke wvú le wvú elaa ghane ê ben e bô boom bo bwεε wesebeene le bomew ba, geenεn wvú se baa kooηke naa lo keeto keseen kε. Wvú nu ke edioo ε kεηke je, emum eto.

Ngayma bô kemεse ke njeme le

15:52 Mat 24:31; 1Tes 4:16
6:14 **15:57** Lum 7:24-25
1:15-16 **16:6** Lum 15:24
15:38; Mben 31:24; Efε 6:10

15:53 2Kol 5:4

15:58 16:13

16:7 4:19

15:54 Yesa 25:8

16:1 Lem 11:29-30; 2Kol 8-9

16:8 Lem 19:8-10

15:55 Os 13:14

16:10 4:17

16:12 1:12

15:56 Lum 4:15;

16:5 Lem 15:21; 2Kol

16:13

¹³ Ben dioo nu no yènè. Ben eleemè temyi yî mbee wene le, enù bonyii bò keŋke mvuntelem. Ben eleemè temyi.

¹⁴ Ben dioo gee fiεε ficii no gee bô keŋkoŋen.

¹⁵ Boom bo bwεem e, ben ekeè le Tefanas bô yew ye nu bonyii bo fwe ê keba kè Akεya le bô to yawεε lese fitele yî Tata le, nya bikuu bibole ke-efici bonyii bo Nyo' le.

¹⁶ Me ε no ŋkule can le ben eyuukè bonyii ke diεwε ban e, ebvuu eyuukè ten bonyii bò lemte yî fiεε le fimwaan bô bó le.

¹⁷ Me ε no n'yuuke njoŋ no wvù wvù Tefanas bô Fotunatus noo Akaykus nu ε to keeyen me le. Me nu ε n'yen bó le fí ε mum ε no nu le me nu ε n'yen wase ben e.

¹⁸ Bó nu ε lεεse fitele fiem ke leŋleŋ no bó lεεse mvunen. Bonyii diεwε ban e nu bô ben ewvumtè bó.

¹⁹ Bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Esia jan gayte ben e. Akpwila bô Blisilia noo kentaashε ke bonyii bo mbee le kè shiile ê bó yew gayte ben e ê diee di Tata le.

²⁰ Boom bo bwee wesebeene le bo mbee le ciinse ten ŋgayma. Ben egay wee tfuu le enoεε diεwε bonyii bo Nyo' le.

²¹ Wvun ŋgayma saanke me wvù Baul bô kebo kem.

²² Lon ekoo wee wvù baa ekoonke Tata ke. Kee Tata, kase ke eto.

²³ Tata Jisos ebuw ben bô kem-bonen kew sekecii.

²⁴ Keŋkoŋen kem enù fô ben e sekecii njefo beene nu ε taashε yî Klistu Jisos e. Fí enù nonen.

16:14 8:1; Jon 13:34; Lum 13:8-10; 2Kol 6:6; Gal 6:10; Efe 5:2 **16:15** Lum 16:5; 1:16 **16:18** Fili 2:29; 1Tes 5:12 **16:19** Lum 16:5; Mwm 1:4, 11; Lem 18:2 **16:20** Lum 16:16 **16:21** Gal 6:11; Kolo 4:18; 2Tes 3:17; Flm 19 **16:22** Gal 1:8-9; Mwm 22:20; Jut 14; Mwm 1:7 **16:24** 4:21; 2Kol 2:4; 11:11; 12:15; Fili 1:8; 2:17; 1Tes 2:8; 3:12; 2Tim 3:10; Flm 9

**Nwa' wvu bokaŋ bofεε
wvù Baul to sanεε ê
kentaashε ke
Kol en
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Kol en wvu bokaŋ bofεε
wvun e**

Baul to sanŋwa' wvu bokaŋ bofεε wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kol en e, ε è nu kefew kè bonŋεw to nen'yεε etoo entelen jo wvù bô kentaashε kedvu. Bonyii bo ê kentaashε kin e bomew to nu ε ne no kenke mvunŋkicεn mvù temyi ekumε Baul. Geenεn, ε Baul sanŋ no duŋci le wen koonke baay le bô bó etu diuw mwaan.

Nwa' wvun nu ε bvuu ε gεn fwe ε no jemyi no Baul to leke kentaashε kedvu le bó eyene can yibo keefi bonyii bo Klistu le bo Judea bô to nu yî ŋεw e. ε keba ke ŋwa' wvun e ke ejim nu ε Baul jemyi ekumε mwεεm mvù duŋci le wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεεy. Wvù to jemyi njefo bonyii bomew bo Kol en caan to nu ε ne bense bikuu bibole le è nu bowen boom bo ntum e bo Jisos e bo cεεy, mum duu le ke Baul nu naa lo waa ntum Klistu wvu cεεy ke.

Bikuu bi mwεεm e ê ŋwa' wvun e

1:1-11 Kenkεwce

1:12-7:16 Baul bô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kol en

8:1-9:15 Nnya keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvú

10:1-13:10 ε Baul jeme ekumε mwεεm mvù duŋci le wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu cεεy

13:11-14 Kemεse

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos yî ŋkon wvù wvu Nyo' le. ε nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanke ŋwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le bo Kol en, noo fô bonyii

bô è nu bo Nyo' le bocii bo keba kè Akεya le kecii.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leεtene.

Nyo' wvù leεsee mvuntelem

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu Icee shen, nu Nyo' wvù leεsee mvuntelem mvu bonyii le yî mwεεm e mvunciim.

⁴ ε nu wvù wvù ké no leεsee mvuntelem mvuseεbeene yî bonŋεw bosεεbeene le bocii wvu le è nulo é beene emum ekee ten keelεεsee mvuntelem mvu bonyii bomew e seke bó nu yî bonŋεw e. Beene nulo ekee keelεεsee nonεn ε è nu bô nleεse wvù Nyo' nu ε leεsee mvuseεbeene mvuntelem dvú.

⁵ Bese kee lo le ke lenlen no bonŋεw bo Klistu le nu fô bese le baay, nu ke no Nyo' nu efele yî Klistu le leεsee mvuntelem mvuseεse ke ten baay.

⁶ ε bese nu yî monlum e, tu è nu keelεεse mvuntelem mvunεn noo keeboyse ben. ε bó leεsee mvuntelem mvuseεse, tu è nu keege é mvuntelem mvunεn elεεtene, é ben ekuu shém enu nyεkeey yî bonŋεw bô ben yene diεwε no bese yene le.

⁷ Fiεε fi bese taale fwe kee ekumε ben nu ε ke fiεε nulo eshiw bese ke, njefo bese kee lo le no ben yene ŋεw diεwε bese le, nu ε ben ten nu ekenke mvuntelem mvù leεtene diεwε bese le.

⁸ Boom bo bwee wese le, ke bese gomte le ben enù se ben kee kfuu ŋεw wvù bese to wue won wvù Esia le ke. Wvuwe ŋεw to temyi baay fele mvunŋay, ε bese no yene le ke è nulo é bese ebvuu eluŋ ke.

⁹ Yî kecεεy e, bese to kee le è nu ke wase kpwe fô bese le. Geenεn fifin to kooyi nonεn keege le fo bese eyeemé yî bikuu bisese le ke, le bese eyeemé ε è nu yî Nyo' le. ε nu wvù wee wvù bvuuuse bonyii yî kpwe le.

¹⁰ Wvù wvudvu wvù to bvuseε bese yî kfuu wvuwe ŋεw wvù è to yen'yî

wase kpwe le, nu ε wvú nu ke emεy ke ebvuuse. Bese nu ε gee bvufee ε è nu yí ye le le wvú bee ke ke ebvuu ebvuuse bese sekecii,

¹¹ no ben nu etomte bese bô bunle yene. Nonen é bonyii emum ke enyaa keyoone é Nyo' fô bese le nje fiεε fi jee fi wvú nu ε buw bese dvú nje bunle bonyii nteen.

Fiεε fi to gee ε Baul se kumen ηkpawwεε lene diw

¹² Fiεε nu dvú fi bese saale ye yí dvú le, ε fitele fisεε tomte bese ekumε fí. Fí nu le, gee disese é won jan, efey mvunciim fô ben e, nu di yuule, nu keεεy no Nyo' gomte. Ke bese gee gee di bii bvufee bvú yí won wvun e ke. Bese gee bii ε è nu no Nyo' nu ε buw bese le bese egeè.

¹³ Ke bese saanke fiεε fimew fô ben e jεεy efey fi è nulo é ben etan ekieε fí ke. Me ηkpwaake le ben nu ke etan ekieε fí ficii,

¹⁴ ke no ben nu ε kieε wase bese keseen caan, wvu le é ke edioo enu diuu di Tata wesebeene wvú Jisos ε to, é ben esaale ye bô bese ke naa no bese saale ye bô ben.

¹⁵ No me nto ηkee naa fifin nonen, ε me mum no ηgomte keen'yaw nto é ben e, wvu le ben ekeηke sεw wεm bokan bofεε.

¹⁶ Me nto ηkaake le me nu ηke endioo enjene Masedonia enfey je jo ben, bô le me nu ηke endioo enkaase embvuu enfey je jo ben é ben efice me yí lene diem di Judea le.

¹⁷ Ben kpwaake le no me nto mbaa enghan enfey ke, nu ε me nto ηkaake nonen ηgee ε è nu ndvum e? Nu le me ndioo ηkaake fiεε no ηkaake é je wee wvu fokuse fen wvú benje fiεε le “εε” mum kase tun ke sekedvu le “Aay” e?

¹⁸ Yí keεεy e, no Nyo' ké no leeme ke yí diw ye le, ke fiεε fi bese jemyi é ben ké no nu fi bese ebee le, “εε” kase tun le, “Aay” ke.

¹⁹ ε fí nu nonen njefo ke Jisos Klistu wvú Waa Nyo' wvú bee bo Silas noo Timatio to fewci é ben ente nu wvú benje fiεε le, “εε” kase tun le, “Aay” ke. ε ké no nu ke le, “εε” sekecii.

²⁰ Ben ekeè le yí Klistu le nu ε bonkawma bô Nyo' gee bocii nu ε wvú ε bee dvú le “εε”. ε nu nje fifin wvú beene fele yí Klistu le gayte é Nyo' le “Fí enù nonen.” ε nεε no beene ké no tumte monkum mew nen.

²¹ ε nu Nyo' wvú nu ε leke bese ε leke ten ben, beene ε no tamyi yí Klistu le. Wvú nu ε kaw * beene.

²² Wvú nu ε gee nciise we yí yese beene le wvú è nu Keyoy kew ké nu fô mvuntelem mvuseεbeene le diwεε sâ' fiεε ficii fi beene nu ke ekeηke le.

²³ ε nulo é me mbe Nyo' é wvú eben jim nsaw wεm le me nto mbaa nto Kolεn ε è nu njefo me nto ηgomte keembawwεε lo ben.

²⁴ ε ke è nu le bese gomte keeleeme ke le è nεε no mbee wene keηke keenu ke. Bese kaa lemte lo beene keeto bô njon fô ben e. Bese kee le ben leeme tamyi yí mbee wene le.

2

¹ Nonen ε me mum ηkpawwεε le ke me mbee mbvuu nlaa ghane di eto bô nsase ke.

² ε me embvuu ene ε ηge ben ε yuw nsase, é ebvuu enu yεε dvú wvú nulo ege é me en'yuw njon efey ben boba bô me nu ε ηge wase bó ε yuw nsase?

³ ε nεε fiεε fi to gee ε me nεε nsan ηwa' wε é je yí me nto nsanεε le. ε to nu wvu le me ηke ndioo ε nto é ben e, me nsaa ηke enkeηke nsase wvumvu wvú nε fô ben bô bee ege é me en'yuw ε è nu njon e ke, njefo me ηkee naa ntay ekumε ben bocii le njon wεm nu ke njon wene bocii.

⁴ Ben ekeè le ηwa' wvudvu wε nu ε me nto nsanke bô nsase wvu baay, ε fitele tone me, ε misεm ε yiηsen é me ejise. ε ke me nto nsan nonen keenje é ben eyuw ε è nu nsase ke. ε to nu

1:11 4:15; Lum 15:30 **1:12** 2:17; 1Kol 1:17, 19, 31; 2:13; Ibu 13:18 **1:14** 5:12; Fili 2:16 **1:15** 1Kol 16:5-6 **1:17** 1Kol 4:18-19 **1:18** 1:23 **1:19** Lem 18:5 * **1:21** Kenεε le, “... è yefe.” **1:22** 5:5; Lum 8:15-16, 23; Efe 1:13-14 **1:23** 11:31; 13:2; Lum 1:9; Fili 1:8; 1Tes 2:5; 2Tes 2:10 **1:24** 1Bi 5:3 **2:1** 12:21; 1Kol 4:21 **2:3** 13:10 **2:4** 7:8; Lem 20:31; 1Kol 16:24

keege é ben ekiεε kenkonen ke baay kè me ηkenke fò ben e.

Bó elεeshε jay mweten enya ê wvú

⁵ E wee to nu ε ge ε me n'yuw nsase, tu ke nsase wvun to me y ke fò me le ke. Wvú to nu ten fò ben e bocii. (Ke fifin nu fiεε fi me enjemyi engene yî dvú le baay ke).

⁶ Ngεw wvun wvú wee nteen ben e nu ε nya wase ê wvuwee wee nu ε wvú ε kocen nonen.

⁷ Keseen nu ε è nulo é ben elεeshε jay we, ege é fitele fiew elεetene, wvu le fo wvú emey ke wase enu shen shen baay ke.

⁸ Nonen me ε no ηkule can ê ben le ben ekase edunεε ê wvú le ben beε ke koonke wvú.

⁹ E nεε fiεε fi to gee ε me nse nsan ηwa' we fò ben e keemom ben enkiεε le laa ben yuuke ke me le yî fiεε le ficii le.

¹⁰ E ben læeshi jay wee, tu me ten nu ε nλεeshε. E me nλεeshi fiεε, fen é fiεε nu dvú keelεeshε, tu me nλεeshi ê Klistu ejise nje yene.

¹¹ Beene gee nonen wvu le fo Satan ke ene eley jó ekenke mvunγay ê beene we. Ke beene maa no wvú ké no weentene ke.

Diεw Nyo' kumte bonyii le jé le jé le

¹² E to nu seke me nto ηgenεε mbuy kelaante kè Towas e keenfewce saaka wvú jee wvu ekumε Klistu jó, ε Tata yene kembun fò me le keenlem lemme diεw jó.

¹³ Geenεn bvufee bwem to baa nu fò ke, njefo me nto mbaa n'yen waa bwεem wvú Taytus e jó ke. Nonen ε me mum ηgay bó le le bó ε shεε wase, mum nto Masedonia.

¹⁴ Geenεn, keyoone nu fò Nyo' le wvú ké no saa fwe dvusese yî Klistu le nyaa mbεεε, ε bese bii diεwε bonyii bò wvú nu ε kenke gbwen jem e. E wvú mum fele yî yese le sanse Klistu mondvuum e monciim ε bó kee wvú

yuuke nsam we diεwε jiin fò bó ε ton e.

¹⁵ Ben ekeè le bese nu diεwε nsam jiin di Klistu le fò Nyo' le entelen jo bonyii bò bó boysee bó noo fò bò laa wase le.

¹⁶ Fò bonyii bò laa wase le nu ε nsam wvun too ε è nu bô kpwe fò bó le. E bonyii bò bó boyse bó nu ε nsam wvun too ε è nu bô nshii fò bó le. No fi nu nonen, tu è nu yεε dvú wvú nu ε kocen keege didin lemme?

¹⁷ Ke bese nu diεwε bonyii nteen e bò nu ε jo diεw Nyo' yî ε tu fiεε fi way e fi bó ghane geese lo ke. Bese nu fisese bonyii bò nu ε taashε yî Klistu le. E bese fewci diεw Nyo' bô mvuntelem mvú yuule diεwε bonyii bò Nyo' nu ε tum bó, ε bó leeme ê wvú ejise le.

3

Kenfewsεn ke monkan mo moyvuum bô mo monfεm e

¹ Me nfεn ηgayte nen ε fí nu le bese bvuu kaase dunçi lo bikuu bisese ê ben e? Nuu le bese shieele bonwa' diεwε no bonyii bomew shieele boban bonwa' bò nε fò bese le kenεε fò ben e bò dunçi bonyii bò è nu bese le?

² Ben kebεε nu wase ηwa' wese wvú bó nu ε sanj ê mvuntelem mvusese le le wee tfuu nulo ekiεε ebvuu etaanke.

³ Ben yen'yi le ben nu ηwa' Klistu ε bese ε seyse. Nwa' wvun nu ε ke bó sanj ε è nu bô kete ke ηwa' le ke. Bó sanj ε è nu bô Keyoy ke Nyo' wvú kenke nshii le. E ke bó sanj ε è nu yî biwan bi eta yo eta le ke. Bó sanj ε è nu yî biwan bi è nu mvuntelem mvu bonyii le.

⁴ Fifin nu fiεε ε bese jemyi ê Nyo' ejise se kemanen nje Klistu.

⁵ Ke è nu le bese nu ε kocen bô bikuu bisese keege fiεε fimew wvú bese ke nε eduu le fiεε fimew nε fò bese le ke. E ge Nyo' bese ε se kocen.

⁶ Wvú nu ε ge bese ε kocen keelemte yî saaka monkan mo monfεm e. Ke

monkan man yaa nu mò bii ε è nu bonci bò bó saɲεε lo bò can κε. Ε nu mo Keyoy ke Yuule le. Bonci to too ε è nu bò kpwe. Geenεn ε Keyoy nyaa ε è nu nshii ê bonyii.

⁷ Je yi yvum yì bó to gee mwεεm jó nu ε bó to cow bonci bodvu yì biwan bi εta le. Seke Muses to too bò bonci bodvu nu ε κε bonyii bo Islael to kee keebvuu etaa bvushiw bwew κε, nje n'yu Nyo' wvù to baa yì bvushiw bwew e. Ε yiyε je yi yvum yì to too ε è nu bò kpwe to too κεηκε n'yu Nyo', ε n'yu wvun nu wvù to baa nonεn jimte wase kaa gene lo,

⁸ ε n'yu je yì bó gee mwεεm jó yì è nu yi Keyoy ke Yuule saa efey naa lo wvuwe n'yu le?

⁹ Ε je yì bó to gee mwεεm jó yì to too bó fiεε fi leese lo bonyii ηγεω e, to too bó n'yu Nyo', κε tu je yì bó gee mwεεm jó yì è nu yì Nyo' joo bonyii le bó nu teyey ε wvù εjise nulo eκεηκε n'yu ε wvù fele lo wvuwe!

¹⁰ Kεεεy kedvu nu le fiεε fi to too κεηκε n'yu Nyo' fidvu nu ε lase wase n'yu we njefo n'yu wvù kuuke fele wvuwe nu ε to wase.

¹¹ Ε fiεε fi to kaa wase gene lo to too bó n'yu Nyo', κε tu n'yu fiεε fi too keenu wase kemakaa nu ekuuke fele naa lo wvuwe!

¹² No bese kee nonεn se kemaηεn, bese ε mum ε no fewci yaa fane κε.

¹³ Κε bese nu diεwε Muses wvù to ké ban bvushiw bwew bò ndvu keege le fo bonyii bo Islael etaale no n'yu wvù to baa yì bvushiw bwew e jimte kaa gene κε.

¹⁴ Geenεn bonyii bodvu nu ε bvufee bvubole to jiime. Ε naa ε to ε buy εben wvun e, nu ε bó dioo taηκε fiεε ê ηwa' monkan mo moyvuum e, ε bó eyuw, ε fiεε no nu ε fi ε ban κε bvufee bvubole. Ε nu κε yì Klistu le wvù è nulo é bó ecake fiεε fi baηκε fidvu.

¹⁵ Yì keεεy e, ε to ε buy naa εben wvun e, nu ε bó taηκε fiεε ê ηwa'

Muses e, ε fiεε no nu κε ε fi ε ban bvufee bvubole.

¹⁶ Geenεn é wee ke etu wase bò Tata, é bó mum cake fiεε fi baηκε fidvu.

¹⁷ Tata wvun nu Keyoy, ε naa fεε fô Keyoy kin nu, nu ε bonyii ke buy κε yì bvunfaw e.

¹⁸ Fí nu le beene bocii bò nu se fiεε beε baηκε monshim mosεεbeene nu ε n'yu Tata baa yì yese beene le, gee ε beene baa mum kumene gene fwe fwe fieesene wase ε è nu wvù. Nkumεn wvun nu ε è gee Tata wvù è nu Keyoy ke Yuule.

4

Ntfu saaka wvù jee ê nsháan mbom e

¹ Nonεn no bese κεηκε lemme din ε è cam Nyo' shen ε nya ê bese, tu κε è nulo é shem ekpwee bese dvú κε.

² Bese nu ε base jim ê mwεεm mvù bonyii gee ê kenyile le mvù è nu mvu kenshoose le. Bese nu ε tun je kenλεεma. Κε bese leese mbiay ê diεw Nyo' le κε. Bese ké no jemyi κε ε è nu keεεy endan endan, duηci bikuu bisese ê wee tfuu ê Nyo' εjise, wvu le è nulo é bó ekpwawce ekiεε bonyii bò è nu bese.

³ Ε è cim nu le saaka wvù jee wvù bese fewci wvun nu ε fiεε baηyi, tu fí baηyi κε ε è nu fô bonyii bò laa lo le.

⁴ Fô boba bonyii bò baa bee saaka wvun e nu ε Satan wvù è nu nyo' wvu yì woη wvun e ε sùm bvufee bvubole bvú ε no jiime keege le fo bó eyεnè n'yu saaka wvù jee wvù nu ekumε bvukuke bvu Klistu wvù nu wunte Nyo' le κε.

⁵ Ben ekeè le κε bese fewci ε è nu ekumε bikuu bisese κε. Bese fewci ε è nu ekumε Klistu Jisos le wvù nu Tata. Ε bese nu κε lo fisese bonyii bò lemte ben e nje Jisos.

⁶ Nyo' wvù to gayεε le, “N'yu ebuy ê ejiwε le ebaa”,

è nu Nyo' wvudvu wvun wvù nu ε ge n'yuu we ε no baa fô mvuntelem mvuseεse le keeyuuse bese ε bese kee bvukukε bvù Nyo' le bvù nu yî bvushiw bvù Jisos Klistu le.

⁷ Geenεn, ntfu saaka wvun nu yî yese le, ε bese nu κε lo fisεse nsháan mbom. Ε bese nu nonεn wvu le fí edunçì le mvunçay mvu baay mvun yî yese le nu mvu Nyo' le ε è yaa nu mvuseεse κε.

⁸ Bonçew yike bese biba bicii, geenεn yaa bvuwci bese κε. Bese nen'yi ε bvufee no bvuuñke lo bese, geenεn shem saa ekpwee bese κε.

⁹ Bó ké no bone bikaa ê bese εjim, geenεn ε Nyo' yaa daayi ê bese le κε. Bó ké no kfunε bese ε bese gbwee fokuse, geenεn yaa kpwee κε.

¹⁰ Bese ké no ghane kpwee κε kfuu kpwe Jisos sekecii, wvu le nshii Jisos nulo eyen'yi tεn yî ye yese le.

¹¹ No bese cee, nu ε bese ké no nu κε diuw kpwe le sekecii nje Jisos, wvu le nshii Jisos eyen'yi yî binçkpwε bisεse bi ye le.

¹² Nonεn bese ε mum ε no kpwee kpwe, geenεn ε kpwe yese yin too ε è nu bô nshii fô ben e.

¹³ No bese nu ε lese fitele yî Nyo' le diεwε weε mvu wvù to jem'yεε ê N'wa' le le,

“Me nu ε mbee ε nse no njemyi”,

nu ε bese tεn ε bee ε se no jemyi.

¹⁴ Bese kee lo le wvù wvuε wvù to bvuseε Tata wesebeene wvù Jisos yî kpwe le, nu ke ebvuse tεn beene bô nu bô bo Jisos yî kpwe le, ejo bese noo ben tεn egeε egeε ê wvú fwe.

¹⁵ Mwεεm mvun mvunciim kooyi nje yene, wvu le no mbuwma Nyo' saançkene gεne fô bonyii le nteen nteen, é keyoone kè bonyii nyaa ê Nyo' ebiisè, ε mbense gεne fô Nyo' le.

Mwεεm mvù beene yεne mvú le fele lo

¹⁶ Ε nεε fiεε fi κε shem kpwee bese κε. Naa no ye yese yin cim

bvuuke gεne kaa nen, nu ε mvuntelem mvuseεse kumene tuu κε lo mvunfεm εdiuw εcii.

¹⁷ Bonçew bo caan ban bô bese yεne yî kefew kin e, nu ε bó seysee ε è nu bvujonçke bvù baay bvù mεy lo fô bese le bvù è nulo wee saa efewsεn κε.

¹⁸ Nonεn, bese baa leke fisεse bvufee yî mwεεm mvù bó yεne mvú le κε. Bese leke ε è nu yî mvù bó yaa yεne le κε, njefo mwεεm mvù beene yεne mvú le nu ε mvú fele lo, geenεn ε mvù beene yaa yεne κε, nu mvù mεy lo.

5

¹ Beene kee le é bó sâw lo cun yin yî è nu ye yesebeene yî beene cee dvú fokuse fεn, tu beene keñke yew fô Nyo' le ε bó yaa bom bô can κε. Yiye nu yew yî fowe, ε è nu yî mεy lo.

² No beene nu fεn keseen nu ε beene looci naa shomkene, njefo beene beele baay le bó etfume yew yî fowe ye yî yese beene le diεwε ndvu le.

³ Ε nu ke enu seke bó ε tfume wase yiye yî yese beene le, beene saa ebvuu enu ye ye κε.

⁴ No beene beε cee cun yin e, nu ε bonçew bô beene joo gee ε beene shomkene baay. Ke è nu le beene gomte le bó baayε ndvú yî è nu ye yesebeene yidvu yî yese beene le κε. Beene gomte le bó etfume lo yimi yî yese beene le wvu le nshii wvù mεy lo emi lo binçkpwε bi ye le bidvu.

⁵ Nyo' nu wvù nu ε seyse beene keekεñke fiεε fin. Wvú nu ε nya beene sâ' wvudvu ε è nu Keyoy ke Yuule.

⁶ Nonεn, bese ε mum ε no nu sekecii kee fifin se kemañεn. Bese kee le no bese cee yî ye yin e yî woñ wvun e, nu ε bese nu ncejole fô Tata le.

⁷ Bese gee mwεεm ε è nu nje fitele fi bese lese yî Nyo' le, κε è nu nje bese yεne wvú le κε.

⁸ Bese nu naa se kemañεn yî fifin e, ε fí jee naa lo le bese ecinε lo ye yin e,

egen enu wase bee bo Tata fô la diew e.

⁹ Fí ε no nu λ κενεε bese nu bee bó fô la diew e, κενεε bese βεε fen, tu fiεε fi bese taale yî dvú le, nu κε keegeε ε wvú yuuke njon.

¹⁰ Ben ekeè λ beene bocii κενke keeke eleem fwe dvu Klistu é wvú esaw beene, wvu λ wee mwaan mwaan εκενke nlawma fiεε fi wvú to gee yî ye yin e, κενεε è nu fi jee κενεε fi befe.

Lemme keegeε ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'

¹¹ No bese kee fiεε fi nu keefane Tata, bese ε mum ε no momte keege é bonyii ekumen. Nyo' looci naa kee bonyii bò è nu bese naa ntay. Ε me ηkpwaake λ ben ten kee ntay ê mvuntelem mvunen e bonyii bò è nu bese.

¹² No bese jemvi nen nu ε κε bese gomte keebvu ekase eduñci lo bikuu bisese ê ben κε. Bese nyaa κε ε è nu je ê ben keesaale ye bô bese, wvu λ è nulo é ben εκενke fiεε fi è nulo é ben etfuse ê bonyii bò bensee bibεen bô mwεεm mvú bó yene yî bonyii le ejise, ε è yaa nu mvu fô mvuntelem mvubole κε.

¹³ Ε è nu λ bikuu ghane bese, tu bí ghane nje Nyo'. Ε no nu λ bí leeme fó, tu bí leeme κε nje yene.

¹⁴ Fiεε fi gee ε bese gεne fwe bô fiεε fi bese gee nu κενκονεν κε Klistu κενke fô beene le. Bese gee nonen njefo bese nu ε looce ε bee λ wee mwaan to nu ε kpwe fô bonyii le bocii, ε fí mum nu λ bonyii bodvu bocii nu ε kpwe wase ten.

¹⁵ Wvú to kpwe fô bonyii bocii le wvu λ fo boba bò cee, ebvu ecee fô bikuu bibole κε. Geenεn λ bó ecee wase fô wvuweε wee wvú to kpweε kase buy yî kpwe le nje bó le.

¹⁶ Nonen, ε κεw lo nu ε κε bese bvuu taale wee bô bvufee bvú wee wvu wum e κε. Naa no bese to cim shee taale Klistu ε è nu bô bvufee bvú wee

wvu wum e, nu ε bese yaa bvuu taale wvú keseen ê yiyε je le κε.

¹⁷ Fiεε fi nu nu λ, é wee nu ε taashe wase bô Klistu, tu wvú nu wase wee wvu fwε. Mwεεm mvu mvuyvuum mvunciim nu ε fey wase, ε mwεεm mvunciim ε tu wase mvu mvunfem.

¹⁸ Fin ficii nu ε è gee Nyo' wvú to kasεε jo beene yî ye le no wvú to mancεε mwεεm beene ε bó fele yî Klistu le. Ε wvú ε nya ê bese lemme keegeε ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'.

¹⁹ Fí nu λ, è to nu yî Klistu le wvú Nyo' to manci mwεεm bô bonyii bo yî won wvun e λ bó etu bô wvú. Ε wvú fanε yaa ebvu enjoyte fite fi kebefε kebole κε, mum nya ntum keman wvun can yese le λ bese eteete ê bonyii.

²⁰ Bese ε mum ε no nu fen yî bvudvu bvú Klistu le, ε Nyo' fele yî yese le λke bonyii. Nonen bese kule can ê ben ê diee di Klistu le λ ben ekase emancε mwεεm ben ε bo Nyo'.

²¹ Ε nu nje yese beene wvú wvú wvú Nyo' to gee ε Klistu wvú to baa kee kebefε, nε tu kebefε, wvu λ beene etu teyey ê Nyo' ejise nje ye.

6

Bongew bò Baul wvú waa ntum jisos Klistu to yene

¹ No bese lemte yî kentaashe le bee bo Nyo', bese ε mum ε no kule ten can ê ben λ fo ben efisen mbuwma Nyo' wvun ege é wvú ela εcici κε.

² Nyo' to nu ε jeme ê Nwa' we le λ, “Kefew ke λη to nu ε to kocen, ε me nya bitem ê wo.

Diuu di mboyma le to nu ε kocen ε me nfi wo.”

Ben etaa eyen, keseen nu kefew ke λη, ε din nu diuu di mboyma le.

³ Κε bese yaa gee naa lo fiεε fi nulo ebaanke je wee mvu κε. Bese gee

5:9 Kolo 1:10; 1Tes 4:1 5:10 11:15; Yesa 2:12; Dan 7:9-10; 12:2; Lem 17:31; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 4:5; Fili 3:19; 2Tes 1:7-10 5:11 4:2; 6:4; 1Kol 9:22 5:12 1:14; 3:1 5:14 Jon 17:23; Lum 8:35; Gal 2:20; Efe 3:19; 5:2, 25; 1Jon 3:16 5:15 Lum 6:3-4; 7:4; 14:7-9 5:17 Yesa 43:19; Lum 6:4; Gal 6:15; Efe 4:24; Mwm 21:5 5:18 Lum 5:10 5:19 Lum 3:24-26; Kolo 1:20 5:20 Mat 10:40; Yesa 52:7 5:21 Jon 8:46; Lum 8:3; 1Kol 1:30; Gal 3:13; Ibu 4:15 6:1 Lum 5:2; 1Kol 15:10 6:2 Yesa 49:8; Luk 4:19-21

nonen wvu le fo bó ke eyen jay mvu le yí lemme disese le ke.

⁴ Geenən, bese nu ε duŋce fisese bikuu bisese ê jé le yicii le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le. Bese nu ε duŋce ê je yí bese kuule fitele naa baay yí boŋgew bò bese yene le bô seke mwεem temyi noo seke je yaa nu naa dvú ke le.

⁵ Bonyii ké no suunke bese, ké ne sekemew lese bese yew ncaw e, ε bonyii nen'yi no shiike mvunlaa bee bó. Bese ké no kfunne ye yí lemme le, ké ne ce entaŋ saa lefe ke, ké ne kefew kemew e no kpwee jen.

⁶ Bese duŋci ten le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le ê je nce wese wvù yuule le bô no bese kee fiε fi ekumε Nyo', noo no bese kuule shém, bô no bese keŋke mvuntelem mvù jee fô bonyii le. Bese cee bii no Keyoy ke Yuule duŋci, ε bese koonke bonyii bô ŋkonen wvu keceey.

⁷ Bese ké no jemyi ke ε è nu njeme wvu keceey, gee mwεem ê mvunŋgay mvu Nyo' le. Bese ké no jici nce wvu teyey e diεwe mwεem mvu jem e mvu εbo εceey bô mvu εbo eŋkonko le.

⁸ Bese ké no lemte ke lo, kenεε bonyii wvumte bese, kenεε bó yaa wvumte ke, kenεε bó jemyi mwεem mvù befe ekumε bese kenεε bó jemyi mvù jee. Bonyii ké no joo bese le bese nu bonyii bo kenεεma le, geenən ε bese nu bonyii bo keceey e.

⁹ ε bonyii ké ne no nu nen diεwe ke bó kee bese ke, geenən ε bonyii kee naa bese ntay. Bó ké nen'yi no yene le bese nu wase boŋkfusay, geenən ben etaa eyen, bese nu ke dvú. ε bonyii ké ne no nyaa ŋgew ê bese, geenən yaa yuwyi bese ke.

¹⁰ Bese ké no nu nen diεwe bonyii bò nu yí yii le, geenən lanlanje ke sekecii, nu diεwe bonyii bò fuute le, geenən gee ke ε bonyii nteen nu

bonyii bo kpawaw e. Bese ké no nu nen diεwe ke bese keŋke naa lo fiε ke, geenən ε bese keŋke mwεem mvunciim.

¹¹ Bonyii bo Kolən, bese nu ε jeme wase ê ben yaa nyile fiε ke. Bese nu ε yene mvuntelem mvusese ε gee mvuyem ê ben.

¹² Ke bese baa ban mvuntelem mvusese fô ben e ke. ε ban ben mvunen fô bese le.

¹³ Me ε no njemyi ê ben ke diεwe ê boom bem e le, ben ege lenlen no bese nu ε ge fô ben e, eyene ten mvunen mvuntelem fô bese le.

Fo wee mbee elenè ekale kemwaan bô wee wvù baa nu wee mbee ke

¹⁴ Fo ben elenè ekale kemwaan ben ε bonyii bò yaa nu bo mbee le ke. ε nulo é fiε fi teyey bô fi befe eghan neε se no nu yí fiε le fimwaan? N'yuubô ejiwe nulo ekeŋke kentaashε?

¹⁵ ε nulo é Klistu bô Belial * enu diuw mwaan e? Fiε fi taashi wee mbee bô wee wvù baa nu wee mbee nu la?

¹⁶ Yew ncese Nyo' nulo ekeŋke la keege bô mvunyo' mvu yí won wvun e? Ben ekeè le beene nu yew ncese yí yi Nyo' wvù keŋke nshii. Fifi nu no Nyo' to gayεε le,

“Me nu ŋke encee yí bó le, nlene ê bó entelen.

Me nu ŋke enu Nyo' wvubo, ε bó nu bonyii bem.”

¹⁷ Nonen, Tata Nyo' gayte le,

“Ben ebuy ê bó ente, enù jεey fô bó le.

Fo ben ekum fiε fi nnyen e ke,

é me emum enfiisen ben.

¹⁸ Me nu ŋke enu Icen,

ε ben nu boom bem bò bolemε noo bò bokεε.

Fifi nu ε è jemyi Tata Nyo' wvù Keŋke Mvunŋgay Mvunciim.”

7

¹ Nsáa yem shém, no Nyo' nu ε nya boŋkawma ban ê beene nen, beene

6:4 4:2 6:5 11:23-29 6:6 8:24; Lum 12:9; 1Kol 13:4-7; Gal 5:22-23; 1Tim 4:12 6:7 10:4-5; Lum 13:12; 1Kol 2:4 6:9 4:10 6:10 7:4; Lum 5:3; 12:12; 8:9; Fili 2:17; 4:12-13; 1Tes 1:6 6:13 1Kol 4:14 6:14 1Kol 6:9-13; 10:21; Efe 5:5-11 * 6:15 Belial wvun nu dewle. 6:16 Lew 26:12; Yeli 31:33; 32:38; Esek 37:27; 1Kol 3:16 6:17 Yesa 52:11; Mwm 18:4 6:18 2Sam 7:14; Yesa 43:6; Amo 4:13; Mwm 11:17 7:1 1Jon 3:3

emum ecukε fιεε ficii fi beete bō ye yesebeene noo keyoy kesεεbeene. Beene eyuulè gene mεεse no beene cee yī nfan wvù wvu Nyo' le.

ε Baul yuw njon le bonyii bo Kolεn to nu ε kumεn mvuntelem mvubole

² Ben egεε bvudvuu ê mvuntelem mvunen e fō bese le. Kε bese nu ε jay fιεε fō wee le kε. Kε bese nu ε lεε wee kε, ε kε bese nu ε fiw wee mvu kε.

³ Kε me njemyi nen le me nsaake lo ben kε. Me nu ε ηgay wase ê ben le ben nu naa lo fitele fisεse, é è cim nu keekpwe kεεε keenu dvú, tu beene nu enu kε yī kentaashε le.

⁴ Me nu ε ηgεε fitele fiem yī yene le baay. Me ηkεηke kembense ye ke baay ekumε ben. Fitele fiem lεεtene baay ekumε ben. Ente jo bonγew bocii bō bese yene nu ε me n'yuuke kε ε è nu njon.

⁵ Naa no bese to leyεε won wvù Masedonia le, bese to baa kεηke nλεεten kε. Bese to kεηke bonγew biba bicii. Bonyii to gomte diuw bee bō, ε bese bvuu kεηke nfan ê mvuntelem mvusese le.

⁶ Geenεn, ε Nyo' wvù lεεsee mvuntelem mvu bonyii bō nu yī yii le ke lεεse mvuntelem mvusese bō nto wvù Taytus to toε.

⁷ ε kε è to mεy kε nto we maan wvù to lεεσεε mvuntelem mvusese kε. ε to nu ten je yī ben to lεεσεε fiew fitele jó. Wvú to nu ε see ê bese le ben shieele baay keeyen me le, bō no ben kεηke yii fō bikuu binen e, noo no ben kεηke shiee fō me le. No me n'yuwεε nonen, mbvuu n'yuw naa lo njon baay.

⁸ ε è cim nu naa le ηwa' wvù me nto nsaηεε fō ben e wε to nu ε ge ε ben no nu yii yii, tu kε me ncim ηkumyi ye kε. Geenεn, ε me nto ηkume kε ye, njefo me n'yεne le ηwa' wεm wvudvu to nu ε ge ε ben no nu yii yii. Geenεn, ben to nu yii yii kε yī kefew e nen caan.

⁹ Me ε no n'yuuke njon keseen, ε è yaa nu njefo ben to nu ε no nu yii yii kε. ε nu njefo yii yin to nu ε ge ε ben kumεn mvuntelem mvunen. Ben

to kεηke yii ε è nu ê je yī Nyo' gomte le. Nonεn bese to baa ge fιεε fimew fi befε fō ben e kε.

¹⁰ ε wee kεηke yii ê je yī Nyo' gomte le, tu fī nu ege é wvú ekumεn fitele fiew. ε fifin eto ε è nu bō mboyma fō wvú le, saa eto ε è nu bō fιεε fi wvú ekumyi ye yī dvú le kε. Geenεn, é wee kεηke yii ê je bonyii bo yī won wvun e, tu yī nu ke eto ε è nu bō kpwe.

¹¹ Ben eyen le fιεε fi yii yī è nu yī Nyo' gomte nu ε to dvú fō ben e. Ben eyen no ben nu ε jo mwεεm naa shiee le. Ben eyen ten no ben nu ε ge fιεε ficii keedunεε le kε ben kεηke εbo fō fιεε fi befε fidvu le kε. Ben eyen no fιεε fidvu nu ε ton'yε ben. Ben eyen nfan wvù ben nu ε kεηke. Ben eyen shiee wvu baay wvù ben kεηke keeyen me le. Ben eyen shiee wvù ben kεηke keege fιεε fi λεη. Ben eyen ten kfuu ηγew wvù ben nu ε nya ê wee wvudvu wvù gee jay. Yī fιεε le ficii nu ε ben ε dunεε lo le kε ben kεηke naa lo εbo fō fιεε fidvu le kε.

¹² Nonεn, naa no me nto ncim nsaηεε ηwa' wε fō ben e nu ε kε me nto nsaη nje wee wvù to gee jay, kεεε wee wvù bō to gee jay fō wvú le kε. Me nto nsaη wvu le è nulo é ben edunεε fō bikuu binen e ê Nyo' ejise le ben kεηke shiee fō bese le.

¹³ Nonεn fifin nu ε ge shém ε no lεεtene bese.

Keebise yī shém yese yī nu ε lεεten e, nu ε bese bvuu yuuke njon baay nje njon wvù Taytus yuuke njefo ben bocii nu ε ge fitele fiew ε no nu yī nyεkeey e.

¹⁴ Naa me nto ηké no nsaale wase ye bō ben ê Taytus, ben to baa shoose me kε. Kensaa ye kè bese to ké no saale bō ben ê Taytus nu ε dunεε le è nu ke kecεεy. ε è nu kε λεηλεη no fιεε ficii fi bese to ké no jemyi ê ben nu ten kecεεy.

¹⁵ Wvú wvù Taytus ké kumyi no ben bocii to yuwεε wvú le, bō no ben to fiisenεε wvú fane, ciηke, ε wvú bvuu koη ben naa fesεn lo.

¹⁶ Me ten n'yuuke njon njefo me nu ε ηγεε bvufee bwem yî yene le ε ηγεν ε mεse.

8

Ntefe no è nulo é bonyii bo mbee le enyaa nnya ê bonyii bomew

¹ Boom bo bwee wese le, bese gomte le ben ekiεε fiεε fi mbuwma Nyo' nu ε ge fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bi ê keba kè Masedonia le.

² Bongew bò temyi nu ε mom wase bó baay. Geenεn ε njon wvu baay wvù bó keηke ε ge bó ε loocε ε yene can yibo yicii ê bonyii bomew naa no bó cim nu ê kefufe ke baay εnte.

³ Fiεε fi è nulo é me ensee nu le è to kpaww ke bó le bó enya nnya no mvungay mvubole nu. Ε bó dioo nyaa, nya naa fesεn lo.

⁴ Bó to nu ε lekε bese naa shiee le le bese enya ke bó je keelese εbo fô lemme din e keetom bonyii bò è nu bo Nyo' le.

⁵ Bó to nu ε ge fiεε ê je yî bese to baa kpwaake le è nulo é bó ege le ke. Bó to nu ε yaw nya bikuu bibole ê Tata, mum nya ten ê bese no Nyo' gomte.

⁶ Nonεn, ε bese mum lekε Taytus le no wvù to nu ε kew wase lemme din ê ben εntelεη, le wvù emum egeη dvú fwe eficε ben keemεse lemme di jee din.

⁷ No ben looci kee mwεεm mvunciim naa ntay, mwεεm mvu ê keba ke mbee le, mvu ê keba ke njeme le, mvu ê keba ke bvufee le, mvu ê keba ke shiee keege fiεε le, noo mvu ê keba ke keηkonεn kenεn e fô bese le, bese ε mum ε no gomte le ben elooce ekiεε ten keeyene can yene yî lemme di jee din e ntay.

⁸ Ke me njemyi nεn nyaa ε è nu nci ke. Me momte lo mbii shiee wvù bonyii bomew keηke keege fiεε le keen'yεn le keηkonεn kenεn ten nu ke kecεy.

⁹ Ben kee wase fitele fi jee fi Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to keηke. Naa no wvù to nu wee bvukukε nu ε wvù to nε tu wee kefufe nje yene, wvu

le kefufe kew ege é ben etu bonyii bo bvukukε le.

¹⁰ Yî saaka wvudvu wvun e nu ε me ηgomte keenya wεm ntefe. Fí nu leη le ben bò to kewεε lumbee keege fiεε, ε è yaa nu ke keege fiεε maan ke, ben to nu ten bonyii bò to kewεε keekεηke shiee keege fiεε,

¹¹ ben emum egeη dvú fwe emεse, wvu le ben ke dioo ε mεse bii no mvungay mvunεn nu, é fí elεn εkalε kemwaan bô shiee wene wvù ben keηke keege fiεε.

¹² Ben ekeè le é wee keηke shiee keenya, tu Nyo' nu efiεn nnya ye bii fiεε fi mwεten keηke keenya le, wvù saa ebii fiεε fi wee baa keηke le ke.

¹³ Ke me ηgayte nεn le ben nu dioo nyaa keefi bonyii bomew kaa kpwe lo ke. Ε nu fiεε keege é biba bicii ekeηke leηleη.

¹⁴ No ben keηke mwεεm keseen ε mvú ffuyte lo, ε bonyii bomew tane, nu ε è nulo é ben efi bó. Ε bó dioo keηke ten ε mvú ffuyte lo sekekiε, ε ben tane, é bó efi ben. Nonεn é biba bicii emum ekeηke leηleη.

¹⁵ Ε nu no bó nu ε san le, “Wee wvù to baancεε baay, to baa emum ekeηke baay ke. Ε wee wvù to baancεε ke caan, to baa emum ekeηke ke lo caan ke.”

Ε bó tum Taytus Kolen

¹⁶ Me nyaa keyoone ê Nyo' wvù nu ε gεε shiee wene fô fitele fi Taytus e ke leηleη diεwε wvù me ηkeηke fô ben e.

¹⁷ Ke wvù to baa emum ebee keeto ê ben e nje bese to nu ε lekε wvù ke. Wvù too ê ben e yî ηkpawwε wvuwe le no wvù to keηke wase shiee naa baay fô ben e.

¹⁸ Bese tumte wvù bô waa bwee wesebeene wvù bó kee wvù εntelεη jo bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii yî saaka wvù jee wvù wvù ghanε fewci le.

¹⁹ Ε ke è mεy ke fifie ekumε wvù ke. Wvù nu ten wee wvù bintaashε bi bonyii bo mbee le nu ε baa le wvù eghanè bee bó no bese ghanε

gee lemme di jee di ekumε nnya yin. Lemme din nu keege é bonyii enyaà mbense ê Tata kebεε, bô keedunçε le bese kenke shiee keeficε bonyii bomew.

²⁰ Bese gomte le fo fiεε ke enu dvú fi wee mvu ke ebacε bese yí dvú le ekumε nnya yi baay yin yi bese lemte yí dvú le kε.

²¹ Bese momte naa ntay keege ε è nu fiεε fi nu len ε è yaa mεy kε ê Tata ejise maan kε. Bese momte keege fi nu ten len ejise jo bonyii.

²² Bese tumte ten waa bwee wesebeene mvu bô bó wvù bese nu ε mom wase wvú bokañ nteen yí mwεεm e nteen, ε yen le wvú kenke shiee keege mwεεm. E wvú nu keseen kenke naa shiee wvu baay fô ben e, njefo wvú nu ε gee fitele yí yene le naa baay.

²³ Wee diεwε Taytus e nu ε wvú nu wee wvù bee wvú lenε yí ekalε le kemwaan, nu ten wee wvù bee wvú lemte yí fiεε le fimwaan fô ben e. E dioo tu fô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, nu ε bó nu bonyii bo ntum e bo bintaashε bi bonyii bo mbee le. E nu bonyii ε bó gee ε mbense gene fô Klistu le.

²⁴ Nonεn, ben emum edunçε kenkonεn kenεn fô bó le endan, wvu le bintaashε bi bonyii bo mbee le eyen le ye yi bese ké no saale ekumε ben nu yi len.

9

Nyo' koonke wee wvù nyaa nnya ye bô nlanlan

¹ Kε shiee cim nu dvú wvù me ensaanke lo ê ben ekumε lemme din keetom bonyii bô è nu bo Nyo' le kε.

² Me nkee lo le ben kenke wase shiee keetom bó. E è nu fiεε fidvu fi me nsaale ye dvú ê bonyii bo Masedonia ekumε ben, njemyi le ben bo Akεya nu ε ben to seyse wase ε è bεε lo lumbee keetom. Shiee wvù ben kenke keenya ε mum ε ge ten mvuntelem mvu bonyii le nteen ê bó εnte ε ja we.

³ Geenεn, me ntumte boom bo bwee wesebeene le ban fô ben e wvu le fo ye yi bese saale ekumε ben yí saaka wvun e ke ebuy le è nu yi εcici kε. Me ε no ntumte bó wvu le ben enù ε ben ε seyse no me nto ngayεε le ben nu ke enu.

⁴ Efuw kε nonεn, fi ε kooy le bee bonyii bo Masedonia bomew ε nε ε to ε yen ε ben nu se ben nu ε seyse, é kenshoose kedvu enu nεε fô bese le, efey mvunciim fô ben e bô bese se geele bvufee yí yene le?

⁵ E nu fiεε fi gee ε me nkpawcε le fi nu shiee le le me enlεkε boom bo bwee wesebeene le ban le bó esa kε fwe eto ê ben e eseyse nnya yi baay yin ε kefew bεε yi ben to kawεε keenya. Nonεn é nnya yidvu emum enu ε ben ε seyse wase le è nu nnya ε ben nyaa yí nkon wvu wene le, ε è yaa nu le bó kamte lo ben kε.

⁶ Ben ekumyí le wee wvù jewyi caan, nu ke egbwele kε caan, ε wee wvù jewyi nteen, nu ke egbwele ten nteen.

⁷ Wee mwaan mwaan ben e kenke keenya no wvú nu ε kpawcε fô fitele fiew e, yaa nyaa guute lo ye kenεε nyaa diεwε bó kane lo wvú kε. Ben ekeè le Nyo' koonke wee wvù nyaa bô nlanlan.

⁸ Nyo' nulo ebuw ben bô mwεεm mvunciim ege é mvú effuyte lo, wvu le ben ekenke fiεε ficii sekecii ε fi kocine ben e bocii, é ben emum egee dilemme di jee dicii dvú ntay.

⁹ Fí nu no bó nu ε san le, “Wee wvù nyaa nnya nu ε tfuw lo nyaa ê bonyii bo kefufe le, lemme diwe di jee nu ke emey nu sekecii.”

¹⁰ Nyo' wvù nyaa ngow ê wee wεε bô mwεεm mvudien ε bó diee, nu ke enya ten ebvuu ebise ngow mwεεm mvunen, ege é nce wene wvù jee eto bô ngbwele ε wvú duule lo.

¹¹ Nyo' nu ke enya ten ben bô bvukukε ê jé le yicii keege é ben eyen'yi can yene ntay ê bonyii bomew, wvu le bonyii enyaà mbense

ê Nyo' seke bó ε κηηκε nnya yin can yese le.

¹² Κε lemme dinen di jee din di ben lemte too κε ε è nu bô mwεem mvù bonyii bô è nu bo Nyo' le shieele maan κε, dí too ten bô mbense fô Nyo' le jé le nteen.

¹³ Lemme di ben gee din nu eduηce bonyii bô è nu ben, é bonyii emum etumte monkum mo Nyo' le yî n'yuw wvù ben yuuke saaka wvù jee wvu ekumε Klistu wvù ben tomte le. Bó nu ke etumte ten monkum mo Nyo' le no ben nu ε yene can yene fô bó le noo fô bonyii bomew e bocii.

¹⁴ Bó nu ke ebunlee fô ben e, ε mvuntelem mvubole nu yî yene le naa baay nje mbuwma Nyo' wvun wvù nu yî yene le wvù kuuke naa fele lo.

¹⁵ Beene enyaà keyoone ê Nyo' yî nnya ye yi baay yi è nulo wee saa esee no yí nu le κε.

10

ε caw Nyo' Baul le wvù enù waa ntum Jisos Klistu

¹ Me wvù Baul keβεε, ηkule lo can ê ben ê je kembonen bô nyεkeey wvù wvu Klistu le. ε nu me wvù bó duu le me ηké ndioo nu keba kemew no ncewcewe lo bô ben, ηké nto wase ê ben εjise, mum mbo.

² Me nleke lo ben le seke me ε ηke ε nto, fo ben ege é me enε encewcewe beene no me nulo ηke encewcewe bee bonyii bô kpwaake le bese gee mwεem bii ε è nu ηkpawce bonyii bo yî won wvun e κε.

³ ε nu keεey le bese cee yî won wvun e, geenε κε bese yaa tumte jem yese bii no bonyii bo yî won wvun e tumte κε.

⁴ Κε mwεem mvù bese tumte jem yese dvú nu mvu yî won wvun e κε. Mwεem mvù bese tumte jem yese dvú κηηκε mvuηgay mvù nen'yi fô Nyo' le, keebvuuke mondvuum mò temyi dvú.

⁵ Bese ké no joo mwεem mvu jem e mvun bvooke bombew bô bonyii beeke dvú, shiwse kembense ye kecii kè baanke fo bonyii ekee Nyo', soo ten bonkpawce bo bonyii le dvú, gee ε bó yuuke wase ε è nu Klistu le.

⁶ Seke ben ε duηce le ben yuuke wase Klistu le bô mvuntelem mvunen mvunciim, é bese emum enya ηgew ê wee tfuu wvù beε temyi ekole bô Klistu.

⁷ Ben etaa eyen fieε fi nu ê ben εjise! ε wee kee naa keεey le wen nu wee Klistu, é wvù no kumyi le no wvù nu wee Klistu, nu κε ten no bese nu.

⁸ ε me ncim ne naa ε no nsaale ye nfesene caan nje mvuηgay mvù bese κηηκε mvù Tata nyaε keeyoo lo ben dvú, ε è yaa nu keesâw lo ben dvú κε, ken'wuunen saa ekoole me κε.

⁹ Κε me ηgomte le fí eyen'yi nen κε diεwe me mbemsee lo ben bô bonwa' bem κε.

¹⁰ Me ηgayte nen njefo bonyii bomew nen'yi no jemyi ekumε me gayte le, “Wvù ké no saanke bonwa' ε bó temyi bvuu cewcewe, geenε seke wvù ε to ê bonyii εjise mum tu wεε. ε κε njeme we ké no koole fieε le κε.”

¹¹ Boba bonyii ekeè le fieε fi bese jemyi ê bonwa' le seke bese yaa nu fó κε, nu ε bese nu ke ege fí seke bese ε to.

¹² Κε bese momte naa keebewsene ye, κενεε efewsene bikuu bisese bô bonyii bomew ba bô seηe bô dew yibo fieε fi è nu bó κε. No bó fewsene bikuu bibole εbonebon, bewsene ten ye yibo εbonebon, nu ε fí duηci le κε bó kee fieε κε.

¹³ Fisese nu ε κε bese cim saale ye fesene kelen κε. Bese saale ye ε è nu yî kelen kè Nyo' nu ε nya can yese le keelem eto ebuy naa ê ben e.

¹⁴ Κε bese danse ε è nu kedwee no bese too buyte ê ben e κε. Bese to nu bonyii bo fwe keelen bô saaka wvù jee wvu ekumε Klistu to naa buy ê ben e.

¹⁵ Kε bese saale ye fesene kε, fi nu le kε bese saale ye yî lemme di è ge bonyii bomew kε. Geenεn fiεε fi bese taale fwe kee nu le no mbee wene kuu gene fwe, nu no kelenj ke lemme disεse le ê ben entelenj nu ekuuke ten gene naa ntay.

¹⁶ Nonεn é bese emum efey lo jo ben efewci saaka wvù jee gene biba bimew e, saa nu le bese saale ye bô lemme di bó nu ε lem wase bvudvuu bvù wee mvu le kε.

¹⁷ Fí ε mum ε no nu no bó sanj ê N'wa' Nyo' le le,
“Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yî fiεε fi è ge Tata le.”

¹⁸ Kε è nu wee wvù dunji ekole kew le wen nu wee wvu lenj wvù mum nu wee wvu lenj ê Tata jise kε. E nu wee wvù Tata yene le wvù nu lenj wvù nu wee wvu lenj ê wvù ejise.

11

Baul bô bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo ntum e bo Jisos

¹ Me nleke le ben ecine kε é me enjeme njeme keyunseε nen caan. Kee, ben ecine kε lo!

² Me ηkenjke ken'yεε ejise bô ben kè è nu ke Nyo' le. Ben nu fô me le diεwε ηgon kpwoon wvù beε tfu le, wvù me nu ε ηkaw keenjke enya wvù ê diemsen mwaan wvù è nu Klistu.

³ Geenεn ε me nfane le lenlenj no yo to weentεεε leε Iff, nu ε bó nu ke ebvunse ten bvufee bvunen é ben ecine je yî nu keceey bvuu yuule yî ben bii Klistu le jó.

⁴ Me njemyi nen njefo ben kaantene kε lo fiεε ficii. E wee ne ε no fewci ekumε Jisos mvu jεy se è nu wvù bese to fewcεε ê ben, kenεε keyoy kemew jεy se è nu kè ben to fiisεεε ê Nyo', kenεε ekumε saaka wvù jee mvu jεy se è nu wvù ben to fiisεεε ê bese, tu ben nu emum ekaanten kε lo.

⁵ Kε me ηkpwaake le bonyii ba bô ben teje le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke lo fele me kε.

⁶ E è cim nu naa le kε me ηkee njeme, tu kε è mum nu le kε me ηkee fiεε fi ekumε Nyo' kε. Fin nu fiεε ε bese ε dunjεε wase ê ben ê jé le yicii noo yî mwεεm e mvunciim.

⁷ No me nto nfewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben εcici se nlawma, ε fen ghane le me nto ηge ε è nu kebefε keenshike ekole kem nonεn wvu le me embense ben e?

⁸ E nulo é me engay le me nto nsoonjke ε è nu kensonj entelenj jo bintaashε bi bonyii bo mbee le bimew, no me nto nfii nfi ê bó, nlemte ε è nu fô ben e.

⁹ Seke me nto nu beene, me nto mbaa ηgeε bvujite bvumew yî wee mvu ben e seke me nto ηkenjke shiee fiεε kε. Boom bo bwee wesebeene le bo Masedonia to nyaa fiεε ficii fi me nto nshieele. Nonεn yî fiεε le ficii nu ε me nto ntun keεηgeε bvujite yî yene le. E è nu kε no me nu ηke entune nonεn.

¹⁰ No keceey ke Klistu le nu yî yem e, kε wee nu dvú ê biba binen bi Akεya le wvù nulo ebanj diuw wem yî fiεε fi me nsaale ye yî dvú le kε.

¹¹ Me ntune nfi ê ben nonεn nje la? E nu njefo kε me ηkoonjke ben e? Me ηkoonjke naa ben ε Nyo' kee nonεn.

¹² Fiεε fi me ηgee nu ε me nu ηke emey kε ηgee, wvu le me embaanjke je fô bonyii ba bô gomte keeyene le bó nu lenlenj bee bó yî fiεε fi bó saale ye yî dvú le.

¹³ Kε bonyii bodvu ba yaa nu boom bo ntum e bo Klistu le bo keceey kε. Bó nu bonyii bo lemme le bo kenleεma le. Bó teeke lo Klistu fô jise le bowen nu boom bew bo ntum e.

¹⁴ E ke fifin yaa nu fiεε fi ηghaw e kε. Naa Satan bô ekole kew ke tεw kε Nyo' fô jise le wen nu nceendaa we wvu n'yu.

¹⁵ Nonεn kε è nu fiεε fi diuw wvù yumεεn e seke bonyii bew bo lemme le banse ten ye yen'yi diεwε bonyii bô yεyεi bonyii no nce wvu teyey kenjke

keenu le ke. Kemese kebole nu ke enu ke lenlen no gee dibole nu.

ε Baul no saale ye ekume bongew bò wvú to yene

¹⁶ Me ε mbvuu ε no njemyi le fo wee ejo me le me nu keyuη ke. Geenεn ε ben jo me le me nu keyuη, ε ben cine le me le ε me njeme ten njeme kensaa ye caan.

¹⁷ Fiεε fi me njemyi ekume fí fi me nsaale ye yí dvú le se nfan, nu ε ke me n'yaa njemyi bò mvuηgay mvu Tata le ke. Me njemyi ε è nu diεwe keyuη e.

¹⁸ No bonyii nteen saale ye ε je bonyii bo yí won wvun e, tu me nu ensaalè ten yem ye.

¹⁹ Me njemyi nen njefo ben fiisene biyuη duu le ben kenke bvufee!

²⁰ Ben nu ε cine le bonyii ejoò ben ε ben tuu bonfaw bobole, ε bó diekene yí yene le, bene yí yene le, bensee ye, tumyi can ε ben jise.

²¹ Ken'wuunen koole me le bese to kaa nu fisese biwelencoy fanε yaa gee nonen ke!

Geenεn ε fiεε nu dvú fi wee momte keesaale ye dvú, tu me ten nu emomte keensaale ten ye yí fifiε fiεε le. Me mbεε ke njemyi fin diεwe keyuη e.

²² ε bonyii bodvu nu Bo'ibulu, tu me ten nu ke mvu. Bó ε no nu bonyii bo Islael, tu me ten nu ke mvu. Bó ε no nu bonyii bo ε kfuu di Abla'am e, tu me ten nu ke mvu.

²³ ε bó fen nu bonyii bò lemte Klistu le, tu me nfele naa lo bó yí fifiε le. (Me njemyi wase fin diεwe wee jewte le.) Me nu ε nlem naa wase ε nfey lo bó, ε ηgen ncaw ε nfey bó, ε bó suη wase me bokaη ηkuuη, ε kpwe ε soy wase me bokaη e bokaη e.

²⁴ Me nu ε nfi wase bongbwan can Bojuu le bokaη botin, ε bó tamte kaη mwaan ε è fuute ηgbwan mwaan fó mbaanyε.

²⁵ Bó nu ε suη wase me bokaη botete bò bimbaη, ε tumyε me bò eta kaη mwaan. Nguw wvu ε joo nu ε

sawyε wase bò me bokaη botete, ε me ε nce wase ε joo ε mbuy ε nshe jó.

²⁶ Me nu ε ηghan wase baay, ε mboy fo me enle joo bokaη nteen, ε mboy fo me enkpwe can bocooη e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bem bo won e, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe can bitum e, ε mboy fo me enkpwe elaanthe, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe ηkpwaante, ε mboy fo me enkpwe ε joo yí baay e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bò mbiayte le bó nu boom bo bwεem e yí Klistu le.

²⁷ Me nu ε nlem wase baay ε njimten. Me nu ε nce wase se nyii bokaη nteen. ε me nu ε no nu wase jen noo se joo yí me η'wu. Me nu ε nce wase bokaη nteen se fiεε fidien, ε nce kenton e se ndvu.

²⁸ ε keebvuu bise yí mwεem mvumew e nu ε me nu ke ekuse jo bvujite ediuw ecii nje bonkpawace bò me ηkenke fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii.

²⁹ ε wee dioo wεeyi, tu me nu en'yuuke ten ε me η'wεeyi. ε wee ké ege ε wee mvu ege kebefε, tu fí nu esase me baay.

³⁰ ε è nu le me ensaale ye, ε me ensaalè ε è nu yí mwεem mvù duηci le me n'wεeyi lo le.

³¹ Nyo' wvù nu Nyo' noo Icee Tata wesebeene wvù Jisos wvù mbense nu fô wvú le sekecii se ηka, kee lo le ke me mbiayte lo ke.

³² ε to nu seke me nto nu Damaskus, ε wee sa' wvù to nu ekuse jo Nfon Alεtas ke gay ε bonyii no ceyte kelaante kedvu wvu le bó ekoo me.

³³ Geenεn ε bonyii ke jo me lese ε ηkaa le, bvuse fô ntoo ketaη e shike ekfuη, ε me nse nlemten can ye le.

12

Mwεem diεwe bifile le mvù to too fó Baul e bò mvù Tata to duηci ε wvú

¹ Me nu ensaale ke ye ηgene dvú fwe naa no sew yaa cim nu fó ke. Me nu engen fwe yí mwεem diεwe bifile le

mvù to too fô me le noo mvù Tata to dunçi ê me le.

² Me ηkee wee Klistu mvu wvù Nyo' to cunεε ben dvú fey lo εbulε γεν ê we εke. * Εβεν nu wase bilum yuufe ncow binεw no fí to kooyεε. (Κενεε wvú to ben fô bô ye, κενεε σε ye, tu κε me ηkee κε. Ε kee κε Nyo' maan.)

³ Me ηgomte keembvuu mbiinen le, me ηkee wvuwe wee, (κενεε wvú to ben fô bô ye, κενεε σε ye, tu κε me ηkee κε. Ε kee κε Nyo' maan.)

⁴ Nyo' to nu ε cun wvú ben dvú fô bvudvuu bvu njon e bvu Nyo' le, ε wvú yuw mwεεm fô ε è yaa nu mvù è nulo é wee esee κε. Ε mvumwε nu mwεεm mvù bó baa enya mvunγay le wee wvu wum ejeme κε.

⁵ Ε nu wee diεwε wvuwe le wvù me nu ensaalé ye bô wvú. Κε è nulo é me ensaale ye bô ekole kem κε, efey κε le me ensaalé ye ekumε kewεεyε kem.

⁶ Ε è cim nu le me ηgomte keensaale ye ekumε ekole kem, me nsaa nu keyun κε, njefo fiεε fi me nu enjemyi nu kecεεy. Geenεn me nu ε ntun keenge fifiε, wvu le fo wee mvu ke ene ekpwaake jεεy ekumε me fele fiεε fi wvú yene yí yem e bô fi wvú yuuke ê me κε.

⁷ Geenεn, keege le fo me ηke ene embense ye baay ekumε mwεεm mvu kenghaw e mvun mvù Nyo' to dunçεε ê me, wvú to nu ε tum kfuu biay mi ε yí no bon'yi ye yem. Biay yin to nu nceendaa Satan ε wvú njinsene bô me, wvu le fo me ηke ene embense ye baay κε.

⁸ Ε me ηke mbunle ekumε fiεε fidvu ê Tata mbuy bokaη botete nleke le wvú ecake κε fiεε fidvu yí yem e.

⁹ Geenεn ε wvú tfuse ê me le, “Mvunγay mwem mvù me nu ε mbuw wo dvú nu ε kocen fô wo le keefii wo, njefo mvunγay mwem ké no lemte yí wee le gene mεεse seke wvú wεεyi.” Nonεn me nu en'yuuke njon mbvuu nsaa le ye ekumε kewεεyε kem nfe-sene lo wvu le mvunγay mvu Klistu le

nulo elemtè yí yem e.

¹⁰ Fí ε mum ε no nu le me n'yuuke njon bô kewεεyε kem noo boncun bô bó nan'yi me dvú noo bonγew bô me n'yene noo bikaa bi bonyii bone ê me ejim bô bonγew bô bii me le nje Klistu. Me n'yuuke njon nonεn njefo è nu seke me η'wεεyi, tu sekekίε nu ε me nu emum entemyi.

Shiee wvù Baul to kenke fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kolεn e

¹¹ Me nu ε ne wase ε ntu keyun! Geenεn ε è ge ben me ε nse ntu nonεn. Ε nu ben bô be kenke keedunçi wee wvù è nu me. Naa no me mbaa ncim mbuy fiεε le nu ε κε fí mum nu le bonyii ba bô teηε bikuu bibole le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke fele me κε.

¹² Mwεεm mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le bô binghaw bi mwεεm e noo mwεεm mvu diuw wvù yumεen e nu ε me nto ηkuu shém baay no ηgee ê ben enteleη. Ε mvumvun nu bonciise bô dunçi le wee nu cεεy cεεy waa ntum Klistu.

¹³ Fiεε fi me nto ηgee fô bintaashε bi bonyii bo mbee le bimew e nshεεte ben efey le me nto mbaa ηγεεle bvujite bvumew yí yene le, nu la? Ben elεεshe jay wem fofε!

¹⁴ Ε neε me wvun, ε me ε nseyse wase keento ê ben e yí bokaη e botete. Ε κε me nu ηke ento enu bvujite bvumew fô ben e κε, njefo κε me ηgomte ε è nu mwεεm mvunεn κε. Me ηgomte ε è nu ben. Me ηgomte ε è nu ben njefo κε è nu boom bô kenke keegeεle mwεεm ê bo'iceε bobole bô bobwee bobole κε. Ε ké no geele bo-cee boom bô bobwee boom mwεεm ê boom bobole.

¹⁵ Me nu ηke en'yuuke naa njon baay keenjewse fiεε ficii fi me ηkenke fô ben e bô keenya noo ekole kem nje ben. Ε me ηkoonke ben baay, é ben kaa ekoonke me caan e?

¹⁶ Ben nu ε yen kecεεy le κε me nto mbaa enγεε bvujite yí yene le κε.

* **12:2** Fofen nu won wvu we wvù binçente bitete. **12:5** 11:16, 30; 12:1 **12:7** Gal 3:13-14; Job 2:6
12:9 Yεsa 40:29-31; Lum 5:2; Fili 4:13 **12:12** Lem 13:6-12; 14:8-10; 16:16-18; 19:11-16; Lum 15:19
12:13 11:7-9 **12:14** 13:1 **12:15** 1Kol 16:24

Geenen bonyii ε no duu le me nto nu ε n'wεentεn nλεε ben bô mbiay.

¹⁷ Nu u le wee mvu bonyii bô me nto ntumεε fô ben e to nu ε leε ben ê diee diem e le?

¹⁸ Me nto nu ε nλεε Taytus le wvú eto ê ben e, mbvuu ntum waa bwee wesebeene wε le bô wvú eto. Taytus to nu ε leε ben seke wvú to toε le? Bee wvú to baa gee ke mwεem yî ηkpawawce le mwaan bô yî εkalε le kemwaan e?

¹⁹ Sekemew ε ben kpwaake le no bese mεy ε no jemyi nen nu ε bese gomte keetanji lo diuw wese fwe dvunen. Bese jemyi ε è nu diεwε bonyii bo Klistu le fwe dnu Nyo'. Nsáa yese shém, fiεε ficii fi bese gee fô ben e nu keege é ben ekuu lo.

²⁰ Ε me nfane le è nelo é me ηke ene ento en'yen ε ben yaa nu no me nshieele le ben enù ke, é ben ten eyen ε me n'yaa nu ten no ben shieele le me enù ke. Me nfane le è nelo é me ηke ene ento en'yen ε bonyii waale diwaa, ghεεke kenghew, kenke shém yî ton'yεen, beele ke ε è nu dew yibo, beete bô εdiee ε bonyii, kunsene mvunηkunsen, bensee ye yi εcici, kenke kembvunse.

²¹ Me nfane le me nu ηke endioo ε mbvuu ε nto, é Nyo' wεm ege é ken'wuumen ekoole me, noo le me nu ηke enu yî yii le nje bonyii bô se gee bibefe diεwε nnyen e bô nce nnyen kenjan noo nsake, ε bó nu ε bó baa cine wase dvú ke.

13

Ε Baul gay ê bonyii bô to gee bibefe le bó eyenè

¹ Fin nu wase bokan bem botete bô me nu ento ê ben e. N'wa' Nyo' gayte le, “É bó lese nsaw wee, tu bó nu eshieele bonyii bofεε kenεε botete, bô eleem jim nsaw wvudvu.”

² Ε to nu seke me nto ntoε ê ben e yî nto wεm wvu bokan bofεε le, me nto nu ε ηgay ê bonyii bô to cee nce kebefε le, bó eyenè. Me ε mbvuu ε no

ηgayte ê bó noo ê bonyii bocii naa no me mbaa nu ê ben ejise le, ben eyenè, njefo kefew kè me nu ηke embvuu ento nu ε me n'yaa nu ηke encam naa lo shen fô wee le ke.

³ No ben gomte le me ηge fiεε fi dunji le è jemyi Klistu ê ben fele yî yem e, tu me nu enge. Ke è nu le wvú wεεyi lo keenya ηgew ê ben ke. Wvú kenke naa mvunηgay ê ben entelen.

⁴ Ε nu kecεεy le bó to taa wvú yî kentam e ε wvú wεεyi. Geenen keseen nu ε wvú nu dvú ê mvunηgay mvu Nyo' le. Bese wεεyi ke ten diεwε no wvú to wεεyi. Geenen yî mvunηgay mvu Nyo' le nu ε bese nu ke ecee bee bó lemte ben e.

⁵ Ben etaa bikuu binen eyen le laa ben nu yî mbee le le. Ben emom ε è nu bikuu binen. Ke ben yene le Jisos Klistu nu yî yene le? Wvú nu naa yî yene le, é è fen baa nu le ben nu ε mom bikuu binen ε yen ε ben ε gbwe.

⁶ Me ηkee naa le ben nu ke eyen le bese baa egbwe ke.

⁷ Bese bunlee Nyo' le fo ben ke ene ege fiεε se è nu fi len ke. Ke bese yaa gomte le bonyii eyene le bese nu ε fey mmom wvudvu ke. Geenen bese bunlee ε è nu le ben egeè ε è nu fiεε fi len naa no bese cim yen'yi ke diεwε bese nu ε gbwe wase mmom wvudvu.

⁸ Ke bese yaa nulo egee naa lo fiεε fi kicine kecεεy ke. Bese nulo egee ke ε è nu fi tomte lo kecεεy.

⁹ Ε dioo nu seke bese wεεyi ε ben temyi, ε bese no yuuke njon baay. Bunle yese nu ke le ben eku egen emese.

¹⁰ Ε nεε fiεε fi me nsaanke mwεem mvun ê ben ε me mbee se me ε nto, wvu le seke me ε nto, me nsaa enkenke keenjo mvunηgay mvù Tata nu ε nya ê me encewcewe lo dvú yî yene le ke. Mvunηgay mvun nu mvù wvú nya le me en'yoo lo ben dvú, ε è yaa nu le me ensâw lo ben dvú ke.

Ngayma Baul wvu fokemese

¹¹ Keemεεse boom bo bwεεm e, me ηgayte ben e λε beene ε shεε wase. Ben eseyse bikuu binεn, eyuw ntefe wεm, enù diuw mwaan, eceè yî nyεkeey e, nonεn é Nyo' keηkoηεn bô nyεkeey emum enù ben ε bó.

¹² Ben egaynεn bikuu binεn e, εηoεε ê ηηoεε bonyii bo Nyo' le.

¹³ Bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii gayte ben e.

¹⁴ Mbuwma Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bô keηkoηεn ke Nyo' le, noo kentaashe ke Keyoy ke Yuule le enù ben ε bó bocii.

Nwa' wvù Baul to sanεε ê
kentaashε ke
Galɛshia
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Galɛshia wvun e

Ɛ to nu seke bó to kεwεε wase keefewci saaka wvù jee wvu ekumε Jisos, ε bonyii bò yaa nu ke Bojuu fiisene wase saaka wvudvu wvun, ε bonyii bomew ke nε kεw no too bò n'yεεyi wvù nu le bó kenke ke keegælè bonci bo Muses e bocii, efey mvunciim keetfuuse bonyii bò yaa nu ke Bojuu yew é bó se no nu bonyii bo Klistu le bo cεεy cεεy.

Nwa' wvun wvù Baul to sanεε fô bonyii bo Galɛshia le to nu keetee bvufee bvubole le bvú ekase etu yî fiεε fi leη e. No wvú nu waa ntum Jisos nonen, wvú ε mum ε no saanke gene fwe dunçi naa ntay le Nyo' joo wee le wvú nu teytey ê wvú εjise ε è nu nje fitele fi wvú lese yî Klistu le.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-10 Kenkεwce

1:11-2:21 Mvunḡay mvu Baul e diεwε waa ntum Jisos Klistu le

3:1-4:31 Ɛ Baul jeme ekumε saaka wvù jee noo bonci

5:1-6:10 Bonyii bò è nu bo Klistu le nu ε buy wase yî bvunfaw e ε no yuuke wase ε è nu Keyoy ke Yuule le

6:11-18 Kemεse

¹ Nwa' wvun san me wvù Baul, waa ntum Jisos Klistu. Ke me nu waa ntum ε è to tum wee wvu wum me kenεε nya mvunḡay ê me ke. Ɛ to tum Jisos Klistu bò Nyo' Ice wvù to bvusεε wvú yî kpwe le.

² Bee boom bo bwee wene le bo mbee le bocii bò nu fen bee bó gayte ben bintaashε bi bonyii bo mbee le bi won wvù Galɛshia le.

³ Nyo' Ice bò Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bò kembonen, ebvuu enya ben bò mvuntelem mvù lætene.

⁴ Jisos Klistu nu wvù to nyaε ekole kew nje bibefeε bisεεbeene wvu le wen ebvuse beene can won kebefe wvu keseen wvun e. Fifin nu no Nyo' wvù Icee wesebeene to seysεε.

⁵ Bvukuke bvucii nu ε è kenke wvú sekecii se ηka. Fí enù nonen.

Saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu mey ke mwaan

⁶ Diuw yumte lo me le ke keseen keseen nen ben nu ε nε wase ε no bansee jim ê Nyo' wvù to tenεε ben nje fitele fi jee fi Klistu kenke fô ben e, ε no bii ε è nu saaka wvù jee wvumvu le jεεy.

⁷ Ke è nu le saaka wvù jee wvumvu bvuu nu lo dvú jεεy ke. Fí nu ke lo le bonyii bomew gomte keebvunsee bvufee bvunen, beete bò saaka wvù jee wvu ekumε Klistu.

⁸ Me ε no ηgayte le é è cim to naa bese kenεε nceendaa Nyo' mvu fowe ε no fewci saaka wvumvu jεεy ê ben se è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mweten tuu lon!

⁹ No bese to gayεε wase nu ε me mbvuu ntuu ke fó ηgayte le, é wee nε ε no fewci saaka Nyo' wvumvu jεεy se è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mweten tuu le lon!

¹⁰ Ben kpwaake le me ηgomte le é ebenseè bonyii me nuu le é ebenseè Nyo' le? Nuu le ben kpwaake le me ηgomte keηḡee le bonyii eyuukè njon e? Ɛ è be nu le me ηgomte keηḡee le bonyii eyuukè njon, me nsaa enu wee lemme wvu Klistu ke.

Saaka wvù jee wvù Baul to fewci to dunçi Klistu ê wvú

¹¹ Boom bo bwεεm e, me ηgomte le ben ekiεε le ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù me nto nfewcεε ê ben nu fiεε ε fí to buy ê wee wvu wum ke.

12 Kε me nto n'yuw diuw wee mvu le, ε ke è to yεεyi wee me dvú ke. Ε to dunçi Jisos Klistu ê me.

13 Me njemyi nen ε ben to yuw wase no kenje kem to shee nu seke me nto mβεε yî nce won wese Bojuu le. Me nto ηké no mbone bikaa εjim jo bintaashε bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le baay ηgomte keenfiwse naa lo bí.

14 Me nto njici mbee wese Bojuu le ntemyi nfele lo keghan kem entelεη jo bonyii bosεse, nlooci nleeme ntemyi naa ntay yî nce won bo'icee bosεse le.

15 Geenεn ε Nyo' to baa wase me gεε ε me mβεε ê bwεεm εshem. Ε fitele fiew fi jee ke ge ε wvú tee me.

16 Ε wvú ke dunçe Waa we ê me no wvú to shieele, wvu le me enghanè nfewci εκumε wvú ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu. No wvú to dunçεε nonεn, ε me nfanε n'yaa embvuu enu lo keembife fiεε ê wee wvu wum ke.

17 Kε me nto mbaa emben ten Jelusalem keen'yεn bonyii bò to nu wase boom bo ntum e bo Jisos e ê me fwe ke. Me nto nε ηgen fiem ε è nu Alεbia, ηke nε jó ηkase ntu jim Damaskus.

18 Ε è ke no nu εjim jo bilum bitεte ε me mben Jelusalem le bee Bitakiεεnεn bikuu. No me mbenεε, ε bee wvú ce εdiuw yuufe ncow εtin.

19 Me nto mbaa embvuu en'yεn wee mvu ηgoo boom bo ntum e bo Jisos e εfey Jεm wvú waa bwee Tata wesebeene wvú Jisos e ke.

20 Fiεε fi me nsaanke fin nu keceεy, ε Nyo' kee le ke me mbiayte lo ke.

21 Ε è ke no nu kefew kemew e, ε me nε ηgen ê biba bì Silia bò Silishia le.

22 Sekekiε to nu ε bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bi ê keba kè Judea le yaa kee wase me εjise ke.

23 Bó to yuuke ke lo ε bonyii jemyi le, "Wee wε wvú se bone bikaa ê beene εjim ghane wase keseen fewci le bonyii elese fitele yî Klistu le, ε è nu fiεε fi wvú se shee gomte le wen efwse lo."

24 Ε bó yuw nonεn no tumte monkum mo Nyo' le yî fiεε fi wvú gee fô me le.

2

Ε boom bo ntum e bo Jisos e tom saaka Nyo' wvú Baul to fewci

1 Ε è ke no nu εjim jo bilum yuufe ncow binεw, ε me mbvuu mben Jelusalem bee Banaban. Me nto ndioo mbene, njo Taytus.

2 Me nto mben kefew kin e ε è dunçi Nyo' le me emben. No me mbenεε, n'yεn bonyii bò bó to kee bó le è nu bikuu le, ε bee bó lewse ye, ε me njike saaka wvú jee wvú wvu Nyo' wvú me nto nfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu ê bó εjise. Ε me nto ηge nonεn wvu le fo lemme di me nu ε nlem wase bò di me mβεε nlemte ke ela εcici ke.

3 Ε bó yuw nonεn, fanε yaa eleeme le bó εfuse Taytus yew wvú bee wvú to nu ε è nu naa wee Glek ke.

4 Ε è to baa nu nje bonyii bomew bò to mbiayte le bó nu bonyii bo mbee le, bò to wεntεnεε ley fô bese to nu, tu ke bó to bee ejemyi leyte ê fifiε fiεε le ke. Bó to to diεwε bonkee le keeyen no bese gee wase mWεεm wasewase nje bese nu ε taashε bee bo Klistu Jisos. Ε bó mum no gomte keekase tfuse bese bvunfaw e.

5 Ε bese fanε yaa bee naa lo fiεε fi bó to too dvú caan ke. Ε bese to ge nonεn wvu le bese gomte keegεε keceεy kè è nu ke saaka wvú jee wvú wvu Nyo' le wvun fô ben e.

6 Ε bonyii ba bò bó to kee bó le è nu bikuu, (kεnεε bó to nu la, kεnεε la, tu ke fifiε keηke fiεε fô me le ke, njefo ke Nyo' dunçi kejeεy jεεy ke.) Boba bonyii bò me ηgayte, bò bó to kee le è nu bikuu to baa ebise fiεε yî fi me nto nfewci le ke.

7 Geenεn, ε bó kaa yεn le bó nu ε nya saaka wvú jee wvú wvu Nyo' can yεm e le me enfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, leηleη no bó nu ε nya ê Bitakiεε le wvú efewci ê Bojuu.

⁸ (Nyo' wvù to nyaε mvungay ê Bita le wvù elemtè lemme din fô Bojuu le, nu ke wvù wvù to nyaε ê me le me enlemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.)

⁹ Ε bó dīoo yεn je yì Nyo' nu ε buw me jó, ε Jεm bô Bita noo Jon bò bó to kee le è nu dikfuy di bonyii bo mbee le mum nya εbo ê bee Banaban keedunçε le bee bó lemte yì fiεε le fimwaan, le bese egeen le elemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, é bó elemtè fô Bojuu le.

¹⁰ Fiεε fi bó to gayεε to nu ke le bese ekumyì Bojuu bo kefufe le. Ε fifin nu fiεε ε me nto ηkoonke naa baay keengee.

Ε Baul saw Bita Antiok

¹¹ Geenεn ε è ke no nu kefew kemew e, ε Bita ke ne to Antiok, ε me nsaw wvù ê bonyii εjise njefo wvù to nu ε jay baay.

¹² Fì nu le wvù to yaw to no diekene bô bonyii bò yaa nu ke Bojuu, yaa nyaake ke. Ε bonyii bomew bò Jεm to tumεε ke dīoo to, ε wvù mum kew no guute ye jim, ke ne gawsεn, fanε yaa bvuu diekene bô bó ke. Ε wvù to gawsene nonεn njefo wvù to fane ηgoo yì to ké no leeme ke le bó keηke keetfuse wee wvù yaa nu ke wee Juu yew é mwεten se no nu wee Klistu.

¹³ No wvù ge nonεn ε bonyii bo mbee le bomew bò to nu Bojuu mum beηεn gee diεw didvu le. Ε naa Banaban keβεεε mum bi ten gee dibole didvu le.

¹⁴ Ε me ndīoo n'yεn le keε gee dibole bii cεεy cεεy no saaka wvù jee wvu ekumε Klistu dunçi ke, ε me mum ηgay ê Bita ê bó bocii εjise le, “Wo nu wee Juu, cee wase diεwε wee wvù yaa nu ke wee Juu le, ε no gomte keekane bonyii bò yaa nu ke Bojuu le bó eceè diεwε Bojuu le neε le?”

¹⁵ Me nto njemyi ê Bita nonεn ε è nu kecεεy le bee bó nu boom bo Bojuu le bo won e. Ke bese nu bonyii bò yaa nu

ke Bojuu bò bó yεne le è nu bonyii bò befe ke.

¹⁶ Geenεn ε bese kee ke le ke Nyo' joo wee le wvù nu teyey njefo wvù gεεle bonci bo Bojuu le ke. Wvù joo njefo wvù nu ε lese fitele yì Jisos Klistu le. Ε bese keβεεε ε lese ten fitele yì Klistu Jisos e wvu le bese enù teyey ê Nyo' εjise nje fitele fi bese lese yì ye le, ε è yaa nu nje bese gεεle bonci ke, njefo ke wee gεεle bonci é Nyo' ke eyuu ejo wvù le wvù nu teyey ke.

¹⁷ Ε bese momte keenu teyey ê Nyo' εjise nje bese nu bonyii bo Klistu le, bonyii ε bvuu ε no yεne ke le bese nu bonyii bò befe njefo ke bese gεεle bonci bo Bojuu le, tu fì fen nu le Klistu tomte keβεεε? Ke fì nu naa lo nonεn ke!

¹⁸ Ε me ne ε mbvuu ε no n'yoote fiεε ε me nto nsâw wase, tu fifiε dunçi le me njayte lo.

¹⁹ Fiεε fi nu, nu le ê keba ke bonci le nu ε me nu wase ηkfusay, ε è yu bonci me, me ε ηkpwe wvu le me enceè wase no Nyo' gomte.

²⁰ Ε nulo é me εngay le bó to nu ε ta wase me yì kentam e ε me ηkpwe bee Klistu. Ke nshii wvù me ηkeηke keseen bvuu nu wεm ke. Ε cee wase Klistu yì yεm e. Ε nshii wvù me ηkeηke keseen yì yεm e nu wvù fitele fi me nlese yì Waa Nyo' le wvù to nu ε dunçε keηkonεn fô me le nya εkole kew keekpwe nje yεm.

²¹ Ke è nulo é me ntune mbuwma Nyo' ke. Ε è nu le è nelo é wee enu teyey ê Nyo' εjise njefo wvù gεεle bonci, ke tu kpwe Klistu to nu εcici.

3

Bonci noo keeεε fitele yì Klistu le

¹ O oo bonyii bo Galëshia, ben nu la biyun ηεn? Wee nu ε low ben e? Ε nu ke ben bò bó nu ε nele wase baanη no bó to taε Jisos Klistu yì kentam e ben ε yεn lo εndan e?

² Me ηgomte keembife fiεε fimwaan ê ben. Keyoy ke Nyo' le to to yì yene le

njefo ben to gee no bonci gayte nuu njefo ben to nu ε bee fiεε fi ben to yuwεε, lese fitele yî dvú le le?

³ Ben yuñsene la nεn? Ben kew fiεε bô Keyoy ke Nyo' le, ε no nu wase keseen le ben nu ke emεse ε è nu bô mvunğay mvunen e?

⁴ Ben to yen ηgew ε è nu wvu εcicile? Kecεy, ke è to nu wvu εcici ke.

⁵ Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ê ben bvuu gee binğhaw bi mwεem e ê ben entelen, gee nonen njefo ben geele bonci nuu njefo ben nu ε yuw saaka wvu ekumε Klistu ε lese fitele yî ye le le?

⁶ ε nu no bó sañ ekumε Ablam' am ê Nwa' Nyo' le le,
“Wvù to nu ε lese fitele yî Nyo' le,
ε Nyo' mum jo wvù le wvù nu wee wvu teyey.”

⁷ Ben eyen le le è nu bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le bò looci nu kfu di Ablam' e.

⁸ Nwa' Nyo' to nu ε yuu wase duñce le Nyo' nu ke ejo bonyii bò yaa nu ke Bojuu le bó enù teyey ê wvù ejise nje fitele fi bó nu ε lese yî ye le. ε wvù mum fewce saaka wvù jee wvun ê Ablam' ε è beε lo gayte le,

“Me nu ηke embuw bitum bicii bi yî ekole ke nshε le nje yo.”

⁹ Nonen, fi ε no nu le bonyii bò nu ε lese fitele yî Nyo' le nu ε Nyo' ε buw ten bó no wvù to buwεε Ablam' wvù to nu ε lese fitele yî ye le.

¹⁰ Bonyii bocii bò yene le bó nulo enu teyey ê Nyo' ejise njefo bó geele bonci nu ε bó tuule lon yî bikuu bi-bole, njefo bó nu ε sañ le,

“Wee tfuu wvù baa ecee no bó sañ ê Nwa' bonci le

gee no bonci bocii gomte,
nu ε wvù tuule lon yî ekole kew e.”

¹¹ Fí ε mum ε no duñci naa endan le ke è nulo é Nyo' ejo wee le wvù nu teyey nje mweten geele bonci ke. ε nu fiεε fi bó nu ε sañ le,

“ε nu ke wee wvù Nyo' nu ε jo le wvù nu teyey nje fitele fi wvù lese yî ye le

wvù nu ke ekenke nshii.”

¹² Ke bonci kenke fiεε keege bô nlese fitele yî Nyo' le ke, njefo “Wee wvù geele bonci nu ke ecee bii ke ε è nu bó le.”

¹³ Klistu to nu ε sum beene can lon wvù bonci too dvú le. Wvù to nu ε tuu bolon bosεεbeene yî ekole kew e, ε è nu no bó sañ le,

“Lon nu yî wee wvù bó nu ε njeyse yî kete le.”

¹⁴ Wvù to ge nonen, wvu le mbuwma wvù Nyo' to nyae ê Ablam' eto ten fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le nje Klistu Jisos, é beene bò nu ε lese fitele yî ye le ekenke ten Keyoy ke Nyo' le kè wvù to kawεε.

Ke bonci nulo ekose ηkawma Nyo' ke

¹⁵ Boom bo bwεem e, beene ejo kenfewsen yî mwεem mvù bonyii ké no gee le. ε bonyii seyse wase fiεε ε die kelew, tu ke è nulo é wee ebvuu ekose kenεε ebise fiεε yî dvú le ke.

¹⁶ Ekumε ηkawma wvu Nyo', nu ε wvù to kaw ê Ablam' bô wan wvù nu ke ebuy ê kfu diw e. Bó baa sañ le, “Wvù nu fô boom bò nu ke ebuy ê kfu diw e ke”, fi duñci le bó nu nteen ke. Fí duñci le fó jemyi ekume wan mwaan. ε wan wvun nu Klistu.

¹⁷ Fiεε fi me ngomte keengay nu le, Nyo' to nu ε ge ηkawma wvun, ε bilum ke fey gee ne bô kecow mbaanshe (430) ε wvù se nya bonci. No fi nu nonen, ke è nulo é bonci bò to toε wase ejim ebvuu eto ekose monkan mò Nyo' to gbwolεε fwele, ege é fiεε fi wvù to kawεε ela εcici ke.

¹⁸ ε fí fen nu le wee nulo ekenke nnya yin ε è nu ke seke wvù geele bonci, ke tu ke ε bvuu beε le Nyo' to kaw lo bonyii dvú ke. Geenεn, Nyo' to nya nnya yin ê Ablam' bii no wvù to kawεε wvù dvú.

¹⁹ Shieε bonci è no nu la? Bó to bise bonci keeduñci mwεem mvù bonyii

3:4 4:11 **3:6** Kej 15:6; Lum 4:3 **3:7** Lum 4:11-12 **3:8** Kej 12:3 **3:9** Lum 4:16 **3:10** Dito 27:26; Jem 2:10 **3:11** Abk 2:4; Lum 1:17; 3:20 **3:12** Lew 18:5; Lum 10:5 **3:13** Dito 21:23; Lum 8:3; 2Kol 5:21 **3:14** 3:2-5; Jue 2:28-32 **3:16** Kej 12:7; 17:7-8 **3:17** Ksm 12:40 **3:18** Lum 4:14; 11:6 **3:19** Lum 4:15; Lem 7:38, 53; Ibu 2:2

jayte ε κew nonen gen buy naa seke wan wvun wvù Nyo' to geε ηkawma wvun ekumε wvù nu ke eto. Ε Nyo' mum nya bonci ban ê bonceendaa bew mum nya can wee mvu le le wvù efese ê bonyii.

²⁰ Κε ben kee le é bonyii ne ε no seysee fiεε ε wee mvu nu ê bó entelen, tu wvù nu fô bó le bocii. Geenεn, Nyo' nu ke mwaan.

²¹ No fí nu nonen, tu è nulo é nci Nyo' ebvuu ekose fiεε fi wvù to kawεε le? Κε è nu naa lo é fí enu nonen κε! Ε nci mvu to nu dvù wvù nulo enya nshii, tu è nulo é wee enu teyney ê Nyo' ejise nje wvù geεle bonci cεey cεey.

²² Geenεn, Nwa' Nyo' gayte le wee tfuu nu nfwa ekuse jo bibefe. Fí ε mum ε no nu le ηkawma wvù Nyo' to kawεε fô wee wvù nu ε lese fitele yí Jisos Klistu le, nu ε è nu ke ekenke ke wvuwe wee wvù nu ε lese fitele yí ye le.

Bonci to nu diεwe nde wan e

²³ Ε to nu fwele ε Jisos baa to wase wvu le bonyii eleese fitele yí ye le, ε bonyii nu ê bonci kuse ε bó ε kay bó diεwe bonyii bo ncaw e ε no ceyte, gen buy seke Nyo' ke edunce Jisos é bó eleese fitele yí ye le.

²⁴ Bonci to nu diεwe nde wan wvù to shee bô bonyii neci gen buy seke Klistu to toε wvu le bonyii eleese fitele ε è nu yí ye le é Nyo' se jo bó le bó nu teyney ê wvù ejise.

²⁵ No Klistu nu ε to wase bonyii ε no leese fitele yí ye le, tu κεε beene beε can nde wan wvun e κε.

²⁶ Ben bô nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos nu wase boom bo Nyo' le nje fitele fi ben nu ε lese yí Klistu le.

²⁷ Ben ekeè le wee tfuu wvù bó nu ε lese wase ê joo ε taashε wvù bô Klistu nu ε wvù ε tu wase bô Klistu fiεε fimwaan.

²⁸ Κε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu wee juu κενεε wee ketum κε. Κε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu

nfwa κενεε waa yew κε, ε κε wee mvu bvuu nu jεey le wen nu diemsen κενεε kpwoon κε. Ben bocii nu wase fiεε fimwaan yí Klistu Jisos e.

²⁹ No ben nu wase bonyii bo Klistu le nonen, tu ben nu wase boom bo Abl'am e, ε ben nu ke ekenke mwεem mvù Nyo' to kawεε Abl'am dvù.

4

¹ Fiεε fi me ngayte nu le, é wee nu keeke edie bvushew bvυ ice le, geenεn beε wan caan, tu κε jεey jεey nu dvù bô nfwa ice naa no è cim κenke wvù bvushew bvυdvυ κε.

² Wvù nu eyaw κε enu ê bonyii bomew taale fô wvù le ε bvushew bvυdvυ nu can bonyii bomew e ε bó taale fó, egen ebuy kefew kè ice seyse le.

³ Ε nu κε no fí nu fô beene le. Ε to nu seke beene to nu diεwe boom bo caan e, ε beene no nu bonfaw bo mwεem mvù saake yí won wvun e. *

⁴ Ε kefew ke dīoo looce kocen, ε Nyo' tum waa we ε wvù to, ε kpwoon boo wvù, ε wvù no nu ten ê bonci kuse.

⁵ Wvù to to wvu le wen esum bonyii bô nu ê bonci kuse é Nyo' emum ejo beene diεwe boom bew e.

⁶ No Nyo' jo wase beene diεwe boom bew e nonen, ε mum ε ciinse Keyoy ke Waa we le kí ε to yí yese beene le, ε ge beene ε no teje wvù le. "Abba, Icee wese!"

⁷ Fí nu le Nyo' nu ε ge wase ben ε fanε yaa bvuu nu bonfaw κε. Ben nu wase boom bo yew e. No ben nu wase boom, tu fí nu le ben nu ke ekenke mwεem mvù wvù gεke fô boom bew e.

Baul fane le bonyii bo Galëshia nu ejay je

⁸ Ε to nu fwele seke ben to baa kee wase Nyo' κε, ε ben no lemte bvunfaw can mwεem mvù ben to joo le è nu bonyo' se è nu bonyo' ηkuuη.

3:20 Dito 6:4 **3:21** Lum 7:13; 8:2 **3:22** Lum 3:9-30; 11:32 **3:23** 4:3 **3:24** Lum 10:4 **3:26** 4:5, 7; Jon 1:12; Lum 8:14-17 **3:27** Lum 10:12; 1Kol 12:13; Kolo 3:9-11 **3:27** Lum 6:3; Efe 4:24 **3:29** 3:7, 14, 18; 4:7 **4:3** 4:9-10 * **4:3** Mwεem mvù saake won wvun nelo enu bonci noo biyoy. **4:4** 3:13; Jon 1:14 **4:6** Lum 8:15-16 **4:7** Lum 4:13; 8:17 **4:8** 1Kol 8:4-6 **4:9** Efe 1:21; Kolo 2:8-23 **4:9** 1Kol 8:3; Kolo 2:15

9 Geenεη, keseen no ben nu ε κιεε wase Nyo', κεηεε λε keseen no Nyo' nu ε κιεε wase ben no me mbee keengay, ben ε ghan ηεε ε σε no gomte keetuu jim fô bonyo' bo εcici ban e bò nu σε bó κηηke mvungay ηkuuη. Ben gomte keebvuu etuu bonfaw bo bonyo' bodvu ban e nje la?

10 Ben γεελε mbam εdiuw yomew λε ε nu yo baay baay, bamte kee yimi, bamte bifew bimew yî kelum e, bamte bilum nje la?

11 Ben gee ηεη ε me nfane baay λε lemme diem di me nlem ε ben εντελεη nu ε la εcici.

12 Boom bo bwεεm e, me ηkule lo can ε ben λε ben ekumεη ενù κε διεwε no me nu ekumε bonci, κε no me nto ηkumεηεε no nu διεwε ben e seke ben to nu σε bonci. Ben to ke baa ege wase fiεε fi befε fô me le κε.

13 Ben kee λε seke fwele wvù me nto nfewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ε ben nu njefo me nto nu beene nεmte.

14 Ε naa no me nto nu yî kεεεm e ηεη, ε κί nu διεwε mmom e ε yî ε to fô ben e, ben to baa elewte, κεηεε nyεsee me κε. Ε ben kaa fiεεη lo me naa κε διεwε nceendaa Nyo' mvu κεηεε διεwε Klistu Jisos e κεβεε.

15 Ben to yuuke ηjοη bô me sekekie, ε kooyi la keseen? Ε nulo ε me ηngay λε ε bó to gay lo λε ben ebaayε εjise εyene enya ε me, ε ben ebaayε lo ε je φεη nu dvú.

16 Me nu ε ntu wase wee bvuban fô ben e no me nseηe keεεy ε ben e?

17 Bonyii ba gomte keeduηci λε bó κηηke shiee fô ben e baay, geenεη ε bó gomte ben yî fiεε λε ε ε yaa nu fi jee κε. Bó kooηke λε beene egawsεη ε ben eκεηke wase shiee ε ε nu fô bó λε.

18 Fí jee λε wee eκεηkε shiee fô wee λε yî fiεε fi jee λε. Fifin nu λεη sekecii ε ε yaa nu κε seke me nu beene maη κε.

19 Boom bem bò nu shém yem, ε nu κε διεwε me mbεε embvuu ηκew lo lume dinεη, εν'yeη ηγεw ηγεη em-

buy no nce Klistu nu ke enu yî yene le!

20 Wee ejo ε me mbe nu beene keseen, ε me nse ηκιεε je yî me enjeme jó ε ben. Fiεε fi ben ge fin nu ε bvufee ε la lo me.

Jεεy jεεy boom bo Abla'am e

21 Ben bò gomte keenu ε bonci kuse, ben κε see ε me, ben yuuke κε fiεε fi bonci jemyi?

22 Bó nu ε saη λε Abla'am to κηηke boom bolemσε bofεε, ε wvú to boke mvu bô nfwa, boo wvumvu bô kpwεσε wvù leyεεη.

23 Nfwa wvun to boke wan κε no bó ké no boote boom bocii. Geenεη ε kpwoon wvù leyεεη boo we bii ηkawma wvù Nyo' to gee λε.

24 Ε nulo ε beene ejo fiεε fin διεwε kenfewsεη κε fiεε λε. Bokεε bo bofεε ban duηci moηkan monfεεm. 'Aga wvù to nu nfwa joo bvudvuu bvυ moηkan mò Nyo' to gbwolεε bô bonyii bo Islael yî kum wvù Sinay e. Bonyii bocii bò nu ekuse jo moηkan modvu nu bonfaw.

25 No 'Aga joo bvudvuu bvυ moηkan mo yî kum wvù Sinay wvù nu woη wvù Alebia λε, wvú bvυ joo τεη bvudvuu bvυ kelaante kε Jelusalεm wvu keseen e, njefo bonyii bo ε kelaante kedvu λε bocii nu bvunfaw e ε bonci kuse.

26 Geenεη ε bonyii bo Jelusalεm wvù nu wvu fowe λε yaa nu bonfaw κε. Wvuwe Jelusalεm nu bwee wese-beene.

27 Ε nu fiεε fi bó to saηεε λε, "Wo wvù kpwoon wvù nu kase yaa boote κε, ε lanlanè.

Wo wvù ke baa lum wase wan, ε kpwaakε dikie.

Ε keè λε boom bo kpwoon wvù bó nu ε base jim ε wvú λε

nu ke eduule fele bo kpwoon wvù nu bô dweese λε."

28 Nonεη boom bo bwεεm e, ben nu boom bo Nyo' λε bii no Nyo' to kawεε λεηλεη no Abla'am to bokεε Aysik bii no Nyo' to kawεε.

²⁹ E to nu kefew kedvu le ε wan wvù bó to bokεε no bó boote boom bocii no bone bikaa εjim jo wvù è to nyaε Keyoy ke Nyo' le mvunḡay ε bó sε boo wvù. E nu ke ten lenḡen fiεε fi kooyi keseen.

³⁰ Bó san ḡ Nwa' Nyo' le ekumε fiεε fin le la? Bó nu ε san le, “Kunε kpwoon wvù nu nfa wá bô waa we bocii, njefo ke waa nfa nulo ke egaw bvushεw bô waa kpwoon wvù leyεen e ke.”

³¹ No fí nu nonεn boom bo bwεεm e, fiεε fi me njemyi ficii duḡci le keε beene nu boom bo kpwoon wvù nu nfa le ke. Beene nu ε è nu boom bo kpwoon wvù leyεen e.

5

Klistu nu ε bvuse wase beene yí bvunfaw e

¹ Klistu to nu ε bvuse wase beene yí bvunfaw e. Wvù to bvuse nεn, wvu le fo beene ebvuu enù yí bvunfaw e ekuse jo bonci ke. Nonεn ben emum eleemè tεmyi. Fo ben ebvuu ebee eley ekuse jo kemmbun ke bvunfaw e ke.

² Ben eyeke eyuw fiεε fi me wvù Baul nu enjeme. E ben benε lo le bó etfuse ben yew é ben sε no nu teytey é Nyo' εjise, tu fiεε fi Klistu to geε fô ben e nu εcici.

³ Me mbvuu njemyi nciise le wee wemεn wvù nu ε bee le bó etfuse wvù yew ekeè le wvù kenke kegeεlè bonci bo Bojuu le bocii no bó nu.

⁴ Ben bocii bô gomte keenu teytey é Nyo' εjise ε è nu nje ben geεle bonci, ekeè le ben nu ε gawsen wase bikuu binεn ben ε bo Klistu. Ben nu ε lan wase mbuwma Nyo'.

⁵ Fô beene le nu ε fiεε fi beene taale fwe yí dvú le nu le Nyo' nu ke ejo beene diεwε bonyii bô nu teytey é wvù εjise le. Fifi nu fiεε fi Keyoy ke Nyo' le kè lemte yí yese beene le fele yí fitele fi beene lese yí Klistu le nu ε ge le beene ecεyte.

⁶ Ben ekeè le é wee nu ε wvù ε taashe wase bô Klistu Jisos, ε wvù nu ε bó ε tfuse wvù yew kenεε bó baa tfuse wvù yew ke, tu ke fifie kenke fiεε keege ke. Fiεε fi nu shiee le nu fitele fi wvù lese yí Klistu le ε no duḡci yí kenkonεn e.

⁷ E to nu fwele ε ben gee naa len. E ge yεε ben ε sε lu keebii keεεy e?

⁸ Ke è ge Nyo' wvù to tenεε ben fifin fiεε ke.

⁹ Ke ben kumyi ngan wvù bó ké no maa le, “Kekuu kemwaan ε befe bô ntwaw?”

¹⁰ Me ηgeεle bvufee yí yene le nje Tata le ke ben nu ebi fiεε fi bonyii bomew gayte le efey fi è gayte me ke. E wee wε wvù bvunsee bvufee bvunεn, kenεε è nu yεε, nu ε Nyo' nu ke elan ηgew yí ye le.

¹¹ Boom bo bwεεm e, é è be nu le me mbεε nfewci le bó etfuse bonyii yew ε bó sε nu teytey é Nyo' εjise, é bonyii ebvuu ebone bikaa é me εjim nje la? Ke tu fiεε fi me nfewci le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e fin ε bonyii yuuke ε fí kaa saase lo bó yaa be bεε dvú ke.

¹² Fo bonyii ba bô jεwsee ben le bó etfuse bonyii yew e, nu ε me ηgomte le bó emεse eson lo bikuu bibole.

¹³ Boom bo bwεεm e, Nyo' to nu ε tee wase ben wvu le fo ben ebvuu elemte bvunfaw é bonci kuse ke. Geenεn, no ben yaa bεε bvunfaw e é bonci kuse nonεn, fo ben emum ejo le ben nulo egee no nyam ye yene gomte ke. Ben elemte ε è nu fô boom bo bwee wene le yí kenkonεn e.

¹⁴ Ben egeè nonεn njefo bonci bocii nu ε taashe yí wvun wvu mwaan e le, “E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

¹⁵ Geenεn, é ben nε ε no ηasene εbenεben diεwε bwé le, ε wee gomte keedie lo waa bwee, ε ben no yenè fô ben ke enε eyuwye bikuu binεn.

Ke wee wvù cee no Keyoy ke Nyo' le duḡci ké bvuu no gee no nyam ye gomte ke

4:29 Ken 21:9 **4:30** Ken 21:10 **5:1** 2:4; 4:5, 9; 5:3 **5:3** 3:10, 12; Lum 2:25 **5:5** 2:16; Lum 8:23-25 **5:6** 3:28; 5:22; 6:15; Lum 4:11; 1Kol 7:19; Efe 6:23 **5:8** 1:6-7 **5:9** 1Kol 5:6 **5:10** 1:7
5:11 6:12, 14; 1Kol 1:23 **5:13** 1Kol 6:12; 10:23-24; 1Bi 2:16 **5:14** Lew 19:18; Lum 13:9 **5:15** Jem 4:1-2 **5:16** 5:25; Lum 8:2-13

16 Fiεε fi me njemyi nu λε, ben eceè bii ε è nu no Keyoy ke Nyo' le duηci ê ben, nonen ben saa ebvuu egeè ε è nu no nyam ye yene shieele λε ben egeè κε.

17 Me njemyi nen njefo κε fiεε fi nyam ye shieele nu fi Keyoy ke Nyo' le shieele κε. Ε κε fi Keyoy ke Nyo' le shieele nu fi nyam ye shieele κε. Κε mwεεm mvu mvunfεεm mvun nu yî fiεε le fimwaanη κε. Ε nu fiεε fi κε è nulo é ben egeè fiεε fi ben gomte κε.

18 Ε ben cee bii ε è nu no Keyoy ke Nyo' le duηci ê ben, ben saa ebvuu enù ekuse jo bonci κε.

19 Mwεεm mvù nyam ye ké no shieele nu ε bonyii yaa maa mvú κε. Ε nu keejaanη ke kenjanη bô keekpwawci mwεεm ekumε kenjanη noo keecee nce nnyen kenjanη.

20 Ε è bvuu nu keebunlee bonyo' bo εcici bô keelaale kenεε fiεεηke diam. Ε è bvuu nu keebanene, nyamte kenyam, ghεεke kenghεw, κηηke shém yî ton'yεen bô fô wee le keekpwawci κε ε è nu εkolε kew. Ε è bvuu nu keegawsene bonyii noo fô wee le keegaw bonyii eκεηκε ye ηgoo.

21 Ε è nu ten keebene kendonη, wuu mbvuum ε mó koole bô keewukene yole noo keegeε mvumew mwεεm diεwε mvumvun e. Me ε no njemyi nciise lo no me nto njemyεε wase fwele ê ben λε, κε bonyii bô gee mvumvun mwεεm yaa nu ke eκεηκε bvudvuu εnte jo bvunfon bvυ Nyo' le κε.

22 Geenεn, ε mwεεm mvù nen'yi fô Keyoy ke Nyo' le nu mvun, κεηκοηεn, nlanη, nyεkeey, shém yî kuulεεn, fitele fi jee, κεηγε κè jee, keeleeme yî keceey e,

23 keebonene κεηγε, noo keekem-sene bô εkolε. Κε nci mvu nu dvú wvù kicine mwεεm mvun κε.

24 Bonyii bô è nu bo Klistu Jisos e nu ε ta wase nyam ye yibo bô

mwεεm mvù befe mvù nyam ye yî ηεyte shieele yî kentam ke Jisos e.

25 No beene cee keseen yî mvunγay mvu Keyoy ke Nyo' le, beene emum egeè mwεεm bii κε no Keyoy kedvu duηci.

26 Fo beene ebenseè ye yi εcici κε. Fo beene egeè ε mvuntelem beete bonyii bomew κε. Fo beene ebenè kendonη bô bonyii bomew κε.

6

Bonyii bo Nyo' le efici bikuu bibole

1 Boom bo bwεεm e, é ben nε ε yεn ε wee mvù ben e ε ge fiεε fi befe, é ben bô cee nce no Keyoy ke Nyo' le duηci mom keetefe wvú é wvú ebuy ê kebefε kedvu εnte. Geenεn, wee dioo teete no teete wεε eyenè fo wvú ten eley mmom e egbwe.

2 Ben efici boom bo bwεε wene le bô bonγεw bobole. Ε ben gee nonen tu ben γεεle nci Klistu.

3 Ε wee joo εkolε kew λε wen nu fiεε, σε wvú nu fimwεten ηkuuη, tu wvù λεεle κε ε è nu εkolε kew.

4 Wee tfuu etaa mwεεm mvù wvù gee, eyen laa wen gee λη ε. Ε wvù fen gee λη, é wvù σε no saale ye fô εkolε kew e. Geenεn fo wvù esaalè ye fewsene εkolε kew bô wee mvu κε.

5 Ben ekeè λε wee tfuu κεηκε keetu-ule bwew bvujite.

6 Ε wee γεεyi wee bô diεw Nyo', é wee wvù bó γεεyi wvù gaw mwεεm mwew mvù Nyo' nya wvù dvú nya wee wvù γεεyi wvù wvudvu dvú.

7 Fo ben elεεlè bikuu binen joo λε Nyo' nu keyuη κε. Ben ekeè λε fiεε fi wee jeyyi nu κε fí fi wvù nu ke egbwele.

8 Ε wee jewe ye ηgow ε è nu fiεε fi nyam ye ye gomte, tu wvù nu ke egbwele κε ε è nu fiεε fi nyam ye ye nyaa fi è nu kpwe. Ε wee jewe ye ηgow ε è nu fiεε fi Keyoy ke Nyo' le gomte, tu

wvù nu ke egbwele nshii wvù mεy lo wvù Keyoy ke Nyo' le nyaa.

⁹ Fo beene ke ewεle keegee mwεεm mvù jee κε, njefo kefew nu ke eto ekocεn ε beene eκεηκε σεw wvudvu fen ε beene baa edose κε.

¹⁰ Nonεn yî kefew e kecii kè beene κεηκε je, ε beene no geè κε mwεεm mvù jee fô bonyii bocii le εfey mvunciim fô boba bò nu ê kfuu di bonyii bo mbee le.

Ngayma Baul fô Bonyii bo Galëshia le

¹¹ Ben nu ε yεn no εjise ηwa' yo fen nu ε fanκεn e? Ε saη me bô kebo kem.

¹² Bonyii ba bò kane ε bó etfuse ben yew nu bò gomte keesaale ye yî mwεεm mvu yî nyam ye le, ε bó gee nonεn wvu ε fo bonyii ke ebone bikaa ê bó εjim nje bó fewci ε Klistu to nu ε kpwe yî kentam e.

¹³ Naa κε bonyii bò bó nu ε tfuse wase bó yew yaa cim γεεle bonci bocii κε. Geenεn ε bó gomte κε ε bó dioo ε tfuse ben yew emum ekfune gvuw ε ben nu ε ge fiεε fi bó shieele yî yene le.

¹⁴ Geenεn fô me le, κε è nu naa lo ε me ηke en'yuu εηkfune gvuw yî fiεε fimew e εfey yî saaka wvù ε Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to nu ε kpwe yî kentam e κε. Ε nu fiεε fi mwεεm mvu yî nshε le nu ε kpwe wase fô me le, me ε ηkpwe ten fô mvù le.

¹⁵ Ε wee nu ε bó ε tfuse wvù yew kenεε bó baa etfuse, tu κε fifie κεηκε fiεε keege κε. Fiεε fi kuuke nu ε Nyo' eseysel wee ε wvù enù wee wvu fwε.

¹⁶ Kembonεn ke Nyo' le bô shen ye eto fô bonyii bocii bò bii je yin e, bò nu wase bonyii bo Islael bo Nyo' le.

¹⁷ Ε kew keseen e ε γεn lo, fo wee ebvuu eshiike me κε, njefo bolule bò nu yî yεm e duηci ε me nu wee Jisos.

¹⁸ Boom bo bwεεm e, me mbunlee ε Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kembonεn kew ε kí efici biyoy binεn. Fí enù nonεn.

6:9 2Tes 3:13 **6:10** Jon 13:34; Lum 12:10; 13:8; 14:15; 1Kol 8:1; 13; 2Kol 8:7-8; Gal 5:6, 13-14; Εφε 5:2; Fili 2:2; 1Tes 3:12; 4:9; 1Tim 1:5; Ibu 13:1; 2Bi 1:7 **6:11** 1Kol 16:21 **6:12** 5:2, 11 **6:14** 1Kol 1:23, 29, 31; 2:2; Gal 2:19 **6:15** 5:6; Lum 6:3-4; 2Kol 5:17; Εφε 4:24 **6:16** Mben 125:4-5 **6:17** 2Kol 4:10
6:18 Fili 4:23; 2Tes 3:18; 2Tim 4:22; Flm 25; Mwm 22:21

**Nwa' wvù Baul to san̄εε ê
kentaashε ke
Efesus
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Efesus wvun e**

Nwa' wvun to san̄ Baul, waa ntum Jisos fô bonyii bo mbee le bo ê ke-laante kè Efesus e. Ekolε ke fiεε le fi nu ê ηwa' wvun e nu nseyse wvù Nyo' to seyseε le wen nu ke ebaance mwεεm mvunciim mvu fowe bô mvu fokuse egeε ê Jisos ekuse. Baul nu ε nεle no fi to ghanεε ε bonyii se no nu yî kentaashε le bô bo Nyo'. Wvù nu ε duŋce no Nyo' Tata to cawεε bonyii bew, lεshε bibefe bibole fele yî Jisos Klistu wvù Waa we le, bô no wvù to geε nciise we yî bó le wvù è nu Keyoy ke Yuule. Wvù nu ε duŋce jé le jé le no kentaashε ke bonyii bo Nyo' le nu wee mwaan yî Klistu le.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-2 Ken̄kεwce

1:3-3:21 Ntan̄ wvù Nyo' to ken̄ke fô Klistu le noo fô kentaashε ke bonyii bo mbee le

4:1-6:20 Nshii bonyii bo Klistu le wvu fwε

6:21-24 Kemεse

¹ ε nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yî ηkoŋ wvù wvu Nyo' le.

Me nsaan̄ke ηwa' wvun fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bo Efesus bô leeme yî fiεε le fimwaan̄ yî Klistu Jisos e.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebw ben, ebvuu enya ben bô nyεkeey.

Mbuwma wvù fici biyoy bi bonyii bô nu ε taashε yî Klistu le

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu ε buw beene bô mbuwma tfuu wvu won̄

wvu we le wvù fici biyoy bisεεbeene njefo beene nu ε taashε yî Klistu le.

⁴ ε Nyo' se keenu keebom won̄ nu ε wvù to caw wase beene ε beene etaashε beene bo Klistu, eyuule, nu se nlom ê wvù εjise. Yî ken̄koŋεn kew e,

⁵ nu ε wvù to seyse wase keeke ejo beene le è nu boom bew fele yî Jisos Klistu le. Wvù to ge nonεn, bii fiεε fi wvù to gomte le fí enù le.

⁶ ε è to nu wvu le mbense egeεnè ê wvù yî mbuwma we wvu baay wvù wvù nu ε nya ê beene εcici fele yî Waa we wvù nu fitele fiew e.

⁷ Wvù to sum beene can ηgew e ε è nu bô εlemε ke Waa we wvun e. Fi nu le, wvù nu ε lεshε bibefe bisεεbeene, bii mbuwma we wvù kuuke naa baay e,

⁸ wvù wvù tfuwεε lo yî yese beene le. Wvù to ge nonεn bô bvufee bvucii noo ηkpawce we tfuu.

⁹ Nyo' nu ε ge wase beene ε kieε fiεε fi wvù gomte fi to shee nu ê ken̄yile le. Wvù ge bii fiεε fi jee wvù le no wvù to seyseε keeke ege fele yî Klistu le.

¹⁰ Wvù to seyse le kefew nu ke edioo ε to wase ε kocεn é wen ebaance mwεεm mvunciim kenεε è nu mvu fowe, kenεε mvu fokuse, egeε ê Jisos ekuse.

¹¹ ε nu tεn nje Klistu wvù Nyo' to cawεε bese keenu bonyii bew. Wvù to caw no wvù to seyseε wase ε è beε lo bii ηkpawce wvuwe le ke len̄len̄ no wvù ké no gee mwεεm mwew mvunciim bii ntan̄ wvuwe bô ηkoŋ wvuwe le.

¹² Fí to nu nonεn, wvu le bese bô to nu bonyii bo fwe kegeεε bvufee yî Klistu le ke eceè nce wvù egeè ε bvukukε bvu Nyo' le yen'yi, ε mbense gene ê wvù.

¹³ Ben tεn to nu ε taashε yî Klistu le seke ben to yuwεε diεw yi keceey yi è nu saaka wvù jee wvù to toε bô mboyma fô ben e. No ben yuwεε nonεn, mum lese fitele yî Klistu le, ε Nyo' ge nciise we yî yene le wvù è

nu Keyoy ke Yuule kè wvú to kawεε bonyii dvú.

¹⁴ Keyoy ke Yuule kin nu ketfunj ke bvushεw bvù beene nu ke ekεηke le. E beene nu ke ekεηke seke Nyo' ε mεse ε sum bonyii bò è keηke wvú yî ηγεw kebefe le. Nonεn, é bvukuke bwew eyen'yi ε mbense gene ê wvú.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Efesus e

¹⁵ Me nu ε n'yuw wase ekumε fitele fi ben nu ε lese yî Tata Jisos e, noo keηkoηεn kè ben keηke fô bonyii bocii bò è nu bo Nyo' le. E nεε fiεε fi ge,

¹⁶ é me ηké ndioo mbunlee no ηkumyi ben ê bunle yem e. Me ηke mbaa enlu wase keenyaa keyoone ê Nyo' ekumε ben ke.

¹⁷ Me mbunlee le Nyo' wvù nu wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, Nyo' wvù nu Icee bvukuke, enya ben bô keyoy ke bvufee le, eyene ejise eyene é ben ekiεε wvú ntay.

¹⁸ Me mbvuu mbunlee le wvú eyuuse bvufee bvunεn é ben ekiεε fiεε fi ben taale fwe yî dvú le, fi è nu fi bó to teηεε ben nje fí, ebvuu ekiεε bvukuke bvu baay bvu bvushεw bvu bonyii bò è nu bo Nyo' le.

¹⁹ E me mbvuu mbunlee le Nyo' eyene bvufee bvunεn é ben ekiεε mvunγay mwew mvù fele mvunγay mvunciim. E nu mvunγay mvun mvù wvú lemte dvú fô beene bò nu ε lese fitele yî ye le, ε è nu mvunγay mvu baay.

²⁰ E è nu mvunγay mvudvu mvun mvù wvú to lemεε dvú bvuse Klistu yî kpwe le, bense wvú shike ê εbo kew ke εεεy e woη wvu we le.

²¹ Klistu kuuke fele naa lo mwεεm mvù saake fowe mvunciim noo bvunfon noo mvunγay noo bvukuke bvucii. Wvú bvuu keηke diee di kuuke fele naa lo εdiee εcii yò bó teηe bonyii dvú. Ke wvú nu nonεn ε è nu

ke yî kefew kin e maan ke. Wvú nu ke enu ke nonεn kefew kè too le.

²² Nyo' nu ε gee mwεεm mvunciim ê wvú ekuse, ε bvuu ε gee wvú le wvù enù ekole ke fiεε ficii fi kentaashε ke bonyii bo mbee le.

²³ Kentaashε ke bonyii bo mbee le kin nu ye Klistu. Klistu ε mum ε yiηsen yî kentaashε kin e kí ε kocεn, ε è nu wvú wvù gee ε mwεεm mvunciim yiηsene kocine ê jé le yicii.

2

Nyo' to nu ε taashε beene bo Klistu bvuse yî kpwe le

¹ E to nu fwele, ε ben nu bonyii bò nu ε kpwe wase ê keyoy e nje bojay bonεn bô bibefe,

² bi ben to cee gee le. Ben to cee bii ε è nu je yî bonyii bo yî woη wvun e cee, bvuu bii nfon mvunγay mvu yî fwefwe le. E nu wvú keyoy kekíε kè lemte keseen yî bonyii bò temyi bikuu bô bo Nyo' le.

³ E nu ke ten no beene bocii to shee cee. Beene to cee gee mwεεm mvù nyam ye yî ηeyte shieele, bii mwεεm mvù nyam ye bô bonkpawce bosεεbeene gomte le beene egeè. Beene diεwε bonyii bo boyuum to nu wase lo bonyii bò shém effuuke Nyo' bô bó, ke leηleη diεwε no wee wvu wum tfuu nu.

⁴ Geenεn Nyo' wvù nu ε yiηsen bô shen fô beene le to nu ε koη beene baay,

⁵ taashε beene bo Klistu bvuse yî kpwe le no beene to nu ε kpwekεn wase nje bojay bosεεbeene. Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee.

⁶ No wvú to taashεε beene ε bo Klistu Jisos bvuse yî kpwe le nonεn, mum bense beene shike beene ε bó woη wvu we le.

⁷ Wvú to ge nonεn wvu le é ke edioo enu yî kefew kè too le, é wvú edunεe

1:16 Kolo 1:3 **1:17** 5:17; Bηgn 2:6; Kolo 1:9-10 **1:18** 4:4; Kolo 1:12 **1:19** 2Kol 13:4; Kolo 2:12
1:20 Lem 2:33; Kolo 3:1 **1:21** 6:12; Lum 8:38; Gal 4:8-9; Kolo 1:13, 16, 20; 2:9-10, 15, 20 **1:22** 1:10;
4:15; 5:23; Mben 8:6; Kolo 1:18; 2:19 **1:23** 2:16; 4:1-16, 25; 5:30; 1Kol 12:4-11, 27; Kolo 2:19; 2:14, 18;
4:1-6; Kolo 3:15; 3:19; 4:10 **2:1** 2:5 **2:2** 6:12; Jon 12:31; 14:30; Lem 26:18; 1Jon 2:16 **2:3** 5:6, 8;
Lum 1:28; Kolo 3:6 **2:4** Lum 8:39; 9:16; Jem 5:11 **2:5** 2:8; Lum 3:24; 6:13; Kolo 2:12-13 **2:6** 1:3;
Kolo 2:12; 3:1 **2:7** 1:7; Lum 5:20

mbuwma we wvu baay wvù è nulo wee saa efewsεn κε. Mbuwma wvun nu ε wvù ε dunce wase ê beene nje fitele fiew fi jee fele yî Klistu Jisos e.

⁸ Ben ekeè le Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee fele yî fitele fi ben to lesεε yî Klistu le. Ke fifin nu ε è to ge ben κε. E nu nnya Nyo'.

⁹ Ke è to nu nje lemme dimew di wee to lemεε se keηke wvu le wee mvu ke enε esaale ye κε.

¹⁰ Fiεε fi nu, nu le beene nu no bó nu nen, ε è lem Nyo' bò εbo kew. Wvù nu ε taashε beene bo Klistu Jisos ε ge beene ε no nu bonyii bo bofε, wvu le beene elemtè dilemme di jee di wvù to seysεε wase ε è bεε lo le è nu di beene nu ke ecee lemte le.

Dikfuu di difεε nu wase wee mwaan yî Klistu le

¹¹ Ben bonyii bò yaa nu κε kfuu di Bojuu le, ben ekumyî fiεε fi ben to shee nu fwele. Bojuu bò teηe bikuu bibole le bowen nu bonyii bò bó nu ε tfuse yew, to teηe ben le ben nu bonyii bò nu ntffuse. E ntffuse wvu yew wvun nu fiεε ε bó gee κε ε è nu yî ye wee le bò can.

¹² Ben ekumyî le è to nu sekekiε, ε ben yaa keηke fiεε keege bò Klistu κε. Ke ben to nu ente jo εηgoke ke bonyii bo Nyo' le bò è nu bo Israel κε. Ke ben to keηke fiεε keege bò moηkan mo ηkawma le mò Nyo' to gbwole bò bó κε. Ben to nu κε lo finen yî nshε le fen yaa keηke fiεε fimew fi ben taale fwe yî dvù le κε, yaa kee ten Nyo' κε.

¹³ Geenεn, yî keseen e no ben nu ε taashε wase ben ε bo Klistu Jisos, ben bò to shee nu ncejole fô Nyo' le, nu ε wvù ε jo wase ben ε to dvù nceencee fô wvù le fele yî ελεε ke Klistu le.

¹⁴ E nu wvù wvù Klistu kebεε wvù nu ε to bò nyεkeey fô beene le. Wvù nu ε ge wase Bojuu bò bonyii bò yaa

nu κε Bojuu ε tu wee mwaan. Wvù nu ε bvusse kembew ke keηgawsen e kè è nu kembangan kè se shee nu ê beene enteleη.

¹⁵ Wvù nu ε nya ye ye ε kpwe keefiwsε nci bò mwεεm mvù nci duu le bó egeè keenu bonyii bo Nyo' le. Wvù ge nonεn wvu le wen etaashε wee tfuu yî ye le é bó etu wase wee mwaan wvu fwε yî bvudvuu bvù bonyii bo bofεε le. No wvù ge nonεn, ε mum ε to bò nyεkeey.

¹⁶ Kpwe ye yî kentam e nu ε taashε dikfuu di difεε ε to dvù fô Nyo' le yî ye le yimiaaη, ε mum ε yu kembangan kebole yî kentam e kí ε ka.

¹⁷ Wvù to nu ε to fewcε saaka wvù too bò nyεkeey ê ben bò to nu ncejole, fewcε ten saaka wvudvu wvun ê bonyii bò to nu nceencee.

¹⁸ E ge wvù beene bocii ε se keηke je keeto fô Nyo' Ice le fele yî Keyoy e kemwaan.

¹⁹ Nonεn, κε ben bεε botolo keεε bonyii bò beke lo κε. Ben nu wase boom bo won e ben ε bonyii bò è nu bo Nyo' le, nu ten bonyii bo yew e bo Nyo' le.

²⁰ E yew yin nu ε bó bom yî kenffuy kè è nu boom bo ntum e bo Jisos e bò bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, ε Klistu Jisos kebεε nu te di buu di yew yidvu le.

²¹ E nu yî ye le wvù yew yidvu nu ε taashε ε no kuu keeke eto enu yew yî yuule fô Tata le.

²² Ben ten nu ε taashε ε yoo yî Klistu le, ε no nu bvudvuu bvù Nyo' cee fó ê Keyoy kew e.

3

Baul nu wee nfewcε fô bonyii bò yaa nu κε Bojuu le

¹ No Nyo' nu ε ge wase mwεεm mvun fô ben e nonεn, me ε mum ε no mbunlee fô ben e. Me wvù Baul nu

2:8 Mat 20:15; Jon 4:10; Lem 15:11; Gal 2:16 **2:9** Lum 3:28; 1Kol 1:31; 2Tim 1:9; Tay 3:5 **2:10** Tay 2:14 **2:11** Lum 11:17 **2:11** 5:8; Gal 5:6; Fili 3:3 **2:12** Lum 9:4; 1Kol 15:19; Kolo 1:21-22; 1Tes 4:13; 2:19 **2:13** 2:17; 3:6; 1:7; Gal 1:4 **2:14** 2:16; 4:3; Kolo 1:20; 1:23; Lum 10:12; 1Kol 12:13; Gal 3:28 **2:15** 2Kol 5:17; Kolo 2:14 **2:16** 1:23; Lum 5:10; Kolo 1:20-22 **2:17** Yesa 57:18-19; Lem 2:39 **2:18** 3:12; Lum 5:2 **2:19** 2:12; 3:6; Ibu 12:22-23 **2:20** Mat 16:18; 1Kol 3:10-11; Mwm 21:14 **2:21** 1Kol 3:16 **2:22** 1Bi 2:5 **3:1** Kolo 1:25 **3:1** 4:1; Fili 1:7; Kolo 4:18; Flm 1, 9

yî ncaw e nje saaka wvu ekumε Klistu Jisos. E me nlemte ncaw wvun nje yene ben bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

² Me ñkpwaake le ben nu ε yuw wase no Nyo' to nu ε caw me nya lemme le me ensee ê ben ekumε mbuwma we fô ben e.

³ Fiεε fidvu fin nu fi to shee nu ê kenyilε le ε Nyo' ε yene wase εjisε eyem me ε n'yεn. Me nu ε nsan wase caan ekumε fi fô ben e.

⁴ E ben tan lo, ε ben eyen fiεε fi me ñkee ekumε kenyilε kin kè to nu ekumε Klistu le.

⁵ E to nu fwele ε bó fanε yaa ege ε εngoke ke bonyii le ke sekekiε ekiεε kenyilε kedvu ke. Keseen nu ε Keyoy ke Yuule ε dunce wase ê boom bo ntum e bo Jisos e bò wvú to balεε le è nu bew noo ê bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, bó ε kiεε.

⁶ Fiεε fidvu fin nu le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nulo ebee saaka wvù jee le, ε Nyo' enya ten bó bô bvushεw bvù wvú nu ε gεε ê bonyii bew. Bó nu wase ye yimiaaη bô bó, ε ñkawma wvù Nyo' to gee fô Bojuu le nu wase ten fô bó le no bó nu ε taashε bô bo Klistu Jisos.

⁷ Nyo' to nu ε baa me le me enfewci saaka we wvù jee wvun. Wvú to bale nje fitele fiew fi jee fi wvú kenke fô me le. Wvú to nu ε jo mvunγay mwew lem dvú yî yem e mum nya lemme din le me enlemtè.

⁸ Me mbaa ncim mbuy naa lo wee wvu caan ñgoo bonyii bò è nu bo Nyo' le ke. Geenεn Nyo' to nu ε nya ke mbuwma wvun ê me le me engeen enfewce saaka wvu ekumε bvukukε bvù Klistu le bvù yaa kenke ke kenfewsεn ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.

⁹ Wvú to nya ten mbuwma wvun le me enge ε bonyii bocii ekiεε ntaη kenyilε ke fiεε le kè Nyo' wvù bomεε mwεεm mvunciim to shee nyile yî ye le bilum e bilum e.

¹⁰ Ntaη wvun to nu le è nu ke enu kefew ke keseen e, ε Nyo' ege fele

yî kentaashε ke bonyii bo mbee le, ε bonceendaa bo Nyo' le bô biyoy bì kenke mvunγay saake mondvuum mo fowe le, eyen bvufee bvù Nyo' le bvù nu lo jé le jé le.

¹¹ Wvú to ge fiεε fin bii no wvú to seyseε wase fonkεw. E wvú ε ge wase fiεε fidvu fele yî Klistu Jisos wvù Tata wesebeene le.

¹² E nu nje ye wvù beene nu ε kenke je keetoo mbew Nyo' le yaa kenke ke nfan kenεε kemaηεn nje fitele fi beene lese yî ye le.

¹³ No fi nu nonεn, me ε mum ε no ñkule lo can le fo shem kpwe ben nje ñgew wvù me n'yεne fô ben e ke. Ben nu ke ekenke bvujonke bvudvu.

E Baul bunle fô bonyii bo Efesus e

¹⁴ E nu nje mwεεm mvun wvù me ntumte envuw ê Icee wesebeene fwe,

¹⁵ wvù edieε ε dikfuu dicii di fowe noo di fokuse nen'yi fô wvú le.

¹⁶ Me ntumte envuw ñeke le, bii bvukukε bwew bvù è nu bvù baay e, le wvú enya ben bô mvunγay fele yî Keyoy kew e, ε mvú ege ε mvuntelem mvunεn etemyi.

¹⁷ Nonεn, ε Klistu emum ecee ê mvuntelem mvunεn e no ben leese fitele yî ye le. Me mbunlee ten le kenkonεn kenεn etemyi diεwε kete kè cime gεη e noo diεwε yew yì bó bom yî kenffuy kè temyi le,

¹⁸ wvu le ben ε bonyii bocii bò è nu bo Nyo' le ekenke bvufee bvù è nulo ε ben ekiεε kenkonεn ke Klistu le kè nu fô beene le. Kenkonεn kew fô beene le nu ε kí kenke mbvuw baay, kenke bvundee bô bvudefe baay, ε kí ε ley ten fokuse baay.

¹⁹ Me mbunlee le è nulo ε ben ekiεε kenkonεn kew kedvu kè ghaake bonyii keekiεε le, wvu le ben nulo enu ε ben ε yinεn bô fiεε fi Nyo' nu fi ficii.

²⁰ Beene emum ebenseè Nyo'. E nu wvú wvù nulo ege fiεε ficii bô mvunγay mvù lemte yî yese beene le.

Ɛ wvú nulo ege naa efey lo no beene biite kenεε no beene nulo ekpwawcε.

²¹ Mbense enù fô wvú le nje kentaashε ke bonyii bo mbee le noo nje Klistu Jisos yî kefew e kecii noo sekecii sε nka. Fí enù nonεn.

4

Bonyii bo Klistu le enù yî kentaashε le

¹ Nonεn, me wvù Baul wvù nu wee ncaw nje saaka wvu ekumε Tata Jisos, me nleke lo ben le ben eceè nce wvù nu ε kocεn wvù Nyo' tenεε ben le ben eceè yî dvú le.

² Ben eshiwsè bikuu binεn, nù wεε, kuulè shém. Ben enù yî kenkonεn e, yaa kenke fitele fi sεsene ke.

³ Ben emomtè naa ntay keenu ke yî kentaashε kè Keyoy ke Yuule nu ε to dvú fô ben e no ben cee yî nyεkeey wvù taashi bonyii le.

⁴ Ye Klistu nu yimiaaη, ε Keyoy ke Yuule nu kemwaaη. Ɛ nu ke lenlen no fiεε fi Nyo' to tenεε beene le beene etaalè fwe yî dvú le nu ten fimwaaη.

⁵ Tata nu ke mwaanη, ε mbee nu ke mwaanη, ε nlese wvù bó leese bonyii ê joo nu ke mwaanη.

⁶ Nyo' nu ke mwaanη wvù nu Icee wesebeene bocii. Wvú nu ê we jo mwεεm mvunciim, lemte yî beene le bocii, nu ten εnte jo beene bocii.

⁷ Fí nu ten le Klistu nu ε buw ke wee mwaanη mwaanη beene le ε nya wvù bó ye nnya bii nfew we le ê mweten.

⁸ Ɛ nεε fiεε fi bó nu ε saη ê Nwa' Nyo' le le,

“Seke wvú to benεε gen we, wvú to nu ε ge ε bonyii bó wvú to kooyεε no bii wvú le.

Wvú to nu ε nya nnya ê bonyii.”

⁹ Keegay le, “Wvú to nu ε ben gen we” nu le la? Fí duηci le wvú to nu ε yaw shii gen ekuse jo nshε. *

¹⁰ Nonεn, wvú wvudvu wvù to shiileε to fokuse nu ke ten wvú wvù to benεε fey naa lo εbule kecii gen ê we, wvu le wen eyiηsen mwεεm mvunciim é mvú eyiηsen ekocεn.

¹¹ Ɛ nu ke wvú wvù to nyaε nnyá ê bonyii. Wvú to nu ε nya ê bomew le bó enù boom bew bo ntum e, nya ê bomew bó esenè mwεεm mvú bó yuuke ε Nyo' jemyi, bomew bó eghanè fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo', bomew bó etaalè fô kentaashε ke bonyii bo mbee le bvuu yεyi bonyii.

¹² Wvú to nya nnyá yidvu yin keeseysel bonyii bó ε nu bo Nyo' le dvú é bó ekpwεnten bó elemte lemme diew, yooto ye Klistu yî ε nu kentaashε ke bonyii bo mbee le,

¹³ ke egen ebuy kefew kè beene bocii ke enu wase wee mwaanη yî mbee wesebeene le bó yî fiεε fi beene kee ekumε Waa Nyo' le. Ɛ beene cee nonεn, é fí ege é beene enu ε bó ε taw ε kocεn ε mεse ε no nu wase no Klistu nu keβεε.

¹⁴ Nonεn, beene saa ebvuu enu ke diεwε boom bo caan e, bó kfuu n'yεyi wvù la dioo fele no njiηsene bó bó ε bó gene fwe tuu jim ke diεwε fiεε fò fwefwe kale le ke. Beene saa ebvuu enu ten diεwε bonyii bó bonyii bó ghane wεentene lo elεεle bó bó mbiay yî bó seyse le ke.

¹⁵ Beene kenke keesenje fiεεbeene ε è nu keceey yî kenkonεn e, emum ekuu ê jé le yicii keeto enu diεwε Klistu le wvù nu ekole keεεbeene.

¹⁶ Ɛ nu wvú wvù gee ε biba bi ye ye le bicii bì nu ε shfuwyε ε taashε yî ye le sε kuu, yooto ye ye yî kenkonεn e no keba lemte diew lemme ε keba lemte diew ntay.

Nce wvu yvum bó wvu fwe

¹⁷ Yî keseen e, ê diee di Tata le nu ε me ηgomte keengay embvuu enciise lo ê ben le fo ben ebvuu eceè ke diεwε

4:1 3:1 **4:2** 5:2; Kolo 3:12-13 **4:2** Lum 8:13; Gal 6:8; Kolo 3:9 **4:3** 2:14-16; Kolo 3:14-15 **4:4** 1:23; 2:18 **4:5** Jon 10:16; 1Kol 8:6; Mat 28:19; Lum 6:3-4 **4:6** 1Kol 12:6 **4:7** Lum 12:3, 6; 1Kol 12:11 **4:8** Mben 68:18 **4:9** Jon 3:13 * **4:9** Kenεε le, wvú to nu ε yaw shii to fokuse fen. **4:10** 1:23 **4:11** 1Kol 12:28 **4:12** 1Kol 14:26 **4:13** Kolo 1:28 **4:14** 1Kol 14:20; Ibu 5:13-14; Jem 1:6 **4:15** 5:2 **4:15** 1:22 **4:16** 1:23; 2:21-22; 4:13, 25; Kolo 2:19 **4:17** 5:8; Lum 1:21; 1Bi 1:14

bonyii bò maa Nyo' le ke. Bonkpawwace bobole ké no nu ke bo ecici.

¹⁸ Bvufee bvubole nu bvu binjiwe le. Bó nu ncejole fô nce wvù Nyo' dunçi le, njefo bó nu ε ma lo Nyo', ε è nu nje bó temyi bikuu.

¹⁹ Bó nu ε yum bikuu baay. Bó nu ε lese bikuu bibole ente jo nnyen kenjan, ε ye yibo yvuwse ke keege dikfuu di nnyen e dicii.

²⁰ Ke fin nu fiεε fi bó to yεεyεε ben dvú ekumε Klistu ke.

²¹ Me ηkee naa ntay le ben nu ε yuw wase ekumε wvú, ε bó ε yεεyi wase ben bò nu ε taashe bô wvú bô keceεy ke ekumε Jisos.

²² Ben emum ebaa ye yi yvum yi ben to cee nce wvu yvum dvú yi nu ε befe wase nje mwεεm mvu nnyen e mvù ben to shee gee.

²³ Ben ecine ε Nyo' eseyse bonkpawwace bonen ε bó enu bonkpawwace bo bofe,

²⁴ emum etfume ε è nu ye yi fiε yi yene le yi Nyo' nu ε ge yi ε no fieesene wvú. Yiyin nu ye nce wvù looci nu keceεy wvu teyey bô wvù yuule.

²⁵ Fí ε mum ε no nu le, ben ecine mbiay e, ε wee ejemyi ε è nu keceεy ê waa bwee njefo beene bocii nu biba bi ye yimiaan e.

²⁶ E wee ton'yi shém, ε wvú no yene fo wvú enε ege kebefε. Fo wvú ecine ε diuu esele ε wvú bæε ton'yi shém ke.

²⁷ Fo wvú enya je é dεwle eley jó ke.

²⁸ E wee se coonke bvucōn, ε wvú cine dvú no lemte ε è nu lemme di jee bô can ye, wvu le wvú nulo ekeηke fiεε fi wvú efi ten bonyii bò fuute dvú.

²⁹ Ben eyenè fo njeme wvù samte ebuyte dew yene le. Wee ejemyi fiεε ε è nu fi jee fi nulo eyoo lo bonyii naa fεε fò bó nu, wvu le njeme we etoo ε è nu bô nfi fô bonyii bò yuuke le.

³⁰ Fo ben egeε fiεε fi Keyoy ke Yuule ke Nyo' le eyuuke ηkuuη ke. Keyoy

ke Yuule kin nu nciise Nyo' yî yene le keedunçe le diuu nu ke edioo ε to ε kocen é wen emese esum ben can ηγεω e.

³¹ Ben elan naa lo mvuntelem mvù cewkene bô shém yi ffuuke noo shém yi ton'yεen noo waa noo keebeete bô ediee ε bonyii noo mvuntelem mvù befe.

³² Ben ekeηkè ε è nu kenje kè jee bô mvuntelem mvù jee fô wee noo wee le. Wee é ge kebefε bô wee, é wvù læshe enya ê wvú ke leηleη no Nyo' to feyεε yi Klistu le læshe binen bibefε.

5

Bonyii bo Klistu le eceè diεwe bonyii bo n'yuule

¹ No ben nu boom bo Nyo' le bò wvù koonke naa ntay, ben emum ebenenè wvú.

² Ben eceè yî kenkonen e leηleη no Klistu to konεε beene nya ekole kew fô beene le. Nnya ye yin to nu ncese ε wvù samte shfuunjkene fô Nyo' le.

³ Mwεεm ke diεwe kenjan bô nce nnyen tfuu noo ken'yεε ejise yaa nu mvù bó eyuuke ekumε mvú ê ben enteleη ke, njefo ke mvumvun nu mwεεm mvù enù ê bonyii bò è nu bo Nyo' le ente ke.

⁴ Ke fí baa ekocen naa lo le njeme wvù nyene bô njeme keyuη, noo ye le di ecici ebuyte dew yene le ke. Ben enyaà ke ε è nu keyoone ê Nyo'.

⁵ Ben ekeè lo keceεy le ke wee wvù jaanke kenjan, kenεε wee wvù gee nnyen, kenεε wee wvù yeεle ejise, kenke kelen ente jo bvunfon bvu Klistu le noo bvu Nyo' le ke. Wee ken'yεε ejise ké no joo mwεεm diεwe nyo' we le.

⁶ Fo ben ebee é wee elεε ben bô njeme wvu ecici ekumε mwεεm mvun ke. Ben ekeè le è nu mwεεm mvudvu mvun mvù ké ge ε shém Nyo' no

4:19 Kolo 3:5 **4:23** Lum 12:2 **4:24** Kenj 1:26-27; 2Kol 5:17; Kolo 3:10 **4:25** 4:16; Saka 8:16-17; Kolo 3:8-9 **4:26** Jem 1:19-20 **4:28** 1Tes 4:11 **4:29** 5:4; Kolo 3:8; 4:6; Jem 3:10 **4:30** 1:13-14; Yesa 63:10; Lum 8:23; Gal 5:25 **4:32** Mat 6:14; 18:22-35; Kolo 3:12-13 **5:1** Mat 5:48; 1Jon 3:1 **5:2** 3:17-18; 4:2, 15-16; 1Kol 8:1; 2Kol 5:14; Gal 6:10; Fili 2:2; Kolo 2:2; 3:14-15; Gal 1:4; Ibu 10:5-10 **5:3** Gal 5:19-21 **5:3** Kolo 3:5 **5:4** 4:29; Kolo 3:8 **5:5** Lum 5:17 **5:6** Lum 1:18; Efe 2:3; Kolo 2:4, 8; 3:6

ffuuke bô bonyii bô yaa yuuke wvù le ke.

⁷ Nonen fo ben etaashì ngoo ben ε boba bonyii ke.

⁸ E to shee nu fwele ε ben nu bonyii bo εjiwe le. Geenεn keseen no ben nu ε taashε ben ε bo Tata, nu ε ben nu wase bonyii bo n'yuule le. Ben emum eceè diεwε bonyii bo n'yuule le.

⁹ Fiεε fi n'yuule ké no too dvù nu nce wvù jee bô wvu teytenoo noo wvù dunji keceey.

¹⁰ Ben emom keekiεε fiεε fi jee Tata le.

¹¹ Fo ben eleesè εbo fô mwεεm mvu εjiwe le ke. Ben ebvuusè lo mvù εmwa.

¹² E nu naa lo fiεε fi keη'wuumen e keejemyi ekumε mwεεm mvun mvù bonyii gee ε kenyile le.

¹³ Geenεn ε fiεε ficii fi n'yuule baa yî dvù le ké no yen'yi ε bó yene fí le,

¹⁴ njefo fiεε ficii fi yen'yi ké no nu n'yuule. E nεε fiεε fi gee ε bó se no gayte fiεε fimew le,

“Wo wvù leete, kamse!

Buye yî kpwe le, é n'yuule Klistu ebaa yî yo le.”

¹⁵ Nonen ben emum elenè tomyi ekale yî kemew e. Fo ben eceè diεwε biyuj e ke. Ben eceè ε è nu diεwε bonyii bô keηke bvufee le.

¹⁶ Seke ben keηke je keege fiεε, ε ben yen le fo kefew kedvu efey εcici ke, njefo εdiuw yo keseen nu ε kebefε nu εkfuj baay.

¹⁷ Nonen fo ben enù biyuj ke. Ben emomtè keekiεε fiεε fi Tata koonke le ben egeè.

¹⁸ Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole ben ke. Fifi nu fiεε fi beete lo bô bonyii. Ben enù ε ben ε yinεn ε è nu bô Keyoy ke Yuule.

¹⁹ Ben eyemtè bonkiee fô bikuu binen e bô buyte é N'wa' Mbense le, noo bonkiee bomew bo Mbense le,

noo bô Keyoy ke Yuule nyaa é ben e. Ben eyemtè nonen bensee Tata é mvuntelem mvunen e.

²⁰ Ben enyaà keyoone é Nyo' Ice kefew e kecii bô yî fiεε le ficii fele yî diee di Tata wesebeene wvù Jisostu le.

Ntefe é bokεε bô bolemse

²¹ Ben enya bikuu binen é wee noo wee bii n'wvum wvù ben keηke fô Klistu le.

²² Ben boke' bo bonyii le, ben enya bikuu binen é bole' bonen no ben nu ε nya é Tata,

²³ njefo diemsen nu ekole ke kpwoon e, ke no Klistu nu ekole ke kentaashε ke bonyii bo mbee le. Kentaashε kedvu nu ye ye, ε wvù keβεε nu wvù boysee kí.

²⁴ Nonen boke' bo bonyii le keηke keenya bikuu bibole é bole' bobole yî fiεε ficii le ke leηleη no kentaashε ke bonyii bo mbee le nu ε nya kew ekole é Klistu.

²⁵ Ben bolemse, ben ekoonkè boke' bonen ke leηleη no Klistu to konεε kentaashε ke bonyii bo mbee le nya ekole kew, kpwe nje kí.

²⁶ Wvù to nya ekole kew keege é kentaashε kedvu eyuule no wvù to cukεε kí bô joo noo diεw ye.

²⁷ Wvù to seyse kentaashε ke bonyii bo mbee le kedvu nonen wvu le wvù ejo kí yî ye le diεwε kpwoon wvù fomte nu se nlo, nu lemeleme yaa keηke fiεε fimew fi befe ke, ε wvù yuule nu naa se fijay yî ye le.

²⁸ E nu ke leηleη no bolemse ten keηke keekoonkè boke' bobole ke no bó koonke yibo ye. E wee koonke kpwe, tu wvù koonke ε è nu ekole kew.

²⁹ Ke wee nu dvù wvù ké no bane ye ye ke. Wvù ké no nyanji lo yî, bosene taale fô yî le ntay. E nu ke leηleη no

5:8 2:3, 11-12; 4:17-18, 22; Kolo 3:7; Tay 3:3; Jon 8:12; Kolo 1:13; 1Bi 2:9 **5:9** Gal 5:22-23 **5:10** Lum 12:2; 1Tes 5:22 **5:13** Jon 3:20-21 **5:14** Yesa 26:19; 60:1; Lum 13:11; Jem 5:8 **5:16** Kolo 4:5 **5:17** 1:17; Lum 12:2 **5:18** Bnɔn 23:31-35; Lum 13:13 **5:19** Mben 33:2-3; Kolo 3:16-17; Ibu 13:15 **5:21** Kolo 3:18-4:1; 1Bi 2:18-3:7; 1Tim 2:1-13; Tay 2:1-10; 1Jon 2:12-17 **5:21** 1Bi 5:5 **5:22** Kolo 3:18; Tay 2:5; 1Bi 3:1 **5:22** 1Kol 14:34-35 **5:23** 1:22; 1Kol 11:3 **5:25** 1:23; Kolo 3:19; 1Bi 3:7 **5:25** 3:19 **5:26** Lum 6:3-4; Tay 3:5; Ibu 10:22 **5:27** 1:4; 2Kol 11:2; Fili 1:10; Kolo 1:22 **5:30** 1:23; 1Kol 12:27

Klistu gee fô beene bò è nu kentaashe ke bonyii bo mbee le,

³⁰ njefo beene nu biba bi ye ye le.

³¹ E nu fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“E nu nje fifin wvù diemsen nu ke ecine ice bô bwee le,

emum etaashe bô kpwese,

é bó bofεε emum etu wase wee mwaan.”

³² Fiεε nyiime ente jo njeme wvun ε fi kuuke baay, ε me n'yεne fiem le fi jemyi ekumε Klistu bô kentaashe ke bonyii bo mbee le.

³³ Naa no me nci njemyi nen, wee mwaan mwaan ben e keηke keekoonkε kpwese no wvù koonke ekole kew, é kpwoon ten eyen le wen enyaa n'wvum ê dweese.

6

Ntefe ê boom bô bocee boom

¹ Boom, ben eyuukε bo'icee bonen bô bobwee bonen e, njefo fifin nu fiεε fi leη fi boom bò nu ε taashe wase bô bo Tata keηke keege.

² Nci Nyo' wvù gayte le,
“E wvumtε ico bô bwoo”,
nu nci wvu fwe wvù keηke ηkawma fó.

³ E ηkawma wvudvu wvun nu le,
“Wee wvù γεεle nci wvun nu ke eyuw njon,
ebvu ece egen ncejole yî nshε le fen.”

⁴ Bocee boom, fo ben egeè mwεem mvù mvuntelem esaase boom bonen ke. Ben ekuusè lo bó ε bó kuu bô n'yεyi noo ntefe wvù wvu Tata.

Ntefe ê bonfaw bô bonyii bô keηke bó

⁵ Ben bò nu bonfaw, ben eyuukε bonyii bô keηke ben yî nshε le fen e, ben efanè bó bvuu wvumtε bó. Ben eyuukε bó le bô mvuntelem mvunen mvunciim no ben yuuke Klistu le.

⁶ Fo ben egeè nonen ke seke jise dibole nu yî yene le wvu le ye ejeè

bó ke. Ben egeè ε è nu diεwe bonfaw bo Klistu le bó gee ε è nu fiεε fi Nyo' gomte bô mvuntelem mvubole mvunciim.

⁷ Ben dioo lemte bó le, no lemte bô njon ke diεwe ben lemte ε è nu Tata le, ε è yaa nu ke wee wvu wum e ke.

⁸ Ben elemtε, kumyi le fiεε fi jee ficii fi wee gee nu ε wvù nu ke ekeηke ten fiεε fi jee ê Tata, kenεε wvù nu nfwaw kenεε wvù yaa nu ke.

⁹ Ben bonyii bô keηke bonfaw, ben ekeηkε ten bó ê je yî jee le, yεne fo ben ebemseè bó. Ben ekumyi le ben ε bó bocii keηke Cee Ekole mwaan fowe, ε fô wvù le nu ε jεey jεey yaa nu ke.

Mwεem mvu jem e mvù Nyo' nya ê beene

¹⁰ Keemεεse, me ε no ηgayte ê ben le ben eleemε temyi yî Tata le, eyeemε ε è nu yî mvunγay mwew mvu baay e.

¹¹ Ben etfume mwεem mvu jem e mvunciim ye le mvù Nyo' nya ê ben, wvu le ben nulo eleem etum jem ben ε bo dεwle ê jé yicii yî wvù wεentene jó le.

¹² Ben ekeè le ke beene diuu ε è nu beene ε bo bonyii bo boyuum ke. Beene diuu ε è nu beene ε bo mwεem mvunciim mvù keηke mvunγay bô bvukukε, saake won ηjiwe wvun e, mvù è nu biyoy bì befe bicii bì nu mondvuum mo fowe le.

¹³ Nonen ben emum etfume mwεem mvu jem e mvunciim mvù Nyo' nya ê ben, wvu le é ke edioo enu εdiuw yò befe le, é ben eleem eteme no ben nu ε ge wase fiεε ficii keeke eleeme temyi.

¹⁴ Nonen, ben emum eleemε temyi. Ben ejo keεey é kí enu diεwe kecaw e ε ben ε suu cin, ejo nce wvu teyey é wvù enu diεwe ketwaa le ε ben ε jise ε ban gvúw yene dvú.

¹⁵ Ben enu ε ben ε seyse keefewci saaka wvù jee wvù too bô nyεkeey fô bonyii le, é fifin enu diεwe bolaba bo jem e ε ben ε lese yî bikaa le.

5:31 Kej 2:24 5:32 Mwm 19:7 6:1 Kolo 3:20 6:2 Dito 5:16 6:4 Kolo 3:21 6:5 Kolo 3:22-25;
1Tim 6:1-2; Tay 2:9-10; 1Bi 2:18-21 6:6 1Kol 7:22 6:8 2Kol 5:10; Kolo 3:24-25 6:9 Kolo 3:25; 4:1;
Jem 2:1 6:10 Jon 15:5; 1Kol 16:13 6:11 2Kol 10:4; 1Tes 5:8; Yesa 59:17 6:11 Jem 4:7 6:12 1:21;
2:2; 1Bi 5:8-9 6:13 Lum 13:12 6:14 Yesa 11:5 6:15 Yesa 52:7; Lum 10:15

16 Keebise fò, ben eleesè ke ε è nu fitele yî Klistu le, é fifin enu diεwε ηκεε jem e ε ben κεηκε εbo. Ε nu fí fi ben nu ekoole bomvuun bò wee kebefε tfumyi ε ηguy beenci yî dvú le.

17 Ben ejo ten mboyma wvù Nyo' nu ε boyse ben é wvú enu diεwε kefo ke jem e ε ben ε bon, emum ejo ten nyo jem yî Keyoy ke Yuule nyaa yì è nu diεw Nyo'.

18 Yî fiεε le ficii, é ben ebunleè sekecii bii no Keyoy ke Yuule duηci. Ben dioo bunlee no biite fiεε ficii fi ben shieele ê Nyo'. Yî fifiε le é ben etaalè ntay, ebvuu ekuulè shém sekecii keebunlee leke Nyo' fô bonyii bò è nu bo Nyo' le bocii.

19 Ben ebunleè ten fô me le le seke me ε ηake diuw wεm keenjeme, ε Nyo' nya ke me bô fiεε fi me njeme, ε me no njemyi se nfan εκumε kenylε ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le.

20 Ε nu saaka wvudvu wvun wvù me nu yî ncaw e nje wvú diεwε wee wvù nu jise di Klistu le. Ben ebunleè wvu le me ndioo enu keenjeme, ε me njeme no me ηκεηκε keenjeme, se nfan.

Ngayma

21 Tikikus wvù waa bwee wesebeene shém wvù lemte ten Tata le bò fitele fiew ficii nu esee fiεε ficii é ben εκumε me, wvu le ben ten ekiεε no me nu, noo fiεε fi me ηηgee.

22 Fifin nu naa fiεε fi me ntumte wvú fô ben e nje fí, wvu le wvú eto ege é ben ekiεε no bese nu, ebvuu eyvuwse mvuntelem mvunen.

23 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu enya ben nyεkeey bô κεηκοηεν noo mbee.

24 Nyo' ebuw ben bocii bò κεηκε κεηκοηεν kè yaa kaa ke fô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

**Nwa' wvù Baul to saɲεε ê
kentaashε ke
Filibi
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Filibi wvun e**

Nwa' wvun to saɲ Baul fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Filibi le. Wvù nu ê ηgoo boɲwa' bô wvù to saɲεε yew ncaw e Lum. Fiεε fi to geε é Baul se saɲ ηwa' wvun to nu keeduɲε le wen nu ε yen bigew bì kentaashε ke Filibi kedvu to tumεε. Ekufe ke diεw Baul e ê ηwa' wvun e nu le, “Fô me le, é me nu dvú, tu me nu ke bee Klistu, me é ηkpwe, é enu sεw fô me le”. Baul jemyi ekumε bvukukε bvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le, no wvù to shikεε ekole kew tu diεwε nfa le, ε Nyo' mum ke bense wvù, geε bvudvuu bvù kuuke fele bvu wee tfuu le.

Bikuu bi mwεεm e ê ηwa' wvun e

1:1-11 Kenkεwε

1:12-26 Mwεεm mvù kooyi bô Baul

1:27-2:18 Nce wee wvù nu ε taashe bô Klistu

2:19-30 Njeme ekumε Timatio bô Ebaflodaytus

3:1-4:9 Ntefe ekumε bonyii bo bvuban e noo boɲgεw

4:10-20 Bonyii bo Filibi nu nsáa Baul

4:21-23 Kemεse

¹ Nwa' wvun saɲ me wvù Baul bee Timatio bô nu boom bo lemme le bo Klistu Jisos e. Nwa' wvun gene fô ben e, bonyii bô nu bo Klistu Jisos e bocii Filibi bô bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le noo bonyii bô fici gee dilemme ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ente.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lætene.

É Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Filibi le

³ Me ηke ηkpawawci ekumε ben sekecii, no nyaa ke ε è nu keyoone ê Nyo' wεm.

⁴ É me ndioo mbunlee bunle yem yicii fô ben e bocii, no mbunlee n'yuuke njoɲ,

⁵ njefo ε kεw yî diuu di fwe le ε to ε buy εben e, nu ε ben ε taashe beene keelemte le saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu egene fwe.

⁶ Me ηkee naa ntay le Nyo' wvù kεwεε lemme di jee din yî yene le nu ke egen dvú fwe egen emεse diuu di Jisos Klistu nu ke ekase eto le.

⁷ Fí nu leɲ le me enkpawawci ekumε ben nonεn, njefo ben nu fitele fiem, ε beene leeme yî fiεε le fimwaan ε è nu fí fi Nyo' nu ε buw beene dvú. Beene leeme yî dvú le keseen wvù me nu yî ncaw e, ke no beene to leeme seke me nto mbεε ηghane ntanyi diuw saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu ηgee ε wvù ciime ntay.

⁸ Me njemyi nεn ε Nyo' kee naa ntay le me ηkeηke shiee wene, ηkooηke ben bocii ke leɲleɲ no Klistu Jisos kooηke.

⁹ Me mbunlee le kenkoηen kenεn ekuú gene fwe fwe, é ben ekeηke bvufee, taasse mwεεm ntay.

¹⁰ Ben nu dioo taasse nonεn, emum ecawte mvù looci nu leɲ. Nonεn, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu kaase too, é ben enu yuule, nu se nlo.

¹¹ Ben nu ke enu nonεn njefo Jisos Klistu nu ε ge ben ε no keηke nce wvu teyey, bonyii ε no yene bensee Nyo', tumte moηkum mew.

É Baul no nu yî ncaw e, ε saaka wvu ekumε Jisos gene ke fwe

¹² Boom bo bwεεm e, me ηgomte le ben ekiεε le mwεεm mvun mvunciim mvù nu ε kooy bô me nu ε looce ε ge saaka wvù jee wvu ekumε Jisos ε ku ε gen lo fwe fwe.

¹³ Mwεεm mvudvu nu ε ge bonyii bô cεyte ntow wvun fô me nu, noo bonyii bocii ε kiεε le me nu yî ncaw e fεn nεn, nje me nu wee Klistu.

14 Ncaw wvù me nlemte wvun nu ε bvuu ε ge boom bo bwee wesebeene le nteen ε mεse ε lese fitele yî Tata le ε no fewci diεw Nyo' tεmyi lo, yaa fane kε.

15 Me ηkee le bó bomew fewci naa εκumε Klistu nen bene ε è nu kendon bee bó, taanke lemme diem. Geenεn ε bomew fewci fibole bô mvuntelem mvù yuule.

16 Boban fewci nonεn, njefo bó koonke me, ε bó kee lo le me nu yî ncaw e fεn ε è geke Nyo' me le me entomtè saaka wvù jee wvu εκumε Jisos Klistu.

17 Ε bomew ba fewci εκumε Klistu kε fomvu fomvu bô mvuntelem mvù yiile wvu le bó egeè nonεn biise ηγεw yî ηγεw wvù me n'yεne wase yî ncaw e fεn.

18 Fifiε kεηke la keege? Kεnεε bó fewci nonεn bvolle lo, kεnεε bó fewci bô keceεy, tu me n'yuuke kε fiem ε è nu njon njefo ficii nu ε bó fewci kε ε è nu εκumε Klistu.

19 Ε nu kε no me nu ηke en'yuuke njon nonεn, njefo me ηkee lo le no ben bunlee fô me le, ε Keyoy ke Jisos Klistu le bvuu fii me, nu ε me nu ηke emboy yî ηγεw e.

20 Fiεε fi me nlooci ntaale fwe ε me ε nlese bvufee yî dvù le nu le fo me ηke enge naa lo fiεε fi ege é me en'wuumene kε. Me nu enkuu kε ε è nu shém, enleeme ntemyi sekecii, se ge keseen wvu le kεnεε me ε ηkpwe, kεnεε me nu dvù, é fiεε ficii fi me ηgee, ecawsè kε ε è nu diee di Klistu le we.

21 Me njemyi nonεn nje, fô me le, é me nu dvù, tu me nu kε bee Klistu, me é ηkpwe, é enu sew fô me le.

22 Geenεn, é è nu le me nu enu dvù, é me engeè lemme di efii bonyii ntay. No mwεεm mvun nu mvunfεεm nen, me mbaa embvuu enkiεε laa me nu encaw fi la le.

23 Me ntuwtene lo entelen jodvu. Me ηgomte le è be nulo é me engene fiem engen enu bee Klistu. Fifiε jee fele keenu dvù.

24 Geenεn, ε fi jee baay le me enu dvù nje yene.

25 No fi nu nonεn, me nlooci naa ηkee le me nu enu dvù nlemte beene bocii wvu le ben ekuù gene fwe bvuu yuuke njon no ben nu ε lese fitele yî Klistu le.

26 Nonεn, é me ndioo ε ηkase ε nto ε no nu beene, é ben ebvuu ebensee lo ye ntay εκumε Klistu Jisos nje yεm.

Ben eceè nce wvù Jisos Klistu gomte

27 Fiεε fi me ηgomte keen gay nu kε le ben eceè nce ε è nu wvù saaka wvù jee wvu εκumε Klistu gomte. Ben eceè nonεn, wvu le kεnεε me ε ηkase ε nto ε n'yεn ben e, kεnεε me mbaa nto, é me en'yuuke kε le ben leeme tεmyi, kεηke fitele fimwaan, nu yî wee le mwaan, diuu yî fiεε le fimwaan, wvu le saaka wvù jee wvun egeenè fwe, ε bonyii beje dvù.

28 Fo ben efanè naa lo bonyii bô bane ben yî saaka wvun e kε. Ε ben nu se ben fane bó, é fifin eduñci é bó le Nyo' nu ke eboyse ben, geenεn elεse lo bó.

29 Ben ekeè le Nyo' baa buw ben le ben enù bonyii bô Klistu le kε le ben elese ε è nu fitele yî ye le maan kε. Wvù nu ε buw ten le ben eyenè ηγεw nje Klistu.

30 Ben nu ε bene wase me le beene ε no diuu yî saaka wvun e bocii wvù ben to yenεε ε me ndiuu yî dvù le, ε è nu kε wvù wvù ben yuuke le me mbεε yî dvù le keseen.

2

Ben ejòò kenfewsεn yî Jisos Klistu le

1 Kε ben nu ε taashε wase ben ε bo Klistu wvù ε ge ben ε no kεηke mvuntelem? Kε kεηkonεn kew fô ben e nu ε ge wase mvuntelem mvunεn ε no yvuwse? Kε ben ε bo Keyoy ke Yuule nu ε taashε wase, ε Klistu kεηke fitele fi jee fô ben e bvuu camte shen fô ben e?

² No fí nu nonen, ben ege le é me emese en'yuw njon. Ben enù diuw mwaan, koonkè bikuu binen, kenkè fitele fimwaan bvuu kenkè ñkpawace mwaan.

³ Fo ben dioo nu ε wee no kp-waake ke ε è nu ekumε ekole kew kenεε bensee ye yí εcici ke. Wee tfuu eshike ekole kew, eyenè wee mvu le fele ekole kew.

⁴ Fo wee ekpwaakè ke ε è nu ekumε ekole kew ke. Wvú ekpwaakè ten ekumε bonyii bomew.

⁵ Kenge kenen kenke keenu lenlen ke diewe ke Klistu Jisos e.

⁶ Wvú to nu Nyo',
fanε yaa ejo fifie le è nu fiεε fi wvú emey eghemte yí dvú le ke,

⁷ geenen, cine bvudvuu bvudvu le,
jo ε è nu bvú nfwala le.

ε bó boo wvú,
ε wvú no nu lenlen ke diewe wee wvu wum e.

⁸ Seke wvú to nu wee wvu wum,
ε wvú shike ekole kew no yuuke Nyo' le,

ke bee keekpwe kpwe,
εfey mvunciim, kpwe yi yí kentam e.

⁹ No wvú to gee nonen, ε Nyo' bense wvú
gεε bvudvuu le bvú fele bvú wee tfuu le,

buw wvú bô diee di fele εdiee εcii,

¹⁰ wvu le wee tfuu wvú nu won wvu we le

bô wvú nu yí nshε le noo wvú nu ekuse jo nshε,

ke dioo ε yuw diee di Jisos e didvu, ñgvuum,

¹¹ é wee tfuu ejemyi bô diuw we le Jisos Klistu nu Cee Ekole.

ε bó edioo egee nonen é mbense egeεne é Nyo' Ice.

Ben ebaà ê won jan diewe jón e

¹² Nonen nsáa yem shém, ben eyuukè ke ten Nyo' le nonen no ben to yuuke seke me nto nu beene. Ben

eyuukè keseen fele lo wvú me n'yaa nu ke beene, egeεne fwe gee mwεεm mvu ekumε mboyma wene. Ben egee nonen, fane ciinke.

¹³ Ben ekeè le è lemte Nyo' yí yene le, gee le ben eshieelè keegeε mwεεm mvú wvú koonke. ε è bvuu nyaa wvú mvunγay keegeε mwεεm mvudvu dvú.

¹⁴ Ben dioo gee fiεε ficii fi ben gee, fo ben ewvukenè, kenεε beekè mbew ke,

¹⁵ wvu le ben eyuule, nu se nlom. Nonen, é ben emum enu boom bo Nyo' le bô nu se jay entelen jo εngoke kin kè kenke mvuntelem mvú yiile, buuke mwεεm. Ben ebaà ê won jan diewe jón e,

¹⁶ no ben jici * saaka wvú nyaa nshii wvú mεy lo é bonyii le. ε ben gee nonen, é ke edioo enu diuw di Jisos Klistu kaase too, é me embensee ye le me mbaa nlem lemme di εcici ke.

¹⁷ No ben nu ε lese fitele yí Nyo' le, tu è nu ncese ε ben ε ge fô wvú le. ε è cim nu naa le bó nu emese enya me diewe no bó ké fuu mbvuum, ebise yí wene ncese le, é me en'yuuke ke ε è nu njon, nlanlanε beene bocii.

¹⁸ ε me ñgomte le ben ebene me le é beene eyuuke njon, lanlanε.

ε Baul jeme ekumε Timatio bô Ebaflodaytus

¹⁹ ε Tata Jisos beje lo, tu me n'yene le è shεke caan é me entum Timatio fô ben e. Wvú nu ke edioo ε to ε kase ε tu jim, esee é me no ben nu, é fitele fiem elεten.

²⁰ Ke me ñkenke wee mvu diewe wvú le wvú looci naa kenke ten shiee fô ben e diewe no me ñkenke ke.

²¹ Me njemyi nen, njefo wee nteen kenke shiee ε è nu fô ekole kew e, yaa taale ke ekumε fiεε fi Jisos Klistu gomte le ke.

2:3 Lum 12:10; Gal 5:26 **2:4** 1Kol 10:24 **2:5** Jon 13:15; Lum 13:14; 15:5 **2:6** Jon 1:1-2; 17:5; Ibu 1:3 **2:7** Jon 1:14; Lum 8:3; 2Kol 8:9; Ibu 2:14, 17 **2:8** Jon 10:17; Ibu 5:8; 12:2 **2:9** Lem 2:33; Efe 1:21; Ibu 1:4 **2:10** Yesa 45:23; Jon 5:23; Lum 10:9; Mwm 5:13 **2:13** 1:6; Jon 15:5; Lum 7:18; 15:18; 1Kol 12:6; 15:10; 2Kol 3:5 **2:15** 1:10; Dito 32:5; Dan 12:3; Mat 5:14; 10:16; 1Kol 1:31; 2Kol 1:14; Gal 2:1-2; Efe 5:8; 1Tes 2:19 * **2:16** Kenεε le, "... no ben fewci." **2:17** Lum 15:16; 2Tim 4:6; 1Jon 3:16
2:18 3:1; 4:4 **2:19** 1:1 **2:20** Lem 16:2 **2:21** 2Tim 4:10

22 Geenen, Timatio nu ε ben kee wase wee wvù è nu wvù, no wvù nu ε lem wase bee wvù keefewce saaka wvù jee, ε wvù lemte bee wvù ληληη diεwε no wan ké no lemte bô ice.

23 Ε nu fiεε fi me n'yene λε è shεke caan é me entum ε è nu wvù. Fiεε fi me mbεε ntaale nu keen'yen laa mwεεm nu etu nεε le yî yem e λε.

24 Me ηγεεle bvufee yî Tata le λε è shεke caan, é me kebεε ento ten en'yen ben e.

25 Me n'yene λε fi nu shiee le λε me enkase enciinse Εbaflodaytus ê ben. Wvù nu waa bwee wesebeene, ε bee wvù lemte bvuu diuu yî diεw Nyo' le. Ε nu weε wene ntum wvù ben to tumεε λε wvù eto etaale fô me le.

26 Wvù se κηηke wase shiee keeyen ben e bocii, ε fitele buuke wvù no wvù se yuwεε λε ben nu ε yuw λε wen cemte lo.

27 Ε nu kecεεy, wvù se nu ε looce ε cem ε shεε ke caan keekpwe. Geenen, Nyo' se nu ε cam shen fô wvù le, ε ke wvù se cam ke ε è nu fô wvù le maan ke. Wvù nu ε cam ten fô me le λε fo wvù ekpwe ebvuu ebise ηγεw yî wvù me n'yene wase le ke.

28 Nonen, me ε mum ε no nshieele naa baay λε me enciinse wvù, wvu λε ben ebvuu eyen wvù le eyuuke njon, é fitele fiem ten elεetene.

29 Ben efiisen wvù diεwε bonyii bo Tata le bô njon. Bonyii diεwε wvù le nu bô è nulo é ben ewvumte.

30 Me njemyi nen njefo è to shεke caan tu wvù to kpwe nje lemme di Jisos Klistu le no wvù to nyae ekole kew keetaale fô me le yî bvudvuu bvunen e.

3

Fiεε fi kuuke nu keekiε Klistu

1 Boom bo bwεεm e, keemεεse, ben eyuukè njon λε ben nu bonyii bo Tata le. Me nu ε nsan wase mwεεm fô ben e, ε ke è nulo é me endose keenjemyi ηkaase ntuu fô ke. Me ηgee nonen keenjemngeme lo ben.

2 Ben dioo nu, no yenè ben ε bonyii ba bô gee mwεεm mvù befe, leeme ke λε bó κηηke ke keesεyi ye bonyii λε bó tfuse bó yew. * Bonyii bodvu ba nu lo bwé.

3 Ε nu beene ban bô nu ε κηηke nt-fuse yew wvu λη, beene ban bô bun-lee Nyo' no Keyoy kew dunçi. Beene bensee ye ε è nu nje Klistu Jisos, ke beene leese bvufee yî mwεεm mvù è gee bonyii le ke.

4 Geenen, è nelo é me ηκηηke ten shiee keenleese bvufee yî mvumwe mwεεm e. Ε wee fen nu dvù wvù kpwaake λε wen nulo eκηηke shiee keeleese bvufee yî mvumwe mwεεm e, tu me ηκηηke wvù fele wvu mweten.

5 Me nu wee wvu Islael, ê kfuu di Benjamin e, nu wee Ibulu, ε è to boke Bo'ibulu me, ε è ke no nu ediuw nyan ε bó tfuse me yew. Ε dioo tu ê keba ke bonci bosese le, nu ε me nto nu wee Falasii,

6 ntemyi naa ntay yî fiεε fi Nyo' le, mbone bikaa ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ejim. Ε keba ke bonci bosese le no è nulo é wee enu teyey, me nto mbaa enκηηke jay ke.

7 Geenen mwεεm mvù me nto nshee n'yene λε è nu mwεεm mvu σεw e fô me le, nu ε me n'yene wase keseen λε è nu mwεεm mvu εcici, nje fiεε fi Klistu ge fô me le.

8 Ke è mey ke fifie ke, kecεεy, me n'yene mwεεm mvunciim e ε mvù nu lo mwεεm mvu εcici fô me le, njefo fiεε fi kuuke fele mwεεm mvunciim nu keekiε Tata wem wvù Klistu Jisos ntay. Me nu ε nlan mwεεm mvun mvunciim nje ye. Me n'yene wase mvù le ε è nu mwεεm mvu nnyen e, wvu λε me enù bee Klistu,

9 é bee wvù emεse eleyen, enu yî wee le mwaan. Me nu ε Nyo' ε jo wase me λε me nu teyey fô wvù le. Wvù jo nonen njefo me nu ε nlese fitele yî Klistu le. Me ε mum ε no nu teyey no wvù joo bonyii bô nu ε lese fitele yî Klistu le. Ke me mbvuu njoo naa

2:25 4:18 2:29 1Kol 16:16, 18 3:1 2:18 3:2 2Kol 11:13 * 3:2 Bó to joo λε é bó tfuse wee yew, é wvù σε no nu λε wen nu wee Nyo', ε è nu no nce Bojuu to nu. 3:3 Lum 2:28-29 3:4 2Kol 11:18, 21 3:5 Luk 1:59; Lum 11:1 3:6 Lem 8:3; 22:4; 26:9-11 3:7 Mat 13:44, 46 3:9 Lum 1:17

lo le me nu teyey mbii no me nto nkpwawci le wee ké no nu seke wvú bii bonci bosese le ke.

¹⁰ Fiεε fi me ηgomte keseen nu le me enkiεε Klistu ntay, enkenke mvunḡay mvù wvú kenke no wvú to kasεε ebuy yí kpwe le. Me ηgomte ten keen'yen ηḡew no wvú to yενεε, bô keenya ekole kem ê kpwe no wvú to nyaε,

¹¹ wvu le Nyo' ke ebvuse ten me yí kpwe le.

Me mbone ηaη ntaale fô me ηḡene

¹² Ke me ηgayte nen le me nu ε ηḡe wase mwεεm mvun kenεε le me nu ε nfεse wase ke. Me mbεε mbone ke ηaη le me ηke enlaη kebo enjice mwεεm mvudvu le ê me εbo, njefo Klistu Jisos nu ε jo wase me wee we le.

¹³ Boom bo bwεεm e, ke me n'yene le me nu ε njice wase mwεεm mvudvu le ê me εbo ke. Geenεn fiεε fi me ηḡee nu le me ndaayi ê mwεεm mvù nu ε fey wase le, mbone ηaη le me enjice ε è nu mvù nu fwe le.

¹⁴ Me mbone ηaη ntaale ke ε è nu fô fô me ηḡene, keenkenke mmawce wvù è nu ntee wvù Nyo' nu ε tee me le me emben ento we no me nu ε ntaashε bee Klistu Jisos.

¹⁵ Beene bocii bô nu ε cime wase ḡeη yí Jisos Klistu le kenke keekpwawci mwεεm mvun. Geenεn, é ben bomew kpawci mvunen mwεεm jεεy, tu è nu ke eyuuse wase Nyo' ê ben.

¹⁶ Fiεε fi baay nu ke le beene ejici ε è nu fiεε fi beene nu ε yeεyi wase le ntay.

¹⁷ Boom bo bwεεm e, ben ejod kenfewsεn fô me le, ebvuu etaalè ten nce wvù bonyii bomew cee bô nu ε jo kenfewsεn fô bese le.

¹⁸ Me njemyi nen njefo no me nto ηké no njemyi wase ê ben bokaη e bokaη e, ε mbvuu ε no njemyi keseen bô misεm ê jise le bonyii bomew nu dvù bô cee nce wvù duηci le bó bane

lo saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e.

¹⁹ Boba bonyii nu ε bó nu ke elεse lo bó. Wvubo nyo' nu diuwdiee. Bó bensee ye yí mwεεm mvù bó bee keewuumene lo yí dvù le. Nkpawce wvubo nu ke ε è nu yí mwεεm mvu fokuse fen e.

²⁰ Beene nu fisεεbeene bonyii bo wonη wvu we le. ε è nu fô fô beene looci cεyte le Mboyse wesebeene wvù Tata Jisos Klistu nu ke enε se to.

²¹ Wvù nu ke edioo ε to, ekumen ye yesebeene yi ncεwncew yin é yí etu diewe ye ye yí kenke bvujonke le. Wvù nu ke ekumen ε è nu bô mvunḡay mwew mvù wvù nu ke ebaance mwεεm mvunciim dvù enu ewe jodvu.

4

ε Baul nya ntefe ê bonyii bo mbee le bo Filibi

¹ Nonεn boom bo bwεεm e, me nkoonke ben baay mbvuu kenke shiee keen'yen ben e. ε nu ben bô gee ε me n'yuuke njon, ε ben bvuu nu kefo kem ke bvunfon e. Nsáa yeη, ben emum eleemè ke temyi ben ε bo Tata nonεn.

² Me nleke le εwodia bô Sintiki emεεshe fiεε fi bó kenke etu diuw mwaan no bó nu wee bô waa bwεε nje Tata.

³ Me ε no ηgayte ten ê wo we wvù looci nu naa wee weη ηḡoo le wo efi ke bokεne ban é bó etu diuw mwaan. ε nu bonyii ε bó ε katεn wase bee bó yí lemme di saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu le bô bo Kelεmen noo bonyii bomew bô bee bó to lemte. Bonyii ban bocii nu ε εdiee εbo nu wase ê ηwa' bonyii bô kenke nshii wvù mey lo le.

⁴ Ben eyuukè njon sekecii no ben nu bonyii bo Tata le. No me ηgay nu ε me mbvuu ηkaase ntuu fô le ben eyuukè njon.

3:10 Lum 6:8-11; 2Kol 4:10-11; Lem 4:2; Lum 5:1-7
3:16 Gal 6:15-16
3:17 1Kol 4:16; 1Bi 5:3
3:18 1Kol 1:23; Gal 6:12
3:19 Lum 16:18
3:20 Efe 2:6; Ibu 13:14
3:21 Lum 8:29; 1Kol 15:25, 28, 43-53; Kolo 3:4
4:1 1Tes 2:19-20
4:3 Lem 3:5
4:4 2:18
4:5 1:10; Lum 13:11-12; 1Kol 16:22; Ibu 10:25; Jεm 5:8; 1Tes 5:1-2

⁵ Ben edunçi gee di nyεkeey ê wee tfuu, ekumyì le kefew kè Tata nu ke ekase eto nu wase nceencee.

⁶ Fo ben ebuukè naa lo ekumε fiεε fimew κε. Ben ebunleè lo fô fiεε ficii le gεεle fwe dvu Nyo'. Ben dioo bunlee no biite mwεεm mvù ben shieele ê wvù, enyaà keyoone yì mvù wvù gee le.

⁷ ε ben gee nonεn, é Nyo' emum enya ben nyεkeey we é wvù ecεyte mvuntelem bô bvufee bvunεn no ben nu bonyii bo Klistu Jisos e. Nyεkeey wvun wvù Nyo' nyaa nu ε κε è nulo é wee ekiεε kenfewsεn kedvu κε.

⁸ Boom bo bwεεm e keemεse, mwεεm mvù ben keηke keekpwawci nu mwεεm mvù nu mvu kecεey bô mwεεm mvù keηke n'wvum, noo mwεεm mvù nu leη. Ben ekpwawci mwεεm ε è nu mvù yuule bô mwεεm mvù bonyii ké no kooηke noo mwεεm mvù sem nulo eta wee dvù. ε mwεεm nu dvù mvù looci jee, é mwεεm nu dvù mvù è nulo é bonyii ebensee, é ben no kpwawci ε è nu ekumε mvumwε.

⁹ Ben egeè mwεεm biì κε ε è nu n'yεeyi wvù me nto nyaε ê ben e, kenεε è nu mwεεm mvù ben to yuuke lo ê me, kenεε è nu mvù ben to yεne lo. Ben nu dioo gee no nεn, é Nyo' wvù gee ε mvuntelem mvu bonyii le nu nyεkeey emum enu ben ε bó.

ε Baul yuw njon no bonyii bo Filibi dunçi shiee fô wvù le

¹⁰ Tata nu ε ge me ε no n'yuuke njon baay no ben nu ε bvuu ε dunçe shiee wene fô me le κε no ben to shee dunçi. Me ηkee naa ntay le ben se keηke ke shiee fô me le, geenεn tane ε è nu je.

¹¹ Ke me njemyi nεn le me nse ntane fiεε κε. Me nu ε n'yεeyi wase ε ηkiεε keenfiisene mwεεm mvunciim.

¹² Me ηkee no wee ké no nu seke wvù tane, ηkee no wee ké no nu seke wvù keηke baay. Me ε mum ε n'yεeyi fifin ε ηkiεε no è nulo é me enu sekecii yì mwεεm e mvunciim kenεε me nu ε

ndie, kenεε me mbaa endie, kenεε me ηkeηke baay kenεε me ntane lo.

¹³ Me ηkee keeηge mwεεm mvun mvunciim nεn, ε è nu bô mvunγay mvù Klistu nyaa ê me le.

¹⁴ Geenεn, no me nciim ηgayte nεn, ben nu ε ge naa ntay keefi me yì kefew ke ηγεw wεm e kin e.

¹⁵ Ben bonyii bo Filibi kee lo le è to nu seke me nto nεn'yεε woη wene le Masedonia no me nto ηκεwεε keenfewci saaka wvù jee wvun ê ben, κε kentaashε ke bonyii bo mbee le kemew to nu ε taashε bee bó keetasene can κε. ε to mεy κε ben.

¹⁶ ε to nu naa seke me nto nu Tesalonika, * ε ben ciinse nfi ê me, bvuu ciinse.

¹⁷ Ke me njemyi nεn le me ntaale le ben eciinseè mwεεm ê me κε. Me ntaale baay ε è nu mmawce wvù Nyo' nu ke enya ê ben yì fiεε fi ben gee fô me le.

¹⁸ Ben to nu ε tum Ebaflodaytus bô nnya ε wvù to nya ê me. Me ε no nu keseen n'ya mbvuu ntane fiεε κε. Me nto nu ε nfiisεn nnya yidvu yicii, n'yεn ε yì duule fele lo no me nshieele. Nnya yin nu ncese ε ben ε ge fô Nyo' le, ε wvù ε fiisεn, yì ε no samte shfuunkene ε wvù kooηke.

¹⁹ Nyo' wεm wvù me mbunlee keηke ntfu bvukuke bvucii bvù beene shieele, ε wvù nu ke enya ê ben fiεε ficii fi ben shieele, njefo beene nu bonyii bo Klistu Jisos e.

²⁰ Mbense enù fô Nyo' Icee wesebeene wvun e sekecii se ηka. Fí enù nonεn.

Ngayma

²¹ Ben egay bonyii bocii bô è nu bo Klistu Jisos e enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bô nu bee bó fεn gayte tεn ben e.

²² ε bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le jan gayte ben e, εfey mvunciim bô nu ê ntow Kaysa le fεn.

4:6 Mben 37:5; Mat 6:25; 1Bi 5:7 4:7 Jon 14:27; Kolo 3:15 4:8 Lum 12:17-18 4:9 3:17; 1Kol 13:11 4:11 1Tim 6:6-8; Ibu 13:5 4:13 2Kol 12:9-10 4:15 2Kol 11:8-9 4:16 Lem 17:1 * 4:16 Tesalonika jan to nu kelaante woη wvù Masedonia le. 4:17 1Kol 9:11 4:18 2:25; LeW 1:9, 12-13, 17; 2:2; 3:5 4:23 Gal 6:18; εfe 6:24

²³ Tata Jisos Klistu ebuw ben bô
kembonɛn kew é kí efici biyoy binɛn.
Fí enù nonɛn.

**Nwa' wvù Baul to san̄εε ê
kentaashε ke
Kol ose
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Kolose wvun e**

Baul to san̄ nwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke ê kelaante kè Kolose le. Ebaflōs to nu ε nε to bô saaka mvu wvù befe ekumε kentaashε kedvu. E Baul mum san̄ nwa' wvun no kentaashε kedvu to nu ê kelenj kè wvù to yene ε è kenjke wen keetaale fô kí le. Wvù to san̄ keeleke n'yεεyi ε è nu wvu keceey wvù nu ekumε bonyii bô è nu bo Klistu le.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-8 Kenjkewce

1:9-2:19 Ekumε wee wvù è nu Klistu noo lemme diew

2:20-4:6 Nshii wvu fwe wvù nu yí Klistu le

4:7-18 Kemεse

¹ E nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yí njkon̄ wvù wvu Nyo' le. Me nu bee Timatio wvù waa bwee wesebeene.

² Nwa' wvun gene fô ben e boom bo bwee wese le bô nu fitele fimwaan̄ bô bo Klistu, nu bonyii bô è nu bo Nyo' le Kolose. Nyo' Icee wesebeene ebuw ben bô kembon̄en kew ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lætene.

E Baul no bunlee, nyaa keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Kolose le

³ Bese dioo bunlee fô ben e sekecii no nyaa ke ε è nu keyoone ê Nyo' wvù Icee Tata wesebeene wvù Jisos Klistu,

⁴ njefo bese nu ε yuw wase ekumε fitele fin̄en fi ben lese yí Klistu Jisos e, bô kenjkon̄en kè ben kenjke fô bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le.

⁵ Bese kee le ben gee non̄en njefo ben taale fwe ε è nu yí fiεε fi Nyo' nu ε seyse ε gεε ê ben fowe le. E fiεε fin nu

fi ben to yuwεε wase ê diεw Nyo' le yí nu keceey, nu saaka wvù jee.

⁶ Saaka wvun to to fô ben e len̄len̄ no wvù to toε fô bonyii le yí ekole ke nshε le kecii no kumene nce bonyii bvuu saanjkene gene fwe fwe. E nu ke len̄len̄ no fí to kooyεε bô ben ε kew diuu di ben yuwεε saaka wvudvu bvuu kiεε keceey le Nyo' nu ε buw bonyii bô kenjkon̄en kew.

⁷ Ben to yuw saaka wvudvu wvun ê Ebaflas wvù nu fitele fisεse, ε bee bó lemte yí fiεε le fimwaan̄. Wvù nu wee lemme Klistu, ε wvù ε jo bvudvuu bvusεse ε no lemte bô fitele fiew ficii,

⁸ E wvù ε see wase ê bese ekumε kenjkon̄en kè Keyoy ke Nyo' le nu ε nya ben ε no kenjke fô bonyii le.

⁹ E kew diuu di bese yuwεε ekumε ben non̄en, bese ε mum ε no bunlee fô ben e sekecii. Bese bunlee læke le Nyo' ege é ben ekiεε fiεε fi wvù gomte. E fifin nu ke efey yí bvufee bô mwεεm mvù Keyoy kew nu ε ge ben ε no kee le.

¹⁰ Non̄en é ben emum ecee nce ε è nu wvù nu ε kpwent̄en wvu bonyii bo Tata le. E è nu wvù, wvù wvù looci koon̄ke. E ben dioo cee non̄en emum egee dilemme di jee jé le jé le, ekee Nyo' gene fwe fwe.

¹¹ Bese bunlee t̄en le Nyo' wvù mvun̄gay mvu baay mvunciim nu mwew enya ben bô mvun̄gay mvunciim é ben et̄emyi sekecii, kuule shém gene fwe yí fiεε le ficii, lan̄lan̄e,

¹² nyaa keyoone ê Nyo' Ice. E nu wvù wvù nu ε ge beene ε koc̄en keeke eken̄ke fiεε fi wvù nu ε seyse ε gεε ê bonyii bô è nu bew fô bvudvuu bvuu n'yuu le.

¹³ Wvù nu ε bvuse wase beene can mvun̄gay mvu εjiwε le, ε gεε ente jo bvunfon bvuu Waa we wvù nu fitele fiew e.

¹⁴ E nu Waa we wvun wvù nu ε ge Nyo' ε læshε bibefe bisεεbeene, ε sum beene can njεw e.

Klistu nu ekolε ke mwεεm mvunciim e

¹⁵ Waa we wvun nu naa lo wunte Nyo' kebεε wvù beene yaa yεne κε. Ε nu wvù nsafwe mwεεm mvunciim mvù bó bomεε.

¹⁶ Nyo' to bom mwεεm mvunciim can ye le, mwεεm mvu fowe bó mvu fokuse, mvù bó yεne mvù le, bó mvù bó yaa yεne κε, kenεε è nu naa bonceendaa bò la, bò lεne ê fwefwe le, kenεε bò kenke mvunḡgay, kenεε bo baay baay, kenεε bò saake. Mwεεm mvun mvunciim nu ε Nyo' to bom can ye le, ε mvù nu keewvumte wvù.

¹⁷ Wvù to nu wase dvù ε mwεεm mvunciim σε ke no nu. Mwεεm mvunciim nu can ye le, ε è jici wvù dvù ε mvù σε nu.

¹⁸ Wvù nu ekolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye. Ε nu wvù wvù to κεwεε kentaashε kin. Ε è nu wvù wee wvu fwe keebuy yî kpwe le wvù yaa bεε ke ekpwe κε, wvu le yî fiεε ficii le é wvù enù nsafwe.

¹⁹ Mwεεm mvun nu nonεn njefo Nyo' to nu ε koη le fiεε fi wen nu fi ficii enù yî Waa we le,

²⁰ é wvù ege é mwεεm mvunciim ekase etaashε bó Nyo', kenεε è nu mvu fowe kenεε mvu fokuse. Ε Nyo' mum ge kεman bó ελεμε ke Waa we le seke wvù to kpweε yî kentam e.

²¹ Ben tεn to shee nu ε ben ε gawsen ben ε bo Nyo', kenke bonkpawcε bò befe ekumε wvù, gee mwεεm mvù befe.

²² Geenεn, keseen nu ε Nyo' ε kase wase ε taashε ben ε bó. Wvù to ge fifin fele yî Waa we le wvù to tuε wee wvu wum, to kpwe fô ben e, wvu le ben enù ê wvù fwe yuule yaa kenke nlom κε, nu σε jay.

²³ Ben kenke keemum eḡenè fwe yî fitele fi ben lese yî ye le, ecime ḡεη eleemè tεmyi ε fiεε yaa shiike κε ben yî fiεε fi ben taale fwe yî dvù le fi ben to yuwεε ê saaka wvù jee le. Saaka

wvù jee wvudvu wvun nu wvù bó nu ε fewcε wase ê wee tfuu yî nshe le fen. Ε saaka wvudvu wvun nu wvù me wvù Baul nfewci ê bonyii diεwε wee lemme Nyo' le.

Lemme di Nyo' to nyae ê Baul

²⁴ Me nlanlanε keseen yî ηḡεw wεm wvù me n'yεne nje yene le. Ε me njoo ηḡεw wvun yî ekolε kem e nεn keemεse ηḡεw wvù Klistu to yεnεε nje kentaashε ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye.

²⁵ Nyo' nu ε ḡεε me le me enlemtè fô kentaashε ke bonyii bo mbee le, enfewci diεw ye ê ben no yî nu yicii.

²⁶ Diεw yin nu yî to shee nu ε bó ε nyile ê εḡokε ke bonyii le kecii bilum ηkuuη, ε keseen nu ε Nyo' ε duḡcε wase ê bonyii bò è nu bew.

²⁷ Nyo' to nu ε caw keεge é bonyii bew ban ekiεε le bonyii bò yaa nu κε Bojuu nu ke ekenke bvukuke bvu saaka wvù bó to shee nyile wvun e naa ntay. Ε saaka wvudvu wvun nu le Klistu nu yî yene le. Nonεn ben ε mum ε no taale fwe keekenke bvukuke.

²⁸ Ε nu Klistu wvudvu wvun wvù bese fewci ekumε wvù ê bonyii bocii. Bese yεεyi bó bó bvufee bvucii bvù Nyo' nyaa ê bese, bvuu teete bó, wvu le bó enù ε bó ε taw ε kocεn ê Nyo' εjise no bonyii bo Klistu le kenke keenu.

²⁹ Ε nεε fiεε fi me mbone ηḡḡ, nlemte bó mvunḡgay mvunciim mvù Klistu lemte dvù yî yεm e.

2

¹ Me ε mum ε no ηgomte le me εḡε é ben bo Kolose ekiεε no me nlumte naa ntay nje yene, bó nje bonyii bo Lawdεsia noo bonyii bo mbee le bocii bò ke baa yεn wase me le εjise κε.

² Me ηḡεe nonεn le mvuntelem mvu ben ε bó le eyvuwsè, é ben etaashε enu yî kenkoηεn e, wvu le ben elooci kee naa ntay mwεεm mvunciim no

1:16 1:13; Jon 1:3, 19; Ibu 1:2 **1:17** Jon 1:1; 8:58 **1:18** 2:19; 3:15; Efe 1:22-23; Lem 4:2; 26:23; Mwm 1:5 **1:19** 2:9-10; Jon 1:16; Efe 1:23 **1:20** Lum 3:25-26; Efe 1:9-10, 21; 2:13-16 **1:21** Lum 5:10; Efe 2:12-13; 5:27 **1:23** 2:7; Efe 3:17; 1Tim 3:16; Ibu 3:6 **1:24** 2Kol 1:5; 11:23-29; Efe 3:13 **1:25** Efe 3:1-3 **1:26** 2:2; 4:4; Efe 3:6 **1:27** 3:4; Lum 5:2; Efe 1:18 **1:28** Efe 4:13 **1:29** Efe 3:20; Fili 4:13 **2:2** 1:26-27; Efe 5:2 **2:3** Bḡgn 2:4-5; 1Kol 1:24, 30; Efe 3:19

wee kenke keeke, emum ekeè ten kenyle ke Nyo' le, kè è nu Klistu.

³ Nyo' nu ε nyile ntfu bvufee bvucii bô mwεem mvù bonyii kenke keeke ekume wvú ε è nu yî Klistu le.

⁴ Me njemyi fin wvu le fo wee mvu ke enε eto bô njeme wvú yeke wvu fomvu fomvu elεε ben dvú.

⁵ Ben ekeè le naa no me ncm nu ncejole nen nu ε me nu beene ê keyoy e. E me lanlanε no me n'yuuke no ben gee mwεem ê je yi len e, ε ben ε lese fitele yî Klistu le ε fí temyi ntay.

Bonyii bo Klistu le nu ε boy wase can bonci bo εcici le

⁶ No ben nu ε fiisen wase Klistu Jisos wvú Tata, ben emum eleemè ke yî ye le nonen.

⁷ Ben ecime gen ekuù yî ye le, eleemè temyi yî mbee wene le ke lenlen no bó to γεγεε ben, enyaà keyoone ê Nyo' sekeci.

⁸ Ben eyenè fo wee ke ejo bvufee bvú εcici bvú fokuse fen bvú kenleema le enjim ben dvú é ben etu bonfaw ke. Bvufee bvun nu bvù bii bonkpawce bo wee wvu wum bô bo mwεem mvù saake yî won wvun e. Ke è yaa nu bvù bii bonkpawce bo Klistu le ke.

⁹ Ben ekeè le no Klistu to tuε wee wvu wum, nu ε fiεε fî Nyo' nu fí ficii nu yî ye le.

¹⁰ Ben nu ε kenke wase mwεem mvunciim no ben nu ε taashε ben ε bo Klistu. E nu wvú ekole ke mwεem mvunciim mvù kenke mvungay saake le.

¹¹ No ben ε bó to taashε nonen, ε wvú tfuse ben yew. E ke ntfuse yew wvun nu wvù bó tfuse bô can seke bó ε sum kejewleε ke ye wee le ke. Wvuwwun nu wvù è gee Klistu keesum nyam yene ye kebefε.

¹² Seke bó to lesεε ben ê joo nu ε bó to taashε ben ε bo Klistu dwey. E Nyo' kase bvuse ten ben nje fitele fî ben to lesεε yî ye le le wvú nulo ebvuse ten

ben yî kpwe le bô mvungay mvù wvú to bvuseε Klistu dvú yî kpwe le.

¹³ Ben to shee nu ε ben ε kpwe wase ê keyoy e nje bonci bo Nyo' le bô ben to ngoyte ε Klistu baa tfuse wase ten ben yew keesum mwεem mvù nyam ye yene gomte le ke. Keseen, Nyo' nu ε ge wase ben ε kase ε tu dvú, ε taashε ben ε bo Klistu. Wvú nu ε leεshε wase bibefε bisεεbeene bicii.

¹⁴ Wvú nu ε fiwse wase mwεem mvù to koole beene ê Nwa' bonci le ε bó saanke ekume beene. Wvú nu ε jo mwεem mvudvu mvun ε tfuse yî Klistu le, bó ε mum ε ta wvú yî kentam e,

¹⁵ wvú ε mum ε ngoy mvungay mvu mwεem mvunciim mvù kenke mvungay saake le, ε bvuse mvú ya le, ε shoose, ε mum ε so mvú yî kentam e. *

Bonyii bo Klistu le eyuukè ε è nu fiεε fi è gayte wvú

¹⁶ Nonen, fo ben ebvuu ebee é wee mvu esaake ben ekume mwεem mvù ben diee kenεε mvù ben wuu kenεε le ben baa egeεle bonkaw, kenεε è nu nkaw kpwee wvu fwε, kenεε le ben baa eshee mbam ke.

¹⁷ Bó to shee gee mwεem mvun fwele ε mvú nu ke lo diεwe kenjinjin ke fiεε fî to nu keeke to le, ε fiεε fidvu kebεε nu Klistu.

¹⁸ Fo ben ebee é bonyii bomew esaake ben duu le ben nu ε jay je ke. Bonyii ban nu bô duu le ben ejoð bikuu binen ekuse no bó joo, duu le ben ebunleè ten bonceendaa bo Nyo' le no bó bunlee. Bó duu le bó kee mwεem njefo bó yene mwεem e ê bifile le. E bó bensee ke ε è nu ye yî mwεem mvù too εfa jobo le, ε kenyi kedvu yaa nu ke.

¹⁹ Boba bonyii nu ε gawsen wase bô bo ekole kè è nu Klistu. Klistu nu wvù nyaa mvungay ê ye ye ε yî se kuu no Nyo' seyse le yî ekuù. Beene nu ε taashε ke diεwe no ye wee nu ε taashε

2:4 2:8; Lum 16:18 2:5 1Kol 5:3 2:7 1:23 2:8 1Tim 6:20 2:9 1:19; 2:15, 20; Efe 1:21 2:11 Efe 2:11 2:12 3:1; Lum 6:3-4; Efe 1:19-20; 2:6 2:13 Efe 2:1, 5 2:14 Efe 2:15-16; 1Bi 2:24 2:15 2:9-10 * 2:15 Kenεε le, "... ε mum ε so mvú yî ye le." 2:16 Lum 14:1-6 2:17 Ibu 8:5 2:18 Efe 1:21 2:19 1:18; Efe 4:16 2:20 2:9-10; Gal 4:3-5, 9

yî biyuj bô bonjensee le ε se no lemte leη.

²⁰ No ben nu ε kpwe wase ben ε bo Klistu ê keba ke mwεεm mvù saake yî wonj wvun e, ε no nu nje la wvù ben bvuu cee ke diεwe ben nu bonyii bo yî wonj wvun e? Ben bvuu benje keebii ban bonci le nje la?

²¹ Bó nen'yi cew lo le, “Fo wee ejice fin fiεε le ke. Fo wee emom fifi εmvu ke. Fo wee ekum fin e ke.”

²² ε mwεεm mvun mvunciim nu ε bonyii gee ε mvù fele lo, ε bonci ban nu ε è gεke bonyii bii bvufee bvubole.

²³ Bonyii nen'yi no yene naa le bvufee nu ê bonci bodvu ban e, no bó gee le bonyii ekeè keebunlee ê je yi leη e, bô keeshiwse ekole noo keenyεwle bô ye. Geenεn, ε mwεεm mvun yaa nulɔ efice keebvuse wee ê mwεεm mvù nyam ye ye shieele le ke.

3

Bonyii bo Klistu le kenke nshii wvu fwe

¹ No Nyo' to nu ε bvuse wase ben ε bo Klistu yî kpwe le, ben emum egomte mwεεm ε è nu mvu fowe fô Klistu nu ε Nyo' ε shike wvù ê εbo kew ke εεεy e.

² Ben egεε bvufee bvunen yî mwεεm mvu fowe le. Fo ben egεε yî mvu fokuse le ke,

³ njefo ben to nu ε kpwe wase, ε nshii wene nu keseen ε Nyo' ε nyile yî Klistu le wvù nu bô wvù.

⁴ Seke Klistu wvù nu nshii wene ε ke ε buynεn bô bvukuke bwew, é ben ten emum ebuynεn ente jo bvukuke bvudvu.

⁵ Fí ε mum ε no nu le, ben elεse lo mwεεm diεwe mvun e mvù nyam ye shieele. ε nu keejaanke kenjan bô keekpwawci mwεεm ekumε kenjan, noo ye yî ηεyεen, noo keeshieele keege mwεεm mvù befe, noo keebvuushi ejise yî mwεεm e. Wee wvù

bvuushi ejise yî mwεεm e nu ε mwεεm mvun ε tu wase nyo' mvu fô wvù le.

⁶ ε nu kfuu mvumvun mwεεm mvù nu ke ege é Nyo' eton'ye shém elanj ηgew yî bonyii bô gee mvù le.

⁷ ε to nu fwele ε ben gee kfuu mvumwε mwεεm seke ben to bεε cee nce bii no nyam ye shieele.

⁸ Geenεn keseen, ben kenke keecine mvù le mvunciim. Ben ecine shém yî ton'yεen bô mvuntelem mvù sesene noo mvuntelem mvù befe le. Fo wee ebeetè bô diee di wee le ke. Fo njeme wvù samte ebuytè diuw wee le ke.

⁹ Fo wee elεlè waa bwee ke. Ben ekeè le ben nu ε baa wase ye yî yvum bô gee diew,

¹⁰ ε jo wase ε è nu yi fiε. Yiyin nu ε Nyo' seysee sekecii kumene ε yí tuu diεwe ye le, wvu le ben elooci kee wvù.

¹¹ Fofen nu ε wee mvu yaa bvuu nu jεey fô mvu le ke. Ke wee mvu bvuu nu dvù le è nu wee juu ε mvu nu wee Glek ke. Ke wee mvu nu dvù le bó nu ε tfuse yew ε mvu nu ntffuse ke. Ke wee mvu nu dvù le è nu wvu entfun ke. ε ke wee mvu nu dvù le è nu nyam yi ηkpwaante ke. Ke wee mvu nu dvù le è nu nfa ε mvu nu waa yew ke. Klistu nu fiεε ficii fô bó le, ε wvù nu yî bó le bocii.

¹² No Nyo' nu ε caw wase ben, ben ε no nu bonyii bew, ε wvù koonke ben, ben emum ejo kenje ke leη kè le: wee ecamtè shen fô waa bwee le, geε mwεεm mvù jee fô bonyii le, shiwsè bikuu binεn, nù weε, kuulè shém,

¹³ yaa kenke fitele fi sesene ke. ε wee cim ge naa la fí ε luce wee, é wvù leεshe nya ê wvù. No Tata nu ε leεshe wase binεn bibefe, ben ten elεshi bi bonyii bomew e.

¹⁴ Ben dioo gee mwεεm mvun mvunciim, no tomyi kenkonen fwe. Kenkonen nu fiεε fi taashi mwεεm mvunciim ε mvù se nu yî fiεε le fimwaan.

2:21 Yεsa 29:13; Mat 15:9; 1Tim 4:3; Ibu 13:9 **3:1** 2:12; Efe 1:20 **3:2** Mat 6:33 **3:3** Lum 6:4; 2Kol 5:14 **3:4** Gal 2:20; Fili 1:21; 1:27; Fili 3:21; 1Kol 15:43; 1Jon 3:2 **3:5** Gal 5:19-21 **3:5** Lum 6:6, 11; Gal 5:24; Efe 4:19; 5:3 **3:6** Efe 5:6 **3:7** Lum 1:18; Efe 5:8 **3:8** Efe 4:29; 5:4 **3:9** Efe 4:22, 25 **3:10** Kenj 1:26-27; Efe 4:24 **3:11** 2:11; Gal 3:28; 1Kol 12:13 **3:12** Efe 4:2-4 **3:13** Efe 4:32 **3:14** Efe 5:2 **3:15** 1:18, 20; 2Kol 13:11; Efe 1:23; 4:4

¹⁵ Ben ecinε é nyεkeey wvù nεn'yi fô Klistu le enu ê mvuntelem mvunen e dunçi ben je. Nyεkeey wvun nu naa wvù Nyo' to tenεε ben le ben ekenkè no ben nu ye yimiaaη. Ben enyaà ten keyoone ê Nyo' sekecii.

¹⁶ Ben egεε é saaka wvu ekumε Klistu enù ê mvuntelem mvunen e naa ntay, é ben eyεεyi bvuu teete bikuu binεn bô bvufee bvucii. Ben eyemtè benseè Nyo' bô njon fô mvuntelem mvunen e bô bonkiee bô buyte ê Nwa' Mbense le noo bonkiee bomew bo mbense le, noo bô Keyoy kew nyaà ê bonyii.

¹⁷ Ben dioo gee fiεε ficii fi ben gee, kenεε ben jemyi lo, ε ben noo gee diεwε bonyii bo Tata Jisos e, nyaà keyoone ê Nyo' Ice fele yî ye le.

No bonyii bo Klistu le nulo ecee yéw yibole

¹⁸ Bokεnε, ben enyaà bikuu binεn ê bole' bonεn no bonyii bo Tata Jisos e ké noo gee.

¹⁹ Bolemsε, ben ekoonkè bokε' bonεn. Fo ben enasene yî bó le ke.

²⁰ Boom, ben eyuukè bobwee bonεn bô bo'icee bonεn e yî fiεε ficii le. É ben gee nonεn, é fí ejee Tata le.

²¹ Bocee boom, fo ben egee mwεεm mvù mvuntelem mvu boom bonεn e esaase ke. É ben gee lo, é shem ekpwee bó.

²² Bonfaw ben eyuukè bonyii bô kenke ben fokuse fεn e yî fiεε le ficii. Fo ben elemtè bó le ke seke jise dibole nu yî yene le keegee le ye ejee bó ke. Geenεn, ben elemtè bô fitele fimwaanη, fanè ε è nu Tata.

²³ Wee dioo lemte fiεε ficii fi wvù lemte, no lemte bô fitele fiew ficii le wen lemte ε è nu Tata le ε è yaa nu wee le ke.

²⁴ Ben ekeè le wee nu ke ekenkε fiεε fi bó nu ε seyse ε gεε fi è nu mmawce we ε è nu ê Tata. É nu Tata Klistu wvù ben lemte wvù le.

²⁵ Geenεn, fô bonyii bô gee kebefε le nu ε Nyo' nu ke elaw bó yî kebefε

kè bó gee le. Ben ekeè le ke Nyo' ké no dunçi kejeey jεey ê bonyii ke.

4

¹ Ben bô kenke bonfaw, ben egee mwεεm bô bó ε è nu mvu len bô mvù jee, ekumyi le ben kenke ten Cee Ekole fowe.

Ntefe wvu fokemεse

² Ben bocii ebunleè gene fwe yaa doose ke. Ben dioo bunlee no leesε bvufee yî dvù le, nyaà keyoone ê Nyo'.

³ Ben ebunleè fô bese le ten le Nyo' eyene kembuη fô diεw ye le é bese efewci diεw yin yî è nu kenyile ke ekumε Klistu kè me nu yî ncaw e nje kí.

⁴ Ben ebunleè le me enlooci nfewci ε wvù yuule ntay no me ηkenke keen-fewci.

⁵ Ben dioo nu ben ε bonyii bô yaa nu ke bo mbee le noo gee mwεεm bô bvufee. Seke ben ε kenke je keege fiεε, ε ben mom le fo kefew kedvu efey εcici ke.

⁶ Njeme wene sekecii enù wvù bonene, yeke diεwε ηkauw e, é ben emum ekee keetfuuse fiεε é wee tfuu é je yî len e.

Bongayma

⁷ Tikikus nu esee fiεε ficii fi ekume me ê ben. Wvù nu waa bwee wesebeene, nu ten fitele fisεεbeene. Bee bó lemte Tata le yî wee le mwaanη ε wvù nu wee lemme wvù lemte bô fitele fiew ficii.

⁸ Me ntumte wvù fô ben e bô shiee wvu le wvù eto ege é ben ekiεε no bese nu, ebvuu eyvuwsε mvuntelem mvunen.

⁹ Me ntumte bô Onesimus wvù nu wee mvu wvu jo ben, ε wvù nu ten waa bwee wesebeene wvù nu fitele fisεεbeene ε wvù leeme yî fiεε fi Klistu le tamyi. Bó nu ke esee é ben fiεε ficii fi kooyi fεn.

¹⁰ Alistakus wvù bee wvù nu fεn yew ncaw e gayte ben e. É Mak wvù waycee Banaban gayte ten ben e. É nu wvù wvù ben nu ε kenke wase

ntum ekumε wvú. Seke wvú ε to, ε ben fiisεn wvú.

¹¹ Jisos wvù bó teɲε le Justus gayte tɛn ben e. Ε mεy κε bonyii bo botεte ban bò è nu Bojuu bò bee bó lemte yî fiεε le fimwaan yî bvunfon bvu Nyo' le. Bó fici naa me baay, gee ε fitele fiem lεεtene.

¹² Ebaflas wvù nu tɛn wee mvu wvu jo ben, wvù lemte Klistu Jisos e gayte tɛn ben e. Wvú dioo bunlee sekecii no kumyi ben naa baay, leke le Nyo' ege é ben eleemè tɛmyi diεwε bonyii bò nu ε taw wase, looci kee fiεε ficii fi Nyo' gomte le.

¹³ Me nu ε n'yεn wase bô ejise eyem le wvú lemte fô ben e baay noo fô bonyii bo Lawdεsia bô bo 'Iliabolis e.

¹⁴ Luk wvù cuuke bonyii wvù nu nsaa yem shém bô Demas gayte tɛn ben e.

¹⁵ Ben egay boom bo bwee wese-beene le bo mbee le bo Lawdεsia le, egay tɛn Nimfa bô kentaashε ke bonyii bo mbee le kè taashi ê wvú yew e, enya ê me.

¹⁶ Ben dioo ε taɲ ηwa' wvun, ciinse ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Lawdεsia ε bó taɲ tɛn, mum yεn tɛn le bó nu ε ciinse ηwa' wvù nu ê bó ben ε taɲ.

¹⁷ Ben egay ê Alkibus le wvú eyεn le wvú nu ε mese lemme di Tata nu ε nya can ye le.

¹⁸ Wvun ηgayma saanke me wvù Baul bô kebo kem. Ben ekumyi le me nu yî ncaw e. Nyo' ebuw ben bô kembonεn.

**Njwa' wvu fwe wvù Baul to
saŋεε ê kentaashε ke
Tesalonika
Fiεε fi nu ê Njwa' wvu
Tesalonika wvu fwe
wvun e**

Tesalonika to nu kelaante kemew ê keba ke won e kè Masedonia le jò Baul to kewcεε kentaashε ke bonyii bo mbee le. Fí to baa moocε no kentaashε kin kewεε ke, ε Bojuu mum kew no bane Baul bene kendorj bô wvú. Baul mum saŋ njwa' wvu fwe wvun fô bonyii bo Klistu le bo Tesalonika keeyvuwsε mvuntelem mvubole, ege ε bó eleemè temyi.

Bikuu bi mwεem e ê Njwa' wvun e

1:1 Kenkewcε

1:2-3:13 ε Baul yuw njon bvuu bense bonyii bo mbee le

4:1-12 Ntefe ekumε nce wvu bonyii bô è nu bo Klistu le

4:13-5:11 Ntefe ekumε no Klistu nu ke ekase eto

5:12-22 Ntefe wvu fokemεse

5:23-28 Kemεse

1 ε nu me wvù Baul, ε me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaanjke njwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tesalonika le kè nu ε taashε ε no nu yí Nyo' Ice bô Tata Jisos Klistu le.

Mbuwma Nyo' bô nyεkeey enù fô ben e.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' yí kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tesalonika le

2 Bese ké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii ekumε ben bocii, bene ben sekecii ê bunle yese le.

3 Seke bese nu ê Nyo' Icee wesebeene fwe, bese ké no kumyi gee dinen di buyte yí fitele fi ben lese yí Klistu le bô lemme dinen di buyte yí

kenkonen kenεn e noo shém yí ben kule yí buyte yí ntaa wvù ben taale fwe yí Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

4 Boom bo bwee wese le bô Nyo' koonjke, bese kee lo le Nyo' nu ε caw wase ben.

5 Bese kee nonen njefo ke saaka wvù jee wvù bese to toε dvú fô ben e to to ke ε è nu bô njeme maan ke. Wvú to to ten bô mvungay mvù nen'yi fô Keyoy ke Yuule le, ε bese looci kee lo le saaka wvudvu nu kecεεy. Ben kee kfuu bonyii bô è to nu bese seke bese to cee ê ben enteleŋ nje ben.

6 Ben to nu ε no beŋene bese noo Tata njefo ben to nu ε fiisen saaka wvudvu bô nlanlan wvù nen'yi fô Keyoy ke Yuule le naa no ben cim to nu yí ngεw wvu baay e.

7 Nonen ε ben mum tu bonyii bô bonyii bo mbee le bocii bo ê keba kè Masedonia le noo kè Akεya le ejò kenfewsεn fô bó le.

8 Me njemyi nen njefo ke è mey ke diεw yí yi Tata yí nu ε san jo ben ε ghan keba kè Masedonia bô kè Akεya le ke. Saaka wvu ekumε fitele finen fi ben lese yí Nyo' le nu ε ghan wase ten mondvuum e monciim. Nonen ke shiee bvuu nu dvú wvù bese ejemyi fiεε ekumε fifiε ke.

9 Ben ekeè le bonyii bodvu keβεε nu ε no seŋe ekumε no ben to fiisenεε bese ê ben enteleŋ, noo no ben to cin'yεε mvunyo' le tu wase ben ε bo Nyo' keelemte wase Nyo' wvu kecεεy wvù kenjke nshii le.

10 Bó seŋe ten no ben cεyte Waa we wvù nu ke enε fowe eto le. Waa we wvun nu wvù wvú to bvuseε yí kpwe le, ε è nu Jisos wvù bvuseε beene can shém Nyo' yí ffuuke yí wvú nu ke eduŋcε ê bonyii le.

2

ε Baul jeme ekumε lemme diεw di Tesalonika

¹ Boom bo bwee wese le, ben kebee kee lo le ke ghane di bese to laalee e ben e to nu e la ecici ke.

² Naa no ben kee le bonyii to nu e nya ngeew e bese bvuu nvuuse bese e kelaante ke Filibi le, nu e bese to kuu ke shem e mvungay mvu Nyo' wese le keefewce saaka wvu jee wvu wvu Nyo' e ben naa no bonyii cim to cile bese naa baay nen.

³ Ke saaka wvu bese to fewci leke ben dvu to nu bo jay ke, e ke bese to fewci bo nkwawce mvu wvu befekene gomte keele lo ben ke.

⁴ Geen en no Nyo' nu e yen le bese nu e kocen bonyii bo wvu enya saaka wvu jee wvun can yibole, nonen bese e mum e no fewci. E bese yaa fewci le ye eje e e nu bonyii ke. Bese fewci le ye eje e e nu Nyo' wvu taasse mvuntelem mvuse.

⁵ No ben kee nu e bese to baa ke yuu wase etoo bo diew ken'yem kenee tew fi ee fojise keedie fi ee can yene le ke. E fin nu fi ee e Nyo' leeme fwe wese.

⁶ Ke bese to baa egomte keekenke mbense mvu e wee kenee wvu nen'yi fo ben e kenee fo bonyii bomew e ke. Naa e to nu bvudvuu bvuse diewe boom bo ntum e bo Klistu le keebiite mwem le ben ege fo bese le.

⁷ Bese to nu fisese nykeey e ben entelen diewe bwee wan wvu taale fo boom bew e.

⁸ Nonen e bese mum jo ben ye le naa ntay bo kenkenen, nya ben e yaa mey ke bo saaka wvu jee wvu wvu Nyo' maan ke, geen en nya ten bikuu bisese e ben njefo ben to nu wa lo mvuntelem mvuse naa baay.

⁹ Boom bo bwee wese le, ke ben kumyi ten lemme disese bo njimten wese. Bese to lemte entan bo emvunsheen wvu le fo bese ege bvujite yi wee mvu ben e no bese to fewci saaka wvu jee wvu wvu Nyo' e ben ke.

¹⁰ Ben kebee naa noo Nyo' nulo eben jim nsaw wese le nce wese fo

ben bonyii bo mbee le to nu wvu yuule nu teyey yaa kenke nlom yimi ke.

¹¹ Ben kee ten no bese to gee bo ben diewe no cee wan ke no gee bo boom bew.

¹² Bese to yvuuse mvuntelem mvunen, lowci ben, tomsee le ben ece nce e e nu wvu Nyo' gomte. E nu Nyo' wvu ten ben le ben eley bvunfon bwew bo bvukuk bwew e.

¹³ Bese shee ke ten nya keyoone e Nyo' nje fin fi le seke bese to to bo diew Nyo' fo ben e, ben to nu e fiisen diew yidvu no yi looci nu le e nu diew Nyo' e yaa nu diew wee ke. E e nu yi yi lemte yi yene le, ben bo nu bonyii bo mbee le.

¹⁴ Ben kee boom bo bwee wese le le fi ee fi to kooyee bo bintaash bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bi nu e bee Klistu Jisos e e keba ke Judea le to nu e kooy ten bo ben. Ben to nu e yen ten bongew can bonyii bonen bo won e lenlen no bo to yenee can Bojuu bobole.

¹⁵ Bojuu ban nu bo to yue Tata Jisos. E e nu bo bo to yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le. E nu bo bo to kune bese jo bo. Bo gee nonen e Nyo' yaa yuuke njon bo bo ke. Bo bane lo bonyii bocii,

¹⁶ no bo baanke je fo bese le keejemyi e bonyii bo yaa nu ke Bojuu wvu le bo eboy e. Bo gee nonen sekeci e bibefe bibole yinsene bene. Shem Nyo' yi ffuuke nu e to wase yi bo le keseen.

E Baul no kenke shiee keevuu eyen bonyii bo mbee le bo Tesalonika le

¹⁷ Boom bo bwee wese le, no beene se gawsene nu e bese e mom wase naa baay kenke shiee le bese bee eyen ben e ejise naa no e cim bee ke kefew caan no beene se gawsene. Beene nu e gawsen ke e e nu ejise. Beene baa gawsen e fitele le ke.

¹⁸ Bese gomte keekase eto e ben e. Me wvu Baul kebee nu e mom wase naa boka e boka e, geen en e Satan jewsee ke bese.

¹⁹ Bese kɛŋke shiee nonɛn njefo fiɛɛ fi è nulo é bese etaale fwe yî dvú le, kɛɛɛ bvujonkɛ bvusɛse bô kefo kesɛse ke bvunfon e kè bese nu ke esaale ye dvú fwe dvu Tata wesebeene wvù Jisos seke wvú ε kase ε to bvuu nu la? Kɛ è nu ben e?

²⁰ É nu naa ben bvuwɛɛ bvusɛse bô bvujonkɛ bvusɛse.

3

¹ Nonɛn no bese to yɛɛɛ le fí nu ε ghaw wase, ε bese cu ntay keeshɛɛ εjim Atɛn bese embɛŋ,

² mum tum Timatio wvù waa bwee wesebeene wvù bee bó lemte Nyo' le yî saaka wvù jee wvu ekumɛ Klistu le. Bese to tum le wvú eto eleke ben yî mbee wene le ntay, ebvuu etefe ben,

³ le fo bonɣɛw ban ke eshiw wee mvu ben e kɛ. Ben kebɛɛ kee lo le bonɣɛw nu wase fiɛɛ fisɛɛbeene.

⁴ Ben kee lo le seke bese to nu beene nu ε bese to see é ben ε è bɛɛ lo le beene nu ke eyene bonɣɛw. É è nu kɛ naa lɛŋlɛŋ no fí nu ε kooy wase ε ben kee.

⁵ É nɛɛ fiɛɛ fi to gɛɛ ε me ŋke ndioo n'yɛn le fí nu ε ghaw wase, ε me mum ntum Timatio keɛŋkiɛɛ no mbee wene nu, njefo me nto ŋkɛŋke nfan le è nɛlo enu ε wee wɛ wvù momte bonyii ε mom wase ben ε ge lemme dicii di bese lem fô ben e ε tu di εcici.

É Timatio nya saaka ekumɛ mbee bonyii bo Tesalonika

⁶ Geenɛn keseen nu ε Timatio ε to wase é ben e ε kase ε tu jim fô bese le, ε see saaka wvù jee wvu ekumɛ fitele fi ben lese yî Klistu le bô no ben dunɔi kɛŋkonɛn fô bonyii le. Wvú nu ε see tɛn no ben kumyi bese naa ntay bvuu kɛŋke shiee keeyɛn bese le no bese kɛŋke tɛn shiee keeyɛn ben e.

⁷ Nje fifin boom bo bwee wese le, yî nsase bô bonɣɛw bô bese kɛŋke le nu ε shém ε lɛɛtɛn bese ekumɛ ben baay nje fitele fi ben lese yî Klistu le.

⁸ Keseen nu ε bese ε yoy nje ben leeme kɛ tɛmyi ben ε bo Tata.

⁹ Nonɛn bese ε no nyaa keyoone é Nyo' baay nje ben. Bese nyaa keyoone é Nyo' nje njon wvù bese yuuke fwe dvu wvú nje ben.

¹⁰ Bese bunlee shiee le ɛntay bô ɛmvunsheɛŋ le è nɛlo é bese ebvuu eyɛn ben e εjise wvu le bese enya ben bô fiɛɛ fi bɛɛ fuute yî mbee wene le.

¹¹ Bese bunlee le Nyo' Icee wesebeene kebɛɛ bô Tata wesebeene wvù Jisos eyene je é bese eto é ben e.

¹² Bese bunlee tɛn le Tata ege é kɛŋkonɛn kɛɛn eku egeɛn fwe é ben ekonɛnè bikuu binɛn bô bonyii bocii lɛŋlɛŋ no bese koonkɛ ben.

¹³ Bese bunlee nonɛn wvu le wvú ege é mvuntelem mvunɛn etɛmyi, é ben ke enu sɛ jay, yuule fwe dvu Nyo' Icee wesebeene seke Tata wesebeene wvù Jisos too bô ŋgoo ye yicii.

4

Nce wvù Nyo' koonkɛ

¹ Keemɛɛse boom bo bwee wese le, bese lɛke ben kule lo can diɛwɛ bonyii bô nu ε taashɛ yî Tata Jisos e, le no ben to yɛɛyɛɛ é bese no ben kɛŋke keecee no Nyo' koonkɛ, ε è nu kɛ naa wase no ben cee keseen, ben egeè kɛ nonɛn gɛne lo fwe fwe.

² Ben kee wase bontefe bô bese to nyaɛ é ben é mvunɣay mvu Tata Jisos e.

³ Fiɛɛ fi Nyo' koonkɛ nu le ben eceè diɛwɛ bonyii bô è nu bo Nyo' le. Fo ben ejaankè kenjan kɛ.

⁴ Wee mwaan mwaan ben e kɛŋke keekee keejici ye ye le é je yî yuule kɛŋke n'wvum e. *

⁵ Fo ye wee enù kɛ lo yvuwse, ŋɛyte diɛwɛ yi wee ketum kè yaa kee kɛ Nyo' kɛ le.

⁶ Fo wee ege kebefɛ kɛɛɛ ege jay mvu bô waa bwee yî saaka wvudvu wvun e kɛ. Bese to nu ε jeme wase ciise lo é ben ε è bɛɛ lo le Tata nu ke

2:19 1Kol 9:24-25; Fili 4:1; 2Tes 1:4 **3:1** Lem 17:15 **3:2** 1:1 **3:3** Efɛ 3:13; 2Tes 1:4; 2Tim 3:12
3:4 Lem 14:22 **3:5** Fili 2:16 **3:6** Lem 18:5; 2Tes 1:3; 1Tim 1:5; Flm 5-7; Gal 5:6 **3:7** 2Tes 1:4
3:10 2:17 **3:12** Gal 6:10 **3:13** 5:1-2; Fili 1:10 **4:1** 2:13; Kolo 1:10; 2Tes 3:6 **4:3** 5:23; 1Kol 6:13; Ibu 10:10 * **4:4** Kɛɛɛ le, “Wee mwaan mwaan ben e kɛŋke keekee keekɛŋke kpɛwɛ é je yî yuule, kɛŋke n'wvum e.”

elan ngeƵ yî bonyii bò gee mwεεm mvun mvunciim e.

⁷ Ben ekeè le ke Nyo' to teƵe beene le beene eceè ε è nu nce nnyεn ke. Wvù to teƵe le beene eceè nce wvù yuule.

⁸ Fí ε mum ε no nu le naa yεε wvù tun keeyuw ntefe wvun e nu ε ke wvù tun keeyuw ε è nu wee wvu wum e ke. Wvù tun keeyuw ε è nu Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ke Yuule ê ben e.

⁹ Fi ekumε kenkonεn kè ben ekεnkè fô boom bo bwee wene le bo mbee le nu ε ke shiee nu dvù fô ben e wvù bó ebvuu esaanjke ekumε fifiε ê ben ke. Fifi nu fiεε ε ben kebεε nu ε Nyo' to yεyi wase ben no è nulo é ben ekonεnè bikuu binεn.

¹⁰ Yî kecey e, ben koonke naa wase boom bo bwee wene le bocii bo ê keba kè Masedonia le. Geenεn boom bo bwee wese le, bese bvuu teete ke ben le ben egeè ke nonεn gene lo fwe fwe.

¹¹ Shiee wene baay enù ε è nu keecee nce wvu nyεkeey, yaa leese ke diuw fô mwεεm mvu bonyii le ke. Ben elemtè bô can yene no bese to teeteε ben.

¹² Nonεn é bonyii bo ekfuƵ emum enyaa n'wvum ê ben, ben saa ebvuu etaale wee mvu yî fiεε le ke.

Ekumε kefew kè Tata nu ke ekase eto le

¹³ Boom bo bwee wese le, ke bese gomte le ben enu kenjiwe le ekumε bonyii bò nu ε kpweken wase ke. Bese gomte le ben ekiεε wvu le fo ben enu yii yii diεwε bonyii bò yaa taale ke fwe yî fiεε le ke.

¹⁴ Beene nu ε bee le Jisos to nu ε kpwe kase buy yî kpwe le, ε è nu ke leƵleƵ no Nyo' nu ke ekase etfuse jim bonyii bò to kpwekene ε bó ε taashε bô bo Jisos, é bó ke enu bô wvù.

¹⁵ Bese jemyi fin bii ε è nu diεw Tata le, le ke beene bò nu ε shεε εjim bò nu ke ebεε dvù yî kefew kè Tata nu ke

etoo le nu ke esa fwe dvu bonyii bò nu ε kpweken wase ke.

¹⁶ Ben ekeè le Tata kebεε nu ke enε fowe eshiile too wamte foweεwe bô diεw yî temyi, ε ekole ke bonceendaa bo Nyo' le fuunke tεn, ε soƵ Nyo' jemyi. É bonyii bò to kpwekene ε bó ε taashε wase bô bo Klistu emum eyaw ebuy.

¹⁷ Nonεn é Nyo' emum ecun beene bò nu ε shεε bô bεε dvù noo bó ntaashε le ê kembεw e keegεn etasεn beene bo Tata ê kebulε le. É beene bo Tata ke emum enu sekecii.

¹⁸ Nonεn ben emum elεεsè fitele fi wee noo wee le bó njeme wvun.

5

No è nulo é wee ecεyte nto Tata

¹ Boom bo bwee wese le, ekumε kefew bô diuu di nto Tata le nu ε ke shiee nu dvù fô ben e wvù bó esaanjke fifiε ê ben ke.

² Ben kebεε kee lo le diuu di nto Tata le nu ke enu diεwε di cooƵ e entaƵ.

³ Bonyii nu ke edioo duu le, “Nyεkeey nu dvù, ε fiεε fi wee efanè yaa nu ke”, é ngeƵ emum enε esεε egbwe yî bó le diεwε no lume ke ne to yî kpwoon wvù nu bô fue le, je saa enu dvù keelewtε ke.

⁴ Geenεn boom bo bwee wese le, ke ben nu finεn kenjiwe le wvù diuu didvu ke enε esεε eto fô ben e diεwε cooƵ e ke.

⁵ Me njemyi nen njefo ben bocii nu bonyii bo n'yuule, nu bonyii bo εmvunsheen. Ke beene nu bonyii bo entaƵ kenεε bo kenjiwe le ke.

⁶ Nonεn fo beene eleeetè no bonyii bomew leete ke. Beene enù we bô bvufee bvusεεbeene fó bvucii.

⁷ Bonyii bò leete ké no leete ε è nu entaƵ, ε bonyii bò mbvuum koole bó nu ε mó ké no koole ε è nu entaƵ.

⁸ Geenεn no beene nu fisεεbeene ε è nu bonyii bo εmvunsheen, beene emum enù bô bvufee bvusεεbeene fó

bvucii. Beene ejo mbee bô kenkonen é mvú enù diewe ketwaa ke jem e ε beene ε jise ε ban gvúw yesebeene dvú, ejo ten mboyma wvù beene taale fwe yí dvú le é wvú enù diewe kefo ke jem e ε beene ε bon.

⁹ Ben ekeè le ke Nyo' to caw beene gεε le wen ke eduŋce ε è nu shém ye yí ffuuke ê beene ke. Wvú to caw le beene ke ekenke ε è nu mboyma fele yí Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

¹⁰ Jisos Klistu nu wvù to kpwee nje yese beene, wvu le kenεε beene nu dvú, kenεε beene ε kpweken, é beene enu ke beene ε bó.

¹¹ Nonen ben emum eyvuwsè mvuntelem mvu wee noo wee le, eyootè ten wee noo wee ε wvú kuu ke no ben gee wase.

Ntefe wvu fokemεse bô ngayma

¹² Boom bo bwee wese le, bese lεke lo ben le ben ewvumtè bonyii bô lemte ê ben entelen taale fô ben e yí saaka Tata le bvuu teete ben e.

¹³ Ben eduŋci n'wvum ê bó naa ntay yí kenkonen e nje lemme dibole. Ben ekenkè ten nshii wvu nyεkeey fô bikuu binen e.

¹⁴ Bese bvuu lεke ten ben boom bo bwee wese le le ben etefe bonyii bô nu laame ke lo, eyvuwsε mvuntelem mvu bonyii bô kenke jan e, efice ten bonyii bô wεyi. Ben ekuulè shém ben ε bonyii bocii.

¹⁵ Ben eyenè fo wee etfuusè kebefε bô kebefε. Ben egomtè sekecii keegeε ε è nu mwεem mvù jee fô bikuu binen e noo fô bonyii bocii le.

¹⁶ Ben elanlanè sekecii,

¹⁷ bunleè kefew kecii,

¹⁸ nyaà keyoone ê Nyo' yí fiεε ficii fi kooyi le. Fin nu fiεε fi Nyo' shieele fô ben bô nu yí Klistu Jisos e.

¹⁹ Fo ben ecilè lemme di Keyoy ke Yuule le ke.

²⁰ Fo ben emwaasè bontum bo Nyo' le bô bonyii teete ke.

²¹ Ben etaassè mwεem mvunciim, joò mvù jee leeme yí dvú le,

²² ebvuusè can fô mwεem mvù befe le mvunciim.

²³ Me nleke le Nyo' keβεε wvù nu Nyo' kembonen eloocε ege é ben eyuule yí fiεε le ficii. Wvù egeε keyoy kenen bô mvuntelem mvunen noo ye yene é yí ke enu se nlo m kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke eto le.

²⁴ Wvù wvù Nyo' wvù to tenεε ben nu ε wvù ké no leeme ke yí diεw ye le, ε wvù nu ke ege mwεem mvudvu.

²⁵ Boom bo bwee wese le, ben ebunleè fô bese le.

²⁶ Ben egay boom bo bwee wesebeene le bocii enocε ê ηnocε bonyii bo Nyo' le.

²⁷ Me njemyi nciise lo ê ben yí mvungay mvu Tata le le ben etan ηwa' wvun é boom bo bwee wesebeene le bocii eyuw.

²⁸ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen kew é kí enù ben ε bó.

**Nwa' wvu bokaŋ bofεε
wvù Baul to saŋεε ê
kentaashε ke
Tεsalonika
Fiεε fi nu ê Nwa' wvu
Tεsalonika wvu bokaŋ
bofεε wvun e**

No Baul to cim saŋεε nwa' wvu fwe fô bonyii bo mbee le bo Tεsalonika le εkumε le bó ecεyε yî nyεkeey e, kefew kè Jisos nu ke ekase eto le, ε bvufee mεy ke no bvuuŋke bó yî saaka wvudvu le. E Baul mum saŋ nwa' wvu bokaŋ bofεε wvun keejeme εkumε no bonyii to kpwaake wase le diuu di nto Tata le didvu nu ε jo wase bvudvuu. Wvú to nu ε nεle ŋkpawcε wvun duŋcε le é nto Klistu se jo bvudvuu nu ε kebefε bô mwεem mvu buwyεen nu ke eduu efesεn lo.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun

1:1-2 Keŋkεwce

1:3-12 E Baul bense bvuu tom kentaashε ke bonyii bo mbee le

2:1-17 Ntefe εkumε nto Klistu

3:1-15 Ntefe εkumε nce wvu bonyii bô è nu bo Klistu le

3:16-18 Kemεse

¹ E nu me wvù Baul, ε me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaanke nwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tεsalonika le kè nu ε taashε ε no nu yî Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu le.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn ebvuu enya ben bô nyεkeey.

Ngεw bô mmawcε wvù nu ke enu kefew kè Klistu nu ke ekase eto le

³ Boom bo bwee wese le, bese keŋke keenyaa keyoone ê Nyo' sekecii εkumε ben. E fí nu leŋ nonεn, njefo mbee wene kuu ke gene lo fwe fwe, ε keŋkonεn kè wee mwaan mwaan

keŋke fô wee noo wee le gene ke lo tεn fwe fwe.

⁴ Nonεn, bese keβεε ké no saale ye bô ben ê bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bimew e. Bese ké no saale εkumε no ben leeme tεmyi bô εkumε no bonyii bone bikaa ê ben εjim ε ben jici ke mbee wene le, noo εkumε bonγεw bô ben yεne kuule ke shém e.

⁵ Fifin nu fiεε fi duŋci le Nyo' nu ke esaw bonyii ê je yi teyεy e, wvu le ben ke enu ε ben ε kocεn bonyii bo bvunfon bvú Nyo' le bvù ben yεne bonγεw ban nje bvú le.

⁶ No Nyo' nu wee wvu teyεy, wvù nu ke etfuse naa nγεw wvù bonyii nyaa ê ben bô nγεw,

⁷ enya nλετεν ê ben bô yεne nγεw noo ê bese tεn. Fifin nu ke ekooy seke Tata Jisos nu ke ebuynεn fowe etoo ê leme di ngyu e di saasaa le. Wvú nu ke etoo nonεn bô bonceendaa bew bô tεmyi.

⁸ Wvú nu ke etfuse envuke ê bonyii bô maa lo Nyo' noo bô baa bee saaka wvù jee wvu εkumε Tata Jisos e ke.

⁹ Bó nu ke elεse bó é bó ekeŋke nγεw wvù mεy lo, é bó egawsεn bó bô bo Tata fo bó eto fwe dvu wvú noo fô bvukukε bwew bvú baay e.

¹⁰ Fifin nu ke ekooy εbvubwε bvù wvú nu ke eto wvu le bonyii bô è nu bew etumte monkum mew, é bonyii bocii bô nu ε lese fitele yî ye le ekeŋke lo nghaw bô wvú. E ben tεn nu ke enu bó le njefo ben to nu ε bee saaka we wvù bese to jemyeε ê ben e.

¹¹ E nεε fiεε fi bese bunlee ke fô ben e sekecii le Nyo' wese ege é ben enù ε ben ε kocεn kfuu bonyii bô wvú teje le ben enù le. Bese bunlee tεn le wvù efi ben yî mvuŋgay mwew e, é ben ege fiεε fi jee ficii fi ben shieele noo lemme dicii di ben gee nje fitele fi ben nu ε lese yî Klistu le.

¹² Bese bunlee tεn nonεn wvu le diee di Tata wesebeene wvù Jisos e, ekeŋkè mbense ê ben εntelεŋ, ε ben tεn keŋke mbense yî ye le. Fifin nu nje

fitele fi jee fi Nyo' wesebeene bô Tata Jisos Klistu kɛŋke fô ben e.

2

Ekumɛ wee wɛ wvù ŋgoyte nci Nyo'

¹ Boom bo bwee wese le, fi ekumɛ nto Tata wesebeene wvù Jisos Klistu bô no beene nu ke etaashɛ keegɛn enu beene ɛ bó, nu ɛ me nleke le,

² fo ben ke enɛ é bvufee emum ebvuj kɛ lo ben nɛn nɛw, * kɛnɛɛ enɛ emum etuwtene le ben nu ɛ yuw njeme mvu le wvù nɛn'yi fô Keyoy ke Yuule le, kɛnɛɛ le bese nu ɛ jeme, kɛnɛɛ le bese nu ɛ saŋ ŋwa' le diuu di nto Tata le nu ɛ to wase kɛ.

³ Fo ben ecinɛ é wee ke elɛɛ ben ɛ è cim nu naa é je yì nɛɛ le kɛ. Ben ekeè le kɛ diuu di nto Tata le didvu nu ke ekocɛn sɛ kefew kiɛ kè bonyii nu ke enɛ ebewci bô bo Nyo' ɛ yaw wase ɛ to, noo sɛ wee wɛ wvù ŋgoyte nci Nyo' ɛ buynɛn tɛn kɛ. ɛ è nu wvù wvù bó nu ke elɛɛ lo.

⁴ ɛ nu wvù wvù nu ke ebense ekolɛ kew emum ekicine lo fiɛɛ ficii fi bó teŋe le nyo' kɛnɛɛ fi bó bunlee fi. Nonɛn, emum egeɛn eley eshii yew ncese Nyo' le emum eteŋe ekolɛ kew le è nu wen Nyo'.

⁵ Kɛ ben kumyi le seke me nto nu beene, nu ɛ me nto nsee fiɛɛ fin é ben?

⁶ Ben kee wase keseen fiɛɛ fi jici wvù le wvu le wvù ke ebuynɛn kɛ wase ɛ è nu é kefew kè bó nu ɛ ŋgeɛ é wvù le.

⁷ Ben ekeè le mvunɔgay mwew mvù wvù ŋgoyte nci Nyo' dvù lemte wase keseen ejim ejim, ɛ è nu kɛ le wee wvù baanɔke mvù nu ke ebaanɔke kɛ nonɛn egeɛn ebuy seke bó ke ecake wvù é je.

⁸ Bó nu ke dioo ɛ cake, é wee wvù ŋgoyte nci Nyo' wɛ emum ebuynɛn, é Tata Jisos emum efɛfe lo wvù bô keyoy ke é wvù emvu, efɛwɛ lo bô nlawkɛn wvù wvù nu ke etoo dvù.

⁹ Wee wvudvu wvù ŋgoyte nci nu ke etoo é mvunɔgay mvu Satan e, kɛŋke mvunɔgay mvunciim, gee

mwɛɛm mvù dunɔci mvunɔgay mwew bô mwɛɛm mvu diuw wvù yumɛɛn e mvù è nu mvu kenlɛɛma le mvunciim.

¹⁰ ɛ wvù nu ke etoo tɛn bô kfuu mwɛɛm mvù befe mvunciim keelɛɛle bonyii bô laa wase dvù. ɛ bó laa njefo bó nu ɛ faŋ keekoŋke keceɛy wvu le bó ke eboy.

¹¹ No bó baa koonɔke keceɛy nonɛn, Nyo' ɛ mum ɛ ge bó ɛ no looci jeɛŋke lo wvu le bó ebeŋe kɛ wase ɛ è nu fiɛɛ fi nu fi mbiay e.

¹² ɛ Nyo' to ge nonɛn wvu le wen ke elese bó bocii yì ŋgɛw e bô baa bee keceɛy e, yuuke njon keege mwɛɛm ɛ è nu kɛ mvù yaa nu kɛ teyɛy e.

Nyo' to caw ben keeboyse ben

¹³ Geenɛn boom bo bwee wese le bô Tata koonɔke naa ntay, bese kɛŋke kɛ keenyaa keyoone é Nyo' sekecii ekumɛ ben, njefo Nyo' to nu ɛ caw wase ben fonkɛw keeke eboyse ben fele yì lemme di Keyoy ke Yuule gee le ben eyuule le, bô yì mbee wvù ben nu ɛ bee keceɛy e.

¹⁴ Wvù to teŋe ben yì fifin e fele yì saaka wvù jee wvù bese to fewci le, wvu le ben ke ekeŋke fô bvukuke bvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

¹⁵ Nonɛn boom bo bwee wese le, ben eleemè tɛmyi, jici nce wvù bese to nyaɛ é ben e, kɛnɛɛ è nu wvù bese to yɛyɛɛ lo ben dvù bô diuw, kɛnɛɛ è nu wvù bese to saŋɛɛ lo é ben.

¹⁶ Bese leke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu kebee noo Nyo' Icee wesebeene wvù to koŋɛɛ beene no leɛɛɛ shém yesebeene sekecii sɛ ŋka, ebvuu enya beene bô fiɛɛ fi jee fi beene taale fwe yì dvù le nje fitele fiew fi jee.

¹⁷ Wvù eyvuwɛ mvuntelem mvunɛn, ege é mvù etɛmyi yì lemme di jee le dicii di ben gee bô yì fiɛɛ ficii fi ben jemyi le.

3

ɛ Baul leke le bonyii bo mbee le ebunlè fô bowen e

2:1 1Tes 4:15-17; 5:1-2 2:2 2:15 * 2:2 Kɛnɛɛ le, "... esɛɛ é bvufee ebvuj ben," 2:3 1Tim 4:1; 1Jon 2:18 2:4 Esek 28:2; Dan 11:36; Mwm 13:5-6 2:8 Yɛsa 11:4; Mwm 19:15 2:9 Mat 24:24; Mwm 13:11-13 2:11 2Tim 4:4 2:12 1:6-8 2:13 1:3 2:14 1Tes 5:9 2:15 3:6; 1Kol 11:2 2:16 1Tes 1:4 3:1 Lem 2:4; Lum 15:30; 1Tes 5:25

¹ Keemεεσε, boom bo bwee wese le, ben ebunleè tεn fô bese le. Ben ebunleè λε diεw Tata elewtè gene lo fwe ε bonyii wvumte diεw yidvu κε no ben to gee.

² Ben ebunleè tεn λε bese ke eboy can bonyii bô κεηκε mvuntelem mvù befe gee mwεεm mvù befe le, njefo κε è nu bonyii bocii bô κεηκε mbee κε.

³ Geenεn Tata ké no leeme κε yî diεw ye le. Wvù nu ke enya ben bô mvunγay, ebvuu egemgeme ben fo ben ke eley can wee kebefε le.

⁴ Bese nu ε γεε bvufee bvuseεe yî Tata le εκumε ben λε ben gee wase fiεε fi bese gayte, ε ben nu ke emεy κε egee.

⁵ Bese λεke λε Tata eleke mvuntelem mvunεn é mvù enu yî κεηκοηεn κε ke Nyo' le ebvuu ege é ben ekuulè shém no Klistu to kule.

Wee κεηκε keelemte σε diee

⁶ Boom bo bwee wese le, bese gayte lo é ben é diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le λε, ben enjεmkεsè ye ben ε boom bo bwee wesebeene le bô laame κε lo yaa cee κε bii nce wvù bese to duηcεε é ben e κε.

⁷ Me njemyi nεn, njefo ben keβεε kee no ben κεηκε keebenε bese. Κε bese to ké no laame seke bese to nu beene κε.

⁸ Κε bese to diee fiεε fi wee le σε bese ε law κε. Bese to lemte jimtene εntαη bô εmvunsheen wvu λε fo bese ke egεε bvujite yî wee mvu ben e κε.

⁹ Κε bese to gee nonεn λε κε è nu bvudvuu bvuseεe keebiite mwεεm é ben κε. Ε to nu wvu λε bese eduηci yî gee disεse le wvu λε ben ebenεnè bese.

¹⁰ Ben ekeè λε naa seke bese to nu beene nu ε bese to nya nci wvun é ben λε, “Ε wee nu λε κε wen nu elemtè, fo bó enya wvù bô fiεε fidien κε.”

¹¹ Me njemyi nεn njefo bese yuuke λε ben bomew shee laame κε lo yaa lemte κε, λene κε lo leese dew fô mwεεm mvu bonyii bomew e.

¹² Boba bonyii nu ε bese gayte bvuu ciise lo é bó é diee di Tata Jisos Klistu le λε bó eshii fokuse elemtè keekeηke fiεε fi bó edieè.

¹³ Fô ben e, boom bo bwee wese le, fo ben ke ewεle keegee gee di jee κε.

¹⁴ Ε wee tun keeyuw fiεε fi bese jemyi é ηwa' wvun e, é ben ciise wvù. Fo ben ebvuu eκεηκε lo fiεε keege bô wvuwee wee κε, wvu λε wvù ewuumeη.

¹⁵ Geenεn, fo ben ejòè wvù diεwee wee bvuban e κε. Ben etefe lo wvù diεwee waa bwee wene le.

Ngayma wvu fokemεse

¹⁶ Tata wvù nu wvu nyεkeey enyaà ben bô nyεkeey sekeciî é jé le yiciî. Tata enù ben ε bó bocii.

¹⁷ Me wvù Baul nsaηke ηgayma wvun bô kebo kem. Fin nu nciise wεm wvù me ηgee é boηwa' bem e bocii. Ε è nu no me ηké no nsaηke.

¹⁸ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebw ben bocii bô kembonεn kew é kí enù ben ε bó.

**Nwa' wvu fwe wvù Baul to
saηεε ê
Timatio
Fiεε fi nu ê Nwa'
Timatio wvu fwe wvun
e**

Nwa' wvun nu wvu fwe wvù Baul to saηεε fô cuwee mvu wvù diee to nu Timatio le. Timatio to nu wee Klistu, ε wvù to nu wee wvu woη wvù Esia wvu caan e. Mwεεm mvù Baul saη εkumε mvù ê ηwa' we wvu fwe wvun e nu mvuntentem.

Fi fwe nu ε wvù jemyi jó teete le bó eyenè ekumε n'yεεyi wvù yaa nu ke wvu laη entelaη jo bonyii bo mbee le. Wvuwvun n'yεεyi to nu le, woη wvù beene yεne wvun nu woη kebefe, ε wee nulo ke ekeηke mboyma ke seke wee kee mwεεm mvumew mvù nu ê kenylε le bó seke wee cee nce mvu ke diεwε keetune keediee kfuu mwεεm mvumew bó keenu se kpwoon kenεε diemsen.

Nwa' wvudvu jemyi ten ekumε no é nulo é Timatio egeè lemme diew ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, bó no bonyii ebunleè Nyo'. Wvù bvuu seηe kfuu keηge kè bikuu bi bintaashe bi bonyii bo mbee le noo bonyii bò fici gee dilemme ê bintaashe ente keηke keekeηke. Keemεse nu ε wvù ε tefe Timatio no wvù nulo elemte diεwε waa lemme Jisos Klistu wvù jee le.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Keηkewce

1:3-3:16 Bontefe ekumε no bó egeè mwεεm ê kentaashe le bó ekumε bocee bikuu bi kentaashe le

4:1-6:21 Bontefe ekumε no Timatio egeè lemme diew

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos no Nyo' wvù Mboyse wesebeene bó Klistu Jisos

wvù beene geke bvufee yî ye le to gayεε le me enù.

² Me nsaanke ηwa' wvun fô wo le Timatio wvù è nu waa wεm wvu kecεεy yî mbee le.

Nyo' Ice bó Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bó nyεkeey.

Le Timatio ecilè bon'yεεyi bo mbiay e

³ No me nto ηgayεε ê wo seke me nto ηgene Masedonia le wo eshεε enù Efesus, nu ε me mbvuu ηgayte le wo enù ke jó wvu le wo ecilè bonyii ba bò yεεyi kfuu n'yεεyi mvu wvu jεεy.

⁴ ε cilè ten le fo bó ejoò kefew kebole jewsee yî mvumanηaan e noo yî εdiee ε bo'icee dikfuu di bonyii le yò bó kè no taanke gene dvù se yó kaa lo ηkuuη. Mvumvun nu mwεεm mvù too ke ε è nu bó bombew, ε è yaa nu ke bó ntaη wvù wvu Nyo' wvù bii mbee le ke.

⁵ Shiee ntefe wvun nu keege le bonyii ekeηkè keηkoηen kè nen'yi fô mvuntelem mvù yuule le bó kè nen'yi fô mvuntelem mvù wee gee fiεε ε è yaa nu fi fitele esaake wvù le noo kè nen'yi fô fitele fi kecεεy fi wee lese yî Nyo' le.

⁶ Bonyii bomew nu ε cine wase yiyin je le ε no bvuyte gene wase ε è nu yî bonjeme bo εcici le.

⁷ Bó gomte keenu bonyii bò yεεyi bonyii bó bonci bo Nyo' le, geenεn yaa cim kee naa fiεε fi bó jemyi ekumε fi kenεε kenyi ke fiεε fi bó tεencine yî dvù le se nfan e ke.

⁸ Beene kee le nci Nyo' nu fiεε fi jee fen é wee joo nci wvudvu ê je yi laη no wvù keηke keejoo le.

⁹ Beene kee ten le nci nu ε bó yaa to geke fô bonyii bò nu teytey e ke. Bó to geke ε è nu fô bonyii bò ηgoyte bonci le bó bò temyi bikuu le, noo bò maa lo Nyo' le, noo bò gee bibefe le, noo bò yaa yuule ke le, noo bò beete bó diee di Nyo' le, noo bò yuwyi bo'icee

1:1 2:7; Tay 3:4; Kolo 1:26-27 1:2 1Kol 4:17; 1Kol 4:15; 1Tes 2:11; Tay 1:4 1:3 Lem 20:1; 4:1-10; 6:3-5, 20-21; 2Tim 2:16-18, 23-26; Tay 1:10-16; 3:9-11 1:4 4:7; 6:20; 2Tim 2:16, 23; 4:4; Tay 1:14 1:5 1:14, 19; 2:15; 4:12; Lum 12:9; 13:10; 1Kol 8:1; Gal 6:10; 2Tim 1:3, 13; 3:10; Tay 1:15 1:6 1:4; 6:4, 20; Tay 1:10 1:8 Lum 7:12, 16 1:9 Gal 5:19-21

bobole noo bobwee bobole, noo bò yuwyi bonyii bomew e.

¹⁰ Ε nu τεν fô bokενε bô bolemσε bô jaan̄ke kenjan̄ e, noo fô bolemσε bô jiime fô bomew e. Ε nu τεν fô bonyii bô coon̄ke bonyii gene bô bó le, noo fô bô mbiayte mbiay e, noo bô kane keesee keceey kane mbiayte lo le. Ε è nu τεν fô bô gee naa la fì yaa bii ke n'yεeyi wvu len̄ e.

¹¹ N'yεeyi wvun bii saaka wvù jee wvù kuuke wvù è nu wvu Nyo' wvù bó bensee le, ε saaka wvudvu nu wvù bó to nyaε can yem e.

Ε Baul nya keyoone ê Tata yî shenyi wvù to camεε fô wvù le

¹² Me nya keyoone ê Klistu Jisos wvù Tata wesebeene wvù nu ε nya me mvun̄gay keelemte lemme diew dî wvù to jin̄yεε me yen̄ le me nu ε ηkocεn, mum baa me le me enlemte le.

¹³ Naa no me ncim nto nu fwele nje-myi díew yî befe ekumε wvù, mbone bikaa ê wvù ejim, nan'yi wvù, geenεn ε wvù cam ke shen fô me le, njefo me nto ηgee kenjiwe le n'yaa ηken̄ke wase mbee ke.

¹⁴ Tata to nu ε tfuw lo mbuwma we ken̄kon̄en̄ yî yem e, ge ε me no ηken̄ke mbee bô ken̄kon̄en̄ no wee wvù nu ε taashε bô Klistu Jisos ké no ken̄ke.

¹⁵ Njeme wvù le Klistu Jisos to to yî nshε le keeboyse bonyii bô befe nu naa keceey, ε è nu njeme wvù nu ε kocεn wvù wee ebee wvù le se ke-man̄en̄. Me keβεε nto nu naa lo nfon bonyii bô befe.

¹⁶ Geenεn, ε Tata ke cam shen fô me le, wvu le Jisos Klistu edūnce yî yem e, me wvù nu nfon bonyii bô befe, shém ye yî wvù kuule gene mεεse bô bonyii. Ε me nto nu nonεn diεwε kenfewsεn e fô bonyii bô nu ke ebee wvù le ke eken̄ke nshii wvù mεy lo le.

¹⁷ Nyo' nu Nfon wvu bvuyvuum e se ηka, ε ke wvù yaa nulo ekpwe ke, ε ke bó nulo eyεn wvù le ke. Ε mεy ke wvù maan̄ wvù è nu Nyo'. Beene etumtè mon̄kum mew, nyaà n'wvum ê wvù sekecii se ηka. Fí enù nonεn.

Lemme di Timatio elemtè

¹⁸ Timatio waa wεm, me nya lemme di fiεε fi me njeme fin e can yo le, ε fì bii ε è nu mwεεm mvù bonyii to jem̄yεε wase ekumε wo diεwε bonyii bô teete bontum bo Nyo' le, wvu le mvù ke efi wo é wo etum jem yî jee.

¹⁹ Ε leemè ke yî fitele fì wo lese yî Klistu le, eyekè fiεε fi fitele fiuw jemyi ê wo ntay. Bonyii bomew nu ε cine wase keeyeke fiεε fi fitele fibole jemyi ê bó, ε mum ε gbwe yî mbee wvubole diεwε ηguw wvu ê joo fô wvù ε bvun̄ e.

²⁰ Ngoo bó le nu 'Imenayus bô Aleksanda. Me nu ε nya wase boban can Satan e, wvu le bó eken̄ke bvufee, elu bô diee di Nyo' le dî bó beete dvù.

2

Ntefe ekumε bunle

¹ Fiεε fi fwe fi me nleke nu le, bonyii bo Nyo' le ebunleè fô bonyii le bocii. Bó ebunleè beelè fô Nyo' le bvuu lekè Nyo' fô bonyii bomew e, nyaà ten keyoone ê wvù.

² Bó ebunleè fô bonfon e, bô fô bonyii le bocii bô nu yî bintaw bi baay baay e. Bó ebunleè nonεn wvu le è nulo é beene eceè nce ken̄εεten̄ bô wvu nyεkeey noo wvu bonyii bo Nyo' le noo wvù ken̄ke n'wvum.

³ Keebunlee nonεn nu fiεε fi jee, ε fí ε kocεn ejise jo Nyo' wvù Mboyse wesebeene,

⁴ wvù shieele le wee tfuu ke eboy noo le wee tfuu ekeè keceey e.

⁵ Nyo' nu ke mwaan̄ maan̄, ε wee wvù nu entelen̄ jo Nyo' bô bonyii nu

1:10 4:6; 6:3; 2Tim 1:13; 2:2, 15; 3:14; 4:2-3; Tay 1:9; 2:1, 7-8 **1:11** 1Tes 2:4 **1:12** 2:7 **1:12** Gal 1:15-16 **1:13** Lem 8:3; 9:1-5; 1Kol 15:9; Gal 1:13 **1:14** 1:5; 1Kol 15:10 **1:15** Luk 15:2; 19:10; Lum 5:8 **1:16** Efe 3:7-9; Kolo 1:25 **1:17** Lum 16:27 **1:18** 4:14; 6:12; 1Kol 9:24-25; 2Tim 4:7-8; Jut 3 **1:19** 1:5 **1:20** 2Tim 2:17; 2Tim 4:14; 1Kol 5:5 **2:1** Efe 6:18-19; Fili 4:6 **2:2** Esl 6:10 **2:3** Tay 3:4 **2:4** Esek 18:23; 2Tim 2:25-26; 2Bi 3:9 **2:5** Dito 6:4-5; 1Kol 8:6; Lum 3:29-30; 10:12-13 **2:6** Mak 10:45; 2Kol 5:15; Gal 1:4; Tay 2:14; 1Jon 3:16; Gal 4:4; Tay 1:3

ke ten mwaan. E wee wvun nu Klistu Jisos.

⁶ E nu wvú wvù to nyaε ekole kew keesum bonyii bocii yí ηγεω e. Fifin nu fiεε fi Nyo' to duηceε seke kefew ke leη to kocεneε.

⁷ E nεε fiεε fi Nyo' to balεε me le me enù wee nfewceε noo waa ntum Jisos bô le me enù wee n'yεεyi bonyii bô yaa nu ke Bojuu keen'yεεyi bó é bó elese fitele yí Klistu le, eyεεyi ten bó bô kecεεy. Ke fiεε fi me njemyi fin nu ε me mbiayte lo ke. Me njemyi ε è nu kecεεy.

⁸ Me ε mum ε no nshieele le bolemse ebunlee mondvuum e monciim, cawse ε è nu can yì yuule we yaa ton'yi shém kenεε cεwkene ke.

⁹ Me nshieele ten le bokεneε ejiisè ndvú ê je yi leη e yì duηci n'wvum e, noo ê yì bonyii yene le è nu yi leη e. Fo bó etuwci bikuu kenεε leese mwεεm mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yεεle kenεε ejise ε ban, kenεε ndvú yi kenlum e ke.

¹⁰ Bó esuutè ye yibo ε è nu bô gee diεwe bokεneε bô nu ε kocεn keebunlee Nyo' le.

¹¹ Kpwoon keηke keenya ekole kew keeyeke lo n'yεεyi, nu diuw tfu.

¹² Me mbaa nya je le kpwoon eyεεyi bolemse kenεε ekeηke mvuηgay ê we jo bolemse ke. Wvú keηke keenu diuw tfu.

¹³ Fí nu nonεn njefo è nu Adam wvù Nyo' to yawεε bom, se bom Iff.

¹⁴ E ke è yaa nu Adam wvù Satan to leleε ke. E nu kpwoon wvù bó to leleε e wvú ηgoγ nci Nyo'.

¹⁵ Naa no fí cim nu nonεn, nu ε Nyo' nu ke eboyse kpwoon fele yí boom bô wvú boote le, fen é wvú ε mey ε no leeme yí fitele fi wvú lese yí Nyo' le, keηke keηkonεn, cee nce wvù yuule noo wvù keηke n'wvum e.

3

No nce bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le keηke keenu

¹ Njeme mvu nu dvú ε wvú nu naa lo kecεεy. Njeme wvun nu le: E wee shieele kentaw keenu cee ekole ke kentaashε le, tu wvú shieele lemme ε è nu di jee.

² Cee ekole kentaashε ke bonyii bo mbee le keηke keenu wee wvù yaa keηke fiεε fi bó ebaci wvú yí dvú le ke. Wvú keηke keenu dwee kpwoon mwaan, yaa gee mwεεm kenduun e ke, kpwawci mwεεm ntay, keηke n'wvum, fiisene bonyii bo ghane le, kee keeyεεyi bonyii.

³ Wvú keηke keenu wee wvù yaa wuu ke mbvuum ε mó koole ke. Wvú keηke keenu nyεkeey bó bonyii yaa cεwkene ke, yaa waale waa ke, yaa keηke shiee yí bigew e ke.

⁴ Wvú keηke keenu wee wvù kee keetaa fô yew ye le ntay, gee ε boom bew yuuke wvú le yí fiεε le ficii, wvumte wvú.

⁵ E wee nu se wvú kee keetaa fô ye yew e ntay, é wvú ke eghan nεε se keetaa fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le?

⁶ Ke wvú keηke keenu wee wvù bεε banke lo è no nu wee mbee ke. E wvú nu wvuweε wee, é wvú ke ene sekemew emum ebensee ye, ke ene eley ηγεω diεwe wvu dεwle le.

⁷ Wvú keηke ten keenu wee wvù bonyii bo ekfuη yene ten le è nu wee wvu leη. Efuw ke nonεn, é wvú ke ene ejo ê ketam ke dεwle le eshoose ekole kew.

No nce bonyii bô fici gee dilemme é kentaashε ke bonyii bo mbee le ente, keηke keenu

⁸ Bonyii bô fici gee dilemme é kentaashε ke bonyii bo mbee le ente keηke ten keenu bô keηke keηge ke leη. Ke bó keηke keejemyi díεw fiεε ke, yaa nu bô nu ε nya bikuu bibole é mbvuum ke, yaa nu bonyii bô kuunke ke ε è nu sew ke.

⁹ Bó keηke keejici kenylε ke fiεε fi Nyo' nu ε duηceε wase ê beene ekumε

mbee le, leeme yî dvú le ε fiεε yaa saake bó fô fitele le κε.

¹⁰ Ε bo σε γεε bó yî lemme le, nu ε bó κηκε keeyaw emom bó. Ε bó dīoo ε dūηεε le κε bó κηκε jay κε, é bó emum egεε bó é bó elemte diεwε bonyii bó fici gee dilemme ê kentaashε ke bonyii bo mbee le εnte.

¹¹ Bokε' bobole κηκε ten keenu bó κηκε κηγε ke ληη, yaa kunsene mvunκunsen κε. Κε bó κηκε keegeε mwεεm kenduun e κε. Bó κηκε ten keeleemè yî kecεεy e yî fiεε le ficii.

¹² Wee wvù fici lemte lemme ê kentaashε εnte κηκε keenu dwee kpwoon mwaan. Ε wvù κηκε ten keekee keetaa fô boom bew bó fô yew ye le ntay.

¹³ Bonyii bó fici lemte ê kentaashε εnte ké lemte ntay, κηκε diee di baay fô bikuu bibole, no nu ten σε nfan ekumε fitele fi bó lese yî Klistu Jisos e.

Fiεε fi kuuke baay fi è nu fi mbee wesebeene le

¹⁴ Me n'yene le è shεete wase caan é me ento en'yen wo le. Geenεn ε me saanke mwεεm mvun fô wo le wvu le,

¹⁵ é me ne lo è no ndvuyte, é wo ekee no bonyii κηκε keegeε mwεεm εnte jo yew yî yi Nyo' yî è nu kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' wvù κηκε nshii le. Kentaashε kin nu kfuy bó kenffuy kè jici kecεεy e.

¹⁶ Fiεε nu dvú ε fí kuuke naa baay. Ε fiεε fin nu fi to shee nu ê kenyile le ekumε mbee wesebeene wvù beene jemyi, ε Nyo' ε ge wase beene ε kiεε. Fiεε fin nu le:

Wvù to nu ε dūηεε ekole kew yî nyam ye wee wvu wum e.

Keyoy ke Yuule to nu ε bense wvù.

Bonceendaa bo Nyo' le to nu ε yen wvù le.

Bó to nu ε fewεε ekumε wvù ê bitum bicii.

Bonyii to nu ε lese fitele yî ye le won tfuu.

Bó to nu ε jo wvù ε wvù ben we ley bvukuke le.

4

Ekumε bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e

¹ Keyoy ke Yuule jemyi lo teytey le è nu ke enu kefew kemew e, é bonyii bomew ecinε mbee le eyuuke wase mwεεm ε è nu ê biyoy bì leεle bonyii noo bon'yεεyi bo bonceendaa bo dεwle le.

² Ε bon'yεεyi ban nu ke etoo can bonyii bó ghane buwsee bonyii mbiayte mbiay, ε mvuntelem mvubole ε cife wase κε diεwε bó ton ε è nu bó kento.

³ Bó nu ke ekane le fo bonyii etaashì bvujen, bó le fo wee edieè kfuu mwεεm mvumew κε. Ε mwεεm mvun nu ε Nyo' to fe le bonyii edieè, ε bonyii bó κηκε mbee bvuu kee kecεεy dīoo diee no nyaa keyoone ê Nyo'.

⁴ Fiεε ficii fi Nyo' to fe leεε nu ε fí jee, ε fimew yaa nu dvú fi wee etune é wvù fen ε fiisen bó keyoone ê Nyo' κε,

⁵ njefo njeme wvù wvu Nyo' bó bunle nu ε ge wase fí ε no yuule.

Waa lemme wvu Klistu Jisos wvù jee

⁶ Ε wo dūηci mwεεm mvun ê boom bo bwee wesebeene le, é wo enù wee lemme wvu Klistu Jisos wvù jee wvù nu ε bó ε kuuse bó diεw Nyo' yî nu ekumε mbee bó n'yεεyi wvù jee wvù wo bii wvù le.

⁷ Fo wo eκεηκε naa lo fiεε keege bó mvumangan mvu εcici mvù nu σε mvú κηκε fiεε keege bó Nyo' κε. Yεεyε ekole kuw keecee nce ε è nu wvù Nyo' gomte.

⁸ Keedvumte ndvum yaci ye κηκε κε σεw fô wee le. Geenεn ε keecee ε è nu nce wvù Nyo' gomte κηκε σεw fô wee le ê jé le yicii, njefo fifin κηκε σεw yî nshii wvu keseen e, bvuu κηκε yî nshii wvù too le.

⁹ Njeme wvun nu naa kecεεy, ε è nu njeme wvù nu ε kocεn wvù wee ebee wvù le σε kemaηen.

¹⁰ Ε nεε fiεε fi bese famte εdien yî lemme din e njefo bese nu ε leke

bvufee bvusese bvucii yî Nyo' wvù kɛŋke nshii le. Nyo' nu Mboyse bonyii bocii, efey mvunciim bonyii bò nu ε bee wvú le.

¹¹ Ε γεεγi bonyii bô mwεεm mvun gayte ε bó gee mvú.

¹² Fo wo ecinε é wee ejoð wo εkuse le njefo wo bεε wan caan κε. Ε nù kenfewsεν fô bonyii bo mbee le ê je yî wo jemyi jó bô yî nce wo le, noo kɛŋkonɛn kè wo kɛŋke le, noo fitele fi wo lese yî Nyo' le, noo je yî wo γεεle ye wo jó ε yî yuule le.

¹³ Nya εkolε kuw keetaanke Nwa' Nyo' ê bonyii ya le, ebvuu efewci diεw Nyo', eyεεγi tɛn bó eγɛn ebuy seke me ŋke ento.

¹⁴ Fo wo elan nnya yo κε. Nnya yin nu yî bó to nyaε ê wo seke ŋgoo bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le to γεελεε can yibo yî yo le jemyi ê wo we diεwε bonyii bo ntum Nyo' le.

¹⁵ Nya εkolε kuw ê mwεεm mvun, egeè mvú mvunciim ε bonyii bocii yene ŋgenfwe wo le.

¹⁶ Ε γεnè bô εkolε kuw noo bô n'yεεγi wo. Ε jici dvú ntay wvu le no wo gee nonɛn, é wo ke eboyse εkolε kuw, eboyse tɛn noo bonyii bò yuuke fiεε fi wo jemyi.

5

Ntefe no Timatio egeè bô bonyii bo mbee le

¹ Fo wo ke dioo jemyi fiεε ê wee wvu ŋgaywee no wamene lo wvú κε. Geenɛn tefe lo wvú κε diεwε ico le. Ε joð cubonyii diεwε boom bo bwoo le.

² Ε joð tɛn bokεnε bo ŋgaybonyii diεwε bobwoo le, ejoð ŋgon bokεnε diεwε jéme yo le, etaalè bó ê je yî yuule le.

No è nulo é kentaashε etaale fô bokε' bo bonkfu le

³ Ε taalè fô bokε' bo bonkfu le bò è looci nu bò yaa kɛŋke κε wee wvù taale fô bó le κε.

⁴ Geenɛn, é kpwεε ŋkfu kɛŋke boom, kεnεε boom bô boom e, é wo cinε ε

bó yaw γεεγi keegee lemme dibole di mbee le, wvu le bó etaale tɛn fô bobwee bobole kεnεε fô bo'icee bobole no bó to taale fô bó le. Fifin nu fiεε ε fi ε kocɛn ê Nyo' ejise.

⁵ Kpwεε ŋkfu wvù looci nu kpwεε ŋkfu wvù yaa bvuu kɛŋke wee wvù taale fô wvú le, nu ε wvú taale κε wase fwe ε è nu yî Nyo' le, bunlee sekecii beele fô Nyo' le εntan bô εmvunsheen.

⁶ Geenɛn, ε kpwεε ŋkfu wvù ghane fiew diee ε è nu εkolε kew, nu ε wvú ε kpwe κε wase naa no wvú cim bεε lenε ê we.

⁷ Ε jemyi mwεεm mvun ê bó, wvu le fo bonyii ke enε ebaci bó.

⁸ Ε wee nu σε wvú taale fô kfuu diew e, efey mvunciim fô ye yew e, tu wvú nu ε tun wase nce wvù è nu wvu mbee. Ε didiε gee nu ε dí ε fo ε fey naa lo di wee wvù yaa nu κε wee mbee le.

⁹ Kpwεε ŋkfu wvù è nulo é bó elese diee diew ŋgoo bokε' bo bonkfu le bò bó efici bó kɛŋke keenu wvù nu ε buy wase bilum mbansoocaa, wvù to nu κε kpwεε diemsɛn mwaan,

¹⁰ ε è nu wvù bó kee lo le wvù kɛŋke gee di jee. Fi nu le: Wvú kuuse boom bew ê je yî jee le, fiisene botolo ê wvù yew, ε wvù ε cukε wase tɛn bikaa bi bonyii bò è nu bo Nyo' le, ε ficε bonyii bo ŋgew e, ε wvù ε nya εkolε kew keegee lemme di jee ê jé le yicii.

¹¹ Geenɛn, fo wo ebee keelese bokε' bo bonkfu le bò bεε boom bo caan ŋgoo bò bó efici le κε, njefo é ye yibo ja ε kεw ε no ŋeyte, é bó emum edaayε ŋkawma wvù bó to gee ê Klistu, emum egomte keekase eγɛn ê bolemsε bomew e.

¹² Ε bó ge nonɛn, tu bó ε jo wase ŋgew yî bikuu bibole njefo bó nu ε ŋgoy wase ŋkawma wvubo wvu fwe.

¹³ Ε keebvuu ebise fó nu, é wo lese bó ŋgoo le, é bó enε enu wase bonyii bò shee laame lo, gbwayte yew bonyii le dansene. Ε è yaa mεy κε le bó nu eshee laame lo κε, bó nu ekunsene tɛn mvunjkunsɛn, leese dew fô mwεεm

mvu bonyii le, jemyi mwεεm mvù bó yaa κηηke keejemyi κε.

¹⁴ Nonεn me ε no nteete bokε' bo bonkfu le bò bεε boom bo caan le bó ekase egeη etaashε bvujen bò bolemsε bomew, eboo boom, etaalè fô yéw yibole, fo wee bvuban ke ene ebεε εjim jodvu ebeete bò diee disεεbeene.

¹⁵ Me ηgayte nεn njefo bonyii bomew bó le nu ε jay wase je ε tu ê keba ke Satan e.

¹⁶ Ε kpwoon wvù è nu wee mbee κηηke bokε' bo bonkfu le ê kfuu dibole, é wvú nu fici bó, wvu le fo kentaashε ke bonyii bo mbee le etuule bvujitε κε. Ε kí efici wase ε è nu bokε' bo bonkfu le bò looci nu εbonεbon.

Fiε fi bonyii bo mbee le κηηke keegeε fô bocee kentaashε le

¹⁷ Bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le bò lemte ntay nu ε bó κηηke keenyaà n'wvum bò mmawcε ê bó ntay, εfey mvunciiim bò fewci tεn diεw Nyo' bvuu yεεyi bonyii.

¹⁸ Bó κηηke keenyaà nonεn njefo Nwa' Nyo' gayte le, “Fo wo esúm diuw nyam seke yí leε egin κε.”

Ε fi bvuu nu tεn le, “Wee lemme κηηke keekηηke nlawma we.”

¹⁹ Fo wee ke eyuu eshomse cee εkolε ke kentaashε le kemew ê wo, é wo emum ebee wvú le sε bonyii ε leem bofεε kenεε botεte ε ben jim nsaw wvudvu κε.

²⁰ Ε è nu wee wvù nu ε mεy κε ε no gee kebefε gene dvú, é wo wamεn wvù εjise jo bonyii bocii, wvu le kebese efan.

²¹ Me njemyi fin ê wo fwe dvu Nyo' bò Klistu Jisos noo bonceendaa bò Nyo' nu ε baa le, wo egeè fiεε fi me ηgayte fin yaa tuu dwen wee mvu κε, egeè fiεε yaa dunçi kejeεy jεεy κε.

²² Fo wo ebuwbuwè keegeε can yí wee le le wvú enù cee εkolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le κε. Fo wo

elese fiuw can fô kebefε ke wee mvu le κε. Geεε εkolε kuw ε kí eyuulè.

²³ Fo wo ebvuu ewuu κε ε è nu joo maan κε. Ε wvù tεn fimmbvuum caan nje tee diuw bò no wo mooci κε cεmceεme baay nεn.

²⁴ Bibefε bi bonyii bomew e ké no yen'yi naa baay dunçi le bó nu ε gbwe wase nsaw, ε bi bomew e ké jo naa kefew sε yene.

²⁵ Ε nu κε leηleη no gee di jee di bonyii bomew e ké no yen'yi. Ε dí cim baa yanseη eyene, tu κε dí nu ke emεy nyiime κε.

6

Nfwa wvù nu wee mbee eyuukè wee wvù κηηke wvú le

¹ Bonyii bocii bò nu εkuse jo kemmbun ke bvunfaw e κηηke keenyaa n'wvum ê jé le yicii ê bonyii bò κηηke bó. Bó egeè nonεn, wvu le fo bonyii ejemyi díεw yí befe εkumε diee di Nyo' le noo n'yεεyi wesebeene κε.

² Fo bonfaw bò bonyii bò κηηke bò nu bonyii bo mbee le emum ejòò bó εkuse le njefo bó bocii nu boom bo bwee wan e yí Klistu le κε. Bó κηηke keelemte lo fô bó le ntay fesene lo, njefo bonyii bò κηηke sεw lemme dibole nu ε è nu bonyii bo mbee le ε bó koonke bó naa ntay.

Bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e bó bvukuke bvú leη

Ε yεεyi bonyii bó mwεεm mvun, teete bó le bó egeè mvú.

³ Ε wee yεεyi n'yεεyi mvu jεεy yaa beηe n'yεεyi wvu leη wvù wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo n'yεεyi wvù kocine bò nce wvù Nyo' gómte,

⁴ tu mwεten bensee ε è nu ye yi εcici yaa kee fiεε κε. Wvuweε wee cεmte bò kencεm ke bombew bò mvunκicen mvu díεw e mvù too bò kendon ke benεen noo diwaa noo díεw yí befe noo keebiinene bonyii κηηke ηkpawcε wvù befe,

⁵ noo diuw wvu kumεεν εντελεη jo bonyii bò nu ε bvufee bvubole ε λεμλεμ wase ε bó ε lase wase keceεy e. Bó gee nonεn kpwaake λε fiεε fi Nyo' le nu je mi yi bó nu ke ekuw jó.

⁶ Geenεn ε wee cee nce wvù Nyo' gomte bvuu yuuke njon bò fiεε fi wvù keηke, tu ε nu naa bvukuke bvu baay,

⁷ njefo beene to to ε won jan cancan, ε beene nu ke etu ke jim cancan.

⁸ Nonεn ε beene keηke mwεεm mvudien bò ndvù, tu mvumvun nu ε kocεn fò beene le.

⁹ Geenεn bonyii bò gomte ε ε nu bvukuke ké ley mmom e, jo ε ketam e, mum ley shiee mwεεm e nteen mvu keyun e mvù too bò bonεw. Ε mwεεm mvun nu mvù ffûmte bonyii ηεw e ε ε yaa nu wvu wεε ke.

¹⁰ Dikfuu di mwεεm mvù befe le mvunciim san ε ε nu yi keηkonεn ke bigew e. Ε nu nje shiee wvu baay wvun wvù bonyii keηke fò bigew e wvù bonyii nteen nu ε jay wase je yi mbee wvubole, ε bon'ye mvuntelem mvubole bò mwεεm mvu nsase le nteen.

¹¹ Fò wo le Timatio, wo nu fiuw wee Nyo'. Ε lewtè lo fiuw mvumvun mwεεm. Ε taalè ε ε nu keekeηke nce wvu teytey noo nce wvù Nyo' gomte. Ε jici mbee wo le, keηke keηkonεn, kule shém, keηke ten nce wvu nyεkeey.

¹² Ε diuù bvudiuw bvu mbee le bvù jee, jici nshii wvù mεy lo wvù bó to tenεε wo keeley wvù le, ε wo leem ε bonyii nteen fwe bò eben jim nsaw wo, ε wo jeme len ekumε mbee wo.

¹³ Me ε mum ε no njemyi ε wo εjise jo Nyo' wvù nyaa nshii ε mwεεm mvunciim, noo ε εjise jo Klistu Jisos wvù to leemεε fwe dvu Bontus Baylet jeme fiεε fi len bò diuw we ekumε skolε kew,

¹⁴ ηgayte λε wo egεεlè bonci ban, nù se nlom ε fiεε yaa nu dvù fi wee ebaci wo yi dvù le egεn ebuy kefew kè

Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ebuynεn e.

¹⁵ Ε wvù nu ke ebuynεn ε ε nu ε kefew ke len e, kè ε nu ke edunεε Nyo' wvù bó bensee, wvù ε mεy ke wvù wvù saake mwεεm mvunciim, nu Nfon bonfon noo Tata botata bocii.

¹⁶ Ε mεy ke wvù maan wvù yaa nulo ekpwe ke, ε wvù nu ε n'yuw wvù ε nulo wee saa ebence nceencee fó le ke. Wee ke baa yuu yen wase wvù le, ε ke ε nulo ε wee eyen wvù le ke. N'wvum nu ε wvù, ε sa' ye nu yi mεy lo. Fí enù nonεn.

¹⁷ Ε dioo tu ε keba ke bonyii bo kpaw e yi won wvun e, ε jemyi ε bó λε fo bó ebenseε ye ke. Fo bó eleke bvufee bvubole yi kpaw e wvù nulo ke enε eka le ke. Bó eleke bvufee ε ε nu yi Nyo' wvù looci tfuuke lo mwεεm mvunciim ε beene λε beene eyuuke njon dvù le.

¹⁸ Bó egeè ε ε nu mwεεm mvù jee, ε kpaw wvubo enù mwεεm mvù jee mvù bó gee. Bó eyene can yibo enyaa nnya yaa taale ke.

¹⁹ Yiyin nu je yi ε nulo ε bó egεεle ntfu fò bikuu bibole yi ntfuu le diεwe kenffuy kè temyi le, wvu λε bó ejici nshii wvù looci nu nshii le.

²⁰ Timatio, ε jici ke fiεε fi bó nu ε gεε can yo le. Ε wεmte lo bonjeme bò yaa keηke ke fiεε keege bò Nyo' noo bonjeme bo mvunεicεn e bò bonyii kpwaake λε ε nu bo bvufee le.

²¹ Bonyii bomew nu ε ne wase ε no kuene mvumvun mwεεm, ε ne ε jay je ε keba ke mbee wvubole. Tata ebuw ben bocii.

6:5 Jon 10:12; Lem 20:33-34; 1Tes 2:5; Tay 1:11; 1Bi 2:14; 5:2 **6:6** 4:8; Fili 4:11; Ibu 13:5 **6:7** Job 1:21; Ekle 5:14 **6:8** Brjn 30:8-9 **6:12** 1:18; 4:14 **6:13** Mat 27:11-26; Jon 18:28-19:16 **6:14** 1:3, 18; Fili 1:10; 1Tes 5:1-2 **6:15** Lem 1:7; 2Bi 3:3-9; Mwm 17:14 **6:16** Ksm 33:20; Mben 104:2; Jon 1:18; Kolo 1:15; 1Jon 4:12 **6:17** Mben 62:10; Luk 12:15, 20; Jem 5:1 **6:19** Mat 6:20 **6:20** 1:4; 6:4; 2Tim 1:14 **6:21** Gal 6:18

**Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ
wvù Baul to saŋɛɛ ê
Timatio
Fiɛɛ fi nu ê Nwa'
Timatio wvu bokaŋ
bofɛɛ wvun e**

Nwa' wvun nu wvu bokaŋ bofɛɛ wvù Baul to saŋɛɛ fô Timatio le. Ɛ nwa' wvun e nu ɛ è baay nu bontefe bô Baul nyaa ê Timatio diɛwɛ wee wvù bô wvù lemte ɛ wvù fici wvù le. Wvù jemyi baay ekumɛ shém yì kuulɛn. Wvù nu ɛ tefe Timatio le wvù eɣɛnè ke fwe bô lemme diɛw di wvù lemte fô Jisos Klistu le bô fitele fimwaan, bô le wvù ejici ke n'yɛɛyi wvu lɛŋ wvù wvu saaka wvù jee bô wvu ê monkan mo moyvuum e. Wvù teete ten le wvù egeè lemme diɛwɛ wee n'yɛɛyi le bô wee wvù ghane lo fewci diɛw Nyo' le ntay naa ɛ wvù cim yɛne bonɣɛw nɛɛ, kɛnɛɛ bonyii cim kicine wvù nɛɛ.

Baul nu ɛ loocɛ ɛ jeme lo ê Timatio le wvù eyɛnè fo wvù ke enɛ elese kebo fô “bombew bo keyonj e bo ɛcici le kɛ” (2:23). Yì mwɛɛm mvun e mvunciim nu ɛ wvù ɛ tamɛ Timatio le wvù ejo kenfewsɛn yì nce wen e.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Keŋkɛwɛɛ

1:3-2:13 Ɛ Baul nya keyoone ê Nyo' ekumɛ Timatio bvuu yvuwsɛ fitele fiew

2:14-4:5 Ɛ Baul tefe Timatio

4:6-18 Ɛ Baul jeme ekumɛ ekolɛ kew

4:19-22 Kemɛɛ

¹ Ɛ nu me wvù Baul, ɛ me nu waa ntum Klistu Jisos yì ŋkoŋ wvù wvu Nyo' le bii ŋkawma wvu ekumɛ nshii wvù mɛy lo wvù nu yì Klistu Jisos e.

² Me nsaanke nwa' wvun fô wo le Timatio waa wɛm. Wo nu fitele fiem.

Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bô nyɛkeey.

Ɛ Baul nya keyoone ê Nyo' ekumɛ Timatio bvuu yvuwsɛ fitele fiew

³ Me ŋké ŋkumyi wo sekecii ê bunle yɛm e no nya kɛ ɛ è nu keyoone ê Nyo' wvù me nlemte wvù le ɛ fiɛɛ yaa saake me fô fitele le kɛ no bo'icɛm to lemte.

⁴ Me ŋké ŋkumyi ten misɛm yì wo to shiwse seke bee wo to gawsene, ɛ jen no yuu me entaŋ bô emvunsheen le me mbee en'yɛn wo le, wvu le fitele fiem eyiŋsɛn bô njoŋ.

⁵ Me ŋké no ŋkumyi ten mbee wo wvu keɛɛy wvù wo keŋke. Mbee wvun to yaw bwee bwoo wvù Loys bô bwoo wvù Yunis no keŋke, ɛ me ŋkee sɛ kemaŋɛn le è nu wvù wvù wo keŋke keseen.

⁶ Ɛ nɛɛ fiɛɛ fi me ŋgomte keentamɛ wo le wo ekase ekamse yì nya Nyo' yì nu yì yo le, efieè yì dvù le diɛwɛ ŋguy e. Nnya yin nu yì wo to keŋkɛɛ seke me nto ŋɛlɛɛ can yɛm yì yo le.

⁷ Ɛ keè le Nyo' to baa nya keyoy ê beene ɛ è nu kè egeɛ ɛ beene keŋke nfan kɛ. Wvù to nya ɛ è nu keyoy ke mvunɣay e bô ke keŋkoŋɛn e noo kè nulo ege ɛ beene ekeè keekemsene bô bikuu bisɛɛbeene.

⁸ Nonɛn, fo wo ewuumenè keejemyi ê bonyii bomew ekumɛ Tata wesebeene kɛnɛɛ ekumɛ me wvù lemte ncaw nje ye kɛ. Geenɛn è joð ten wo ŋɣɛw yì saaka wvù jee wvun e bô mvunɣay mvù Nyo' nya ê wo le.

⁹ Nyo' nu wvù to boysɛɛ beene, tee beene le beene enu bonyii bô è nu bew. Kɛ wvù to ge fifin ɛ è nu nje lemme dimew di beene to geɛ kɛ. Ɛ to nu nje kenseyse kew fô beene le, bô mbuwma we wvù wvù to buwɛɛ beene dvù fele yì Klistu Jisos e ɛ è beɛ naa lo ɛ woŋ sɛ ke kɛw.

¹⁰ Keseen nu ɛ bó ɛ duŋɛɛ wase mbuwma wvudvu ê beene no Mboyse wesebeene wvù Klistu Jisos nu ɛ to wase. Wvù nu ɛ ŋgoy mvunɣay mvu kpwe le, ɛ duŋɛɛ nshii wvù mɛy lo endan, bô le kɛ wee bɛɛ ke ebvuu ekpwe kɛ. Ɛ wvù ge mvù ɛ buy endan ɛ è nu bô saaka wvù jee.

1:1 1Tim 2:7

1:2 1Tim 1:2; 1Kol 4:17

1:3 Fili 3:5; 1Tim 1:5

1:5 Lem 16:1

1:6 1Tim 4:14, 5:22

1:7 Lum 8:15

1:8 2:9; Lum 1:16

1:9 Ɛfɛ 2:8-9; Tay 3:5

1:10 Jon 1:14; Tay 3:6; 1Kol 15:20, 55,

57; Ibu 2:14-15

11 ϵ nu saaka wvù jee wvudvu wvun wvù Nyo' nu ϵ baa me ϵ me enù wee nfewc ϵ bô waa ntum Klistu noo wee n'y $\epsilon\epsilon$ yi wvudvu.

12 ϵ nu nje fifin wvù me n'y ϵ ne ng ϵ w wvù me n'y ϵ ne wvun n ϵ n. Geen ϵ n k ϵ me n'wuumene k ϵ , njefo me n'kee wee wvù me nu ϵ nlese fitele yî ye le. ϵ me n'kee lo s ϵ kema ϵ n ϵ wvù nulo etaale k ϵ fô fi $\epsilon\epsilon$ fi me nu ϵ nya can ye le fin e,* e ϵ n buy diuu di fokem ϵ se le.

13 ϵ bii k ϵ twej n'y $\epsilon\epsilon$ yi wvù ϵ nu wvu l ϵ n wvù me nto n'y $\epsilon\epsilon$ y $\epsilon\epsilon$ wo dvù. No wo bii dvù non ϵ n eleesè k ϵ fitele ϵ ϵ nu yî Klistu le, k ϵ nke k ϵ nko ϵ n fô bonyii le k ϵ ϵ nu ke Klistu Jisos e.

14 ϵ jicì n'y $\epsilon\epsilon$ yi wvu kec $\epsilon\epsilon$ y e wvù bó to nya ϵ can yo le. ϵ jicì bô mvun ϵ gay mvu Keyoy ke Yuule le k ϵ nu yî yese beene le.

15 Wo kee lo ϵ bonyii bocii bo $\hat{\epsilon}$ keba kè ϵ sia le to nu ϵ lan wase me. ϵ ngoo yibole nu Figelus bô 'Emogenes.

16 Me n ϵ ke ϵ Tata ecam shen fô yew Onesifolus e. Wvù to k ϵ no gee naa boka ϵ e boka ϵ e ϵ shém y ϵ m l ϵ stene. Wvù to baa wuume ϵ ne me nje ncaw wvù me nu wvù le k ϵ .

17 ϵ nu seke wvù to f ϵ s $\epsilon\epsilon$ Lum jan, wvù to nu ϵ looc ϵ gom lo me ke ghan y ϵ n me le.

18 Me mbunlee ϵ Tata ege $\acute{\epsilon}$ ke edioo enu diuu di fokem ϵ se, $\acute{\epsilon}$ Tata ecam shen fô wvù le. Wo looci kee naa lemme dicii di wvù to lem $\epsilon\epsilon$ fô me le $\acute{\epsilon}$ kelaante kè ϵ f ϵ sus e.

2

No ϵ nulo $\acute{\epsilon}$ Timatio ediuu yî fi $\epsilon\epsilon$ fi Nyo' le

1 Timatio waa w ϵ m, ϵ dioo tu fô wo, ϵ leemè k ϵ t ϵ myi bô mvun ϵ gay mvù Klistu Jisos nu ϵ buw wo dvù.

2 ϵ joò t ϵ n fi $\epsilon\epsilon$ fi wo k ϵ no yuuke ϵ me njemyi fwe dvu bonyii nteen leesè can bonyii bo l ϵ n e bô nulo ke ey $\epsilon\epsilon$ yi t ϵ n bonyii bomew dvù.

3 ϵ joò t ϵ n wo ng ϵ w di ϵ w ϵ wee jem wvu l ϵ n wvù wvu Klistu Jisos e.

4 K ϵ wee jem ke dioo nu yî lemme diew e bvuu no leese ϵ kol ϵ fô mw $\epsilon\epsilon$ m mvu bonyii bo nc ϵ w e k ϵ , njefo fi $\epsilon\epsilon$ fi wvù taale yî dvù le nu keege fi $\epsilon\epsilon$ fi cee ϵ kol ϵ we shieele.

5 ϵ ϵ nu k ϵ l ϵ n ϵ n no k ϵ wee wvù lewte kenlewte nulo ke elewte eso fi $\epsilon\epsilon$, s ϵ wvù lewte bii bonci bo kenlewte le k ϵ .

6 Wee w $\epsilon\epsilon$ wvù lemte t ϵ n ntay nu wvù k ϵ nke keeyaw emom fi $\epsilon\epsilon$ ngoo mw $\epsilon\epsilon$ m mvù wvù to jewy $\epsilon\epsilon$ le.

7 ϵ kpawaci ϵ kum ϵ mw $\epsilon\epsilon$ m mvù me njemyi mvun $\acute{\epsilon}$ Tata ege $\acute{\epsilon}$ wo ekie ϵ mvù mvunciim.

8 ϵ kumyì Jisos Klistu. Wvù to nu ϵ buy yî kpwe le. Wvù to nu wee wvu $\hat{\epsilon}$ kfuu di Nfon Dawe le. ϵ nu wvù wvù me nfewci ϵ kum ϵ wvù $\hat{\epsilon}$ saaka w ϵ m wvù jee le.

9 ϵ nu nje saaka wvù jee wvun wvù me n'y ϵ ne ng ϵ w, nu yî boncaw e di ϵ w ϵ coo ϵ e. Geen ϵ n, naa no me ncim nu yî boncaw e non ϵ n nu ϵ k ϵ di ϵ w Nyo' nu yî boncaw e k ϵ .

10 No fí nu non ϵ n, me ϵ mum ϵ no nkuule shém yî fi $\epsilon\epsilon$ ficii le nje bonyii bô Nyo' nu ϵ caw, wvu l ϵ bó t ϵ n ke eke ϵ nke mboyma yî Klistu Jisos e bô bvukuke bvù m ϵ y lo.

11 Njeme wvun nu naa kec $\epsilon\epsilon$ y, wvù nu l ϵ :

ϵ beene nu ϵ taash ϵ ϵ kpwe beene ϵ bó, $\acute{\epsilon}$ beene ke ecee t ϵ n beene ϵ bó.

12 ϵ beene kuule shém, $\acute{\epsilon}$ beene ke esaake bvunfon beene ϵ bó.

ϵ beene ma lo wvù, $\acute{\epsilon}$ wvù ke ema t ϵ n beene.

13 ϵ beene nu s ϵ beene leeme yî di ϵ w yesebeene le,

$\acute{\epsilon}$ wvù em ϵ y k ϵ leeme yî di ϵ w ye le, njefo k ϵ ϵ nulo $\acute{\epsilon}$ wvù etun ϵ kol ϵ kew k ϵ .

Wee lemme wvù Nyo' nu ϵ bee

14 Tamc ϵ bó bô mw $\epsilon\epsilon$ m mvun, ebvuu ejeme $\hat{\epsilon}$ bó fwe dvu Nyo' l ϵ bó

1:11 1Tim 2:7 * 1:12 Ken $\epsilon\epsilon$ l ϵ , "... wvù nulo etaale k ϵ fô fi $\epsilon\epsilon$ fi wvù nu ϵ nya can y ϵ m e fin e", 1:13 1:5; 1Tim 1:10 1:14 1Tim 6:20 1:15 4:16 1:16 4:19 2:2 1Tim 1:10; 4:14 2:5 4:7-8 2:8 Lum 1:3-4; 1Kol 15:4 2:9 1:8; Efe 3:1; Fili 1:12-14 2:10 Lum 5:2; 2Kol 1:24 2:11 Lum 6:8 2:12 Mat 10:32-33; Lum 5:17 2:13 Lum 3:3-4 2:14 1Tim 1:3-7; 6:4; Tay 3:9

elu bô mvun̄kicēn mvu ekumē díew. Kē mvú yaa fii wee kē. Mvú beete kē lo bô bonyii bô yeke mvú.

15 É momtè ntay keedun̄ci ekolē kuw ê Nyo' ejise diēwē wee wvù Nyo' yene lē è nu wvu lē e. É nù wee lemme wvù yaa kēkē kē fiēē fi wvù ewuumene yî dvú le, noo wvù jici keceey ke diēw Nyo' le ê je yi lē e.

16 É wēmtè lo bonjeme bô yaa kēkē kē fiēē keege bô Nyo', njefo bonjeme bodvu nu ege é bonyii ecee kē è nu nce wvù yaa nu kē wvù Nyo' gomte gene dvú fwe.

17 Bon'yēēyi bobole bodvu nen'yi no nu kē diēwē kēkōkēn kē diee ye wee ghēēkē gene dvú le. Ngoo bonyii bô yēēyi n'yēēyi wvudvu wvun nu 'Imēnayus bô Filitus.

18 Bó nu ε cinε wase je keceey e no bó leeme lē mbuy wvu yî kpwe le nu ε jo wase bvudvuu. É dīoo ge nonēn, ε befe bô mbee bonyii bomew.

19 Geenēn, kenffuy kē è lese Nyo' nu kē tēmyi, ε kī leeme kē fó. Kenffuy kin nu ε Nyo' ε saŋ nciise we yî dvú le ε wvú nu lē, “Tata kee bonyii bô è nu bew,” noo lē, “Wee tfuu wvù bene diee di Tata le, kēkē keecinε gee di befe le.”

20 Yew wee wvu baay ké dīoo nu ε shúw bô nkáa noo mvun̄kom mvù nu dvú saa nu kē mwēem mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kē yēle kēnēē kē baa kē. Mvumew ké no nu tēn mvù bó kene bô bite noo mvù bó kene bô mbom. Mwēem mvun ké no nu ε mvumew nu mvù kēkē lemme di kuuke, ε mvumew nu mvù kēkē kē lo lemme di ncēw.

21 Nonēn, é wee bvuushi can ye fô mwēem mvù kēkē kē lo lemme di ncēw e, tu wvú nu enu wase diēwē fiēē fi yew fi è nulo é bó ejice ye yibole kē. Bó nu ke ekēkē gee di bēmtē, yaa kōōkē fiēē fi jee kē.

22 Nonēn, è lewtè lo fiuw nce nnyēn wvù keghan ké no kēkē le. É taalē fiuw ε è nu kecee nce wvu teytey bô keekēkē mbee noo kēkōōn bô nce wvu nyēkeey no bonyii bô tēn tēn diee di Tata le bô mvuntelem mvubole mvù yuule gee.

23 Fo wo ekēkē naa lo fiēē keege bô bombew bo keyun̄ e bo ecici kē, njefo bó ké no too kē è nu bô diwaa.

24 É wee lemme wvù wvu Tata yaa kēkē keewaale bô bonyii kē. Wvú kēkē keekēkē ε è nu fitele fi jee fô wee le tfuu, nù wee wvù kee keeyēēyi bonyii, kee tēn keekuu shém bô bonyii.

25 Wvú ké no nēci fiēē bô nyēkeey é bonyii bô kicine wvú. Wvú ké no nēci nonēn bô nkpwawcē wvu lē è nelo é Nyo' efi bó é bó ekumēn mvuntelem mvubole ekase ekee fiēē fi keceey,

26 emum etee bvufēē bvubole jim, elewtē ebuy é ketam ke dēwle le kē wvú nu ε koo bó jó lē bó egeè ε è nu fiēē fi wvú kōōkē le.

3

1 É keè lē, è nu ke edīoo enu edīuw yo fokemēse le, é mwēem mvù tēmyi ekōōyi baay.

2 Bonyii nu ke enē ekōōkē kē wase ε è nu bikuu bibole, kōōkē bigew, bensee ye, dun̄ci ye, jemyi díew yì befe ekumē bonyii bomew. Kē bó yaa nu ke ebvuu eyuuke bobwee bobole bô bo'icee bobole kē, yaa nyaa kē lo keyoone yî fiēē le, yaa kēkē lo gee di yuule kē.

3 Kē bó nu ke ekēkē shen fô bonyii le kē, yaa lēēshi tēn bojay bo bonyii le kē. Bó nu ke ebeete bô edīēē ε bonyii, yaa nu kē lo é bó ejice ye yibole kē. Bó nu ke ekēkē gee di bēmtē, yaa kōōkē fiēē fi jee kē.

4 Bó nu ke ekuule mvunan̄ yî bonyii le, cee nce wvu ncēwncēw, nu ε bó ε yin̄sēn bô kēncake ye. Bó nu ke ekōōkē kē ε è nu keedīēē bikuu bibole efey keekōōkē ε è nu Nyo'.

⁵ Bó nu ke edunçi le bó leeme yî fiεε fi Nyo' le, geenεn bvuu tune mvunçay mvu fiεε fi Nyo' le fidvu. E wεmtè lo kfuu boba bonyii.

⁶ Bonyii ban bomew nu bò ghane leyte yéw bonyii le soo bokεεε bò wεεyi bò bibefε nu ε yike wase bó, bó ε no jeenke bii ke wase ε è nu shiee mwεεm mvumew e.

⁷ Boban bokεεε nu bò ké no shee ke yeke n'yεεyi sekεcii, geenεn yaa nulo ke eyuu ekiεε fiεε fi è nu fi kecεεy ke.

⁸ No Janis bô Jambles to kicine Muses, nu ke lenlen no bonyii ban kicine kecεεy ke Nyo' le. E nu bonyii ε bvufee bvubole ε lemlem wase, ε fitele fi bó duu le bó nu ε lese yî Klistu le nu mbiay.

⁹ Geenεn ke bó nu ke ege nonεn egeen ebuy ncejole ke, njefo keyuη kebole nu ke ebuy ke ten endan fô bonyii bocii le no ke Janis bô Jambles e to buyεε.

E Baul tefe Timatio le wvú eleeme ke yî fiεε fi bó yεεyεε wvú dvú le

¹⁰ Geenεn Timatio, wo kee wase ekumε n'yεεyi wεm bô nce wεm noo fiεε fi me nleke bvufee yî dvú le. Wo kee ten ekumε fitele fi me nlese yî Nyo' le bô shém yî me ηké no ηkuule, noo kenkonεn kè me ηkenke fô bonyii le, bô no me ηké no momte yî fiεε ficii le ηgene fwe.

¹¹ Wo kee ten bikaa bì bonyii to bone ê me εjim noo bonçew bem. Wo kee mwεεm mvù to kooyεε bô me Antiok bô Ikonium noo Lista. Wo kee kfuu bikaa bì bonyii to bone ê me εjim. Geenεn yî bonçew ban e bocii nu ε Tata to boyse ke me.

¹² Fí nu lo kecεεy le wee tfuu wvú gomte keecee nce wvú Nyo' gomte diεwε wee wvú nu ε taashε wase bô Klistu Jisos nu ε bó nu ke ebone ke bikaa ê wvú εjim.

¹³ E bonyii bò buwyi mwεεm bô bonyii bo kenleema le, nu ε gee dibole

nu ke efoo ke gene lo no bó leele bonyii bomew leele ten bikuu bibole.

¹⁴ Geenεn, fô wo le, è leemè ke ε è nu yî fiεε fi bó nu ε yεεyi wo dvú wo ε bee fí le bô fitele fiuw ficii. E leemè yî dvú le njefo wo kee bonyii bò yεεyεε wo dvú.

¹⁵ Wo to kew no kee mwεεm mvù bò san ê Nwa' Nyo' le bεε naa wan caan e. Mwεεm mvun nu mvù nulo etefe wo é wo ke ekεηke mboyma fele yî fitele fi wo lese yî Klistu Jisos e.

¹⁶ Fiεε ficii fi bó san ê Nwa' Nyo' le nu ε bvufee bvudvu nε fô Nyo' le. E fí fici keeyεεyi bonyii dvú, dunçi bojay, nεci bonyii, yεεyi bonyii bô nce wvu teytey,

¹⁷ wvu le wee wvú è nu wee Nyo' enù ε wvú ε kpwentεn, kenke fiεε ficii keege lemme di jee dicii dvú.

4

E Baul tefe Timatio le wvú egeè lemme diεw ntaç

¹ Me njemyi fin ê wo fwe dvu Nyo' bô Klistu Jisos wvú nu ke esaw bonyii bò bεε dvú bô bò kpweken wase. E me njemyi nje mbuynεn we wvú wvú nu ke ebuyneen noo nje bvunfon bwew ηçayte le,

² è fewcì diεw Nyo'. E fewcì ke gene dvú, kenεε è nu kefew ke len kenεε è baa nu ke len. E dunçi bojay bo bonyii le, saakè bó, yvuwsè mvuntelem mvubole bô nyεkeey noo n'yεεyi wo.

³ E keè le kefew too lo kè bonyii yaa bεε ke eleeme yî n'yεεyi wvu len e ke. Bitem bibole nu ke efuu keeyuuke wase ε è nu fiεε fimew jεεy. E bó emum egom ε è nu bonyii bo n'yεεyi le bò nu eyεεyi wase ε è nu fiεε fi bó koonke keeyuuke.

⁴ Bó nu ke ecinε keeyuuke fiεε fi kecεεy e, ebvuyte wase gene ε è nu ê mvumaηçaan e.

⁵ Geenεn, fô wo le, è lewsè ekolε kuw teytey sekεcii, kuulè shém yî bonçew

e, egeè lemme di wee wvù ghane lo fewci diεwε Nyo' le. ε geè lemme diuw dicii ntay.

⁶ Fô nu ε me nu wase keeseen diεwε mbvuum e, ε kefew kocine wase kè bó nu ejo me ege dvú diεwε no bó ke fuu mbvuum yî ketan ke ncese le. Kefew kè me nu enjfulε nu ε kocen wase.

⁷ Me nu ε ndiu wase bvudiuw bvù jee yî fiεε fi Nyo' le, ε nlewtε kenlewtε ε mεse, ε njice mbee wεm e ε mεy yî dvú le.

⁸ ε κew yî keseen e nu ε bó ε γεε wase kefo kem ke bvunfon e kè è nu ke nce wvu teytoy e. Kefo kin nu kè Tata wvù nu wee wvù saake bonsaw teytoy nu ke ebon ê me εfa yî diuu di fokemεse le. Ke wvù nu ke ebon ke ε è nu kem maan ke. Wvù nu ke ebon ten ke bonyii bocii bô koonke le wvù ekase eto le.

ε Baul see no mwεεm nu ê keba kew e

⁹ Timatio, momε naa ntay keeyansen eto cekey ê me le.

¹⁰ ε keè le Demas nu ε kon wase won wvu keseen wvun, ε lan me ε γεν Tesalonika. Klesens nu ε γεν Galëshia, Tattus ε γεν Dalmatia.

¹¹ ε mεy ke Luk wvù emben wvù nu bee wvù. Seke wo too, jo Mak ε ben ε wvù no too. Wvù nulo efici me baay yî lemme le.

¹² Tikikus nu ε me ε ntum wvù Efesus.

¹³ Seke wo too, jo kekum kem ke baay kè me nto ηγεκεε yew dvu Kabus ê kelaante kè Towas e. ε toò ten bô bonwa' bem, efey mvunciim bô bó fe bô jéw nyam.

¹⁴ Aleksanda wvù tfuyte elame nu ε ge ηγεw bô me ε è yaa nu wvu wεε ke. Tata nu ke elaw wvù yî gee diew e.

¹⁵ ε yènè ten ben ε wvù. Wvù kicine saaka wvù beene fewci naa lo baay.

¹⁶ Yî nsaw wεm e nu ε diuu di fwe di me nto nleemεε ê keben ke nsaw e nu ε wee to baa leem lo ê me ejim ke.

Bonyii bocii to nu ε lewtε me. Fo Nyo' esaw bó yî fifiε le ke.

¹⁷ Geenεn, Tata to nu ε leem ê me ejim, nya me bô mvungay keenfewce saaka wvù jee ntay wvu le bonyii bô yaa nu ke Bojuu eyuw saaka wvudvu. Nonεn wvù to nu ε bvuse me diuw bvule le.

¹⁸ Tata nu ke ebvuse ke me can fiεε fi befe le ficii, ke eghan elese me bvunfon bwew bvù fowe le yî nyεkeey e. Beene etumtè monkum mew sekeci se ηka. Fí enù nonεn.

Bongayma

¹⁹ Gayε Blisilia bô Akpwila le enya ê me. Gayε ten yew Onesifolus e.

²⁰ Elastus to nu ε shεε Kolεn, ε Toofimus nu ε me nto ncine wvù le Miletus ε wvù cemte.

²¹ Momε naa ntay keeto é kefew ke nffum wvù temyi le se κew. Yubulus ciinse ηgayma ê wo. Budens bô Linus noo Klawdia bô boom bo bwee wese-beene le bocii yî Klistu le ciinse ten ηgayma.

²² Me nleke le Tata etaalè fô keyoy kuw e. Wvù ebuw ben bocii.

Nwa' wvù Baul to sanεε ê
Taytus
Fiεε fi nu ê Nwa' Taytus
wvun e

Nwa' wvun to san Baul fô cuwee mvu le ε bó teje le Taytus. Taytus to nu wee ketum kemew kè yaa nu ke ke Bojuu le, ε wvù to cinε nce won wvubole banke no nu wee mbee wvu Klistu. Wvù to lemte bô Baul, nu wee wvù fici wvù yî lemme diew di diew Nyo' le. Baul to san nwa' wvun fô cuwee wvun e ε wvù nu won wvù Klet e. Wvù to nu jó ε Baul ε cinε wvù le le wvù eshεε efici jó taale no lemme di kentaashε ke bonyii bo mbee le gene.

Baul nu ε tamce Taytus ekumε kenje kè bonyii bô nu bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le kenke keekenke. Wvù to jemyi ê wvù no wvù to yene ε bonyii bo Klet nteen kenke kenje ε è nu kè befe. Fiεε fi bii fó nu ε wvù teete Taytus no è nulo é wvù eyeyi bonyii jεy jεy ê kentaashε ke bonyii bo mbee le.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-4 Kenkewce

1:5-16 Ekumε Bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le

2:1-15 Ekumε gee di bonyii jεy jεy ekenkè ente jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

3:1-11 ε Baul tefe Taytus

3:12-15 Kemεε

1 ε nu me wvù Baul, ε me nu waa lemme Nyo' noo waa ntum Jisos Klistu. Lemme diem nu keengee ε mbee bonyii bô Nyo' nu ε caw gene fwe, bô le bó ekeè fiεε fi kecεy fi bii nce wvù è nu wvù Nyo' gomte le,

2 emum etaalè fwe yî nshii wvù mey lo wvù Nyo' wvù nulo saa mbiay mbiay to kawεε ε won se ke kew e.

3 Kefew ke len to nu ε dīoo kocen, ε wvù mum dunce diew ye endan fele yî diew ye yî me nfewci le, ε è

to nya Nyo' wvù Mboyse wesebeene mvungay mvudvu ê me le me enfewci.

4 Me nsaanke nwa' wvun fô wo le Taytus. Wo nu waa wem wvu kecεy yî mbee wvù è nu wesebeene bocii le. Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Mboyse wesebeene ebuw wo, enya wo bô nyεkeey.

Lemme di Taytus to shεεε Klet keege

5 Shiee wvù me nto ncin'yεε wo le Klet to nu le wo eshεε enele mwεεm mvù nu ε lemlεm, ebvuu egεε bocee bintaashε bi bonyii bo mbee le bilaante le bicii ê je yî me nto ndunceε ê wo le.

6 Wee keenu cee kentaashε nu ε wvù kenke keenu wee wvù yaa kenke ke fiεε fi bó ebaci wvù yî dvù le ke. Wvù kenke keenu dwee kpwoon mwaan, ε boom bew nu bonyii bo mbee le, ε è yaa nu bô bonyii yene le bó ghanghane lo kenεε temyi bikuu ke.

7 No cee ekole ke kentaashε le nu wee lemme Nyo', tu ke wvù kenke keekenke fiεε fi bó ebaci wvù yî dvù le ke. Ke wvù kenke keedunçi ye kenεε kenke shém yî ton'yεen kenεε nu wvù wuu mbvuum ε mó koole ke. Ke wvù kenke keenu wvù wamene bonyii kenεε wvù kuunke ke ε è nu sew ke.

8 Wvù kenke keenu wvù fiisene bonyii bo ghane le, koonke fiεε fi è nu fi jee, gee mwεεm bô bvufee, kenke nce wvu teyey, kenke nce wvù yuule, kee keejice ye ye le.

9 Wvù kenke keenu wvù jici n'yεeyi wvù è nu wvu len wvù bó yεeyi wvù dvù ntay, wvu le wvù enyaa ntefe ê bonyii bii ε è nu n'yεeyi wvù è nu wvu len e, ebvuu etooshi ten bonyii bô kicine n'yεeyi wvudvu.

Bó ecilè n'yεeyi bonyii bo mbiay e

10 Me njemyi nen njefo bonyii nu dvù nteen bô temyi bikuu, bô jemyi díew yi ecici, leele bonyii, efey mvunciim ngoo bonyii ba bô leeme ke le bó kenke keetfuuse bonyii yew.

11 Boban nu bonyii bò bó eban lo dew yibo, njefo bó ghane bvunse yéw bonyii yicii no bó yéeyi mwεem mvù bó yaa kenke keeyeyi ke. E bó gee nonen ε è nu nje bigew bi εcici bi bó kuunke.

12 Bonyii ban nu ε wee wvubo mvu kebεε wvù bó duu le è nu wee ntum Nyo' wvubo to jeme wase ekumε bó gayte le, “Bonyii bo Klet ké no nu bonyii bo mbiay e sekecii. Bó nu lo nyám yi ηkpwaante yi befe, nu biwelencoy bi wuwte ke ε è nu mwεem mvudien.”

13 Njeme wvudvu wvun ekumε bó nu lo kecεey. Nonen è looci tooshi lo bó dew yibole, wvu le bó ekenke mbee ε è nu wvu len,

14 εfey fo bó enya bikuu bibole eyuuke ε è nu mvumangan mvu Boku le, kenεε mwεem mvù bonyii bò nu ε tun mwεem mvu kecεey mvù Nyo' gayte le bonyii ebii dvù le.

15 Bonyii dioo kenke mvuntelem mvù yuule, ε mwεem mvunciim no yuule fô bó le. Geenεn, bó dioo kenke mvuntelem mvù yiile se bó kenke mbee, fiεε saa enu dvù fi yuule fô bó le ke, njefo bonkpawce bobole bó je yi mvuntelem mvubole nu jó, nu ε befe wase.

16 Boba bonyii duu le bó kee Nyo', geenεn ε gee dibole kaa dunçi le bó nu ε ma lo Nyo'. Nce wvubo nyene baay, ε bó temyi bikuu. Ke bó nu bonyii bò nulo ege naa lo fiεε fi jee ke.

2

Bon'yeyi ekumε kenge kè jee

1 Fô wo le Taytus, fiuw nu ε wo kenke keeyeyi bonyii ε è nu bô mwεem mvù cemsene ê n'yeyi wvu len e.

2 E teetè bolemse bò nu wase ηgaybonyii le bó ejici ye yibole yi fiεε le ficii, kenke n'wvum fô bikuu bibole, geè mwεem diεwe bonyii bò kenke bvufee le, kenke mbee ε è nu wvu len,

kenkè kenkonεn ε è nu ke len, kuulè shém yî bongew e bocii.

3 E teetè ten bokεε bò nu wase ηgaybonyii le bó ekenke kenge ε è nu kè dunçi n'wvum fô Nyo' le. Fo bó ekunsenè mvunκunsen ke. Fo bó enù bonfaw bo mbvuum e ke. Bó eyeyi bonyii ε è nu bô mwεem mvù jee.

4 Nonen, é bó emum eteete ηgon bokεε no è nulo é bó ekoonke bole' bobole noo boom bobole,

5 bvuu geè mwεem diεwe bonyii bò kenke bvufee le, ceè nce wvù yuule, tawtenè yéw yibole, kenkè mvuntelem mvù jee fô bonyii le, yuukè bole' bobole. Nonen, wee saa ebvuu enu dvù wvù nulo ejeme diεw yi befe ekumε diεw Nyo' ke.

6 E nu ke lenlen no wo nu ejemyi ê cubonyii le bó kenke keegeè mwεem diεwe bonyii bò kenke bvufee le.

7 E dunçi kenge kè jee yî fiεε ficii fi wo gee le, wvu le bonyii eyenè bejene. Seke wo yeyi bonyii bó fiεε, ε wo lese fitele fiuw ficii yî dvù le, no yeyi bó shiee,

8 ε njeme wo nu wvu len wvù è nulo wee saa ekenke fiεε fi befe keejeme ente jodvu ke. Nonen, é bonyii bò kicine beene ewuumε njefo ke bó kenke fiεε fi befe keejeme ekumε beene ke.

9 E teetè bonfaw le bó enya bikuu bibole ê bonyii bò kenke bó, egeè fiεε ficii no bó gomte le bó egeè. Fo bó etfusè fiεε dew yibole ke.

10 Fo bó esoonkè mwεem mvubole ke. Bó kenke keedunçi lo ê jé le yicii le bó nu bonyii bo kecεey e. E bó gee nonen yî fiεε ficii le, é bonyii emum eyene n'yeyi wvu ekumε Nyo' wvù Mboyse wesebeene le, le è nu fiεε ε fí kenke njon.

11 E yeyi bó nonen, njefo mbuwma Nyo' keeboyse bonyii nu ε to wase wvu le è nelo é bonyii bocii ke eboy.

12 Mbuwma wvun yeyi beene le beene ecine nce wvù yaa nu ke wvù

Nyo' gomte le, bô le fo beene ekeŋke shiee wvu baay yî mwεem mvu yî nshε le ke. Le beene eceè bô bvufee bvuseεbeene fó bvucii, ceè nce wvu teytoy noo nce wvù Nyo' gomte yî won wvun e.

¹³ Beene eceè nonen, cεyte bvujonke bvù beene taale fwe yî dvù le bvù nu ke ebuynen, bvù è nu bvukuke bvu Nyo' wesebeene wvu baay wvù è nu Mboyse wvù Jisos Klistu le.

¹⁴ Wvù to nu ε nya ekole kew nje yese beene keesum beene yî bibefe le bicii, keege é beene eyuule, nu bonyii bew bô keŋke shiee wvu baay keege gee di jee.

¹⁵ Mvun nu mwεem mvù wo keŋke keeyεyi bonyii dvù. E teetè bó, dunçi bojay bobole bô mvunɣay mvunciim mvù wo keŋke. Fo wo ebee é wee ejin wo ke.

3

No è nulo é gee di bonyii bo mbee le enù

¹ E tamçi bonyii bo mbee le le bó eyuukè bonyii bô saake won bô bô keŋke mvunɣay é bó we le. Bó egeè fiε fi bó gayte, enù ε bó ε seyse keege fiε ficii fi è nu fi leŋ.

² Fo bó ejemyi fiε fi befe ekumε wee ke. Fo bó ewaalè diwaa ke. Bó enù weε, joo bikuu bibole fokuse fwe dvu bonyii bocii.

³ E kumyi le beene ten to shee gee keyun, temyi bikuu, jayte je. Beene to nu bonfaw bo mwεem e jεy jεy mvù ye yesebeene to koonke, bvuu diee bikuu bisεbeene. Beene to cee nce wesebeene keŋke ke ε è nu mvuntelem mvù befe bô kendon ke benεen, ε bonyii bane beene ε beene bane ten bonyii.

⁴ Geenεn, ε Nyo' wvù Mboyse wesebeene ke dioo dunçe fitele fiew fi jee bô keŋkonen kew fô beene le,

⁵ mum boyse beene. Ke wvù to boyse beene nje fiε fimew fi leŋ fi beene to geε ke. Wvù to boyse nje shen ye fele yî ncuke wvù wvù to cukεε beene ε beene keŋke mboo wvu fwε le, ε Keyoy ke Yuule kumen beene ε beene no nu bonyii bo bofe keŋke nshii wvu fwε.

⁶ Keyoy ke Yuule kin nu ε wvù to loocε tfuw lo yî yese beene le fele yî Jisos Klistu wvù Mboyse wesebeene le.

⁷ Wvù to ge nonen wvu le wen ebuw lo beene, ejo beene le beene nu se jay, emum enu bondiela bew taale fwe keeke ekeŋke nshii wvù mey lo.

⁸ Njeme wvù me njeme wvun nu naa lo kecey.

Me nshieele naa le wo ejemyi ciise lo mwεem mvun é bonyii, wvu le bonyii bô nu ε bee Nyo' le eyen le bó enya bikuu bibole keege gee di jee. Mvun nu naa mwεem mvù jee baay, ε mvù too bô sew fô bonyii le bocii.

⁹ Geenεn, è wεmtè bombew bo keyun e, bô ediee ε bo'icee dikfuu yò bonyii ke she taanke. E wεmtè ten mvunɣicen bô diwaa di ekumε bonci bo Bojuu le. Ke mvumvun mwεem keŋke naa lo sew ke. E nu mwεem mvu εcici.

¹⁰ E wee nu dvù wvù too bô keŋgawsen, é wo jeme é wvù. E wo jeme é wvù kan mwaan ε buy bokaŋ bofeε se wvù lu, é wo cine je ye le.

¹¹ E keè le wvuweε wee nu ε wvù ε cine wase je yi leŋ e ε no bvuyte lo, ε nce we nu wvu kebefε, ε wvù ε lese wase ekole kew ηgew e.

Njeme bô bonɣayma bo fokemεse

¹² Me nu ŋke enciınse Ateemas keεε Tikikus fô wo le. Wvù ke dioo ε to, ε wo mom naa ntay keeto fô me le Nikobolis. E nu jó jó me nu ε nseyse le me nu ŋke enu yî kefew ke nffum wvù temyi le.

2:13 1Kol 1:7; 1Te 1:10 **2:14** 3:14; Ksm 19:5; Esek 11:20; Gal 1:4; Efe 2:10; 1Tim 2:6; Ibu 13:12; 1Bi 2:9; 1Jon 3:16 **3:1** Lum 13:1-7; 1Bi 1:13-17 **3:3** 1Kol 6:11; Efe 5:8 **3:4** 1:3; 2:10-11; 1Tim 1:1; 2:3; 4:10; Tay 3:6 **3:5** Jon 3:5; Lum 6:4; Efe 2:8-9; 5:26; 2Tim 1:9; 1Bi 1:3 **3:6** Lum 8:9-16; 1Kol 6:11; Gal 5:25; 2:13; Fili 3:20; 2Tim 1:10; Tay 3:4; 2Bi 1:11; 1Jon 4:14 **3:7** Lum 3:24 **3:9** 1:10-16 **3:9** 1:14; 1Tim 1:4 **3:10** Mat 18:15-17 **3:12** Kolo 4:7-8 **3:13** 1Kol 1:12

¹³ Momε naa ntay keefice Senas wvù wee wvù looci kee bonci, bô Abolos yî lene dibole. Momε eyen le bó nu ε κηκε fεε ficii fi bó shieele.

¹⁴ Bonyii bosεεbeene ten κηκε keeyεεyi keenya bikuu bibole keege dilemme di jee, wvu le ε nulo é bó efici yî mwεεm mvù nu shiee le le bó efice le. Fo bó enù ke lo εcici ke.

¹⁵ Bonyii bocii bò nu fεn bee bó ciinse ηgayma ê wo. Gayε bonyii bo mbee le bocii bò koonke beene. Nyo' ebuw ben bocii.

Nwa' wvù Baul to san εε ê
Filemun
Fiεε fi nu ê Nwa'
Filemun wvun e

Filemun to nu wee Klistu, ε è nelo enu ε wvù to nu wee kentaashε ke Kolose. Ε to nu wee ε bó kee wvù ntaɣ. Wvù to keɲke nƿwa ε bó teɲε le Onesimus. Ε nƿwa wvudvu ke nε lewte mum γεν buɲen yî Baul e yew ncaw e. Ε Baul ke ge ε Onesimus mum tu wee Klistu.

Nwa' wvun nu ε Baul to san fô Filemun e keeleke le wvù ekase ejo Onesimus é wvù elemte wvù le no wvù to shee lemte. Ε Baul mum ciinse Onesimus fô wvù le leke le wvù elεshε fiεε fi wvù to geε efisen wvù wase diεwe waa bwee yî Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê ηwa' wvun e

1-3 Keɲkewce

4-7 Ε Baul bense Filemun

8-22 Ε Baul leke le Filemun efisen Onesimus

23-25 Ngayma wvu fokemεse

1 Ε nu me wvù Baul, ε me nu yî ncaw e nje me nu wee Klistu Jisos. Ε nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanke ηwa' wvun fô Filemun wvù nsaa yesebeene shém wvù bee bó lemte yî fiεε le fimwaanɲ,

2 noo fô Afia wvù jeme yesebeene le, bô Alkibus wvù beene ε bó diuu yî fiεε le fimwaanɲ diεwe bonyii bo jem e, noo fô kentaashε ke bonyii bo mbee le kè taashi ê wo yew e.

3 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leetene.

Ε Baul nya keyoone ê Nyo' nje Filemun

4 Filemun, me ηke ndioo mbunlee sekeciɲ enkume wo, no nyaa ke ε è nu keyoone ê Nyo' wem ekumε wo,

5 njefo me n'yuuke no wo nu ε lese fitele yî Tata Jisos e, ε no koonke bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii.

6 Me ε no mbunlee le no wo nu ε lese wase fitele yî Jisos e, ben ε bonyii bo Nyo' le ε no nu yî kentaashε le, fifin ege é wo emεse ekiεε mwεem mvù jee mvunciim mvù è nu mvuseεbeene bô nu ε taashε bô bo Klistu.

7 Waa bwεem, kfuu keɲkeɲen kè wo keɲke fô bonyii bo Nyo' le, gee ε mvuntelem mvubole leetene, nu ε ge me ε no n'yuuke njon baay, ε fitele fiem tɛn yvuwse.

Ε Baul leke Filemun ekumε Onesimus

8 Fiεε fimew ε mum ε no nu dvù fi me nshieele le wo ege, ε è be nulo é me enɲay lo bô mvunɲay mvù me ηkeɲke diεwee wee Klistu le le wo ege.

9 Geenεn, nje keɲkeɲen, me nu enku lo can ê wo. Me wvù Baul nu wase ηgaywee, ε me mbvuu nu yî ncaw e keseen nje saaka wvu ekumε Klistu Jisos.

10 Me ε no ηkule can ê wo ekumε waa wem wvù Onesimus wvun. Me nto njo wvù waa wem e yî mbee le nu yew ncaw e fεn.

11 Fwele to nu ε wvù nu fiεε fi εcici fô wo le. Keseen wvù ε no looci wase nu naa wee fô bee wo le bocii.

12 Me ε no ntfuuse wvù jim fô wo le keseen. Wvù looci nu fitele fiem.

13 Me ηkoonke le è be nulo é me engeε wvù mbew yem e é wvù etaale fô me le fô bvudvuu bwuw e no me nu yî ncaw e fεn nje saaka wvù jee wvu ekumε Jisos.

14 Geenεn, me ε n'yen le ke è nulo é me enge fiεε diεwe fifin e se wo kee fô ke, njefo ke me ηgomte le lemme diuw di jee di wo gee fô me le enù ke diεwe me ηkane lo wo ke. Me ηgomte le fí enù no fitele fiuw nu ε bee.

15 Sekemew ε Onesimus to nε ê wo ejise yî kefew e caan nen, le wvù ke dioo ε tu jim, é ben ε wvù emum enù wase kemakaa,

¹⁶ε wvú yaa bvuu nu nfwá kε, ε wvú fele wase nfwá. Wvú nu wase waa bwoo shém yí Klistu le, ε wvú nu tén fô me le baay sε ge fô wo le, no wvú nu wee wo lemme bvuu nu wee Tata.

¹⁷Nonεn, é wo fεn nu ε yεn lε bee wo nu yí kentaashε le, é wo fiisen wvú no è be nu me é wo efiisen.

¹⁸Ε è nu lε wvú to nu ε jay fiεε fô wo le, kεnεε lε, wvú kεηke fioo ben ε wvú, é wo gεε ê diee diem e.

¹⁹Me nsaanke fin ε è nu bô kebo kem lε, “Me wvù Baul nu ηke enlaw.” Me njemyi nεn ε kε shiee nu dvú wvù me nshe nseηe lo lε, wo tén kεηke fioo bee wo kε. Nshii wvù wo kεηke keseen nu nje me.

²⁰Nonεn waa bwεεm, ficε kε me njefo bee wo nu bonyii bo Tata le. Geε nonεn nje kentaashε ke bee wo le yí Klistu le é ye ejoη me.

²¹Me nsaanke ê wo nεn, ηkee naa ntay lε wo nu ebee keege fiεε fi me ηgayte, ε wo nu dioo gee, ege naa efesεn lo.

²²Keebvuu bise fó, seyse bvudvuu bvú nce le ê me, njefo me ntaale fwe ηkee lε Nyo' nu eyuw bunle yene eci-inse me fô ben e.

Ngayma

²³Ebaflas wvù nu bee bó yí ncaw e fεn nje saaka wvu εkumε Klistu Jisos, gayte wo le.

²⁴Maaku, Alistakus, Demas noo Luk bò bee bó lemte yí kentaashε le, gayte tén wo le.

²⁵Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí eficì biyoy binεn.

Nwa' wvù bó to san **εε ê**
Bo'ibulu
Fiεε fi nu ê Nwa' Ibulu
wvun e

Kε beene looci kee wee wvù to sanεε nwa' wvun kε, geenεn ε beene kee le bó to san fô bonyii bo Klistu le bò nu Bo'ibulu. Bo'ibulu nu diee di Bojuu le dimew. Bó to san keege le Bojuu bò to nu ε lese wase fitele yî Klistu le emεy kε eleeme yî dvú le, naa no bonεew to cim too fô bó le jé le jé le. ε to nu ten keege é bó ekiεε le monkan mo monfem mò Jisos to dvú kenke mvunεay fele mo moyvuum. Bó to san ten keetefe bó le bó ekeè le fiεε fi Nyo' nu ε kaw bonyii dvú nu ε kε fî yaa nu ke esoy kuse kε. Bó nu ε dunεε le mwεεm mvù Klistu wvù Waa Nyo' nu ε to dvú fele mvu bonyii bo ntum Nyo' bo fwele le, njefo mvubole to nu kε lo binjinjin, ε Klistu ε to wase bô mwεεm mvù è nu mvu keεεy.

Bikuu bi mwεεm e ê nwa' wvun e

- 1:1-3 Klistu looci nu wunte Nyo' kebεε
 1:4-2:18 Klistu fele bonceendaa bo Nyo' le
 3:1-4:13 Klistu fele Muses bô Yoshua
 4:14-7:28 Klistu nu cee ncese wvù fele bocee ncese bocii
 8:1-9:28 Monkan mò Klistu to dvú fele mo moyvuum
 10:1-39 Ncese wvù Klistu to gee fele boncese bocii
 11:1-12:29 Ekumε keelese fitele yî Nyo' le
 13:1-25 Ntefe wvu fokemεse

Nyo' nu ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le

¹ ε to shee nu fwele, ε Nyo' jemyi ê bo'icee bosεεbeene dew bonyii bew bo ntum e bokan e nteen bô ê jé le jεεy jεεy.

² Geenεn, è dioo nu εdiuw εyan yo fokemεse le, wvù ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le. ε nu Waa we wvun wvù wvù nu ε gee le wen nu ke enya fiεε ficii can ye le é wvù esaakè. ε è nu wvù wvù Nyo' to bomεε won bô fiεε ficii can ye le.

³ N'yu Nyo' lawkene yî ye le, ε wvù nu wunte Nyo' kebεε. ε nu wvù wvù gee ε εbulε bô nshε se nu dvú. ε wvù gee ε è nu bô diεw ye yî kenke mvunεay e. Wvù to nu ε man bibefe bisεεbeene. No wvù man nonεn mum ben we shii ê εbo ke εεεy ke Nyo' Bvukukε le.

Waa Nyo' kuuke fele bonceendaa bo Nyo' le

⁴ Fí ε mum ε no nu le Waa Nyo' kuuke naa baay fele bonceendaa bo Nyo' le, ke lenlen no diee di Nyo' teje wvù dvú kuuke naa ten baay fele di-bole.

⁵ Beene kee le wvù kuuke lo njefo ke nceendaa Nyo' mvu nu dvú wvù Nyo' ke nu ε yuu wase gay ê wvù le, “Wo nu Waa wεm, ε εben nu ε me ε nεay wase le me nu Ico” kε.

ε kε mvu nu dvú wvù wvù ke nu ε yuu wase jeme ekumε wvù le,

“Me nu nke enu Ice, ε wvù nu Waa wεm” kε.

⁶ ε to nu kefew kè Nyo' to nu keetum Waa we wvu fwe wvun yî won wvun e, ε wvù gay le, bonceendaa bowene bocii ewvumtè wvù.

⁷ ε fiεε fi Nyo' to jemyεε ekumε bonceendaa bew nu le, wen gee ε bó nu diεwε fwefwe le, gee ten ε bó bò nu bonyii bowene bo lemme le nu diεwε elem ε ngyu e.

⁸ ε dioo tu fô Waa we, ε wvù gay le, “O Nyo', wo nu ke eshii yî kawla wo le esaake sekεcii se nka.

Nce wvu teyey nu ke enu ketoome ke bvunfon bwuw e.

⁹ Wo koonke ε è nu fiεε fi teyey, bane fi befe.

Nonεn me wvù Nyo' wvù nu Nyo' wo

ε mum ε mbense wo ε nfey ηgoo yo,
no me nu ε n'yefe wo bô nsusu bon-
fon yî è nu yi bvujonke.”

10 Ε wvú bvuu jeme ten ê Waa we le,
“Tata, è nu wo wvù to bomεε nshe
fonkew,

ε mwεεm mvunciim mvù nu we nu
lemme di εbo kuw e.

11 Mwεεm mvun nu ke eka, geenεn é
eshεε ke wo.

Mvú nu ke eyvumen diεwε ndvú le.

12 Wo nu ke ekewe mvú diεwε kekum
e.

Mvú nu ke ekumen diεwε no ndvu ké
kpwe ncom.

Geenεn wo nu ke emεy ke nu no wo
nu.

Ke bilum biuw nu ke eyuu eka ke.”

13 Ε nu nceendaa Nyo' mvu wvù la
wvù Nyo' ke nu ε yuu wase gay ê wvú
le,

“Shiile ê εbo kem ke εceεy e,
egen ebuy kefew kè me nu ηke enjike
bonyii buw bo bvuban e ê wo εjise
diεwε kedvuushεε ke bikaa biuw e,
é wo etome bikaa yî bó le?”

14 Bonceendaa bo Nyo' le ban nu ke lo
biyoy bì lemte Nyo' le, ε wvú tumte ε
bí ghane fici bonyii bò nu ke ekεηke
mboyma.

2

*Fo beene emwase mboyma wvù
Jisos to ghane fewci ekumε wvú ke*

1 Fí ε mum ε no nu le beene keηke
keεgeε bvufee naa ntay yî fiεε fi beene
to yuwεε le, wvu le fo beene ke ene
ebvuyte lo ke.

2 Beene kpwaake le, é bontum bò
bonceendaa bo Nyo' le to teete fwele
to nu fiεε ε fí temyi naa baay, é wee
ké enjgoy mvu kenεε etun keege no
bó gayte, é mwεten keηke nlawma
wvudvu ke leηleη,

3 é ke ege la é beene enu se bó ε yen
ηγεw fen ε beene ε jo mboyma wvù
kuuke wvun ke lo ncεw? Mboyma
wvun to yaw Tata Jisos no fewci
ekumε wvú, ε bonyii bò to yuwεε no

wvú fewci ke mum tom ten keceεy
kedvu no bó to fewci ê beene.

4 Ε Nyo' ten to nu ε tom bô mwεεm
mvù dunji mvungay mvu mwew noo
binghaw bi mwεεm e noo mwεεm mvu
diuw wvù yumεεn e mvù bó to gee.
Ε wvú bvuu gawce nnyá Keyoy ke
Yuule no wvú to shieele keetom dvú.

*Jisos nu wee wvù nu ε ceεje mboyma
fô beene le*

5 Nyo' to baa γεε wonj wvu fwε wvù
bese fewci ekumε wvú wvun le è nu ke
esaake bonceendaa bew ke.

6 Bó nu ε saη bvudvuu bvumew e ê
Nwa' Nyo' le ekumε saaka wvun le,
“Wee wvu wum nu naa la wvù wo
kpwaake ekumε wvú?

Waa wee wvu wum nu naa la wvù wo
keηke shiee we?

7 Yî kefew e nen caan nu ε wo to ge ε
wvú no nu yî bvudvuu le

ε bvú nu ekuse jo bvu bonceendaa
buw e.

Ε wo ke ghaa wvú ε wvú no keηke
bvukuke bô n'wvum.

8 Wo nu ε γεε mwεεm mvunciim ekuse
jo wvú, wvú ε no saake.”

No Nyo' to γεkeε mwεεm mvunciim
ekuse jo wee wvu wum, fiεε fimew
baa bvuu nu dvú fi nu se fí nu ê wvú
ekuse ke. Naa no fí cim nu nonεn,
nu ε ke beene yene wase le mwεεm
mvunciim nu ê wee wvu wum ekuse
ke.

9 Geenεn Jisos nu wee wvù beene
yene le yî kefew e nen caan nu ε Nyo'
to ge ε bvudvuu bwew no nu ekuse
jo bvu bonceendaa bew e. Ε Nyo' ke
bense wvú ε wvú no keηke bvukuke
bô n'wvum njefo wvú to nu ε yen
ηγεw kpwe, wvu le wvú ekpwe kpwe
wee tfuu nje mbuwma wvu Nyo' fô
bonyii le.

10 Ε nu Nyo' wvù ge mwεεm
mvunciim, ε mwεεm mvunciim nu
mwew. No wvú to gomte le wen nu ke
ejo bonyii bocii bò è nu boom bew é bó
eley bvukuke bwew e, ε fí mum no nu
naa leη le wvú ege é Jisos eyen ηγεw
wvu le wvú enù ε wvú ε kpwentεn ε

gen ε mese wee wvù eceε je mboyma fô bó le.

11 Wvú wvù Jisos wvù gee ε bonyii se yuule ê Nyo' εjise, nu ε bô bonyii bodvu bò wvú gee ε bó yuule, κηηke Icee bó mwaan. Ε nu fiεε fi κε wvú wuumene keetenje bó le boom bo bwee wen e κε.

12 Wvú to nu ε gay ê Nyo' kefew kemew e le,

“Me nu ηke encawsee diee diuw we ê boom bo bwεεm e ente.

Me nu ηke en'yemte mbensee wo ê kentaashε kebole εnte.”

13 Ε wvú bvuu gay le,

“Me nu ηke enγεε bvufee bwem yí Nyo' le.”

Bvuu kase gay le,

“Me wvun fen bee boom bò Nyo' nu ε nya ê me bocii.”

14 No boom bò wvú gayte ban nu bonyii ε bó κηηke nyam ye bô ελεμε, ε wvú wvù Jisos mum jo ten nyam ye wee wvu wum, wvu le è nulo é wvú ke ekpwe keengoy dεwle wvù κηηke mvungay mvu kpwe le.

15 Ε wvú ke ge nonen mum bvuse bonyii bò to cee bvunfaw e yí nshii wvubole tfuu njefo bó to fane kpwe.

16 Fí looci yuule naa ntay le κε wvú to κηηke shieε ε è nu fô bonceendaa bo Nyo' le κε. Wvú to κηηke ε è nu fô kfuu di Abl'am e.

17 Ε nu fiεε fi to gee ε Jisos se tu diεwε boom bo bwee le yí fiεε le ficii, wvu le wvú enù εkolε ke bocee ncese le kebole wvù camte shen fô bó le, ε wvú ε lese ten fitele yí lemme di Nyo' le keege keman é Nyo' elεεshε bibefe bibole.

18 No wvú to yenεε ηγεW, ε mmom to fô wvú le, wvú ε mum ε no kee no è nulo é wvú efii bonyii bò mmom too ten fô bó le.

3

Jisos kuuke fele Muses

2:11 Mat 25:40; 12:50; Jon 20:17 2:12 Mben 22:22 2:13 Yεsa 8:17-18 2:14 2:17; Jon 1:14; Jon 8:44; 12:31; 1Jon 3:8; Mwm 12:10 2:15 Lum 8:21 2:16 Yεsa 41:8-9 2:17 4:14; 5:2; Fili 2:7; 1Jon 2:2 2:18 4:15; Mat 4:1-11 3:1 4:14 3:2 Ktj 12:7 3:6 5:8; 3:14; 4:14; 6:18-19; 9:28; 10:22-24, 35; 13:14; Kolo 1:23; Fili 3:20; 2Tim 4:8 3:7 Mben 95:7-11 3:8 Ksm 17:7; Ktj 20:2-5 3:11 Ktj 14:21-23; Mben 95:7-11

1 Nonen boom bo bwεεm e bò è nu bonyii bo Nyo' le, ε bó ε tee ten bó le bó ke eley won wvu we le, ben egεε bvufee yí Jisos e. Wvú nu waa ntum Nyo' bvuu nu εkolε ke bocee ncese le ke mbee wvù beene ké no senje ê bonyii le.

2 Wvú to lemte bô fitele fiew ficii fô Nyo' wvù to gekεε wvú le wvù elemte wvú le κε no Muses ten to lemte bô fiew fitele ficii yew dvu Nyo'.

3 Geenεn, Jisos nu wee wvù bó ebenseè ntay fele Muses κε ληληη no wee ké bomte yew ε bó no bensee wvù fele yew yidvu.

4 Κε yew mi nu dvú yí nu se è bom wee κε. Geenεn, Nyo' nu wvù bom mwεεm mvunciim.

5 Muses to lemte naa ntay bô fitele fiew yew Nyo' le yicii diεwε waa lemme le. Ε mwεεm mvunciim mvù wvú to gee to tomte ε è nu fiεε fi Nyo' to nu keeke eyuu ejeme.

6 Ε Klistu ke lem ten yew dvu Nyo' bô fitele fiew ficii ε è nu diεwε waa yew e. Yew Nyo' yin nu beene fen é beene leeme tεmyi yí fiεε fi beene nu ε kuu shém ε no taale fwe yí dvú le bô kembense ye.

Fo wee emwase fiεε fi Nyo' le κε

7 Beene eyuw le fiεε fi Keyoy ke Yuule to gayεε. Kí to nu ε gay le,

“Ε ben yuw lo ε Nyo' ε jeme ê ben εben, fo ben eteme bikuu diεwε no bo'icee bonen to seεnene bô bo Nyo' diuu di bó to momte Nyo' ηkpwaante κε.

9 Ε nu jó jò bo'icee bonen to momεε me wvù Nyo', yen binghaw bi mwεεm e bì me nto ηγεε fô bó le yí bilim e mbaanyε.

10 Nonen ε me nton'yε shém bee engokε ke bonyii le kedvu, mum ηgay le,

‘Κε mvuntelem mvubole ké no nu naa lo yí yεm e κε.

Bó baa kee wase je yεm κε.’

11 Ε shém ton'ye me ε me nlew lo ε,
'Κε è nu naa lo é bó ke eyuu eley
bvudvuu bwem bvu nleeten e
κε.' "

12 Boom bo bwεem e, ben emum
eyènè fo wee mvu ben e enù dvú wvù
κεηκε fitele fi befe, fi tune keebēe
Nyo' le, nulo ege é ben enε ebase jim
ê Nyo' wvù κεηκε nshii le κε.

13 Fiεε fi ben κεηκε keegee nu ε ben
eteetè bikuu binen εdiuw εcii, no ke-
few kin nu kí kè bó teje ê Nwa' Nyo'
le ε, "Εben." Ben egeè nonen fo fiεε fi
befe fimew ke enε elεwce wee é wvù
enε etemyi ekole.

14 Ben ekeè ε beene nu wase fiεε
fimwaan beene ε bo Klistu fen é beene
ε mεy ε no jici fiεε fi beene to leeme
wase yì dvú le fwele ε gen ε mεse.

15 Ben ekumyì fiεε fi ε,
"Ε ben yuw lo ε Nyo' ε jeme ê ben εben,
fo ben eteme bikuu diewe no bo'icee
bonen to σεenene bó bo Nyo'
κε."

16 Ε nu baa bò to yuwεε ε Nyo' ε jeme ê
bó ε bó mwase lo no σεenene bó wvù?
Κε è nu bonyii bocii bó Muses to joe
Ijiw buy bó bó le?

17 Ε è nu baa bodvu bò Nyo' to ton'yεε
shém bó bó yì bilum e mbaanyε? Κε è
nu κε bó bò to gee bibefe, ke kpweken
ηkpwaante jodvu le?

18 Ε è bvuu nu baa bò Nyo' to lewεε
ε κε è nu naa lo é bó ke eyuu eley
bvudvuu bvuwene bvu nleeten e κε?
Ε nu κε bó bodvu bò to temyi bikuu le?

19 Nonen beene nu ε yen ε κε bonyii
bodvu to nulo egen eley bvudvuu
bvudvu le κε, njefo bó to baa lese
fitele yì Nyo' le κε.

4

*Ekume keeley nleeten wvù wvu Nyo'
le*

1 Fí ε mum ε no nu ε ηkawma wvù
Nyo' to gekεε ε bonyii nu ke eley
nleeten e bεε leeme κε fó. Nonen
beene emum eyènè fo bó ke dioo etaa
eyen ε wee mvu ben e baa ekocen
keeley wvù le κε.

2 Saaka wvù jee wvun nu ε to wase
fô beene le κε ληληη no wvù to toε fô
bó le. Geenεn, saaka wvudvu wvù bó
to yuwεε to baa fi bó κε, njefo wvù to
to fô bó le ε bó fanε yaa bee wvù le κε.

3 Fô beene bò nu ε bee wvù le nu ε
beene nulo eley nleeten wvudvu le. Ε
bonyii bomew ba nu ε Nyo' to gay ε,
"Shém to nu ε ton'ye me, ε me nlew lo
ε,

'Κε bó nu ke eyuu eley naa lo nleeten
wεm e κε.' "

Nyo' to jemyi nen, naa ε lemme diew
to ka wase fonkew seke wvù to bomεε
won.

4 Beene kee ε bó nu ε san ê Nwa' Nyo'
le bvudvuu bvumew e ekumε diuu di
εdiuw εsooshwi y ê yin je le ε,

"Nyo' to nu ε lem lemme diew dicii,
ε è ke dioo yiηsen εdiuw εsooshwi y ε
wvù leeten."

5 Ε dioo nu bvudvuu bvù bó be jemyi
wase fó bwε le, wvù ε bvuu ε jeme
le, "Κε bó nu ke eyuu eley naa nleeten
wεm e κε."

6 Fí nu kecεεy ε nleeten wvun bεε κε fó.
Ε bonyii bomew nu ke eley wvù le. Ε
bonyii bò to yawεε yuw saaka wvù jee
wvun to baa ley nleeten wvun e njefo
bó to nu ε yuw, geenεn tun keege no
wvù gayte.

7 Nonen ε Nyo' mum kase gee diuu
dimew di wvù teje le "Εben." No wvù
gekεε ke mum jeme diuw Nfon Dawe
le ε bilum ε fey wase nteen no bonyii
bodvu to tunεε keege no wvù gayte. Ε
fiεε fi wvù to jemyεε nu fí fi beene be
yuuke wase ε,

"Ε ben yuw lo ε Nyo' ε jeme ê ben εben,
fo ben eteme bikuu κε."

8 Ε è nu ε bvudvuu bvù Yoshua to joe
bonyii gen ley bó bó fó to nu wase
bvudvuu bvu nleeten e bvudvu, tu κε
Nyo' to bee ebvuu ejeme ekumε diuu
dimew ε è nu di nleeten e κε.

9 Fí ε mum ε no nu ε diuu di nleeten e
bεε dvú fwe fô bonyii bo Nyo' le diewe
di Nyo' to leetenεε dvú diε le.

10 Fí ε no nu ε, é wee ley nleeten wvun
e, tu mweten ε leeten wase yì lemme

diew e dicii ληληη no Nyo' to λετενεε yí diew lemme le.

¹¹ Nonen beene emomtè ntay keeke eley nλετεν wvun e, wvu λε fo wee mvu ke egbwe λε è base εκολε κè τεμυεεν wvú diεwε bonyii bo fwele ba le κε.

¹² Ben ekeè λε diεw Nyo' κηηκε nshii, lemte. Yí koole fele nyo yí bó nu ε fon biba bicii. Yí ké no leyte gene buyte fô nshii bô keyoy ke wee le taashi, leyte ten ê biyunj bô bikufe bi wee le. Yí ké no bwaashi bonkpawwce noo mwεεm mvù nu ê fitele fi wee le.

¹³ Ke fiεε nu naa lo dvú fi Nyo' nu ε bom fi nulo enyiime ê wvú εjise κε. Mwεεm mvunciim yen'yi ê wvú εjise endan. Ε è nu wvú wvù beene κηηκε keeke etanη diuw ê wvú fwe.

Jisos nu εκολε ke bocee ncese le ke baay

¹⁴ Nonen no beene be ε gay wase λε beene κηηκε εκολε ke bocee ncese le ke baay, κè è nu Jisos wvù Waa Nyo', ε wvú ε ben wase ε tosen εbulε ε γεν fowe, beene emum ejicì mbee wvù beene ké no seηe ê bonyii le ntay.

¹⁵ Ke εκολε ke bocee ncese le kesεεbeene kin nu wee wvù nulo emaa kewεεyε kesεεbeene wvuλε wvú ecamtè shém fô beene le κε. Ε nu wee ε mmom to to wase ten fô wvú le jé le jé le no yí too fô beene le, geenεn ε wvú fanη yaa ge kebefε κε.

¹⁶ Nonen beene emum ebenci too mbew kawla mbuwma Nyo' le σε nfan wvu λε wvú ecamtè shen fô beene le, é dioo nu kefew κè fiεε ghaake beene é wvú ebuw beene bô nfi we.

5

¹ Beene kee λε bó ké baale εκολε ke bocee ncese le ê bonyii εντεληη egεε λε wvú elemtè Nyo' le nje bonyii, ε wvú mum no joo nnyá bonyii feese ê Nyo', gee ten boncese fô bibefe bi bonyii le.

² No wvú wvù cee ncese nu ten ε wvú wεεyi jé le nteen, ε wvú mum no kee keenu nyεkeey bô bonyii bò yaa kee κε mwεεm bvuyte lo le.

³ Nje kewεεyε kew kin, ε wvú mum no κηηκε keegeε boncese fô biew bibefe le κε ληληη no wvú gee fô bi bonyii bomew e.

⁴ Ke wee nulo ebense εκολε kew λε wen enù εκολε ke bocee ncese le κε. Ε ké baa Nyo' mwετεn κε ληληη no wvú to balεε Elon.

⁵ Ε nu κε ληληη no κε Klistu to baa bense εκολε kew λε wen enù εκολε ke bocee ncese le κε. Ε to γεke Nyo' wvú mum gay λε,

“Wo nu Waa wεm,

ε εβεν nu ε me ε ηgay wase λε me nu Ico.”

⁶ Ε wvú bvuu gay bvudvuu bvumew e ten λε,

“Wo nu cee ncese wvù mεy lo ê je yí Melkiseδεk nu jó le.”

⁷ Ε to nu seke Jisos to nu fokuse fen, wvú to ké no bunlee sekecii λεke fô Nyo' le, beele foweεwe shiwse misem fô wvú wvù Nyo' wvù nulo efi wvú can kpwe le. No è to nu wee ε wvú fane bvuu wvumte Nyo', ε Nyo' mum yuw bunle ye.

⁸ Naa no Jisos to nu Waa Nyo' nonen, bongew bò wvú to yενεε to nu ε γε ε wvú γεεyi keeyuuke κε ε è nu Nyo' le.

⁹ Ε Nyo' ke γε ε wvú no nu wee wvù nu ε kpwεnten ε γεν ε mεse, wvù eboysee bonyii bò yuuke wvú le. Ε mboyma wvun nu wvù nu σε ηka.

¹⁰ No Nyo' γεε nonen mum γεε wvú λε wvú enù εκολε ke bocee ncese le diεwε Melkiseδεk e.

Fo wee Klistu ebvuu etfuw bikaa ke

¹¹ Mwεεm nu dvú nteen mvù bese bεε κηηκε keejeme εκυμε saaka wvun. Geenεn fí τεmyi keenεle é fí eyuu fô ben e, njefo ben nu ε nε wase ε no λεε baay keeyuw fiεε.

4:12 Yεsa 49:2; 55:11; Yeli 17:10; Jon 12:48; Efe 6:17; 1Bi 1:23; Mwm 1:16 **4:14** 5:8; 8:1; 2:17-18; 3:1; 5:1, 4-6; 7:24-28; 8:3; 9:7, 11 **4:15** 2:18; 5:2; 7:26; 9:12; 1Jon 3:5 **4:16** 10:19 **5:1** 4:14 **5:2** 2:17-18; 4:15; 7:28 **5:3** 7:27; 9:7; Lew 9:7; 16:6, 15 **5:4** Ksm 28:1 **5:5** 1:5 **5:6** Mben 110:4; Ibu 6:20 **5:7** Mat 26:36-46 **5:8** 1:2; 4:14; 6:4-6; 7:3, 28; 10:29; Jon 1:34; 4:15; Fili 2:8 **5:9** 7:27 **5:10** 5:6; 6:20 **5:12** 1Kol 3:2

12 $\text{E} \hat{e}$ be nu \hat{e} leŋ e, tu \hat{e} be yeeyi wase ben bonyii keseen. Ben ϵ kaa ϵ ne ϵ no nu le bó ebvuu ekase eyeyi lo ben bô mweem mvu ekume diew Nyo', ϵ \hat{e} nu mvù bó ké yaw kew yí dvú le. Ben be diewe mvunley mvu boom e mvù be yamte ϵ \hat{e} nu emben, ϵ bó baa diee wase mweem mvudien mvù temyi ke.

13 Ke \hat{e} nulo \acute{e} wee wvù be yeeyi lo diew Nyo' ekee fi fi leŋ \hat{e} Nyo' ejise ke. Wvù nu diewe finley fi wan e fi be yamte ϵ \hat{e} nu emben e.

14 Mweem mvudien mvù temyi nu ϵ \hat{e} ké no diee bonyii bò nu ϵ bó ϵ taw wase. Boban nu bonyii bò nu ϵ bó ϵ yeeyi wase keetaasse mweem kee jey jey mvù jee bô mvù befe.

6

1 No fí nu nonen, beene emum ecine n'yeeyi wvu ekume Klistu wvù wee ké yaw kew yeeyi le, egenè fwe ϵ \hat{e} nu yí wvu bonyii bò nu ϵ taw wase le. Fo beene ebvuu ekew eleesè kenfuy ke n'yeeyi le kè le bonyii ekumen mvuntelem mvubole yí gee dibole di nulo etoo bô kpwe, noo n'yeeyi wvù le bonyii elese fitele yí Nyo' le ke.

2 Ke \hat{e} nulo ten \acute{e} beene ebvuu ekew eyeyi lo ekume no bó cuke bonyii, * bô keegele can yí bonyii le ke. E ke \hat{e} nulo \acute{e} beene ebvuu ekew eyeyi ekume mbuy wvu yí kpwe le bô ekume nsaw wvù nsumten wvudvu nu wvù mey lo ke.

3 Mweem mvun nu ϵ beene nulo ecine dvú egenè fwe fen ϵ Nyo' ϵ fi.

4 Beene ecine dvú njefo \acute{e} bonyii nu ϵ bó to yuuse wase bó yí fi fi Nyo' le, ϵ bó ϵ mom wase nnya yì nen'yi fowe, ϵ bó ϵ kenke wase ten Keyoy ke Yuule, ϵ ne ϵ kase ϵ tfuw bikaa, tu ke je nu naa lo dvú yì \hat{e} nulo \acute{e} bó ebvuu ege \acute{e} bó ekumen mvuntelem mvubole ekase etu jim ke.

5 Boban bonyii nu ϵ bó ϵ mom wase bvujonke bvu diew Nyo' le ϵ yuw, ϵ

bvuu ϵ kiε mvunŋay mvu nshii wvù too le.

6 E bó ley wase mweem mvun e, ϵ kase ϵ tfuw bikaa, tu ke je bvuu nu dvú keege \acute{e} bó ekase ekumen mvuntelem mvubole etu jim ke, njefo fi fi bó ge nu ϵ bó kaase joo ϵ \hat{e} nu Waa Nyo' taa yí kentam e bô can yibo, shoose ya le.

7 Wε wvù jaŋ gbwee yí dvú le sekeci ϵ wvù nyaa mweem mvù bonyii bò bó lem wε wvudvu nje bó le bó eboytè yí dvú le, ké no kenke kembonen ke Nyo' le.

8 Geenεn, \acute{e} \hat{e} kuu bisafe bô bíay wene dvudvu, tu \hat{e} nulo \acute{e} bó eciese lo wvù, ke emum ene eton lo.

9 Nsáa yese shém, naa no bese cim jemyi nen, bese kee le ben leeme finen ϵ \hat{e} nu yí mweem mvù jee fele mvubole, ϵ \hat{e} nu mvù mvù too bô mboyma fô ben e.

10 Ke Nyo' nu Nyo' kenlow wvù nulo ke edaaye lemme dinen di ben lemte noo kenkonen kè ben dunji ϵ kew lo ϵ to ϵ buy keseen e fô bonyii bò \hat{e} nu bew e nje ye ke.

11 Shiee wese baay nu le wee bô ekole kew eleemè ke yí fifi fi fi nonen egen emese, wvu le ben ke ekenke fi fi ben nu ϵ lese bvufee bvucii ϵ no taale fwe yí dvú le.

12 Fo ben egeè ngoy ke. Ben ebenen bonyii bò to lese fitele yí Nyo' le, no kuule shém se ke kenke fi fi Nyo' to kawεε.

Ke Nyo' ké kumen ŋkawma we ke

13 Ben ekume seke Nyo' to gee ŋkawma \hat{e} Abl'am. Wvù to dioo gee kan ϵ \hat{e} nu diee diew di wvù wvù Nyo' le, njefo ke wee mvu to bvuu nu dvú wvù kuuke fele wvù, wvù wvù ekan diee diew ke.

14 Wvù to dioo kan gay le, “Kecεy, me nu ŋke embuw wo enge \acute{e} boom buw elone lo.”

5:14 13:9; Lum 16:19; 1Kol 14:20; Efε 4:14 6:1 9:14 6:2 Jon 3:25-26; Lem 19:1-6 * 6:2 Ncuke bonyii wvun jemyi ten ekume wvù Bojuu to ké no gee. 6:4 2:1-3; 5:8; 10:26-29; 12:25; Mat 12:31; 1Jon 5:16 6:8 Mat 13:7, 22 6:10 10:32-34; 13:1; 1Jon 4:7-12, 19-21 6:12 11:1-12; Luk 21:19 6:13 Ken 22:15-18; Ibu 11:12 6:16 Ksm 22:11; Mat 5:34; 23:16-22

¹⁵ No Ablam yuwεε nonεn, mum no nu nyεkeey, ke mum ghan keηke fiεε fi Nyo' to kawεε fidvu.

¹⁶ ε nu kecεεy le wee kε diee kelew ekan ε ε nu diee di wee wvù kuuke fele wvù le, ε kelew kedvu mum sumtεn nsaw.

¹⁷ ε nu ke leηleη no Nyo' to dioo gee ηkawma no gomte keege le bonyii bò nu ke ekeηke fiεε fi wvù kaw fin, ekiεε naa ntay le ke wen kε kumεn fiεε fi wen gomte ke. ε wvù dioo kaw mum die kelew.

¹⁸ No Nyo' to kawεε kase die kelew nonεn, ε mwεεm mvun mum buy mvunfεεm mvù ε nulo bó saa ekumεn ke, njefo mvù to buy ε ε nu diuw Nyo' le, wvù yaa nu naa lo embiay mbiay ke. Nonεn beene bò nu ε lewte wase ε bεε ε wvù ekuse emum ekeηkè mvuntelem mvù temyi keekaantεn fiεε fi bó nu ε gεε beene ε no taale fwe yî dvù le.

¹⁹ Fiεε fin fi beene taale fwe yî dvù le nu fi jici mvuntelem mvuseεbeene le cεεy cεεy, temyi diεwε keη'wow e fo mvù ebuuke. ε nu fî fi nu ke ege é beene efey eley egeη ente fô kecee ke Nyo' le εjim jo ndvu yî bó nu ε shεηke ε ban jó dvù le.

²⁰ ε ε nu fó fô Jisos to leyεε wase diεwε nsafwe wesebeene le keekene bvudvuu ε beene. Wvù nu εkolε ke bocee ncese le wvù mεy lo ε je yî Melkisedek nu jó le.

7

Ekume cee ncese wvù Melkisedek

¹ Melkisedek wvun to nu Nfon wvu Salem, bvuu nu cee ncese Nyo' wvù nu εkolε ke Mwεεm Mvunciim e. ε ε ke no nu kefew kemew e, ε Ablam laa jem yuwye bonfon nteen. ε Melkisedek ke tasεn bò wvù no wvù to kfuuyi, mum laη kembonεn yî ye le.

² ε Ablam gaw mwεεm mvunciim mvù wvù to yowεε gbwen jem e biba yuufe, nya keba kemwaan ε Melkisedek. Cee ncese wvun nu ε diee diew duηci mwεεm mvunfεεm. Fi fwe nu le wvù nu “Nfon wvu Teytey” no diee diew di Melkisedek duηci. ε fi bii

fó nu le wvù nu “Nfon Nyεkeey” njefo wvù to nu Nfon wvu Salem. *

³ Ke wee kee ice bô bwee keεεε kfuu diew ke. ε ke wee kee tεn seke bó to bokεε wvù keεεε seke wvù to kpweε ke. Wvù nu cee ncese wvù mεy lo diεwε Waa Nyo' le.

⁴ Ben ke etaa eyεn wee wvù ε to nu Melkisedek wvun! Wvù to nu naa lo wee ε wvù kuuke. Naa ε Ablam wvù to nu cee kfuu di bonyii bo Islael e ke yow mwεεm gbwen jem e to dvù gaw biba yuufe, mum nya lo kemwaan ε wvù.

⁵ Fi ekumε boom bo Lεwe le bò to kε no lemte lemme di bocee ncese le nu ε bvudvuu bvumew to jemyi ε bonci bo Muses e le bó efii mwεεm ε bonyii bo Islael keba kemwaan ente jo yuufe, naa no bonyii ban to cim nu boom bo bwee bó le, ε bó bocii nu boom bo Ablam e.

⁶ Ke wee wvun to nu wee kfuu di Lεwe le ke. Geenεn ε ε fi wvù mwεεm ε Ablam keba kemwaan ente jo yuufe, laη kembonεn yî ye le, ε Ablam nu wee wvù Nyo' to gee ηkawma ε wvù.

⁷ Ke ε nu kemaηεn le wee wvù laaηke kembonεn yî wee mvu le kuuke fele wee wvù wvù laaηke kembonεn yî ye le ke.

⁸ Bocee ncese bo ε kfuu di Lεwe le ban to fii mwεεm ε bonyii keba kemwaan ente jo yuufe, ε bó bodvu bò fii nu bonyii ε bó kpwee. Geenεn Melkisedek wvù to fiεε mwεεm keba kemwaan ente jo yuufe ε Ablam nu ε Nwa' Nyo' seηε ε beene le ε nu wee ε wvù to fele.

⁹ ε nulo é bó egay le Lεwe kebee wvù kfuu diew to fii mwεεm ε bonyii keba kemwaan ente jo yuufe to nu ε nya mwew mwεεm ε Melkisedek can Ablam e.

¹⁰ Bó nulo egay nonεn njefo seke Melkisedek to tasεnεε bò Ablam nu ε wvù wvù Lεwe to bεε ε bvulew bvù Ablam wvù ε to nu icee cee cee bó le.

¹¹ ε ε fen to nu le lemme di kfuu di Lεwe le to gee diεwε bocee ncese le to nu ε kocεn keege é bonyii enu teytey ε

6:18 Ktj 23:19
14:17-20; Ibu 5:6
Ktj 18:21

6:19 3:6; Lum 5:5; Ibu 9:3

6:20 4:14; Mben 110:4; Ibu 5:10; 7:1-4

7:1 Ken

* 7:2 Salem nu le, “Nyεkeey” ε ε nu diee di kelaante kè Jelusalem e, ε bó ε ci lo.

7:5

Nyo' ejise, tu shiee wvumvu cee ncese to bee ebvuu enu wvu la? Beene kee le Nyo' to nya bonci ê bonyii bo Israeël bii lemme di bocee ncese bo ê kfuu di Lewe le to gee. Fí dioo nu nonen, bó kaa ε gay le wvuwe cee ncese kenke keeke enù ê je yì Melkisedek nu jó le, efey keenu ε è nu ê je yì cee ncese wvu ê kfuu di Elon e nu jó le nee le?

¹² Beene kee le kfuu di bocee ncese le ké kumene, ε fí no nu shiee le keekumen ten bonci.

¹³ Wee wvun wvù beene jemyi ekume wvù, nu ε wvù to buy ê kfuu dimew e jey, ε wee ke baa yuu buy wase ê kfuu didvu le elemte fô ketan ke ncese le ke.

¹⁴ Wee wvun nu Tata wesebeene. ε è nu kecey le wvù to buy ê kfuu di Juda le. ε Muses to ke baa yuu jeme fiε ekume kfuu din seke wvù to jemyi ekume bocee ncese ke.

Jisos nu cee ncese ê je yì Melkisedek nu jó le

¹⁵ Fiε fin fi beene jemyi ekume fí nu ε looce ε dunce ye no cee ncese wvumvu nu ε buy wase diewe Melkisedek e.

¹⁶ Wvù nu ε ne ε tu cee ncese ε è yaa nu ê je yì nci jemyi le no wee kenke keenu ê kfuu di bocee ncese le ke. Wvù nu cee ncese ε è nu yì mvungay mvu nshii wvù yaa kaa ke le.

¹⁷ ε nu fiε fí bó nu ε san ekume wvù le,
“Wo nu cee ncese wvù mey lo ê je yì Melkisedek nu jó le.”

¹⁸ Fí ε mum ε no nu le, je yì yvum yì bó to gee mwem jó nu ε bó ε fuwyε wase yiyε, njefo ke yì bvuu kenke mvungay kenε lemme ke.

¹⁹ [Ke bonci bo Muses e to ké ge fiε ε fí jon gen mese ke.] Geenε, keseen nu ε Nyo' ε dunce wase je yì jee ntay yì beene egele bvufee yì dvù le yì fele yiyε. ε nu yì yì beene fele jó se too nceencee fô Nyo' le.

²⁰ ε keebvuu ebise fó nu ε Nyo' to dioo geele cee ncese je yì fiε yin, die

kelew, ε ke wvù to ké die kelew seke wvù to geele bomew ba ke.

²¹ Geenε, ε wvù ke dioo geele wvun, die kelew ekume wvù gay le,
“Me wvù Tata nu ε me ε ndie kelew, ε ke me nu nke enkumen diew yem ke,
‘Wo nu cee ncese wvù mey lo.’ ”

²² Kelew kè Nyo' to dieε kin ε mum ε dunce le Jisos nu wee wvù nu ε ge monkan mo monfem man ε no leeme temyi fele mo moyvuum.

²³ Bocee ncese bó to shee nu fwele to ké no nu nteen, njefo ke kpwe to nulo ecine wee le é wvù emey egee lemme diew di kecee ncese le ke.

²⁴ Geenε, Jisos ε no nu fiew cee ncese sekeci njefo ke nshii we kenke kendvuse ke.

²⁵ Nonen, wvù nulo eboysee bonyii sekeci bó benci too fô Nyo' le fele can ye le. ε wvù boysee nonen, njefo wvù nu dvù sekeci leke Nyo' fô bó le.

²⁶ Fí nu len le beene ekenkè kfuu kekε ekole ke bocee ncese le. Wvù nu fiew wee wvù yuule, ε wvù baa kenke jay kenε nlom yì ye le ke. Wvù nu fiew ε Nyo' ε gawsen wvù fô bonyii bo bibefe le. Nyo' nu ε bense wase wvù, wvù ε ben naa ε fey ebulε ε gen fowe.

²⁷ Ke wvù kenke fiew shiee keege boncese diewe bikuu bi bocee ncese le, bì to ké no gee boncese ediuw ecii ke. ε bó to ké dioo gee yaw ge fô bikuu bibole, keekpwanen bibole bibefe, se ke no gee fô bi bonyii le. Wvù to ge fiew we ncese kan mwaan no wvù to nyaε ekole kew keetanε bonyii dvù.

²⁸ Yì kefew ke bonci bo Muses e nu ε bó to baale naa ε è nu bonyii ε bó weyi yì nyam ye le le bó enù bikuu bi bocee ncese le. Geenε, ε è ke dioo nu wase ejim jo bonci ban, ε Nyo' ge nkawma die kelew, mum baa wase ε è nu Waa we wvù wvù nu ε ge wvù ε no jee gene meese sekeci.

8

Jisos nu ekole ke bocee ncese le ke monkan mo monfem e

¹ Ekolε ke fiεε fi beene jemyi ekume fí le nu κελε, beene κεηκε kfuu ekole ke bocee ncese le ε è nu wee ε wvú ε shii ê εbo ke εεεy ke kawla Nyo' Bvukuke le fowe.

² Wvú nu wee lemme fô Nyo' nu, lemte cun dvù è nu cεεy cεεy cun yi wvú wvù Nyo' le, ε è yaa kene bonyii κε. Ε kene wvú wvù Tata Nyo' cun yidvu.

³ Ekolε ke bocee ncese le kecii nu ε Nyo' ké baa γεε le wvú ejod nnyá yi bonyii feese ê Nyo' bvuu gee ten boncese fô Nyo' le. Nonεn, fí ε no nu shiee le fô wvuwvun cee ncese le keekεηκε ten fiεε fi wvú nulo ege ncese dvú fô Nyo' le.

⁴ Ε wvú be nu fokuse fεn, wvú saa enu naa lo cee ncese κε, njefo bocee ncese nu wase dvú bò nyaa nnyá bii no nci Muses gomte.

⁵ Lemme di bó lemte fokuse fεn nu κε lo nfiεεεn bó kenjinjin ke di yew dvu Nyo' le fowe. Ε nεε fiεε fi è to nu seke Muses to nu keekene cun Nyo' yi fokuse fεn, ε Nyo' tefe wvú gay le, “Yεnε le wo nu ε kene fiεε ficii fí ε no nu κε lenlen diεwε fi me nto nduηcεε ê wo yí kum e.”

⁶ Geenεn Jisos nu ε bó ε nya lemme ê wvú ε dí kuuke fele di bocee ncese bo fwele le, κε lenlen no monkan mò wvú leeme fwe wvudvu εntelen jo Nyo' bó wee wvu wum kuuke ten fele mo moyvuum. Mó fele lo njefo moman bii ε è nu bonkawma bò fele bo fwe le.

⁷ Ε monkan mo fwele to nu σε mó κεηκε jay ηkuuη, tu κε shiee momew to bee ebvuu enu dvú κε.

⁸ Nyo' to nu ε yen le jay nu dvú bó bonyii, mum gay le,

“Me wvù Tata ηgayte le diuu too lo di me nu ηke ηgbwo monkan mo monfεm bee yew Islael noo yew Juda.

⁹ Ε κε monkan man nu diεwε mò me nto ηgbwolεε bee bo'icee cee bó

diuu di me nto njicεε bó le yí kebo le, njo mbuy bó bó won wvù Ijiw e κε.

Monkan modvu man nu ε bó to baa emey eleeme yí dvú le κε.

Nonεn, ε me mum mbase jim ê bó le. Fifin jemyi me wvù Tata.

¹⁰ Me wvù Tata mbvuu njemyi le, kefew nu ke eto ekocεn,

é me embvuu ηgbwo momew monkan bee yew Islael.

Mó nu ke enu le, me nu ηke enlese lo bonci bem

ê bonkpwawcε bobole,

ensan ε è nu ê mvuntelem mvubole.

Me nu ηke enu Nyo' wvubo, ε bó nu bonyii bem.

¹¹ Κε wee bεε ke ebvuu eyεεyi lo wee we won mvu

κεnεε waa bwee gayte le wvú ekeè Tata Nyo' κε,

njefo wee tfuu nu ke ekee me

ε κew yí wee wvu caan e ε γεν ε buy yí wvu baay e.

¹² Me nu ηke encam shen fô bó le,

nλεεshε mwεεm mvubole mvù befe.

Κε me mbεε ηke embvuu ηnkumyi bibefε bibole κε.”

¹³ No Nyo' to jemyεε le monkan mo monfεm nu ke enu, tu wvú to yene wase le mo fwele ma nu fiεε fi fiyvuum. Ε fiεε yvuumene κεnεε lune wase, tu è shεete caan é fí ela ê bonyii ejise.

9

Je ncese yi yvum bó yi fiε

¹ Fí nu le, monkan mo fwele to κεηκε bonci bò duηci je yí bonyii ebunleè Nyo' jó, bvuu κεηκε bvudvuu ε bó ε seyse le è nu yew Nyo' yi fokuse fεn.

² Bó to nu ε kene cun bó ndvu sumten biba bifεε, ε keba ke fwe ente nu ε bó teηε le Bvudvuu bvù Yuule. Bvubvun nu fò fiεε fi bó to tomyi ken'yeese yí dvú le noo fò kedaη kè bó to ké no γεεle bleεd wvù bó nu ε ge ncese dvú fô Nyo' le to nu.

³ Ɛ keba kè bii fó ente nu Ɛ bó tene le Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay. Bvudvuu bvun to nu ejim jo ndvu mi Ɛ bó Ɛ shenke Ɛ sumten cun dvù entelenj.

⁴ Bvubvun bvudvuu nu fô ketan ke jiin e to nu, Ɛ bó Ɛ seyse ketan kedvu bô ketwaa ke bigew e kè yeƐle. Ɛ nkɔw monkan mò Nyo' to gbwolƐƐ bô bonyii nu ten fó, Ɛ bó Ɛ seyse Ɛ lay ye yidvu yicii bô ketwaa ke bigew e kè yeƐle. Ɛ nkɔw wvun e nu Ɛ kentee ke mana le to nu jó, Ɛ bó Ɛ seyse ten bô ketwaa ke bigew e kè yeƐle. Ɛ kemañ ke Ɛlon e kiƐ kè bibƐ to comƐƐ yí dvù le nu ten Ɛ nkɔw wvun e. Ɛ biwan bi Ɛta le bì bó to sanƐƐ bonci bo monkan modvu le nu ten Ɛ nkɔw wvudvu le.

⁵ Ɛ we jo nkɔw wvun nu Ɛ bó to leke mwƐƐm mvumew Ɛ mvù nu diƐwƐ bonceendaa bo Nyo' le bo n'yuule, Ɛ mvù Ɛ san ye Ɛ we jo kentaw ke Nyo' le ke nƐƐshƐ bibefƐ le. MwƐƐm mvun nu Ɛ ke Ɛ nulo Ɛ beene ejemyi gene ente jodvu keseen baay ke.

⁶ No bó to seysƐƐ mwƐƐm mvun Ɛ yiyin je le nen, Ɛ bocee ncese mum no gene leyte Ɛ keba ke fwe kiƐ le Ɛdiuw Ɛcii gee lemme dibole dvù.

⁷ GeenƐn, Ɛ wee wvù to ké ley Ɛ keba ke ente kiƐ le to nu ke ƐkolƐ ke bocee ncese le maan. Ɛ wvù to ké ley dvù ke kan mwaan yí kelum e. Ɛ wvù yaa to ké ley dvù se ƐƐmƐ ke nyam e kè wvù ege ncese dvù fô ƐkolƐ kew e noo fô bibefƐ bi bonyii le bì bó gee yaa kee ke le.

⁸ NonƐn, yiyin nu je yí Keyoy ke Yuule duñci Ɛ bonyii le je yí wee to nulo eley egeñ fô Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay e to baa yene wase ye ke, no cun Nyo' yí fwe ye to beƐ leeme fó.

⁹ MwƐƐm mvun mvunciim nu nciise mwƐƐm mvù kooyi kefew ke keseen kin e. Ɛ fifin duñci le ke mwƐƐm mvù bó to nyaa Ɛ Nyo' noo boncese bò bó to gee fô Nyo' le nulo ege Ɛ mvuntelem mvu bonyii bò bunlee Nyo' le

enu Ɛ mvù yuule gene mƐƐse ke.

¹⁰ MwƐƐm mvudvu kenke ke fiƐ maan keege Ɛ Ɛ nu bô mwƐƐm mvudien noo mwƐƐm mvuwuun noo jé yí bonyii cuke ye jó keeyuule Ɛ Nyo' ejise. Ɛ mvumvun nu mwƐƐm mvù kumte ke Ɛ Ɛ nu nyam ye le, mvù bó to kenke keege egeñ ebuy kefew kè nkumƐn ke eto le.

¹¹ GeenƐn no Klistu wvù nu ƐkolƐ ke bocee ncese le nu Ɛ to wase, Ɛ Ɛ nu wvù wvù nu Ɛ to bô mwƐƐm mvù jee, wvù Ɛ mum Ɛ ley cun, Ɛ Ɛ nu yí baay yí yuule gene mƐƐse le. Ke yiyƐ nu yí Ɛ yoke bonyii ke. Fi nu le, ke Ɛ nu cun yí yí nshƐ yin e ke.

¹² Fô wvù to leyƐƐ nu Bvudvuu Ɛ bvù looci Yuule naa ntay. Ɛ wvù to ley kan mwaan Ɛ fí ka lo nonƐn. Wvù to baa eley fofƐn Ɛ Ɛ nu bô ƐƐmƐ ke bíe le kenƐƐ ke boom bo bona' le ke. Wvù to ley Ɛ Ɛ nu bô kew ƐƐmƐ. No wvù geƐ nonƐn, Ɛ fifin mum sum beene yí bibefƐ le, Ɛ nsum wvun nu wvù mƐy lo.

¹³ Ɛ to nu fwele Ɛ wee ké dioo nu bô nkɔm ye le, Ɛ bó jo ƐƐmƐ ke bie le kenƐƐ ke na' le, kenƐƐ taan di kejun ke na' wvù bó nu Ɛ ton wvù Ɛ fie le, mise kenƐƐ mwan yí mwƐƐn e, Ɛ wvù kase no yuule.

¹⁴ Ɛ fí to nu nonƐn, tu ke ƐƐmƐ ke Klistu le nulo ege fiƐ fi fele fifiƐ? Wvù to nu Ɛ nya ƐkolƐ kew Ɛ kí nu se nlom Ɛ Nyo' fele yí Keyoy kè mƐy lo le. Wvù to ge nonƐn, mum cuke mvuntelem mvusƐƐbeene yí mwƐƐm mvù too bô kpwe le, wvu le beene elemtè Nyo' wvù kenke nshii le.

¹⁵ Ɛ nƐƐ fiƐ fi Klistu nu wee wvù leeme fwe monkan mo monfƐm man entelenj jo Nyo' bô wee wvu wum. Ɛ wvù leeme wvu le bonyii bò Nyo' nu Ɛ tee le Ɛ nu bew ke ekenke bvudvuu fô bvujonke bvù mƐy lo bvù Nyo' nu Ɛ kaw bó dvù. Bó nu ke ekenke njefo wee nu Ɛ kpwe wase, Ɛ kpwe ye yin Ɛ sum bó yí ngƐw wvù to nu keeke eto

nje bibefe bì bó to shee gee fwele ê monkan mo moyvuum e.

¹⁶ Beene kee le wee ké teete kpwe, * wee saa ke ebi ntefe kpwe wvudvu le se bó ε yεn le mwεten nu ε kpwe wase ke.

¹⁷ Fí nu nonεn, njefo ke ntefe kpwe ké no keηke mvunγay se wee ε kpwe ke. Ke bó ké bi ntefe kpwe le ε wee wvù tefe kpwe beε dvú ke.

¹⁸ Ε nεε fiεε fi naa monkan mo fwe nu ε mó yaa to nulo ke eleem se bó ε seε nyam ελεμε ε buy ke.

¹⁹ Ε to nu seke Muses to tanεε wase fiεε ficii fi to nu ê Nwa' bonci le ê bonyii bocii, ε wvú mum jo tiεw kete ke isob e ε bó ε njim yvúw njee yí dvú le ε bó ε com yí ε no yeεle, mum jo ten ελεμε ke boom bo bona' le, bô ke bíe le, noo joo, mise yîηwa' bonci bodvu le, mum mise ten yí bonyii bocii le.

²⁰ Ε wvú dīoo miise no gayte le, “ελεμε kin nu ke monkan mò Nyo' gbwole ben ε bó le, gayte le ben eleemè yí dvú le.”

²¹ Ε wvú mise ten ελεμε kedvu yí cun Nyo' ye le noo yí mwεεm mvu cun dvu dvú le mvù bó gee bunle dvú.

²² Fí nu naa lo keceey le mwεεm nteen to shee nu ε nci duηci le bó keηke keege ke ε è nu bô ελεμε é mvú se no yuule. Ε ke è nulo é bó elεεshe bibefe bi wee le se bó ε seε fiεε ελεμε ε buy ke.

Ncese wvù jisos to gee kan mwaan cuke bibefe bi bonyii le

²³ Fí to nu naa shiee le le bó ecuke mwεεm mvun mvù nu ke lo nfiεεen mwεεm mvu fowe ê yiyin je le. Geenεn, ecuke mvù looci nu mvu fowe ε è nu bô boncese bò fele boban,

²⁴ njefo Klistu to ley cun Nyo' le ε è yaa nu yi è yoke bonyii bô can, yi è nu ke lo nfiεεen cun Nyo' yi ceey ceey ke. Wvú to ley ε è nu fowe keβεε. Ε è nu fò wvú nu keseen fwe dvu Nyo' leke Nyo' fò beene le.

²⁵ Ke wvú nu fó nεn keebvuu egee boncese bô εkolε kew fô Nyo' le bokaη e bokaη e diεwε no εkolε ke boceε ncese le to ké no leyte fô Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay e ê kelum ê kelum, keege ncese bô ελεμε se è nu kew ηkuuη.

²⁶ Ε fifin to nu shiee le, tu Klistu be keηke keekpwee jaa we, kaase kpwee ε kew no bó to bomεε won. Geenεn no fí nu, nu ε wvú ε to wase kan mwaan fí ε ka lo nonεn. Wvú to kefew kin kè won kaa wase le keejo εkolε kew ege ncese dvú, ekpwe keecuke bibefe.

²⁷ Ke leηleη no fí nu le wee keηke keekpwe ke kan mwaan emum ecyete wase ε è nu nsaw,

²⁸ nu ke no Klistu to nyaε εkolε kew kpwe fô bonyii le kan mwaan keetuu bibefe bi bonyii le nteen. Ε wvú nu ke ekase eto yí bokaη bo bofeε le ε è yaa bvuu nu keege fiεε bô bibefe ke. Wvú nu ke eto wase keseen keeboyse bonyii bò ceyte wvú shiee le.

10

Ncese wvù jisos to gee nu ε jo wase bvudvuu bvū boncese le bocii

¹ Bonci bo Muses e to nu ke lo kenjinjin ke mwεεm mvù jee mvù to nu keeke enu le. Ke bó to nu wase ceey ceey mwεεm mvù to nu keeke enu ke. Ε bó mum no shee gee boncese ê kelum ê kelum, se è nulo é boncese bodvu ege é bonyii bò benci too fô Nyo' le eyuule γεne mεεε ηkuuη.

² Ε è to nu le boncese bodvu nulo ege é bó eyuule nonεn, tu ke bó to bee ebvuu eshee egee boncese bó le bó le ke, njefo bonyii bò bunlee Nyo' to bee keenu ε bó ε cuke wase bibefe bibole kan mwaan, ε mvuntelem mvubole yaa bvuu saake bó yí bibefe le ke.

³ Geenεn, boncese bò bó to gee ê kelum ê kelum ban to kaa gee ε bonyii kumyi lo bibefe bibole.

⁴ Ε fí nu nonεn, njefo ke è nu naa lo é ελεμε ke bona' * bô ke bíe le ecuke bibefe bi wee le ke.

* **9:16** Ntefe kpwe bô monkan nu fiεε fimwaan ê díεw Glek e. **9:19** Ksm 24:6-8; Ibu 9:12-13; LeW 14:4, 6; Ktj 19:6 **9:22** LeW 17:11 **9:23** 8:5 **9:26** 7:27 **9:28** 3:6; 10:10; Yεsa 53:11-12; Mat 26:28; 1Kol 15:50-53 **10:1** 8:5 **10:4** 9:12-13 * **10:4** Bona' ban to ké no nu bona' bò bolemse. **10:5** Mben 40:6-8

5 Ɛ nɛɛ fiɛɛ fi to geɛ ɛ Klistu dioo to fokuse fɛn gay ê Nyo' lɛ,
 “Ƙɛ wo ƙɛŋke shiee fô boncese bô bó gee bô nyám e,
 noo fô mwɛɛm mvù bó nyaa ê wo le ƙɛ.

Wo nu ɛ nya me ɛ è nu bô ye lɛ me enge ncese dvú.

6 Ƙɛ nyám yì bó nyaa ɛ bó tone gee boncese dvú fô wo le,
 noo mwɛɛm mvù bó nyaa ɛ bó gee boncese dvú
 keecukɛ bibefɛ bi bonyii le baa cim ege é wo eyuuke njon ƙɛ.

7 Me ɛ mum ɛ ŋgay lɛ,
 ‘O Nyo' taa eyɛn, me nu ɛ nto keenɛge fiɛɛ fi wo shieele,
 ƙɛ no bó saɛɛ ɛkumɛ me ê Nwa' wo le.’ ”

8 Wvú to yaw gay ê Nyo' lɛ,
 “Ƙɛ wo baa ƙɛŋke shiee ƙɛnɛɛ yuuke njon bô boncese
 noo nnyá yì bó nyaa ê wo noo nyám yì bó nyaa

ɛ bó tone gee boncese dvú fô wo le,
 noo mwɛɛm mvù bó nyaa ɛ bó gee boncese dvú
 keecukɛ bibefɛ bi bonyii le ƙɛ.”

Ɛ mwɛɛm mvun nu ɛ bó to gee ƙɛ naa bii no nci gomte.

9 No wvú gay nonɛn, mum bise fó gay ê Nyo' lɛ,
 “Taa eyɛn, me nu ɛ nto keenɛge fiɛɛ fi wo shieele.”

Wvú to jeme nonɛn, mum lɛse boncese bo boyvuum keegɛɛ wvu fwɛ.

10 No Jisos Klistu to geɛ fiɛɛ fi Nyo' to shieele lɛ wvú ege, ɛ ye ye yì wvú to nyaɛ ƙaŋ mwaanɛ ɛ fí ƙa lo nonɛn, ge ɛ beene mum no yuule.

11 Cee ncese tfuu ké no gene leeme fô bvudvuu bwew bvú lemme le ɛdiuw ɛcii gee boncese biinene bokaŋ e bokaŋ e, sɛ boncese bodvu nulo ecake bibefɛ bi bonyii le ŋkuuŋ.

12 Geenɛn Klistu to nu ɛ ge we ncese ƙɛ ƙaŋ mwaanɛ ɛ wvú mum kocɛn wvú ecake bibefɛ bi bonyii le kemakaa. No wvú geɛ nonɛn mum shii ê ɛbo ƙɛ ɛɛɛy ƙɛ Nyo' le.

13 Wvú nu fó ɛ ƙɛw sekekie le, cɛyte egeɛn ebuy seke Nyo' ƙɛ ejike bonyii bew bo bvuban e diɛwɛ kedvuushɛɛ ƙɛ bikaa biew e é wvú etome bikaa yì bó le.

14 Ncese we wvù mwaanɛ wvun nu ɛ ge bonyii bô wvú gee ɛ bó yuule, ɛ mum ɛ no yuule tɛn ê Nyo' ejise gene mɛɛse sekecii.

15 Keyoy ƙɛ Yuule jemyi tɛn ê beene tomte fiɛɛ fin. Kí to nu ɛ yaw gay lɛ,

16 “Tata gayte lɛ, è nɛɛ monkan man mò me nu ŋke enɛgbwo bee bó ejim jo ɛdiuw yoya le:

Me nu ŋke engeɛ bonci bem ê mvuntelem mvubole,
 embvuu ensaŋ ê bonkpawɔɔ bobole.”

17 No wvú gay nonɛn bvuu bise lɛ,
 “Ƙɛ me mbɛɛ ŋke embvuu enkpawɔɔ bibefɛ bibole
 ƙɛnɛɛ gee dibole di befe ƙɛ”

18 Fí ɛ mum ɛ no nu lɛ é bó lɛɛshi wase bibefɛ bi bonyii le, tu ƙɛ shiee mwɛɛm mvù bó enyaa ɛ bó gee boncese dvú keecukɛ bibefɛ bi bonyii le bvuu beɛ ƙɛ.

Beene ebenci too nceencee mbew Nyo' le

19 Boom bo bwɛɛm e, fí ɛ mum ɛ no nu lɛ ɛlɛmɛ ƙɛ Jisos e nu ɛ yene wase je ɛ beene nulo eley keseen yaa fane ƙɛ, egeɛn fô Bvudvuu bwɛ bvù looci Yuule naa ntaɛ e.

20 Beene nulo efey ê je yì fiɛ yì nyaa nshii le yì Jisos to yen'yɛɛ fô beene le. Wvú to yene je yin bô ye ye, ɛ fí mum no nu lɛ wvú nu ɛ cake wase ndvu yì bó to shɛŋkɛɛ baŋ bvudvuu bvudvu dvú.

21 Beene ƙɛŋke wase cee ncese wvu baay wvù taale fô yew Nyo' le yì è nu bonyii bew.

22 No mwɛɛm mvun nu nonɛn, beene emum ebenci too mbew Nyo' le bô fitele fimwaanɛ ɛ beene ɛ lese fitele yì ye le ficii nu sɛ kemaŋɛn. Beene ebenci njefo bó nu ɛ miawmiaw wase mvuntelem mvusɛɛbeene bô ɛlɛmɛ ƙɛ Klistu le mvú ɛ no yuule, yaa bvuu saake

beene yî fiεε le κε. Ε beene bvuu nu τεν ε bó ε cukε wase ye yesebeene bô joo yî yuule.

²³ Beene eleemè τemyi ntay yî fiεε fi beene taale fwe yî dvú le fi beene ké no jemyi ê bonyii εκυμε fí le. Fo beene etuwtenè κε, njefo wee wvù kawεε beene leeme yî diεw ye le.

²⁴ Beene egomtè τεν je keeyvuwse mvuntelem mvu wee noo wee le keekoηene noo keegeε mwεεm mvù jee.

²⁵ Fo beene ecin'yî keetoo yî kentaashε le diεwε no bonyii bomew nu ε nε wase ε no gee κε. Beene eyvuwsè lo mvuntelem mvuseεbeene, εfey mvunciim no beene yεne wase ε diuu di Tata wesebeene nu ke ekase eto nu wase nceencee.

²⁶ Beene ekeè le é beene nε ε bvuu ε no gee bibefε, gee kee, ε beene nu ε bó ε fiisen wase je yi keceεy, é beene no keè le κε ncese wvumvu bvuu nu dvú wvù è nulo é bó ebvuu ege fô bibefε bisεεbeene le κε.

²⁷ Ε wee gee nonεn, é wvú no cεyte κε wase bô nfan ε è nu nsaw Nyo' noo ηguy wvù befe wvù nu ke eyεse lo bonyii bo bvuban e bo Nyo' le.

²⁸ Wee ké ηgoyte nci Muses, é bonyii eleem bofεε κεnεε botεte etom le bó nu ε yen fiεε fi wvú ge le, é nsaw mum koo mwεten, ε bó mum yu lo wvú yaa koole yii κε.

²⁹ Ε fí nu nonεn, tu ben kpwaake le wee wvù joo Waa Nyo' ekuse, joo ελεμε κε monkan mò Nyo' gbwolεε keecukε wvú dvú é wvú eyuule le kí nu fiεε fi εcici, nan'yi τεν Keyoy ke Yuule kè too bô mbuwma Nyo', nu ε kfuu ηγεw wvù wvuwe wee nu ke eκεηκε nu ke enu nεε?

³⁰ We ηγεw nu ke ebεmte lo njefo beene kee wee wvù to gayεε le,

“Ε nu me wvù nu ke etfuse εnvuke,
ε è nu me wvù nu ke enya nlawma
wvubo.”

Ε wvú ε bvuu ε gay le,

“Ε nu me wvù Tata wvù nu ke esaw bonyii bem.”

³¹ Ε nu fiεε fi nfan e baay keegbwe can Nyo' wvù κεηκε nshii le.

³² Geenεn, ben ekumyì εdiuw yo fwe yò bó to yuuseε ben yî fiεε fi Nyo' le. Ben to nu ε kuu shém no diuu bô bonγεw bô to too fô ben e.

³³ Kefew kemew e nu ε bonyii to ké no nan'yi bvuu nyεwle bô ben ya le. Kefew kemew e, ε ben no leeme εjim jo bonyii bô bó nyaa τεν ηγεw é bó é yiyε je le.

³⁴ Ben to ké no koole shen bô boba bonyii bô nu yî ncaw e, fii bó. Bó to ké loo mwεεm mvunεn, ε ben cinε κε dvú no yuuke ε è nu njoη, njefo ben kee le ben κεηκε mwεεm mvumew mvù fele mvumwε ε è nu mvù nu ke emεy nu sekecii.

³⁵ Nonεn, fo ben ecinε fiεε fi ben leeme wase yî dvú le κε, njefo è nu fiεε ε fí κεηκε nlawma wvù kuuke.

³⁶ Fiεε fi shiee le fô ben e nu le ben esuu shém wvu le ben nulo egee ε è nu fiεε fi Nyo' shieele, é ben ke emum eκεηκε fiεε fi wvú nu ε kaw beene dvú.

³⁷ Bó nu ε san le,

“Ε shεεte κε wase caan é wee wvù nu keeto emum efεse.

Κε wvú nu emoocε κε.

³⁸ Wee wεm wvu teytey nu ke eκεηκε nshii

nje fitele fi wvú lese yî yεm e.

Geenεn é wvú nε lo ε no fane ε tfuw bikaa,

fitele fiem saa ejee bô wvú κε.”

³⁹ Geenεn, κε beene nu boba bô tfuuke bikaa bô nu ke ela κε. Beene nu fisεεbeene bonyii bô nu ε lese fitele yî Nyo' le bô biyoy bibole nu ke eboy.

11

Ekume keelese fitele yî Nyo' le

¹ Keelese fitele yî Nyo' le nu keetaale fwe yî fiεε fi Nyo' nu ε kaw wee dvú kee naa ntay le wvú nu ke eκεηκε fí, kee τεν le fí nu dvú ε wvú baa cim yen wase fí le κε.

2 Nyo' to bensee bonyii bo fwele njefo bó to nu ε lese fitele yî ye le.

3 Ε ge ten fitele fi beene lese yî Nyo' le beene ε se kieε ntay le Nyo' to bom won wvun ε è nu ke bô diew ye, ε mwεεm mvù beene yene to buy yî mvù bó yaa yene mvù le ke.

Ebel

4 Ε to ge fitele fi Ebel to lesεε yî Nyo' le ε wvú se ge ncese wvu len fey Keen. Ε Nyo' mum jo wvú le wvú nu wee wvu teyey, mum fi nnya ye keetom le wvú nu wee wvu teyey. Abel to nu ε kpwe, geenεn ε fitele fi wvú to lesεε yî Nyo' le ε ge beene ε no yuuke ε wvú bεε jemyi è beene ε to ε buy eβen e.

Enok

5 Ε to ge ten fitele fi Enok to lesεε yî Nyo' le ε Nyo' se jo wvú gen bô wvú fowe wum ε kpwe baa kum wvú le ke. Bó to nu ε ne fanε yaa bvuu yen wvú le ke, njefo Nyo' to nu ε jo wase wvú we. Ε Nyo' se jo Enok we nu ε Nwa' Nyo' jemyi le wvú to ké no gee ε Nyo' yuuke njon.

6 Nonεn é wee nu dvú se wvú nu ε lese fitele yî Nyo' le, tu ke è nu naa lo é Nyo' eyuuke njon bô wvú ke, njefo é wee gomte keebenci too mbew Nyo' le, tu wvú kenke keebec le Nyo' nu dvú, noo le wvú mawci wee tfuu wvù looci gomte wvú.

Noa'

7 Ε to ge ten fitele fi Noa' to lesεε yî Nyo' le ε Nyo' ke dīoo tefe wvú ekume fiεε fi to nu keeke ekooy ε wvú baa cim yen wase fī le, ε wvú yuw Nyo' le mum fe ηguw wvu baay keeke eboyse yew ye dvú. No wvú to lesεε fitele nonεn mum dunce le kebese ke bonyii bo yî won wvun e nu bô befe è Nyo' ejise, ε è nu ke wase wvú wvù Nyo' to nyaε bvudvuu bvū wee wvu teyey e è wvú, njefo wvú to nu ε lese fitele yî Nyo' le.

Abla'am bô Sela

8 Ε to ge ten fitele fi Abla'am to lesεε yî Nyo' le, ε wvú se yuw Nyo' le seke wvú to tenεε wvú le wvú ene won wvubole egeen wvumew wvù wvú to nu keeke ekenke diewe won we le. No Abla'am yuwεε nonεn mum no gene ke lo, yaa cim kee fô wvú gene ke.

9 Ε to ge fitele fi wvú to lesεε yî Nyo' le fidvu ε wvú se gen no cee won wvù Nyo' to kawεε wvú dvú le diewe tolo wvù nu ε gen ε bεε won bonyii bomew e. Wvú to nu jó ghane cee cún e bô bo Aysik noo Yakow bô Nyo' to kawεε bó bocii bô won wvudvu le è nu ke enu wvubo.

10 Wvú to cee cún e nonεn njefo wvú to taale fwe keeke eley kelaante le ε kí kenke kenffuy ε è to seyse Nyo' no kelaante kedvu nu ke enu, mum yoo.

11 Ε to ge ten fitele fi Sela to lesεε yî Nyo' le ε wvú se kenke mvungay keeleem bô fue ε wvú ε lun naa wase ε fesεn wvù è nulo é wvú ebvuu eboo. Fī to kooyi nonεn njefo Sela to nu ε bee le Nyo' wvù kawεε wvú ké no leeme ke yî diew ye le. *

12 Ε fī mum no nu le wee mwaan wvù Abla'am wvù to nu ε wvú ε lun wase baay, nu wase diuw kpwe le, to nu ε ne ε engokε ke wee le buy yî ye le duule diewe jón yi we le noo diewe monshεem mo ηgem joo yi baay e mò wee yaa nulo etan etoo ke.

13 Bonyii ban bocii to nu ε ghan fanε yaa kenke fiεε fi Nyo' kawεε fidvu ke, ke ghan no kpwekene ε bó lese ke fitele yî Nyo' le. Bó to yen ke lo fī le ε fī bεε too ncejole, fiisen bô nlanlan, jeme bô dew yibo le, fô bó le nu ε bó kee le bowen nu ke lo botolo ε bó beke lo yî nshε yin e.

14 Ε bonyii jemyi nen, tu fī dunci naa ntay le bó bεε gomte won wvù è nu wvubo.

11:3 Kenj 1:1; Mben 33:6, 9; Lum 4:17; 2Kol 4:18 11:4 Kenj 4:3-10 11:5 Kenj 5:21-24 11:7 Kenj 6:13-27; Lum 4:3; 1Bi 3:20 11:8 Kenj 12:1-2 11:9 Kenj 35:12, 27 11:10 13:14 11:11 Kenj 17:19; 18:11-14; 21:2; Lum 4:19-20 * 11:11 Bonwa' bo boyvuum bomew kenke ten fen le, "Ε to ge ten fitele fi Abla'am to lesεε yî Nyo' le ε wvú se kenke wan naa no wvú to cim nu ε wvú ε lun wase ε fesεn ε Sela ten nulo saa ebvuu eboo ke. Fī to kooyi nonεn njefo Abla'am to nu ε bee le ..." 11:12 Kenj 15:5 11:13 11:9; 13:14; Kenj 23:4; 47:9; Mben 39:12

15 Ɛ bó to bvuu kpwawci ekume won wvù bó to nen'yee jó, tu bó to nu Ɛ kenke je keekase tu jim jó.

16 Geen en no fi nu, nu Ɛ bó to gomte Ɛ è nu won wvù fele wvuwɛ, wvù è nu won wvu we. Non en ke Nyo' ké no wuumene seke bó ten wvù le Nyo' wvubo ke, njefo wvù nu Ɛ seyse kelaante Ɛ gee ê bó.

17 Ɛ to nu fitele fi Abl'am to lesɛɛ yi Nyo' le fi to gee Ɛ Nyo' ke dioo mom wvù, Ɛ wvù bee keejo waa we wvù Aysik ege ncese dvù fô Nyo' le. Ɛ wvù wvù Abl'am nu wvù Nyo' to kawɛɛ le engokɛ ke wee le nu ke ebuy yi ye le. Ɛ wvù bee ke keejo waa we Ɛ è ka wvù, le wen ege ncese dvù.

18 Waa we wvun nu wvù Nyo' to gayee wase ê Abl'am le, “Ɛ nu Aysik wvù nu ke egee diee di kfuu diuw e.”

19 Abl'am to kee ke le é wee cim kpwe lo, tu Nyo' nulo ekase ege é wvù etu dvù. Non en ê je mi le nu Ɛ è nulo é bó ejo le Aysik to nu Ɛ kpwe Ɛ Nyo' kase nya wvù ê Abl'am Ɛ wvù nu dvù wum.

Aysik

20 Ɛ to ge fitele fi Aysik to lesɛɛ ten yi Nyo' le Ɛ wvù se cew Yakow bô Esau jeme ê bó ekume mbuwma wvù to nu keeke eyuu eto fô bó le.

Yakow

21 Ɛ to ge ten fitele fi Yakow to lesɛɛ yi Nyo' le Ɛ wvù ke dioo kpwee, cew boom bo Yosɛw wvù waa we le. Ɛ wvù to ceke non en Ɛ wvù Ɛ ngvuum yi kembangan Ɛ no nyaa n'wvum ê Nyo'.

Yosɛw

22 Ɛ to nu fitele fi Yosɛw to lesɛɛ yi Nyo' le fi to gee Ɛ wvù ke dioo nu wase keekpwe mum no teete kpwe ye dunçi le bonyii bo Israel nu ke eshɛɛ ebuy won wvù Ijiw e. Ɛ wvù mum gay le bó ke edioo ebuyte jó jo bikufe biwene.

Icee Muses bô bwee Muses

23 Ɛ to nu fitele fi icee Muses bô bwee to lesɛɛ yi Nyo' le fi to gee Ɛ bó se nyile Muses yi kee le te fo bó eyu seke bó to bokɛɛ wvù. Ɛ bó to nyile non en njefo bó to nu Ɛ yen le è to nu wan Ɛ wvù jee cuu baay. Ɛ bó fanɛ yaa efane keengoy sa' yi Nfon to bvuseɛ ke.

Muses

24 Ɛ to nu fitele fi Muses to lesɛɛ ten yi Nyo' le seke wvù to kue wase fi to gee Ɛ wvù tun le fo bó etenè wen le waa ngonjuu Nfon Felo ke.

25 Wvù to nu Ɛ caw fiew keeyene Ɛ è nu ngɛw bô bonyii bô è nu bo Nyo' le, efey keeyuuke njon bô mwɛɛm mvù è nu mvù befe Ɛ mvù fele lo.

26 Wvù to nu Ɛ jo le é bó eshoose wen njefo wen nu wee Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ, tu fifie kenke seɛw fele keekenke kpwaw wvu Ijiw tfuu. Wvù to jo non en njefo wvù to taale mmawce wvù nu ke eto fô wvù le.

27 Ɛ to ge fitele fi wvù to lesɛɛ yi Nyo' le Ɛ wvù se ne Ijiw yaa fane fiɛ fi è nulo é Nfon ege bô wvù ke, naa Ɛ wvù cim ton'yi shém bô wvù nɛɛ. Wvù to nu Ɛ suu shém ne no gene njefo wvù to taale fiew Ɛ è nu fwe diɛwe wvù yene Nyo' wvù bó yaa yene bô ejise le ke.

28 Ɛ to ge ten fitele fi wvù to lesɛɛ yi Nyo' le Ɛ wvù se gee Nkaw Danɛfey, jo elɛmɛ yefe yi lan fwese le, wvu le Nceendaa Kpwe wvù to yuwyi boom bolemsɛ bo fwe yi kfuu le edioo etoo buyte fô dew fwese bonyii bo Israel e emum edan efey.

Bonyii bo Israel

29 Ɛ to ge ten fitele fi bonyii bo Israel to lesɛɛ yi Nyo' le Ɛ bó gen lente Joo yi Baay yi Yeele fokuse ke diɛwe bó fey yi nshɛ yi yem e. Ɛ bonyii bo Ijiw ke dioo to ten buy fô joo yidvu le no momte keefey ten non en Ɛ yi kuu bó bocii gen dvù.

30 Ɛ nu ten fitele fi bonyii bodvu to lesɛɛ fi to gee Ɛ bó ke dioo gen buy Jeliku, ke len ken en kelaante

kedvu, ke dioo kenen nonen buy
 εdiuw εsooshwi y ε kembew ke ke-
 laante kedvu le kesε kecii.

La'ab

³¹ Ε to ge fitele fi La'ab wvù to nu
 kpwoon nsake mvu to lesεε ten yî Nyo'
 le ε wvù se boy fanε yaa ekpwe ηgoo
 bonyii bobole bo won e bô to temyi
 bikuu bô bo Nyo' ke. Wvù to baa
 kpwe, njefo bonyii bo Islael to nu ε
 tum bonyii le bó eto eghan ekee won
 wvudvu, ε kpwoon wvudvu fiisen bó
 ê wvù yew.

Gidion, Balak, Samsen, Jeftha, Dawe bô Samwel noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew

³² Ε è nu le me entaanke bonyii bô to
 lesεε fitele yî Nyo' le, é me ηke entan
 engen embuy fεε? Ke kefew nu dvú
 kè è nulo é me ηkew nyey mwεεm
 mvu bonyii le diεwε Gidion, Balak,
 Samsen, Jeftha kεεε Dawe bô Samwel
 noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew e
 ke.

³³ Bonyii ban bocii nu ε bó to lese
 fitele yî Nyo' le. Ε bomew ke so bitum
 yî jem e, ε bomew saw bvunfon ê je
 yi len e, ε bomew kenke mwεεm mvù
 Nyo' to kawεε bó dvú, ε bomew kenke
 mvunḡay keeban dew bobvule fo bó
 engele bó.

³⁴ Bomew to nu ε kenke mvunḡay
 keege é ηguy wvù to beenci naa
 bemte lo ejimε. Ε bomew kenke
 mvunḡay keebuy can bonyii bô to
 gomte keegbwocε bó bô nyó jem e.
 Ε bomew bô to yen'yi wεεyi ke ne
 tu bontεmemvunḡay. Ε bomew tu
 bonyii bo jem e bô temyi, ε bomew
 kuḡ bonyii bo jem e bo bitum bimew
 e ε bó fεε lo.

³⁵ Bomew to nu bokεεε bô to lesεε
 ten fitele yî Nyo' le. Ε Nyo' ge ε
 bonyii bobole bomew bô to nu ε kp-
 weken wase kase tu dvú no nu bó
 bó. Bomew bonyii nu ε bó to koole
 bvuu ke bô bimban, ε bó fanε yaa cim
 ebvuu eshieele le bó ecinε bó le ke,

njefo bó to yene le é bowen kpwe lo,
 ke ekase ebuy yî kpwe le ekenke nshii
 wvù jee fele wvun.

³⁶ Bomew nu ε bó to keεηke bó,
 tamte bô bonḡbwan ε ye caafi, kayte
 bomew bô boncaw fene yew ncaw e.

³⁷ Ε bomew nu ε bó to tumyε bô εta
 ε bó kpweken, bvuu tan'yi bomew bô
 nyó yi bó tane bite dvú ε bó buyte
 biba bifεε bifεε, ḡbwoci bomew bô
 nyó jem ε bó kpwekene. Bomew to
 ghane jiise ε è nu jéw njée bô yi bíe.
 Bó to nu bonyii bo kefufe le, ε bonyii
 njinsene bô bó bvuu nyewle bô bó.

³⁸ Bó to ghane cee ηkaante le noo yî
 dikum e bô ê ditfum e noo ê bibuw e.
 Ε nu bonyii ε won wvun to baa ekocεn
 wvù bó ecee wvù le ke.

³⁹ Bonyii ban nen bocii nu ε bó to
 lese fitele yî Nyo' le, ε Nyo' bense bó
 naa ntay. Geenen wee mvu bó le to
 baa emum ekenke fiεε fi Nyo' to kawεε
 bonyii dvú ke.

⁴⁰ Bó to baa ekenke njefo Nyo' to
 kenke ntan wvù jee ntay fô beene le
 fele wvubo, wvu le è nu ke enu ke seke
 bó ε taasε beene ε bó, é bó se no nu ε
 bó ε kpwentεn ê Nyo' ejise ε gen ε mese.

12

Nyo' nεci boom bô è nu bew

¹ No beene nu wase ε kebombom
 ke bonyii bô to nu ε lese fitele yî Nyo'
 le ban ε gem beene ε tase ε no dunḡi
 no è nulo é wee elese fitele yî Nyo'
 le, beene emum ebuy ekuse jo bvujite
 bvucii bvù jewsee beene, noo bibefe
 bì njimte beene, emum ekuu shém
 elewtè kenlewtε kè Nyo' nu ε ḡεε ê
 beene fwe.

² Beene dioo lewte no taale yî Jisos
 e. Ε nu wvù wvù to yen'yεε je fô beene
 le keese fitele yî Nyo' le, ε è nu wvù
 wvù gee ε fitele fi beene lese yî Nyo'
 le kpwentene ḡene mεεε. Wvù to nu
 ε bee keekpwe kpwe yi yî kentam e.
 Wvù to baa ecim etaale ê kenshoose
 ke kfu yiyε kpwe le ke, njefo wvù to

11:31 Yosh 2:11-12; 6:21-25; Mat 1:5; Jem 2:25 **11:32** Biku 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7;
 1Sam 16:1; 1Bfn 2:11; 1Sam 1:1-25:1 **11:33** Biku 14:6-7; 1Sam 17:34-36; Dan 6:1-27 **11:34** Dan
 3:23-25 **11:35** 1Bfn 17:17-24; 2Bfn 4:18-37 **11:36** Yeli 20:2; 37:15 **11:38** 1Sam 13:6 **12:1** 1Kol
 9:24 **12:2** 2:10; 8:1

taale fwe yî bvujonke bvù nu ê wvù fwe le. Keseen wvù ε no nu ε wvù ε shii ê ebo ke εεεy ke kawla Nyo' le.

³ Ben ekpwawci ekumε wvuwee we wvù to nu ε fiisen kfuu wvuwee ηgew wvù bonyii bô befe to nyaa ê wvù, wvu le fifiε ege é mvuntelem mvunen saa ewεεyi, kenεε edoose ê je ke.

⁴ Jem yî ben tumte ben ε bo kebefε nu ε ben baa tum wase egen ebuy yî gvune di wee le ejim lo ke.

⁵ Me ηkpwaake le ben baa edaaye wase ntefe wvù Nyo' nyaa ê ben diεwe boom bew e ke? Wvù gayte le,

“Waa wεm, seke Tata nεci wo, fo wo ejod nεw ke.

ε wvù dioo saake wo yî fiεε le, fo shem ekpweε wo ke.

⁶ ε keε le Tata ké no nεci ε è nu wee wvù wvù koonke,

tamte ε è nu wan tfuu wvù wvù joo le è nu wvuwen.”

⁷ Ben emum ekuulè shém yî bongew bô ben yene le, ekeε le Nyo' nεci lo ben diεwe boom bew e. Wan mvu nu dvù wvù jay fiεε é ice enu se wvù ε nele wvù e?

⁸ ε Nyo' cin'yi ben e se wvù nεci no wvù ké no nεci boom bew bocii, tu ben baa enu naa lo boom bew ke, tu ben nu bikole.

⁹ Beene keηke ten bo'iceε bosεεbeene bo fokuse fεn bô to ké no nεci beene ε beene wvumte bó. ε beene to wvumte bó nonεn, tu ke è nulo é beene enya bikuu ê Icee biyoy bisεεbeene efey lo nonεn, ke ekeηke nshii wvù mεy lo?

¹⁰ Bocee bosεεbeene bodvu to nu ε nεce beene ke yî kefew e caan no bó to yene le fí nu leη. ε Icee wesebeene wvun nεci beene keeseysel lo beene é beene eyuule no wvù yuule.

¹¹ ε ke dioo nu seke bó tamte wee keenεle wvù, ε wvù no yuuke nluce kefew kekiε le, wvù saa yuuke naa lo njon ke. ε ke edioo enu wase ejim jo kefew kedvu, ε fifiε to bô nyεkeey noo

nce wvu teyey fô wvuwee wee wvù Nyo' nu ε yeeyi wvù ê yiyin je le.

¹² Nonεn ben ege é can yene yî nu ε jεw wase ekase etεme, ege ten é εnvuw εyene yò ndenjenje wase ekase etεme.

¹³ Ben egenè ke ε è nu ê je yi teyey e, wvu le fo bikoy bì tεese wase emεse elose ke, é bí etεme lo.

Ntefe ekumε keeyuuke Nyo' le ntay

¹⁴ Ben emomtè ntay keecee yî nyεkeey e ben ε bonyii bocii, ebvuu emomtè ten ntay keecee nce wvù yuule. ε wee nu se wvù cee nce wvù yuule, tu ke è nulo é wvù ke eyen Tata le ke.

¹⁵ Ben eyenè fo wee mvu ke ejim keekeηke mbuwma Nyo', ebvuu eyenè ten fo ηgow mi yî befe ke enε ebuy ê ben enteleη ke eto bô ηgew ejin bonyii nteen.

¹⁶ Ben eyenè ten le fo wee mvu ben e ekeηke nce nnyen kenjan ke. Fo wee ten emaà lo Nyo' diεwe εsau wvù to gesεε mbuwma wvù wvù to nu keeke ekeηke diεwe wan wvu ηgaywee le yî mwεem mvudien mvu kan mwaan e maan ke.

¹⁷ Ke ben kee le ejim jodvu nu ε wvù to nε bvuu no gomte keekeηke mbuwma wvun can ice le, ε ice ma lo wvù? Naa no wvù to cim shi-wse misεm ê jise gomte keekumεn fitele fiew, nu ε ke je to bvuu nu dvù keekumεn ke.

¹⁸ Ben ekeε le fô ben leeme fó keseen baa nu diεwe bvudvuu bvu fokuse bvù bonyii bo Islael to leeme fó bvù bó yene bvù le ke. Bó to leeme, * ε ηguy bene nen lululu, ε ekfuη yiile nen taytaytay, ε nffum kfune ten nen kekeke.

¹⁹ Bó to yuuke ten ε soη saayi, ε diεw mi jemyi. Mwεem mvù diεw yidvu to jemyi to nu ε bεmse bó, ε bó no lεke lo le fo diεw yidvu ebvuu ejeme ê bó ke.

²⁰ Bó to lεke nonεn njefo fiεε fi diεw yidvu to jemyεε to nu ε ghaw mvunγay

12:5 Bn̄gn 3:11-12; Mwm 3:19 **12:7** Dito 8:5 **12:10** Mat 5:48; Lum 5:2; Jem 3:17 **12:11** 12:14; Jem 3:17-18 **12:12** Yesa 35:3 **12:13** Bn̄gn 4:26 **12:14** 12:11; Mak 12:30-31; Mben 34:14; 1Kol 7:15 **12:15** Dito 29:18; Gal 1:6 **12:16** Kej 25:29-34 **12:17** Kej 27:30-40 **12:18** Ksm 19:16-22; 20:18-21 * **12:18** Fo bó to leeme to nu ê kenyi ke kum wvù Sinay e. **12:20** Ksm 19:12-13

mvubole. Diεw yidvu to nu ε ciise lo ε bó le,

“Fo fiεε ebence lo bεw kum wvun ke. E ε cim nu nyam, ε bó tumyε lo bó εta ε yí kpwe.”

21 Kεcεεy, mwεεm mvù bó to yεne fó to bεmte baay. E Muses kebεε jeme le, “Nfan wvu baay nu ε ge ye ε nε ε no ciijke lo me.”

22 Ben nu finεn ε ben leeme ε è nu yí kum wvù Sayon e, ε è nu kelaante kè è nu ke Nyo' wvù kεηke nshii le, ε è bvuu nu Jεlusalεm wvu fowe. E nu fó fò bonceendaa bo Nyo' le bó wee yaa nulo etan etoo lanlanje yí kentaashε le.

23 Ben nu ε to wase ε kentaashε ke bonyii bo Nyo' le bó è nu boom bew bo fwe, ε wvù ε san εdiee εbo ε ηwa' we le fowe. Ben nu ε to wase fwe dvu Nyo' wvù sumtene bonsaw bo bonyii bocii le. Ben nu ε to wase tεn fwe dvu biyoy bi bonyii bó to nu teyey e bi Nyo' nu ε ge wase bí ε no yuule gεne mεεse le.

24 Ben nu ε to wase tεn fò Jisos wvù leeme fwe monkan mo monfεm εntelεη jo Nyo' bó bonyii le, è to tεn fwe dvu εlεmε ke Jisos e kè bó to miawmiawεε yí beene le. E lεmε kin jemyi fiεε fi fele fi εlεmε ke Abel e.

25 Ben eyεnè fo ben etune keebεe wee wvù jemyi ε ben e. Ben kpwaake le ε bonyii bo Islael to nu sε bó eboy can ηγεw wvù to toε fò bó le njefo bó to nu ε tun keebεe wee wvù Nyo' to tumεε le wvù eteetè bó fokuse fεn e, tu je nu dvú fò beene le keeke eboy fεn ε beene ε tun keebεe wee wvù teete beene ε è nu fowe le?

26 E to nu sekekίε ε wvù jeme ε nshε shiw. Kεseen ε no nu ε wvù ε kaw le, “Seke me ε mbvuu ε nshiwε, ε saa eshiw ke nshε maan ke. Ebule tεn nu ke eshiw fó.”

27 Diεw yí le, “Seke me ε mbvuu ε nshiwε”, duηci le Nyo' nu ke ecake lo mwεεm mvunciim mvù wvù to bomεε mvù è nulo ε bó eshiw, wvu le

ε eshεε ke wase mwεεm mvù yaa nulo ε bó eshiw ke.

28 Fí ε mum ε no nu le beene enyaà keyoone ε Nyo' le bvunfon bvù beene nu ε fiisen nu bvù è yaa nulo ε bó eshiw bvú ke. Nonεn beene emum ebunleè Nyo' ε je yí lεη e, enyaà n'wvum ε wvù, fanè wvù.

29 Beene enyaà nonεn njefo, “Nyo' wesebeene nu diεwε ηguy wvù nulo efiese lo fiεε le.”

13

Ntefe wvu fokemεse

1 Ben ekoηenè ke nonεn gεne fwe diεwε boom bo bwee wan e.

2 Fo ben ecinε keefiisene botolo εla eyene le ke. Ben ekeè le bonyii bomew nu ε fiisen wase nonεn ε fiisen ε è nu bonceendaa bo Nyo' le yaa kee ke.

3 Ben ekumyì bonyii bó nu yew ncaw e, enù ke diεwε ben ε bó bocii nu yew ncaw e. Ben ekumyì tεn bonyii bó bó nyεwle bó bó, njefo ben tεn kεηke ye.

4 Wee tfuu enyaà n'wvum ε kentaashε ke wee bó kpwεse le, ε kpwoon bó diemsεn eyεnè fo wee ebvuu ebuy εkfuη ebefe bó kentaw kebole. Ben ekeè le Nyo' nu ke esaw bonyii bocii bó cee nce nnyεn noo bó cin'yi kentaashε kebole ke wee bó kpwεse le buyte εkfuη.

5 Fo ben elese bvufεe bvunεn yí bigew e yí nshii wene le ke. Wee eyuukè njoη bó fiεε fi wvù kεηke, njefo Nyo' nu ε gay le,

“Kε me nu ηke en'yuu encinε wo le ke, ε ke me nu ηke en'yuu enlan wo ke.”

6 Fifin ε mum ε ge ε è nulo ε beene ejeme sε kemaηεn no wee to gayεε le, “Tata nu wvù fi me.

Kε è nulo ε me enfane fiεε ke. E nulo ε wee ege la bó me?”

7 Ben ekumyì bonyii bó to nu bikuu binεn bó to yawεε fewcε diεw Nyo' ε ben. Ben ekume no nce wvubo to nu,

12:22 13:14; Gal 4:26; Mwm 5:11; 21:2 12:23 Luk 10:20 12:24 8:6; 9:12; Kej 4:10 12:25 6:4-6; 8:1; Ksm 20:22 12:26 Ksm 19:18; Aga 2:6, 21 12:28 13:14 12:29 Dito 4:24 13:1 6:10; 10:24; 13:16; 1Bi 1:22 13:2 Kej 18:1-8; 19:1-3; Job 31:32; Lum 12:13; 1Tim 3:2; 5:10; 1Bi 4:9; 3Jon 8 13:3 10:34; Mat 25:36 13:4 1Kol 7:2-4; 1Tεs 4:3-8 13:5 Dito 31:6, 8; Fili 4:11-12; 1Tim 6:7-10 13:6 Mben 118:6 13:7 6:12; 1Kol 4:16

emum ebenene je yì bó to lesεε fitele yì Nyo' le jó.

⁸ Kε Jisos Klistu ké no kumene ke. No wvú se nu foguu, nu ke no wvú nu εβεν, ε è nu ke no wvú nu ke enu sekecii.

⁹ Fo ben ecine é bonyii eto bô bon'yεεyi bo jεεy bò bó yaa kee jò bó buy, elεwe ben dvú ke. Fí jee le mvuntelem mvuseεbeene etemyi nje mbuwma Nyo', εfey fo enu nje bonci bo εkumε mwεεm mvudien. Kε bonci boban cim fii bonyii bò leeme yì dvú le ke.

¹⁰ Beene keηke ketan ke ncese le, ε bocee ncese bò lemte fô ketan ke yew Nyo' yi fokuse fen e yaa keηke naa lo mvunγay keedie fiεε fi ne fô kekin ketan e ke.

¹¹ Ben ekeè le εkolε ke bocee ncese le to ké jó ε è nu ελεμε ke nyám e ley dvú fô Bvudvuu bwε bvù looci Yuule naa ntay e keege ncese dvú fô bibefe bi bonyii le, geenεn ε bó jo nyám yidvu buysen ntεw dvú mum ton ε yí fie.

¹² Jisos to nu ε kpwe ten εkfun jo kelaante wvu le wen ecuke bibefe bi bonyii le bô ελεμε kew.

¹³ Nonεn beene emum ebuysen ten ebi wvú le εkfun jo ntεw ekeηke ten boncun bò wvú to keηkeε.

¹⁴ Beene kee le ke la din di beene nu fô fen nu ke emεy nu sekecii ke. Beene taale fwe ε è nu yì la di bεε too le.

¹⁵ Nonεn beene emum eβεε Jisos egeè ncese wvu mbense fô Nyo' le sekecii wvù è nu keeyemte diee diew.

¹⁶ Fo ben edaaye keege lemme di jee noo keegawte mwεεm mvunεn mvù ben keηke ben ε bonyii bomew ke. E ben gee nonεn, tu è nu ncese wvù jee fô Nyo' le.

¹⁷ Ben eyuukè bonyii bò nu bikuu binεn e, geè no bó shieele, njefo bó taale fô biyoy binεn e diεwe bonyii bò kee le bó nu ke etaje diuw εkumε lemme dibole ê Nyo'. Ben egeè nonεn

wvu le bó egee lemme dibole bô nlanlan, ε è yaa nu ke shen shen ke. E bó gee shen shen, fifiε saa efici ben ke.

¹⁸ Ben ebunleè fô bese le. Bese kee naa keceεy le ke fitele saake bese yì fiεε fimew e ke, njefo bese ké no shieele keege fiεε ficii bô n'wvum.

¹⁹ Me nlooci naa nleke baay le ben ebunleè, wvu le è nulo é me en'yanjsen enkase ento fô ben e.

Bunle bô ηgayma

²⁰ Nyo' wvù nu Nyo' kembonεn nu wvù to kasεε bvuse Jisos wvù Tata wesebeene wvù nu Ncey Njée wvu baay yì kpwe le. Wvù to bvuse fele yì mvunγay mvu ελεμε ke monkan mò mεy lo le.

²¹ Me nleke le wvù enya ben bô mwεεm mvù jee mvunciim, wvu le ben egee fiεε ficii fi wvù shieele. Me nleke ten le wvù elemte fiεε ficii yì yene le can Jisos Klistu le fi wvù yene le fi jee wvù le. Beene enyaà mbense ê Jisos Klistu wvun sekecii se ηka. Fí enù nonεn.

²² Boom bo bwεεm e, me nleke le ben ekuu shém eyuw diεw ntefe yì me nsan fô ben e yin. Fiεε fi me nsan nu ke nen kfuy.

²³ Me ηgomte le ben ekiεε le waa bwee wesebeene wvù Timatio nu ε bó ε bvuse wase wvù yew ncaw e. E wvù yanjsene lo ε to, é bee wvù ke elen εkalε kemwaan eto eyen ben e.

²⁴ Ben egay bonyii bò nu bikuu binεn e bocii noo bonyii bò è nu bo Nyo' le bocii enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bo Itali ciinse ten ηgayma ê ben.

²⁵ Nyo' ebuw ben bocii bô kembonεn.

13:9 Lum 14:2; Kolo 2:20-22; 1Tim 4:3 **13:11** 9:7; Lεw 16:27 **13:12** 11:26; Mat 27:31-33 **13:14** 11:9-10, 13, 16; 12:22, 28; Fili 3:20; 2Kol 5:6; 1Bi 2:11; Mwm 21:2 **13:15** Efe 5:19-20; Mben 50:14, 23
13:16 Gal 6:10; Fili 4:18 **13:17** Esek 3:17; Lem 20:28-31; 1Kol 16:16 **13:18** 10:22; Lum 15:30; 2Kol 1:12; Lem 24:16 **13:20** 12:14; Lum 5:1; 2Kol 13:11; 8:6; 9:12 **13:21** Efe 2:10; Fili 2:12-13 **13:23** 1Kol 4:17 **13:25** Gal 6:18

Nwa' wvu
Jem
Fiε fi nu ê Nwa' Jem
wvun e

Nwa' wvun to saŋ Jem fô bonyii bo Nyo' le bocii bô to nu ε tawse woŋ e tfuu. Nwa' Jem wvun nyaa bontefe nteen no è nulo é wee Klistu eceè ê bonyii ente. Fiε fi wee wvù saŋ nwa' wvun baay leeme yî dvú le nu ε wee Klistu egeè mwεem ε è nu mvù dunçi le wvú nu ε lese fitele yi Nyo' le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1 Keŋkεwce

1:2-8 Keelese fitele yî Nyo' le bô bvufee bvù nen'yi fô Nyo' le

1:9-11 Kefufe bô kpaw

1:12-18 Mmom bô mwεem mvù teeyi bonyii

1:19-27 Keeyuuke gee

2:1-13 Fo wee edunçi kejeey jεey

2:14-26 Keelese fitele yî Nyo' le bô gee di leŋ

3:1-18 Wee Klistu bô leme diew

4:1-5:6 Wee Klistu bô woŋ wvun

5:7-20 Bontefe jεey jεey

¹ Nwa' wvun saŋ me wvù Jem, waa lemme Nyo' bô Tata Jisos Klistu. Me nsan fô dikfuu di bonyii bo Nyo' le di yuufe ncow difε di nu ε tawse woŋ e tfuu. Me ngayte ben e. *

Keelese fitele yî Nyo' le noo keeefene

² Boom bo bwεem e, é mmom too fô ben e jé le jé le, é ben jo le è nu bvujonke.

³ Me njemyi nonen njefo no ben fele ê mmom ente, leese ke fitele yî Nyo' le, nu ε yî nu ege é ben ekee keekuu shém ntaŋ.

⁴ Ben ekuulè ke shém nonen egen emεse, wvu le ben enu bonyii bô nu

ε taw ε kocen, yaa tane fiε yî yene le ke.

⁵ ε wee mvu ben e tane bvufee keekiε fiε fi Nyo' gomte, é wvú lεke ε è nu ê Nyo' é wvú enya. Nyo' nu wvù nyaa ê wee tfuu bô fitele ficii yaa waale wee ke.

⁶ Geenεn, wee edioo elεke no leeme ke bô Nyo' fitele fimwaan, yaa maŋene ke. Ben ekeè le wee wvù maŋene nu diεwe joo yi baay yi fwefwe bvuyte ε yî shεεŋke bii jò wvú gεne.

⁷ Fo wee diεwe wvuε le ekpwaakè le wen nu ke elεke fiε ê Nyo' ekeŋke ke.

⁸ Wvuε wee nu wvù keŋke mvuntelem mvunfεem, tuwtene lo yî fiε ficii fi wvú gee le.

Bonyii bo kefufe le bô bo kpaw e

⁹ Wee mbee wvù fuute eyuukè njon le Nyo' nu ε bense wase wvú,

¹⁰ é wee kpaw eyuukè njon le bó nu ε shike wase wvú, njefo wvú nu ke egen ecine kpaw we le ke leŋleŋ no fow ké looke yî εgay e ke nε yeλε.

¹¹ No diuu ké sane dioo baa ton'yi ε εgay yowlεn, ε fow wvù yî dvú le yeλε, ε bvujonke bwew ka, nu ke leŋleŋ no wee wvù ghane kuŋene kpaw we nu ke egen.

Mmom bô mwεem mvù teeyi bonyii

¹² Njon wvu baay nu wvu wee wvù kuule shém seke mmom ε to fô wvú le, njefo è nu seke wvú ε leem ε tεme, é wvú ke ekeŋke kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mεy lo kè Nyo' nu ε kaw wee tfuu wvù koonke wvú dvú.

¹³ Fo fiε ké dioo teeyi wee le wvù ege kebefε, ε wvú no duù le è teeyi Nyo' wen ke, njefo ke è nulo é fiε etele Nyo' le wvú ege kebefε ke. ε ke Nyo' ké no teeyi fiew wee ke.

¹⁴ Fiε fi ké tele wee nonen, nu mwεem mvù befe mvù wvú keŋke shiee yî dvú le, é mvú dioo ε lεwce wvú mum wow,

1:1 Mat 13:55; Lem 12:17; 15:13; 21:18; 1Kol 15:7; Gal 1:19; 2:9; 1Bi 1:1 * **1:1** Dikfuu di bonyii bo Nyo' le nu Bojuu bô nu ε lese fitele yî Jisos Klistu le, ε bó ε tawse ε no cee bitum bimew e. **1:2** Lum 5:3-5; 1Bi 1:6-7 **1:5** Bnġn 2:6 **1:6** 5:13; Mat 7:7; 21:21-22; εfe 4:14 **1:9** 2:5 **1:10** Job 14:2; Mben 90:5-6; Yεsa 40:6-8 **1:10** 5:1 **1:12** 5:11; 1Kol 9:24-25 **1:13** Bnġn 19:3; 1Kol 10:13 **1:14** Lum 6:19-21; 7:7-10; 1Jon 2:16-17

15 É shiee wvun ké tème, mum to bô kebefé, é kebefé ké dioo ε ku ε kocen, to bô kpwe.

16 Boom bo bwεεm e bò nu shém yem, fo ben elεεlè bikuu binen ke.

17 Mwεεm mvunciim mvù jee nu len, mvù beene kenke nen'yi ε è nu fowe fô Nyo' le. É nu wvú Cee Mbom mwεεm mvunciim mvu fowe mvù nyaa n'yu. Ke Nyo' kumene diewe kenjinjin e kè ké no kumene mond-vuum ke.

18 É nu wvú wvù to cawεε beene nya beene bô diew yì nu kecεy ε yì nya nshii wvu fwe ê beene, wvu le beene enù fiεε fi fwe fi wvù to balεε le è nu naa fiew ente jo mwεεm mvunciim mvù wvù to bomεε.

Keeyuuke diew Nyo' gee no yì gomte

19 Boom bo bwεεm e bò nu shém yem, ben ekiεε le wee tfuu kenke keenu cekey keenya bitem yì fiεε le, joð wεε bô njeme, joð wεε bô shém yì ton'yεen,

20 njefo ke wee wvù ton'yi shém nulo ege fiεε fi teyey fi Nyo' shieele ke.

21 Fí ε no nu le, ben ecinε nce nnyen e noo kenke kè temyi le, eshike bikuu binen, efiisen diew Nyo' yì Nyo' nu ε lese fô mvuntelem mvunen e. Diew yin nu yì nulo eboyse ben.

22 Fo ben elεεlè bikuu binen keeyuuke ke lo diew Nyo' maan ke. Ben egeè no yì gayte.

23 Wee wvù yuuke ke lo diew Nyo' yaa gee no yì gayte, nu diewe wee wvù nu ε taa bvushiw bwew ê kenleey e,

24 no wvù tale nonen, ε base jim ε mum ε kase ε daayε no nfiεsen ye nu.

25 Geenεn, wee wvù looci taale ê nci wvù taashi bonci bocii bvuu bvuisse bonyii bvunfaw e, leeme yì dvù le sekecii, yaa daayi fiεε fi wvù yuuke ε wvù jemyi, gee no wvù gayte, nu ε Nyo' nu ke elan kembonen yì fiεε ficii fi wvù gee le.

26 É wee tenje εkolε kew le wen looci nu wee mbee, ε fanε yaa ejici leme diew e, tu wvù leεle εkolε kew, ε fiεε fi wvù tenje εkolε kew le wen nu wee mbee nu εcici.

27 Mbee wvù Nyo' Icee wesebeene yene ε è nu wvu len bvuu yuule ê wvù εjise, nu wvu wee wvù taale fô boom bo bonkfu le noo fô boke' bo bonkfu le seke bó nu yì ηgew e. É è bvuu nu ten wvù kemsene bô εkolε kew fo mwεεm mvu yì nshε le fen elom wvù.

2

Fo ben eduñci kejεy jεy ke

1 Boom bo bwεεm e, no ben nu ε lese wase fitele yì Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù nu Tata bvukule le, fo ben eduñci kejεy jεy ke.

2 Me njemyi nonen njefo è nulo é bonyii bofεε enε eley yew yene nshii le, ε wvumvu ε jise ndvù ε yì jee, ε lese mvuncaw ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, ε wvumvu wee nu fiew wee kefufe, ε wvù ε jise ndvù ε yì ε sawyε.

3 Ben ε ne ε gay ê wee kefufe le, “Leem fofe,” kenεε le, “To eshii fokuse fen nshε le,” ε mum ε nya bvufee ε è nu yì wee wvù sufe ye wε le, ε gay ê wvù le, “Ke to eshii fen wee wvu baay.”

4 É ben ne ε ge nonen, ke tu ben nu ε tu wase bonyii bò sumtene bonsaw bô mvuntelem mvù yiile? Ke fifin yen'yi le ben duñci kejεy jεy ê ben entelen e?

5 Boom bo bwεεm e bò nu shém yem, ben eyeke eyuw, ke è nu bonyii bo kefufe le bo fokuse fen bò Nyo' nu ε caw le bó elooci kenke mbee wvù nu ε yiηsen e? É ke è bvuu nu bó bò Nyo' nu ke enya bó bò bvudvuu ente jo bvunfon bwew bvù wvù to kawεε wee tfuu wvù koonke wvù dvù le?

6 Geenεn, ben nen'yi finen kaa no shoose lo wee kefufe ê yiye je le, yene ε è nu wee kpaw e. Bonyii bò nu ε ben

1:17 Kenj 1:14-18; Mat 7:11 1:18 Jon 1:13; Lum 8:19-23; 1Bi 1:23 1:19 3:2; Bñgn 15:1; Ekle 7:8-9

1:21 Kolo 3:8; 1Bi 2:1 1:22 2:17; Mat 7:24, 26; Lum 2:13 1:25 2:12, 24; Mben 19:7; Jon 13:17; Lum 8:2; Gal 6:2 1:26 3:2, 10; Mben 34:13; 141:3 1:27 Mben 10:14, 18; Yεsa 1:17; Mat 25:35-36 2:1 2:1-9; Dito 1:17; 10:17; 16:19; 2; Job 34:19; Mben 82:2; Bñgn 24:23; Mat 5:45; Lem 10:34; Lum 2:11; 10:12; Gal 2:6; Efe 6:9; Kolo 3:25; 1Bi 1:17 2:5 1:9; Luk 6:20-21; 1Kol 1:26-28; Mwm 2:9

ε shii yî yene le guute ben gene dvú yéw bonsaw e nu baa? Ke è nu bonyii bo kpawaw e le?

⁷ Ke è bvuu nu ke bó bô jemyi díew yî befe ekumε diee di Tata wvú kenke ben e le?

⁸ Ben elooci gεεle nci Nfon wvú Nyo' wvú nu ê Nwa' we le. Nci wvun nu le, “E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

ε ben gee nonen, tu ben gee len.

⁹ Geenεn, é ben dunçi kejεεy jεεy no me mbe njeme wase, tu è nu kebefε ε ben gee, tu ben nu ε ngoy nci wvú ε koo ben.

¹⁰ Ben ekeè le é wee gεεle naa bonci bo Nyo' le bocii, ε ke ε ngoy mwaan, tu wvú nu ε ngoy wase bocii.

¹¹ E fí nu nonen, njefo Nyo' wvú to gayεε le,

“Fo wo ejaη kpwεεε wee ke”

nu ke ten wvú wvú to gayεε le,

“Fo wo eyu wee ke.”

ε wo nu σε wo nu ε jaη kpwεεε wee, geenεn ε yu wee, tu wo nu ε ngoy ke nci Nyo'.

¹² Nonen, ben ejemyi bvuu geè mwεεm diεwε bonyii bô Nyo' nu ke esaw bó bii nci wvú bvuuuse bonyii bvunfaw e.

¹³ Ben ekeè le Nyo' nu ke dioo saake nsaw, wvú saa ekooole shen fô wee wvú to baa kooole shen fô wee mvu le ke. Geenεn, wee wvú kooole shen nu wvú nu ke eboy yî nsaw e.

Fieε fi dunçi le wee nu ε lese fitele yî Nyo' le nu gee diew di len

¹⁴ Boom bo bwεεm e, é wee nε ε no duu le wen nu ε lese fitele yî Nyo' le, ε gee diew yaa dunçi nonen ke, é fifie ke efi wvú yî la le? E nulo é fitele fi wvú lese fidvu ke eboyse wvú?

¹⁵ Bó ejo le, é waa bwoo wvú diemsen kenεε wvú kpwoon nε ε no tane ndvú bô mwεεm mvudien mvu εdiuw εcii,

¹⁶ ε to fô wo le, wo ε gay ê wvú le, “Nyo' elañ kembonen yî yo le é wo

ekenke ndvú bô mwεεm mvudien.” E wo gay ke lo nonen, σε wo ε nya wvú bô mwεεm mvú wvú shieele, é fifie efi wvú yî la le?

¹⁷ Ben baa yen le le é wee duu le wen nu ε lese fitele yî Nyo' le, σε gee diew dunçi nonen, tu fitele fi wvú lese εfinεfin nu εcici?

¹⁸ Wee mvu nulo enε egay le, fi wee mvu le nu ε wvú ε lese ε è nu fitele yî Nyo' le, ε fi wee mvu le nu ε wvú gee ε è nu gee di len. Me ε mum ε no ngayte le wvú edunçe no è nulo é wee elese fitele yî Nyo' le σε gee diew nu len, é me ndunçe ê wvú no me nu ε nlese fitele yî Nyo' le ε è nu yî gee diem di len e.

¹⁹ E wee nu ε bee le Nyo' nu mwaan, tu è nu len. Geenεn, naa bonceendaa bo dεwle le ten nu ε bee ke nonen ε no fane, ciinke.

²⁰ Wvuwεεε wee nu keyun. Wvú gomte le me endunçe le é wee lese fitele yî Nyo' le σε gee di jee ηkuun, tu è nu εcici?

²¹ Ke fieε fi to gee ε Nyo' yen le Aba'am wvú icee wesebeene nu ε kocen wee we le to nu gee diew di len e? Wvú to nu ε jo waa we wvú Aysik, jike yî ketan ke ncese le keege ncese dvú fô Nyo' le.

²² Ben ε yen le le fitele fi wvú to leseε yî Nyo' le bô gee diew di len to lenε ekale kemwaan e? Gee diew di len to nu ε dunçe le fitele fi wvú to leseε yî Nyo' le to nu ε yinεn.

²³ E fí mum kocen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,

“Aba'am to nu ε lese fitele yî Nyo' le, nje nonen, ε Nyo' yen le wvú nu wee wvu teyey.”

ε bó mum no teje wvú le nsaa Nyo'.

²⁴ Ben ε bvuu ε yen le le fieε fi ké ge ε Nyo' yen le wee nu ε kocen wee we le nu gee diew di len, ε è yaa mεy ke fitele fi wvú lese yî Nyo' le maan ke?

²⁵ E nu ke lenlen no fi La'ab wvú to nu kpwoon nsake le to nu. Fieε fi to

geε ε Nyo' yen le wvú nu ε kocen wee we le to nu gee diew di len. Wvú to nu ε fiisen bonkee bo Islael ê wvú yew, ke dunce je yimi jεy yì bó etu jim jó.

²⁶ Fí ε no nu le, ke no keyoy cin'yi nyam ye le ε yí mum no nu wase fiεε fi εcici, nu ke lenlen no wee lese fitele yí Nyo' le se gee di len ηkuun tu fí nu εcici.

3

Wee eshe bô leme diew

¹ Boom bo bwεεm e, fo ben nteen egomtè keenu bonyii bo n'yεyεi le ke. Ke ben kee ntay le bonyii bo n'yεyεi le nu ε wvubo nsaw nu ε bó nu ke elooce etasse ntay?

² ε nu kecεy le beene bocii gee bojay nteen. Geenεn, é wee nu dvú wvú yaa ké jay njeme ke, tu è nu wee ε wvú ε kocen, bvuu kee ten keekεmεn bô εkolε kew.

³ Beene ké jo ncaw lese εmvu jo nyambala keege le yí eyuukè beene le. ε beene mum no banse nyam yidvu dvú ε yí gene jò beene gomte.

⁴ Ben eyen ten no ηguw wvu ê joo nu. Wvú kuuke naa ntay, ε fwefwe wvú temyi ké no domsee. Geenεn, ε fiεε fi wee wvú guute ηguw banse dvú ε wvú gene jò wvú gomte, nu ke nen caan.

⁵ ε nu ke lenlen no leme nu. Dí nu ke lo fiεε fi caan yí wee le. Geenεn ké no jemyi mwεεm mvù temyi baay.

Ke ben kee no è nulo é ηguy ekpway nen kpwayy, ekoo, eshike ekowe ke-cile fokuse?

⁶ Leme nu ke ten diewe ηguy e. Mwεεm mvù befe mvu fokuse fen nu ε tase yí leme di wee le, lamte beete bô ye wee yicii. Leme ké fwεε ηguy ε wvú befe bô nshii wee tfuu. ε ηguy wvun nu ε leme joo ε è nu fô ηguy wvu baay e.

⁷ Bonyii nu ε mom wase keeyεyεi dikfuu di nyám e dicii. Bó nu ε yεyεi wase nyám yí ηkpwaante bô mvun-yiim noo nyám yí sone bô yí ê joo.

⁸ Geenεn, ke wee nu naa lo dvú wvú nulo eyεyεi leme ke. Leme ké no wεwte ke lo, ε dí ε yinεen bô kebefε ε è nu kè nulo eyu wee ke diewe edien ε fimbuw e.

⁹ ε nu leme din di beene ké no bensee Tata wvú Icee wesebeene dvú, ε è bvuu nu ke dí di beene ké no nan'yi bonyii dvú, ε bonyii ban nu ε è bom Nyo' ε bó fieesene wvú.

¹⁰ Diuw mwaan ε mum ε no bvuuuse mbense bvuu bvuuuse boncun. Boom bo bwεεm e, ke fí kenke keenu nonen ke.

¹¹ ε nulo é joo yí yuule bô keduuuu ebuyte diuw mwaan e?

¹² Boom bo bwεεm e, è nulo é fimbi eyum yí εfele le? Nu le è nulo é ntulun eyum yí εfele le le? Ke è nulo ten é diuw joo lew ebvuuse joo yí jee ke.

Bvufee bvù nen'yi fowe

¹³ ε nu yεε ê ben ente wvú duu le wen feefene bvuu kee fiεε? Mwεεn edunce εkolε kew yí nce we wvú jee bô gee diew di len di wvú gee yaa saale ke ye, no wee wvú feefene ké no nu.

¹⁴ Geenεn, é wee ffuuke bô kenghew noo ken'yεε ejise fô fitele le, fo wvú esaalè ye le wen feefene lo ke. ε wvú ge nonen, tu wvú tune kecεy.

¹⁵ Ke kfuu bvubwe bvufee yaa nu bvufewe ke. ε nu bvufewe yí nshε le, ε è nu bvufewe wvu wum e, ε è bvuu nu bvufewe le.

¹⁶ Ben ekeé le naa fεε fô bonyii kenke kenghew bô ken'yεε ejise, nu ε mwεεm ké no bvuukenke ke lo fó. ε bó no gee dikfuu di mwεεm mvù befe le mvunciim.

¹⁷ Geenεn, wee wvú kenke bvufee bvù nen'yi fowe ké no yuule, koonke nyεkeey bvuu nu wεε, nyaa ten bitem ê wee mvu, nu ε wvú ε yinεen bô shen noo gee di jee, yaa dunçi kejεy jεy ke, yaa kenke diew fiεε ke.

¹⁸ Bonyii bô gεle nyεkeey, jewyi ηgow yí è nu nyεkeey, ε ηgbwele no nu nce wvu teyey.

4

Keekoonke mwεem mvu yí nshε le beete bô wee Nyo'

¹ Fiεε fi nɛn'yi no too bô waa noo bvudiuw ê ben ɛntelɛɲ nu la? Kε è nu shiee mwεem mvù ye yene gomte mvù ffluuke shém yene le le?

² Ben dioo shieele fiεε sε ben ε kɛɲkε mum no gomte keeyu wee sε kɛɲkε. Ɖ ben ké dioo bvuuushi εjise yí fiεε le, é fi fufe, é ben mum no waale, diuu. Fiεε fi gee ε ben nu sε ben kɛɲkε mwεem mvun nu njefo kε ben ké no lεke é Nyo' kε.

³ Ɖ ben ké dioo ε cim ε lεkε, ben saa kɛɲkε kε, ε è nu njefo kε ben lεke bô bonkpawawcε bo lɛɲ kε. Ben lεke mwεem ε è nu kε keege mwεem mvù ye yene gomte dvú.

⁴ Ben nu naa lo diεwε bokεnε bô nu ε cine wase bolemε bobole ε no gee ε è nu nsake le. Kε ben kee lε é wee kole nsan bô won wvun, tu wvú nu ε tu wase wee bvuban fô Nyo' le le? Nonɛn, ben ekeè lε ε è nu naa yεε wvù nu ε caw fiew keekoo nsan bô won wvun, tu mwεtɛn nu ε tu wase wee bvuban fô Nyo' le.

⁵ Ɖ nulo é ben eghan nεε sε no kp-waake lε fiεε fi bó to sanεε é Nwa' Nyo' le nu εcici? Bó to nu ε san lε, “Nyo' kɛɲkε shiee, beele baay fô keyoy kè wvú to gεkεε lε kí enù yí yese beene le.” *

⁶ Nyo' fii naa beene baay. Ɖ nu fiεε fi bó sanεε é Nwa' Nyo' le lε, “Nyo' shiwse bonyii bô bensee bikuu bibole, geenɛn buuke bonyii bô shiwse bikuu bibole bô nfi.”

⁷ Nonɛn, ben enya bikuu binɛn é Nyo', ebon ɲaɲ ben ε bo dεwle é wvú efεε lo é ben εjim.

⁸ Ben eto nceencee mbew Nyo' le, é wvú eto tɛn nceencee mbew yene

le. Ben bonyii bô befe ebvuushε can fô mwεem mvù befe le, ecukε mvuntelem mvunɛn ben bô leeme mvuntelem mvunfεem ben ε bo Nyo'.

⁹ Ben enù bô yii, beelè shiwse misεm nɛn wowwowwow. Ben elu bô dikie, ebeelè ε è nu kpwe, elu bô njoɲ wvù ben yuuke, esoð ε è nu bikuu.

¹⁰ Ben eshike bikuu binɛn é Nyo' εjise, é wvú ecake ben we.

Fo wee elomtè gee di waa bwee le kε

¹¹ Boom bo bwεem e, fo wee ejemyi díεw yí befe εkumε waa bwee kε. Ɖ wee jemyi díεw yí befe εkumε waa bwee kɛnεε lomte gee di waa bwee le, tu wvú jemyi díεw yí befe ε è nu εkumε nci Nyo' bvuu lomte nci wvudvu. Ɖ wee lomte nci Nyo', tu kε wvú bεε wee wvù gεεle nci kε. Wvuwε wee nu ε tu wase wee wvù saake lo nci. †

¹² Wee wvù nyaa nci bvuu sumtene bonsaw bo bonyii le nu kε mwaan. Ɖ nu kε wvú wvù nulo eboyse kɛnεε elεse wee. Wo ε no nu yεε wvù lomte gee di waa bwoo le?

Fo ben esaalè ye kε

¹³ Ben eyeke eyuw, ben bô nɛn'yi no duu lε, “Ɖben kɛnεε ntfuu nu ε bese nu eɛɛn kin kelaante le kɛnεε keki le, ece jó yí kelum e, ekamεm way, ekɛɲkε sεw.”

¹⁴ Ben ké dioo jemyi nonɛn no kee fiεε fi nu ebuy ekooy ntfuu le? Ben kee fiεε fi è nu nshii wene? Nshii wene nu diεwε kekfu kè bó yene kí le, moocε caan ε kí ε la wase.

¹⁵ Fiεε fi ben bee ejemyi nu lε, “Ɖ Nyo' fɛn nu ε bee lε bese enù dvú, é bese ke ege fin fiεε ebvuu ege fifi.”

¹⁶ Geenɛn, ben nɛn'yi finɛn kaa no saale lo ye, kfunε gvuw. Ben ekeè lε keesaale ye nonɛn nu kebefε.

4:1 Lum 7:5; 1Bi 2:11 4:2 1Jon 3:16 4:4 Mat 6:24; Jon 15:18-19; 1Jon 2:15 * 4:5 Kɛnεε le “Keyoy ke Yuule kè Nyo' to nyae é beene kɛɲkε shiee, beele baay lε beene eleemè kε beene ε bo Nyo'.” 4:6 4:10; Bɲgn 3:34; Mat 23:12; 1Bi 5:5 4:7 Ɖfε 6:12; 1Bi 5:8-9 4:8 Mben 18:20, 24; Yesa 1:16; Saka 1:2-3; Mala 3:6-7 4:9 Luk 6:25 4:10 4:6; 1Bi 5:6 4:11 Mben 101:5; 1Bi 2:1 † 4:11 Nci wvun nu lε, “Ɖ koonké waa bwoo no wo koonké εkole kuw”. Ɖ è bvuu nu kε wvù wvù Jem gayte lε wvú boysee bonyii. 4:12 Lum 14:4; 1Kol 4:5 4:13 Bɲgn 27:1; Luk 12:18-20 4:14 Job 7:9-10; Mben 39:5-6 4:15 Lem 18:21; Lum 1:10; 1Kol 4:19; 16:7 4:16 1Tim 6:17; 1Jon 2:16 4:17 Luk 12:47

¹⁷ Nonen, é wee kee fiεε fi ληη fi wvú κηηke keege, ε fanε yaa ege, tu wvú nu ε ge kebefε.

5

Bonyii bo kpawaw e eyenè

¹ Bonyii bo kpawaw e, ben eyeke eyuw fiεε fi me njemyi. Ben ebeelè, fuunjà ke kpwe nje ηγεω wvú nu ke eto fô ben e.

² Kpawaw wene nu ε fo wase, shéw ε kan ndvú yene.

³ Mwεεm mvunen mvu bigew e nu ε duwse wase. Nduwse wvun nu ke eduηce nce wene ken'yεε ejise, ebvuu edie ye yene diεwε ηguy e. Eyan nu wase ediuw yo fokemese, ε ben baanci ke ε è nu kpawaw.

⁴ Ben etaa eyen, ben nu ε λεε bonyii bò lemte ηεε yene. Bó nu ε gbwele wase mwεεm mvunen ben ε fan keelaw bó, bó ε no beele. Bó nu ε bee wase Tata Nyo' wvú κηηke Mvunγay Mvunciim ε yuw kpwe yibo.

⁵ Ben nu ε ce wase fokuse fεn ε die bikuu binen no ye yene shieele. Ben nu ε dieken wase ε fanken diεwε binonη bi nyám e bì ceyte diuu di bó nu ke esane le.

⁶ Ben nu ε bon bikaa ê bonyii ejim bó ε ley ηγεω e. Ben ε yuwyε bonyii se bó nu ε jay fiεε ηkuuη, ε è nu bonyii bò nulo saa ebon ηηη ben ε bó ke.

Bonyii bo Nyo' le enù nyεkeey

⁷ Boom bo bwεεm e, fí mum è no nu λε ben enù ke nyεkeey egen ebuy seke Tata nu ke ekase eto. Ben etaa eyen no bonyii bò lemte ηεε ké no nu nyεkeey gen buy seke bó ké gbwele ηgu yì jee ηεε yibole. Bó ké cey ε jan ghan gbwe ε bó jewe mwεεm, ké cey ε mvú ghan be.

⁸ Ben ten enù ke nyεkeey nonen. Ben eleemè ke temyi njefo kefew kè Tata Jisos nu ke eto nu wase nceencee.

⁹ Boom bo bwεεm e, fo wee ewvukenè waa bwee ke. Wee wvú wvukene waa bwee nu ke ekeηke nsaw. Wee wvú nu ke esumtene bonsaw nu wase ê yew fwese.

¹⁰ Boom bo bwεεm e, ben ejo kenfewsεν fô bonyii bo ntum e bo Nyo' le bò to ké no jemyi ê bonyii ê diee di Nyo' le. Bó to yene bonγεw, nu ke nyεkeey.

¹¹ Beene nu ε yen λε bonyii bocii bò to nu ε kuu shém gen mεse nu ε Nyo' ε ληη kembonen yì bó le. Ben nu ε yuw wase εκumε Job no wvú to kulεε shém gen mεse, ε bvuu ε yuw ten no Tata Nyo' to ghanεε banke ηγεω we ε è tu bvujonke. Tata to ge nonen, njefo wvú camte shen bò bonyii, koole yii fô bó le.

¹² Boom bo bwεεm e, fiεε fi fele mwεεm mvunciim nu λε, fo wee ke dioo jemyi fiεε kan naa lo ke. Kenεε wvú kane ε è nu wonη Nyo', kenεε wvú kane nshε, kenεε è nu fiεε diee la. E wee benε fiεε λε, “Eε”, ε è no nu no fí nu. Wvú ε tun λε, “Aay”, ε è no nu no fí nu. E ben gee nonen, Nyo' saa ke ebvuu elese wee ηγεω e ke.

Bunle bò mbee fii lo

¹³ E wee mvu ben e yene ηγεω, é wvú no bunleè. Wee é no yuuke njon, é wvú no yemtè bensee Nyo'.

¹⁴ E wee mvu ben e cemte lo, é wvú tee bocce kentaashε ke bonyii bo mbee le, ε bó to bunle ê wvú we, yefe wvú bò mεεm ê diee di Tata le,

¹⁵ é bunle yidvu yì bó bunlee ε bó ε lese fitele yì Tata le, efi wvú é wvú ebonen, é Nyo' ecake wvú we. E è fan nu ε wee wvudvu ε ge kebefε, é Nyo' eleεshε enya ê wvú.

¹⁶ Nonen, fí è no nu λε, é wee ge fiεε fi befe, é wvú see ê waa bwee, é wee ebunle fô wee noo wee le, wvu λε Nyo' efe ben. Bunle wee wvu teyey κηηke mvunγay baay gee mwεεm nteen.

5:1 Bηgn 15:6; Yesa 5:8-10; Amo 6:3-7 5:1 1:10; Luk 6:24 5:2 Mat 6:19-20 5:4 Ksm 3:7; Lew 19:13; Yeli 22:13; Mala 3:5 5:5 Yeli 12:3; 25:34 5:7 Jue 2:23; 2Bi 3:3 5:8 Lum 13:11-12; 1Tes 5:5-8; Ibu 10:25, 37 5:9 Mat 7:1-2 5:10 Mat 5:12; Ibu 11:32-38 5:11 1:12; Ksm 34:6; Job 1:21-22; 2:10; 42:10-17 5:12 Mat 5:34-37 5:13 1:5-6; Lem 16:25 5:14 Mak 6:13 5:15 Mat 9:2; Mak 16:18 5:16 Mben 32:3-5; 38:4-6; Bηgn 28:13; 1Jon 1:8-9 5:17 1Bfn 17:1

¹⁷ Ben ejo kenfewsεn yî Elayja le. Wvú to nu κε wee wvu wum diεwε beene le. Ε wvú ke bunle shieε le ε fo jan egbwe yî nshε le κε. Ε jan mεy κε we nonεn yî bilum e bitεte bô kenɣawτεn.

¹⁸ Ε wvú ke nε kase bunle, ε Nyo' shike jan, ε mwεεm kase no kuu yî nshε le.

¹⁹ Boom bo bwεεm e, ε wee mvu ben e nε ε cinε je kecεεy e ε no bvuyte lo, wee mvu ε jo wvú ε tu bô wvú jim,

²⁰ ε wee wvù tu bô wvú jim wε no kee ε ε wee banke wee wvù gee mwεεm mvù befe, wvú ε cinε jé ye yi εcici le, tu wvú nu ε bvuse mwετεn diuw kpwe le, Nyo' ε læshε bibefe biew bì nu ε bí ε mâ lo.

Nwa' wvu fwe wvu
Bitá
Fiεε fi nu ê Nwa' Bitá
wvu fwe wvun e

Nwa' Bitá wvu fwe wvun nu ε wvù to sanj fô bonyii bo Klistu le bò to nu ε saanjen gen no cee mondvuum e jεεy jεεy (1:1). Fiεε fi baay fi to geε é wvù sε sanj nwa' wvun to nu keetefe bonyii ban no bonyii to bone bikaa ê bó ejim e, ε bó yene bonjεw nje fitele fi bó lese yí Klistu le. Keetefe bó nonen, ε Bitá mum kume bó ekumε saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu wvù kpwe ye bò mbuy we yí kpwe le noo nkawma we le wen nu ke ekase eto, nu fiεε fi bó etaalè fwe ε bó ε geε bvufee yí dvù le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-2 Kenkεwce

1:3-12 Keekume no Nyo' boysee bonyii

1:13-2:10 Ntefe ekumε keecee nce wvù yuule

2:11-4:19 No è nulo é wee Klistu ejoo bonjεw bò wvù yene

5:1-11 No è nulo é wee Klistu eshiwsè ekole kew bvuu lemte ten fô bonyii le

5:12-14 Kemεse

¹ Nwa' wvun sanj me wvù Bitá waa ntum Jisos Klistu. E me nsanj fô bonyii bò Nyo' nu ε caw le è nu bew e bò nu ε saanjen ε no nu biba bi Bontus bò Galëshia noo Kafadosia noo Esia noo Bitinia le.

² Nyo' Icee wesebeene to caw ben no wvù to seysεε wase ε è bεε lo le fi nu ke enù. E Keyoy kew mum seyse ben geε le ben eyuukè Jisos Klistu wvù nu ε cukε ben bò elεmε kew e. Nyo' ebuw ben bò kembonen naa ntay ebvuu enya ben bò mvuntelem mvù leεtene naa ntay.

Beene cee taale ke wase ε è nu fwe

³ Mbense enù fô Nyo' le wvù nu Nyo' Tata wesebeene wvù Jisos Klistu bvuu nu Ice. Wvù nu ε cam shen fô beene le baay, ε boo beene ê mboo wvu fwε le no Jisos Klistu to buyεε yí kpwe le. Fifi nu ε ge beene ε no cee keesen taale ke wase ε è nu fwe,

⁴ keeke edie bvushεw bvù wvù nu ε geε è beene wonj wvu we le. Bvushεw bvun nu bvù yaa nulo efo, kenεε ebefe, kenεε ekpwe ncom ke.

⁵ Nyo' gemgeme ben bò mvunjay mwew fele yí fitele fi ben nu ε lese yí ye le ε no cεyte mboyma wvù nu ke eyenε diuu di fokemεse le.

⁶ No ben kee nonen, ε mum ε no yuuke njon. Geenε ε ben kenke ke keeyuuke nsase yí kefew e caan nje mmom yí too fô ben e jé le jé le.

⁷ Yí too keemom laa fitele finen fi ben lese yí Nyo' le temyi ke ntay ε. Ke naa ketwaa ke bigew e kè yeεle nu ε bó ké mom bò nguy, ε ketwaa kin nu fiεε ε fi nulo ebefe, tu è nulo é bó emom ke ten fitele fi ben lese yí Nyo' le. E fitele fin nu fiεε ε fi fele ketwaa ke bigew e kè yeεle. Nonen, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu nu ke edunεε ekole kew, é bó ebense ben, tumte monkum monen, wvumte ben.

⁸ Keseen nu ε ben koonke Jisos Klistu ε ben ke baa cim yen wase wvù le ke, ε ben ε lese fitele yí ye le, yaa yene wvù le ke. Ben ε mum ε no yuuke njon naa wvu baay wvù è nulo wee saa esee ke,

⁹ njefo ben kee le no ben nu ε lese fitele yí ye le nu ε Nyo' nu ke eboyse ben.

¹⁰ Bonyii bo ntum Nyo' le bò to jemyi ekumε mbuwma wvù Nyo' to nu keeke ebuw ben dvù to nu ε no tεmte, gomte keekiεε ekumε mboyma wvun.

¹¹ Keyoy ke Klistu le to nu yí bó le no bó to teete le Klistu nu ke eyenε ngεw é ke edioo enu ejim jodvu, é wvù ekenke bvukukε. E bó mum no gomte keekiεε kefew kè mwεem mvudvu nu ke ekooy, bò je yí mvù nu ke eghan sε

kooy jó le.

¹² E Nyo' mum ge ε bó kiεε le mwεεm mvù bó to jemyi mvun nu ε bó yaa jemyi ε è nu fô bikuu bibole ke, le mvù nu fô ben e. E nu mvù mvù ben to yuwεε dew bonyii bò to fewcεε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben ê mvunḡgay mvu Keyoy ke Yuule kè Nyo' to ciinsεε ε kí to fowe le. Mvun nu mwεεm ε naa bonceendaa bo Nyo' le beele keekiεε mvù.

Bonyii bo Nyo' le eyuulè yî gee dibole

¹³ No fí nu nonen, ben ekay bicaw binen enù ε ben ε seyse bvufee bvunen. Ben ekemsenè bô bikuu binen, taalè ke fwe ε è nu yî mbuwma wvù nu ke eto fô ben e seke Jisos Klistu ε kase ε duḡce ekolε kew e.

¹⁴ Ben eyuukè ke Nyo' le diεwε boom bew e. Fo ben ebvuu egeè mwεεm bii nyam ye le no ben to shee gee seke ben to bæε kenjiwe le ke.

¹⁵ Nyo' wvù to cawεε ben nu ε wvù yuule. Ben ten eyuulè yî gee dinen e dicii,

¹⁶ no fí nu ε bó ε san le,
“Ben eyuulè njefo me n'yuule lo.”

¹⁷ No ben tenje Nyo' le Icee wene, ε wvù nu wee wvù saake wee tfuu yî gee diεw e yaa duḡci kejεy jεy ke, tu ben kenke keecee nce wene tfuu bô nfan wvù wvu Nyo' yî kefew e kecii kè ben nu yî won wvun e ke diεwε botolo le.

¹⁸ Ke ben kee le Nyo' to nu ε sum wase ben yî nce wvu εcici wvù bo'icee bonen to kuuseε ben dvù, ε ke wvù to sum ε è nu bô fiεε diεwε bigew e bì nulo ebefe ke.

¹⁹ Wvù to sum ε è nu bô εlεmε ke Klistu le kè yaa nu ke fiεε fi ncew, kè nu diεwε ke waa njee kentanje le wvù yaa kenke nlom kenεε fiεε fimew fi befe yî dvù le ke.

²⁰ Nyo' to seyse wvù ε è bæε lo ε won se ke kew, ε duḡce wvù εdiuw yo fokemεse εyan e nje yene.

²¹ E ge Klistu ben ε se lese fitele yî Nyo' wvù to bvuseε wvù yî kpwe le nya wvù bô bvukukε le. No wvù ge nonen, mvuntelem mvunen bô bonḡkwawce bonen ε mum ε no nu ε ben ε gεε yî Nyo' le.

²² No ben yuuke kecεy e, ε kí gee ε mvuntelem mvunen yuule wvu le ben ekεḡkè kenḡḡen fô boom bo bwee wene le ε è nu ke kecεy, ben emum eḡḡenè ke nonen bô mvuntelem mvunen mvunciim.

²³ Ben eḡḡenè nonen, njefo bó nu ε kase wase ε boo ben ê mboo wvu fwe le. Ke wee wvù boke ben wvun nu wvù nulo ekpwe ke. E nu Nyo' kebεε ε wvù yaa nulo ekpwe ke. Wvù to boke ben ε è nu bô diεw ye yî nyaa nshii. E diεw yin nu ke emey ke eleeme fó.

²⁴ Fí nu no bó san ê Nwa' Nyo' le le,
“Wee wvu wum tfuu nu ke diεwε εgay e,
ε bvujonḡke bwew nu ke diεwε fow e.
εgay ké no yowlene, ε fow ten yeεte,
²⁵ geenen ε diεw Tata nu ke eleeme ke fó sekecii.”

Diεw yidvu yin nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù bó to fewcεε ê ben.

2

Ekumε Tε di kenke nshii noo ketum kè yuule

¹ Fí ε mum ε no nu le, ben ecine mvuntelem mvù befe le, ecine kenleεma noo diεw fiεε le, ecine kendonḡ ke benεen noo mvunḡkunseñ e.

² Ben ekεḡkè shiee fô emben yo ê keyoy e yò è nu diεw Nyo' εyinεyin e, ke lenḡḡen no wan wvu caan ké no kenke fô emben e, wvu le yí egeè ε ben kuu gene fwe yî mboyma wene le,

³ no ben nu ε yen wase le Tata taale fô ben e.

1:14 Lum 12:2; Efe 2:3; 4:17-18 **1:15** Lew 19:2 **1:16** Lew 11:44-45 **1:17** Yesa 63:16; Yeli 3:19; Mat 6:9; 16:27; Lum 2:6; Jem 2:1; 1Bi 4:5 **1:18** Mat 20:28; 1Kol 7:23; 6:20 **1:19** 1:1-2; Jon 1:29; Lem 20:28; 1Kol 5:7; Efe 1:7; Ibu 9:12 **1:20** Efe 1:4 **1:21** 5:1; Lum 5:2 **1:22** 2:17; 3:8; 4:8; Lum 12:9; Gal 6:10; 2Bi 1:7; 1Jon 4:11 **1:23** Jon 1:13; Ibu 4:12; Jem 1:18 **1:24** Yesa 40:6-8; Jem 1:10-11 **1:25** Yesa 40:6-9 **2:1** Efe 4:25; Jem 1:21; 4:11 **2:2** 1Kol 3:2 **2:3** Mben 34:8 **2:4** Mben 118:22; Yesa 28:16

⁴ Ben etoò fô Tata le wvù nu tε ε dí kεηke nshii, ε bonyii to tun λε kε dí jee kε, geenεn ε Nyo' caw fiew λε è nu di kenlum e fô wen e.

⁵ Ben nu diεwε εta yò kεηke tεn nshii le ε Nyo' bomte yew Keyoy kew dvú, ε ben nu ηgoo bocee ncese bew bò yuule, gee boncese bo ê keyoy e fô wvú le bò wvú koonke nje Jisos Klistu.

⁶ Fí nu ê Nwa' Nyo' le λε,
 “Ben etaa eyεn, me ηγεεle tε ê kelaante kè Sayon e,
 *
 ε è nu tε di buu di yew e.
 Ε nu tε ε è caw me, ε me ηkoonke dí baay.

Tε din nu ε kε wee lese fitele yí ye le é wvú ke ewuumεn kε.”

⁷ Fô ben bò nu ε lese fitele yí ye le nu ε tε din jee fô ben e. Geenεn fô bonyii bò baa lese fitele yí ye le nu ε fí nu fô bó le no bó to saηεε ê Nwa' Nyo' le λε,
 “Tε didvu din di bonyii bo kembom e to tunεε
 nu ε nε wase ε tu di bó ebom naa ε è nu buu di yew e dvú.”

⁸ Ε fí bvuu nu ε bó ε saη λε,
 “Tε din nu ke egee ε bonyii baytene yí dvú le.
 Ε nu kemaan ε kí nu ke egee ε bonyii gbwekene.”

Bó baytene yí dvú le njefo bó nu ε tun keebεe diεw Nyo' le, ε è nu no Nyo' to seysεε wase λε fí nu ke enu.

⁹ Geenεn, ben nu finεn kfuu ε è caw Nyo' ben. Ben nu ηgoo bocee ncese bò lemte Nfon e. Ben nu ketum kè yuule, nu bonyii bò Nyo' nu ε ge λε è nu naa bew, λε ben esεηè mωεεm mvù jee mvù wvú gee. Wvú nu ε tee ben, ben ε buy ê εjiwε le, ε ley ê n'yuw we wvu baay e.

¹⁰ Ε to nu fwele ε ben yaa nu bonyii kε, keseen ben ε no nu wase bonyii bo Nyo' le. Nyo' to baa cam shen fô ben e fwele kε, keseen nu ε wvú ε cam wase shen fô ben e.

Bonyii bo Nyo' le edunçi kençe kè jee enteleη jo bonyii bocii

¹¹ Nsáa yεm shém, ben ekeè λε ben nu botolo yí nshε le fεn fele lo je. Me ε mum ε no nlooci ηkule lo can ê ben λε fo ben egeè mωεεm mvù nyam ye shieele kε, njefo mωεεm mvumvun diuu bò biyoy binεn.

¹² Ben edunçi kençe kè jee enteleη jo bonyii bò yaa kee kε Nyo' wvu λε é bó cim jemyi εkumε ben λε ben befe lo, é bó eyεnè kençe kenεn kè jee le, é ke edioo enu diuu di Nyo' ε to, é bó etumte monkum mew.

¹³ Ben eyuukè wee tfuu wvù bó nu ε gεε λε wvú esaakè bonyii le no ben nu bonyii bo Tata le. Ben eyuukè Nfon wvu Lum wvù nu Nfon wvu baay e,

¹⁴ eyuukè naa bonyii bò wvú nu ε gεε λε bó esaaké biba bi won e lese bonyii bò gee mωεεm mvù befe ηγεw e bensee bò gee mωεεm mvu λεη e.

¹⁵ Nyo' gomte λε ben egeè mωεεm mvu λεη, emum ebaanke dew biyuj bi bonyii le bò jemyi mωεεm ncεwnεw.

¹⁶ Ben eceè diεwε bonyii bò bó nu ε bvuse wase bó bvunfaw e, geenεn fo ben emum ejòð fifie tεεke fojise gee bibefe kε. Ben eceè ε è nu diεwε bonfaw bo Nyo' le.

¹⁷ Ben ewvumtè bonyii bocii, koonkè boom bo bwee wene le bo mbee le bocii, fanè Nyo', wvumtè Nfon wvu Lum wvù nu Nfon wvu baay.

Bonyii bo Nyo' le ejòð kenfewsεn yí ηγεw Klistu le

¹⁸ Bonyii bò lemte bomew e, ben eyuukè bonyii bò ben nu ê bó εkuse le, wvumtè bó ntay. Fo ben eyuukè kε ε è nu bò nu nyεkeey taale fô ben e kε. Ben ewvumtè tεn bò befe kençe le.

¹⁹ Me njemyi nεn njefo Nyo' ké no yuuke njonj bó wee wvù bó nyεwle bò

2:5 2:9; Lum 12:1; Efe 2:21-22 **2:6** Yεsa 28:16; Lum 9:33 * **2:6** Sayon nu diee di kelaante kè Jelusalem e. **2:7** Mben 118:22; Mat 21:42; Lem 4:11 **2:8** Yεsa 8:14-15; Lum 9:33 **2:9** 1:2; Ksm 19:5-6; Lεw 19:2; Dito 4:20; 7:6; 14:2; Yεsa 9:1; 43:21; 61:6; Lem 26:18; Lum 5:17; 2Kol 4:6; Efe 5:8; Tay 2:14; Ibu 13:12; 1Bi 2:5; Mwm 1:6; 20:4 **2:10** Os 2:23; Lum 9:25 **2:11** 1:1, 17; Mben 39:12; Lum 7:15, 17-23; Gal 5:17; Ibu 13:14 **2:12** Yεsa 10:3; Mat 5:16; 2Kol 5:10 **2:13** Lum 13:1-7; Tay 3:1 **2:15** 3:16
2:16 1Kol 6:11, 19-20; Gal 5:13 **2:17** 1:22; 3:16; Bηgn 24:21; Mat 22:21; Gal 6:10; Fili 2:12 **2:18** Efe 5:21-6:9 **2:18** Efe 6:5-8 **2:19** 5:12

wvú ε wvú yuuke nsase se wvú nu ε jay fiεε, geenεn kuule ke shém njefo wvù nu ε γεε bvufee yî Nyo' le.

²⁰ Ε bó suunke wee ε wvú ε jay fiεε, wvú ε no kuule shém, é σεw wvudvu enu la? Geenεn, é wee yεne ηγεw ε è nu yî fiεε fi jee le ε wvú ε ge, wvú ε no kuule shém, é Nyo' eyuuke njon bô wvú.

²¹ Ε nu bvudvuu bvunen keeyεne ηγεw nonεn, njefo Klistu tεn to nu ε yen ηγεw nje yene, dunce kenfewsεn ê ben le ben ejo εkalε kew.

²² “Wvú to ke baa yuu ge naa lo kebefε ke, ε ke díεw fiεε to ké no ε yuu buy diuw we le ke.”

²³ Seke bó to nan'yi wvú, wvú to baa tfuse ke. Ε bó dioo njiηsene bô wvú, wvú saa σεwci ke, geenεn nya fiεε ficii ε è nu can Nyo' le wvù kee keesaw nsaw leη.

²⁴ Wvú to nu ε tfuse bibefε bisεεbeene ε bí tu yî ye le yî kentam e. Wvú to ge nonεn, wvu le beene ekpwe ê keba ke kebefε le, eceè nce wvu teyey. Bilεmte bì wvú to keηkeε nu ε ge wase beene ε bonεn.

²⁵ Ben to shee njimte diεwe njée le, geenεn keseen ben ε kase wase ε to fô Wee wvù Cεyte bvuu Taale fô biyoy binεn e.

3

No kpwoon bô diemsen nulo ecee

¹ Bokε' bo bonyii le, ben tεn eyuukè bole' bonεn e. Ε ben gee nonεn, ε wee mvu bó le nu ε wvú tune keebεe diεw Nyo' le, é wvú ke enε ebee ε wee baa cim jeme diεw ê wvú ke, ε è ge keηge ke kpwe le,

² no wvú yεne ε wvú wvumte εkolε kew, cee nce wvù yuule.

³ Fo fiεε fi dunci bvujonke bvunen enù mwεεm mvu ye le diεwe keeseysel yvuw εkolε ε yî jee, bô keejiise biεε, noo keesuute ye bô ndvú yi jee ke.

⁴ Fiεε fi edunçi bvujonke bvu wee le enù fiεε fi wee nu fô fitele fiew e, ε è nu fitele fi bonene nu nyεkeey. Ke bvun bvujonke ke yvumen ke, ε è nu bvù Nyo' koonke ntaη.

⁵ Ε nεε no bokεε bô yuule bo fwele bô to nu ε γεε bvufee bvubole yî Nyo' le to ké no dunçi bvubole bvujonke. Bó to yuuke tεn bole' bobole.

⁶ Wee diεwe Sela le to yuuke Abla'am e teηe wvú le tata wen. Ben tεn nu boom bo Sela le fεn é ben gee mwεεm mvu leη yaa fane fiεε ke.

⁷ Bolemsε, ben tεn ekiεε je yî ben keηke keecee ben ε bokε' bonεn jó. Ben enyaà n'wvum ê bó no bó baa keηke mvunηgay diεwe ben e ke. Nyo' nu ε buw ben ε bó bocii bô nshii wvù mεy lo. Ben eceè nonεn, wvu le fô fiεε ebaanke bunle yene ke.

⁸ Keemεεεε, me ε no nteete ben bocii le, ben ekeηkè fitele fimwaan, keηkè shen fô bonyii le, keηkè keηkonεn ke bonyii bo mbee le, keηkè mvuntelem mvù jee, ε wee yaa joo ke wee mvu ekuse ke.

⁹ Fo wee é ge kebefε bô wee, é wvú tfuse bô kebefε ke. Ε wee nan wee, fo wvú etfuse bô ncun ke, ε wvú tfuse ε è nu bô diεw kembonεn. Fin nu fiεε fi Nyo' teηe ben le ben egeè é wen ke eηη kembonεn yî yene le.

¹⁰ Ε nu no bó nu ε saη le,

“Ε wee koonke keeyuw njon yî nshii we le,

bô keeyεn εdiuw yò jee le,

é wvú no kemsene bô leme diεw, ε díεw fiεε yaa buyte diuw we le ke.

¹¹ Wvú keηke keebanke jim ê mwεεm mvù befe le,

egeè ε è nu mvù jee, ekuηenè nyεkeey biì dvú le,

¹² njefo Tata Nyo' ké no yεne bonyii bo teyey e yuuke bunle yibo.

Geenεn ε Nyo' ε bon jise yî bonyii bô gee bibefε le.”

2:20 4:14 **2:21** Mat 16:24; 20:26-28; Jon 13:15; Lum 15:5 **2:22** Yesa 53:9; Jon 8:46; Ibu 4:15 **2:23** 3:9; Yesa 53:7; Mat 26:55-56, 67; 27:14, 27-31 **2:24** Yesa 53:4-5; Lum 6:2, 11; Kolo 2:14; Ibu 9:28 **2:25** Yesa 53:5-6; Esek 34:5-6; Mat 9:36; Jon 10:16; Ibu 13:20 **3:1** 1Kol 7:16; Efe 5:22-24 **3:3** 1Tim 2:9 **3:7** Efe 5:25-28; 1Tim 2:8 **3:8** 1:22; Efe 4:2-3; Fili 2:2-3 **3:9** 2:23; Job 31:30; Mat 5:44; Lum 12:17 **3:10** Mben 34:12-16; Jεm 1:26 **3:13** Lum 13:3

13 Ɛ ben kenke shiee wvu baay keege mwεεm mvù jee nonen, tu wee wvù nulo ebvuu ege fiεε fi befe bô ben nu yeε?

14 Geenεn, é bonyii cim nyaa lo ηγεω ê ben njefo ben gee mwεεm mvu teyey, tu Nyo' nu ke elañ kembonen yî yene le. “Fo ben efanè bó, kenεε fo mvuntelem ebuukè ben ke.”

15 Ben ewvumtè ε è nu Klistu ê mvuntelem mvunen e diεwe Tata wene le. Ben eseyse bikuu binen, ecεytè keenya ntfuse ê wee wvù nu ebife fiεε fi ben taale fwe yî dvù le. Geenεn ben dīoo tfuuse, no tfuuse nyεkeey bô n'wvum.

16 Fo ben egeè fiεε fi nelo esaake ben fô fitele le ke, wvu le é bó nan'yi ben, jemyi díεw yì befe ekumε kenje kenεn kè jee nje ben nu bonyii bo Klistu le, é bó ewuumene.

17 Ben ekeè le fi jee keeyen ηγεω nje fiεε fi jee fi ben ge ε è fen nu le Nyo' koonke le fi enù nonen, efey keeyen ηγεω yì fiεε fi befe le fi ben ge.

18 Ɛ nu ke ten no Klistu to yenεε ηγεω kpwe. Wvù to kpwe nje bibefe bi bonyii le kan mwaan ε fi ka lo nonen. Wvù wvù to nu wee wvu teyey to nu ε kpwe fô bonyii bò yaa nu ke teyey e keeto bô beene fô Nyo' le. Bó to nu ε yu wvù ε è kpwe nyam ye, geenεn ε Nyo' ge ε wvù no nu dvù ê keyoy e.

19 Ɛ nu ê keyoy kin e wvù wvù to genεε fewce diεw Nyo' ê biyoy bì nu yew ncaw e.

20 Biyoy bin nu bì to baa bee Nyo' le kefew ke Noa' le ke. Nyo' to nu ε bosεn kuu shém bô bí, cεy seke Noa' to keenci ηguw. Nguw wvun nu ε bonyii to ley jó ke wee nyan maan, ε è nu bó bô to boyεε can joo le.

21 Joo yidvu yin nu diεwe joo yì bó leese bonyii jó keseen ε yì boysee bó bô mvunḡay mvù Jisos Klistu to buyεε dvù yì kpwe le. Ke bó leese wee ê joo le bó cuke ε è nu yile yì ye le ke. Ɛ nu keelεε Nyo' bô fitele fi yuule.

22 Jisos Klistu wvun to nu ε ben fowe, shii ê εbo ke ecεey ke Nyo' le, ε no nu fó saake bonceendaa bo Nyo' le bô biyoy bì kenke mvunḡay noo bì saake bicii.

4

Nce bonyii bo Nyo' le nu wvu fwe

1 No Klistu to nu ε yen ηγεω yì nyam ye le, ben ten ekεnkè kfuu fifie fitele fi wvù to kenke keeyen ten ηγεω, ekumyì le wee wvù nu ε yen wase ηγεω yì nyam ye le nu ε bó kebefε ε ka wase.

2 Nonen, ke wvù beε ebvuu eceè nce we fokuse fen bii mwεεm mvù nyam ye gomte le ke. Wvù nu eceè bii wase ε è nu mwεεm mvù Nyo' gomte le.

3 Ben ekeè le kefew kè ben to shee gee mwεεm diεwe bonyii bò yaa kee ke Nyo' le nu ε kí ε fey wase. Ben to cee nce nnyen kenjan, bii ye yene yì ηeyte le, wvu mbvuum ε mó kooole, gee bonkaw diekene, wukene yole fó gee diεwe bwé le. Ɛ ben to bvuu bunlee ten bonyo' bo εcici, ε Nyo' to tun wase.

4 Keseen diuw ε no yumte bonyii bò yaa kee ke Nyo' no ben baa bvuu taashi ηgoo ben ε bó yì nce wvun wvù nu diεwe wvu nyám e, bó mum ε banke ye ε no nan'yi ben.

5 Geenεn, bó nu ke eleem etaje diuw fwe dvu Nyo' wvù cεyte keesaw bonyii bò beε dvù bó bô kpweken wase le.

6 Ɛ nu fiεε fi to geε é bó se fewce ten saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bó nu ε kpweken wase. Bó to fewci nonen wvu le no bó nu ε bó to cim saw wase bó yì nyam ye le diεwe bonyii bo boyuum e, é bó eceè ke nce wvu ê keyoy e ε wvù nu diεwe no Nyo' cee.

Wee elemtè bô nnya ye ê je yì jee le

7 Ben ekeè le kefew kè fiεε ficii nu ke eka too wase nceencee. Nonen, ben enù ke bô bvufee bvunen fó, kemsenè bô bikuu binen, wvu le ben ebunlè.

⁸ Fíεε fí fele mwεεm mvunciim nu ke le wee ekoonké waa bwee bô fitele fiew ficii njefo kenkonen ké no banyí bibefe nteen.

⁹ E waa bwee wee la ghane ê wvú le, é wvú fiisen wvú, taa fô wvú le yaa wvukene ke.

¹⁰ No ben nu ε Nyo' ε buw ben bô nnya jεy jεy, wee ejoò ye nnya lemte dvú fô bonyii bomew e. Ben elemte bô mbuwma wvun wvú Nyo' nya jé le jé le diewe bonyii bo lemme le bô jee.

¹¹ E wee fewci diew Nyo', é wvú no fewci ke ε è nu diew yí buy diuw Nyo' le. Wee é no lemte fô bonyii bomew e, é wvú no lemte ke ε è nu bô mvunɔgay mvú Nyo' nya é wvú le. Ben egeè nonen wvu le yí fiεε ficii fí ben gee le, é mbense egenè fô Nyo' le fele yí Jisós Klistu le. Bvukuke bô mvunɔgay mvunciim nu ε è kenke wvú sekecii se nka. Fí enù nonen.

Keeyene nɔgew diewe bonyii bo Klistu le

¹² Nsáa yem shém, fo ben ekenke nghaw yí nton'ye wvú ben yuuke ye le wvú too fô ben e keemom ben ke. Fo fí enù ke diewe é nu fiεε fimew fifε ε fí kooyi bô ben ke.

¹³ Ben elanlanè lo le ben yene nɔgew diewe no Klistu to yeneε wvu le é ke edioo enu seke wvú ε buynen bô bvukuke bwew, é ben ebvuu elanlanè, yuuke nɔn.

¹⁴ E bonyii nan'yi ben nje diee di Klistu le, tu nɔn wvu baay nu wene. Fífin duñci le Keyoy ke bvukuke le kè è nu Keyoy ke Nyo' le nu yí yene le.

¹⁵ E wee yene nɔgew, fo wvú eyenè njefo wvú nu ε yu wee, kenεε le wvú nu ε con fiεε kenεε ε ge fiεε fimew fí befe, kenεε le wvú nu ε lese diuw fô mwεεm mvu bonyii bomew e ke.

¹⁶ Geenεn, é wee yene nɔgew njefo bó tenje wvú le wee Klistu, fo wvú ewuunenè ke. E wvú no bensee ε è nu Nyo' le wen kenke didiε diee.

¹⁷ Ben egeè nonen njefo kefew nu ε to wase kè Nyo' nu esaw bonyii, ε wvú nu ekεw ε è nu bô yew ye. E wvú kεw ε è nu bô beene nonen, é fí ke enu nεε bô bonyii bô nu ε tun keebē saaka wvú jee wvú wvu Nyo' le?

¹⁸ Bó nu ε sanj é Nwa' Nyo' le le, “E fí temyi fô wee wvu teytoy e kee-boy,

é fí ke enu nεε bô wee wvú tune Nyo', gee bibefe le?”

¹⁹ Nonen, bonyii bô yene nɔgew no Nyo' gomte le bó eyenè, egeè mwεεm ε è nu mvu len, geele bikuu bibole can Nyo' Mbom e wvú ké no leeme ke yí nkawma we le.

5

Ekume njée Nyo'

¹ Me ε mum ε no nɔgomte keentefe bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le é ben entelen. Me nu wee é nɔgoo bocee kentaashε le, ε me nto n'yen bô ejise yem no Klistu to yeneε nɔgew, ε me nu ten wee wvú nu ke eley bvukuke bvú wvú nu ke eto dvú le.

² Me ε no nteete le, ben etaalè fô njée Nyo' yí bó nu ε geeε can yene le ntay. Fo ben dioo taale, no taale ke diewe bó kane lo ben ke. Ben etaalè bô nɔn no Nyo' gomte. Fo ben etaalè kenke ken'yεε ejise yí bigew e ke. Ben ekenkè shieε ε è nu yí lemme le.

³ Fo ben envuwseè njée Nyo' yí bó nu ε geeε ben é we jodvu ke. Ben eduñci ε è nu kenke kè jee kè yí eyenè benjene.

⁴ E ben gee nonen, é Ekole ke Boncynjee le ke dioo ε buynen, é ben ekenkε kefo ke bvukuke le kè yaa ké kpwe ncom ke.

⁵ Me ε no njemyi ten é keghan le, ben eyuukè bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ntay. Wee tfuu eshiwsè ekole kew é waa bwee fwe sekecii. Ben ekeè le, “Ke Nyo' ké no tomte wee wvú bensee ye ke. Wvú ké no tomte ε è nu

4:9 Ibu 13:2 **4:10** Lum 12:6-8 **4:11** Lum 12:7; 1Kol 10:31; 12:8; Jem 3:1 **4:12** 1:7 **4:13** 5:1; 2Kol 4:10; Lum 5:2 **4:14** 2:20; 3:14; Mat 5:10-12; Mak 13:11; Lem 7:55 **4:16** 2Tim 1:8 **4:17** Yeli 25:29; Esek 9:6; 2Tes 1:8 **4:18** Bnɔn 11:31 **4:19** Mben 31:5 **5:1** 1:21 **5:2** Jon 21:15-17; Lem 20:28; 1Tim 6:5 **5:3** 2Kol 1:24; Fili 3:17; Tay 2:7 **5:4** 1Kol 9:24-25; 1Bi 1:4 **5:5** Bnɔn 3:34; 29:23; Efe 5:21; Jem 4:6 **5:6** Jem 4:10

wvù shiwse ekolε kew bô mbuwma we.”

⁶ Ben emum eshike bikuu binεn enù ê mvunḡay mvu Nyo' le kuse, é kefew ke dīoo ε kocεn, é wvú ebense ben.

⁷ Ben egεε mwεεm mvunciim mvù jewsee ben can ye le, njefo wvú keḡke shiee wene.

⁸ Ben ekemsenè bô bikuu binεn, ejinyi ntay njefo wee wene bvuban wvù dεwle ghane wεentene diεwe bvule wvù fεwte le, gomte wee keeḡgele.

⁹ Ben ebon ḡaḡ bô wvú, lese ke ε è nu fitele yî Nyo' le é fí etεme, ekumyi le boom bo bwee wene le yεne ke tεn ḡεw nonεn woḡ tfuu.

¹⁰ ḡεw wvun nu ke yî kefew e caan, é Nyo' emum ekase eseyse mwεεm é mvú ejonḡ fô ben e, enya ben bô mvunḡay, ege é ben eciim ntay. Nyo' nu wvù nyaa mbuwma tfuu ê bonyii. Wvú nu ε tee ben keeley bvukuke bwew bvù mεy lo le nje ben nu bonyii bo Klistu le.

¹¹ Mvunḡay mvunciim nu ε è keḡke wvú sekecii se ḡka. Fí enù nonεn.

Ngayma

¹² Me nsanḡ fiḡwa' fin fô ben e ε è fici Silas * me wvù nu waa bwee wesebeene. No me n'yεne nu ε wvú nu wee wvù è nulo é wee egεε bvufee yî ye le. Me nsanḡ keentefe ben, embvuu enḡe é ben ekiεε le fiεε ficii fi me nsanḡ dunḡi keceey ke ekumε mbuwma Nyo'. Ben eleemè yî dvú le tεmyi ntay.

¹³ Kentaashe ke boom bo bwee wesebeene le ke Babilon kè Nyo' nu ε caw gayte ben e. Mak wvù waa wεm yî mbee le gayte tεn ben e.

¹⁴ Ben egaynεn bikuu binεn e, enḡocε yî keḡkonḡen e. Kembonεn enù fô ben e bocii bô nu ε taashe bô bo Klistu.

Nwa' wvu bokaŋ bofεε
wvu
Bitā
Fiεε fi nu ê Nwa' Bitā
wvu bokaŋ bofεε wvun
e

Nwa' Bitā wvu bokaŋ bofεε wvun nu ε wvú to saŋ fô bonyii bo mbee le bo fwele le, ε bó ε ce ε kenεn won tfuu. Shiee ŋwa' wvun baay to nu keediu lemme di bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e to ghane gee, bô keediu nce nnyεn kenjaŋ wvù n'yεεyi bonyii ban to too dvú le le wvú eka. Bitā saŋ ŋwa' wvun baay taale ε è nu fiεε fi bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e ban to duu le ke Jisos bεε ke ebvuu ekase eto ke. Wvú jemyi le fiεε fi gee ε Jisos se dvuyte keeto nu njefo ke Nyo' gomte le wee mvu ke ela ke.

Bikuu bi mwεεm e ê ŋwa' wvun e

1:1-2 KenkeWce

1:3-21 Nce bonyii bo Klistu le

2:1-22 Ekume kenge ke bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e noo ŋεw wvù nu ke eto fô bó le

3:1-18 Diuu di Klistu nu ke ekase eto

¹ ε nu me wvù Semon Bitā, waa lemme Jisos Klistu noo waa we ntum. Me nsaanke ŋwa' wvun fô ben bô kenke mbee wvù kuuke lenlen diεwe wvù bese kenke le. Jisos Klistu wvù nu Nyo' noo Mboyse wesebeene ké no gee mwεεm teyey. ε nu nje fifin wvù ben kenke mbee ε wvú nu lenlen diεwe wese le.

² Nyo' ebvuu ebw ben bô kembonεn naa ntay, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leetene naa ntay, njefo ben kee wvú wvù Nyo' bô Jisos wvù nu Tata wesebeene.

Nce bonyii bô Nyo' nu ε tee wase ε caw e

³ Mvunɔay mwew mvù è nu mvu Nyo' le nu ε ge wase beene ε kenke mwεεm mvunciim mvù nulo ege é

beene ekenke nshii wvù mεy lo, noo keecee nce bonyii bo Nyo' le. Mvú ge nonεn no beene nu ε kiεε Nyo' wvù nu ε tee beene keeley bvukuke bô bvujonke bvù è nu bwew e.

⁴ No wvú ge nonεn, beene ε mum ε kenke mwεεm mvù kuuke baay bvuu jee fele mwεεm mvunciim ε è nu mvù wvù to kawεε. Mwεεm mvun nu keege wvu le ben elewtè mwεεm mvu yî won wvun e mvù nyam ye shieele mvù beete bô bonyii. Nonεn é ben emum ekenke nce ε è nu we wvù Nyo'.

⁵ No fi nu nonεn ben emum emom ntay keebise nce wvù jee yî fitele fi ben lese yî Klistu le. Yî nce wvù jee le, é ben ebise bvufee bvú Nyo' le.

⁶ Yî bvufee bvú Nyo' le é ben ebise bikuu bi kemsεεn. Yî bikuu bi kemsεεn e, é ben ebise shém yî kuuleεn. Yî shém yî kuuleεn e, é ben ebise nce wvù è nu wvu bonyii bo Nyo' le.

⁷ Yî nce wvù è nu wvu bonyii bo Nyo' le, é wee ekenke shen fô waa bwee le. Yî shen e fô waa bwee wee le, é ben ebise kenkonεn.

⁸ Me ŋgayte nen njefo, é ben kenke wvun nce, ε no gene dvú fwe fwe, é wvú ege é ben saa ebvuu enu ke lo nen ncεw kenεε enu diεwe bonyii bô nulo saa ege fiεε diεwe bonyii bô kee fiεε ekume Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le ke.

⁹ Ben ekeè le é wee baa ekenke wvu wvun nce tu wvú nu ε fefe wase yî mwεεm mvu Nyo' le, ε wvú yaa bvuu yene mwεεm e ncejole ke. Wvú nu ε daayε wase le bibefε biew bi wvù to shee gee fwele nu ε Nyo' to cuke wase.

¹⁰ Boom bo bwεεm e, fi ε mum ε no nu le ben emum emomtè ntay keege mwεεm ε è nu mvù duŋci le Nyo' to nu ε tee wase ben, caw. ε ben gee nonεn ben saa ke eyuu egbwe yî mbee wene le ke.

¹¹ Nonεn é bó ke eyene je fô ben e ε yî kuuke nen gbwuuu, é ben eley bvunfon bvù mεy lo bvú Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù Mboyse

le.

¹² Me ηkee λε ben kee wase mwεεm mvun, leeme tεn yί keceεy kε ben to yuwεε le tεmyi, geenεn ε me ηgomte kε keembvuu ηkumyi ben εkumε mvú sekecii.

¹³ Me n'yεne λε fί nu λεη nonεn λε me εηkamsε ben εkumε mwεεm mvun no me mbεε dvú n'yoyte wvu λε ben ekumyi,

¹⁴ ηjefo me ηkee lo λε ε shεete wase caan ε keyoy ecinε nyam ye le no Tata wesebeene wvú Jisos Klistu nu ε ge wase me ε ηkiεε le.

¹⁵ Me ε mum ε no ηgomte keemom naa ntay λε seke me ε ηgen wase ε ben enu wvú ε nulo ε ben ekumyi mwεεm mvun sekecii.

Saaka wvu εkumε nto Jisos nu fiεε fi bonyii nulo egεε bvufee yί dvú le

¹⁶ Ben ekeε λε kε mwεεm mvun mvú bese to jemyeε ε ben εkumε mvungay mvu Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le noo nto we wvú wvú nu ke ekase eto, to nu kε lo mvumangaan ε bonyii ε bosεn ε seyse ε bese maa ε ben kε. Bese to nu ε yen naa bvukukε bwew e bô ejise eyese.

¹⁷ ε to nu seke Nyo' Ice to buwεε wvú bô mbense noo bvukukε, ε diεw buy fô wvú wvú nu Nyo' Bvukukε le jemyi λε, "Wvun nu Waa wεm, wvú nu fitele fiem. Me n'yuke njon bô wvú baay."

¹⁸ Bese keβεε to nu ε yuw diεw yin no yί shiile too we seke bese to nu bee bo Jisos yί kum Nyo' le.

¹⁹ No bese yuw nonεn, mum mεse kiεε keceεy ke fiεε fi bonyii bo ntum Nyo' le to jemyeε ε ε bεε naa lo. ε fί jee λε ben egεε bvufee yί fiεε fidvu le ntay, ηjefo fί nu diεwε ken'yεese le kε baa ε ejiwε le egen ebuy Diuu di εkfuη nu ke eyuu, ε Jisos ebaa fô mvuntelem mvunεn e diεwε law e.

²⁰ Fiεε fi kuuke fele mwεεm mvunciim nu λε ben ekeε λε, kε ntum Nyo' mvu nu dvú ε Nwa' Nyo' le wvú

wεe nulo eteete bô bwew bvufee kε.

²¹ Kε weε ntum Nyo' to baa jemyi naa lo fiεε fi ε nu ηkpawwεε weε wvu wum kε. ε to gee Keyoy ke Yuule ε bó sε jemyi diεw yί buyte fô Nyo' le.

2

Bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e

¹ Kε λεηλεη no bonyii bomew to nu dvú fwele ε bonyii εnteleη bô to mbiayte λε ε tum Nyo' bó, ε nu kε tεn no bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e nu enú ε ben εnteleη. Bó nu ke ewεεntεn eto bô n'yεεyi mvu wvú nulo ebefe bô bonyii, elese ε diεw Nyo' le emum emaa naa lo Cee Ekole wvú to kpweε keesum bó. Bó nu ke ege nonεn emum eto lo bô ηgew kan mwaan elan yί bikuu bibole.

² Bonyii nteen nu ke ebenεn nce wvubo nnyεn e, ε fifin ege ε bonyii ejemyi diεw yί befe εkumε je yί keceεy.

³ Ken'yεε ejise ke mwεεm e nu ke ege ε bó efii mwεεm can yene le bô binfe bi mbiay e bi bó nu ε seyse. Bonyii bodvu ban nu ε Nyo' to seyse wase ηgew wvubo ε ε bεε lo, ε wvú nu kε fô cεyte bó.

⁴ Ben ekeε λε Nyo' to baa bawεε bonceendaa ba bô to gee kebefe kε. Wvú to nu ε shike bó ε bó gen bvudvuu bvηgew e, lese bó yί boncaw e ε bintuke bi jiime nεn taytaytay e, fô bó nu enú egen ebuy diuu di nsaw e.

⁵ Wvú to baa ebawεε tεn wonη wvu fwele seke wvú to ciinsεε joo ε yί to mi wonη bonyii bô to maa lo wvú kε. Wvú to nu ε bawεε kε ε ε nu Noa' wvú to fewci λε bonyii eceε nce wvu teytey ε Nyo' ejise, noo bonyii bomew bosooswiy.

⁶ Wvú to nu ε fiwεε kelaante kε Sodom bô kε Gomola ton bô ηguy ε bí fie bvuw, ge ε fifin no nu diεwε kenfewsεn ke fiεε fi nu ke ekooy bô bonyii bô maa lo Nyo' le.

1:12 Jut 5 1:14 2Kol 5:1; 2Tim 4:6; Jon 21:18-19 1:16 Mat 17:1-8 1:19 Mben 119:105; Lum 1:2; 13:12; 1Bi 1:10-11 * 1:20 Kenεε le, "Kε weε ntum Nyo' to nu ε jeme fiεε fi ε nulo ε weε cεε kinyi kedvu bô bwew bvufee kε." 1:21 2Tim 3:15-16 2:1 Jut 4-13 2:1 Mat 7:15 2:3 1Tim 6:5 2:4 Jut 6 2:5 3:6; 1Bi 3:20 2:6 Kenη 19:24-25; Luk 17:29; Jut 7 2:7 Kenη 19:1-16

⁷ Geenɛn, boyse Lot wvù to cee nce wvu teytey ε shém looci ffuuke wvù bô nce nnyɛn wvù bonyii bô befɛ to kɛɲke.

⁸ (Mwɛɛm mvù wee wvu teytey wvun to yɛne bvuu yuuke no wvù to cee ê bó entelɛɲ to nu ε ge ε fitele fiew fɪ yuule no ton'yi ɛdiuw ɛcii yɪ gee dibole di befɛ le.)

⁹ Ɛ mwɛɛm mvun to nu ε kooy nonɛn, tu fɪ duɲci ɛ Tata kee keeboyse bonyii bô yuuke wvù le can ɲɛw e, bvuu kee tɛn keegɛ bonyii bô cee nce wvù yaa nu kɛ wvu teytey yɪ ɲɛw e, eɣɛn ebuy diuu di nsaw e.

¹⁰ Ʋɣɛw wvun nu ε wvu bonyii bomew nu ke efey naa lo wvu wee tfuu. Boba bonyii nu bô kooɲke keebii kɛ ε è nu fiɛ fi ye yibo yɪ ɲɛyte shieele ε è nu fi beete bô wee. Ɛ è bvuu nu bó bô joo wee wvù saake bonyii ɛkuse.

Nyo' nu ke elɛse bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e

Bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e ban ɲaake baay. Bó bensee ye baay, yaa fane naa lo keenan'yi biyoy bi kɛɲke mvuɲgay fele bó kɛ.

¹¹ Naa kɛ bonceendaa bo Nyo' le bô kɛɲke mvuɲgay bvuu tɛmyi fele bó yaa ke mom nan biyoy bin fwe dvu Tata kɛ. *

¹² Geenɛn bonyii ban gee mwɛɛm ε è nu mvù ɛɛmɛ kebole gomte diɛwɛ nyám yi ɲkpwaante yɪ kɛ no gee mwɛɛm sɛ yɪ kpawaci lo, ε yɪ nu kɛ le bonyii ke ekooyɛ eɛɛyɛ lo le. Bonyii bodvu ban nu bô nan'yi mwɛɛm sɛ bó kee mvú ɲkuuɲ. Nyo' nu ke elɛse bó kɛ diɛwɛ nyám yi ɲkpwaante yin e,

¹³ Ɛ nlawma wvubo enu ɲɣɛw wvù bó nu eyɛne nje ɲɣɛw wvù bó se too dvú. Bó kɛ no kpwaake le keediekene bvuu wukene kenduun e ɛmvunsheɲ entelɛɲ nu lo njoɲ mvu fô bó le. Bó nu lo yile ê ben entelɛɲ yiise ben. Seke ben ε bó diekene, ε

bó no yuuke njoɲ keelɛle ben bô gee dibole di kenshoose le.

¹⁴ Ɛjise ɛbo kɛ no nu kɛ ε è nu yo kenjaɲ, yaa ffuule yɪ kebefɛ le kɛ. Bó kɛ no ɛwci bonyii bô wɛɛyi yɪ mbee le ε bô bó gee kebefɛ. Ken'yɛɛ ɛjise nu ε ley wase yɪ ɛɛmɛ kebole. Bó nu ε jo wase lon!

¹⁵ Bó nu ε cinɛ wase je yɪ ɛɲ e ε jo ε è nu yɪ ɛcici. Bó nu ε jo ɛkalɛ ke Balaam wvù waa Bɛwu le wvù to nu ε bee keege fiɛ fi yaa nu kɛ ɛɲ nje wvù to kooɲke bigew e.

¹⁶ Ɛ kembɛɛbey wamɛn wvù yɪ fiɛ fi befɛ fin e. Kembɛɛbey kɛ kɛ no nu sɛ kí jemyi lo, ε kí jeme diɛwɛ wee wvu wum e, ci gee di kejewtɛ le di wee ntum Nyo' wvun to gee.

¹⁷ Boban bonyii bo n'yɛɛyi le nu diɛwɛ diuw joo wvù joo baa bvuu buyte fó le kɛ, bvuu nu diɛwɛ kekfu kɛ nu ε gbwe ɛkfuɲ nffum ε fey ε tuu le. Nyo' nu ε seyse wase bvudvuu bvɪ ɲɣɛw e ε bvú jiime nɛn taytaytay, ε gɛɛ ê bó.

¹⁸ Bó kumte diuw wvu ɛcici baay sɛ kinyi ɲkuuɲ. Bó ɛwci bonyii bô bɛɛ buy kɛ lo ɛnte jo bonyii bô yaa kee kɛ fiɛ fi ɛɲ bô n'yɛɛyi wvu le è nulo é bó ekase egee mwɛɛm mvu nnyɛn e mvù ye yibo yɪ ɲɛyte shieele.

¹⁹ Bó jaa no jemyi ê bonyii ɛ kɛ bó kɛɲke keenu bonfaw bô fiɛ fimew e kɛ, geenɛn ε bó bodvu keɛɛ bô jemyi bɛɛ naa bonfaw bo mwɛɛm mvù beete bô ye wee le. Bó nu bonfaw njefo é wee nya ɛkolɛ kew ê fiɛ tu wvù nu nfwɛ fiɛ fidvu.

²⁰ Ben ekeè ɛ é wee lewte wase mwɛɛm mvù beete bô wee yɪ woɲ wvun e nje wvù kee wase Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù Mboyse wesebeene, ε kase ε gɛn ε ley mwɛɛm mvudvu le, mvú ε njim wvù ε no kɛɲke, é mwɛɛm efo yɪ ye le efey lo no mvú se shee nu fwele.

²¹ Ɛ wee ge nonɛn tu fɪ be jee ɛ fo mwɛtɛn eyaw ekiɛ je nce wvu teytey kɛ, efey keekiɛ ebvuu ekase ɛcinɛ

2:9 Job 4:7; 1Kol 10:13; Mwm 3:10 2:10 Jut 7-8 2:11 Jut 9 * 2:11 Kɛnɛ le, "... nan bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e kɛ." 2:12 Jut 10 2:13 Jut 12 2:14 Mat 5:28; 2Tim 3:6 2:15 Ktɲ 22:7, 17; Jut 11 2:16 Ktɲ 22:28-31 2:17 Jut 13 2:19 Jon 8:34; Lum 6:16 2:20 1:11; Mat 12:45 2:21 Luk 12:47-48

bonci bò yuule bò bó nu ε nya ê bonyii le.

²² Kfuu boba bonyii gee ε fiεε fi nu ê ηgan e mum nu kecεεy le, “Bwe ké suuke mwεεm kase bvuu tu fó die.” Ε wvumvu bvuu nu le, “Bó ké cuke ηkunyam ε wvú kase ke gen no binlene ê kencaa le.”

3

Diuu di Tata nu ke eto

¹ Nsáa yem shém, ηwa' wvu ke-seen wvun nu wase wvu bokaη bofεε wvú me nsan fô ben e. Ε boηwa' ban e bocii nu ε me nsan diεwε ntamcε le keenkamse ben é ben ekeηke boηkpawcε bo leη.

² Me ηgomte le ben ekumyì mwεεm mvù bonyii bo ntum Nyo' le bò yuule to jemyεε le mvú nu ke ekooy, ebvuu ekumyì ten mwεεm mvù boom bo ntum e bo Jisos e to jemyεε ê ben le Tata bò Mboyse nu ε gay le ben egeè.

³ Fiεε fi baay nu le ben ekiεε le è nu ke edioo nu εdiuw yo fokemεse le, é bonyii bo kensεwse le enε ekεw esεwsee ben, gee mwεεm mvù nyam ye yibo gomte.

⁴ Bó nu ke esεwsee ben duu le, “Kε wvú to nu ε kaw le wen nu ke ekase eto, wvú ε fεε keseen? Naa no bo'icee bosεbeene to yuue kpweken, mwεεm mvunciim leeme ke bikaa le no mvú to shee nu ε kεw fonkεw no Nyo' to bomεε woη.”

⁵ Bó jemyi nonen kee ke naa ntay se tune le Nyo' to jeme ke ε è nu diεw fwele ε εbuleε mum no nu. Ε wvú jeme ε nshε buy ê joo, ε wvú to ge nshε yidvu bò joo.

⁶ Ε wvú ke kase jeme ke ε è nu diεw, ε joo ban nshε yidvu yì yì to gee ε yì buy, mum lese mwεεm mvunciim.

⁷ Ε nu ke ten diεw yidvu yì wvú nu ε gee εbule ke keseen bò nshε, ε no cεyte ηguy dvú. Ε wvú cεyte ε è nu diuu di wvú nu ke esaw bonyii bò maa lo wvú, elase bó.

⁸ Geenεn nsáa yem shém, fo ben edaayì le fô Tata le nu ε diuu dimwaan nu ke leηleη diεwε bilum ntfuke le, ε bilum ntfuke nu ke leηleη diεwε diuu dimwaan e ke.

⁹ Kε Tata guute lo ye no bonyii bomew kpwaake, keege no wvú to kawεε ke. Wvú kuule ε è nu shém bò ben. Wvú shieele le bonyii bocii ekumεn mvuntelem mvubole njefo ke wvú gomte le wee mvu ke ela ke.

¹⁰ Diuu di Tata nu ke ekase eto nu ke enu ke diεwε di cooη e. Εbvubwe nu ε εbuleε nu ke edvúm foweεwe emum ela, é ηguy ebunse mwεεm mvunciim mvù nu we, é nshε bò mwεεm mvù nu yì dvú le efie ebvuw.

¹¹ No ηguy nu ke efiese mwεεm mvunciim ê yiyin je le, ben kpwaake le ben nulo ecee nce ε è nu wvu nεε? Ben keηke keecee nce ε è nu wvú yuule ε ben ε nya bikuu binen ê Nyo',

¹² ε no cεyte Diuu di Nyo' le din, momte keege le dí eyanseη eto. Ε nu diuu di ηguy nu ke efiese εbule é kí efie, é mwεεm mvunciim mvù nu we ebun.

¹³ Geenεn, beene cεyte ε è nu εbule ke kefeε bò nshε yi fiε yì Nyo' to kawεε, ε wvu wvun woη nu wvú è nu ke enu ke nce wvu teytey fó maan.

¹⁴ Nonεn nsáa yem shém, no ben cεyte mwεεm mvun nen, ben emomte naa ntay keenu se nlom kenεε fiεε fimew fi befe ê Nyo' ejise, noo keenu yì kenleεten e ben ε bo Nyo'.

¹⁵ Ben ekumyì le Tata wesebeene kuule shém nen, nyaa ε è nu kefew ê bonyii le bó ke eboy. Fiεε fin nu ke fi waa bwee wesebeene wvú Baul wvú nu fitele fiεεbeene to saηεε fô ben e bò bvufee bvù Nyo' nu ε nya ê wvú le.

¹⁶ Ε boηwa' bocii bò wvú saη e nu ε wvú jemyi ke jó ekumε fiεε fin. Wvú saanke mwεεm mvumew ε mvú temyi fô bonyii le keekiεε, nonen ε bimaante bi bonyii le bò yaa kee ke fò bó leeme mum toysee kenyi ke mwεεm mvudvu le, ε è nu ke leηleη no

bó toysee tɛn mvu ê mondvuum mo-
mew e ê Nwa' Nyo' le. Bó gee nonɛn,
teɲe ɛ è nu ɲgɛw yî bikuu bibole.

¹⁷ Nsáa yɛm shém, no ben kee wase
mwɛɛm mvun nɛn, ben emum eyɛnè
fo bonyii bò maa lo Nyo' ban ke egufe
ben bô gee dibole di befe é ben enɛ fô
ben leeme wase ekase egbwe lo.

¹⁸ Geenɛn, ben ekuù lo yî mbuwma
wvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu
wvù Mboyse wesebeene nu ɛ buw
ben dvú, ebvuu ekeè wvú gɛne lo fwe
fwe. Mbense enù fô wvú le keseen
noo sekecii sɛ ɲka. Fí enù nonɛn.

**Nwa' wvu fwe wvu
Jon
Fiε fi nu ê Nwa' Jon
wvu fwe wvun e**

Nwa' wvu fwe wvun wvù Jon to saηεε fô bintaashε bi bonyii bo mbee le, keηke bikuu bi mwεεm e bifεε. ε nu keeyvuwxε mvuntelem mvu bonyii bò wvù to saηεε fô bó le, le bó eceè yî kentaashε le bò bo Nyo' noo Waa we wvù Jisos Klistu bò keetefe bó, le bó eyenè fo bó ebii n'yεεyi wvu mbiay e. Wee wvù saη ηwa' wvun nu ε loocε ε ciise lo le, é wee cee ente jo n'yuu, wvù saa ebvuu egeè gee di εjiwε le κε. Wvù nu ε bvuu ε saη ten le Jisos Klistu to nu naa wee wvu wum, ε wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî ye le ε no koonke Nyo', keηke ten keekoonke waabwee.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-4 Keηκεwce

1:5-2:29 Saaka wvu ekumε n'yuu bò εjiwε

3:1-24 Boom bò è nu bo Nyo' le bò bò è nu bo dεwle le

4:1-6 Fiεε fi è nu fi keceεy e bò fi é nu fi mbiay e

4:7-21 Ekumε keηkonεn

5:1-21 Fitele fi wee lese yî Klistu le soo lo fiεε ficii

Diεw yî nyaa nshii

¹ Fiεε fi bese saanke fin nu ekumε Diεw yî nyaa nshii yî to nu wase fonkew. Diεw yî nyaa nshii yin nu ε bese to yuw mwεεm mvù yî to jemyi, yen yî le bò εjise eyese, taa no yî nu, kum yî le bò can yese.

² Nshii wvun nu ε bó to duηce ε bese yen wvù le, ε mum ε no jemyi ekumε wvù, fewci ê ben ekumε nshii wvù mεy lo wvun wvù to nu bò Ice, ε wvù ke duηce ê bese.

³ Fifiε fi bese to yenεε bvuu yuw, nu fi fi bese fewci ten ê ben wvu le ben ekeηkè kentaashε beene. Kentaashε

kesεse nu ke bee bo Nyo' Ice bò Waa we wvù Jisos Klistu le.

⁴ Bese ε mum ε no saanke fin wvu le njon wesebeene enu ε wvù ε yiηsen.

Beene eceè ente jo n'yuu

⁵ Wvun nu saaka wvù bese to yuwεε ê wvù, ε mum ε no seηe ê ben le, Nyo' nu n'yuu ε kejiwε yaa nu naa lo yî ye le κε.

⁶ Nonεn, é beene duu le beene nu yî kentaashε le beene ε bó, geenεn kaa lene ε è nu ê kejiwε le, tu beene mbiayte lo, yaa cee bii keceεy e κε.

⁷ Geenεn, é beene cee ente jo n'yuu no wvù wvù nu ente jo n'yuu, tu beene nu enù yî kentaashε le wee noo wee, ε ελεmε ke Jisos wvù Waa we le cuke beene ε beene yuule ente jo bibefe bisεεbeene bicii.

⁸ ε beene duu le κε beene keηke bibefe κε, tu beene leεle lo bikuu bisεεbeene, ε keceεy yaa nu yî yese beene le κε.

⁹ Geenεn, é beene seηe lo bibefe bisεεbeene ê wvù, no wvù nu wee wvù ké no leeme yî diεw ye le bvuu gee mwεεm leη, tu wvù nu eleεshe bibefe bisεεbeene ecuke beene, é beene eyuule yî gee disεεbeene le dicii di yaa nu κε teyete y e.

¹⁰ ε beene duu le beene baa ge kebefε κε, tu beene joo wvù le wvù nu wee mbiay, ε diεw ye yaa keηke bvudvuu yî yese beene le κε.

2

Jisos nu keman kè leεshi bibefe bisεεbeene

¹ Boom bem, me nsaanke fiεε fin ê ben wvu le fo ben ke enε ege kebefε κε. Geenεn, é wee nεlo ε ge kebefε, tu beene keηke wee wvù kule can ê Nyo' Ice fô beene le, ε wee wvun nu Jisos Klistu wvù nu wee wvu teyete y.

² ε nu wvù keman kè leεshi bibefe bisεεbeene, ε keman kin yaa nu κε fô bibefe bisεεbeene le maan κε, kí nu ten fô bi bonyii bocii le yî won wvun e.

³ Ε beene γεελε bonci bo Nyo' le, ε fifin emum eduηci ntay λε beene kee wvú.

⁴ Wee wvù duu λε wen kee Nyo', geenen yaa γεελε bonci bew κε, nu wee mbiay, ε keceey yaa nu yí ye le κε.

⁵ Geenεν, wee wvù γεελε njeme we nu wvuwe wvù nu keceey wee wvù koonke Nyo' gene μεεσε. Fiεε fi nulo eduηce ntay ε wee se κιεε λε wen nu ε taashε bô Nyo' nu fin fi λε:

⁶ Ε wee duu λε wen nu sekecii yí Nyo' le tu wvú κεηκε keeceè κε ληληη ê je yì Klistu to cee le.

Nci wvu fwε

⁷ Nsáa yem shém, κε nci wvù me ηgomte keensan fô ben e nu nci wvu fwε κε. Ε nu nci wvu yvum wvù ben to κεηκε ε κεw fonκεw. Ε nci wvu yvum wvun nu saaka wvù ben to yuweε wase.

⁸ Geenεν nci wvù me nsaanke ê ben nu κε nci wvu fwε. Keceey ke nci wvun e to nu ε duηce yí Klistu le, ε no duηci ten yí yene le. Nci wvudvu yen'yi fwε njefo kejiwε kaa wase gene, ε n'yuu wvu keceey ε κεw wase ε no baa.

⁹ Ε wee duu λε wen nu ente jo n'yuu bvuu bane waa bwee, tu wvú beε κε ente jo kejiwε.

¹⁰ Wee wvù koonke waa bwee nu ε wvú nu sekecii ente jo n'yuu ε fiεε yaa nu yí ye le fi nulo ege ε wvú elene baytene κε.

¹¹ Geenεν, wee wvù bane waa bwee nu ε wvú nu ê kejiwε le λene jó yaa kee fô wvú gene κε, njefo kejiwε kedvu nu ε ge wase wvú ε fefe.

¹² Boom bem, me nsaanke fô ben e njefo bó nu ε λεshε wase bibefe binen nje Klistu.

¹³ Bo'icem, me nsaanke fô ben e njefo ben kee wase wvú wvudvu wε wvù to nu fonκεw. Cubonyii, me nsaanke fô ben e njefo ben nu ε so

wase wee kebefε wε. Boom bem, me nsaanke fô ben e njefo ben kee Nyo' Ice.

¹⁴ Bo'icem, me nsaanke fô ben e njefo ben kee wase wvú wvudvu wvù to nu fonκεw. Cubonyii, me nsaanke fô ben e njefo ben temyi lo ε diεw Nyo' nu sekecii yí yene le, ε ben ε so wase wee kebefε wε.

¹⁵ Me ε mum ε no nteete ben λε, fo ben ekoonkè won wvun keνεε mwεem mvu yí won wvun e κε. Ε wee koonke won wvun, wvú saa ekoonke Nyo' Ice κε.

¹⁶ Ben ekeè λε mwεem mvunciim ê won jan mvù nyam ye κεηκε shiee yí dvu le bô mvù ejise taale koonke, noo mvù bonyii bensee ye yí dvú le yí nshii wvun e, yaa nu mvù nen'yi fô Nyo' Ice le κε. Ε nu mvu yí won wvun e.

¹⁷ Won wvun nu ke eka, ε mwεem mvu yí won wvun e mvù bonyii κεηκε shiee yí dvú le eka ten. Geenεν, wee wvù gee ε è nu fiεε fi Nyo' shieele nu ke emey enu dvú sekecii.

Bonyii bo bvuban e bo Klistu le

¹⁸ Boom bem, kefew kin nu wase ke fokemεse. No ben to yuweε λε wee bvuban Klistu nu ke eto, nu ε naa keseen nu ε bonyii bo bvuban e bo Klistu le ε to wase nteen. Ε νεε fiεε fi ge beene ε mum ε κιεε λε kin nu wase kefew ke fokemεse.

¹⁹ Bonyii bodvu ban to buy ê beene enteleη, geenεν κε bó to nu bonyii bosεεbeene κε. Ε bó to nu bonyii bosεεbeene, tu bó to bee emey enu beene ε bó. Nonεν ε bó mum buy wvu λε fi eduηce endan λε κε bó nu bonyii bosεεbeene κε.

²⁰ Ben nu finεν ε wvú wvù è nu Wvú wvù Yuule ε yefe * wase ben, ben ε no kee mwεem mvu keceey.

²¹ Ke me nsaanke fô ben e ε è nu njefo ben maa keceey κε. Me nsaanke njefo ben kee keceey, ε ben kee ten λε

2:4 1:6; 4:6; Jon 3:21; 8:44; 16:13 **2:5** 2:17; 5:3; Jon 14:15; 2Jon 6 **2:6** Jon 13:15; 15:5 **2:7** 4:11; Jon 13:34 **2:7** 2:24; 3:11 **2:8** Jon 1:9-10; 8:12; Lum 13:12 **2:9** 3:10, 15; 4:20 **2:10** Mben 119:165; Lum 14:13 **2:11** Jon 12:35-36 **2:12** Lem 4:12 **2:13** 1:1-2 **2:15** Jem 4:4 **2:16** Bηgn 27:20; Lum 13:14; Gal 5:19-21; Efe 2:3; Jem 4:16 **2:17** Mat 7:21; 1Kol 7:31 **2:18** 4:3; Mat 7:15; 2Jon 7 **2:19** Lem 20:30 **2:20** 2:27 * **2:20** N'yefe wvun nu Keyoy ke Yuule kè bó nu ε nya ê bó.

ke è nulo é mbiay ebuy ente jo keceey ke.

²² Wee mbiay nu wvù la? Ke è nu wvuwe wvù tune le ke Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawee le? Wee wvù tune Nyo' Ice bô Waa we nu wvuwe wvù nu wee bvuban Klistu.

²³ Ke wee wvù tune Wan kenke kentaashê bô Icee Wan wvudvu ke. Wee wvù jemyi bô diuw we le wen nu ε bee Wan e, nu wvù kenke kentaashê bô Icee Wan ten.

²⁴ Ben egeε fiεε fi ben to yuwεε fonkew é fí enu sekecii yí yene le. E ben geke fiεε fi ben to yuwεε fonkew fí ε no nu sekecii yí yene le, é ben ten emum enu sekecii yí Waa Nyo' bô Ice le.

²⁵ E fiεε fi Klistu nu ε kaw beene dvú nu nshii wvù mey lo.

²⁶ Me nsaanke mwεem mvun fô ben e ε è nu ekumε bonyii bô gomte keelele ben.

²⁷ Geenεn n'yefe wvù ben to kenkeε ê Klistu nu sekecii yí yene le, ε ben yaa bvuu shieele lo wee mvu wvù ebvuu eyeyi ben ke. No n'yefe we wvun yeyi wase ben ekumε mwεem mvunciim, ε n'yefe wvudvu nu wvu keceey, se è nu wvu mbiay, ben emum enu sekecii yí Klistu le ke lenlen no n'yefe wvun nu ε yeyi ben.

²⁸ Boom bem, ben emum emey enu sekecii yí ye le wvu le seke wvú ε ke ε buynεn, é beene ekenke fitele keeyen wvù le efey keeke enyiimεn lo ente jo ken'wuumεn.

²⁹ E ben kee lo le wvú nu wee wvù gee mwεem teyey, tu ben kenke keekè ten le wee tfuu wvù gee fiεε fi teyey nu ε è nu mboo we.

3

Beene nu boom bo Nyo' le

¹ Ben etaa ke eyen kfuu kenkonen ke baay kè Nyo' Ice nu ε dunce fô beene le, ε ge le bó etenje beene le boom bo Nyo' le! E beene nu keceey boom bo

Nyo' le. Fiεε fi bonyii bô è nu bo yí won wvun e baa kee beene nu njefo bó baa kee ten wvù wvù Nyo' ke.

² Nsáa yem shém, keseen nu ε beene nu wase boom bo Nyo' le, geenεn beene baa kee wase no beene nu ke enu ke. Fi beene kee nu ke le è nu ke enu seke Klistu ε buynεn, é beene enu diewe wvù le, njefo beene nu ke eyen wvù le no wvù nu.

³ Fí ε mum ε no nu le, wee tfuu wvù taale fwe yí ye le nonεn kenke keecuke ekole kew sekecii yuule no wvù yuule.

⁴ Wee tfuu wvù gee kebefε nu ε wvù ngoyte ε è nu nci Nyo', njefo kebefε nu nci ε wee ε ngoy.

⁵ Ben kee lo le Klistu to to keecake bibefε bi bonyii le. E ke wvù wvù Klistu to kenke kebefε ke.

⁶ Ke wee wvù nu yí Klistu le ké mey no gee bibefε ke. Ke wee wvù mey ε no gee bibefε ké no ε yen wase wvù le kenεε kee wvù ke.

⁷ Boom bem, fo wee elεε ben ke. Wee wvù gee fiεε teyey nu ke wase wee wvu teyey lenlen no Klistu nu wee wvu teyey.

⁸ Wee wvù mey ε no gee bibefε nu wee dewle, njefo dewle wvun to gee wase bibefε naa ε kew lo fonkew. Shiee wvù Waa Nyo' to toε to nu keefiwsε dilemme di dewle wvun e.

⁹ Ke wee wvù è nu mboo Nyo' ké no gee kebefε ke, njefo fiεε fi è nu Nyo' ficii nu yí ye le sekecii, ε ke è nulo é wvù ebvuu egee kebefε ke, njefo wvù nu mboo Nyo'.

¹⁰ Fiεε fi nulo ege é beene eyene bonyii bô è nu boom bo Nyo' le bô bô è nu bo dewle le nu fin: Wee tfuu wvù nu se wvù gee mwεem teyey kenεε wvù nu se wvù koonke waa bwee, yaa nu Waa Nyo' ke.

Beene ekonènè

¹¹ Saaka wvù ben to yuwεε ε kew fonkew nu ke wvun wvù le, beene ekonènè.

2:22 4:3; 2Jon 7 2:23 4:15; 5:1; Jon 5:23; 15:23; 2Jon 9 2:24 2:7 2:25 Jon 5:24 2:27 Yeli 31:34; Jon 14:16; 16:13 2:28 3:21; 4:17; Jon 5:22; 15:5 2:29 3:10 3:1 3:10; 4:6; Jon 1:12; 3:16 3:2 2Kol 3:18; Fili 3:21 3:5 1:7; 2:2; 4:10; Yesa 53:9; Jon 1:29; 8:46; 2Kol 5:21; Ibu 4:15; 9:14; 1Bi 1:19; 2:22, 24; 3:18 3:6 3:9; 5:18; Jon 15:5; Lum 6:2, 14 3:8 Mat 12:26-29; Jon 8:44 3:10 2:9, 29 3:11 2:7-8; 4:11 3:12 Kenj 4:8

12 Fo beene enù diewe Kεen e κε. Wvú to nu waa Satan wvù wee kebefε we, ke mum nε yu waa bwee. Ε wvú to yu wvú nje la? Wvú to yu njefo diew gee to nu di befe, ε di waa bwee le nu di teyey.

13 Boom bo bwεem e, fo ben eκεηkè nghaw λε bonyii bò è nu bo yî won wvun e bane ben κε.

14 Beene kee lo λε beene nu ε buy wase can kpwe le ε ley yî nshii le, njefo beene koonke boom bo bwee wesebeene le. Wee wvù nu σε wvú koonke waa bwee bεε κε nu can kpwe le.

15 Ε è nu naa γεε wvù bane waa bwee, tu mwεten nu wee wvù yuwyi bonyii. Ε ben kee lo λε κε wee wvù yuwyi bonyii κεηke nshii wvù mεy lo yî ye le κε.

16 Fiεε fi nu ε dunce beene κεηkonen ke κεηkonen nu fin fi Klistu to gee: Wvú to nu ε nya nshii we kpwe nje yese beene. Beene ten κεηke keenya wesebeene nshii nje boom bo bwee wesebeene le.

17 Ε wee κεηke mwεem mvu yî nshe le fen, yene ε waa bwee tane, ε fanε yaa eyene lo fitele fiew fô wvú le, tu κεηkonen ke Nyo' le nu yî wvuwee wee le nεε le?

18 Boom bem, fo beene ekonenè κε fomvu fomvu κεεε yî njeme le κε. Beene ekonenè yî κεεεy e, dunçi yî gee le.

19 Ε nεε λε fiεε fi nu ke ege é beene ekiεε λε beene nu bonyii bò è nu bo κεεεy e, ebvuu ege é beene elεεse mvuntelem mvuseεbeene fwe dvu Nyo',

20 naa seke la wvù mvuntelem mvuseεbeene mvudvu saake beene, njefo Nyo' kuuke fele mvuntelem mvuseεbeene, ε wvú kee fiεε ficii.

21 Nsáa γεm shém, é mvuntelem mvuseεbeene nu σε mvú saake beene, beene saa eκεηke nfan mvu fwe dvu Nyo' κε.

22 Ε beene lεke naa la ê wvú, é wvú enya ê beene, njefo beene γεεle bonci bew gee fiεε fi ye ejeè wvú.

23 Ε nci we nu wvun wvù λε, beene elεse fitele yî Waa we wvù Jisos Klistu le, ekonenè κε no wvú gay ê beene.

24 Bonyii bocii bò γεεle bonci bew nu yî ye le sekeci ε wvú nu ten yî bó le. Fiεε fi gee ε beene σε kee λε beene nu yî ye le sekeci nu Keyoy ke Yuule kè wvú nu ε nya ê beene.

4

Wee wvù κεηke Keyoy ke Nyo' le bó wvù yaa κεηke κε

1 Nsáa γεm shém, fo wee dioo duu λε fiεε fi wen jemyi nε fô Keyoy ke Nyo' le, ε ben mum bee κε lo wvú le κε. Ben emom wvú eyen laa keyoy kedvu nu ke Nyo' le κεεεy ε. Me njemyi nen njefo bonyii bò mbiayte λε bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le nu wase yî won wvun e nteen.

2 Fiεε fi nulo ege é ben ekiεε keyoy kè è nu ke Nyo' le yî wee le nu fin: Wee tfuu wvù jemyi bó diuw we λε Jisos Klistu to nu ε tu wee wvu wum to fokuse fen, nu wvuwee wvù κεηke Keyoy ke Nyo' le.

3 Wee tfuu wvù baa jemyi nonen ekume Jisos nu wvù κεηke keyoy ε è yaa nu ke Nyo' le κε. Kekin keyoy nu ke wee bvuban Klistu le wvù ben to yuwee wase λε wvú nu ke eto le, ε keseen nu ε wvú ε to wase ê won jan.

4 Boom bem, ben nu bonyii bo Nyo' le, ε ben ε so wase bonyii bodvu. Ben so njefo wee wvù nu yî yene le fele wvù nu ê won jan.

5 Boba bonyii nu bo yî won wvun e. Nonen mwεem mvù bó jemyi nu mvu yî won wvun e, ε bonyii bò è nu bo yî won wvun e yuuke bó le.

6 Beene nu fisεbeene bonyii bo Nyo' le. Wee tfuu wvù kee Nyo' yuuke beene le, ε wvù yaa nu κε wee Nyo' yaa yuuke fiew beene le κε. Fifi nu

fiεε fi gee ε beene σε kee keyoy kè è nu ke wee keceey e bô kè è nu ke wee mbiay e.

Nyo' nu Nyo' kenkonen

⁷ Nsáa yem shém, beene ekojenè, njefo kenkonen nu fiεε fi Nyo' le. Wee wvù koonke wee mvu, nu mboo Nyo', ε wvù kee Nyo'.

⁸ Kε wee wvù nu σε wvù koonke wee mvu kee Nyo' κε. Fí nu nonen njefo Nyo' nu Nyo' kenkonen.

⁹ Yin nu je yí Nyo' to dunceε kenkonen kew fô beene le jó: Wvù to nu ε tum Waa we wvù ε ka κε wvù yí won wvun e wvu le beene ke ekenke nshii fele yí ye le.

¹⁰ Fifin nu fiεε fi bó tenje le kenkonen. Ε κε è nu le è to kon beene Nyo' κε. Ε to kon Nyo' beene, tum Waa we le wvù eto ege keman fô bibefe bisεεbeene le.

¹¹ Nsáa yem shém, no Nyo' to konεε beene ê yin je le nen, beene ten kenke keekonènè.

¹² Kε wee nu dvù wvù ke nu ε yuu wase yen Nyo' le κε. Ε beene konene lo, é Nyo' enu sekecii yí yese beene le, ε kenkonen kew nu yí yese beene le gene mεεε.

¹³ Beene kee le beene nu yí ye le sekecii ε wvù nu yí yese beene le, njefo wvù nu ε nya beene bô Keyoy kè è nu kew.

¹⁴ Bese to nu ε yen ε mum ε no senje ê bonyii le Nyo' Ice to nu ε tum Waa we le wvù eto eboyse won wvun.

¹⁵ Ε è nu naa γεε wvù jeme bô diuw we le Jisos nu Waa Nyo', tu Nyo' nu yí mweten e sekecii ε wvù nu ten yí Nyo' le.

¹⁶ No fí nu nonen, beene ε mum ε kiεε, ε bee kenkonen kè Nyo' kenke fô beene le.

Nyo' nu Nyo' kenkonen, ε wee wvù cee yí kenkonen e sekecii, cee ε è nu yí Nyo' le, ε Nyo' ten cee yí ye le sekecii.

¹⁷ Fiεε fi dunçi le kenkonen nu fô beene le ε kí ε yinjen nu fin fi le, κε

beene kenke nfan ekumε diuu di nsaw wvu fokemεε le κε. Ε beene yaa kenke κε nfan njefo beene cee yí won wvun e diεwε Klistu le.

¹⁸ Kε nfan ké no nu ente jo kenkonen κε. Kenkonen kè nu ε leynen ε gen ε mεεε ké no bvuse lo nfan, njefo nfan kenke fiεε keege ε è nu bô ηγεW wvù è nulo é bó enya ê wee. Kε wee wvù kenke nfan nu ε ley wase ente jo kenkonen ε gen ε mεεε κε.

¹⁹ Beene konene njefo è to yaw Nyo' no koonke beene.

²⁰ Ε wee duu le wen koonke Nyo', geenen bvuu bane waa bwee, tu wvù nu wee mbiay, njefo é wee nu σε wvù koonke waa bwee wvù wvù yene wvù le, wvù saa ke ekoonke Nyo' wvù wvù nu σε wvù yene wvù le κε.

²¹ Nci wvù beene to kenkeε ê Klistu nu wvun wvù le, wee wvù koonke Nyo' kenke keekoonkè waa bwee ten.

5

Wee wvù soo won wvun nu wvù nu ε bee Jisos e

¹ Wee tfuu wvù nu ε bee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu ε wvù nu waa Nyo', ε wee tfuu wvù koonke wee, nu ε wvù koonke ten mboo mweten.

² Fiεε fi gee ε beene σε kee le beene koonke boom bo Nyo' le nu seke beene koonke Nyo' gee fiεε fi nci we gayte.

³ Ben ekeè le keekoonke Nyo' nu keegeεle bonci bew, ε bonci bew yaa nu bvujite κε,

⁴ njefo wee tfuu wvù è nu mboo Nyo' nu ε wvù soo lo won wvun. Ε fiεε fi soo won wvun nu mbee wese-beene.

⁵ Wee wvù soo won wvun nu wvù la? Kε è nu wvuεε wvù nu ε bee le Jisos nu Waa Nyo' le?

Mwεem mvù leeme jim nsaw Jisos

4:8 4:16 4:9 Jon 3:16 4:10 2:2; 3:5; Lum 5:8, 10 4:11 3:11; 4:21; Mat 5:44-45; 18:33; Jon 13:34; 2Jon 5 4:12 2:5; 4:17; Jon 1:18 4:13 3:24 4:14 Jon 15:27 4:15 2:23 4:16 4:8-10; Jon 15:5 4:17 2:28; 4:12 4:20 2:9 4:21 4:11; Mat 22:34-40 5:1 1Bi 1:22-23 5:3 2:5; Dito 30:11; Mat 11:30 5:4 Jon 16:33 5:5 4:4; Lum 8:37 5:6 Jon 16:13; 19:34

⁶ Jisos Klistu to nu ε to yî wonj wvun e, fey yî joo bô yî ελεμε le. Ke wvú to fey ke ε è nu yî joo le maan ke. Wvú to fey yî joo le bô yî ελεμε le. E Keyoy ke Yuule leeme jim nsaw fiεε fin njefo Keyoy jemyi keceey.

⁷ Mwεεm nu dvú mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu.

⁸ E mwεεm mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεμε. E mwεεm mvu mvuntentem mvun nu yî fiεε le fimwaan. *

⁹ Beene ké no beje fiεε fi è jemyi wee wvu wum ê beene. Geenεn, fiεε fi è jemyi Nyo' nu ε fí jite fele fi wee wvu wum e. Ben ekeè le fifin nu fiεε fi è jemyi Nyo' ê beene, leeme jim nsaw wvu Waa we.

¹⁰ Wee wvú nu ε bee Waa Nyo' le nu ε wvú kenke fiεε fi Nyo' jeme fin yî ye le. Wee wvú baa bee Nyo' le nu ε wvú gee ε Nyo' nu wee mbiay, njefo wvú baa bee fiεε fi è jeme Nyo' ê beene ekumε Waa we le ke.

¹¹ Njeme Nyo' wvun nu le Nyo' nu ε nya beene bô nshii wvù mεy lo, ε nshii wvun nen'yi yî Waa we le.

¹² Wee wvù kenke Waa Nyo' yî ye le kenke nshii wvudvu, ε wee wvú baa kenke Waa Nyo' yî ye le yaa kenke nshii wvudvu ke.

Bonyii bô kenke wase nshii wvù mεy lo

¹³ Me nsaanke mwεεm mvun ê ben bô nu ε bee Waa Nyo' le, wvu le ben ekiεε le ben kenke wase nshii wvù mεy lo.

¹⁴ Ke beene yaa kenke nfan keebence ege n fwe dvu Nyo' eleke fiεε ê wvú ke, njefo é beene leke fiεε ê wvú bii no wvú shieele, é wvú eyuw fiεε fi beene jemyi.

¹⁵ E beene kee le wvú yuuke fiεε fi beene jemyi seke beene leke naa la ê wvú, é beene emum ekeè ten le beene

nu ε kenke wase fiεε fi beene leke ê wvú.

¹⁶ E wee yen ε waa bwee gee kebefε kè yaa nulo ege é wvú ekpwe lo ke, é wvú leke le Nyo' enya nshii ê wvú. Fifin nu fô wee wvú kebefε kew yaa nulo ege é wvú ekpwe lo ke. Kebefε kemew nu dvú kè nulo ege é wee ekpwe lo. Ke me ngayte le wee ebunleè fô wvuwee wee le ke.

¹⁷ Gee di befe dicii nu kebefε, geenεn ε kebefε kemew nu dvú kè yaa nulo ege é wee ekpwe lo ke.

¹⁸ Beene kee lo le kee wee wvù è nu mboo Nyo' nulo ebvuu emεy egee bibefε ke, njefo Waa Nyo' ceycεyi wvú, ε kee wee kebefε we nulo ebvuu ekum wvú le ke.

¹⁹ Beene kee lo ten le beene nu bonyii bo Nyo' le, ε bonyii bô è nu bo yî wonj wvun e bocii nu can wee kebefε we le.

²⁰ Beene kee le Waa Nyo' nu ε to wase ε yene bvufee bvuseεbeene keekiεε wvú wvù Nyo' wvu keceey. E beene nu yî ye le wvù è nu keceey njefo beene nu yî Waa we wvù Jisos Klistu le. E nu wvú wvù Nyo' wvu keceey ε nshii wvù mεy lo nu can ye le.

²¹ Boom bem, ben eyenè ekumε mvunyo' mvu ecici.

5:7 Jon 5:36-37 * **5:8** Bonwa' bo boyvuum bomew kenke fibole bincim bin le, "Bonyii nu botete bô leeme jim nsaw wvudvu fowe. E bonyii ban nu Nyo' Ice bô Diεw noo Keyoy ke Yuule. E bonyii bo botete ban nu yî fiεε le fimwaan. 8 E mwεεm nu dvú mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu yî nshε le. Mwεεm mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεμε. E mwεεm mvu mvuntentem mvun nu yî fiεε le fimwaan." **5:10** Lum 8:16; Gal 4:6 **5:11** Jon 3:16-18 **5:12** Jon 3:36; 5:24 **5:13** Jon 20:31 **5:14** Jon 15:16 **5:16** Mat 12:31; Ibu 6:4-6 **5:18** 3:6, 9-10; Jon 17:15; 2Tes 3:3 **5:19** Jon 12:31; Gal 1:4 **5:20** Jon 1:14, 18; 11:25; 17:3; 20:28

Nwa' wvu bokaŋ bofɛɛ
wvu
Jon
Fiɛɛ fi nu ê Nwa' Jon
wvu bokaŋ bofɛɛ wvun
e

Jon to saŋ ŋwa' we wvu bokaŋ bofɛɛ wvun, teŋe ɛkolɛ kew lɛ, “Cee ɛkolɛ ke kentaashe ke bonyii bo mbee le (1:1).” Wvú to saŋ fô kpwoon mvu le wvù Nyo' nu ɛ caw bô boom bew e. Kpwoon wvun nɛlo enu kentaashe ke bonyii bo mbee le kemew, ɛ boom bew ban nu bonyii bo kentaashe kedvu le. Fiɛɛ fi wvú to saŋɛɛ ê ŋwa' wvun e, nu kɛ nɛn kfuy. Wvú to saŋ keelɛkɛ lɛ bó ekoŋenè, bvuu tefe bó lɛ bó eyenè ɛkumɛ bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Nwa' wvun e

1-3 Keŋkɛwɛɛ

4-6 Keŋkoŋɛn nu ɛkolɛ ke fiɛɛ ficii le

7-11 Ntefe keeyene ɛkumɛ n'yɛɛyi wvu mbiay

12-13 Kemɛɛ

¹ ɛ nu me wvù cee ɛkolɛ kentaashe ke bonyii bo mbee le. Me nsaŋke ŋwa' wvun fô wo le kpwoon wvù Nyo' nu ɛ caw noo fô boom buw e. Me ŋkoŋke ben yî keɛɛy e. ɛ kɛ è mɛy ke me maan wvù koŋke ben kɛ. Bonyii bocii bô kee keɛɛy koŋke tɛn ben.

² Bese koŋke ben nje keɛɛy kè nu yî yese beene le, ɛ kí nu ke emɛy nu kɛ yî yese beene le sekecii.

³ Mbuwma Nyo' bô shen noo nyɛkeey wvù nɛn'yi fô Nyo' Ice bô fô Jisos Klistu wvù Waa Nyo' Ice le nu enu yî yese beene le no beene nu yî keɛɛy e bô yî keŋkoŋɛn e.

Ben enù yî keɛɛy e noo yî keŋkoŋɛn e

⁴ Me nlanlanɛ baay no me nu ɛ n'yɛn ɛ boom buw bomew bii keɛɛy e kɛ no Nyo' Ice to gayɛɛ lɛ beene egeè.

⁵ Yî keseen e bwee bonyii, me nleke lo wo ŋgayte lɛ beene ekoŋenè. Kɛ fin nu nci mvu wvu fwɛ ɛ me nsaŋke fô wo le kɛ. ɛ nu kɛ nci wvù beene to keŋke wase ɛ kɛw foŋkɛw.

⁶ Keŋkoŋɛn nu fin fi lɛ beene ebii nci we le. ɛ nci wvudvu nu wvun wvù ben to yuwɛɛ wase ɛ è bɛɛ foŋkɛw lɛ ben eceè yî keŋkoŋɛn e.

⁷ Bonyii bo mbiay e nteen nu wase ê won, ɛ è nu bonyii bô yaa tomte lɛ Jisos Klistu to nu ɛ tu wee wvu wum to fokuse fɛn kɛ. Boba bonyii nu bo wee mbiay e wvù nu tɛn wee bvuban Klistu.

⁸ Ben eyenè bô bikuu binɛn fo ben ke enɛ elase fiɛɛ fi ben nu ɛ lem wase. Ben emomtè ɛ è nu keeke ekeŋke nlawma wene tfuu.

⁹ Wee tfuu wvù daanke gene fwe yaa leeme kɛ yî n'yɛɛyi wvu Klistu le, nu ɛ wvú yaa bvuu keŋke Nyo' yî ye le kɛ. ɛ wee wvù leeme sekecii yî n'yɛɛyi wvu Klistu le, nu ɛ wvù keŋke Nyo' Ice bô Wan yî ye le.

¹⁰ ɛ wee to fô ben e ɛ fanɛ yaa eto ɛ è nu bô wvuwwun n'yɛɛyi, fo ben efiisen wvù ê ben yew keɛɛ egay lo wvú le kɛ.

¹¹ ɛ wee gay wvú le, tu wvú nu ɛ taashe wase bô wvù yî lemme diew dî befɛ le.

Njeme wvu fokemɛɛ

¹² Me ŋkeŋke naa mwɛɛm nteen keensan ê ben, geenɛn ɛ me n'yaa nu ensan lo ê ŋwa' le kɛ. Me n'yene lɛ me nu ŋke ento en'yɛn lo ben e é beene ejemyi ɛ wee yɛne wee le ê jise, wvu lɛ beene emɛɛɛ eyuw njoŋ.

¹³ Boom bo waa bwoo wvù Nyo' nu ɛ caw tɛn e, gayte wo le.

**Nwa' wvu bokaŋ botete
wvu
Jon
Fiε fi nu ê Nwa' Jon
wvu bokaŋ botete
wvun e**

Jon wvù teŋe εkolε kew le cee εkolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le, to saŋ ŋwa' we wvu bokaŋ botete wvun fô wee mvu wvu fwe ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ε diee nu Gayus. Wvú nu ε saŋ ε bense Gayus yí nfi wvù wvú nyaa ê bonyii bo mbee le. Wvú nu ε tefe ten Gayus le wvú eyenè ekumε wee mvu wvù bó to teŋe le Diotefes njefo wvú to tune keeyuw diεw ye le.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1-4 Keŋkεwce

5-8 ε Jon bense Gayus

9-10 ε Jon lom gee di Diotefes e

11-12 ε Jon bense gee di Demitius

e
13-15 Kemεse

1 ε nu me wvù cee εkolε kentaashε ke bonyii bo mbee le. Me nsaanke ŋwa' wvun fô wo le Gayus wvù nsaayem shém. Me ŋkoonke naa wo yí keceey e.

ε Jon bense Gayus

2 Nsaayem shém, me mbunlee le mwεem mvunciim egene ntay ê keba kuw e, ε wo temyi yí nyam ye le ke no me ŋkee le wo temyi ê keyoy e.

3 Me nto nu ε n'yuw njon baay no boom bo bwee wesebeene le bomew to fεsεε jan see ekumε no wo leeme yí keceey e bô fitele fiuw ficii. ε è nu naa keceey le wo bii keceey e.

4 Ke fiεε fimew bvuu nu dvú fi nulo ege é me en'yuuke njon nfele keen'yuuke le boom bobem bii keceey e ke.

5 Nsaayem shém, lemme di wo lemte fô boom bo bwee wesebeene le, εfey mvunciim fô bô nu botolo le, nu ε wo lemte naa leŋ.

6 Bó to nu ε see ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ke jan ekumε keŋkonen kuw. ε momtè ke fici boba bonyii ê je yí Nyo' shieele le nonen yí lene dibole.

7 ε keè le bó buy ekfun ε è nu nje diee di Klistu le, ε bó baa etaale nfi mvu ê bonyii bô yaa nu bo Nyo' le ke.

8 Nonen, beene keŋke keetomtè boba bonyii, wvu le beene ε bó enù bonyii bô lemte yí fiεε le fimwaan ekumε keceey.

Ekumε Diotefes bô Demitius

9 Me nto nu ε nsaŋ fiεε fô kentaashε ke bonyii bo mbee le kenen e, geenen ε Diotefes wvù koonke keelewse εkolε kew fwe, faŋε yaa eyuw wee wvù è nu me le ke.

10 Nonen, me nu ŋke endioo ε nto, é me enjike fiεε fi wvú gee fin fokuse, no wvú ghane kunsene mvun'kunsen, jemyi diεw yí befe ekumε me. No wvú gee nonen, wvú baa cim ffuu bô fifiε ke. Wvú tune ten keefisene boom bo bwee wesebeene le, tune ten fo bonyii bô gomte keefisene bó efiisenè. ε bó dioo gomte keefisene, é wvú mum kuŋ lo bó ê kentaashε ke bonyii bo mbee le ente.

11 Nsaayem shém, fo wo ebenenè fiεε fi befe ke. ε benenè ε è nu fi jee. Wee wvù gee fiεε fi jee nu wee Nyo', ε wvù gee fi befe nu ε wvú baa kee wase Nyo' ke.

12 Demitius nu fiew wee ε bonyii bocii jemyi mwεem mvù jee ekumε wvú, ε keŋge kew kè jee jemyi ten ekumε wvú. Bese ten jemyi ekumε wvú. ε wo kee lo le fiεε fi bese jemyi ekumε wvú nu keceey.

Ngayma

13 Me mbeε ŋkeŋke mwεem nteen keensaŋ ê wo, geenen ke me ŋkoonke keensaŋ lo bô εte ke ŋwa' le ke.

14 Me n'yene le è sheke caan é me ento en'yen lo wo le, é bee wo ejemyi ε wee yene wee le ê jise.

¹⁵ Nyekeey enù fô wo le. Nsáa yesebeewo gayte wo le. Gaye nsáa yesebeewo le yicii wee mwaan mwaan bó le, enya ê me.

**Nwa' wvu
Jut
Fiε fi nu ê Nwa' Jut
wvun e**

Jut to saŋ ŋwa' wvun keetefe bonyii le bó eyenè ekumε bonyii bò to duu le bó nu bonyii bo mbee le mum læle bonyii bô n'yεyi wvu mbiay. Ke ŋwa' Jut wvun defe ke. Wvú nu ε saŋ mwεem mvumew ε mvú nu læŋlæŋ ke diεwe mvù nu ê ŋwa' Bitá wvu bokan bofεε le. Wvú saŋ keetefe bonyii bò wvú saŋ fô bó le le bó ediuù keetomte mbee wvù bó to nyaε ê bonyii bò è nu bo Nyo' le, le mbee wvun nu fiεε ε bó to nya wase lo kan mwaan ε wvumvu yaa bæε ke.

Bikuu bi mwεem e ê ŋwa' wvun e

1-2 Keŋkewce

3-16 Keŋge, bô n'yεyi, noo ŋεw bonyii bo n'yεyi le bo mbiay e

17-23 Ntefe wvù le bonyii eleemè yí mbee wvubole

24-25 Bunle mbense

1 ε nu me wvù Jut wee lemme Jisos Klistu, ε me nu waa bwee Jem. Me nsaanke ŋwa' wvun fô bonyii bò Nyo' Icee wesebeene nu ε tee, ε bó cee yí keŋkoŋen kew e, ε wvú ε gεε bó can Jisos Klistu le.

2 Nyo' ebvuu ecam shen fô ben e naa ntay, ebvuu ege é mvuntelem mvunen elεtene, é keŋkoŋen kew fô ben e ebvuu eduu egen fwe.

Bonyii bo n'yεyi le bo mbiay e

3 Nsáa yem shém, me nse ŋkpawawci naa baay le me nu ensaŋ fô ben e ekumε mboyma wvù beene bocii nu ε keŋke wase, ε ne ε n'yen le fí nu shiee le baay keensaŋ enlεke ben le ben ediuù keetomte mbee wvù bó to nyaε ê beene bò è nu bonyii bo Nyo' le. ε nu fiεε ε bó to nya wa lo ê beene kan mwaan ε fimew yaa bæε ke.

4 Me njemyi nen njefo bonyii bomew nu ε wεenten wase ε ley ê ben ente, ε è nu bò bó to jemyεε wase ekumε bó ε è bæε lo le Nyo' nu ε gεε wase ŋεw wvubo. Boban nu bonyii bò maa lo Nyo', bò joo mbuwma Nyo' tfuuse ε è tuu fiεε fi bó ebεεle ekuse jodvu gee nnyen, bvuu maa lo Cee Ekole wesebeene wvù Tata Jisos Klistu wvù è mεy ke wvú.

5 Keseen me ŋgomte keembvuu enkume ben ekumε mwεem mvumew ε ben kee ke naa wase mvú ntay. Tata to nu ε bvuse bonyii bo Islael woŋ wvù Ijiw e, ε bó boy yí ŋεw e, geenen ε wvú ke kase ke læse bonyii bò to baa lese fitele yí ye le ke.

6 ε è nu ke no bonceendaa bew bò to baa leeme fô wvú to gεkεε bó, cine bvudvuu bvubole bvu læŋ bvu nce le, nu ε wvú ε lese boba yí boncaw bò mεy lo le, fô bvudvuu bvù jiime nen taytay e, fô bó nu enu egen ebuy diuu di baay di è nu di nsaw e.

7 ε è bvuu nu ke læŋlæŋ no wvú to tonεε kelaante kè Sodom bô kè Gomola bô ŋguy wvù mεy lo, noo bilaante bì to nu mbew bí le, bì to cee ten nce nnyen kenjaŋ, ε bokεne bô bolemse joo ten ye yibo gee dvú ε è yaa nu ê je yí Nyo' to bomεε le wee egee le ke. Fiεε fin nu kenfewsεn ke fiεε fi nu ke ekooy bô bonyii bò cee kfuu wvuwvun nce le.

8 Naa no fí nu nonen, bonyii ban ε jo ke ε è nu gee didvu. Bó beete bô ye yibo, tune wee wvù saake bó, nan'yi biyoy bì keŋke mvuŋgay fele bó. Bó gee nonen duu le è nu njefo bó yene mwεem e ê bifile le.

9 Seke Maykel wvù nu ekole ke bonceendaa bo Nyo' le to waale εwe jo gvune di Muses e, ε bô dεwle taanke gvune didvu, wvú to baa cim bvuse diεw yí befe ejeme ê dεwle ke, ε wvú tfuse ke ê wvú le, “ε nu esaw Tata wo.”

10 Bonyii ban ε no nan'yi lo mwεem mvunciim mvù bó baa kee no mvú nu ke. Bó gee mwεem ε è nu mvú

ελεμε kebole gomte diewe nyám yi ηkpwaante le. Ε nu mwεem mvudvu mvun mvù beete bô bó.

11 Ngew wvu baay nu fô bó le. Bó nu ε jo gee ε è nu di Kεen e. Bó nu ε ne wase ε no gee mwεem mvù befe nje bigew diewe Balaam e. Bó temyi bikuu ke ληληη diewe no Koola to temyi. Bó nu ke ekpweken ke no Koola to kpwee.

12 Boban bonyii nu lo yile ê ben enteleη seke ben diee ηkaw kenkonen kenεn. * Bó ké no gee diewe bwé le kefew ke mwεem mvudien mvun e, ε wee taale ke ε è nu εkole kew yaa wuumene ke. Bó nu diewe kembew fò kí ε suu se kí enya jan e, fwefwe ε kase ε tawse kí. Bó nu ten diewe bite bì ké ce gen buy naa seke mondvuum kaa ε bí baa eyum mvuntam ke le. Bó nu diewe bite bì bó nu ε mvuwyε le. Bó nu ε kpwe wase ε bvuu ε kpwe.

13 Bó nu diewe joo yi baay yi nffum fεete bensee we le, ε gee dibole di ken-shoose le nu diewe diffuw di nffum fεete bensee we yi joo le. Bó nu diewe jón yi waysene lo ncεwncew e. Nyo' nu ε seyse wase bvudvu bu ηgew e ε bvú jiime nen taytaytay sekecii, ε gεε ê bó.

14 Enok wvù engoke kew to nu ke bisooshwiy ε kew yí Adam e, to nu ε yuu jeme diewe wee ntum Nyo' le ekume bonyii ban gayte λ, “Ben etaa eyen, Tata nu ke eto bô ηgoo bonceenda bew bô yuule ε bó nu bontfuke le,

15 keesaw wee tfuu. Wvú nu ke eto eduηce gee di befe dicii di bonyii bocii bô yaa kee ke Nyo' se gee no bó maa lo wvú noo mwεem mvunciim mvù befe mvù bó se ké no jemiyi ekume Nyo'.”

16 Boban bonyii nu bô ké no diomene ke lo sekecii, gomte diuw, bii ke ε è nu fiεε fi ye yibo yi ηeyte shieele le, seηe ye yi εcici, λεle bonyii bô díew yi yeke keekeηke mwεem mvù bó shieele.

Ntefe ekume mwεem mvù nu ke ekooy

17 Geenεn nsáa yem shém, ben ekume mwεem mvù boom bo ntum e bo Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to jemyeε ê ben λε mvú nu ke ekooy.

18 Bó to nu ε jeme ê ben λε, “Ε nu ke edioo enu εdiuw yo fokemese le, é bonyii ebuynεn esεwsee ben. Bó nu ke enu bonyii bô maa lo Nyo', gee ε è nu mwεem mvù ye yibo yi ηeyte shieele.”

19 Boban bonyii nu bô too bô kenγawsen ê bonyii enteleη, bii ε è nu mwεem mvu yi nshε le, yaa keηke Keyoy ke Nyo' le yi bó le ke.

20 Geenεn nsáa yem shém, ben eyoo bikuu binεn eleemè ke ε è nu yi mbee wene wvù nu naa wvù yuule le, ebunleè sekecii ê mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le.

21 Ben emεy ke enù yi kenkonen kè ke Nyo' le, ecεytè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù nu ke ecam shen, ege é ben eley nshii wvù mεy lo le.

22 Ben ecamtè shen fô bonyii bô bæε yi kemaηen e. †

23 Ben ecuutè bonyii bô nu ηgyu e bvusè, boyseè bó. Ben ecamtè shen fô bomew bonyii le, geenεn dioo camte no yεne. Ben ebanè naa noo ndvú yibo yi bó nu ε yiise wase bô nce wvù befe.

Bunle Mbense

24 Mbense enù fô Nyo' le! Ε nu wvú wvù nulo ecεyte ben fo ben ke egbwe. Wvú nu ke egen bô ben fwe dvu bvukuke bwew ε ben nu se nlom nu bô nlanlan.

25 Beene enyaà mbense ê Nyo' wvù Mboyse wesebeene wvù è mεy ke wvú, fele yi Jisos Klistu wvù Tata wesebeene le. Bvukuke bô mvunγay noo sa' ekeηkè ke wvú wvù Nyo' ε kew no won to kewεε bô keseen noo sekecii se ηka. Fí enù nonεn.

1:11 Kenj 4:3-8; 1Jon 3:12; Ktnj 22:7, 17; 1Bi 2:15; Ktnj 16:1-34 1:12 2Bi 2:13, 17 * 1:12 Bó to ké jo ten ntaashe seke ηkaw wvun. 1:13 Yesa 57:20; 2Bi 2:17 1:14 Mat 25:31; Kenj 5:18, 21-24; Ibu 11:5 1:17 2Bi 3:2 1:18 2Bi 3:3; 2Tim 3:1; 3:2-6 1:20 Kolo 2:7 1:22 1Tes 5:11 † 1:22 Bonwa' bo boyvuum bomew keηke kencim kin le, “Ben emomtè keegeε ε bonyii bô bæε yi kemaηen e kumene.”
1:23 Saka 3:2 1:24 Fili 1:10; 1Tes 5:23 1:25 Lum 16:27

Nwa' Mwεem mvù Jisos to duηcee ê Jon Fiεε fi nu ê Nwa' wvun e

Nwa' wvun nu ekumε mwεem mvù Jisos Klistu to duηcee ê Jon wvù waa we ntum. Jon to saη nwa' wvun kefew kè bó to bvuseε wvù gen gee ê kendvuy kè Batmos e. Wvù to saη fô bintaashe bi bonyii bo mbee le ε bí to nu bisooshwiw. Wvù to dioo saanke, kew bó mwεem mvù Jisos kebee to duηcee ê wvù le wvù esan eciinse ê bintaashe bi bisooshwiw bidvu. Fiεε fi bii fó nu ηgoο mwεem nteen mvù wvù to yene ê fiεε diεwe εfile le ekumε no Nyo' nu ke eboyse bonyii bò è nu bew, lese bò befe ηgew e.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-8 Kenkewce

1:9-3:22 Efile ke fwe noo boηwa' bò gene fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiw e

4:1-8:1 Nwa' wvù bó to laceε mond-
vuum mosooshwiw bó kelay

8:2-11:19 Dison di disooshwiw

12:1-13:18 Kenguum ke nyam yi
fieesene nyam joo bó nyám yi
bemte yifεε

14:1-15:8 Bifile bimew jεey jεey

16:1-21 Bintee bisooshwiw bi shém
Nyo' yi ffuuke le

17:1-20:10 E bó lese Babilon bó
nyam yi bemte noo bonyii bo
ntum Nyo' le bo mbiay e bó dεwle

20:11-15 Nsaw wvu fokemεse

21:1-22:5 Won wvu we wvu fwε bó
nshε yi fiε noo Jelusalem wvu fwε

22:6-21 Kemεse

Kenkewce

¹Nwa' wvun nu ekumε mwεem mvù Nyo' to nyaε ê Jisos Klistu le wvù eduηce ê bonyii bew, le è nu mvù nu ke ekooyi nfew caan. E Jisos Klistu mum tum nceendaa we fô wee we lemme

wvù Jon e keege le bó ekiεε mwεem mvudvu.

²E wvù mum saη naa fiεε ficii fi wvù to yeneε, fi è nu diεw Nyo' yin bó mwεem mvù Jisos Klistu to jemyεε ê wvù le.

³Njon wvu baay nu ke enu wvù wee wvù nu ke etaanke ntum Nyo' wvun. E njon wvu baay nu ke enu ten wvù bonyii bò nu ke eyuuke fiεε fi bó saη ê nwa' wvudvu wvun e geele, njefo kefew ke mwεem mvudvu le nu wase nceencee.

E Jon nya ηgayma ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiw

⁴E nu me wvù Jon, ε me nsaanke nwa' wvun fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiw bi nu ê biba bi won e bi Esia le. Mbuwma bó nyεkeey enù fô ben e wvù nen'yi fô Nyo' le wvù è nu wvuwe wvù nu, ε wvù to nu wase, ε wvù nu ke eto. Mbuwma bó nyεkeey wvun enù fô ben e wvù nen'yi ten fô biyoy bi bisooshwiw bi nu fwe dvu kawla we le,

⁵noo fô Jisos Klistu wvù è nu ke wvù wvù ké no duηci fiεε fi keceey ekumε Nyo' ê bonyii le. E to nu wvù wee wvu fwe keekase buy yi kpwe le. E è nu wvù wvù saake bonfon bocii bo yi nshε le fen. Mbense enù fô wvù le. E nu wvù wvù koonke beene, ε wvù to bvuse beene can kebefε kesεεbeene le bó εlemε kew.

⁶Wvù nu ε ge beene ε no nu bonyii bo bvunfon e, ε ge beene ε no nu bocee ncese bo Nyo' wvù Ice le. Bvukuke bó mvunηgay mvunciim enù fô wvù le sekeci se ηka. Fí enù nonen.

⁷Ben etaa eyen, Jisos too lo, ε wvù nu ke etoo ê kembew e. Bonyii bocii nu ke eyen wvù le naa noo bonyii bò to bonεε wvù bó goo. Bitum bi yi nshε le bicii nu ke efuunke kpwe nje ye. E nεε no fí nu ke enu. Fí enù nonen.

⁸Tata Nyo' gayte le è nu wen Alfa, ε è nu wen Omega. E nu wvù wvù nu, ε è nu wvù wvù to nu wase, ε è nu wvù

wvù nu ke eto. Ε nu wvù Mvunγay Mvunciim.

Ε Jon yen Jisos e

⁹ Ε nu me wvù Jon, waa bwee wene yì Jisos e, ε beene bocii yene ηγεω nje ye, nu ê bvunfon bwew ente, kuule shém yì mwεεm mvunciim e. Me nto nu ê kendvuy kè Batmos e ε bó to bvuse lo me nje diεw Nyo' yì me nto nfewci mbvuu nseηe ekumε Jisos.

¹⁰ Ε è ke no nu diuu di Tata le, ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε me ne n'yuw ε diεw jemyi ê me ejim foweεwe diεwe soη e.

¹¹ Yì to jemyi gayte le, “Sanε mwεεm mvù wo yene mvun ê ηwa' le eciinse ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi y bì nu ê bilaante bi Efesus, Similna, Begamum, Tayatila, Saldis bô Filadelfia noo Lawdesia le.”

¹² Ε me mum no mbanse ye keen'yen wee wvù jemyi ê me le. Ε me ndioo mbanke, n'yen mwεεm mvù bó tomyi bin'yeese yì dvù le mvusooshiwiy ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹³ Ε wee mvu nu entelen jo mwεεm mvù bó tomyi bin'yeese yì dvù le mvudvu diεwe wee wvù diee nu Waawee le, ε wvù ε tfume kekum ε kí defe, ε waw η'waw yì gvuw e ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹⁴ Yvuw ye ekole to baa diεwe ndaw wvù baa nen bvuu le, ε ejise eye bæenci diεwe leme di ηguy e.

¹⁵ Bikaa biew to nu lemeleme diεwe ketwaa kè yeεle kè bó ton ê lam, ε diεw ye dvùmte diεwe joo yì gbwee le.

¹⁶ Wvù to kenke jón yisooshiwiy ê εbo kew ke εceey e, ε nyo yì koole biba bicii buyte emvu jo wvù, ε bvushiw bwew baa diεwe diuu seke dí keyte lo le.

¹⁷ No me n'yenεε wvù le, mum ηgbwe ê wvù ejise no nu diεwe kenkpwe ke wee le. Ε wvù γεε εbo kew ke εceey yì yem e gay le, “Fo wo efané ke. Ε nu me Fwe, ε è nu me Ejime.

¹⁸ Ε nu me wvù nu dvù. Me nto nu ε ηkpwe, geenεn taa eyen, me nu ε ηkase ε no nu dvù, ε me nu ηke enu dvù sekecii. Ε kenke me ken'yene ke kpwe le bô ke woη bonkfu le.

¹⁹ Nonεn, sanε le mwεεm mvù wo yene, mwεεm mvù nu keseen bô mvù nu ke ekooyi ejim jodvu le.

²⁰ Fiεε fi jón yì yisooshiwiy ye yì wo be yen ê εbo kem ke εceey e bô mwεεm mvu mvusooshiwiy mwe mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle mvù bó tomyi bin'yeese yì dvù le duηci nu fin: Jón yì yisooshiwiy ye nu bonceendaa bo Nyo' le bô è nu bo bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshiwiy bidvu, ε mwεεm mvu mvusooshiwiy mwe mvù bó tomyi bin'yeese yì dvù le nu bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bososhiwiy bidvu.”

2

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Efesus e

¹ Ε wee wvù me n'yenεε we gay ê me le, “Sanε ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Efesus e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù jici jón yì yisooshiwiy e ê εbo kew ke εceey e, læne entelen jo mwεεm mvu mvusooshiwiy mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle mvù bó tomyi bin'yeese yì dvù le:

² Me ηkee lemme dinen bô no ben lemte jimtene, ηkee ten shém yì ben kuule bô no ke è nulo é ben ebee fiεε fi bonyii bô befe too dvù ke. Ben nu ε mom wase bonyii ba bô teηe bikuu bibole le bowen nu boom bo ntum e bo Jisos e ε bó yaa nu ke, ε yen le bó nu bonyii bo mbiay e.

³ Me ηkee no ben looci kuule shém yì fiεε ficii le nje yem yaa doose ke.

⁴ Geenεn, fiεε fimew nu dvù fi me ηkenke ekumε ben fi baa jee me le ke. Kε ben bæε kenke kenkonεn kè ben to shee kenke fwele ke.

⁵ Ben ekume fò ben to shee nu ε se ne ε gbwe. Ben ekumen mvuntelem mvunen ekase egeè no ben to gee fwele. E ben nu se ben ε kumen, é me ηke ento encake fiε finen fi bó tomyi ken'yeese yî dvù le fò fí leeme.

⁶ Geenεn, fiε fi leη fi ben gee nu le ben bane gee di ηgoo bonyii bo Nikolaus e, ε è nu fiε fi me mbane ten.

⁷ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashε bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enya je é wvù edie mvuntam mvu kete kè nyaa nshii le, kè nu fò bvudvuu bvυ njon e bvυ Nyo' le.' ”

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Similna le

⁸ E wee wvudvu bvυu gay ê me le, “Sanε ηwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Similna le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù è nu wvù Fwe, ε è nu wvù Ejime. E nu wvù wvù to kpweε ε kase ε no nu dvù:

⁹ Me ηkee bongew bò ben yene noo kefufe kenεn, geenεn ben nu bonyii bo bvukuke le. Me ηkee díew yî befe yî bonyii jemyi ekumε ben. Bó teje bikuu bibole le bowen nu Bojuu, ε bó yaa nu ke. Bó nu è ηgoo Satan e.

¹⁰ Fo ben efanè bongew bò ben nu keeyεn e ke. Ben eyeke eyuw, dεwle nu wase keelese ben bomew yew ncaw e keemom ben. Ben nu ke eyεn ηgew yî εdiuw e yuufe. E è cim nu keekpwe, é ben no leeme ke temyi, nonεn é me ηke enya kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mεy lo ê ben.

¹¹ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashε bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε ke kpwe yî bokan bofεε nu ke ekum wvù le ke.' ”

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Begamum e

¹² E wvù bvυu gay ê me le, “Sanε ηwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu

kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Begamum e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù kenke nyo yî koole biba bicii:

¹³ Me ηkee fò ben cee. Ben cee naa fò kawla Satan nu. Geenεn ε ben leeme ke yî diee diem e temyi. Ben to baa cim tun keelese fitele yî yem e naa εdiuw yo Antibas wvù wee wem wvu keceey e ke. Wvù to jemyi ekumε me, ε bó yu wvù ê ben entelεη fe fò Satan cee.

¹⁴ Geenεn, ε me ηkenke ke mwεem mvumew caan ekumε ben mvù baa jee me le ke. Bonyii bomew nu dvù ηgoo yene le bò bii n'yεeyi Balaam wvù to tefεε Balak le wvù ege fiε fi boom bo Islael ebaytεn yî dvù le egbwe. Wvù to nu ε ge ε bó no diee mwεem mvudien mvù bó nu ε ge kentanε dvù fò bonyo' le bvυu ge ε bó no cee nce nnyεn kenjan.

¹⁵ E è nu ke leηleη no ben kenke ten bonyii bomew ηgoo yene le bò bii n'yεeyi bonyii bo Nikolaus e.

¹⁶ Nonεn, ben ekumen mvuntelem mvunen. E ben baa ekumen, tu me nu ento nfew caan endiu bonyii bodvu bò nyo yî buyte ê me εmvu.

¹⁷ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashε bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enjo fò mana wvù bó to nyilεε le enya wvù dvù, embvuu enya wvù tε di baa ε bó ε san diee di difε yî dvù le ε wee yaa nu dvù wvù kee diee didvu εfey wee wvù fi tε didvu ke.' ”

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le

¹⁸ E wee wvudvu bvυu gay ê me le, “Sanε ηwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le le, ‘Wvun nu njeme Waa Nyo'. E nu wvù wvù ejise eye beenci diεwe lemme di ηguy e, ε bikaa biew nu lemeleme diεwe ketwaa kè yeεle kè bó ton ê lam e:

19 Me ηkee gee dinen, ηkee no ben kenke kenkonen, ηkee ten fitele fi ben lese yî yem e noo lemme di ben lemte bô no ben kuule shém. Me ηkee lo ten ε gee dinen di keseen jee fele di ben to kenke fwele.

20 Geenεn, fiεε fimew nu dvú fi me ηkenke ekumε ben fi baa jee me le ke. Ben nu ε cine kpwoon wvù Jεεbεl wε le wvú ε no gee fiεε fi wvú gee. Wvú teηe ekole kew ε wen nu wee ntum Nyo', lεεle bonyii bem bô n'yεεyi we, gee ε bó gee nce nnyen kenjan, bvuu diee mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentanηe dvú fô bonyo' le.

21 Me nu ε nya wvú kefew keekumεn fitele fiew, geenεn wvú nu ε tun keekumεn nce we nsake.

22 Ben eyeke eyuw, me nu ηke entum kencem yî ye le é kí ejike wvú entaw é bô bonyii bô bô bó se gee nnyen kenjan engeyte lo, εfuw ke le bó ε kumεn keebii gee di kpwoon wvudvu le.

23 Me nu ηke en'yuwye boom bew bo ηgoo le. Nonεn, é bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii emum ekieε le è nu me wvù kee mwεεm mvù nu shém bonyii le bô mvù nu é mvuntelem e. Me nu ηke enlaw wee tfuu mbii no lemme diew nu.

24 Geenεn, ben bomew ba bo Tayatila bô baa leeme fô wvuwvun n'yεεyi le, yaa yεεyi ten fiεε fi bonyii bomew teηe ε mwεεm mvu Satan e mvu é kenyile le, nu ε me ε ηgay le ke è nulo é me embvuu engeε lo bvujite bvumew yî yene le ke.

25 Fí nu ke le, ben ejicì fiεε fi ben kenke wase le temyi, egen ebuy no me nu ηke ento.

26 Wee wvù ε ke ε so, wvù gee lemme di me ηkoonke ε gen ε mεse, nu ε me nu ηke enya wvú mvunçay é wvú enu εwe jo bitum.

27 Ke lenlen no Icεm nu ε nya mvunçay é me, nu ε me nu ηke enya mvunçay é wvú esaake bí bô ketoome ke ketfu le, bvuu ke bí dvú ke diewe

nsháan mbom yì bó ε bvuw binsεw e binsεw e.

28 Me nu ηke enya ten wvú bô jon yi law e.

29 Wee wvù kenke bitem, ε wvú yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashε bi bonyii bo mbee le.' ”

3

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Saldis e

1 ε wee wvù me n'yεnεε wvudvu bvuu gay é me le, “Sanη ηwa' fô nceenda Nyo' wvù è nu wvu kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Saldis e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù kenke biyoy bi Nyo' le bi bisooshwiyy noo jón yi yisooshwiyy: Me ηkee gee dinen. Ben yen'yi fô bonyii le le ben bεε boyuum geenεn ε ben ε kpweken wase.

2 Ben ekamse, ebise mvunçay yî fiεε fi shεke nu wase ten diuw kpwe le. Ben ekeè le me mbaa n'yεn ε gee dinen jee gene mεεse é Nyo' wεm ejise ke.

3 Ben ekume fiεε fi ben to fiisεnεε fi è nu fi ben to yuwεε. Ben ejicì fifie le, ekumεn mvuntelem mvunεn. ε ben baa ekamse, tu me nu ηke enε ento fô ben e diewe coon e, ε ben yaa ke kefew kedvu ke.

4 Geenεn, ben kenke ke bonyii bomew caan Saldis bô baa lom ndvú yibo ke. Boba nu ke elene bee bó ε bó ε tfume ndvú yì baa, njefo è nu bonyii ε bó ε kocεn.

5 Wee wvù ε ke ε so nu ε wvú nu ke ejise ten ndvú yì baa. Ke wvuwe wee nu ε me nu ηke enfiwse diee diew é ηwa' bonyii bô kenke nshii wvù mεy lo le ke. Me nu ηke enjeme bô diuw wεm ekumε wvú fwe dvu Icεm bô bonceenda bew le me ηkee wvú.

6 Wee wvù kenke bitem ε wvú yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashε bi bonyii bo mbee le.' ”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Filadεlfia le

7 E wee wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanje nwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Filadelfia le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù yuule bvuu nu wee keceey. E nu wvù wvù keηke ken'yene ke bvunfon bvu Dawe le. Wvù ke yen'yi, wee saa nu dvù wvù efen ke, é wvù ke efen, wee saa nu dvù wvù eyene ke:

8 Me ηkee gee dinen. Ben eyeke eyuw, me nu ε n'yene kembuη fô ben e ε ηgee keye, ε wee yaa nu dvù wvù nulo efaa ke. Me ηkee lo le ke ben keηke mvunηgay ntay ke, geenen ε ben geele ke njeme wem. Ben baa tun me ke.

9 Ben eyeke eyuw, bonyii ba bò nu ηgoo Satan e bò duu le bowen nu Bojuu ε bó mbiayte lo, yaa nu ke Bojuu, nu ε me nu ηke enge é bó eto egbwe bikaa binen e emum ekiεe le me ηkoonke ben.

10 No ben nu ε gee njeme wem ekumε keekuule shém, nu ε me nu ηke engemgem ben kefew kè mmom nu ke etoo yî ekole ke nshε le keemom bonyii bocii bò nu yî nshε le.

11 Me ntoo wase nfew caan. Ben ejice fiε fi ben keηke le eteme, wvu le fo wee mvu ke efi kefo kenen ke bvunfon e.

12 Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enge é wvù enù kfuy wvu yew ncese Nyo' wem e. E ke è nulo é wvù ke eyuu ebuy dvù ke. Me nu ηke ensaη diee di Nyo' wem e yî ye le bò diee di kelaante ke Nyo' wem e kè è nu Jelusalem wvu fwε wvù buyte fô Nyo' wem e fowe. Me nu ηke ensaη ten diee diem di dife yî ye le.

13 Wee wvù keηke bitem ε wvù yuw fiε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashε bi bonyii bo mbee le.’ ”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Lawdesia le

14 E wvù bvuu gay ê me le, “Sanje nwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu

kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Lawdesia le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù diee diew nu, Fí enù nonen. E nu wvù wvuwe wvù ké no leeme yî diew ye le, ε è nu wvù wvù senje keceey ekumε Nyo'. E nu wvù keηkewce ke fiεe ficii fi Nyo' to bomεe le:

15 Me ηkee gee dinen. Ben nu ke lo! Ke ben leε, ke ben yvuwse. Me nshieele le ben bee keeleε lo kenεε yvuwse lo!

16 Nonen, no ben nu ke lo finen enteleη yaa leε kenεε yvuwse, me nu ηke encuy ben ê me emvu.

17 Ben duu le ben nu bonyii bo kp-waw e ε ben ε kuken wase yaa bvuu shieele fiεe ke. Ben gayte nonen yaa yene le finen nu ε fí ε fo lo? Ben nu bonyii bò shen ekoole bonyii dvù, bò bonyii bo kefufe le, bvuu nu binfefe noo bonyii bò lene binyi bincimte!

18 Me ηgomte keentefe ben le ben eguy ketwaa ke bigew e kè yeεe ê me kè bó nu ε ton ê lam kí ε no yuule, é ben emum enu bonyii bo kp-waw e. Ben eguy ndvù yî baa yî ben ebaη bincimte binen dvù, fo bonyii eyene bí le ε ben wuumene. Ben eguy ten εfuwe ke ejise le ê me, eyefe ejise eyene dvù, emum eyene mwεεm e.

19 Bonyii bò me ηkoonke nu ε me ηkè nsaw bó yî gee dibole, nya ηgew ê bó keentefe bó. Nonen, ben eduçee shieε ekumen mvuntelem mvunen.

20 Ben eyeke eyuw, me nleeme ê yew fwese ηkumci. E wee yuw lo diew yem ε yene kembuη, é me enley ento ê wvù le é bee wvù ediekene fiεe fimwaan.

21 Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enya wvù bvudvuu é wvù eshii bee wvù yî kawla wem e ke no me nto nsoε nshii bee Icem yî kawla we le.

22 Wee wvù keηke bitem ε wvù yuw fiεe fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashε bi bonyii bo mbee le.’ ”

4

Ɛ Jon yen Ɛ bó nyaa mbense ê Nyo' fowe

¹ Ɛjim jo mwεεm mwε, Ɛ me mbvuu ntaa, nε n'yen kembuη e fowe Ɛ kí nu keye. Ɛ diew ye yì me mbe n'yaw wase Ɛ n'yuw Ɛ yì jemyi ê me diewe soη e, bvuu gay ê me le, “Bence eto fen é me endunçee mwεεm mvù keηke keekooy Ɛjim jo kefew kin ê wo.”

² Kaη mwaan, Ɛ me nε no nu can Keyoy ke Nyo' le, mum n'yen kawla le Ɛ wvù nu fowe, Ɛ wee Ɛ shii yì dvù le.

³ Wee wvudvu to lawkene diewe kfuu eta yomew yò lumte yò bó teηe le jasba noo yò bó teηe le kanelia, Ɛ kela Ɛ daa Ɛ keekeε kawla wvudvu lawkene ten diewe te di bó teηe le emelaal e.

⁴ Bokawla bomew mbaanfiεε ncow bonεw to nu Ɛ keekeε kawla wvudvu, Ɛ bocε' bo bonyii le bomew Ɛ shiiyen yì dvù le mbaanfiεε ncow bonεw Ɛ bó Ɛ jise ndvù yì baa, Ɛ bon bifo bi bvunfon e Ɛ bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

⁵ Jaη yì lawkene to buyte yì kawla we le, baykene, dvùmte, Ɛ bin'yeese beenci fwe dvu kawla wvudvu bisooshwi y bì è nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwi y.

⁶ Fiεε fimew to nu ten fwe dvu kawla wvudvu fieesene joo yì baay mi yì yuule naa nεn sakasaka diewe kenleey e.

Mwεεm mvu mvuyuum mvumew mvunεm to nu Ɛ leem keekeε kawla wvudvu biba bicii Ɛ ejise Ɛ yiηsen lo yì mvù le fwe bô Ɛjim.

⁷ Fiεε fi fiyuum fi fwe to fieesene bvule, Ɛ fi bii fó fieesene waa na' wvù diemsen, Ɛ fi bvuu bii fó keηke bvushiw diewe bvuu wee le, Ɛ fi Ɛjim fieesene nfaanduη fò wvù bile.

⁸ Mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mvudvu to keηke bibε bisoocaa bisoocaa, Ɛ mvù Ɛ yiηsen lo bô ejise ewe bô ekuse. Mwεεm mvudvu to ké no yemte entaη bô

emvunsheen yaa luu ke. Mvù to ké no yemte le,

“Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo!

Ɛ nu wvù Tata Nyo' wvù Keηke Mvunçay Mvunciim.

Ɛ nu wvù wvù to nu wase, Ɛ è nu wvù wvù nu, Ɛ wvù nu ke eto.”

⁹ Mwεεm mvu mvuyuum mvudvu to ké dioo tumte moηkum mo Nyo' le nyaa n'wvum bô keyoone ê wvù wvudvu wvù nu Ɛ shii yì kawla le wvù nu dvù sekeci se ηka,

¹⁰ Ɛ bocε' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncow bonεw ba mum gbwe gen fwe dvu wvù wvù nu Ɛ shii yì kawla le, nya mbense wvu baay ê wvù wvuwe wvù nu dvù sekeci se ηka. Ɛ bó dioo gee nonen mum no baayi bifo bibole bi bvunfon e, jiwse fwe dvu kawla yemte le,

¹¹ “Wo wvù nu Tata, nu Nyo' wese, wo nu Ɛ kocen wvù bó etumte moηkum muw,

nyaa n'wvum ê wo,

bense mvunçay mwuw,

njefo è to bom wo mwεεm mvunciim,

Ɛ è to koη wo se bom mvù, mvù Ɛ no nu dvù.”

5

Waa Njee nu Ɛ kocen keebace bilay bi bisooshwi y

¹ Ɛ me mbvuu nε n'yen ηwa' mvu le ê ebo ke εceey ke wee wvù to shileε yì kawla we le, Ɛ bó Ɛ saη ente bô ekfuη Ɛ kewe lo, Ɛ lace mondvuum mosooshwi y bô kelay.

² Ɛ me nε n'yen ten nceendaa Nyo' mvu wvù temyi le Ɛ wvù wamte foweεwe biite le, “Ɛ nu yeε dvù wvù nu Ɛ kocen keebace bilay bin, efay ηwa' wvun?”

³ Ɛ wee faηe yaa nu dvù fowe keεε yì nshε le keεε ekuse jo nshε, wvù nulo efay ηwa' wvudvu keεε etaa ente jo ηwa' wvudvu ke.

4 E me mbee kpwe baay le wee to baa nu dvù wvù nu ε kocen wvù nulo eyene ηwa' wvudvu kenεε taa ente jodvu κε.

5 E wee mvu ηgoo bocε' bo bonyii le ba gay ê me le, "Fo wo ebeelè κε. Yεke eyuw, wee wvù bó teje le Bvule wvu ê kfuu di Juda le bvuu teje ten le Biay yì san ê kfuu di Nfon Dawe le nu ε so wase, ε è nu wvù wvù nulo ebacε bilay bi bisooshwi y bidvu efay ηwa' wvudvu." *

6 E me ne n'yen Waa Njee le ε wvù leeme entelεη jo kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε noo bocε' bo bonyii le ba, ε wvù nu κε diεwε bó nu ε σεε. Wvù to κεηκε biton bisooshwi y bô ejise εsooshwi y. Ejise yodvu nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwi y bì wvù nu ε tum bí ε buy ε gen yì εkolε ke nshε le kecii.

7 E Waa Njee wvudvu mum gen fi ηwa' wε ê εbo ke εcεy ke wee wε wvù to nu ε shii yì kawla le.

8 No wvù fi ηwa' wvudvu nonen, ε mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε bô bocε' bo bonyii le bo mbaanfιεε ncow bonεw ba mum gbwe gen fokuse fwe dvu Waa Njee wvudvu. Wee mwaanη mwaanη bó le to κεηκε kome bô kentee kè bó fε bô ketwaa ke bigew e kè yεεle, ε jiin nu ε dí ε yinçen jó. E jiin din nu bunle yi bonyii bô è nu bo Nyo' le.

9 E mwεεm mwε bô bocε' bo bonyii le ba mum yem ηkieε mvu wvu fwε ε wvù jemyi le,

"E nu wo wvù nu ε kocen keefi ηwa' wvudvu ebacε bilay bidvu, njefo bó to nu ε σεε wo ε ελεμε kuw sum bonyii can kebefε le nya bó ê Nyo'. E bonyii ban buy ê dikfuu le dicii, díεw yicii, dikfuu di bonyii le dicii noo bitum e bicii.

10 Wo nu ε nya bó bvunfon ε ge bó ε no nu bocee ncese

bo Nyo' wesebeene le.

E bó nu ke esaake yì nshε le."

11 E me ndioo mbvuu ntaale, ne n'yuw diεw bonceendaa bo Nyo' le ε bó nu lo bontfuke le bontfuke le bô bomala le bomala le. Bó to nu ε leemen κεεκεε kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mwε noo bocε' ba.

12 Bó to yemte foweεwe gayte le, "Waa Njee wvù bó to σεεε, è nu wvù wvù nu ε kocen keεκεηκε mvunçay bô kpaww noo bvufee bvu baay

noo diee di kuuke noo n'wvum noo bvukuke noo mbense."

13 E me ne n'yuw ε mwεεm mvunciim mvù Nyo' to bomεε mvù nu fowe noo yì nshε le noo εkuse jo nshε noo ê joo yi baay e, naa mwεεm mvunciim mvù nu mondvuum man e, ε mvù yemte le,

"Mbense bô n'wvum noo bvukuke noo mvunçay nu ε è κεηκε wvù wvuwε wvù nu ε shii yì kawla le

noo Waa Njee wvun sekecii se ηka!"

14 No mvù yem nonen, ε mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε bee le, "Fí enù nonen!" E bocε' bo bonyii le ba gbwe gen fokuse nya mbense wvu baay.

6

E Waa Njee bacε bilay bi bisooshwi y

1 E me no ntaale no Waa Njee wε to bayte kelay ke fwe ente jo bilay bi bisooshwi y biε, ne n'yuw ε fiεε fimew ηgoo mwεεm mvu mvuyuum mwε le jeme bô diεw κε diεwε ε bay jaη, gay le, "To!"

2 Le me ntaa, ne n'yen nyambala mi yì baa le ε wee ε ben yì dvù le, κεηκε kenεw. E bó mum bon kefo ke

5:5 4:4; Keη 49:9; Mat 1:1; Lum 1:3-4; Ibu 7:14 * 5:5 Wee wvun wvù bó teje le Bvule wvu ê kfuu di Juda le noo le Biay yì san ê kfuu di Nfon Dawe le, nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. 5:6 4:6-7; 5:9, 12; 6; 7:17; 12:11; 13:8; Yεsa 53:7; Yeli 11:19; Jon 1:29; 1Bi 1:19; 4:5; Saka 3:9 5:7 4:2, 9; 5:1, 13; 6:16; 7:10, 15; 19:4; 20:11; 21:5; 1Bfn 22:19; Yεsa 6:1; Esek 1:26-28; 10:1 5:8 8:3-4; Mben 141:2; 15:2 5:9 4:11; 5:6; 7:9; 14:3; Mben 96:1 5:10 1:6 5:11 Job 1:6; Dan 7:10; Ibu 12:22 5:12 4:11 5:13 Mben 150:6; Fili 2:10 6:2 19:11, 14; Saka 1:8; 6:1-7

bvunfon e ê wvù εfa, ε wvù buy, gen no diuu soo.

³ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bofεε, ε me n'yuw ε fiεε fi bokaη bofεε ηgoo mwεεm mvu mvuyuum mwε le gay le, “To!”

⁴ Ε nyambala mi buy ε yí yεεle nen ghaηη, ε bó mum nya nyo jem mi yi baay ê wee wvù to benεε yí dvú le, nya wvù bô mvunçay keecake nyεkeey yí εkolε ke nshε le kecii wvu le bonyii eyuwyi bomew.

⁵ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη botεte, ε me n'yuw ε fiεε fi bokaη botεte ηgoo mwεεm mvu mvuyuum mwε le gay le, “To!” Le me ntaa, ne n'yεn nyambala mi yi yiile le, ε wee ε ben yí dvú le keηke nfew wvù bó feeke mwεεm yí dvú le ê wvù εbo.

⁶ Ε me ne n'yuw ke diεwe diεw mi jemyi entelen jo mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε gayte le, “Wee nu ke ejo nlawma wvu yí diuu le dicile se guy fiηkone fi εgin e dvú, keεε ejo nlawma wvu yí diuu le dicile se guy mvunçkone mvu εε le dvú mvuntεntem. Geenεn fo wo eshiw mεεm bô mbvuum ke!”

⁷ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bonεw, ε me n'yuw diεw fiεε fi bokaη bonεw ηgoo mwεεm mvu mvuyuum mwε le ε yí gay le, “To!”

⁸ Le me ntaa, ne n'yεn nyambala mi le ε yí yayse lo, ε diee di wee wvù ben yí dvú le nu le Kpwe. Ε wvumvu wee bii εjim ε diee nu Wonçonkfu. Ε bó nya bó bô mvunçay le bó ejo bonyii bo yí keba ke nshε le kemwaan ente jo binεw, elεse bonyii bodvu bô nyó jem noo jeη noo kenfim noo nyám yi ηkpwaante.

⁹ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη botin, ε me n'yεn biyoy bi bonyii le εkuse jo ketaη ke ncese le. Ε biyoy bin nu bi bonyii bô bó to yuwyεε bó nje diεw Nyo' bô fiεε fi bó to jemyi leeme yí dvú le.

¹⁰ Ε bí wamte foweεwe le, “O Tata Nyo' wvù nu εwe jo Mwεεm Mvunciim, wo wvù yuule, nu keceεy. Wo nu ke ecey egeη ebuy neε se sumtεn nsaw wese etfuse envuke yí bonyii bô to yuwyεε bese le bô nu yí εkolε ke nshε le?”

¹¹ Ε bó mum nya ndvú yí baa ê wee mwaan mwaan bó le, gay le bó ebvuu emoocε caan, egeη ebuy no bó nu ke emεse eyuwyε boom bo bwee bó le bô nu tεn bonyii bo lemme le bo Nyo' le bô bó to nu keeke eyuwyε ke no bó to yuwyεε bó.

¹² Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bosooaan, ε me ntaa ne n'yεn ε nshε shiw bô mvunçay, ε diuu baηke no yiile nen tibtibtib diεwe ndvu kembampwe le, ε kpwee wvù tfule baηke no yεεle nen buηη diεwe ελεmε le.

¹³ Ε jón nen'yi fowe gbwekene fokuse diεwe mvuntam mvù beε ndεcindεci ε nffum fele kale le.

¹⁴ Ε εbulε ne kewe diεwe kεmba ke ηwa' le mum la lo. Ε dikum dicii bô bindvuy bicii ja fô mvú to nu.

¹⁵ Ε bonfon bo yí nshε le noo bonyii bo baay baay bocii noo bikuu bi bonyii bo nci le bi baay baay noo bonyii bo kpaw e noo bontεmemvunçay naa noo bonyii bocii keεε bonfaw keεε bó yaa nu ke bonfaw, mum no nyiimene ê ditfum e noo ê bimbaan e kuse yí dikum e.

¹⁶ Ε bó nyiimene nonεn, fuunçke ê dikum bô bimbaan gayte le, “Ben egbwεken yí yese le, ebaηyε bese fo wee wε wvù nu ε shii yí kawla le eyεne bese le bô fo Waa Njee eduçce shém ye yí ffuuke yí yese le.

¹⁷ Diuu di bó nu eduçce shém yibo yí ffuuke nu ε to wase ε kocεn, ε ke wee yaa nu dvú wvù nulo eleem ê bó fwe ke.”

7

Ε bó ge bonciise yí bonyii bo Islael e bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow

6:8 Yeli 14:12; Esek 14:21; Os 13:14 **6:9** 1:2, 9; 12:11, 17; 19:10; 20:4; 1Jon 1:1-2 **6:10** 18:24; Mben 13:1-3; Dito 32:43; Luk 18:7 **6:11** 3:5, 18; 4:4; 7:9, 13; 19:8, 14; Yεsa 61:10 **6:12** 8:5, 12; 11:13, 19; 16:18; Juε 2:10; Mat 24:29 **6:14** 16:20; 20:11; Yεsa 34:4; Ibu 1:11-12 **6:15** Yεsa 2:10, 19, 21; 24:21
6:16 5:7; Os 10:8; Luk 23:30 **6:17** Juε 2:11; Na 1:6; Sef 1:14-18; Mala 3:2

bonεw e (144,000)

¹ Ejim jodvu, ε me n'yεn bonceenda daa bo Nyo' le bonεw ε bó leemene εbuw ε won yo εna le, baanke fwe-fwe wvù buyte εbuw yodvu le fo wvù efele yî nshε le kεnεε yî joo yi baay e, naa noo yî bite le.

² ε me mbvuu n'yεn nceendaa Nyo' mvu le, ε wvù buyte jò diuu sane, kenke fiεε fi Nyo' wvù kenke nshii le fi wvù ciise bonyii bew dvù εbo. ε wvù mum tee bonceendaa bo Nyo' le bo bonεw ba bô diεw yî temyi. Bonceendaa ban nu bô bó to nyaε mvunƙay ε bó, le bó ebefe bô nshε noo joo yi baay.

³ ε wvù tee gay le, “Fo ben ebefe bô nshε kεnεε joo yi baay kεnεε bite sε bese ε ge bonciise yî monshim mo bonyii bo lemme le bo Nyo' wese le kε.”

⁴ ε me n'yuw le bonyii bô bó to ciiseεε nu bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonεw (144,000), ε bó buy ε dik-fuu di Islael e dicii.

⁵ Bó to nu ε ciise bonyii ε kfuu di Juda le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Leuben e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Gad e, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

⁶ ε kfuu di Ashel e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Naftali le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Manase le, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

⁷ ε kfuu di Semeon e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Lewe le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Isaka le, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

⁸ ε kfuu di Sebulun e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Yosεw e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, ε kfuu di Benjamin e, ε bó ciise bontfuke ncow bofεε yuufe le.

Kebombom ke bonyii le ε kí nu nεn mamamama

⁹ Ejim jodvu, ε me ntaa nε n'yεn kebombom ke bonyii le nεn mama-mama ε wee yaa nulo etan kε. ε bó buy bitum e bicii, bô dikfuu le dicii noo bonyii bocii bô diεw yicii, ε bó leeme fwe dvu kawla noo Waa Njee, ε bó ε jise ndvù yî baa kenke bidaayεε can yibole.

¹⁰ Bó to wvuuyi foweεwe gayte le, “Mboyma nεn'yi ε ε nu fô Nyo' wese wvù nu ε shii yî kawla le noo fô Waa Njee le.”

¹¹ ε bonceendaa bo Nyo' le bocii leem gem kεkεε kawla bô bocε' bo bonyii le ba noo mwεem mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε, no gbwee tumte monshim fokuse fwe dvu kawla, nyaa mbense wvu baay ε Nyo'.

¹² Bó to gee nonεn, gayte le, “Fí enù nonεn! Mbense bô bvukuke noo bvufee bvu baay nu ε ε kenke Nyo' wese. Beene enyaà keyoone ε wvù. ε kenke wvù n'wvum bô mvunƙay, ε wvù temyi sekeci sε nka! Fí enù nonεn.”

¹³ ε cε' mvu bocε' ba le, bife ε me le, “Ban nu baa bô nu ε jise ndvù yî baa? Bó buy fεε?”

¹⁴ ε me ntfuse ε wvù le, “Cee εkolε, ε kee kε wo.” ε wvù gay ε me le, “Ban nu bonyii bô boy yî kefew ke nƙεw wvu baay e. Bó nu ε cukε ndvù yibo ε εleme ke Waa Njee le, yí ε no baa,

¹⁵ bó ε mum ε no nu fwe dvu kawla Nyo', lemte wvù le εtan bô εmvunsheen yew ye ncese le. Wvù wvudvu wvù nu ε shii yî kawla le nu ke enu bô bó nu kebaw kebole.

¹⁶ Kε jen bεε ke eyuu bó kε, ε kε kendon bεε ke eyumte naa lo bó kε. Kε mvum bεε ke esuunke bó, ε kε kenƙfum bεε ke eyvuuke bó kε.

¹⁷ Fí nu ke enu nonεn, njefo Waa Njee wvù nu entelεn jo kawla nu ke ecεyte bó diεwε nεynjee le, joo bó gene bô bó fô joo yî nyaa nshii nu le. ε Nyo' ten nu ke esho misem yicii ejise

7:1 9:14-15; Yeli 49:36; Dan 7:2 7:3 9:4; 14:1, 3; 22:4; Esek 9:4, 6 7:4 14:1, 3; 21:12-13 7:9 5:9; 6:11; Lεw 23:40 7:10 5:7 7:11 4:4, 6 7:12 4:11 7:13 6:11; 7:9 7:14 1:5; 22:14; Mben 51:9; Dan 12:1; Mat 24:21 7:15 21:3 7:16 Yεsa 49:9-10 7:17 5:6; 21:6; Jon 10:10-11; Esek 34:11-16, 23-24; 21:4; Mben 126:5-6; Yεsa 25:8 8:1 Saka 2:17; Abk 2:20

εbole.”

8

Ε Waa Njee bay kelay ke εjim

¹ Ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaḡ bosooḡwiy yî ḡwa' wε le, ε mondvuum cife fowe nen ndvumm ḡen buy kenḡawtεn ke ntam kefew e.

² Ε me mum n'yεn bonceendaa bo Nyo' le bo bosooḡwiy bô ké no leeme ê Nyo' fwe. Ε bó nya disoḡ disooḡwiy ê bó.

³ Ε nceendaa Nyo' wvumvu nε to leem fô ketan ke ncese le kenḡe kelan kè bó tone jiin jó, ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle. Ε bó nya jiin ê wvú ε dí duule keetaashε yî ketan ke ncese le bô bunle yi bonyii bô è nu bo Nyo' le. Ε ketan kedvu nu ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew kè yeεle, ε kí nu fwe dvu kawla.

⁴ Ε wvú ton, ε njiim jiin didvu bô bunle yi bonyii bô è nu bo Nyo' le buy εbo jo wvú ben ḡen fwe dvu Nyo'.

⁵ Ε nceendaa Nyo' wvudvu mum nε jo kelan kè bó tone jiin jó kiε, jo ḡuy fô ketan ke ncese le, ḡεε jó ε wvú yinḡen, ε wvú mum lan yî nshε le. No wvú lan nonεn, ε jan no lawkene, baykene, dvûmte, ε nshε shiike.

Ε bonceendaa bo Nyo' le kεw toḡ disoḡ dinεw

⁶ Ε bonceendaa bo Nyo' le bo bosooḡwiy bô to kenḡe disoḡ di disooḡwiy diε mum seyse ye keeton disoḡ didvu.

⁷ Ε nceendaa Nyo' wvu fwe toḡ ye soḡ, ε εbew bô ḡuy ε bó ε fiysen bô ελεμε tfuwε yî nshε le. Ε keba ke nshε le kemwaan εnte jo biba bitεte fie, ε keba kemwaan εnte jo biba bitεte bi bite le fie, ε εḡay yò tεεke εcii fie tεn.

⁸ Ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bofεε toḡ ye soḡ, ε bó tfume fiεε fimew ε ḡuy bεenci yî dvú le, ε fí nu diεwε kum wvu baay e. Ε fí gbwe ê joo yi baay e. Ε keba kemwaan εnte jo biba bitεte bi joo yi baay e nε tu ελεμε.

⁹ Ε keba kemwaan εnte jo bitεte bi mwεεm mvu mvuyuum e mvù nu ê joo yi baay e kpweken. Ε keba kemwaan εnte jo biba bitεte bi bonḡuw bo ê joo le sawyε.

¹⁰ Ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ botεte toḡ ye soḡ, ε jon mi yi baay nε fowe bεenci diεwε ken'yeese le, gbwe ban keba kemwaan εnte jo bitεte bi jóo yi booke le bô mondvuum mò jóo ké no buyte mó le.

¹¹ Diee di jon yidvu le nu le Ncewcew. No yí gbwe nonεn, ε keba kemwaan εnte jo biba bitεte bi jóo le no cewcewe. Ε bonyii nteen kpweken nje jóo yidvu yì bó to wuu, njefo jon yidvu to nu ε ge wase ε jóo yidvu no cewcewe lo.

¹² Ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bonεw toḡ ye soḡ, ε fiεε fimew bvuw diuu keba kemwaan εnte jo biba bitεte bô keba kemwaan ke kpwee le εnte jo bitεte. Ε fí bvuw tεn jón keba kemwaan εnte jo bitεte. Ε biba bibole kemwaan kemwaan no jiime. Ε n'yuu fanε yaa bvuu nu dvú ê keba kemwaan e εnte jo biba bitεte ke εmvunsheεn noo ke εntan e ke.

¹³ Ε me no ntaale, nε n'yuw ε nfaandun fuunḡe foweεwe no wvú to bile enteleḡ jo εbulε gayte le, “ḡḡεw εεy, ḡḡey εεy, ḡḡεw nu ke enu fô bonyii bô nu yî εkolε ke nshε le seke bó ε toḡ disoḡ di shεke di bonceendaa bo botεte nu wase keeton e.”

9

Ε bó toḡ soḡ yi bokaḡ botin

¹ Ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ botin toḡ ye soḡ, ε me n'yεn jon mi le ε yí to nε fowe gbwe fokuse. Ε bó nya ken'yene ê jon yidvu kè yen'yi kentuke kè shiile nen ḡooḡḡ e.

² Ε jon yidvu mum yene diuw kentuke kedvu, ε njiim buy jó nen kemm, ke yí buy ê mwεεm e fò bó ε kfum. Ε njiim yì buyεε ê kentuke kedvu le ge ε diuu bô εbulε nε no yiile lo.

³ Ε cúma buy ê njiim yidvu le shii yí nshε le. Ε bó nya cúma yidvu bô mvunƒay le yí etawene diεwε bonƒam bo yí nshε le,

⁴ lew le fo yí ebefe bô mwεεm mvù kuu yí nshε le, kenεε è nu εgay, kenεε bite, kenεε naa la, gay le yí enya ηƒεw ε è nu ke ê kfuu bonyii ba bô nu se bó kenƒke nciise wvu Nyo' fojise fo bó.

⁵ Bó to nu ε cinε le cúma yidvu enya ηƒεw ê bonyii yí kee le yitin. Geenεn fo yí eyuwye lo bó ke. ηƒεw wvù yí to nu keeke enyaa to nu ke diεwε wvu ηƒam seke wvù ε ta wee le.

⁶ Yí kee yí yitin yin e nu ε bonyii nu ke egomte kpwe yaa yene yí le ke. Bó nu ke ebeele keekpwe, ε kpwe lewte lo bó.

⁷ Cúma yin to nu ke diεwε nyámbala yí nu ε seyse wase keebuy gbwen jem e. Mwεεm mvumew to nu ê yí εfa diεwε bifo bi bvunfon e bì bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, ε monshim mobole nu diεwε mo bonyii le.

⁸ Yvúw bikuu bibole to nu diεwε yí bokεnε, ε bigew bibole no diεwε bigew bi bobvule le.

⁹ Yí to kenƒke ηƒáw ε yí nu diεwε ketwaa kè bonyii bo jem e banƒi gvúw dvú. Ε yí dioo bile ε bibε bibole no yole diεwε bikoto nteen bì è guute nyámbala seke bí lewte gbwen jem e.

¹⁰ Ε yí kenƒke diwvunte bô ƒεεη diεwε bonƒam e. Ε mvunƒay mvubole mvù bó nya ηƒεw dvú ê bonyii yí kee yí yitin e nu ε è nu yí diwvunte din e.

¹¹ Bó to kenƒke nfon wvubo ε è nu nceendaa wvù taale fô kentuke kè shiile nen ηoοη e kie, ε diee diew nu ê díεw Ibulu le le Abadon, nu ê díεw Glek e le, Abolion (ε diee din nu le wee wvù beete lo).

¹² Wvun wvù fey bεε ηƒεw wvu fwe. Geenεn ben eyekε eyuw, bomew bonƒεw bεε bii εjim bofεε.

Ε bó toη sonƒi bokan bosooaan

¹³ Ε nceendaa Nyo' wvu bokan bosooaan toη ye sonƒ, ε me n'yuw ε diεw buy fô bitonƒ bi binεw bì è nu

bi ketanƒ ke ncese le kè bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, kè nu fwe dvu Nyo',

¹⁴ jemyi ê nceendaa Nyo' wvu bokan bosooaan wvù to kenƒke sonƒ we le, “Fayε bonceendaa bo bonεw bô bó nu ε kay mbew joo yí kuuke yí Yuflets e.”

¹⁵ Nonεn, ε nceendaa Nyo' wvudvu mum fay bonceendaa bo bonεw bodvu. Bonceendaa bodvu nu ε bó to seyse ƒεε no cεyte kefew bô diuu noo kpwee bô kelum kè bó nu ke efay bó, ε bó eyuwye keba kemwaanƒ ente jo bitete bi bonyii le.

¹⁶ Me nto nu ε n'yuw no ηƒoo bonyii bo jem e bo yí nyámbala le nu. Bó to nu bomala ƒεε (200,000,000).

¹⁷ Nyámbala yí me nto n'yεnεε ê fiεε diεwε εfiε le fiε bô bonyii bô to benεε yí dvú le to nu ê yin je le: bonyii bodvu to nu ε jise bitwaa banƒ gvúw dvú ε ncom wvudvu yeεle diεwε ηƒuy e, bvuu nu diεwε εbulε le, bvuu nu tεn diεwε ƒinƒεηƒε le. Bikuu bi nyámbala yidvu le to fieesene bi bobvule le, ε ηƒuy bô njiim noo fiεε fimew diεwε mvunƒkanƒ mvù bεenci le, buyte ê yí εmvu.

¹⁸ Mwεεm mvu bonƒεw e mvun mvù è to nu, ηƒuy bô njiim noo fiεε diεwε mvunƒkanƒ mvù bεenci le, mvù to buyte ê nyámbala yidvu εmvu to nu ε yu bonyii keba kemwaanƒ ente jo bitete.

¹⁹ Mvunƒay mvu nyámbala yidvu le nu ε è nu εmvu jo yí bô yí diwvunte diyile. Diwvunte diyile nu diεwε yó le kenƒke bikuu, ε è nu fiεε fi yí lemse bonyii dvú.

²⁰ Naa no fí to kooyεε nonεn, kebese ke bonyii le kè mwεεm mvu bonƒεw e mvun to baa yuwye bó, to baa cim ekumen mvuntelem mvubole yí mwεεm mvù bó to ƒεε bô can yibole ke. Bó to baa kumen keebunlee bonceendaa bo dεwle le bô mvumooso kenεε è nu mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle kenεε kè baa kenεε

bô ketfu kè nεε, kεnεε εta, kεnεε kete. Ε mvumooso mvun nu σε mvú nulo eyen fiεε le kεnεε eyuw kεnεε elen.

²¹ Bó to baa cim kumen ten mvuntelem keeyuwyi bonyii kεnεε keegee nfm kεnεε cee nce nnyen kenjan kεnεε conene ke.

10

Nceendaa Nyo' wvù to kεηke fiηwa' ε bó ε yene

¹ Ε me mbvuu n'yεn nceendaa Nyo' wvumvu wvù temyi le ε wvú shiile too fowe, ε kembew ε sùm wvú diεwε ndvu le, ε kela ε daa εwe jo ekolε kew. Bvushiw bwew to nu diεwε diuu le, ε bikaa biew nu diεwε leme di ηguy e fò dí bene.

² Wvù to kεηke fiηwa' fimew ε wvú εbo ε bó ε yene. Ε wvú shii tome ekalε kew ke εcεy yî joo yi baay e, tome ke εηkonko yî nshε le.

³ No wvù tome nonen, fuη foweεwe diεwε bvule fò wvú wamte le. No wvú fuηε nonen, ε jan yî ké no baykene bokaη bosooshwi y mum jeme.

⁴ No jan yî ké no baykene bokaη bosooshwi yidvu jeme nonen, ε me mum no ηgomte keensan fiεε fi yî jeme, ε diεw mi gay ε me fowe le, “Gεεε fiεε fi jan yî ké no baykene bokaη bosooshwi yin jeme εshem. Fo wo esan ε ηwa' le ke.”

⁵ Ε nceendaa wvù me nto n'yεnεε ε wvú leeme yî joo yi baay e noo yî nshε le wε cake kebo kew ke εcεy we,

⁶ kan ε diee di wee wvuwe wvù nu dvú sekeci se ηka le wvù ε nu wvú wvù to bomεε εbule bô mwεεm mvunciim mvù nu yî dvú le, noo nshε bô mwεεm mvunciim mvù nu yî dvú le, noo joo yi baay bô mwεεm mvunciim mvù nu jó. Ε wvú kan gay le, “Kε Nyo' bεε edvuyte lo keege fiεε fi wvú gomte ke!”

⁷ Ε nu ke enu εdiuw yò nceendaa Nyo' wvu bokaη bosooshwi y nu ke eton ye son, é Nyo' ege é fiεε fi wvú nyile eto ekocen no wvù to jemyεε

wase ε bonyii bew bo lemme le bô ε nu bonyii bew bo ntum e.”

⁸ Ε diεw yî me nto n'yuwεε wase fowe ye bvuu jeme ε me le, “Gεεε efi ηwa' wvù bó nu ε yene wε εbo jo nceendaa Nyo' wε wvù leeme yî joo yi baay e bô yî nshε le.”

⁹ Ε me mum ηgen fò nceendaa Nyo' wvudvu le ηgay le wvú enya fiηwa' fidvu ε me. Ε wvú gay ε me le, “Ko edie. Wvú nu ke edioo ε bow ε wo εshem ecewcewe lo. Geenεn, ε wvú nu ke eyeke ε wo εmvu diεwε bvutuw e.”

¹⁰ Ε me mum nfi fiηwa' fidvu εbo jo nceendaa Nyo' wvudvu, ndie. No me nto ndiee, ε wvú no yeke ε me εmvu diεwε bvutuw e. Geenεn seke wvú to bowεε wase εshem no cewcewe lo.

¹¹ No me ndieε, ε bó mum gay ε me le, “Wo kεηke keebvuu etefe ntum Nyo' ε bonyii. Ntum wvun nu ekumε dikfu di bonyii le bô bitum noo bonyii bô jemyi dikfu di díew e noo bonfon.”

11

Bonyii bo ntum Nyo' le bo bofεε

¹ Ε bó mum nε nya nfew ε me ε wvú nu diεwε kεman e, gay ε me le, “Gεεε efew yew ncese Nyo' bô ketaη ke ncese le, etaη ten bonyii bô bunlee Nyo' dvú,

² geenεn fo wo efew lakfulεεn yi εkfuη ke. Cine dvú njefo bó nu ε nya wase ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu. Bó nu ke eben yî kelaante kè yuule le, envuwεε kelaante kedvu yî kee le mbaanyε ncow fεε.

³ Me nu ηke enya mvunηgay ε bonyii bem bo bofεε bô jemyi ekumε me, é bó eteete ntum wεm ε bonyii yî εdiuw e ntfuke bô gee fεε kecow mbansoocan e (1,260). Bó nu ke eteete ε bó ε jise bimbamkpwe.”

⁴ Bonyii bo bofεε ban nu bite bi Olif e bi bifεε noo mwεεm mvu mvunfεεm mvù bó tomyi bin'yeese yî dvú le mvù

ké no leeme fwe dvu Tata wvù kenke nshε.

⁵ Ε wee ke enε ε no gomte keege fiεε fi befe bô bó, é ηguy ebuy dew yibole efiese lo wee wvubo bvuban wvudvu. Ε nεε no wee gomte keege fiεε fi befe bô bó tu wvú kenke keekpwe nonεn.

⁶ Bó kenke mvunçay mvù è nulo é bó eban ebule ε fo jan ecem naa lo yí nshε le εdiuw yò bó nu eteete ntum Nyo' le. Ε bó kenke ten mvunçay mvù è nulo é bó ebanke jóo é yí etu ελεμε noo mvunçay keelan dikfuu di bimfim e yí nshε le naa seke la wvù bó shieele.

⁷ Bó nu ke edioo ε mεse ε jeme fiεε fi bó kenke keejeme, é nyam yí bεmte yí buyte é kentuke kiε kè shiile nen ηoonη e, ebuy etum jem bô bó, eso bó, eyuwye bó,

⁸ é εgvun εbo emεy ejjime é je é ke-laante ke baay e. Kelaante kin nu kè bó teηε é díεw yí mawεen e le Sodom kenεε le Ijiw, ε è nu jó jò bó to taε Tata wvubo yí kentam e.

⁹ Yí εdiuw e εta bô kençawten nu ε dikfuu di bonyii le, kenεε è nu bo ntεw wvù la le, kenεε bò jemyi kfuu díεw yí la, kenεε bo bitum bì la le, nu ke etaale εgvun εbo no yó jiiimene, etun ε fo bó edwey bó kε.

¹⁰ Bonyii bô è nu bo yí wonç wvun e nu ke elançaje laa è kpwese bonyii ban ε kpweken ε. Bó nu ke esakene lo, ε wee ciinse nnya é wee, ε wee ciinse nnya é wee. Bó nu ke egee nonεn njefo bonyii bo ntum Nyo' le bo bofεε ban nu ε to bô ηγεw wvu baay yí bonyii bô è nu bo yí wonç e.

¹¹ Ε fi ke kooy, ε εdiuw yo εta bô kençawten εyan ke fey, ε keyoy kè nyaa nshii nε fô Nyo' le, ley yí bó le, ε bó kase ja we. Ε bonyii yen nonεn, kenke nfan baay.

¹² Ε bonyii bo bofεε bodvu mum yuw ε díεw jeme we bô mvunçay

gayte é bó le, “Ben eben eto fen!” Ε bó mum no bene gene we é kembεw e, ε bonyii bobole bo bvuban e taale.

¹³ Kε kefew kedvu le, ε nshε nε shiw bô mvunçay baay, ε keba kemwaan εnte jo yuufe jo kelaante kedvu bvuse. Ε bonyii bontfuke bosooshwi (7,000) kpweken no nshε yidvu to shiwεε. Ε kebεse ke bonyii bô to shεkεε le, kenke nfan baay, no tumte monçkum mo Nyo' wvù nu we le.

¹⁴ Wvun wvù fey nu ηγεw wvu bokanç bofεε. Geenεn ben eyekε eyuw, ηγεw wvu bokanç botεte nu eto nfew caan.

Ε bó tonç sonçyi bokanç bosooshwi

¹⁵ Ε nceendaa Nyo' wvu bokanç bosooshwi ke tonç ye sonç, ε me n'yuw no díεw jemyi bô mvunçay we gayte le, “Bvunfon bvú yí wonç wvun e nu ε tu wase bvú Tata wesebeene bô Mboyse we wvù wvú to kawεε le, ε wvù nu ke esaake sekecii se ηka.”

¹⁶ Ε bocε' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncow bonεw ba bô shiileε yí bokawla bobole fwe dvu Nyo' mum no gbwee tumte monshim mobole fokuse, nyaa mbense wvu baay é Nyo'.

¹⁷ Ε bó no gee nonεn, gayte le, “Bese nyaa keyoone é wo, Tata Nyo' wvù Kenke Mvunçay Mvunciim, wo nu keseen, ε wo to nu wase. Bese nyaa keyoone njefo wo nu ε jo wase mvunçay mvuw mvu baay ε kεw ε no saake.

¹⁸ Bonyii bô yaa kee kε wo * to ton'yi shém,

ε kefew kè wo nu edunçε shém yo yí ffuuke nu ε kocεn wase.

Ε è nu kefew kè wo nu esaw bonyii bô nu ε kpweken wase.

Ε è bvuu nu ten kè wo nu emawçε bonyii buw bo lemme le

bò è nu bonyii buw bo ntum e,

11:5 2Bfn 1:10; Mben 97:3; Yeli 5:14

11:6 Ksm 7:17-19; 1Bfn 17:1; Jem 5:17

11:7 13:1-2; 17:8

11:8 Luk 13:33-34; Kenç 18:20; Yesa 1:10; Esek 16:46; Ksm 3:16-19; 7:3-5

11:10 Jon 16:20

11:11

Esek 37:9-10

11:12 2Bfn 2:11; Lem 1:9

11:13 6:12-13; Esek 38:19-20

11:15 4:11; Ksm 15:18;

Mben 22:28-30; Dan 2:44; 1Kol 15:24-28

11:16 4:4

11:17 1:8; 4:8; 15:3; 16:7; 19:6, 15; 21:22; Amo

4:13; 2Kol 6:18

11:18 19:5; Mben 2:1-5; 110:5-6

* 11:18 Bonyii ban fen nu ε bó teηε bó teyey le,

«bitum».

ebvuu emawƒe bonyii bò è nu bo Nyo' le,
emawƒe ten bonyii bocii bò wvumte diee diuw,
kenεε è nu bo caan caan kenεε bo baay baay.

Ε è nu ten kefew kè wo nu elεse bonyii bò beete bò ekolε ke nshε le.”

¹⁹ Ε bó nε yene kembuƒ ke yew ncese Nyo' yi fowe le. Ε ηkuw monƒkan mo Nyo' le wvù to nu yew ncese yidvu le yenε. Ε jaƒ nε no lawkene, baykene, dvùmte, ε nshε shiike, ε εbew yo baay baay shiile.

12

Kpwoon mvu bò kenƒuum ke nyam mi le ε yí fieesene nyam joo

¹ Ε me nε n'yεn kfuu fiεε fimew fi diuw wvù yumεεn e fowe. Ε to nu kpwoon mvu ε wvù ε tfume diuw ye le diεwε ndvu le, ε kpwee nu εku jo bika a biew, ε wvù ε bon kefo ke bvunfon e, ε jón nu yí dvù le yuufe ncow fiεε.

² Wvù to nu bò fue, lumte wase keeboo, yuuke nsase lume, beele.

³ Ε me mbvuu n'yεn kfuu fiεε fimew fi diuw wvù yumεεn e fowe. Ε to nu kenƒuum ke nyam mi le ε yí yeεle lo, ε yí fieesene nyam joo. Ε yí kenƒke bikuu bisooshwi y bò bitoƒ yuufe, ε bifo bi bvunfon e bi caan caan bisooshwi y nu yí bikuu bidvu le.

⁴ Ε yí jiw wvun we, ε wvù ka keba kemwaan εnte jo bitete bi jón e we tfume yí nshε le. Ε kenƒuum ke nyam e kedvu nε leem fwe dvu kpwoon wvù to lumte wε, wvu le kpwoon wvudvu dioo ε boo, é wen enƒele lo wan wvudvu wvù wvù boke.

⁵ Ε wvù boo wan diemsεn, ε è nu wvù nu ke esaake bitum bicii bò ke-toome ke ketfu le. Geenεn, no wvù to bokεε ε bó mum cun wan wvudvu ben dvù fò Nyo' le, ε wvù no nu mbew kawla we le.

⁶ Ε kpwoon wvudvu mum fεε lo ƒεn no nu ηkpwaante bvudvuu bvù Nyo' to seyseε wase fò wvù le. Ε è nu fò bó nu ke etaale fò wvù le yí εdiuw e ntfuke bò ƒee fεε kecow mbaƒ soocan e (1,260).

⁷ Ε jem nε ke w won Nyo' le, ε nceenda Nyo' wvù Maykel bò ηgoo ye bonceenda no diuw bò bo kenƒuum ke nyam yí fieesene nyam joo ye le. Ε nyam yidvu bò bew bonceenda diuw,

⁸ geenεn ε bó so kenƒuum ke nyam e kedvu bò ηgoo ye, ε bó faƒε yaa bvuu kenƒke bvudvuu won Nyo' le ke.

⁹ Ε bó bvuse kenƒuum ke nyam yí fieesene nyam joo le kiε wvumse ε kí gbwe fokuse yí nshε le. Kenƒuum kin nu yo yi bvuyvuum e ye yí è nu dεwle bvuu nu Satan. Ε è nu wvù wvù leεle bonyii yí ekolε ke nshε le keci. Bó to wvumse wvù bò bonceenda bew ε bó gbwe yí nshε le.

¹⁰ Ε me nε n'yuw ε díεw jemyi foweεwe won Nyo' le gayte le, “Ε nεε keseen wvù Nyo' nu eboyse bonyii bew, eduƒε mvunƒay mwew mvu lemme le, esaake bvunfon bwew, é Mboyse we wvù wvù to kawεε eduƒε ten mvunƒay mwew mvu sa' le. Fí nu nonεn keseen njefo bó nu ε wvumse wase wee wε fokuse wvù se ké no leeme fwe dvu Nyo' wesebeene εmvunsheen bò εntaƒ teyte mwεεm yí boom bo bwee wesebeene le.

¹¹ Geenεn, bó nu ε so wase wvù nje εlemε ke Waa Njee bò diεw Nyo' yí bó leeme jim nsaw wvudvu le. Ε ke bó to baa kooƒke nshii wvubo é je yí è nulo é bó emum efane lo keekpwe le ke.

¹² Nonεn, won Nyo' elanƒanè, ε bonyii bocii bò nu fò, lanƒanè ten. Geenεn, ηƒεw wvu baay nu fò ben e nshε bò joo yi baay, njefo dεwle nu ε shii wase ε to é ben e. Wvù nu ε yiƒsεn bò shém yí ffuuke baay,

11:19 4:5; 6:12-13; 8:7; 15:5; Job 38:22-23; 1Bfn 8:1, 6 **12:1** Yesa 7:14; 26:17 **12:3** 12:7, 9, 13; 13:2; 16:13; 20:2; Dan 7:7, 24 **12:4** Dan 8:10 **12:5** 19:15; Mben 2:9 **12:6** 1Bfn 17:1-7; 19:5-7; Mat 2:13; 11:2 **12:7** Dan 10:13; Jut 9 **12:9** 20:2; Kenƒ 3:1; Yesa 14:12; 27:1; Luk 10:18; Jon 12:31 **12:10** 4:11; 11:15; Job 1:9-11; Saka 3:1 **12:11** 6:9; Mat 16:25; 5:6; 1Jon 2:14; 5:4 **12:12** 18:20

njefo wvù kee lo ɛ kefew kewene shɛke wase caan.”

13 Ɛ kenɔuum ke nyam yì fieesene nyam joo yɛ dīoo yɛn ɛ bó nu ɛ tfume wase wen, wen ɛ gbwe yì nshɛ le, ɛ yì daa kenlewtɛ ɛjim jo kpwoon wɛ wvù to bokɛɛ wan diemsɛn e.

14 Geenɛn, ɛ bó nya bibɛ bi nfaandun e bifɛɛ ɛ kpwoon wvudvu ɛ wvù ebii dvù keelewtɛ yo yɛ egɛn enu nkpwaaante yì bilum e bitete bó kenɔgawtɛn ɛ bó taale fô wvù le.

15 Ɛ yo yidvu mum bvuse joo ɛmvu diɛwɛ joo yì booke le ɛjim jo kpwoon wvudvu wvu ɛ yì etuu wvù egɛn dvù.

16 Geenɛn, ɛ nshɛ ficɛ kpwoon wvudvu, yene diuw we mi lo joo yì kenɔuum ke nyam e kedvu to bvusɛɛ ɛ yì ɛmvu le.

17 Ɛ nyam yidvu mum ton'yɛ shém bó kpwoon wvudvu, mum ja laa bvudiuw ɛ kebɛse ke boom bo kpwoon wvudvu le, ɛ è nu bó bô gɛɛle bonci bo Nyo' le bvuu leeme jim nsaw Jisos.

18 Ɛ yì * mum gɛn no leeme ngem joo yì baay e.

13

Nyam yì bɛmte yì to buyɛɛ ɛ joo yì baay e

1 Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn ɛ nyam yì bɛmte buyte ɛ joo yì baay e, ɛ yì kenɔke bikuu bisooshwiy bó bitonɔ yuufe noo bifo bi bvunfon e bi caan caan yuufe yì bitonɔ bidvu le, ɛ ɛdiee yò beete bó diee di Nyo' le nu yì bikuu bidvu le.

2 Nyam yidvu yì me nto n'yɛnɛɛ to fieesene bīaa, ɛ ɛkaw ɛye nu diɛwɛ yo nyam mi yì bó tenɛ ɛ bɛɛ le, ɛ diuw we nu diɛwɛ wvu bvule le. Ɛ kenɔuum ke nyam yì fieesene nyam joo le kiɛ mum nya nyam yidvu bó mvunɔgay mwew noo kawla we ɛ yì esaake bó mvunɔgay mvu baay.

3 Ɛkolɛ ke nyam yidvu le kemew to nu ɛ yuu kenɔke wase kfuu kelɛmtɛɛ kemew ɛ è nu kè to nulo eyu lo yì,

geenɛn ɛ kí to bonɛn wase. Ɛ diuw yum lo bonyii bocii yì ɛkolɛ ke nshɛ le, ɛ bó no gbweɛ ɛjim jo nyam yidvu.

4 Ɛ bonyii no nyaa mbense wvu baay ɛ kenɔuum ke nyam yì fieesene nyam joo yɛ le, njefo yì to nu ɛ nya nyam yì bɛmte yidvu bó mvunɔgay mwew. Ɛ bó mum no nyaa ten mbense wvu baay ɛ nyam yì bɛmte yidvu gayte ɛ, “Ɛ nu yɛɛ diɛwɛ nyam yì bɛmte le, ɛ è nulo ediu yɛɛ yì?”

5 Bó to nu ɛ cinɛ nyam yidvu le ɛ yì no kenɔke diuw wvù è nulo é yì ejemyi díɛw kensaa ye dvù, bvuu beete bó diee di Nyo' le, bvuu cinɛ ten ɛ yì esaake yì kee le mbaanyɛ ncow fɛɛ.

6 Ɛ yì mum kɛw no jemyi díɛw yì befe ɛkumɛ Nyo', beete bó diee diw bó bvudvuu bvù Nyo' nu fó le noo bonyii bó nu wonɔ Nyo' le.

7 Bó to nu ɛ cinɛ ten ɛ yì etum jem bó bonyii bó è nu bo Nyo' le, eso bó, cinɛ ten ɛ yì ɛkenɔke mvunɔgay ɛwe jo bontɛw bocii bó bonyii bocii noo bonyii bo díɛw e yicii, noo bitum bicii.

8 Bonyii bocii yì ɛkolɛ ke nshɛ le nu ke enyaa mbense wvu baay ɛ yì. Bonyii ban nu wee tfuu wvù bó to baa sanɔ wase diee diw ɛ nwa' le ɛ wonɔ sɛ ke kɛw e kɛ. Ɛ nwa' wvun nu wvù ɛdiee ɛ bonyii bó kenɔke nshii nu jó, ɛ è nu nwa' Waa Njee wvù bó to selɛɛ.

9 Wee wvù kenɔke bitem, ɛ wvù yuw.

10 Ɛ wee nu ɛ fí nu ɛ bó nu ekoo wvù, tu bó nu ekoo. Wee é no nu ɛ fí nu ɛ wvù nu ke ekpwe yì finyo le, tu bó nu ke eyu wvù bó finyo. Fin gene fô bonyii bó è nu bo Nyo' le ɛ bó ekuu shém, eleese fitele yì ye le.

Nyam yì bɛmte yì to buyɛɛ ɛ nshɛ le

11 Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn yimi nyam yì bɛmte le, ɛ yiyin buyte ɛ nshɛ le, ɛ yì kenɔke bitonɔ bifɛɛ diɛwɛ bi waa njee le, jemyi diɛwɛ kenɔuum ke nyam yì fieesene nyam joo yɛ le.

12 Yì to dunɔci mvunɔgay mvu nyam yì bɛmte yì fwe yɛ le mvunciim ɛjise jo

12:14 11:2 12:17 6:9; 11:7; 13:7; Dan 7:21 * 12:18 Bonwa' bo boyvuum bomew kenɔke fɛn le, “Ɛ me mum ngɛn ...” 13:1 Dan 7:3; 11:7; 19:20; Dan 7:3-8, 21, 25 13:2 2Tɛs 2:9 13:3 17:8 13:5 Dan 7:25; 11:36; 11:2 13:7 12:17 13:8 3:5; 5:6 13:10 14:12; Yɛli 15:2; 43:11; Luk 8:15 13:11 Mat 7:15

nyam yidvu. E yí ge ε ekole ke nshε le kecii bô bonyii bocii bo yí nshε le no nyaa mbense wvu baay ê nyam yi fwe ye yí kelεmteε kew kè to nulo eyu lo yí to nu ε bonεn wase le.

¹³ Yí to gee mwεεm mvù dunçi mvunçay mwew, gee naa ε nguy nen'yi we shiile fokuse ε bonyii ye ne.

¹⁴ No bó to nu ε cinε le yí egee mwεεm mvù dunçi mvunçay mwew fwe dvu nyam yí bεmte yimi ye, ε yí mum no læle bonyii bô nu yí nshε le dvú. E yí mum gay ε bó kene lan yí fieesene nyam yí bó to læmsεε bô nyo ε yí no nu ke dvú ye le.

¹⁵ Bó to nu ε cinε le yí enya keyoy ê lan nyam yí bεmte yidvu, wvu le è nu naa lo é lan yidvu ejemyi, gee ε bó yuwyi bonyii bocii bô faançke keenyaa mbense wvu baay ê lan yidvu.

¹⁶ Yí to nu ε gay le bó ege nciise yí bonyii le bocii yí kebo ke εçεy e kenεε fojise, gay le bó ege yí wee le kenεε è nu wee wvu caan kenεε wvu baay, kenεε wee kpaw, kenεε wvù fuute, kenεε è nu nfwa, kenεε è yaa nu ke nfwa,

¹⁷ wvu le fo è nulo é wee eguy kenεε egese fiεε se wvú kençke nciise wvudvu ke. Nciise wvun nu diee di nyam yí bεmte ye le, kenεε ejise ε ηwa' yo diee di nyam yidvu le.

¹⁸ Fin nu fiεε ε fí shieele bvufee bv baay. Wee wvù kençke bvufee etan ejise ε ηwa' eyan yò è nu diee di nyam yin e ekiεε. Ejise ε ηwa' eyan leeme fô diee di wee wvu wum e, ε yó nu ê ntañ e le, gee soocan bô mban soocan ncow soocan (666).

14

Waa Njee bô bonyii bo 144,000

¹ Ben eyeke eyuw, ε me ndioo mbvuu ntaa, ne n'yεn Waa Njee le ε wvú leeme yí kum wvù Sayon e, ε bonyii bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonεw (144,000) nu bô wvú. Bonyii ban nu bô to kençke

nciise diee diew bô di Ice le fojise fo bó.

² E me n'yuw ε diεw too fowe yole diεwε joo yí gbwee ê ηkoñ e, dvúmte ten diεwε jan yí baykene le. Diεw yí me n'yuwεε yidvu to jemyi ten diεwε dikome fô bonyii kumte le.

³ Bó to yemte ηkieε mvu wvu fwe fwe dvu kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε noo bocε' bo bonyii le ba. Ke è to nulo é wee mvu ekiεε ηkieε wvudvu efey bonyii bo bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonεw ba ke. E è nu bó bô bó to sumεε wase can kebefε le yí nshε le.

⁴ Boban nu bonyii bô to baa ebefe wase ye yibo bô bokεnε ke, njefo ke bó to kee wase bokεnε ke. E nu bó bô ké no bii Waa Njee le naa fεε fô wvú gene. Bonyii ban nu bô bó to sumεε ente jo εngokε ke bonyii le kecii le bó enu diεwε mvuntam mvu fwe le fô Nyo' bô Waa Njee le.

⁵ Mbiay ke baa yuu buy wase diuw wvubole ke. Bó nu fibole se nlom.

Njeme bonceendaa bo Nyo' le bo botεte

⁶ E me mbvuu ne n'yεn nceendaa Nyo' mvu le ε wvú bile εntelεñ jo εbulε. Wvú to kençke saaka wvù jee wvù mεy lo keefewçε ê bonyii bô nu yí nshε le bocii. Wvú to nu keefewçε ê bitum bicii, bô bontεw bocii, noo bonyii bô jemyi naa díεw yí la noo naa bonyii bô la bocii.

⁷ E nceendaa wvudvu funç foweεwe le, “Ben efanè Nyo' tumtè monçkum mew, njefo kefew ke nsaw we le nu ε kocεn wase. Ben enyaà mbense wvu baay ê wvú wvù to bomεε εbulε bô nshε noo joo yi baay bô mondvuum mò jóo buyte mó le.”

⁸ E wvumvu nceendaa Nyo' wvu le bofεε, no bii wvú le gayte le, “Babilon wvu baay nu ε gbwe wase, wvú nu ε gbwe wase. E nu wvú wvù nu ε ge bitum bicii ε wu nce we nsake diεwε mbvuum e.”

13:13 16:14; 20:8 **13:15** 14:9, 11; 15:2; 16:2; 19:20; 20:4; Yεsa 44:5; Dan 3:5 **13:17** 13:18; 15:2

14:1 22:4; Yεsa 4:5; Jue 3:5; 3:12 **14:2** 1:15; 15:2; 19:6; Esek 1:24-25 **14:3** 4:4, 6; 5:9 **14:4** Jon

10:4-5 **14:5** Yεsa 53:9; Sef 3:12-13 **14:6** Mat 24:14 **14:7** Mben 146:6 **14:8** 17:2; 18:2 **14:9** 13:15

⁹ E wvumvu nceendaa Nyo' wvu le botete mum bi ten bó le, no fuunƒe foweewe le, “E wee mom lo e nya mbense wvu baay ê nyam yi bemte ye bô ê lan nyam yidvu, e kenƒe ten nciise fojise kenεe yi kebo le,

¹⁰ tu wvú nu ke ewu shém Nyo' yi ffuuke diεwe no wee ké wu mbvuum. Shém yidvu nu e wvú e beεse ê fiko fiew fi nsase le e wvú baa fiysen ke. Wvuwε wee nu e bó nu ke elan wvú ê fiε le e fi fie diεwe mvunƒan e, é wvú eyene ηgew jó. Fifin nu ke enu fwe dvu bonceendaa bo Nyo' le bô yuule bô Waa Njee.

¹¹ Njiim nu ke ebene ke lo sekecii se ηka fô bó lan bó ηgew e. Ke bonyii ban bô nyaa mbense wvu baay ê nyam yi bemte bô ê lan nyam yidvu noo bonyii bô kenƒe nciise diee diew nu ke ekenƒe naa lo nleeten yi ηgew wvubole emvunsheenƒe kenεe entanƒe ke.”

¹² Fifin gene fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bô è nu bó bô geele bonci bo Nyo' le, e bó e lese fitele yi Jisos e, le bó kenƒe keekuu shém.

¹³ E me ne n'yuw e diew jemyi won Nyo' le, gayte ê me le, “Sanƒe fin: E kew yi keseen e gen lo nu e njon wvu baay nu fô bonyii bô kpwee e bó e taashe bô bo Tata le.” E Keyoy ke Nyo' le bense le, “Njon wvu baay nu fô bó le keceey, njefo bó nu elēeten yi monlum mobole, é gee dibole di jee ebi bó le.”

Ngbwele wvù è nu nsaw Nyo'

¹⁴ Ben eyeke eyuw, e me ne nta n'yen kembew e e kí baa lo, e wee e shii yi kembew kedvu le fieesene wee wvù diee nu Waawee. Wvú to nu e bon kefo ke bvunfon e e bó e kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, kenƒe finyo ebo e fi nu diεwe fi yun e, koole.

¹⁵ E wvumvu nceendaa Nyo' ne buy yew ncese le, fun wee we wvù to shilεe yi kembew e foweewe, gay le, “Neke finyo fiuw egbwele ngbwele dvú. Kefew ke ngbwele le nu e kocen

wase, e ekole ke nshε le nu e looce wase e be kè bó egbwele.”

¹⁶ Nonen, e wee we wvù to shilεe yi kembew e mum jiw finyo fiew yi ekole ke nshε le, ge ngbwele dvú yi nshε le.

¹⁷ E wvumvu nceendaa Nyo' bvuu buy yew ncese yi fowe le, e wvú kenƒe ten finyo diεwe fi yun e ebo e fi koole.

¹⁸ E wvumvu nceendaa Nyo' mum buy fô ketanƒe ke ncese le, e è nu wvú kenƒe mvunƒay ewe jo ηguy. E wvú fun foweewe ê wvumvu we wvù to kenƒe finyo fi koole fiε le, “Neke finyo fiuw esumye bikawci bi mvuntam mvu mbvuum e dvú yi nshε le, njefo mvuntam mvudvu nu e yeε wase.” *

¹⁹ E nceendaa Nyo' wvudvu mum jiw finyo fiew yi nshε le, sumye mvuntam mvu mbvuum e mvu yi nshε le, baance, tfuw bvudvuu bvú baay bvù bó some mbvuum fó le, e fifin dunƒi fiε fi shém Nyo' yi ffuuke nu ke ege bô bonyii.

²⁰ E bó no some mvuntam mvu mbvuum e modvu bô bikaa ekfun jo kelaante, e è buyte elemε, yiηsene bene buyte diεwe fô diuw nyambala le, leηƒe gene, gen buy diεwe bomay e gee fεε.

15

Bongew bo bosooshiwiy bô è nu bo kemεse le

¹ E me mbvuu ne n'yen kfuu fiε fi diuw wvù yumεen e fimew fowe, e è nu naa lo kenƒhaw ke fiε le ke baay. E to nu bonceendaa bo Nyo' le bosooshiwiy e bó kenƒe bongew bosooshiwiy bô è nu bo kemεse le keenya ê bonyii, njefo boban nu bô Nyo' nu emεse edunƒe shém ye yi ffuuke dvú.

² E me mbvuu ne n'yen fiεe fimew e e fi fieesene joo yi baay mi yi nu e bó e fiysen bô ηguy, e yi yuule naa diεwe kenleey e. E bonyii bomew leeme mbew joo yi baay yidvu le e è nu bô to soe wase nyam yi bemte ye bô lan ye

14:10 15:7; 16:1, 19; 19:20; Ken 19:24; Mben 11:6; Yeli 25:15; Esek 38:22; Mat 25:41 14:11 19:3; Yεsa 34:10 14:12 13:10 14:13 1:3; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7, 14; Ibu 4:9-10 14:14 Dan 7:3-14; Mat 13:39-40; 17:5; 24:30; Lem 1:9 14:14 1:7, 13 * 14:18 Mvuntam mvun nu ê diεw bala le le, «grapes.» 14:19 19:15; Yεsa 63:1-6 15:1 4:5; 15:7; 16:1; 17:1; 21:9 15:2 4:6; 5:8; 13:15, 18; 14:2

noo ejise ε ηwa' yò è nu diee di nyam yidvu le. Bó to leeme fò kεηke dikome di Nyo' le can e,

³ yemte ηkiee Muses wvù wee lemme Nyo' bô ηkiee Waa Njee. Bó to yemte le,

“O Tata Nyo' wvù Kεηke Mvunḡay Mvunciim,
mwεεm mvù wo gee nu naa mvu baay bô mvu kenḡhaw e.

Wo nu Nfon bitum bicii,*
ε je yì wo gee mwεεm jó nu yi teyḡey bô yi keceey.

⁴ O Tata, wee wvù nulo saa efane wo, tumte monḡkum muw nu yeε?

ε mεy ke wo maan wvù yuule.
Bitum bicii nu ke etoo nyaa mbense wvu baay ê wo,
njefo bó nu ε yeḡ mwεεm mvù wo gee le ε mvú nu teyḡey.”

⁵ Ejim jodvu ε me ne ntaa, n'yeḡ ε bó yene yew ncese yi fowe yì è nu cun yì dunḡi le Nyo' nu bô bonyii.

⁶ ε bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwi y bô to kεηke bonḡew bo bosooshwi y ba mum buy yew ncese yidvu le. Bó to nu ε tfume ndvú ε yì looci lawkene, waw diḡ'waw yì gvúw e ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

⁷ ε fiεε fimwaaḡ ηḡoo mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε le mum nya bintee bisooshwi y ê bonceendaa bo bosooshwi y ba ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle. Bintee bidvu to nu ε yiḡsen bô shém yì ffluuke yi Nyo' wvù nu dvú sekecii se ηka.

⁸ ε yew ncese ne yiḡsen lo bô njiim yì nen'yi fô n'yuu Nyo' bô fô mvunḡay mwew e. ε fi mum no nu le wee yaa to nulo ebvuu eley yew ncese Nyo' le ke, ḡen buy no bonḡew bo bosooshwi y bô bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwi y ba to kεηke keenya ê bonyii to kaε.

16

Bintee bi bisooshwi y bi shém Nyo' yì ffluuke le

¹ ε me ne n'yuw ε diεw mi jemyi foweεwe yew ncese yidvu le ê bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwi y ba le, “Ben eḡen etfuw shém Nyo' yì ffluuke yì nu ê bintee bi bisooshwi y biε le yì nshε le.”

² ε nceendaa Nyo' wvu fwe mum ḡen tfuw kew kentee ke shém Nyo' yì ffluuke le yì nshε le. ε biḡkokεn bi bεmte luci, kooyε bonyii bô to kεηke nciise nyam yì bεmte ye nyaa mbense wvu baay ê lan nyam yidvu.

³ ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bofεε tfuw kew kentee ê joo yi baay e, ε joo yidvu baḡke no nu diεwε ελεμε ke keḡkpwe ke wee le. ε fiεε ficii fi to cee ê joo yidvu le kpwe.

⁴ ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ botεte tfuw kew kentee ê jóo yi booke le noo mondvuum mò jóo buyte mó le, ε yì ne tu ελεμε.

⁵ ε me n'yuw ε nceendaa Nyo' wvù taale fô joo le jeme le,
“Nyo', wo nu Nyo' wvu teyḡey ê je yì wo sumtene bonsaw ban e.
Wo wvù nu keseen, ε wo to nu wase.
O Nyo', wo wvù yuule.

⁶ Bonyii ban nu bô ελεμε ke bonyii bô è nu buw e
noo bonyii buw bo ntum e nu fobo fo bó.

Wo ε mum ε nya ελεμε ê bó, bó ε wu.
Fifin nu naa nlawma wvubo.”

⁷ ε me ne n'yuw ε diεw buy fô ketan ke ncese le bεnse le,

“εε Tata Nyo' wvù Kεηke Mvunḡay Mvunciim,
wo sumtene bonsaw buw bii je keceey bô yi teyḡey e!”

⁸ ε nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bonεw tfuw kew kentee ε è nu yì diuu le, ε diuu kεηke je keekeyte lo ton'yi bonyii diεwε ηḡuy e.

15:3 4:11 **15:3** 16:5-6; 19:2; 22:12; Dito 32:4; Mben 145:17; Ksm 15:1; Mben 111:2; 139:14 * **15:3** Bonḡwa' bo boyvuum bomew kεηke le, “Nfon wvu sekecii”, bomew le, “Nfon bonyii bô è nu bo Nyo' le”.

15:4 14:7; Mben 86:9; 98:2-3; Yeḡa 2:2-3; Yeli 10:6-7 **15:5** 11:19; Ksm 40:34; Lem 7:44 **15:6** 1:13; Dan 10:5 **15:7** 4:6; 14:10; 16:1 **15:8** Ksm 40:34-35; Yeḡa 6:4; Esek 44:4 **16:1** 15:1; Mben 69:24; Yeḡa 66:6; Yeli 10:25 **16:2** 13:15; Ksm 9:10 **16:3** 8:8; Ksm 7:17-21; Mben 78:44 **16:6** 17:6; 18:24; 19:2; Dito 32:43; Mben 79:3, 10; Mat 23:35, 37 **16:7** 15:3

⁹ E nton'ye wvu baay wvù to buyte yí diuu le no ton'yi bonyii. Geenε ε bó fanε yaa ekumεn lo mvuntelem mvubole, etumte ε è nu monkum mo Nyo' le kε. E bó kaa no beete lo bô diee di Nyo' wvù kεnke mvunƒay mvu bonƒew ban e.

¹⁰ E nceendaa Nyo' wvu bokaƒ botin tfuw kew kenteε ε è nu yí kawla nyam yí bεmte ye le, ε won wvù nyam yidvu to saake nε jiim lo. E bonyii no nu yí monlum e lumyi elem εbo.

¹¹ E bó nε no nan'yi lo Nyo' wvù nu we nje nluce bô binƒoken bibole. Geenε fanε yaa ekumεn gee dibole kε.

¹² E nceendaa Nyo' wvu bokaƒ bosooaan tfuw kew kenteε ε è nu è joo yi Yuflets e, ε joo yidvu mum yum, keeseyse je wvu le bonfon bô nεn'yi è keba kè diuu sane le efey jó.

¹³ E me nε n'yeƒ biyoy bì yiile bimew e bitεte ε bí fieesene bisham. E bí buyte diuw kεnƒuum ke nyam yí fieesene nyam joo le, bô diuw nyam yí bεmte ye le, noo diuw wee wvù mbiayte le wen nu wee ntum Nyo' le.

¹⁴ Biyoy bin nu bonceendaa bo dεwle le. E è nu bí bì gee mwεεm mvù dunƒi mvunƒay mvubole. Bí ƒhane ƒene fô bonfon bo bitum e bicii yí εkolε ke nshε le baanci bó le bó esey-seè jem yí nu ke enu diuu di baay di Nyo' wvù Kεnke Mvunƒay Mvunciim e.

¹⁵ Jisos to nu ε gay le, “Ben eyekε eyuw, me nu nke enε nto diεwε coƒƒ e. Njon wvu baay nu wvu wee wvù baa leete kε, wvù kεnke ndvú ye ye le wvu le fo wvù ke enε etum ebuy kenyi kencimte é bonyii eyεƒ kencimte kew e.”

¹⁶ E biyoy bidvu ke mum baance bonfon bodvu fô bvudvuu bvù bó teƒε è díεw Ibulu le le Amagedon e.

¹⁷ E nceendaa Nyo' wvu bokaƒ bosooshwiƒ tfuw kew kenteε we yí fwefwe le. E diεw mi buy yew ncese

le fò kawla nu jemƒi foweεwe le, “Fí ε ge wase ye!”

¹⁸ E jaƒ nε no lawkene, baykene, dvûmte ε nshε shiike bô mvunƒay baay. Kε kfuu wvuε nshiw wvù nshε to shiwεε bô mvunƒay baay nεƒ to ke baa yuu nu wase dvú ε kεw no wee to kεwεε enu yí nshε le kε. Nshiw wvudvu to nu ε bεm baay.

¹⁹ E kelaante ke baay sεnεƒ buy biba bitεte. E bilaante bi bitum e no keeshi. Nyo' to nu ε kume kelaante ke baay kin kè è nu Babilon, nya fiko fi shém ye yí ffuuke le ε wvù selle.

²⁰ E bitum bi è joo εnteleƒ bicii fεε lo, ε dikum tεƒ lakεƒ lo.

²¹ E εbew yo baay baay no ƒbwekene fowe ε dimwaanƒ jite diεwε bokilu mbaanyε le. E εbew yodvu ƒbwekene yí bonyii le. E bó no nan'yi lo Nyo', nƒefo wvù nu ε ciinse nƒεw εbew yí bó le. Wvuwvun nƒεw to bεmte baay.

17

Kenteƒ ke kpwoon nsake le bô nyam yí bεmte

¹ E nceendaa Nyo' mvu εnte jo bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiƒ bô to kεnke bintee bi bisooshwiƒ biε nε to gay è me le, “To é me endunƒε è wo kfuu nƒεw wvù bó nu ke enya è kenteƒ ke kpwoon nsake wε wvù nu ε shii yí jóo le nteen.

² Kpwoon wvun nu wvù bô bonfon bo yí nshε le fεƒ gee nsake, ε nce we nsake wvun ε koo wase bonyii bo yí nshε le fεƒ diεwε mbvuum e.”

³ E nceendaa Nyo' wvudvu nε jo me ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ƒεƒ dvú nƒpwaante. E me n'yeƒ kpwoon mvu le ε wvù ε shii yí nyam yí bεmte le ε yí yeεle nεƒ ƒhanƒ ε yí ε yinƒεƒ lo bô εdiee yí ye le yicii yò beete bô diee di Nyo' le. Nyam yidvu to kεnke bikuu bisooshwiƒ bô bitonƒ yuufe.

16:9 9:20-21; 16:11, 21 16:10 13:1-2; Ksm 10:21-22; Yεsa 8:22 16:12 Yεsa 11:15; 44:27; 46:11
 16:13 12:3; 13:1-2; Ksm 8:2; Mben 78:45 16:14 11:17; 13:13-14; 19:20; Mat 24:24; 2Tεs 2:9; 19:11-21
 16:15 3:3, 18 16:17 16:1; Yεsa 66:6 16:18 4:5; 6:12-13 16:19 14:10; 18:2 16:21 11:19; 16:9
 17:1 Yεli 51:13 17:2 14:8; 17:18; 18:3; Yεli 51:7; Na 3:4 17:3 1:10; 21:10; Esek 8:3; 40:2; 13:1-2
 17:4 18:3, 16; Yεli 51:7; Esek 28:13

⁴ Kpwoon wvudvu to nu ε sufe ye bô ndvù bonyii bo baay baay ε yí yεεle lo, ε wvú lawkene ye le bô biεε bì bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yεεle noo dikfuu di εta yò lumte le noo εjise ε ban̄. Wvú to jici fiko ê wvú εbo ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yεεle ε fí ε yin̄sen bô mwεεm mvù bεmte noo nnyen ye kenjan̄.

⁵ Bó to nu ε san̄ diee dimew fojise fo wvú ε dí nu ê n̄gan e le, “Babilon wvu baay wvù bwee bokεne bo nsake le noo wvu mwεεm mvù bεmte yí nshε le.”

⁶ Ε me n'yen ε kpwoon wvudvu ε wu wase ελεme ke bonyii bô è nu bo Nyo' le bô bó yuwyεε nje Jisos, kí ε koo wvú diεwε mbvuum e.

No me n'yεnεε kpwoon wvudvu le nonen, ε diuw yum me baay.

⁷ Ε nceendaa Nyo' wε bife ê me le, “Diuw yumte wo nje la? Me nu ensee ê wo kenyile ke fiεε le kè nu ekume kpwoon wvun bô nyam yì bεmte yin̄ yì kεn̄ke bikuu bisooshwi y bô biton̄ yuufe yì tuule wvú.

⁸ Nyam yì bεmte yin̄ yì wo yen̄ nu ε yí to nu dvú, geen̄en keseen wvun kε yí nu dvú kε. Yí nu ke enε ekuse ê kentuke kiε kè shiile nen̄ n̄ooh̄e e, eben̄ ê we emum egεn̄ fô bó nu elεse lo yí. Diuw nu ke eyumte bonyii bô nu yí nshε le bô bó ke baa san̄ wase εdiee εbo ê n̄wa' bonyii bô kεn̄ke nshii le ε kεw no won̄ to kεwεε le. Wvú nu ke eyumte no bó nu ke eyene nyam yin̄ e, njefo nyam yin̄ to nu dvú, geen̄en yaa bvuu nu dvú kε, ε yí bεε ke ebvuu eto.

⁹ Fin nu fiεε ε fí shieele εkolε kè kεn̄ke bvufee. Bikuu bi nyam ye le bi bisooshwi y nu dikum disooshwi y di kpwoon wε shiile yí dvú le. Bikuu bidvu nu ten̄ bonfon bosooshwi y.

¹⁰ Bonfon bo botin̄ nu ε bó ε gbwe wase, ε mwaan̄ bεε saake, ε wvumvu baa to wase kε. Wvuwε nu ke edioo ε to, é wvú ekεn̄ke kε keenu dvú yí kefew e nen̄ caan.

¹¹ Fí ekume nyam yì bεmte ye yì to nu dvú ε yí yaa bεε dvú kε, nu ε yí nu ten̄ nfon, ε nfon wvun nu wvu bokan̄ nyan̄, geen̄en ε wvú nu n̄goo bonfon bo bosooshwi y ba le. Wvuwε ten̄ nu ke edioo ε to emum egεn̄ fô bó nu elεse lo wvú.

¹² Biton̄ bi yuufe bì wo yen̄ bin̄ nu bonfon yuufe bô bó baa enya wase mvun̄gay mvu sa' le ê bó kε. Bó nu ke edioo ε ghaa bó, é bó emum ekεn̄ke mvun̄gay keesaake bô nyam yì bεmte ye. Geen̄en bó nu ke esaw kε yí n̄tam kefew e mwaan̄ maan̄.

¹³ Boban bocii nu ε bó kεn̄ke kε n̄kpawcε mwaan̄. Ε bó nu ke enya mvun̄gay mvubole mvu sa' le mvunciim ê nyam yì bεmte ye.

¹⁴ Bó nu ke ebaancε etum jem bô Waa Njee, geen̄en é Waa Njee eso bó, njefo wvú nu Tata botata bocii bô Nfon bonfon bocii. Wvú nu ke etum eso bô bonyii bew bô wvú nu ε tee ε caw ε bó leeme bô wvú sekεcii.”

¹⁵ Ε nceendaa Nyo' wε gay ê me le, “Jóo yì wo be yen̄ yì kpwoon nsake wε shiile yí dvú le nu dikfuu di bonyii le bô bibombom bi bonyii le noo bitum noo bonyii bô jemyi naa díεw yì la.

¹⁶ Ε biton̄ bi yuufe bì wo be yen̄ biε nu ε bô bo nyam yì bεmte ye nu ke ebane kpwoon nsake wε. Bó nu ke eyow mwεεm mwew mvunciim é wvú em̄y ken̄y kεncimte, é bó en̄on̄ nyam ye ye, em̄ese eton̄ wvú bô n̄guy.

¹⁷ Fifi nu ε è lese Nyo' ê mvuntelem mvubole le bó ege fiεε fi wvú shieele, ε mum ε ge le bó ekεn̄kè n̄kpawcε mwaan̄ keenya mvun̄gay mvubole mvu sa' le ê nyam yì bεmte ye egεn̄ ebuy no diεw Nyo' ke eto ekocεn.

¹⁸ Ε kpwoon wvù wo be yen̄ wε nu kelaante ke baay kè kεn̄ke mvun̄gay εwe jo bonfon bo yí nshε le bocii.”

18

No kelaante kè Babilon nu ke egbwe

¹ Ejim jodvu ε me n'yen nceendaa Nyo' mvu le ε wvú shiile too we keηke mvunçay mvu baay, ε n'yuw we baa yî εkolε ke nshε le keci.

² Ε wvú fuη foweεwe bô diεw yî temyi λ, “Babilon wvu baay nu ε gbwe wase! Wvú nu ε gbwe wase! Wvú nu ε tu wase bvudvuu bvù bonceendaa bo dεwle le cee fô le. Wvú nu tfum biyoy bì yiile bicii. Wvú nu wase tfum mvunyiim mvù nyεne bô mvù bó bane mvunciim.

³ Wvú nu ε gbwe wase njefo bitum bicii nu ε wu wase nce we nnyen kenjan wvú ε koo bó diεwε mbvuum e, ε bonfon bo yî nshε le nu ε ge wase nce nnyen kenjan bô wvú. Bonyii bo way e bocii bo yî nshε le nu ε kuken wase yî ye le nje kpaw we wvù wvú nu ε baance wa wvú ε fum lo.”

⁴ Ε me mbvuu n'yuw ε diεw mi fuunke won wvu we le gayte λ, “Bonyii bem, ben ebuy lo jó, wvu λ fo ben ke eley bibefε biew e, bô λ fo ben ke eley ten ηγεw wvù nu ke eto fô wvú le.

⁵ Bibefε biew nu ε bí ε looce wase ε yiηsen ε ben ε buy fowe, Nyo' ε kume wvú yî mwεεm mwew mvù befe le.

⁶ Bó ege bô wvú no wvú ge bô bonyii bomew.

Bó elaw wvú yî gee diew e bokan bofεε.

Bó egeε mbvuum mò è nu ηγεw mvunçkom mvunçεεm

ê fiko fi wvú ké no gεεle wvu bonyii bomew e jó,

enya é wvú ewu.

⁷ Bó efew ηγεw bô nsase enya ê wvú ke ληληη no wvú to saale ye ê bvukuke ente diee εkolε kew.

Wvú shiile no kfunε gvuw gayte λ,

‘Me nu Yaa yî kawla le,

ke me nu kpweε ηkfu ke,

ε ke me nu ηke en'yuw mbeele nsoo εkolε ke.’

⁸ No wvú gayte nonεn, nu ke no ηγεw nu ke eto

yî ye le yî diuu le dimwaan.

Kencεm nu ke egbwe yî ye le, é wvú ebeele soo εkolε.

Ε jej nu ke ekoo ten wvú.

Bó nu ke eton wvú bô ηguy,

njefo Nyo' Tata wvù nu ke esaw wvú nu ε wvú keηke mvunçay.

Bonyii bo yî nshε le nu ke ebeele Babilon

⁹ Bonfon bo yî nshε le bô se gee nnyen kenjan bô wvú, diee ye bô wvú, nu ke ebeele ffule seke bó ε yen no njiim bene yî ye le no wvú fiee.

¹⁰ Bó nu ke eleeme lo ntamndwee bô nfan no bó yεne ε bó njiηsene bô wvú. Bó nu ke ecamte ye gayte λ, ‘Ey me! Ey me! Babilon, wo wvú kelaante ke baay! Wo wvú kelaante kè kuuke! Nγεw nu ε mum ε to lo yî yo le ke yî ntam kefew e nen mwaan e?’

¹¹ Bonyii bo way e bo yî nshε le nu ke ebeele wvú soo bikuu njefo ke wee beε dvú wvù nu ke eguyte mwεεm mvubole ke.

¹² Ke wee beε dvú wvù nu ke eguyte mwεεm mvubole diεwε mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle keεε kè baa, keεε mvù bó kene bô kfuu εta yò lumte keεε bô ejise ε ban ke. Ke wee beε dvú wvù nu ke eguyte ndvú yibo yi lemeleme keεε yi yeεle ηgaciηgaci, keεε yi bonene keεε yi yeεle ghanη ke. Ε ke wee beε dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bì samte jee, keεε mwεεm mvubole mvunciim mvù bó kene bô bigew bi keyoo le noo mwεεm mvunciim mvù bó kene bô bite bì lumte noo ketwaa noo ketfu noo εta yò lawkene ke.

¹³ Ke wee beε dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bì bó keenci bonfey bô shfuunçkene dvú noo mwεεm mvù shfuunçkene mvù bó dεεle mwεεm dvú noo jiin noo kfuu bonfey bô shfuunçkene bomew, noo kfuu jiin dimew, * noo mbvuum noo mεεm noo mvuum mo εgiη e bô εgiη εbo

18:2 14:8; 16:19; Yεsa 13:20-22; 21:9; 34:11, 14; Yeli 50:39-40; 51:8 **18:3** 17:2; 18:11-19; Yεsa 23:8; Esek 27:22-23, 33 **18:4** Yεsa 48:20; Yeli 51:45; 2Kol 6:17 **18:5** Keη 18:20 **18:6** Mben 137:8; Yeli 50:29

18:7 Yεsa 47:8-9 **18:8** 17:16 **18:9** Esek 26:16-17; 27:30-35 **18:12** Esek 27:12-24 * **18:13** Kfuu jiin din ê diεw bala le nu λ «frankincense», ε kfuu bonfey bô shfuunçkene ban nu ten le «myrrh».

ke. Ke wee bæε dvú wvú nu ke eguyte bona' bobole noo njée noo nyámbala noo bikoto bibole bì è guute nyam ke. E ke wee bæε ten dvú wvù nu ke eguyte bonyii bo boyuum bò bó geese le è nu bonfaw ke.

¹⁴ Bó nu ke egayte ê wvú le, 'Mwεεm mvunciim mvù fitele fiuw se nu yí dvú le nu ε mvú ε gen wase, ε kpaw wo bò bvukuke bwuw bvucii ε ka wase, ε wo yaa bæε ke ebvuu eyuu eyen mvú le ke.'

¹⁵ Bonyii bo way e bò to geese mwεεm kawte bigew can ye le, nu ke eleeme lo ntamndwee nu bò nfan no bó yene ε wvú yene ηgew. Bó nu ke efuunke lo kpwe, soo bikuu camte ye gayte le,

¹⁶ 'Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin e kè se nu ε kí ε sufe ye bò ndvú yi lemeleme noo yi yeεle ηgacingaci noo yi yeεle ghanη, lawkene ye le bò biεε bì bó kene bò ketwaa ke bigew e kè yeεle noo kfuu eta yò lumte noo ejise ε ban.

¹⁷ Bó nu ε mum ε yeεle ke lo bvukuke bwew yí ntam kefew e nen mwaan e?'

ε bocee bikuu bi bonguw e bocii bò bonyii bò læne ê bonguw e noo bò lemte jó noo bonyii bocii bò læne ê joo kamene way, nu ke eleeme lo ten ntamndwee.

¹⁸ Bó nu ke eyene njiim yì bene no wvú fieε mum beele ghayte le, 'Kelaante kè se nu diεwε kelaante ke baay kin e nu kè la?'

¹⁹ Bó nu ke ekfumte kebvu efa no bó fuunke kpwe soo bikuu, beele ghayte le, 'Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin kè bonyii bocii bò keηke bonguw bo ê joo nu ε kuken yí bvukuke bwew e! Bó nu ε mum ε yeεle lo kí ke yí ntam kefew e nen mwaan e?'

²⁰ Ben bò nu wonη Nyo' le, ben elanlanè finen yí fieε fi kooy fô wvú le. Ben bocii bò è nu bonyii bo Nyo' le bò boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo ntum Nyo' le bocii, elanlanè njefo

Nyo' nu ε sumten wase nsaw yí fieε fi wvú ge bò ben e!"

²¹ E nceendaa Nyo' wvù temyi mvu mum ne tuu kebwee ke te le ε kí nu diεwε diene di baay e, shike ε dí shii ê joo yi baay e nen wuuu. No wvú shike nonen mum gay le, "E nu ke nonen no bó nu ke eshike wo wvù kelaante ke baay kè Babilon é wo eshii bò mvungay nen, bó saa bvuu ke eyen lo wo le ke.

²² Ke bó bæε ke ebvuu eyuw naa lo kome keηεε yowe keηεε ndonη keηεε son jo wo ke. Ke bó bæε ke ebvuu eyen naa lo ε wee lemte fieε keηεε è nu naa fi la jo wo ke. Ke bó bæε ke eyuw naa lo ε diene jemyi jo wo ke.

²³ Ke ken'yeese bæε ke ebvuu eyee jo wo ke. Ke bó bæε ke ebvuu eyuw naa lo ε diεw cee bvujen keηεε yi jen jemyi jo wo ke. Fí nu ke enu nonen njefo bonyii bo way e bo jo wo to nu bonyii bo baay baay bo yí nshε le, ε wo to læle bitum bicii bò nfim yo.

²⁴ E nu kelaante kin kè ελεμε ke bonyii bo ntum Nyo' le bò ke bonyii bò è nu bo Nyo' le nu can kí le. E è nu kí kè bonyii bocii bò bó yuwyi yí nshε le nu can kí le."

19

ε bó no nyaa mbense ê Nyo'

¹ Ejim jodvu, ε me ne n'yuw ε fieε yosene lo wonη wvu we le diεwε è nu kebombom ke bonyii le ke baay, wamte le,

"Mbense enù fô Nyo' wese le.

ε nu wvú wvù boysee bonyii, ε è keηke wvú bvukuke bò mvungay.

² Wvú sumtene bonsaw bew bii keεεy bò je yi teyey e.

Wvú nu ε lanη wase ηgew yí kenten ke kpwoon nsake wε

wvù se beete ekole ke nshε le bò nce we nsake le.

Wvú nu ε tfuse wase envuke yí kpwoon wvudvu le

ke bonyii bew bo lemme le bò wvú se yuwyi le."

3 Ε bó bvuu kase no wamte λε,
 “Mbense enù fô Nyo' le.
 Njiim yì bene ê kelaante kin e nu ke
 ebene κε lo sekecii σε ηka.”

4 Ε bocε' bo bonyii le bo mbaanfίεε
 ncow bonεw ba noo mwεεm mvu
 mvuyuum mvu mvunεm mwεε mum
 gbwe γεν fokuse nya mbense wvu
 baay ê Nyo' wvù nu ε shii yì kawla
 le. Ε bó no gayte λε, “Fí enù nonεn.
 Mbense enù fô Nyo' le.”

5 Ε diεw mi mum buy fô kawla le
 gayte λε,
 “Ben bocii bò nu bonyii bo lemme le
 bo Nyo' le,
 ben ebenseè Nyo' wesebeene,
 é ben bocii bò fane wvù κεnεε è nu bo
 caan caan
 κεnεε bo baay baay, enyaà mbense ê
 wvù.”

Nkaw bvujen bvuu Waa Njee le

6 Ε me mbvuu ne n'yuw fίεε fimew ε
 fí nu diεwε diεw kebombom ke bonyii
 le ε fí yole diεwε joo yì gbwee ê ηkon
 e, wamte diεwε jan yì baykene bò
 mvunƙay e λε,
 “Mbense enù fô Nyo' le,
 njefo Tata wesebeene wvù Nyo'
 wvù Keηke Mvunƙay Mvunciim saake
 wase.

7 Beene elanlanè, sakenè, nyaà
 mbense ê wvù,
 njefo kefew ke bvujen bvuu Waa Njee
 le nu ε to wase,
 ε Jen nu ε wvù ε seyse wase εkolε kew.

8 Bó nu ε nya wase ndvu yì nu
 lemeleme
 yuule lawkene wvù ε tfume.”
 (Ndvu yin nu gee di teyey di bonyii
 bò è nu bo Nyo' le.)

9 Ε nceendaa Nyo' wvudvu bvuu
 gay ê me λε, “Sanε fin fi λε, ‘Njon wvu
 baay nu wvu bonyii bò bó nu ε be bó
 λε bó eto fô ηkaw bvujen bvuu Waa Njee
 le.’” Ε wvù bvuu gay ê me λε, “Bon-
 jeme ban nu naa keceεy bonjeme bo
 Nyo' le.”

10 Ε me mum ne ηgbwe bikaa biew
 e keenya n'wvum wvu baay ê nceen-
 daa Nyo' wvun. Ε wvù gay ê me λε, “Fo
 wo ege nonεn κε. Me nu κε ten wee
 lemme diεwε wo noo boom bo bwoo
 le bò leeme yì fίεε fi bó jemyi εkumε
 Jisos e. Ε nyaà n'wvum wvu baay ε è
 nu ê Nyo'. Fίεε fi bó jemyi εkumε Jisos
 fin * nu κε fí keβεε fi bonyii bo ntum
 Nyo' le to jemyi.”

*Ε Waa Nyo' tum jem so bonyii bew
 bo bvuban e*

11 Ε me ne n'yεn ε fowe ε yene, ε
 nyambala mi yì baa leeme. Ε wee
 wvù nu yì dvù le nu ε bó teηε λε Wee
 wvù Leeme yì Diεw ye le bò λε Wee
 Keceεy, ε wvù ké no sumtene bonsaw
 bew κεnεε tumte jem ye teyey.

12 Ejise eye to nu diεwε leme di ηgyu
 e, ε bifo bi bvunfon e nu εfa jo wvù
 nteen. Wvù to κεηke diee ε bó ε san yì
 ye le ε wee mvu yaa nulo ekiεε dí εfey
 wvù κε.

13 Wvù to nu ε shfuse kekum kè
 defe ye le ε bó ε lese ê bilεεm e. Diee
 di bó to teηε wvù dvù nu λε Diεw Nyo'.

14 Ε bonyii bo jem e bo won wvu we
 le bii ê wvù εjim ε bó ε jise ndvù yì
 lemeleme, ε yì yuule baa nεn bvuuu.

15 Nyo jem yì koole to buyte εmvu
 jo wvù ε è nu yì wvù nu ke eso bi-
 tum dvù emum esaake bí bò mvunƙay
 mvu baay. Wvù nu ke ebvuse shém
 Nyo' wvù Keηke Mvunƙay Mvunciim
 edunƙε ê bonyii. Shém Nyo' yin nu
 yì ffuuke naa baay diεwε nsom fò bó
 some mvuntam ε mbvuum buyte le.

16 Yì kekum kew e bò yì kebun e nu
 ε bó to san diee diεw λε, “Nfon bonfon,
 noo Tata botata.”

17 Ε me mbvuu ne n'yεn nceendaa
 Nyo' mvu le ε wvù leeme εnte jo diuu.
 Wvù to leeme nonεn fuunƙe mvun-
 yiim mvunciim mvù bile we gayte λε,
 “Ben eto etaashe fô ηkaw wvu baay
 wvù Nyo' ge le.”

19:4 4:4, 6; 5:7; Mben 106:48 19:5 11:18; Mben 22:25; 115:13; 134:1; 135:1 19:6 11:17; 14:2; Mben
 47:5-10; 96:7-10; Saka 14:9 19:7 21:2 19:8 6:11 19:9 14:12; Yesa 25:6; Mat 22:2; Luk 14:15-16;
 21:5; 22:6 19:10 6:9; 22:8-9 * 19:10 κεnεε λε, “... fίεε fi Jisos jemyi fin ...” 19:11 4:1; 19:2; Mben
 72:1-14; 98:9; Yesa 11:4; Esek 1:1-3; Lem 7:56 19:12 1:14-15; 2:17 19:13 Yesa 63:1-6 19:13 Jon
 1:1 19:14 6:2-8, 11 19:15 1:16; 2:26-27; 11:17; 14:14-20; Yeli 25:30-31 19:16 17:14 19:17 Esek
 39:4-5, 17-19 19:18 13:16

18 Ben nu ke edie εgvun ε bonfon bô yo bocee bikuu bi bonyii bo jem e noo bonyii bô keηke mvuηgay noo yo nyámbala bô bonyii bô bene yí, noo yo bonyii bocii bô nu bonfaw bô bô yaa nu ke bonfaw noo bonyii bo caan caan bô bo baay baay.”

19 Ε me mum n'yεn nyam yì bεmte bô bonfon bo yì nshε le noo bonyii bobole bo jem e ε bó taashε keetum jem bô wee wvù shilεε yì nyambala le noo bew bonyii bo jem e.

20 Ε jem κεw, ε wvù koo nyam yì bεmte ye bô wee wvù to mbiayte le wen nu wee ntum Nyo'. Wee wvun nu wvù to ké no shee fwe dvu nyam yidvu, gee mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e. Mwεεm mvun nu mvù yì to leεle bonyii bô keηke nciise nyam yì bεmte yidvu ye le dvù, nyaa mbense wvu baay ê laη nyam yì bεmte yidvu. Wvù to nu ε tfume bó bofεε ban ε bó nu boyuum ê mamase yì è fiee ηguy bô mvuηkaη jó le.

21 Ε wvù wvù shilεε yì nyambala ye le mum gbwoce kebese ke bonyii le bô nyo jem yì to buyte εmvu jo wvù, ε mvunyiim mvunciim die ye bonyii bodvu no ηeyte lo.

20

Sa'yi bilum ntfuke

1 Ε me mum nε n'yεn ε nceen-daa Nyo' mvu shiile too fowe keηke ken'yene ke kentuke kè shiile nεn ηooηη e, noo kebwee ke ncaw e ê wvù εbo.

2 Ε wvù koo keηguum ke nyam yì fieesene nyam joo le κie kè è nu yo yì biyvuum e ye yì è nu δεwle bvuu nu Satan, kay bô ncaw wε le wvù enù yì dvù le egeη ebuy bilum ntfuke.

3 No wvù kay nonεn, mum tfume ê kentuke kè shiile nεn ηooηη e κie, fen, mum lay diuw wvudvu le wvù enù jó, wvu le fo wvù ebvuu eghane leεle bonyii bitum e, ke egeη ebuy no bilum bi ntfuke biε ke efey. Ejim

jodvu nu ε bó nu ke ekase efay wvù ecine wvù le é wvù eghanci ke yì kefew e nεn caan.

4 Ε me mbvuu nε n'yεn bokawla le, ε bonyii bô shiileε yì dvù le nu bô bó nu ε nya bonsaw bô sawεεn can yibole. Ε me n'yεn tεn biyoy bi bonyii bô bó to yuwyεε bvuu shε bikuu nje bó to fewci ekumε Jisos noo diεw Nyo' le. Bonyii ban nu bô to baa nya mbense wvu baay ê nyam yì bεmte ye bô laη ye, ε bó to baa ge tεn nciise nyam yì bεmte yidvu fojise keηεε can yibole ke. Boban to nu ε kase tu dvù no saake bô bo Klistu yì bilum e ntfuke.

5 Bonyii bô to kaseε tu dvù ban nu ε fifin nu mbuy wvu yì kpwe le wvu fwe. Ke kebese ke bonyii le bô to kpwekeηεε wase to nu ε kase tu dvù ke, geη buy no bilum bi ntfuke to feyεε.

6 Bonyii bô keηke njoη wvu baay bvuu yuule, nu bô keηke bvudvuu yì mbuy wvu yì kpwe le wvu fwe wvun e. Ke kpwe yì bokaη bofεε bvuu keηke mvuηgay ê bó we ke. Bó nu ke enu bocee ncese bo Nyo' le bô bo Mboyse wvù Nyo' to kawεε le, ε bô bó nu ke esaake egeη ebuy yì bilum e ntfuke.

Bó nu ke elεse Satan

7 Bilum bi ntfuke bin nu ke edioo ε fey, é bó efay Satan yew ncaw e,

8 É wvù emum ebuy eto eghane leεle bitum bicii bì nu yì εbuw ε woη yo εna le. Bitum bin nu Gog bô Magog. Wvù nu ke ebaance bó é bó eseyse keetum jem. Bó nu ke elone lo diεwe monshεεm mo ê joo yi baay e.

9 Bó nu ke ebuy elεn egeη yì nshε le egem bvudvuu bvuu bonyii bô è nu bo Nyo' le bô kelaante kè è nu fitele fiew. Geenεn, ηguy nu ke eshii fowe elεse lo bó.

10 Bó nu ke emum ekoo δεwle wvù to ghane leεle bó, etfume ê mamase yì è fiee ηguy bô mvuηkaη jó le, fò nyam yì bεmte bô wee wvù to mbiayte le wen nu wee ntum Nyo' nu

19:19 17:12-14; Mben 2:2; Esek 38:2-9, 14-16; Saka 14:2 19:20 13:1-2, 13, 15; 14:10; 20:10, 14; 21:8; Yεsa 30:33 20:1 10:1; 18:1; 9:1 20:2 12:3, 9 20:4 6:9; 13:15; Dan 7:9, 22; Luk 22:30; 1Kol 6:2 20:6 1:6; 2:11 20:8 13:14; Yosh 11:4; Esek 38:2, 10-12 20:9 Ktj 2; 2Bfn 1:10, 12; Mben 78:68; Esek 38:22; 39:6 20:10 19:20

le. Bó nu ke eyene ηγεω fó εntaη bô emvunsheen sekecii se ηka.

Nsaw wvu fokemεse

¹¹ Ε me mum ne n'yeη kebwee ke kawla mvu le ε wvú baa lo, n'yeη ten wee wvù to shiileε yî dvú le. Ε εbule bô nshε ne fεε lo ε wvú ejise lakεn, ε bó faηε yaa bvuu yeη mvú le bvudvuu le ke.

¹² Ε me n'yeη ten bonyii bocii bô to nu ε kpwekεn wase le bo baay baay noo bô caan caan, ε bó leeme fwe dvu kawla. Ε bó yene boηwa', yene wvumvu ε è nu wvu εdiee ε bonyii bô keηke nshii. Ε bó mum keω no sumtene bonsaw bo bonyii bô to nu ε kpwekεn wase le, bii no gee di wee le to nu no bó saη ε boηwa' ba le.

¹³ Ε joo yi baay bvuse bonyii bô to kpwekεneε wase jó ε bó to. Ε kpwe bô won boηkfu bvuse bobole bonyii bô to kpwekεneε wase ε bó to ten. Ε bó mum no sumtene nsaw wee bii fieε fi wvú to gee le.

¹⁴ Ε bó mum tfume kpwe bô won boηkfu ε mamase yî è fieε ηguy jó le. Mamase yî é fieε ηguy jó yin nu kpwe yi bokaη bofεε.

¹⁵ Ε diee di wee le to baa nu ε bó ε saη ε ηwa' bonyii bô keηke nshii le, ε bó tfume wvú ε mamase yî è fieε ηguy jó yidvu le.

21

Εbule ke kefe bô nshε yi fie

¹ Ε me ne n'yeη wase ε è nu εbule ke kefe bô nshε yi fie le, njefo εbule ke keyvuum bô nshε yi yvum to nu ε la wase, ε joo yi baay ten yaa bæε ke.

² Ε me n'yeη kelaante kè yuule kè è nu Jelusalem wvu fwε le ε kí ε buy fowe fô Nyo' le ε no shiile too nu diεwe jen e ε bó ε bosεn ε sufe keegen nya ε dweese.

³ Ε me n'yuw ε diεw jemyi fô kawla le foweεwe le, “Ben etaa eyen, fô Nyo' nu ke ecee nu wase bô bonyii. Wvú nu ke ecee bô bó. Bó nu ke enu bonyii bew, ε wvú wvù Nyo' kebεε nu bô bó, nu Nyo' wvubo.

⁴ Wvú nu ke esho misem yicii ε bó ejise. Ke bonyii bæε ke ekpwee ke, ε ke fieε fimew bæε ke enu dvú le bonyii soo bikuu keηεε beele keηεε keηke nsase mvu ke, njefo mwεεm mvù to shee nu, nu ε fey wase.”

⁵ Ε wvú wvuwe wvù to nu ε shii yî kawla le gay le, “Ben etaa eyen, me nu enge mwεεm mvunciim keseen é mvú etu mvunfεm.” Ε wvú bvuu gay ε me le, “Saηε fieε fin ε ηwa' le, njefo bonjeme ban nu bo kecεey bô bonyii egεε bvufee yî dvú le.”

⁶ Ε wvú bvuu kase gay ε me le, “Fí nu ε ge wase ye. Ε nu me Alfa, ε è nu me Omega. Ε nu me Keηkeωce, ε è nu me Kemεse. Wee wvù kendon yumte wvú nu ε me nu ηke enya wvú bô joo yî buyte fô ntoη joo yî nyaa nshii le é wvú ewu ε wvú baa law fieε ke.

⁷ Wee wvù nu ke eso nu ε wvú nu ke ekeηke mwεεm mvun mvunciim diεweε bvushεw e. Me nu ηke enu Nyo' we, ε wvú nu waa wεm.

⁸ Geenεn ε bonyii bô gule mvuntelem noo bô nu se mbee, noo bô buwyi mwεεm noo bô yuwyi bonyii noo bô gee nnyen kenjaη noo bo nfm e noo bô bunlee bonyo' bomew noo bonyii bo mbiay e bocii, nu ε fibole nu ke enu ε è nu ε mamase yî è fieε ηguy bô mvuηkaη jó le. Ε fifin nu kpwe yi bokaη bofεε.”

Jelusalem wvu fwε

⁹ Ε nceendaa Nyo' mvu ε ηgoo bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiwyi bô to keηke bintee bi bisooshwiwyi bô to nu ε yiηsen bô boηγεω bosooshwiwyi bo ejim ba, ne to gay ε me le, “To é me

20:11 5:7; 6:14; 21:1; Mben 114:3, 7; Mat 24:35; 2Bi 3:10 20:12 3:5; 22:12; Dan 7:9-10 20:12 Ksm 32:32 20:14 20:10; 1Kol 15:26; 2:11 20:15 3:5 21:1 21:5; Yesa 65:17; 2Bi 3:13 21:2 3:12; 19:7; 21:9-22:5; 22:17; Yesa 52:1; Mat 22:2; Gal 4:26; Ibu 11:16; 12:22 21:3 7:15; Lεw 26:12; Esek 37:26-28; Saka 2:9; 2Kol 6:16 21:4 7:17; Yesa 26:19; 35:10 21:5 5:7; 21:1; Yesa 43:19; 2Kol 5:17; 19:9 21:6 1:8; 7:17; 22:1; Yesa 55:1; Saka 14:8; Jon 7:37 21:7 2Sam 7:14; Esek 11:20 21:8 2:11; 19:20; 21:27 21:9 Yesa 54:1-17 21:9 15:1 21:10 17:3; Esek 40:2; Mat 4:8

ençen endunçee Jen wvù è nu kpweε Waa Njee ê wo.”

¹⁰ Ε wvù mum jo me ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε bee wvù çen fô kum mvu wvu baay e ε wvù defe ê we. Ε wvù dunçee me kelaante kè yuule kè è nu Jelusalem, ε kí ε buy fowe fô Nyo' le ε no shiile too.

¹¹ Kí to shiile nonen, ε n'yu Nyo' baa yí dvù le lawkene diεwe te dimew di lawkene di bó teje le Jasba, yuule nen sakasaka diεwe kenleey e.

¹² Kelaante kedvu to kenke ketaan ke baay ε kí defe ê we eke, ε dew nu yí ketaan kedvu le yuufe ncw fεε, ε bonceendaa bo Nyo' le yuufe ncw bofεε nu fô dew yidvu le. Bó to nu ε san ediee ε dikfuu di Islael di yuufe ncw difεε yí dew ketaan yidvu le.

¹³ Dew yin to nu ê keba kè diuu sane le te, nu εweewe te, nu ekuεku te, nu jò diuu seeyi te.

¹⁴ Eta yo kenffuy ke ketaan kedvu le to nu yuufe ncw εfaa ε bó ε san ediee ε boom bo ntum e bo Waa Njee le bo yuufe ncw bofεε yí eta yodvu le.

¹⁵ Nceendaa Nyo' wvù to jemyi ê me to kenke nfew εbo ε è nu kembangan ε bó kene bó ketwaa ke bigew e kè yeεle. Nfew wvudvu to nu keefew kelaante kedvu bó dew ketaan noo bimbew bi ketaan e dvù.

¹⁶ Kelaante kedvu to nu bimbew binεw ε bí nu lenlen bicii, ε mbvuw bó bvundwee noo bvundee nu lenlen. Ε wvù mum few kelaante kedvu bó kembangan kew kie ε kí buy bomay nt-fuke bó gee tin (1,500). No wvù fewεε ε mbvuw bó bvundwee noo bvundee buy ke lenlen.

¹⁷ Ε wvù few ten bimbew ε bí no nu ηkenken mbaanshe ncw yisooaan (36) yí kefiε le. Ε nceendaa Nyo' wvudvu to few bó nfew ε è nu ke wvù wee wvu wum ké no feeke dvù.

¹⁸ Bó to bom bimbew bidvu bó eta yò lumte yò bó teje le Jasba, ε wunte kelaante kedvu nu ε bó bom bó ketwaa ke bigew e kè yeεle ekinεkin ε kí

yuule nen sakasaka diεwe kenleey e.

¹⁹ Bó to nu ε fee kenffuy ke kelaante kedvu le bó dikfuu di eta yò lumte le jεey jεey ε yó kenke ncóm jεey jεey. Di fwe to nu ε bó teje le Jasba, ε di bii fó nu Safiya, ε di ditete nu Agεt, ε di dinεw nu Emelaal,

²⁰ ε di ditin nu Oniks, ε di disoocaa nu Kanilian, ε di disoosh-wiy nu Klisolit, ε di nyan nu Belil, ε di bvooke nu Tobas, ε di yuufe nu Klisobles, ε di yuufe ncw dimwaan nu Jasint, ε di yuufe ncw difεε nu Ametist.

²¹ Dew ketaan yi yuufe ncw fεε yin nu ε bó to fe bó ejise ε ban yuufe ncw εfaa, ε bó joo jise di ban le dimwaan mum fele diuw ketaan dvù wvumwaan. Je yi εlaante jodvu to nu ε bó fe bó ketwaa ke bigew e kè yeεle ekinεkin, ε je yidvu yuule tosene diεwe kenleey e.

²² Me nto mbaa n'yen yew ncese le ê kelaante kin e ke, njefo Tata Nyo' wvù Kenke Mvungay Mvunciim bó Waa Njee to nu wase yew ncese yi jó.

²³ Ke kelaante kedvu to bvuu kenke shiee diuu kenεε kpwee wvù ebaa jó ke, njefo n'yu Nyo' to nu wase n'yu wvu jó, ε Waa Njee nu wase ken'yese ke jó.

²⁴ Bitum bicii nu ke elene wase ε è nu ê n'yu kelaante kedvu le, ε bonfon bo yí nshε le nu ke etoo bó bvukuke bvubole ê kelaante kin e.

²⁵ Ke bó nu ke eyuu eban dew ketaan ke kelaante kin e diuu dimwaan ke, njefo ke ekfun nu ke eyuu ejim jó ke.

²⁶ Bó nu ke etoo bó bvukuke noo kpaw wvu bitum bicii ê kelaante kin e.

²⁷ Geenε ke fiεε fi nu se fí yuule lo nu ke eley ê kelaante kin e ke. Ke wee wvù gee mwεεm mvù bemte kenεε wvù mbiayte mbiay nu ke eley jó ke. Ε nu ke eley ke bonyii bó bó nu ε san ediee εbo ê ηwa' Waa Njee wvù bó san

21:11 21:18, 23; Yεsa 60:1-3, 19; Esek 43:2 **21:12** 7:5-8; Ken 35:22-26; Ksm 28:21; Esek 48:30-35

21:14 Ibu 11:10; Efe 2:20 **21:15** 11:1; Esek 40:3 **21:16** Esek 48:16-17 **21:18** 21:11; Yεsa 54:11-12;

Esek 28:13 **21:22** 11:17 **21:23** 22:5; Yεsa 60:1-2, 19-20; 24:23 **21:24** Mben 68:29; Yεsa 60:3

21:25 Yεsa 60:11 **21:27** 21:8; 22:15; Yεsa 35:8; 52:1; Esek 44:9; 1Kol 6:9-10; 2Bi 3:13; 3:5

ediee ε bonyii bò keŋke nshii le jó.

22

Joo yi nyaa nshii

¹ Ε nceendaa Nyo' wvudvu mum duŋce me joo yi nyaa nshii ε yí buyte εkuse jo kawla Nyo' bô Waa Njee, ε yí booke yuule nen sakasaka diewe kenleey e.

² Yí to booke nonen fele entelεŋ jo je yi ê kelaante kedvu le. Kete kè nyaa nshii to kuu biba bi joo yidvu le bicii. Kete kin to ké no yumte mvuntam bokaŋ yuufe ncow bofεε yí kelum e, yumte kaŋ mwaan mwaan yí kpwee le. * Bibε bi kete kin e to nu ncew yi bó fele bonyii bocii dvú.

³ Kε fiεε fi Nyo' nu ε jin nu ke enu ê kelaante kin e kε. Ε nu ke enu kawla Nyo' bô Waa Njee jó. Bonyii bew bo lemme le nu ke enyaa mbense wvu baay ê wvú.

⁴ Bó nu ke eyene bvushiw bwew e, ε diee diew nu ke enu ε bó ε san fojise fo bó.

⁵ Kε εkfun bεε ke ejjim jó kε, ε bó yaa bεε ke ebvuu eshieele n'yuw wvù è nyaa ken'yeeε kenεε diuu kε, njefo Tata Nyo' nu ke enu n'yuw wvubo. Bó nu ke esaake diewe bonfon e sekecii sε ŋka.

Jisos too nfew caan

⁶ Ε nceendaa Nyo' wvudvu gay ê me le, “Bonjeme ban nu bo kecεey bò bonyii egεε bvufee yí dvú le. Tata wvù è nu Nyo' biyoy bi bonyii bew bo ntum e nu ε tum nceendaa we le wvù eto eduŋce ê bonyii bew bo lemme le, fiεε fi keŋke keeke ekooy nfew caan.”

⁷ Jisos gayte le, “Ben eyuw, me ntoo nfew caan.” Njon wvu baay nu wvu wee wvù nu ε gεε ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bò nu ê ŋwa' wvun e.

⁸ Me wvù Jon nu wee wvù to yuwεε bvuu yen mwεem mvun e mvunciim.

Ε me ndioo n'yuw mbvuu n'yen mvù le nonen, ŋgbwe bikaa bi nceendaa Nyo' wvù to duŋci mwεem mvudvu le ê me, keenya n'wvum wvu baay ê wvú.

⁹ Geenεn, ε wvú gay ê me le, “Fo wo emom kε. Me nu kε ten wee lemme diewe wo noo boom bo bwoo le bò è nu bonyii bo ntum Nyo' le noo bonyii bò gεεle bonjeme bo ê ŋwa' wvun e. Ε nyaà n'wvum wvu baay ε è nu ê Nyo'.”

¹⁰ Ε nceendaa Nyo' wvudvu bvuu gay ê me le, “Fo wo enyilε ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bò nu ê ŋwa' wvun e kε, njefo kefew kè mvú nu ekooy nu wase nceencee.

¹¹ Wee wvù gee mwεem mvù befe egeè kε mwεem mvù befe, é wee wvù gee nnyen egeè kε nnyen. Wee wvù gee fiεε fi leŋ egeè kε fiεε fi leŋ, é wee wvù yuule emey kε eyuulè.”

¹² Jisos gayte le, “Ben eyeke eyuw, me ntoo nfew caan. Ε me ntoo bô nlawma keenlaw wee tfuu dvú mbii no gee diew nu.

¹³ Ε nu me Alfa, ε è nu me Omega. Ε nu me Fwe, ε è nu me Ejimε. Ε nu me Keŋkewce, ε è nu me Kemese.”

¹⁴ Njon wvu baay nu fô bonyii bò nu ε cukε ndvú yibole, wvu le è nulo é bó ke eley fô diuw ketaan e egen ê kelaante kedvu le, bò wvu le bó ke ekeŋke bvudvuu keedie fô kete kè nyaa nshii le.

¹⁵ Bonyii bò nu ke emey εkfun jo ketaan nu bò gee diewe bwé le bò bo nfm e noo bò gee nnyen kenjan noo bò yuwyi bonyii noo bò bunlee bonyo' bomew, naa noo bonyii bò koonke mbiay, mbiayte mbiay e.

¹⁶ “Me wvù Jisos nu ε ntum nceendaa wεm fô ben e keejeme mwεem mvun mvù gene fô bintaashε bi bonyii bo mbee le. Me nu Wan bô Biay yi san ê kfuu di Nfon Dawe le, ε è nu me Jon yi Law e.”

22:1 21:6; Esek 47:1-12 **22:2** 21:21; 2:7 * **22:2** Kenεε le, “... yumte dikfuu di mvuntam e yuufe ncow difεε yí kelum e.” **22:3** 7:15; Yeli 3:17 **22:4** 14:1; Mben 17:15; Mat 5:8 **22:5** 1:6; 21:23; Dan 7:18, 27 **22:6** 1:1; 10:7; 19:9; Lem 11:27-28; 13:1 **22:7** 3:11; 22:12, 20 **22:8** 1:9; 19:10 **22:10** Dan 12:4 **22:11** Yεsa 56:1; Esek 3:27; Dan 12:10 **22:12** 2:23; 6:10; 15:3; 16:5-6; 19:2, 11; 20:12-13; 22:7; Mben 28:4; Bŋgn 24:12; Yeli 17:10; Mat 16:27 **22:13** 1:8 **22:14** 7:14; Mben 118:19-20; 22:2 **22:15** 21:27; Efe 5:5 **22:16** 1:1; 5:5; 2:28; Ktn 24:17 **22:17** 21:2, 6

17 Keyoy ke Nyo' le bô Jen gayte le, “To!” Naa yεε wvù yuuke gay ten le “To!” Wee wvù kendon yumte wvù eto, é wee wvù shieele eto, é wvù ekeηke joo yì nyaa nshii ε wvù baa law fiεε ke.

Ntefe wvu fokemεse

18 Me nciise ê wee tfuu wvù yuuke ntum Nyo' wvù è nu bonjeme bô buyte ê ηwa' wvun e le, é wee mom lo ε bise fiεε yì dvú le, é Nyo' ke ebise bonγew bô bó nu ε jeme ê ηwa' wvun e yì ye le.

19 Wee é mom ε bvuse fiεε ê bonjeme bô buyte ê ηwa' wvun e bô è nu ntum Nyo', tu ke Nyo' yaa nu ke ecinε é wvù ekeηke kew keba ke kete kè nyaa nshii le bô kew keba ke kelaante kè yuule le kè bó nu ε saη ê ηwa' wvun e ke.

20 Wee wvù jemyi ekumε mwεεm mvun gayte le, “Yì kecεεy e, me ntoo nfew caan.” Fí enù nonεn. Tata Jisos, to!

21 Tata Jisos ebuw ben bocii bô è nu bonyii bo Nyo' le. Fí enù nonεn.